

به نام هستی بخش

اطلس سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

معاونت برنامه ریزی، نظارت و امور اقتصادی

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

اداره امور مشارکتها، تامین مالی و سرمایه گذاری فرودگاهی

با همکاری فرودگاههای کشور

بهار ۱۴۰۳

فهرست

ردیف	عنوان	صفحه
	مقدمه	۳
	چکیده	۵
	۱- فرصتهای سرمایه گذاری شناسایی شده در فرودگاههای ایران	۱۲
	۲- طرح جامع سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور	
۱	فرودگاه آبادان	۲۱
۲	فرودگاه اراک	۳۳
۳	فرودگاه اردبیل	۴۴
۴	فرودگاه ارومیه	۵۵
۵	فرودگاه اصفهان	۷۰
۶	فرودگاه اهواز	۸۱
۷	فرودگاه ایلام	۹۳
۸	فرودگاه بندرعباس	۹۸
۹	فرودگاه بوشهر	۱۰۷
۱۰	فرودگاه بیرجند	۱۱۴
۱۱	فرودگاه تبریز	۱۴۷
۱۲	فرودگاه خرم آباد	۱۵۹
۱۳	فرودگاه رشت	۱۶۹
۱۴	فرودگاه زاهدان	۱۸۷
۱۵	فرودگاه زنجان	۲۰۶
۱۶	فرودگاه سنندج	۲۱۲
۱۷	فرودگاه شهرکرد	۲۲۱
۱۸	فرودگاه شیراز	۲۲۹

۲۵۲	فرودگاه کرمان	۱۹
۲۶۸	فرودگاه کرمانشاه	۲۰
۲۷۳	فرودگاه لارستان	۲۱
۲۸۳	فرودگاه گرگان	۲۲
۳۰۵	فرودگاه مازندران	۲۳
۳۱۹	فرودگاه مشهد	۲۴
۳۳۳	فرودگاه همدان	۲۵
۳۴۸	فرودگاه یاسوج	۲۶
۳۵۵	فرودگاه یزد	۲۷
۳- سند جامع فرصت های سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران		
۳۶۲	مشخصات فرصت های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور	
۳۷۷	۴- مشوقهای سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور	
۳۷۸	۵- قوانین حاکم بر روابط سرمایه گذار و سرمایه پذیر	
۳۷۹	۶- فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای ایران	
۳۸۱	جارت فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور	

مقدمه

توسعه صنعت فرودگاهی؛ به عنوان یکی از زیرساختهای اساسی حمل و نقل، نیازمند سرمایه گذاری عظیم می باشد و از آن جهت که دولت نیز به تنهایی قادر به تأمین منابع مالی و اجرایی آن نخواهد بود، لذا تمرکز و بهره مندی از ظرفیت ها و منابع بخش خصوصی در قالب مشارکت عمومی - خصوصی Public-Private-Partnership، (بعنوان مکانیزمی که در آن بخش عمومی به منظور تأمین خدمات زیربنایی، از ظرفیت های بخش خصوصی اعم از دانش، تجربه و منابع مالی استفاده می نماید) می تواند از جمله راهبردهای اساسی شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران قرار گیرد.

در این راستا؛ به منظور ارائه چشم انداز کلی نسبت به وضع موجود در فرودگاهها، همچنین دستیابی به تحلیل مبتنی بر واقع، انسجام بخشی به ساختار سرمایه گذاری، معرفی نقاط مناسب برای اجرای پروژه ها براساس داده های کارشناسی و ویژگی ها و ظرفیت های منطقه ای و به تبع آن ارایه اطلاعات به روز شده و شفاف به سرمایه گذاران و کاهش هزینه های سرمایه گذاری برای بخش خصوصی و دولت، دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران با توجه به داده های نیازسنجی شده از فرودگاههای کشور نسبت به تدوین **اطلس سرمایه گذاری** شرکت متبوع اقدام نموده است که در چارچوب سرفصل های مشروحه ذیل قابل بهره برداری برای کلیه کاربران مربوطه (جهت نیل و تحقق اهداف مذکور) خواهد بود.

داده های نیازسنجی شده از فرودگاههای کشور

۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

- ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان
- جمعیت شناسی استان
- موقعیت جغرافیایی فرودگاه
- مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)
- سایر موارد مرتبط

۲- شناسایی زیرساخت ها

- مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)
- محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)
- گمرک
- سایر موارد مرتبط

۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان از منظر:

- مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...
- صنایع و معادن
- فناوری اطلاعات
- بهداشت و درمان
- گردشگری
- کشاورزی
- خدمات

* با تحلیل قابلیت های شناسایی شده، مزیت های رقابتی و نسبی فرودگاه در حوزه های مختلف

۴- چالش ها و محدودیت ها

- محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)
- محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...)
- محدودیت های زیست محیطی
- محدودیت های مرزی، پهنه های دارای معارض و فاقد مجوز واگذاری
- سایر موارد مرتبط

۵- اسناد موجود (مربوط به فرودگاه)

- طرح جامع
- طرح کسب و کار فرودگاه
- مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا
- مشخصات قراردادهای اجاره اماکن

۶- مشخصات آماری فرودگاه

- آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو - غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)
- آمار ترافیک هوانوردی عمومی (آموزشی - تفریحی)
- مقاصد پروازی
- ایرلاینهای فعال

۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

چکیده

اطلس سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

بر همین اساس اطلاعات در یافتی از فرودگاهها در سند حاضر و در ۶ بخش شامل موارد ذیل گردآوری شده است.

۱- فرصتهای سرمایه گذاری شناسایی شده در فرودگاههای ایران

شناسایی ۱۵۱ فرصت سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور شامل ۲۰ مورد عنوان (سرفصل) سرمایه گذاری معجزا و متنوع

۲- طرح جامع سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

شامل اطلاعات گردآوری شده و قابل به روزرسانی درخصوص فرودگاههای کشور و مناطق جغرافیایی و استان مربوطه، مشتمل بر بیان ظرفیت ها، زیرساخت ها، مزیت ها، محدودیت ها، نیازها و اولویت ها، فرصت ها، آمار و سایر اطلاعات اثرگذار بر جذب سرمایه گذاری که با در نظر داشتن الزامات و ضرورت های حاکم بر سرمایه گذاری، علاوه بر تسهیل و تسریع در فرآیند سرمایه گذاری با تحلیل اطلاعات موجود منتهی به هدایت هوشمند سرمایه گذاران به انتخاب بهترین موقعیت اجرای پروژه های فرودگاهی می گردد و بیشترین بازدهی را در اهداف توسعه صنعت فرودگاهی در پی خواهد داشت.

۳- سند جامع فرصت های سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

شامل مشخصات و جزئیات فرصتهای سرمایه گذاری شناسایی شده در فرودگاههای تحت اختیار شرکت می باشد، لیکن فرصت های سرمایه گذاری فرودگاهی محدود به عناوین ذکر شده در این بخش نبوده و با توجه به گوناگونی روشهای مشارکت در سرمایه گذاری و در راستای توسعه زیر ساخت های فرودگاهی، گردشگری و خدماتی در سطح فرودگاههای کشور امکان جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی در پروژه های عنوان شده در این بخش و یا سایر پروژه های پیشنهادی سرمایه گذاران وجود دارد.

تشریح عناوین فرصت های سرمایه گذاری شناسایی شده در فرودگاههای ایران:

۱- احداث فرودگاه جدید: فرودگاه فضای عمومی است که برای پرواز و نشست و برخاست هواپیماها، سرویس

به مسافران، خدمات بار و کالاها، و ارائه خدمات مربوط به صنعت هوایی استفاده می شود. امروزه فرودگاههای هوشمند معمولاً دارای ویژگی ها و فناوری های پیشرفته ای هستند که تجربه مسافران را بهبود بخشیده و عملیات فرودگاهی را بهینه می کنند. هر فرودگاه بر اساس ویژگی ها و وظایف محوله دارای امکانات متفاوتی است که بسته به نوع و حجم مسافر آن متغیر است. احداث یک فرودگاه جدید به دلایل متعددی از جمله؛ رشد اقتصادی، مدیریت ترافیک، کاهش تردد بیش از ظرفیت در فرودگاههای موجود، توسعه مناطق جدید، ارتقا زیر ساخت ها و برطرف کردن نیازهای اقتصادی، اجتماعی انجام می گیرد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در همین راستا برنامه احداث فرودگاههای جدید مشهد، اهواز و بوشهر در دستور کار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران قرار گرفته و اقدامات اولیه به منظور تملک اراضی، مطالعات مکان یابی و فاز ۱ پروژه از طریق انتخاب مشاور در دست انجام می باشد.

۲- **احداث/تکمیل ترمینال جدید:** ترمینال فرودگاهی محلی است که به عنوان نقطه ورود و خروج مسافران و بارهای هوایی عمل می کند. احداث و یا تکمیل ترمینال فرودگاهی می تواند دلایلی از قبیل افزایش ترافیک هوایی، نیاز به افزایش ظرفیت سرویس دهی عملیاتی، استانداردها و مقررات مرتبط با فرودگاه و ایمنی هوایی، بهبود تجربه مسافران، ارتقاء امکانات و خدمات فرودگاهی و توسعه صنعت گردشگری و اقتصادی می باشد.

در همین راستا برنامه احداث ترمینالهای جدید در فرودگاههای مهرآباد، شیراز، تبریز، کرمان و زاهدان در دستور کار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران قرار دارد.

۳- **آشپانه تعمیر و نگهداری هواپیما (آشپانه شرکت های هواپیمایی یا آشپانه عمومی MRO):** آشپانه تعمیر و نگهداری هواپیما (Maintenance, Repair and Overhaul) MRO اعم از اینکه مختص یک شرکت هواپیمایی بوده و یا متعلق به فرودگاه باشد، ساختمان بزرگ و مجهزی است که برای انجام تعمیرات، بازسازی، و نگهداری هواپیماها و سایر وسایل هوایی با استفاده از تجهیزات روز و پرسنل ماهر و متخصص استفاده می شود. این ساختمان عموماً در نزدیکی فرودگاهها و پایگاههای هوایی ساخته شده و برای انجام تعمیرات دوره ای و تعمیرات بزرگ هواپیماها استفاده می شود و از اهمیت بسیاری برخوردار است، زیرا نقصان هرچند کوچک در یک هواپیما می تواند عواقب جدی برای ایمنی پرواز داشته باشد. آشپانه های MRO نقطه مهم در زنجیره تأمین و ایمنی هواپیماها هستند و نقش بسیار مهمی در حفظ ایمنی و عملکرد بهینه پروازها ایفا می کنند.

۴- **کیتترینگ:** کیتترینگ فرودگاهی یک خدمت مهم در صنعت هوانوردی است که برای رفاه حال مسافران و خدمه هواپیما ارائه می شود. این خدمت شامل ارائه غذا، نوشیدنی، و سایر محصولات خوراکی به مسافران و خدمه هواپیما در زمان سفر و در فرودگاهها می شود. ویژگی های کیتترینگ فرودگاهی علاوه بر تنوع غذاها، رعایت ذائقه غذایی مسافران و کیفیت مناسب، زمانبندی دقیق و بهبود فرآیندهای عملیاتی است. این خدمت در فرآیند سفر هوایی تأثیر زیادی بر تجربه مسافران و خدمه هواپیماها دارد.

۵- **کارگو:** احداث ترمینال جهت صادرات و واردات محصولات به همراه سایر ساختمان های وابسته از جمله گمرک کارگو به معنای بار، کالا یا موادی است که از یک مکان به مکان دیگر حمل می شود. در صنعت هوایی، کارگو به معنای بارهایی است که با استفاده از هواپیما حمل می شوند، از جمله کالاهای تجاری، محمولات پستی، صنعتی و

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

پزشکی، اجناس شخصی و غیره. این حوزه به دلیل دارا بودن ویژگیهایی از جمله سرعت، امنیت، دسترسی به مناطق دورافتاده، زمانبندی قابل اعتماد از اهمیت زیادی برخوردار است.

۶- **سوله خدمات هندلینگ:** سوله های استقرار تجهیزات ارائه خدمات هندلینگ در فرودگاه: سوله خدمات هندلینگ یکی از بخشهای اساسی فعالیت های فرودگاهی است که برای انجام عملیات هندلینگ بار و مسافر استفاده می شود. در این ساختمان فعالیت هایی مانند بارگیری و تخلیه بار، تأمین تجهیزات مربوط به پرواز، پذیرش و انتقال مسافران و دیگر خدمات مربوط به عملیات پروازی انجام می شود. ویژگی های اصلی سوله خدمات هندلینگ عبارتند از؛ مساحت بزرگ، پیش بینی محل استقرار تجهیزات و ابزار مناسب، فراهم آوردن تسهیلات لازم شامل دفتر مدیریت، اتاق کنترل ترافیک هوایی، فضای اداری برای کارکنان هندلینگ و سیستم های ایمنی.

۷- **هتل:** اعم از هتل های فرودگاهی، میکروهتل، هتل های تجاری، هتل های ترانزیت و... هتل فرودگاهی در داخل یا نزدیک فرودگاه و یا در محلی که سرعت دسترسی بالایی به فرودگاه دارد واقع شده است. این هتل ها برای مسافرانی که نیاز به اقامت نزدیک به فرودگاه دارند، مفید بوده و معمولاً امکاناتی مانند اتاق های راحت و تمیز، رستوران، اینترنت بی سیم، ترانسفر رایگان به و از فرودگاه، سالن های کنفرانس و مراکز ورزشی را ارائه می دهند. تنوع هتلهای فرودگاهی از هتل های ترانزیت که معمولاً در درون فرودگاه ها واقع و برای مسافرانی که نیاز به اقامت کوتاهی در حین ترانزیت دارند، طراحی شده و امکاناتی مانند چک آوت سریع، اتاق های راحت و تمیز، صرافی و امکانات ضروری مانند اینترنت بی سیم را فراهم نموده تا میکروهتل ها که اغلب دارای اتاق های کوچک تر و ساده تری با امکانات راحت و مدرن به عنوان گزینه ای اقتصادی و مقرون به صرفه برای مسافران کوتاه مدت یا کسانی که به دنبال اقامتی ساده و راحت هستند، و یا هتل های تجاری که برای مسافران تجاری طراحی شده و امکانات و خدمات بیشتری نسبت به هتل های معمولی مانند اتاق های کنفرانس، اینترنت پرسرعت، فضاهای کاری، سرویس اتاق ۲۴ ساعته، خدمات اطلاعات و راهنمایی، خدمات اتومبیل اجاره، رستوران، استخر، سالن ورزشی، خدمات ترانسفر و خدمات پذیرایی ارائه می دهند را شامل می شود.

در همین راستا به منظور بهره مندی سرمایه گذاران از ظرفیت های موجود در فرودگاه های کشور و نیز تسهیل در فرآیند اخذ مجوزهای مرتبط با احداث پروژه های هتل فرودگاهی و تاسیسات گردشگری در ۲۲ فرودگاه واجد شرایط، تفاهمنامه همکاری مشترک فیما بین شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی منعقد گردیده است.

۸- **جایگاه تشریفات اختصاصی/لانژ/بیزینس لانژ:** احداث ترمینال مجزا یا فضای اختصاصی در داخل ترمینال است که در فرودگاه ها برای مسافران ویژه یا افراد خاص ایجاد می شود. این فضاها معمولاً با امکان حفظ حریم خصوصی به منظور ارائه خدمات شخصی مانند پذیرش سریع، ترتیب اقامت در هتل، استراحت در یک محیط آرام، فضای

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

انتظار راحت، رستوران، کافه و... با توجه به نیاز آنها برای تجربه یک سفر لوکس و راحت ایجاد می شود. لانژها فضاهایی هستند که در ترمینال های فرودگاه ها قرار دارند و به مسافرین و مشایعت کنندگان این امکان را می دهند تا ساعاتی که باید منتظر باشند را در آن سالن به استراحت پرداخته و از امکانات آن استفاده نمایند در حالیکه ترمینال CIP در ساختمانی مجزا از ترمینال اصلی فرودگاه مورد بهره برداری قرار می گیرد و طیفی گسترده از خدمات کامل و متنوع را در محیطی آرام فراهم می کند که منجر به صرفه جویی در وقت می شود.

۹- **گردشگری سلامت:** احداث مجموعه ارائه خدمات سلامتی، بهداشتی و درمانی گردشگری سلامت به فعالیت های گردشگری اشاره دارد که به منظور بهبود سلامتی و رفاه فیزیکی و روانی افراد انجام می شود. این نوع گردشگری شامل سفرهایی است که افراد به منظور تحرک، آرامش، بازسازی روانی، انجام فعالیت های ورزشی، معالجه و یا درمان به مکان های خاصی سفر می کنند. فرودگاه ها در ارائه گردشگری سلامت نقش مهمی دارند به عبارت بهتر فرودگاه ها به عنوان دروازه ورودی به یک کشور یا منطقه، باید امکانات و ارتباطات لازم از جمله ارائه اطلاعات در مورد خدمات بهداشتی و پزشکی، امکانات بهداشتی و دسترسی به مراکز درمانی و پزشکان را ارائه نمایند ارائه خدمات اولیه پذیرش بیمار و پیش بینی سرویس های اولیه مراقبت پزشکی برای مسافرین و بیماران توان خواه در این حوزه انجام می پذیرد.

۱۰- **پارک آموزش و فناوری حمل و نقل:** محل استقرار شرکت های دانش بنیان، با محوریت خدمات هوانوردی و توسعه سرمایه انسانی منطقه در حوزه حمل و نقل: پارک آموزش فناوری حمل و نقل مرکزی است که به منظور آموزش، تحقیق و توسعه فناوری های مرتبط با حمل و نقل ایجاد می شود. این نوع پارک ها معمولاً به همکاری بین دولت، صنعت و دانشگاه ها برای توسعه فناوری ها و ایجاد محصولات و خدمات نوآورانه در حوزه حمل و نقل متمرکز هستند. اهداف اصلی پارک های آموزش فناوری حمل و نقل شامل ایجاد و توسعه فناوری های نوین و نوآورانه در حوزه حمل و نقل، از جمله فناوری های مرتبط با حمل و نقل هوایی، زمینی، دریایی و راه آهن، ارائه برنامه های آموزشی و تحقیقاتی در زمینه فناوری های حمل و نقل به دانشجویان، پژوهشگران و صنعت گران، ایجاد ارتباطات و همکاری با صنعت حمل و نقل به منظور انتقال فناوری ها از آزمایشگاه به بازار و ایجاد فرصت های تجاری، ترویج فرهنگ نو آوری و کارآفرینی در حوزه حمل و نقل به منظور ایجاد محصولات و خدمات جدید و بهبود فرآیندهای موجود می شود.

۱۱- **هوانوردی عمومی (مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی، آموزشگاه خلبانی، بالن سواری، کایت، هواپیماهای رادیو کنترل و پهپاد، ایجاد زیر ساخت های لازم برای فعالیت ایرتاکسی و...):** هوانوردی عمومی به کلیه فعالیت های هوانوردی شامل طیف گسترده ای از فعالیت ها، از جمله پرواز خصوصی، آموزش پرواز، عکاسی هوایی، هوانوردی کشاورزی و آموزش تئوری و عملی پرواز در حوزه هوانوردی

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

اشاره دارد که به عنوان پایه ای برای شروع یا توسعه حرفه ای افراد علاقه مند در صنعت هوانوردی هستند. این بخش از صنعت هوانوردی خدمات دیگری برای تفریح و سرگرمی مانند بالن سواری، کایت و.. را نیز شامل می گردد. بخش دیگری از هوانوردی سرویس ایرتاکسی است که مسافران با استفاده از هواپیماهای کوچک یا هلیکوپترها به مقاصد مختلفی انتقال داده می شوند. این خدمات معمولاً به مناطق دور دست، جزایر، مناطق سخت دسترسی یا به عنوان راه حلی سریع برای حمل و نقل در شهرهای پرترافیک ارائه می شود.

۱۲- **ترمینال اختصاصی هوانوردی عمومی:** بخشی از فرودگاه است که به طور اختصاصی برای خدمات مرتبط با هوانوردی عمومی و سرویس به هواپیماهای کوچک و شخصی در نظر گرفته شده است. این ترمینالها معمولاً به عنوان نقطه ای برای ورود و خروج هواپیماهای کوچک، هلیکوپترها و هواپیماهای شخصی عمل می کنند و دارای امکاناتی مانند ارائه سرویس به هواپیماهای کوچک، پایگاه های سوخت، اتاق های انتظار و رستوران می باشند.

۱۳- **پارک تجاری فرودگاهی:** مجتمع رفاهی و نمایشگاهی، سالن کنفرانس و سالن برگزاری رویدادها، رستوران، تالار پذیرایی، مجتمع اقامتی، تفریحی، شهر بازی، کارتینگ و... مجموعه ای از امکانات تجاری و خدماتی است که در نزدیکی فرودگاه یا در داخل آن ایجاد و امکاناتی شامل مراکز خرید، رستورانها، کافه ها، هتلها، اداره ها، بانکها، مراکز اداری و سایر امکانات خدماتی و تجاری را دارا بوده و به مسافران و افراد مرتبط با صنعت هوایی، مثل خدمه های هواپیما، خدمات ارائه می دهند. این پارکها معمولاً به عنوان مراکز تجاری مهمی در نزدیکی فرودگاه شناخته می شوند و امکان انجام معاملات تجاری و اداری را برای کسانی که به فرودگاه مراجعه می کنند، فراهم می آورند.

۱۴- **خدمات خودرویی:** احداث جایگاه CNG یا بنزین به همراه ساختمان های ارائه خدمات خودرویی از جمله کارواش یا تعمیرگاه: جایگاه های سوخت اماکنی هستند که به منظور تأمین سوخت خودروها، ایجاد و این ایستگاهها معمولاً در مناطقی با تردد بالا، از جمله در نزدیکی جاده های اصلی، بزرگراهها و نقاط اصلی شهرها قرار دارند. ایجاد این جایگاهها به دلیل نزدیکی به فرودگاه و یا در درون فرودگاه به دلیل دارا بودن امکانات امنیتی فضای ارائه خدمات بهتری را فراهم می آورد. جایگاههای سوخت با عرضه انواع سوخت و ارائه تعمیرات و خدمات فنی، کارواش و فضاهای انتظار راحت با امکاناتی از قبیل فروشگاه، کافه و سایر امکانات انتظار مشتریان، مسافران و صاحبان خودرو را برآورده می نمایند.

۱۵- **پارکینگ خودرو:** پارکینگ طبقاتی خودرو به همراه غرفه های تجاری و فضای تبلیغات: پارکینگ فرودگاهی، مکانی است که به طور اختصاصی برای پارک کردن و نگهداری خودروها در فرودگاه و یا در نزدیکی آن تعبیه شده و خدماتی مانند پارک خودرو، خدمات جانبی از قبیل نگهداری مانند شستشو و مراقبت از خودرو، ارائه سرویس ولت، تعمیرات سریع، و خدمات مرتبط با خودروهای الکتریکی ارائه می گردد. در برخی از

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پارکینگ های فرودگاهی خدماتی افزونتر مانند واگن های برقی برای انتقال سریع مسافران به ترمینال های فرودگاه و یا امکان رزرو آنلاین پارکینگ ، غرف تجاری برای خرید اقلام ضروری مسافران مانند مواد غذایی، نوشیدنی ها، یا مواردی که در فرودگاه عرضه می شوند و فضاهای تبلیغاتی برای نمایش تبلیغات مرتبط با محصولات یا خدمات مختلف برای مسافران و بازدید کنندگان پارکینگ فرودگاهی نیز ارائه می گردد.

۱۶- **مجتمع تجاری:** هایپرمارکت، مگامال و...: مجتمع های تجاری در فرودگاهها اغلب به عنوان یک نقطه مرکزی برای فعالیت های تجاری و خدماتی ایجاد می شوند. معمولاً این فروشگاهها فضای بسیار بزرگی را اشغال می کنند و محصولات متنوعی از اقلام مختلف را عرضه می نمایند که شامل بخش های مختلفی مانند لباس، کفش، لوازم بهداشتی، لوازم آشپزخانه، لوازم الکترونیکی، کتاب و نشریات، و محصولات گردشگری می شوند. دلایل اصلی احداث این مجتمعها عبارتند از؛ ارائه خدمات برای مسافران، فرصت های تجاری، افزایش درآمد، بهبود تجربه مسافران، رستورانها و کافهها، فروشگاههای مواد غذایی، خدمات بانکی، خدمات پستی، خدمات ارتباطی (مانند اینترنت و تلفن)، خدمات پزشکی، و خدمات مرتبط با گردش و سفر (مانند ارائه خدمات اجاره خودرو و بلیط فروشی). این فروشگاهها به مسافران فرودگاه امکان می دهند تا قبل یا بعد از سفر خود موردی را که نیاز دارند به راحتی تهیه کنند و به دلیل اندازه و تنوع محصولاتشان، یکی از نقاط جذابیتی برای مسافران و بازدید کنندگان فرودگاهها محسوب می شوند و بهبود تجربه خرید آنها را ارتقا می دهند.

۱۷- **نیروگاه انرژی های تجدید پذیر:** نیروگاه جهت تولید برق از طریق انرژی های خورشیدی، باد و...: فرودگاهها به عنوان یکی از بزرگترین و پیچیدهترین زیرساخت های شهری، نیازمند مقدار زیاد انرژی برای عملکرد صحیح و پایدار خود هستند. برای تأمین انرژی های نو در فرودگاهها، از روش های مختلفی استفاده می شود که شامل استفاده از پنل های خورشیدی برای تولید انرژی الکتریکی، توربین های بادی بر روی فضای باز یا در نزدیکی فرودگاهها برای تأمین بخشی از نیازهای برقی فرودگاه، سوخت های تجدیدپذیر مانند بیوگاز، بیودیزل، یا هیدروژن برای نیازهای سوختی، استفاده از سیستم های مبتنی بر گرمایش و سرمایش مانند انرژی زمین گرمایی و سیستم های تبادل حرارت هوا برای کنترل دما در فرودگاهها ، استفاده از مخازن آبی یا دیگر منابع آبی برای تأمین انرژی هیدروالکتریکی. این تکنولوژی ها و روشها به فرودگاهها کمک می کنند تا از منابع انرژی زیست محیطی استفاده و برای محیط زیست مفید و اقتصاد پایدار بیشتری برقرار کنند. در حال حاضر مرسوم ترین نوع انرژی های نو مورد استفاده در فرودگاههای جهان توربین های بادی و پنل های خورشیدی می باشد.

۱۸- **سردخانه/انبار:** جهت ارائه خدمات ارسال و پذیرش بار: سردخانه و انبار جهت ارسال و پذیرش بار هوایی اهمیت فراوانی در زنجیره کالا و خدمات در کشور ایفا می نماید و فضای آن در فرودگاه باید به نحوی انتخاب شود که دسترسی به مسیرهای حمل و نقل زمینی راحت باشد. احداث سردخانه نیازمند بررسی دقیق شرایط و نیازهای

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

محلی و محیطی است؛ برخی از موارد مهم که باید در این خصوص در نظر گرفته شوند عبارتند از: مترآژ، امکانات سرمایشی و گرمایشی مناسب، سیستم های مانیتورینگ و کنترل دما و رطوبت، تجهیزات بارگیری و تخلیه. همچنین علاوه بر نظارت ۲۴ ساعته و استفاده از تجهیزات امنیتی لازم، استانداردهای ایمنی و بهداشتی نیز می بایست رعایت شود.

۱۹- **زیرساخت های ورزشی:** احداث مجموعه ورزشی و محل اسکان تیم های ورزشی: مجموعه ورزشی فرودگاهی، یک مکان تفریحی و ورزشی است که در فرودگاه و یا در نزدیکی یک فرودگاه واقع شده و معمولاً شامل تجهیزات و امکانات ورزشی مختلف مانند زمین های ورزشی، استخرها، سالن های ورزشی، مراکز تناسب اندام و باشگاه های تنیس و گلف می شود. این مجموعه ها معمولاً برای استفاده از مسافران و همچنین جامعه محلی در اطراف فرودگاه ارائه خدمات ورزشی مختلفی را فراهم می کنند. مجموعه ورزشی فرودگاهی می تواند به تناسب اندام و سلامتی مسافران و کارکنان فرودگاه کمک کند و همچنین به افزایش درآمد فرودگاه از طریق ارائه خدمات ورزشی به مسافران و جامعه محلی کمک کند.

۲۰- **تجهیزات و سامانه های فرودگاهی:** تجهیزات و سامانه های مسافری در فرودگاه شامل همه امکاناتی است که به مسافران کمک می کند تا علاوه بر ارائه خدمات سریع تر، به سهولت و بهینه به مقصد خود برسند. این تجهیزات طیف وسیعی از خدمات مانند دسترسی به اینترنت پرسرعت، استفاده از خدمات Self-Check-in، مدیریت یکپارچه مسافرین CUPPS/CUTE، پل های تلکسویی P.B.B (passenger boarding bridge)، ارائه خدمات سریعتر به مسافرین با (Near Field Communication) NFC، سیستم مدیریت جامه دان (Baggage handling system) B.H.S، و سایر موارد را شامل می گردد.

۴- مشوقهای سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

۵- فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

۶- قوانین حاکم بر روابط سرمایه گذار و سرمایه پذیر در فرودگاههای کشور

۷- ضمائم

۱- فرصتهای سرمایه گذاری شناسایی شده در فرودگاههای ایران

فرصت های سرمایه گذاری فرودگاهی محدود به عناوین ذکر شده در جداول ذیل نبوده و شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران آمادگی دارد با توجه به گوناگونی روشهای مشارکت در سرمایه گذاری و در راستای توسعه زیر ساخت های فرودگاهی، گردشگری و خدماتی در سطح فرودگاههای کشور نسبت به جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی در پروژه های شناسایی شده و یا سایر پروژه های پیشنهادی سرمایه گذاران اهتمام ورزد.

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
۱	احداث فرودگاه جدید	۱	مشهد
		۲	اهواز
		۳	بوشهر
		۴	لرستان (بروجرد)
۲	احداث/تکمیل ترمینال جدید	۱	مهرآباد
		۲	شیراز
		۳	تبریز
		۴	کرمان
		۵	زاهدان
۳	احداث ترمینال اختصاصی	۱	رامسر

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
۴	هوانوردی عمومی (مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی، آموزشگاه خلبانی، بالن سواری، کایت، هواپیماهای رادیو کنترل و پهباد، ایجاد زیروساخت های لازم جهت ایرتاکسی ...)	۱	آبادان
		۲	بوشهر
		۳	شاهرود
		۴	زاهدان
		۵	خاش
		۶	لارستان
		۷	خرم آباد
		۸	ارومیه
		۹	خوی
		۱۰	همدان
		۱۱	شیراز
		۱۲	سنندج
		۱۳	رامسر
		۱۴	نوشهر
		۱۵	یاسوج
		۱۶	ایلام
		۱۷	بندر لنگه (بندر عباس)
		۱۸	یزد
		۱۹	اردبیل (پارس آباد)

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
۵	کارگو (احداث ترمینال جهت صادرات و واردات محصولات به همراه سایر ساختمان های وابسته از جمله گمرک)	۱	آبادان
		۲	لارستان
		۳	اراک
		۴	شاهرود
		۵	زاهدان
		۶	خرم آباد
		۷	رشت
		۸	ارومیه
		۹	خوی
		۱۰	مشهد
		۱۱	اردبیل (فرودگاه پارس آباد)
		۱۲	همدان
		۱۳	یاسوج
		۱۴	بندرعباس
		۱۵	بجنورد
		۱۶	نوشهر (کارگو گل و گیاه)
		۱۷	ساری (کارگو گل و گیاه)
		۱۸	مهرآباد
		۱۹	یزد
		۲۰	زنجان
		۲۱	شیراز

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
۶	آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما (آشیانه شرکت های هواپیمایی یا آشیانه عمومی (MRO)	۱	شیراز
		۲	اراک
		۳	یزد
۷	سردخانه/انبار (جهت ارائه خدمات ارسال و پذیرش بار)	۱	ایلام
		۲	ارومیه
		۳	رشت
		۴	ساری
۸	کیتینگ	۱	زاهدان
		۲	شیراز
۹	سوله خدمات هندلینگ (سوله های استقرار تجهیزات ارائه خدمات هندلینگ در فرودگاه)	۱	زاهدان

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
۱۰	پارک تجاری فرودگاهی (مجتمع رفاهی و نمایشگاهی، سالن کنفرانس و سالن برگزاری رویدادها، رستوران، تالار پذیرایی، مجتمع اقامتی، تفریحی، شهر بازی، کارتینگ و...)	۱	آبادان
		۲	اصفهان
		۳	شاهرود
		۴	کرمان - اراضی دربند راور
		۵	رشت
		۶	یزد
		۷	اردبیل
		۸	ارومیه
		۹	همدان
		۱۰	بندرعباس
		۱۱	لارستان
		۱۲	ساری
		۱۳	نوشهر
		۱۴	گرگان
		۱۵	ياسوج
		۱۶	بیرجند
		۱۷	زاهدان
		۱۸	تبریز
		۱۹	شیراز

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف	نام فرودگاه
	هتل (اعم از هتل های فرودگاهی، میکروهتل، هتل های تجاری، هتل های تفریحی و...)	۱	بوشهر
		۲	اصفهان
		۳	شیراز
		۴	زاهدان-زابل
		۵	کرمان
		۶	ایلام
		۷	رشت
		۸	یزد
		۹	مشهد
		۱۰	اردبیل
		۱۱	اهواز
		۱۲	ارومیه
		۱۳	تبریز
		۱۴	خرم آباد
		۱۵	گرگان
		۱۶	کلاله
		۱۷	مهر آباد
		۱۸	لارستان
		۱۹	آبادان
		۲۰	بیرجند-طبس
		۲۱	بندرعباس-بندر لنگه

سنندج	۲۲		
ياسوج	۲۳		
کرمانشاه	۲۴		
شیراز	۱	گردشگری سلامت (احداث مجموعه ارائه خدمات سلامتی، بهداشتی و درمانی)	۱۲
تبریز	۲		
رشت	۳		
یزد	۴		

نام فرودگاه	ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف
شیراز	۱	پارک آموزش و فناوری حمل و نقل (محل استقرار شرکت های دانش بنیان، با محوریت خدمات هوانوردی و توسعه سرمایه انسانی منطقه در حوزه حمل و نقل)	۱۳
بندرعباس	۲		
کرمان	۱	جایگاه تشریفات اختصاصی یا لانژ (احداث ترمینال مجزا یا محلی درون ترمینال جهت ارائه خدمات به مسافرین ویژه)	۱۴
ارومیه	۲		
اهواز	۳		
زاهدان	۴		
یزد	۵		
مشهد	۶		
ایلام	۷		
بوشهر	۱	جایگاه سوخت (احداث جایگاه CNG یا بنزین به همراه ساختمان های ارائه خدمات خودرویی از جمله کارواش یا تعمیرگاه)	۱۵
اصفهان	۲		
زاهدان	۳		
یزد	۴		

همدان	۵		
بندرعباس	۶		
شیراز	۷		
بیرجند	۸		
طبرس	۹		

نام فرودگاه	ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف
اصفهان	۱	پارکینگ خودرو (پارکینگ طبقاتی خودرو به همراه غرفه های تجاری و فضای تبلیغات)	۱۶
زاهدان	۲		
همدان	۳		
ارومیه	۴		
اهواز	۵		
کرمانشاه	۶		
رشت	۷		
یزد	۱	شهرک آزاد فرودگاهی	۱۷
زاهدان	۱	مجتمع تجاری (هایپرمارکت، مکالمال و...)	۱۸
رشت	۲		
یزد	۳		
شیراز	۴		

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

رامسر (۳ موقعیت مجزا)	۵		
اصفهان	۱	نیروگاه انرژی های تجدید پذیر (نیروگاه جهت تولید برق از طریق انرژی های خورشیدی، باد و...)	۱۹
کرمان-بیم	۲		
ایلام	۳		
لارستان	۴		
شاهرود	۵		
اردبیل	۶		
مهرآباد	۷		

نام فرودگاه	ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری	ردیف
زاهدان	۱	زیرساخت های ورزشی (احداث مجموعه ورزشی و محل اسکان تیم های ورزشی)	۲۰
خرم آباد	۲		
بجنورد	۳		
ارومیه	۴		
اردبیل	۵		
رشت	۶		
شهرکرد	۷		
شیراز	۸		

۲- طرح جامع سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

صنعت حمل و نقل هوایی کشور با توجه به مزایای اختصاصی خود همواره فرصت های مطلوبی را جهت سرمایه گذاری در این حوزه برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی فراهم می آورد. کلیه فرودگاههای کشور با توجه به موقعیت خاص جغرافیایی و شرایط منطقه ای خود ظرفیت های متنوع و متفاوتی را جهت انجام پروژه های سرمایه گذاران در حوزه های مختلف دارا می باشند. در ذیل پس از معرفی هر یک از فرودگاهها بخشی از اصلی ترین پروژه های سرمایه گذاری برگرفته از مطالعه بازار و تقاضای موجود بعنوان عناوین اصلی سرمایه گذاری آن فرودگاه تدوین و ارائه می گردد.

۱- فرودگاه آبادان

۱-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با شهرستان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی شهرستان آبادان

شهر آبادان مرکز شهرستان آبادان، در مختصات جغرافیایی ۴۸ ۲۱ تا ۴۸ ۱۳ طول شرقی و ۳۰ ۲۵ تا ۳۰ ۱۷ عرض شمالی و در ارتفاع ۱ تا ۳ متری از سطح دریا واقع است. این شهر جلگه ای-ساحلی با مساحت ۶۵/۱ کیلومتر مربع در فاصله ی ۱۰۵ کیلومتری جنوب غربی شهر اهواز و در انتهای جاده ی تهران - آبادان قرار دارد.

شهر آبادان در انتهای جنوب غربی استان خوزستان و در قسمت جلگه ای آن قرار دارد. این شهر بر بستری است که منشاء دلتایی داشته و بر روی رسوبات صاف و هموار رودخانه ای شکل گرفته و هیچ گونه عارضه ی توپوگرافیک عمده ای در سطح آن وجود ندارد و ارتفاع قسمت عمده ی شهر کمتر از ۲ متر از سطح دریاست. اراضی حاشیه رودخانه ها بویژه رودخانه های بهمنشیر و اروند رود نسبت به سایر نقاط شهر در ارتفاع پایین تری قرار گرفته است و اختلاف ارتفاع سطح همچنین همواری زمین، منجر به شیب کم شده است. جهت عمومی شیب زمین از شمال به جنوب و در امتداد رودخانه های بزرگ است.

جمعیت شناسی شهرستان آبادان

جمعیت داخلی شهرهای آبادان و خرمشهر (جمعیت بالغ بر ۵۰۰ هزار نفر) و جمعیت استان خوزستان (۴ میلیون نفر) می باشد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه آبادان

این فرودگاه در ضلع شرقی جزیره آبادان در موقعیت جغرافیایی ۴۸ درجه و ۱۳ دقیقه و ۴۲ ثانیه طول شرقی و ۳۰ درجه و ۲۲ دقیقه و ۱۶ ثانیه عرض شمالی در زمینی به مساحت ۳۸۳/۶ هکتار واقع گردیده است که از شرق و جنوب به شهر آبادان به فاصله ۱۰ کیلومتر تا مرکز شهر، از شمال به خرمشهر به فاصله ۱۸ کیلومتر و از غرب به رودخانه اروند و مرز کشور عراق

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

منتهی می شود. کمترین فاصله حصار فرودگاه آبادان تا مرز کشور عراق ۱۸۰۰ متر در جنوب فرودگاه واقع گردیده است. فرودگاه بین المللی آبادان در منطقه آزاد اروند واقع شده است، منطقه آزاد اروند بزرگترین منطقه آزاد ایران با مساحتی بالغ بر ۱۷۲۰۰ هکتار و دارای سه سایت می باشد که به فعالیت های صنعتی، توریستی و تجاری اختصاص یافته اند که فرودگاه آبادان در سایت توریستی واقع گردیده است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و...)

کل مساحت ۳۵۴ هکتار	مساحت فرودگاه آبادان	۱
مساحت ترمینال ۲۰۰۰۰ مترمربع (با لحاظ ترمینال جدید و فعلی)		
تاسیسات ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال)		
موتورخانه برق ۱۱۵۰ (هر دو ترمینال)		
محوطه پارکینگ ۸۰۰۰ متر مربع، ۵ دقیقه		
مساحت در اختیار شرکت های هواپیمایی، ارگان ها (گمرک، گذرنامه، سپاه و پلیس) وغرف تجاری (۳۰۰۰ متر مربع)		
ساختمان ایمنی زمینی ۱۲۰۰ متر مربع		
ساختمان VIP (۹۲۵) - مترمربع		
مساحت پرون ۵۰۰/۷۶ متر مربع		
سالن اضطراری ۳۸۳ متر مربع		
ساختمان اداری ۱۰۰۰ مترمربع (۵ طبقه)		
محوطه کنترل بلیط ۲۵۰ متر مربع ۱ دقیقه		
محوطه گردش و انتظار ۵۰۰ متر مربع با سرعت ۱ متر بر ثانیه		
سالن پروازی ۲۰۰۰ متر مربع (با ترمینال جدید)		
سالن مستقبلین و مشایعان ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال)		
دفاتر شرکت های هواپیمایی ۵/۲۱۷		
مطالبه بار ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال) ۱۰ دقیقه		
پارکینگ ۸۰۰۰ متر مربع با ۱۳۰ جایگاه		
راههای دسترسی (از درب ورودی فرودگاه تا درب ترمینال در زمان معمولی ۵ دقیقه در زمان تاخیر ۱۰ دقیقه		
تعداد باند فعال 14R/ 32L (طول باند ۳۱۰۴ متر) و 14 L/ 32R باند غیر فعال (طول باند ۲۲۶۲ متر)		
فاصله دو باند از محور مرکزی ۱۳۲ متر		

ظرفیت باند: ظرفیت باند فعال، تعداد ۲۰ نشست و برخاست در ساعت و توقف همزمان ۸ فروند هواپیما		
تعداد تاکسیوی ها: پنج تاکسیوی رابط اپرون و باند - سه تاکسیوی رابط باند ها		

سایر موارد مرتبط

فرودگاه آبادان جزء اولین فرودگاه‌های کشور است که در سال ۱۳۲۰ توسط شرکت ملی نفت ایران و به دلیل وجود پالایشگاه احداث و با رونق گرفتن آبادان و خرمشهر فرودگاه نیز توسعه یافت تا جایی که نخستین پروازهای خارجی از مهرآباد و سپس آبادان در نیمه دوم سال ۱۳۲۸ آغاز شد. در سال ۱۳۴۶ فرودگاه اصلی و فعلی آبادان در مساحتی حدود ۶۶/۳۷۲ هکتار ساخته و سه سال بعد از سوی شرکت ملی نفت به سازمان هواپیمایی واگذار شد. نکته جالب اینکه، فرودگاه آبادان به عنوان ALTERNATE (فرودگاه کمکی و احتیاطی) فرودگاه مهرآباد برای پروازهای خارجی بوده و هرگاه به دلایلی جوی و سایر عوامل پروازی قادر به نشست در مهرآباد نبود از فرودگاه آبادان برای فرود استفاده می کرد. کویت ایرویز، کی ال ام هلند، بریتیش ایرویز انگلیس، لوفت هانزای آلمان، مالتای مالت، سوئیس ایرویز سوئیس، اسکاندایناوی- ایر اسکاندایناوی و آلیتالیای ایتالیا و غیره شرکت های هواپیمائی فعالی بودند که پروازهایشان تا قبل از جنگ تحمیلی در فرودگاه آبادان نشست و برخاست داشت. فرودگاه آبادان زمانی به دلیل قرار گرفتن در دالان هوایی بین‌المللی تنها فرودگاه ترانزیتی، کترینگ و سوختگیری مسیر خاورمیانه و اروپا بود.

۱-۲- شناسایی زیرساخت ها

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

فرودگاه آبادان وضعیت Intermodal دارد، به دوبندر تجاری آبادان و خرمشهر، راه آهن خرمشهر در فاصله کمتر از ۱۰ کیلومتر و دوبررگراه به سمت اهواز و ماهشهر دسترسی دارد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی،

مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

فرودگاه آبادان در بزرگترین منطقه آزاد ایران که مساحتی بالغ بر ۱۷۲۰۰ هکتار دارد واقع شده است. این منطقه دارای سه سایت است که به فعالیت های صنعتی، توریستی و تجاری اختصاص یافته و فرودگاه آبادان در سایت توریستی این منطقه واقع شده است. این منطقه مزیت هایی دارد که فرودگاه آبادان را در جایگاهی خاص قرار داده و اهمیت توسعه و رشد فعالیت آن را روشن می کند.

گمرک و بندر آبادان

در گمرک آبادان کلیه امور گمرکی از قبیل واردات و صادرات، ترانزیت، امور مسافری و... انجام می شود، دفتر خانه های گمرک چوئنده، اروند کنار، فرودگاه با گمرک آبادان مرتبط هستند، کمبود اسکله برای پهلوگیری کشتی، نبود انبار کافی، کمبود تعمیر گاه مخصوص لنج و لایروبی نشدن اروند رود از مشکلات مهم رکود بندر آبادان است. بندر آبادان در حاشیه رود اروند و در ناحیه توریستی منطقه آزاد اروند قرار دارد و دارای ۵ پست اسکله بوده و مساحت کلی بندر ۶/۵ هکتار، مساحت انبار مسقف ۲۰۰۰ متر مربع و محوطه بارانداز آن ۲۶ هزار متر مربع می باشد. اسکله چند منظوره بندر آبادان جهت فعالیت صیادی نیز استفاده می شود و پذیرش انواع شناورها تا ظرفیت ۵۰۰۰ تن را دارد.

بازارچه های مرزی آبادان به عنوان یکی از امکانات تجاری این شهر در زمینه واردات و صادرات در بندر آبادان از اهمیت برخوردار است. این بازارچه طبق سهمیه ی در نظر گرفته شده برای بازرگانان اقدام به صدور و ورود کالا می نمایند. کالا های این بازارچه بین ایران و کشورهای جنوبی خلیج فارس مبادله می شود. ماهی حلوا سفید، ماهی پرورشی، گوسفند زنده، گاه، گندم، گل مصنوعی، عسل طبیعی و گل خشک از جمله کالاهای صادراتی و اسباب بازی، کفش، پوشاک، فلاسک، ساعت، نوشت افزار، یدکی خودرو از کالاهای وارداتی محسوب می شوند.

شیلات در سال های اخیر با توجه به احداث حوضچه های پرورش ماهی و افزایش امکان فعالیت در بخش صید و صیادی افزایش چشمگیر داشته است.

۱-۳- ظرفیت ها و مزیت های شهرستان و فرودگاه آبادان

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

شرایط اقلیمی و آب و هوایی

آب و هوای آبادان صحرائی، گرم و خشک است و برف و یخبندان ندارد و به سبب نزدیکی به صحرای گرم حجاز و خلیج فارس گرم و مرطوب بوده، طبق اعلام سازمان جغرافیایی کشور گاه گرمای آبادان در ماههای تیر و مرداد به ۵۸ سانتی گراد و در بهمن ماه نیز به دلیل وزش بادهای شمال به صفر درجه می رسد و گاهی بادهای شمال غربی هم همراه با رطوبت مدیترانه، باعث ریزش نزولات جوی نسبتا زیادی می شود، اختلاف گرمای شب و روز ۲۵ تا ۳۰ درجه و آب و هوای متغیر و غیر قابل پیش بینی دارد.

امکانات آموزشی

دانشگاه دولتی، دانشگاه آزاد و یک واحد دانشگاه پیام نور و سایر مراکز دانشگاهی از جمله علمی کاربردی و غیر انتفاعی وجود دارد و تحصیل تا مقطع دکترا ممکن می باشد.

امکانات و تاسیسات زیر بنایی

آب: آب آشامیدنی و مصرفی شهر آبادان از طریق دو رودخانه بهمینشیر و اروند رود تامین می شود.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

برق: شهر آبادان به شبکه برق سراسری متصل بوده و به وسیله ی سد دز تامین می شود.

پست و مخابرات: در شهر آبادان اداره ی پست این شهر از طریق پست، آژانس های پستی و صندوق پست به شهروندان خدمات پستی ارایه می دهد و خدمات مربوط به ارتباطات تلفنی نیز از طریق مرکز مخابرات این شهر ارایه می شود.

تاسیسات و امکانات فرهنگی: شهر آبادان ۵ کتابخانه عمومی ۶ چاپخانه تحت نظارت اداره کل ارشاد اسلامی، یک باب موزه ۴ سینما و ۲ سالن تئاتر وجود دارد

تاسیسات ورزشی: شهر آبادان دارای یک استادیوم ورزشی ۸ سالن ورزشی و ۵ زمین ورزشی است

سایر امکانات: ۲ پایانه مسافربری بین شهری ۷ مسافرخانه ۸ هتل ۴ ایستگاه آتش نشانی ۲ مرکز اورژانس یک کشتارگاه سنتی، ایستگاه فرستنده با ۸ فرستنده ی اصلی، ۲۵ پارک شهری و ۱۵ پارک محله ایی

صید و صیادی: در آبادان ۳۸۰ فروند لنج صیادی و ۸۵۰ فروند قایق صیادی مشغول به فعالیت می باشد و در حال حاضر در سه شهر آبادان، اروندکنار و چوئنده اسکله صیادی وجود دارد و اسکله صیادی آبادان نیز به طول ۱۳۷۵ متر در حاشیه اروندرود در حال توسعه می باشد که این صنعت و محصولات آن از جمله جاذبه های گردشگری شهرستان آبادان محسوب می گردند.

صنایع دستی: بر اساس آمار موجود بیش از ۱۰ هزار نفر صنعتگر در رشته های مختلف احرام بافی، قالیبافی، حصیر بافی، گلیم بافی، سفالگری، صنایع دریایی (تور بافی و ساخت وسایل تزئینی از صدف و ...) نقاشی روس سفال، قلاب بافی و نما کاری مشغول بکارند. در تولید صنایع دستی در شهرستان آبادان به دلیل استفاده از ذوق صنعتگران بومی از تولیدات این منطقه (نظیر برگ خرما «سعف» و لیف و خوشه «پنگ» این درخت) بازاریابی از تاریخ و فرهنگ و تمدن شهرستان بوده و اثرات مثبتی در پرورش خلاقیت، استعداد جوانان، خودباوری، اعتماد به نفس، اشتغال مفید و مولد جوانان جویای کار دارد.

قومیت ها: در شهر آبادان تنوع قومیتی وجود دارد و اقوام مختلفی در آبادان زندگی می کنند.

صنایع و معادن

پالایشگاه:

با احداث پالایشگاه نفتی که با لوله از نواحی نفت خیز جنوب برای صدور و تصفیه به آبادان آورده شد، نخستین بندر صدور نفتی ایران فعالیت خود را آغاز کرد. با گسترش فعالیتهای نفتی، تأسیسات تازه احداث و گوناگونی در آبادان ایجاد شد و این شهر روز به روز بزرگتر و پرجمعیت تر شد ضمناً با پیگیری های بعمل آمده و توجه خاص هیئت محترم دولت در سفر استانی به خوزستان دومین پالایشگاه نفت آبادان در زمینی به وسعت ۸۰۰ هکتار، برای تولید ۹ میلیون لیتر بنزین و ۱۲ میلیون لیتر نفت گاز و باظرفیت اسمی ۱۸۰ هزار بشکه در روز مورد تصویب واقع گردید که خود موجبات ارتقاء شهرستان و ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی آن خواهد شد.

توسعه پتروشیمی آبادان:

ارتقاء تولید بهتر و بیشتر محصولات پتروشیمی در دستور کار متخصصان این صنعت قرار دارد به طوری که تغییر ساختار یکی از واحدهای تولید PVC آبادان از ۶۰ هزار تن تولید به ۱۲۰ هزار تن در زمینه اشتغال و امور اقتصادی شهرستان نقش مؤثری را ایفا می نماید.

توسعه شهرک صنعتی:

شهرک صنعتی آبادان در سال ۷۰ در مساحتی به وسعت ۴۰۵ هکتار و مساحت صنعتی ۲۹۴ هکتار آغاز به کار نمود. صناعی که در این شهرک مشغول تولید هستند شامل: قطعات بتنی، لوله های پلی اتیلن، شناورسازی، صنایع غذایی و لوازم خانگی و همچنین تولید مصالح ساختمانی و سرامیک می باشد.

بهداشت و درمان

در سطح شهر آبادان ۴ بیمارستان ۳ درمانگاه، ۱۵ مرکز درمانی، ۷ پایگاه بهداشت شهری ۳ زایشگاه ۱۲۳ مطب پزشک عمومی ۹۵ مطب پزشک متخصص ۵۵ دندانپزشک و ۳۰ داروخانه فعال است.

گردشگری

شهر آبادان در استان خوزستان، در جنوب غرب ایران واقع شده است. و مرکز شهرستان آبادان می باشد و از مناطق آزاد بازرگانی (منطقه آزاد تجاری-صنعتی اروند) ایران به حساب می آید. این شهر همچنین دارای فرودگاه و بندر می باشد. و به سبب داشتن پالایشگاه نفت و پتروشیمی راهبردی بوده و هم مرزی با کشور عراق، از زمان جنگ جهانی دوم یکی از مهم ترین شهرهای خاورمیانه و ایران به شمار رفته است.

می توان بهترین زمان برای مسافرت به استان خوزستان، فصل پاییز و زمستان را دانست. در سفر به خوزستان با اقوام مختلفی از جمله اعراب، عماله ها، بختیاری ها، بالاگریوه ها و کولی ها آشنا می گردید. و از زبان ها، گویش ها و لهجه های لری، فارسی یا لهجه های دزفولی، شوشتری، بهبهانی، آبادانی و خرمشهری (لهجه شهرنشینان) و عربی که از زبان های رایج در خوزستان می باشد، بهره مند می شوید.

جاذبه گردشگری:

آبادان که بعد از اهواز مهم ترین شهر استان خوزستان محسوب می شود، شهری بندری و در رده شهرهای گردشگری ایران است. این شهر با داشتن مناطق طبیعی، تاریخی و گردشگری فراوان، بازارهای شلوغ و پررونق و نخلستان های زیبا، هر ساله میزبان گردشگران داخلی و خارجی بسیاری است.

رودخانه بهمن شیر: بهمن شیر (بهمشیر، بحرالماشیر، بمشیر) نام یکی از شاخه های رود کارون در استان خوزستان است. رود کارون پس از رسیدن به شهر خرمشهر به دو شاخه تقسیم می شود، شاخه نخست از آبادان می گذرد و به سوی

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

اروند رود در مرز ایران و عراق رفته و پرآب‌ترین دهانه یا بهمن‌شیر، در امتداد اروندرود به خور بهمن‌شیر و سپس به خلیج فارس می‌ریزد. طول رود بهمن‌شیر حدود ۹۰ کیلومتر، عرض آن ۶۰۰ متر و عمق آن حدود ۴ متر است.

رودخانه اروند رود: اروند رود رودخانه پهناوری در جنوب غربی ایران و در مرز ایران و عراق است. این رودخانه از بلندی‌های سرزمینی قفقاز (ارمنستان) سرچشمه می‌گیرد و از ریزش رودخانه‌های دجله، فرات و سپس کارون تشکیل شده است. این رود هنگامی که به رودخانه کارون می‌پیوندد ارزش کشتی‌رانی پیدا می‌کند. طول اروند رود از قرنه تا ریزشگاه آن در خلیج فارس ۱۹۰ کیلومتر است. ریزشگاه اروندرود در میان شهرهای ایرانی اروند کنار و شهر عراقی فاو است.

جزیره مینو آبادان: جزیره مینو که در گذشته «صلوح» نام داشت در بین آبادان و خرمشهر قرار گرفته و از آبادی‌های کوچک و بزرگی تشکیل شده که شهر کوچک مینو را احاطه کرده‌اند. در جزیره مینو پنج نهر جریان دارد که دوتای آن‌ها از رود جرف و سه تای آن‌ها از اروند رود منشعب می‌شوند. این جزیره از معدود نقاط جهان است که آبیاری زمین‌های کشاورزی آن به وسیله جزر و مد آب انجام می‌گیرد. بخش عمده‌ای از این جزیره از نخلستان پوشیده شده که محیط مناسبی برای زیست پرندگان مهاجر است. همچنین نزارهای انبوه آن پناهگاه حیوانات وحشی مانند گراز است. در جزیره مینو چند رستوران سنتی وجود دارد که ماهی کباب‌های آن‌ها بسیار لذیذ است. ماهی حلوا که در تنور مخصوص پخته شده است، منوی اصلی غذاهای این رستوران‌هاست. تنور و روش پخت این ماهی، شبیه به پختن نان تافتون است.

کشاورزی

در میان مناطق خرما خیز ایران همیشه نام آبادان و قُصبه (از توابع آبادان) در ردیف اول است در آبادان کشاورزی به کشت و پرورش درخت خرما اختصاص دارد. این شهرستان بزرگترین تولید کننده خرما در سطح استان خوزستان است دارای زمین‌هایی به وسعت ۱۲۴۵۱ هکتار تنها مربوط به نخیلات است و بیش از دو میلیون اصله نخل در بر دارد توسط انهار منشعب از رودخانه اروند و بهمنشیر آبیاری سنتی صورت می‌گیرد. با توجه به شوری آب رودخانه اروندرود طرح آبیاری و زهکشی مکانیزه نیز که یکی از طرح‌های مهم ملی است در شهرستان در حال اجرا می‌باشد، که بوسیله آن آب مناسب از رودخانه بهمنشیر برای نخیلات حاشیه اروندرود پمپاژ می‌شود.

مزیت‌های رقابتی شهرستان آبادان با توجه به منطقه آزاد اروند

- گستردگی منطقه آزاد اروند در ۳۷۴۰۰ هکتار مساحت
- پیشینه صنعتی و بازرگانی منطقه ترکیبی از نیروی انسانی مجرب، جوان و تحصیل کرده خصوصاً در زمینه‌های صنعتی و بازرگانی

- داشتن مرز آبی و خشکی با کشور عراق و امکان دسترسی آسان به بازار کشور های حوزه خلیج فارس
- دسترسی به بازار وسیع و جمعیت داخلی شهرهای آبادان و خرمشهر (با جمعیتی بالغ بر ۵۰۰ هزار نفر) و جمعیت استان خوزستان (با جمعیتی بالغ بر ۴ میلیون نفر) و جمعیت ۲۸ میلیونی کشور عراق
- نزدیکترین منطقه آزاد به مرکز عمده جمعیتی، صنعتی، کشاورزی و معادن کشور
- وجود رودخانه های آب شیرین اروند، کارون و بهمشیر با قابلیت کشتیرانی
- وجود چهار نوع حمل و نقل جاده ای، ریلی، هوایی و دریائی در منطقه
- تولید نزدیک به ۹۰ برق آبی کشور در استان خوزستان
- انرژی و نیروی کار ارزان مخصوصاً برای سرمایه گذاری خارجی در منطقه
- دارا بودن دومین بندر کانتینری کشور (خرمشهر) و همچنین بندر آبادان و امکان ترانزیت کالا به کشورهای منطقه و کشورهای آسیای میانه به عنوان نزدیکترین بندر و باصرفه ترین و کوتاهترین راه ترانزیتی شمال-جنوب کشور
- امکانات و تأسیسات زیربنائی صنعتی، بازرگانی و شهری
- حاصلخیزی خاک حاشیه رودخانه های منطقه جهت گسترش تولیدات کشاورزی
- پایانه مرزی شلمچه در محدوده منطقه آزاد اروند
- سفر سالانه نزدیک به ۲ میلیون نفر زائر جهت بازدید از زیارتگاه شلمچه
- وجود بزرگترین پایانه مسافری دریائی کشور در بندر خرمشهر و برقراری خطوط کشتیرانی منظم به کشورهای همسایه
- وجود پالایشگاه ۴۵۰ هزار بشکه ای آبادان در محدوده منطقه آزاد اروند
- وجود تأسیسات عظیم سکوسازی وزارت نفت در محدوده منطقه
- وجود پتروشیمی در شهر آبادان
- وجود هتل های مجهز در محدوده منطقه آزاد
- بالا بودن ظرفیت جمعیت پذیری در منطقه
- نزدیکی به بندر امام خمینی و منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی و بندر ماهشهر و امکان استفاده از تسهیلات آن مناطق
- وجود جزیره زیبای سیاحتی مینو در محدوده منطقه آزاد اروند
- آشنائی ساکنین منطقه با چند زبان زنده دنیا
- وجود دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی با سابقه طولانی در منطقه
- وجود بیش از یکصد شرکت و کارخانه تولیدی همچون پتروشیمی، تأسیسات نفتی، رینگ سازی، کشتی سازی، آرد، صنایع چوب، مواد غذایی، صابون سازی، تولید برق و ... در منطقه

- برخورداری از شرایط اقلیمی مناسب آب و هوایی در هشت ماه از سال
- مشترک بودن زبان و فرهنگ و نسبتهای خویشاوندی مردم منطقه با کشورهای همجوار
- واقع شدن بین دو قطب نفتی خاورمیانه یعنی مناطق نفتخیز جنوب ایران و مناطق نفتخیز جنوب عراق
- همجواری با شرکتهای بزرگ کشت و توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن
- همجواری با هور و تالاب زیبای شادگان
- حضور شرکتهای بزرگ کشتی سازی و تعمیرات شناورهای دریائی در منطقه آزاد
- نزدیکی به صنایع نورد لوله و فولاد اهواز
- در حال اجرا بودن پروژه های بزرگ فولادسازی در اروند

۱-۴- چالش ها و محدودیت ها در سطح شرکت فرودگاهها و فرودگاه آبادان

- محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)
- محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...)

اقتصادی

- فقدان فضای رقابتی و انگیزه برای سرمایه گذاری در بخش های مرتبط با تسهیلات فرودگاهی
- ایجاد مسیرهای موازی در کشورهای همسایه جهت جذب ترافیک های عبوری
- رقابتی بودن نرخ خدمات ناوبری در کشورهای مجاور
- حذف یارانه ها، افزایش تورم و هزینه های جاری (بلیط، بنزین، حامل های انرژی و کاهش تقاضا)
- افزایش هزینه های تعمیر و نگهداری تجهیزات
- کم شدن فعالیت های ایرلاین ها و به تبع آن کاهش درآمدهای فرودگاهی
- محدودیت مالی منابع داخلی و کمبود منابع مالی جهت اجرای پروژه ها

تکنولوژی و فناوری اطلاعات

- تاخیر در بکارگیری سامانه های جدید در بخش مخابرات هواپیمائی و عدم همگانی با طرح های منطقه ایی
- عدم سیاست گذاری یکپارچه، برنامه ریزی مستمر واحد و بلند مدت در بخش فناوری اطلاعات
- عدم بهره گیری از توانایی و تاثیر ورود بخش خصوصی در بخش فناوری
- غفلت و عدم پیاده سازی سیستم های نوین پردازش اطلاعات بار و مسافر جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان، مسافران و ایرلاین ها

محدودیت های زیست محیطی

استان خوزستان و شهر آبادان به واسطه استقرار صنایع بزرگ همچون نفت، گاز، پتروشیمی، فولاد و کشاورزی از قطب های مهم صنعتی در کشور دانست و گفت: به تبع وجود چنین صنایع عظیمی آلودگی ها و چالش های زیست محیطی در استان وجود دارد که ناشی از فعالیت های این صنایع است. متأسفانه بخش هایی از صنعت و کشاورزی نتوانسته همگام با توسعه پایدار پیش رود و وجود آلودگی نیز ناشی از همین ناهماهنگی است.

بخشی از معضلات زیست محیطی شهرستان مربوط به فعالیت صنایع نفتی است و تا زمانی که طرح جمع آوری گازها اجرایی نشود، نباید انتظار خاموشی فلر ها را داشته باشیم ولی طرح جمع آوری گازها شروع شده است.

کمبود بارندگی و برداشت های غیر اصولی خشکی تالاب ها را به همراه داشته که در سال های گذشته به عنوان یکی از کانون های گرد و غبار استان محسوب می شود اما در حال حاضر حال تالاب های استان خوب است و تالاب هورالعظیم که یکی از کانون های گرد و غبار استان است، در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد آبگیری شده است اما پدیده غالب زیست محیطی در این شهر و استان نفوذ گردو خاک و ریزگردها از کشور عراق و مناطق بیابانی کشورهای همسایه می باشد که استهلاک بالای تجهیزات و زیرساخت ها را سبب می شود.

استان خوزستان در دهه ۹۰ خصوصاً سال های ۹۶ و ۹۷ با بحران های خاص ریزگردها روبرو بوده که منشاء داخلی و خارجی داشته و در این استان برای ساماندهی کانون های داخلی بالغ بر ۱۲۰۰ میلیارد تومان هزینه کرده است و در جنوب شرق اهواز که از کانون های فوق بحرانی بوده است، بیش از ۲۵ هزار هکتار نهال کاری شده است و همچنین ۶۰ کیلومتر کانال آبرسانی برای این طرح اجرایی گردیده و بالغ بر ۵۰ میلیارد نیز برای پایداری شبکه برق که در سال های ۹۷ بر اثر مشکلات گرد و غباری دچار آسیب شده بودند، هزینه شده است که حاصل این اقدامات و بارش های خوب سال ۹۸ این بوده است که در سال ۹۸ و ۹۹ از لحاظ گرد و غبار و شاخص های PM_{10} در وضعیت قابل قبولی قرار داشته است.

محدودیت های مرزی، پهنه های دارای معارض و فاقد مجوز واگذاری

در برخی سرمایه گذاران دیدگاه پائین بودن ضریب اطمینان و عدم امنیت بخاطر همجواری با مرز عراق وجود دارد و این موضوع انگیزه سرمایه گذاری در شهر آبادان و فرودگاه آبادان کاهش می دهد.

باتوجه به وجود سرمایه گذار در خصوص راه اندازی آموزشگاه خلبانی و مجتمع های تفریحی هوانوردی و توسعه هوانوردی عمومی با استفاده از پروازهای سبک و فوق سبک به علت همجواری با مرز کشور عراق این موضوع محقق نگردیده است.

۱-۵- اسناد موجود

طرح جامع: در حال انجام

طرح کسب و کار فرودگاه - ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا - ندارد

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین:

ردیف	نام فعالیت
۱	پارکینگ
۲	کافی شاپ
۳	غرف تجاری
۴	خدمات بار هوایی
۵	بسته بندی بار
۶	خدمات هندلینگ
۷	هندلینگ کننده
۸	پارکینگ
۹	خدمات اپراتورهای موبایل

۱-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲,۷۷۷	۱۶۳	۲,۹۴۰	۳۴۰,۳۴۳	۱۰,۴۲۴	۳۵۰,۷۶۷	۳,۲۹۰	۶۲	۳,۳۵۲
۱۳۹۱	۲,۱۴۴	۱۴	۲,۱۵۸	۲۳۴,۹۴۵	۶۹۵	۲۳۵,۶۴۰	۲,۰۳۹	۴	۲,۰۴۳
۱۳۹۲	۳,۳۵۴	۰	۳,۳۵۴	۳۵۴,۹۷۴	۰	۳۵۴,۹۷۴	۳,۰۷۱	۰	۳,۰۷۱
۱۳۹۳	۳,۸۰۳	۱۳۹	۳,۹۴۲	۴۲۶,۵۰۵	۹,۴۰۶	۴۳۵,۹۱۱	۳,۸۴۹	۹۵	۳,۹۴۴
۱۳۹۴	۴,۸۳۳	۵۳۹	۵,۳۷۲	۵۱۹,۰۹۹	۴۰,۴۲۷	۵۵۹,۵۲۶	۴,۷۳۴	۳۴۶	۵,۰۸۰
۱۳۹۵	۶,۱۹۹	۵۳۰	۶,۷۲۹	۶۰۷,۴۷۴	۴۱,۵۰۰	۶۴۸,۹۷۴	۵,۳۷۷	۳۶۹	۵,۷۴۶
۱۳۹۶	۵,۹۶۶	۵۱۸	۶,۴۸۴	۶۲۱,۹۶۸	۳۰,۹۳۹	۶۵۲,۹۰۷	۵,۴۱۳	۳۶۰	۵,۷۷۳
۱۳۹۷	۶,۵۲۹	۱۱۸	۶,۶۴۷	۷۱۵,۹۶۳	۷,۳۱۴	۷۲۳,۲۷۷	۶,۹۸۶	۱۱۳	۷,۰۹۹
۱۳۹۸	۷,۲۸۳	۰	۷,۲۸۳	۸۵۹,۲۸۹	۰	۸۵۹,۲۸۹	۷,۹۹۷	۰	۷,۹۹۷
۱۳۹۹	۳,۸۷۰	۰	۳,۸۷۰	۲۶۹,۲۱۶	۰	۲۶۹,۲۱۶	۲,۵۸۵	۰	۲,۵۸۵
۱۴۰۰	۴,۱۷۵	۴۲	۴,۲۱۷	۳۳۳,۷۸۶	۴۶۷	۳۳۴,۲۵۳	۳,۵۳۷	۳۷۸	۳,۹۱۴
۱۴۰۱	۴,۱۶۶	۲۶	۴,۱۹۲	۴۹۰,۷۰۷	۸۴۳	۴۹۱,۵۵۰	۴,۹۰۹	۲۶۵	۵,۱۷۳

۴,۹۳۹	۱۰	۴,۹۲۹	۴۸۶,۳۴۳	۳۱	۴۸۶,۳۱۲	۴۳۵۴	۳	۴۳۵۱	۱۴۰۲
-------	----	-------	---------	----	---------	------	---	------	------

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی) - فعال نیست

مقاصد پروازی: تهران، شیراز، بندرعباس، اصفهان، مشهد، کیش

ایرلاینهای فعال: سپهران، کیش، ایرتور، کاسپین، قشم، آسمان، آتا، هما، پارس ایر، زاگرس، فلای پرشیا، پویا، معراج

۷-۱- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
آبادان	کارگو (بارک لجستیک فرودگاهی)	۷۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۷۰۰	BLT/BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	۲۷۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۳۰۰	BOT	۱	۱۵ سال	قابل پیش بینی	-۲۵ ٪۳۰
	هتل فرودگاهی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۲- فرودگاه بین المللی شهدای اراک

۲-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با شهرستان و فرودگاه

تاریخچه فرودگاه شهدای اراک: فرودگاه اراک که در سیستم کمیسیون بین المللی ناوبری هوایی (ایکائو) با کد چهار حرفی OIHR و در سیستم انجمن حمل و نقل هوایی (یاتا) با کد سه حرفی AJK شناخته می شود، یکی از فرودگاه های مرز هوایی ایران بوده که در شهر اراک واقع شده و به عنوان تنها فرودگاه استان مرکزی ارائه خدمت می نماید.

علیرغم افتتاح فرودگاه در شهریور ماه سال ۱۳۷۸، بهره برداری گسترده تر از آن تا اسفند ماه سال ۱۳۸۴ معطل ماند و محدود به تعداد محدود پروازهای اختصاصی، آموزشی و یا با هدف کشاورزی گردید. این فرودگاه که در مجاورت تالاب میقان و تصفیه خانه فاضلاب احداث شده است تا سال ۱۳۸۴ کاملاً در زیر نظر فرودگاه بین المللی مهرآباد فعالیت داشته و برای انجام پروازهای محدود آن نیز پرسنل مأمور از فرودگاه مهرآباد به آن اعزام می شده است. براساس طراحی و شرایط ابتدایی باند پروازی فرودگاه اراک، هواپیمای طرح فرودگاه F100 فوکر ۱۰۰، بوده ولیکن پس از توسعه و گسترش باند پروازی آن که در حال حاضر دارای باندی به طول ۳۷۰۰ متر به همراه Stop way ۱۲۰ متری می باشد، هواپیمای طرح آن به Airbus B4 تغییر پیدا کرد. اپرون این فرودگاه نیز دارای ابعاد ۱۷۵ در ۱۵۰ متر با فضایی برای پارک دو هواپیما می باشد. در مصوبات سفرهای ریاست جمهوری وقت این فرودگاه از داخلی به مرز هوایی تبدیل شد و ارگانهای گمرک، گذرنامه، بانک و... در زمان پروازهای بین المللی در فرودگاه مستقر می شوند. در راستای بهبود وضعیت پروازها و باند پروازی، سیستم روشنایی باند پروازی در سال ۱۳۹۳ انجام گرفته و قبل از آن نیز در سال ۱۳۹۲ روکش آسفالتی باند پرواز تجدید گردیده است.

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

شهر اراک روی مدار ۳۴ درجه و ۵ دقیقه و ۳۰ ثانیه در نیم کره شمالی از خط استوا قرار گرفته است. همچنین این شهر روی نصف النهار ۴۹ درجه و ۴۱ دقیقه و ۳۰ ثانیه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار دارد. این استان از شمال به استان البرز، از شمال غرب به استان قزوین، از غرب به استان همدان، از شمال شرق به استان تهران، از جنوب غرب به استان لرستان، از جنوب شرق به استان اصفهان و از شرق به استان قم محدود است. استان مرکزی با مساحتی معادل ۲۹'۵۳۰ کیلومتر مربع حدود ۱'۸۲ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. استان مرکزی در مرکز کریدور شرق به غرب و شمال به جنوب واقع شده و این موضوع حائز اهمیت می باشد.

جمعیت شناسی استان

بزرگترین شهر و مرکز استان مرکزی، شهر اراک است. استان مرکزی به عنوان پایتخت صنعتی ایران شناخته می شود. در روزگار کهن این مکان عراق نام داشت که در زمان تسلط اعراب بر ایران عراق عجم نامیده می شد که شامل بسیاری از استان های همجوار امروزی نیز بود. عراق معرب اراک است. این استان از شمال به استان البرز، از شمال غرب به استان قزوین، از غرب به استان همدان، از شمال شرق به استان تهران، از جنوب غرب به استان لرستان، از جنوب شرق به استان اصفهان و از شرق به استان قم محدود است. استان مرکزی با مساحتی معادل ۲۹'۵۳۰ کیلومتر مربع حدود ۱'۸۲ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. براساس آخرین تقسیمات کشوری، استان مرکزی دارای ۱۲ شهرستان، ۲۶ بخش، ۳۵ شهر، ۶۶ دهستان، ۱۳۹۴ آبادی دارای سکنه و ۴۶ آبادی خالی از سکنه است. شهرستان های این استان عبارتند از: اراک، محلات، ساوه، تفرش، شهرستان خمین، فراهان، دلجان، شازند، آشتیان، کمیجان، زرنديه و خنداب. شهر های قم و تهران نیز پیش تر جزو استان مرکزی بوده اند. اراک یکی از کلان شهر های ایران، از بزرگ ترین شهر های مرکز ایران و مرکز استان مرکزی و شهرستان اراک است. جمعیت اراک در سال ۱۳۹۵ خورشیدی برابر با ۵۲۰'۹۴۴ نفر بوده که از این نظر قطب جمعیتی استان مرکزی و هجدهمین شهر پر جمعیت ایران به حساب می آید.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

فرودگاه اراک در ۱۰ کیلومتری شمال شرقی شهر اراک واقع شده است. مطالعات این فرودگاه در سال ۱۳۶۶ آغاز گردید و پس از انجام آن، این فرودگاه با سرمایه گذاری در حدود ۷ میلیارد تومان احداث گردید.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

فرودگاه اراک، در بخشی از کویر میقان در محدوده ای به مساحت ۴۷۰ هکتار احداث گردید.

مشخصات ابنیه های فرودگاه شهدای اراک							
مساحت کل فرودگاه (هکتار)	مساحت ترمینال مسافری (متر مربع)	مساحت ترمینال داخلی (متر مربع)	مساحت ترمینال حجج (متر مربع)	مساحت ترمینال بین المللی (متر مربع)	مساحت ساختمان مشایعین و مستقبلین (متر مربع)	مساحت ترمینال بار (متر مربع)	طول باند (متر)
۴۷۱	۲۱۰۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	۳۷۰۰
عرض باند (متر)	شانه ها (شولدر)	اپرون (طول)	اپرون (عرض)	طول تاکسیوی (متر)	عرض تاکسیوی (متر)		
۴۵	۵.۷	۱۵۰	۷۵	۲۵۰	۲۳		

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

مساحت ساختمان فنی مهندسی (متر مربع)	مساحت پاویون VIP, CIP (متر مربع)	مساحت ساختمان ایمنی زمینی (متر مربع)	ساختمان هواشناسی جدید (متر مربع)	مساحت ساختمان اداری (متر مربع)	مساحت ساختمان برج و عملیاتی (متر مربع)	مساحت مهمانسرا (متر مربع)
۴۷۵	۲۸۸	۵۳۰	۳۶۰	۱۲۰۰	۴۵	۸۲
		ساختمان هواشناسی جدید (متر مربع)	ساختمان هواشناسی جدید (متر مربع)	مساحت اماکن هوانوردی عمومی و آموزشی (متر مربع)	مساحت اماکن تجاری (متر مربع)	مساحت سوله و انبار
		۲۸۰	۲۸۰	۲۳۲	۵۰	۴۶۰

آب و هوا

آب و هوای استان به علت وجود کوه‌های مرتفع، مجاورت با حاشیه مرکزی ایران، همجواری با بخشی از منطقه حوض سلطان، کویر میقان و حوزه آبریز دریاچه نمک و همچنین قرار گرفتن در محل تلاقی دو رشته کوه البرز و زاگرس، دارای آب و هوایی متنوع است. همچنین جهت و جریان وزش بادهای غربی - مدیترانه‌ای و اقیانوس اطلس، توده‌های هوای فشار زیاد اقیانوس هند و جریان‌های سرد آسیای مرکزی شرایط اقلیمی استان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. مهم‌ترین انواع آب و هوای استان عبارتند از: آب و هوای نیمه‌بیابانی در مناطقی چون ساوه و زرنديه، آب و هوای معتدل کوهستانی همراه با زمستان سرد و تابستان معتدل، در شهرستان‌هایی مانند اراک، خمین، تفرش و محلات. آب و هوای سرد کوهستانی با زمستانی سرد و برفی و تابستانی خنک در محدوده‌های جغرافیایی شهرستان شازند. همچنین در بخش‌هایی از شهرستان فراهان به‌ویژه روستای کسر آصف چشم‌انداز سرسبزی دارد.

۲-۲- شناسایی زیرساخت‌ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت‌های موجود در فرودگاه، محدودیت‌های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش‌بینی آینده و...

- انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در امکان تأمین زیرساخت‌های لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل‌های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه‌گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده‌ای، راه آهن، دریایی)

تنها مسیر دسترسی به فرودگاه از کمربندی شمالی جاه رسول آباد به فرودگاه می‌باشد و انتهای آن بن بست و به فرودگاه ختم می‌شود، که از منظر پدافند غیر عامل یک نکته منفی محسوب می‌شود و از نظر رفاهی نیز مشکل محسوب می‌شود، چرا که در مسیر مواصلاتی و ترددی خودروهای عمومی نمی‌باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

فرودگاه در مجاورت دو حوزه حمل نقل جاده ای و ریلی واقع شده، که این امر باعث گردید تا ایجاد بندر خشک به جهت استفاده از پتانسیل موجود، از طرف فرودگاه در استان مطرح و منجر به دریافت مجوز ایجاد دهکده لجستیک گردید و در فاز استعلام جذب سرمایه گذار می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

در حال حاضر زیرساخت های مخابراتی و ارتباطی فرودگاه فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

این فرودگاه در مجاورت شهرک صنعتی خیرآباد و نزدیکی شهرک صنعتی شماره ۱ (سه راهی خمین) و شهرک صنعتی ایبک آباد واقع شده است. اراک از شهرهای صنعتی ایران است که از لحاظ گوناگونی محصولات صنعتی، نخستین، از لحاظ وجود صنایع مادر، دومین و به طور کلی یکی از چهار قطب صنعتی کشور محسوب می شود. این شهر به واسطه وجود صنایع مادر، تولید ۸۰٪ تجهیزات انرژی کشور، وجود بزرگترین کارخانه تولیدکننده آلومینیوم کشور، بزرگترین ماشین سازی کشور، بزرگترین واگن سازی و لوکوموتیو سازی خاورمیانه، بزرگترین کمباین سازی خاورمیانه، بزرگترین تولیدکننده ماشین آلات سنگین در خاورمیانه، بزرگترین تولیدکننده جرثقیل در خاورمیانه، مدرنترین پالایشگاه نفت کشور و بزرگترین شرکت املاح معدنی کشور، به عنوان «پایتخت صنعتی ایران» شناخته شده است و به همین دلیل یکی از آلودهترین شهرهای ایران است. طرح جامع کاهش آلودگی هوای اراک از جمله طرحهای ملی است که برای کاهش آلودگی شهر به تصویب رسید.

گمرک

در اراک که مرکز استان مرکزی است ۲۰ واحد تولیدی وجود دارد که در حوزه صنعت فعالیت می کنند و قادرند به خوبی کالاهایی که مورد نیاز کشورمان است را تامین نمایند. نام گمرک این شهر را می توان در لیست مهم ترین گمرک های ایران مشاهده کرد. دو گمرک اراک و ساوه در حوزه صادرات و واردات هم به صورت قطعی و هم به صورت موقت فعالیت می کنند.

سایر موارد مرتبط

به دلیل قرار گرفتن شهر اراک میان دریای خزر و خلیج فارس و همچنین قرار گرفتن آن در میان مسیرهای ترانزیتی غرب و جنوب، این شهر یکی از شاهراههای مهم کشور می باشد. مهم ترین مسیری که از شهر اراک عبور می کند، مسیر بین المللی و ترانزیتی آزادراه ۵ (ایران) می باشد. اما اکنون ادامه مسیر این آزادراه از شهر قم تا اراک به صورت بزرگراه است. ساخت آزادراه اراک - سلفچگان - قم با ارتقای بزرگراه اراک - قم در دستور کار وزارت راه و شهرسازی قرار گرفته است.

همچنین آزادراه اراک - خرم آباد نیز یکی از طرح های در دست اجرای وزارت راه و شهرسازی است که در راستای تکمیل آزادراه شماره ۵ اجرا خواهد شد. طول این آزادراه ۱۵۰ کیلومتر خواهد بود.

۲-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

از مزیت های سرمایه گذاری در بخش صنعت استان و فرودگاه می توان به نزدیک بودن به پایتخت، وجود ظرفیت های مکانی مناسب برای پیاده سازی حمل و نقل ترکیبی به لحاظ وجود شهرک های صنعتی در استان، برخورداری از موقعیت خاص جغرافیایی و قرارگیری در کریدور حمل و نقل بین المللی، وجود صنایع بزرگ و مادر، تجربه نیم قرن توسعه صنعتی، وجود منابع و ذخایر معدنی نظیر سنگ آهن، سولفات سدیم، انواع سنگ و...، وجود ظرفیت ایجاد صنایع تبدیلی کشاورزی، وجود نیروی کار متخصص، وجود خوشه صنایع ریلی و انجمن های تخصصی در استان، قرارگیری در مسیر خطوط اصلی انتقال و تامین انرژی و پایین بودن نسبی خطر زلزله اشاره کرد. از دیگر ظرفیت های فرودگاه توسعه هوانوردی عمومی می باشد. لذا با توجه به وجود بیش از ۳۰۰۰ بنگاه صنعتی در استان و توان اجرای قطعه سازی و از طرف دیگر نیاز کم اثر کردن تحریم در صنعت هواپیمایی و همچنین فرصت طلایی استفاده از ظرفیت خالی صنایع بزرگ چون ماشین سازی، هپکو، شرکت صنایع و... امکان ایجاد خط مونتاژ هواپیمای سبک و فوق سبک محیا شده است. این مهم با پیگیری فرودگاه و اجرای سازمان صمت استان در حال نهایی شدن است. در این خصوص مشاور سرمایه گذاری سازمان امور اقتصاد دارایی استان طرح اولیه توجیه مالی پروژه را تهیه نموده است. این طرح بازگشت سرمایه و سود آوری مناسب برای پروژه را تضمین می کند.

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان از منظر مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

صنایع و معادن

استان مرکزی به سبب قرار گرفتن در دو منطقه زمین شناسی مهم کشور، شامل منطقه های دگرگونی سندج، سیرجان و ایران مرکزی به لحاظ شرایط زمین شناسی، خاستگاه مواد معدنی مختلف و متنوعی شامل کانی های دگرگونی، آذرین و رسوبی از قبیل مواد معدنی غیرفلزی، فلزی، مصالح ساختمانی و سنگ های تزئینی است. این استان با ۳۸۰ معدن و استخراج سالانه ۱۴ میلیون تن ماده معدنی، رتبه هفتم معدنی کشور را به خود اختصاص داده است و تاکنون از ۵۷ نوع ماده معدنی موجود در کشور ۴۲ نوع آن در استان مرکزی شناسایی شده و از حدود ۳۵ نوع ماده معدنی بهره برداری می شود.

تراورتن، سولفات سدیم، سرب، روی، سنگ آهن، سنگ گچ، پوزولان، کائولن، باریت و خاک های صنعتی از مهم ترین ذخایر غنی معدنی قابل بهره برداری در این استان هستند. بیش از ۴۲ نوع ماده معدنی در استان مرکزی شناسایی شده و امکانات بالفعل برای استخراج تنگستن، قلع و مولیبدن، طلا، مس، آندالوزیت، مرمریت های سیاه، گرانتیت، کانی های

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

قیمتی و زینتی شامل فیروزه، کریزو کولا، جاسیر، آزوریت و مالاکیت، عقیق، بلور کوارتز، ارپیمان (سولفور آرسنیک)، بنتونیت و کلسیت در منطقه وجود دارد.

برخی مواد استخراج شده در معادن استان مرکزی در واحدها و کارخانه های گچ، آهک، سیمان سفید، رنگ، پوکه، کاشی، لاستیک و شیشه سازی مورد استفاده قرار می گیرد. استان مرکزی دارای ۱۶ واحد تولید پودرهای معدنی میکرونیزه و سوپرمیکرونیزه است و از این نظر مقام نخست را در کشور دارد، ضمن اینکه وجود چهار واحد فرآوری مواد فلزی - فلوتاسیون سرب و روی و آلومینیوم سازی در استان مرکزی قابل توجه است.

فناوری اطلاعات

این استان با توجه به برخورداری از مراکز دانشگاهی معتبر و بهره مندی از صنایع مادر، کوچک و متوسط موقعیت منحصر به فردی در حوزه آی تی در کشور دارد. اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان مرکزی حمایت ویژه ای از کسب و کارهای نوپا و استارتاپ های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات دارد و در این زمینه تسهیلات ویژه ای پیش بینی شده است.

بهداشت و درمان

فرودگاه اراک به عنوان ایده پرداز در صنعت گردشگری سلامت نقش آفرینی نموده است. در این راستا با راهنمایی ها و حمایت های حاکمیتی تنها شرکت گردشگری سلامت استان با استاندارد ها و مجوزات کامل و برند تأیید شده در شهر اراک ایجاد شد و دفتر اصلی شرکت در فرودگاه مستقر می باشد.

گردشگری

حوزه گردشگری برای ایجاد اشتغال و جذب و جلب افراد بیکار حوزه پریتانسیل و پراستعدادی است و استان مرکزی ظرفیت های فراوانی در این حوزه دارد. برخی شهرستان های استان بستر مناسبی برای جذب سرمایه گذار در حوزه گردشگری دارند از جمله شهرستان های ساوه و دلیجان که طبق آمار، روند رو به رشد جمعیت دارند و باید به توسعه و گسترش برسند.

شهرستان دلیجان به واسطه وجود گاز نخجیر و دیگر جاذبه های توریستی، خمین به واسطه وجود بیت تاریخی امام راحل (ره) و شازند با جاذبه های طبیعی می توانند یک محور گردشگری در استان باشند.

کشاورزی

این استان علاوه بر دارا بودن ظرفیت های صنعتی جزو ۱۰ استان نخست کشور در بخش کشاورزی محسوب می شود که ۹۰ هزار بهره بردار شامل ۲۰ درصد شاغلان استان در این حوزه فعال هستند. استان مرکزی با تولید حدود ۵۴ هزار تن

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

گوشت سفید، ۵۳ هزار تن تولید گوشت قرمز، ۳۲۰ هزار تن شیر و حدود ۴۱ هزار تن تولید تخم مرغ از جایگاه ویژه ای در تولیدات بخش کشاورزی و دامداری در کشور برخوردار است که برخی از این ظرفیت های کشاورزی و صنعتی این استان در سال های گذشته به دلیل وجود تحریم ها، تنگناهای مالی و اقتصادی با مشکلات مختلفی از جمله نقدینگی، کمبود مواد اولیه تولید و کاهش تقاضای بازار مصرف خارجی مواجه بوده اند.

به طور کلی ۱۹ درصد از مساحت استان مرکزی اراضی کشاورزی و ۵۷ درصد مرتع و بقیه غیر مزروعی (شهرها، جاده ها، دریاچه و...) است.

از مهم ترین قابلیت های کشاورزی استان مرکزی می توان به تولید گل و گیاه اشاره کرد به طوری که شهرستان محلات به عنوان قطب گل و گیاه کشور مطرح است. سطح زیرکشت گل و گیاهان زینتی در استان مرکزی ۱۰۴۲ هکتار و سطح باغ های دیم ۳۲۶ هکتار است.

محصولات باغی این استان شامل انگور، پسته، انار، بادام، گردو، سیب و هلو بوده که بیش از ۶۴ هزار هکتار از باغات استان برداشت می شود. گفتنی است بیشترین محصولات باغی استان مرکزی که قابلیت صادرات به خارج از کشور را دارند شامل انار، پسته، کشمش، گل و گیاهان زینتی بوده که در تعدادی از این محصولات مانند انار و گل و گیاهان زینتی جایگاه دوم و پسته رتبه ششم و انگور رتبه نهم کشور را به خود اختصاص داده است. استان مرکزی همچنین به عنوان یکی از قطب های تولید لوبیا در کشور مطرح است. بیش از ۹۰ درصد لوبیای تولیدی این استان در شهرستان خمین کشت می شود. استان مرکزی رتبه چهارم تولید بچه ماهی قزل آلا، رتبه اول در تنوع تولید گل و گیاهان زینتی، رتبه دوم تولید گل های شاخه بریده، رتبه سوم در تولید گل و گیاهان زینتی، رتبه دوم سطح زیر کشت و تولید انار کشور، رتبه ششم تولید پسته، مقام هشتم تولید گل محمدی، مقام نهم در تولید انگور، رتبه سوم در تولید لوبیا و رتبه پنجم در تولید جو را به خود اختصاص داده است. هم اکنون ۱۷۲ واحد فرآوری محصولات کشاورزی در استان مرکزی وجود دارد که سالانه یک میلیون و ۷۰۰ هزار تن محصولات کشاورزی را فرآوری و یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن محصول قابل عرضه برای بازار ارائه می کنند. این استان همچنین رتبه اول صادرات ماهیان زینتی را به خود اختصاص داده، به طوری که ۹۰ درصد صادرات ماهیان زینتی از این استان صورت می گیرد.

استقرار ایستگاه انار ساوه، پژوهشکده گل و گیاهان زینتی محلات، ایستگاه ملی تحقیقات لوبیای خمین، وجود شعبه ششم تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی، وجود ایستگاه تحقیقات ماهیان زینتی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی نیز از ظرفیت های علمی و تحقیقاتی این استان به شمار می رود.

خدمات

استان مرکزی طی دو دهه گذشته چهره ای صنعتی به خود گرفت و با راه اندازی طرح های صنعت نفت و پتروشیمی به یکی از بزرگ ترین مراکز صنایع استراتژیک کشور تبدیل شد. از تولیدات عمده استان می توان به آلومینیوم، ریخته گری

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

فلزات سنگین، مخازن تحت فشار، بویلرهای نیروگاهی و صنعتی، ماشین آلات کشاورزی و راه سازی، محصولات پتروشیمی و پالایشگاهی، رنگ های صنعتی، منسوجات، شیشه و جام، انواع لاستیک خودرو، سیم و کابل، شوینده ها، الیاف مصنوعی، انواع سنگ ساختمانی، لوازم خانگی، لوله و پی وی سی و... اشاره کرد.

استان مرکزی از جمله استان های صنعتی کشور به حساب می آید که با وجود بیش از ۲۷۰۰ واحد تولیدی و صنعتی و بهره مندی از صنایع مادر و حلقه های واسط کلیدی در تولید کشور، جایگاه ممتازی در جذب سرمایه گذاری های صنعتی به خود اختصاص داده است. فرش، قالی و قالیچه از اصلی ترین صنایع دستی اصلی استان به شمار می آیند که در گذشته ای نه چندان دور صادرات اصلی استان را شکل می دادند.

علاوه بر آن گیوه که نوعی پاپوش دست دوز تولید شده از نخ های قالی است، از جمله صنایع دستی در خور توجه این استان محسوب می شود که در سنجان و وفس تولید می شود. منبت کاری مردمان سقماور شهرستان کمیجان شهرت زیادی در ایران و استان دارد. سقماور همچنین قطب منبت کشور نیز به شمار می رود. مسگری نیز در اراک و تفرش سابقه ای دیرینه دارد.

از دیگر رشته های صنایع دستی این استان که قابلیت رشد را داشته می توان به طراحی و نقشه کشی فرش، رفوگری، رنگرزی سنتی، جاجیم بافی و هنرهای چوبی اشاره کرد. در رابطه با سوغات این استان جالب است بدانید فتیر، شیرمال، کسمه، کماج، جوزغند نراق، کشمش، شیره انگور، رب انار ساوه، حلوا ارده محلات و عسل خمین نیز از سوغات مهم استان مرکزی به حساب می آیند.

۲-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)

مجاورت تالاب میقان در ضلع شمالی فرودگاه باعث توسعه در ضلع شمالی گردیده است.

محدودیت های زیست محیطی

مجاورت تالاب میقان در ضلع شمالی فرودگاه، که گونه های مختلف پرندگان در آن فعالیت می نمایند.

۲-۵- اسناد موجود

طرح جامع: طرح جامع فرودگاه تهیه شده است.

طرح کسب و کار فرودگاه: ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: ندارد

۲-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع
۱۳۹۰	۱۱۸	۰	۱۱۸	۷,۹۵۳	۰	۷,۹۵۳	۵۳	۰	۵۳
۱۳۹۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۳	۹۲	۰	۹۲	۵,۹۰۰	۰	۵,۹۰۰	۶۳	۰	۶۳
۱۳۹۴	۱۳۶	۰	۱۳۶	۱۷,۲۰۴	۰	۱۷,۲۰۴	۱۴۲	۰	۱۴۲
۱۳۹۵	۱۸۸	۳۶	۲۲۴	۱۴,۴۴۷	۴,۱۱۹	۱۸,۵۶۶	۱۰۹	۵۰	۱۵۹
۱۳۹۶	۲۸۰	۲۰	۳۰۰	۲۴,۵۰۷	۲,۴۱۸	۲۶,۹۲۵	۱۷۶	۲۷	۲۰۳
۱۳۹۷	۲۳۶	۰	۲۳۶	۱۹,۰۵۷	۰	۱۹,۰۵۷	۱۲۶	۰	۱۲۶
۱۳۹۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۹	۸۸	۰	۸۸	۶,۷۰۲	۰	۶,۷۰۲	۳۹	۰	۳۹
۱۴۰۰	۱۲۰	۰	۱۲۰	۹,۶۲۸	۰	۹,۶۲۸	۶۰	۰	۶۰
۱۴۰۱	۱۳۸	۲	۱۴۰	۶,۰۰۷	۲۹۶	۶,۳۰۳	۴۸	۱	۴۹
۱۴۰۲	۱۳۸	۴	۱۴۲	۵,۵۲۸	۲۲۴	۵,۷۵۲	۴۶	۱	۴۷

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

سال	تعداد نشست و برخاست هوانوردی عمومی	تعداد پرواز عبوری
۱۴۰۱	۳۴۳	۲۱
۱۴۰۰	۱۵۴۷	۱۲۱
۱۳۹۹	۱۲۵۴	۱۱۱
۱۳۹۸	۹۸۳	۱۰۴
۱۳۹۷	۶۵۶۴	۰
۱۳۹۶	۳۰۱۳	۰
۱۳۹۵	۶۲۴	۱۸۴

۲۶۰	۴۵۶	۱۳۹۴
۱۳۸	۲۱۴	۱۳۹۳
۶۶	۲۷۶	۱۳۹۲

مقاصد پروازی

مسیر پروازی برنامه ای عسلویه- اراک-عسلویه و غیربرنامه ای عتبات عالیات و سایر شهرها برای جابجایی تیم های ورزشی پرواز های مشهد و کیش نیز از مقاصد مطلوب حوزه جذب فرودگاه شهدای اراک می باشد.

ایرلاینهای فعال

شرکت هواپیمایی آساجت پروازهای برنامه ای عسلویه، شرکتهای هواپیمایی پارس ایر، وارث، آتا پروازهای غیربرنامه ای (تیم های ورزشی، عتبات عالیات و ...)

۲-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

خدمات فرودگاهی، اورهال هواپیما، مراکز خلبانی، تفریحی و ورزشی، خدمات بار هوایی و حمل و نقل ترکیبی بار و مسافر

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

خدمات بار هوایی و حمل و نقل ترکیبی بار مسافر، مراکز آموزش هوانوردی، تبلیغات محیطی، غرف فروش ترمینال، حمل و نقل مسافری، بسته بندی بار و...

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

IRR	جانمایی در طرح جامع	بر آورد دوره بهره برداری (سال)	بر آورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (متر مربع)	مساحت زمین پروژه (متر مربع)	بر آورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT / BLT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۷۰۰،۰۰۰	کارگو	اراک
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۰	۲	BLT / BOT	۶۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۰	احداث آشیانه ساخت و تعمیر و نگهداری هواپیما	

۳- فرودگاه اردبیل

۳-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

استان اردبیل با مساحتی حدود ۱۷۹۵۳ کیلومتر مربع حدود ۱٫۱ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص داده و بین عرضهای ۲۷ درجه شمالی از خط استوا و ۳۰ درجه شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است این استان از شمال با جمهوری آذربایجان حدود ۲۸۳ کیلومتر مرز مشترک دارد، از سمت غرب به استان آذربایجان شرقی- از سمت شرق به استان گیلان و از جنوب به استان زنجان محدود شده است.

جمعیت شناسی استان

جمعیت استان اردبیل بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ برابر یک میلیون و دویست و هفتاد هزار و چهارصد و بیست نفر می باشد. این استان بر طبق آخرین تقسیمات کشوری شامل ۱۲ شهرستان، ۳۱ بخش، ۳۲ شهر و ۷۵ دهستان می شود. این استان در ۲۳ فروردین سال ۱۳۷۲ از استان آذربایجان شرقی جدا و به استانی مستقل تبدیل شد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

فرودگاه اردبیل در ۷/۶ ناتیکیال مایلی (۱۳ کیلومتری شمال شرقی) شهر اردبیل در جاده ترانزیتی اردبیل-آستارا و در ارتفاع ۴۳۲۶ از سطح دریای آزاد و در موقعیت جغرافیایی ۳۸۱۹۳۶ شمالی و ۴۸۲۵۲۷ شرقی واقع شده اختلاف آن نسبت به شمال مغناطیسی ۵ درجه می باشد.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

فرودگاه اردبیل

مساحت فرودگاه (هکتار)	طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی	ارتفاع فرودگاه	سال احداث	فاصله از شهر (Km)
۱۲۰۰	۳۸۱۹۳۶N	۴۸۲۵۲۷E	۴۳۲۶Ft	۱۳۷۰	۹

فرودگاه پارس آباد

مساحت فرودگاه (هکتار)	طول جغرافیایی	عرض جغرافیایی	ارتفاع فرودگاه	سال احداث	فاصله از شهر (Km)
۱۶۹	۳۹۳۶۱۹N	۰۴۵۵۲۳۴E	۲۴۹Ft	۱۳۵۲	۷

متراژ سطوح پروازی فرودگاهی

۱. باند

وضعیت روشنایی	جنس روسازی	مقاومت باند PCN	عرض شانه (متر)	عرض باند (متر)	طول باند (متر)	شماره باند	فرودگاه
دارد	آسفالت	80/F/D/x/T	۷/۵	۴۵	۳۲۹۸	۱۵-۳۳	اردبیل
ندارد	آسفالت	65/F/D/X/T	۷/۵	۴۵	۲۵۰۰	۰۷-۲۵	اردبیل
ندارد	آسفالت	30/F/C/Y/T	-	۳۰	۲۵۸۲	۱۱-۲۹	پارس آباد

۲. استریپ فرودگاه اردبیل و پارس آباد NIL

۳. تاکسیوی

وضعیت روشنایی	جنس روسازی	مقاومت PCN	نوع شانه	عرض (متر)	طول (متر)	نوع تاکسیوی	فرودگاه
دارد	آسفالت	مشخص نیست	خاکی	۲۳	۱۰۰	عمودی	اردبیل
ندارد	آسفالت	30/F/C/Y/T	خاکی	۲۳	۱۱۰	عمودی	پارس آباد

۴. اپرون

وضعیت روشنایی	جنس روسازی	مقاومت PCN	نوع شانه	عرض (متر)	طول (متر)	نوع اپرون	فرودگاه
دارد	آسفالت	مشخص نیست	خاکی	۱۰۰	۲۲۰	۳ فروند	اردبیل
ندارد	آسفالت	مشخص نیست	خاکی	۵۰	۱۴۰	۲ فروند	پارس آباد
سال احداث		مساحت	ساختمان			ردیف	
۱۳۹۹		۸۱۰۰ متر مربع	ترمینال ۱			۱	
۱۳۷۶		۲۹۰۰ متر مربع	ترمینال ۲			۲	
		۲۵۲۰ متر مربع	ترمینال ۳			۳	
۱۳۸۷		۱۱۸۸ متر مربع	سایت اداری			۴	
۱۳۸۷		۴۰۹ متر مربع	تکنیکال بلاک			۵	
۱۳۷۷		۷۸۲ متر مربع	موتورخانه و تأسیسات گرمایشی، سرمایشی			۶	

۱۳۷۵	۴۵۶ متر مربع	ساختمان برق اضطراری و روشنایی باند	۷
۱۳۷۰	۱۰۲ مترمربع	ساختمان پمپاژ	۸
۱۳۷۷	۷۸۲ ترمربع	ساختمان پلویون	۹
۱۳۸۰	۱۵۰۰۰ متر مربع	سایت سوختگیری (کل محوطه)	۱۰
۱۳۹۰	۲۱۰۰۰ مترمربع	سایت هواشناسی (کل محوطه)	۱۱
۱۳۷۰	۷۹۵ مترمربع	ترمینال قدیم	۱۲
۱۳۷۰	۸۰۰ مترمربع	سوله ایران ایر	۱۳
۱۳۷۵-۱۳۸۶	۱۴۵۰ مترمربع	ایمنی و آتش نشانی	۱۴
۱۳۷۰	۶۰۸ مترمربع	ساختمان تدارکات	۱۵

۳-۲- شناسایی زیرساخت ها

فرودگاه اردبیل و پارس آباد: امکان همکاری در تامین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی):

مسیرهای دسترسی به فرودگاه های اردبیل و پارس آباد جاده ای است.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

فرودگاه اردبیل

همسایگی شهرک صنعتی دو با فرودگاه اردبیل - فاصله کوتاه منطقه ویژه اقتصادی نمین با فرودگاه اردبیل - نزدیکی کمتر از ۳۵ کیلومتری فرودگاه اردبیل با سواحل دریای خزر در آستارا

فرودگاه پارس آباد

واقع شدن دو مجتمع صنعتی و کشاورزی بزرگ و عمده مغان و پارس در مجاورت فرودگاه و همچنین نزدیکی به گمرک بيله سوار

گمرک

مجاورت فرودگاه اردبیل با اداره کل گمرکات استان و همچنین نزدیکی گمرک بيله سوار به فرودگاه پارس آباد

۳-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

استان اردبیل در منطقه کوهستانی واقع شده و دارای اقلیم نیمه خشک سرد می باشد. ویژگی های خاص جغرافیایی و توپوگرافی استان وجود رشته کوه هایی با ارتفاع بیش از ۴۰۰۰ متر و دشتهای وسیع باعث شده این استان از لحاظ میزان نزولات جوی وضعیت بهتری نسبت به سایر مناطق کشور داشته باشد بطوریکه شاخص بارندگی استان بین ۲۵۰ تا ۶۰۰ میلی متر متغیر است.

این استان در امتداد شمال به جنوب کشیده شده و به دلیل شرایط خاص جغرافیایی از تنوع محیطی مناسبی برخوردار است. جنوبی ترین قسمت آن بر عرض جغرافیایی ۳۷ درجه و ۴۵ دقیقه و شمالی ترین نقطه آن بر عرض ۳۹ درجه و ۴۲ دقیقه منطبق است. این گستردگی در محور جغرافیایی همراه با ترکیب همگون کوهستانی بودن و همجواری با دریای خزر موجب تنوع اقلیمی و امکان کشت محصولات مختلف در استان را فراهم نموده است.

واژه اردبیل نشأت گرفته از واژه اوستایی آرتاوایل است که از دو کلمه آرتا(مقدس) و ویل (شهر) به معنی شهر مقدس تشکیل شده است. به روایت اوستاییان زرتشت- پیامبر ایرانی- در کنار رود ارس به دنیا آمد و در این سرزمین زندگی کرد و کتاب خود را در کوه سبلان اردبیل نوشت و به ترویج دین خود پرداخت. از زمان های گذشته اردبیل به عنوان شهر دارالارشاد از جایگاه ویژه ای برخوردار بود بطوریکه در دوره صفویه از لحاظ سیاسی و اقتصادی سرآمد شهرهای ایران به شمار می رفت. این شهر در مسیر شاهراه تجاری ایران و اروپا قرارداشت و ابریشم وارده از گیلان از طریق اردبیل به اروپا صادر می شد.

این استان بدلیل محبت غیر قابل وصفی که نسبت به اهل بیت دارد زبانزد خاص و عام می باشد و در گذشته با نام های دارالارشاد، دارالملک، دارالعرفان، دارالامان و شهر مقدس معروف بوده است. زبان مادری عامه مردم منطقه ترکی آذری است. البته ساکنین برخی از روستاهای نمین و شهرستان خلخال به لهجه تات و تالش سخن می گویند.

صنایع و معادن

تغییر سیمای صنعت استان اردبیل در سال های اخیر از قطب کشاورزی و خدماتی به صنعتی با احداث کارخانجات متعدد از جمله ذوب آهن، نساجی، پتروشیمی، اتوبوس سازی، کشف نفت مغان، ایجاد شهرک های صنعتی با تسهیلات ویژه برای سرمایه گذاری، وجود معادن استراتژیک مانند طلا، مس، سرب، روی و..... باعث شده چشم انداز و نقش قابل توجه فرودگاه اردبیل در حمل و نقل کارشناسان و ترانزیت تولیدات این بخش ترسیم گردد.

فناوری اطلاعات

در حوزه زیرساخت ها استان اردبیل شاهد روند مثبت چشمگیری بوده است. در همین راستا توسعه فیبر، پهنای باند و شبکه

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در این استان چشمگیر بوده است. در کنار توجه به توسعه شبکه های ارتباطی و مخابرات، بهره برداری در راستای خلق ثروت و ایجاد اشتغال نیز بوده است.

گردشگری

صنعت توریسم و گردشگری یکی از صنایع پر درآمد جهان می باشد که با سرمایه گذاری ناچیز درآمد سرشاری را عاید کشورها نموده است با این حال کشور ما که از لحاظ منابع و مناطق گردشگری جزء ۱۰ کشور برتر جهان می باشد با جذب ۱ میلیارد دلار نتوانسته از درآمد چندانی بهره مند گردد و بالطبع استان اردبیل که جزء چهار استان برتر کشور از لحاظ منابع توریستی و گردشگری است از این قاعده مستثنی نیست با این حال سیاست گذاری مقامات عالی استان جهت جذب ۱۰ میلیون نفر گردشگر در طول سال باعث شده فرودگاه اردبیل جهت ترانسفر مسافر و توریست و توسعه این صنعت در کانون توجه قرار گیرد.

کشاورزی

استان اردبیل با ۷۸۰ هزار هکتار اراضی قابل کشت و تولید بیش از سه میلیون تن انواع محصولات دامی، باغی و زراعی از قطب های کشاورزی کشور محسوب می شود زمین های حاصلخیز دشت مغان، شرایط آب و هوایی مناسب و نزولات جوی با جریانات آبی و جمعیت فعال در این بخش لزوم سرمایه گذاری برای بهره برداری بهتر از این قابلیت ها را صد چندان کرده است. این استان جزء رتبه های برتر در تولید سیب زمینی، کلزا، عدس، چغندر و ذرت بذری، دانه های روغنی و پنبه را در کشور دارد و محصولات دیگری همچون چغندر قند، ذرت دانه ای و علوفه ای و انواع میوه های درختی به میزان قابل توجهی تولید می شود فرودگاه اردبیل با توجه به مسافت و دوری مراکز تولید تا مصرف و وضعیت ناوگان حمل و نقل جاده ای و ریلی در انتقال تولیدات این بخش به بازار های مصرف می تواند نقش مهمی داشته باشد.

۳-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)

فرودگاه اردبیل در شمال شرقی اردبیل و در فاصله ۱۴ کیلومتری از شهر قرار دارد. فرودگاه اردبیل در حال حاضر مساحتی در حدود ۱۲۰۵ هکتار دارد که کلیه اراضی آن پس از گذشت ۳۵ سال به نام شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران مستندسازی شده و سند مالکیت تک برگی به نام شرکت اخذ گردیده است.

چالش و محدودیت اصلی فرودگاه اردبیل موقعیت مکانی قرارگیری آن است که در مرز دو جبهه هوایی متفاوت کوهستانی و جنگلی واقع شده است که در طول سال با پدیده مه گرفتگی شدید و همچنین وزش بادهای شدید شرقی به غربی مواجه است و همین موضوع در طول سالیان اخیر باعث عدم رشد این فرودگاه و نرسیدن به ظرفیت واقعی فرودگاه شده است. با عنایت به اینکه استان اردبیل یک از استان های عمده توریستی کشور محسوب می شود ولی سهم بخش هوایی از این مسافران بسیار اندک بوده است برای رفع این مشکل اساسی اداره کل فرودگاههای استان اقدام به نصب

تجهیزات کمک ناوبری و بصری جدید در فرودگاه اردبیل نموده است که با تکمیل و عملیاتی نمودن طرح اپروچ CAT II قطعا بخش عمده ای از معضل فوق الذکر رفع می شود.

محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...)

فرودگاه اردبیل:

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد. با توجه به فاصله نزدیک فرودگاههای استان به شهر، محدودیتی از بابت خدمات و تسهیلات انرژی در فرودگاه وجود نداشته و کلیه زیرساختهای استفاده از منابع در فرودگاه مهیا و فراهم می باشد. فرودگاه پارس آباد: در فرودگاه پارس آباد منابع انرژی دارای محدودیت نمی باشند.

محدودیت های زیست محیطی

در فرودگاه های اردبیل و پارس آباد:

۱ - عدم وجود تصفیه خانه و دفع نامناسب فاضلاب

۲ - عدم دسترسی به سیستم جمع آوری زباله شهری و دفع نامناسب زباله

محدودیت های مرزی، پهنه های دارای معارض و فاقد مجوز واگذاری

فرودگاه های استان به دلیل نزدیکی به مرز آذربایجان در خصوص طرح های ورودی از باند ۲۵ فرودگاه اردبیل و باند ۱۱ فرودگاه پارس آباد با محدودیت طراحی و اجرای طرح اپروچ مواجه هستند که این موضوع از طریق کمیته فضای کشور نیز مورد پیگیری قرار گرفته ولی تا بحال نتیجه ملموسی نداشته است. لازم به ذکر است فرودگاه اردبیل برای باندهای ۱۵/۳۳ و ۰۷ و فرودگاه پارس آباد برای باند ۲۹ هیچگونه محدودیت طرح و اجرای طرح اپروچ را ندارد و تمامی طرح های اپروچ از این باند ها عملیاتی است.

کل اراضی فرودگاه اردبیل ۱۲۰۵ هکتار بوده که بعد از گذشت ۳۰ سال مستندسازی شده و سند تک برگی به نام شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران منتقل گردیده است و قبل از مستندسازی، اراضی فرودگاه دارای معارضین و مدعیان زیادی بود و چندین فقره پرونده نیز در حال حاضر در مراجع قضایی در حال رسیدگی و پیگیری است. قسمتی از اراضی فرودگاه نیز با توجه به صورتجلسات قبلی به هوانیروز واگذار شده بود که عملاً نهاد مذکور هیچگونه سند و مدرکی نداشته و صرفاً با استناد به صورتجلسه و با استقرار چند نگهبان در آن محدوده حضور دارند که این موضوع نیز از طریق مراجع ذیربط در حال پیگیری است و تاکنون نتیجه ای عاید نشده است.

۳-۵- اسناد موجود

طرح جامع: هردو فرودگاه اردبیل و پارس آباد دارای طرح جامع فرودگاهی مطالعه شده و مصوب می باشد.

طرح کسب و کار فرودگاه

فارغ از وجود پتانسیل ها و ظرفیت های بسیار غنی استان اردبیل در حوزه های گردشگری، کشاورزی، صنایع دستی و دامپروری، فرودگاه های استان نیز به دلیل واقع شدن در حوزه های گردشگری استان نظیر منطقه گردشگری فندقلو، گردنه حیران و مجتمع های کشت و صنعت پارس و مغان و همچنین نزدیکی به منطقه ویژه اقتصادی نمین و شهرک صنعتی و... قابلیت جذب سرمایه گذاری در حوزه گردشگری و اقتصادی را دارد و می توان مدل های کسب و کار منطبق بر این دو حوزه را در فرودگاه های استان تعریف نمود.

با عنایت به وسعت بالای فرودگاه اردبیل و ترافیک پایین پروازها در فرودگاه های استان در موارد زیر می توان کسب و کار های متعددی را مدلسازی نمود که از آن جمله:

- ۱- توسعه هوانوردی عمومی در فرودگاه های استان: تشویق و ترغیب آموزشگاه های خلبانی برای قرار دادن بیس پروازی و آموزشی خویش در فرودگاه های استان
- ۲- استفاده از زمین های واقع شده در بخش زمینی فرودگاه برای کشاورزی با لحاظ ملاحظات ایمنی پرواز
- ۳- تشویق به سرمایه گذاری برای ایجاد کمپ های اقامتی گردشگری، توریستی و همچنین خدمات رفاهی جاده ای
- ۴- استفاده از ظرفیت خالی سالن های ترمینال فرودگاه اردبیل برای برگزاری نمایشگاه های مختلف بازرگانی و خدماتی و...
- ۵- تشویق به سرمایه گذاری بخش خصوصی در ایجاد پایانه صادراتی بار در فرودگاه های استان

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا

فرودگاه های استان فعلاً هیچ گونه قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا ندارد.

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین:

- بوفه و رستوران در سالن انتظار و ترانزیت
- شیرینی فروشی
- محصولات عطر و ادکلن فروشی
- غرفه محصولات سوغات استان
- بسته بندی بار همراه مسافر
- محصولات چرمی و صنایع دستی
- منطقه ویژه اقتصادی نمین و شرکت بندری دریائی کاوه

- غرفه اسباب بازی

فضای اختصاص یافته برای این فعالیتها در داخل ترمینال حدود ۲۰۰ متر مربع است.

- دفاتر

در داخل ترمینال و خارج آن قسمتی از فضاهای اداری به خطوط هوایی اختصاص یافته است. این دفاتر جمعاً حدود ۲۰۰۰ متر مربع می باشد که بصورت اجاره واگذار شده اند.

- پارکینگ ها

پارکینگ پروازهای داخلی فرودگاه در زمینی به مساحت ۳۶۰۰ متر مربع احداث گردیده که همه ساله پس از برگزاری مزایده به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط واگذار می شود.

پارکینگ حجاج فرودگاه که در زمینی به مساحت ۳۵۰۰ متر مربع احداث شده که با توجه به ازدهام مستقبلی و مشایعین حجاج عزیز مختص پرواز حج در نظر گرفته شده است.

- تبلیغات محیطی فرودگاه

از جمله دیگر منابع درآمدی فرودگاه اردبیل فضاهای تبلیغاتی فرودگاه می باشد که در قالب یک قرارداد و پس از انجام تشریفات مزایده به بهره بردار مربوطه واگذار گردیده است کل سطح مورد اجاره برای امر فوق حدوداً ۵۴۰ متر مربع است.

- تاکسیرانی فرودگاه

قرارداد واگذاری تاکسیرانی ویژه فرودگاه از جمله دیگر منابع درآمدی فرودگاه می باشد که سالانه در قالب یک قرارداد به سازمان تاکسیرانی یا نماینده آن در فرودگاه واگذار می شود.

- خدمات رفاهی

یکی دیگر از خدمات غیر هوانوردی که در فرودگاه اردبیل ارائه می شود، خدمات رفاهی نظیر آب و برق و گاز و تلفن است که هزینه آن پس از ارسال صورتحساب از مشتریان دریافت می شود.

دیگر خدمات غیر هوانوردی

اجاره بهای زمین که در اختیار شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران است و از بابت آن هیچ پرداختی انجام نمی شود. همچنین بخش بزرگی از زمین ها که از سال، ۱۳۸۷ هوانیروز ارتش مستقر شده و علاوه بر اینکه هیچ عایدی برای فرودگاه ندارد خود معضل بزرگی برای شرکت متبوع شده است و هیچ اراده ای برای تخلیه زمین های مذکور ندارد. بخشی دیگری از زمین های فرودگاه در اختیار شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران است که اقدام به احداث سوختگیری نموده و اجاره ای هم پرداخت نمی کند.

۳-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲،۲۸۸	۸۸	۲،۳۷۶	۲۵۸،۶۵۷	۱۷،۹۷۱	۲۷۶،۶۲۸	۱،۴۰۶	۰	۱،۴۰۶
۱۳۹۱	۱،۹۸۶	۸۲	۲،۰۶۸	۲۲۱،۴۹۴	۱۵،۳۴۰	۲۳۶،۸۳۴	۱،۷۰۱	۸۱	۱،۷۸۳
۱۳۹۲	۱،۸۳۸	۸۲	۱،۹۲۰	۱۸۸،۰۱۲	۱۵،۴۷۴	۲۰۳،۴۸۶	۹۵۹	۴۵	۱،۰۰۴
۱۳۹۳	۱،۴۶۶	۱۶۶	۱،۶۳۲	۱۷۴،۰۴۵	۲۹،۷۵۲	۲۰۳،۷۹۷	۱،۲۵۸	۲۷۶	۱،۵۳۴
۱۳۹۴	۱،۵۴۹	۱۱۶	۱،۶۶۵	۱۹۱،۸۷۵	۱۴،۹۴۵	۲۰۶،۸۲۰	۱،۳۴۳	۱۷۸	۱،۵۲۱
۱۳۹۵	۱،۸۴۴	۱۰۸	۱،۹۵۲	۲۳۳،۱۹۲	۱۴،۸۰۷	۲۴۷،۹۹۹	۱،۶۶۴	۱۱۷	۱،۷۸۱
۱۳۹۶	۱،۹۰۲	۷۹	۱،۹۸۱	۲۴۶،۹۵۳	۱۱،۵۴۴	۲۵۸،۴۹۷	۱،۷۲۷	۱۳۱	۱،۸۵۸
۱۳۹۷	۱،۸۲۰	۱۶	۱،۸۳۶	۱۶۷،۴۴۸	۲،۷۰۹	۱۷۰،۱۵۷	۱،۱۵۱	۲۵	۱،۱۷۵
۱۳۹۸	۱،۷۶۸	۰	۱،۷۶۸	۱۵۴،۷۱۸	۰	۱۵۴،۷۱۸	۱،۰۸۵	۰	۱،۰۸۵
۱۳۹۹	۲،۳۶۰	۰	۲،۳۶۰	۱۵۵،۷۵۸	۰	۱۵۵،۷۵۸	۱،۰۷۶	۰	۱،۰۷۶
۱۴۰۰	۲،۰۳۳	۴	۲،۰۳۷	۱۴۱،۲۹۲	۳۱۳	۱۴۱،۶۰۵	۱،۰۳۶	۲	۱،۰۳۸
۱۴۰۱	۲،۰۳۰	۱۰	۲،۰۴۰	۱۹۱،۳۱۹	۱،۱۱۳	۱۹۲،۴۳۲	۱،۴۰۰	۱۵	۱،۴۱۵
۱۴۰۲	۲،۲۹۵	۴۵	۲،۳۴۰	۲۰۴،۵۹۲	۴۰،۳۶	۲۰۸،۶۲۸	۱،۵۲۳	۵۲	۱،۵۷۵

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

زمان	نشست و برخاست
سال ۹۲	۶۹
سال ۹۳	۱۷
سال ۹۴	۶
سال ۹۵	۲
سال ۹۶	۲۵
سال ۹۷	۱۷
سال ۹۸	۱۵
سال ۹۹	۳۵

سال ۱۴۰۰	۱۷
سال ۱۴۰۱	۲۵

مقاصد پروازی

تهران - مشهد - مدینه - جده - عتبات عالیات

ایرلاینهای فعال

ایران ایر - آسمان - آتا - ماهان - معراج - قشم ایر

۳-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
اردبیل	مزرعه تولید انرژی برق و انرژی تجدید پذیر	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	back buy	۱	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	هتل فرودگاهی و مجموعه رستورانها و تالار پذیرائی	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰	۸۰۰	BOT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجتمع خدماتی و رفاهی و گردشگری و تجاری	۳,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	BOT	۳	۱۸	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	سالن های نمایشگاهی و تجاری و هوایی	۳۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	شهرسازی و کارتینگ	۸۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	BOT	۱	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
پارس آباد	مرکز آموزش خلبانی و هوانوردی	۳۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۳۵۰۰	BLT / BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	کارگو	۵۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	BLT / BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۴- فرودگاه بین المللی ارومیه

۴-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان آذربایجان غربی، شمال غربی ترین استان جمهوری اسلامی ایران، بین ۳۶ درجه و ۵ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۴۶ دقیقه عرض شمالی و ۴۴ درجه و ۲ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی قرار دارد و دارای آب و هوای معتدل، نیمه خشک و نیمه مرطوب کوهستانی تحت تأثیر جریان های مرطوب اقیانوس اطلس و مدیترانه می باشد. همچنین، جریان های هوای سیبری و آسیای مرکزی که ماهیتی برفی و سرد دارند، از شمال و شمال شرق وارد استان شده و باعث افزایش سرما و رطوبت هوا می شوند. گرم ترین ماه های سال در استان، تیر و مرداد است، لیکن مناطق ییلاقی استان، همیشه از آب و هوای خنک و مطبوعی برخوردارند.

استان آذربایجان غربی دارای مساحتی بیش از ۳۷ هزار کیلومتر مربع (بدون احتساب دریاچه ارومیه) می باشد که ۲/۳ درصد از مساحت کل کشور را تشکیل می دهد. این استان از ناحیه شمال و شمال شرق با جمهوری های آذربایجان و ارمنستان، از شرق با استان های آذربایجان شرقی و زنجان، از جنوب با استان کردستان و از ناحیه غرب با کشورهای عراق و ترکیه همسایه است و خطوط مرزی آن با کشورهای همجوار به طول ۹۶۷ کیلومتر و حدود ۱۶ درصد خطوط مرزی خشکی کل کشور با کشورهای همجوار را شامل می شود. جمعیت استان معادل ۳۲۶۵/۲ هزار نفر بوده که ۲۱۳۶/۲ هزار نفر آن را جمعیت شهری و ۱۱۲۹ هزار نفر آن را جمعیت روستایی تشکیل می دهد. در یک تقسیم بندی دیگر، جمعیت استان شامل ۱۶۰۶/۹ هزار نفر جمعیت زن و ۱۶۵۸/۳ هزار نفر جمعیت مرد می باشد.

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، استان آذربایجان غربی دارای ۱۷ شهرستان، ۴۰ بخش، ۱۱۳ دهستان، ۴۲ شهر و ۴۴۸۵ آبادی دارای سکنه می باشد.

بیش از ۱۵۰ هزار دانشجو در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان، مشغول به تحصیل هستند که شمار قابل توجهی از این تعداد در مقطع دکتری و کارشناسی ارشد تحصیل می کنند. دانشگاه ارومیه یکی از دانشگاه های قدیمی و جامع کشور می باشد. دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نیز یکی از بزرگ ترین دانشگاه های علوم پزشکی در غرب کشور می باشد که می تواند با توجه به استعداد گردشگری و جذب مسافران خارجی، نقش بسزایی در توسعه گردشگری سلامت ایفا کند.

به دلیل وجود مبادی متعدد ورودی و خروجی، ۷ بازارچه مرزی شامل بازارچه مرزی ساری سو واقع در شهرستان ماکو، بازارچه مرزی سرو واقع در شهرستان ارومیه، بازارچه مرزی صنم بلاغی واقع در شهرستان پلدشت، بازارچه مرزی تمرچین واقع در شهرستان پیرانشهر، بازارچه مرزی رازی واقع در شهرستان خوی، بازارچه مرزی کیله واقع در شهرستان سردشت و بازارچه مرزی کوزه رش واقع در شهرستان سلماس، ۹ گمرکات شامل بازرگان، ارومیه، خوی، سرو، مهاباد، پیرانشهر،

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

سردشت، رازی و پلدشت، حلقه اتصال آسیا به اروپا در مسیر جاده ابریشم، خروجی راه آهن ایران به ترکیه، قرار گرفتن در خروجی مسیر لوله گاز ایران به اروپا و امکان ترانزیت نفت و گاز، آذربایجان غربی در نگاه کارشناسان اقتصاد و توسعه، کریدور شرق به غرب شناخته می شوند و به سبب دارا بودن زمینه های فراوان تجارت و بازرگانی، مزیت های بسیار خوبی برای سرمایه گذاری دارد.

منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو، در جوار مرز ترکیه در شمال استان، از دیگر زمینه های بالقوه اقتصادی استان است که با تسهیلات، مشوق ها و امکانات فراوان شامل فرودگاه بین المللی، معافیت های مالیاتی، تسهیلات گمرکی و دیگر مزیت های اقتصادی با ظرفیت های قانونی مصوب، امکان سرمایه گذاری سودآور را در استان آذربایجان غربی فراهم نموده است. منطقه ویژه اقتصادی سلماس نیز با توجه به نزدیکی به فرودگاه های خوی و ارومیه، قرار گرفتن در جوار مرزهای جلفا، بازرگان، رازی و سرو در کنار همسایگی دو شهرستان تبریز و ارومیه، موجب شده است یکی از قطب های مهم اقتصادی این استان محسوب شود.

تاریخچه شهر زیبای ارومیه

ارومیه یکی از زیباترین شهرهای ایران و مرکز استان آذربایجان غربی است. این شهر طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ با ۷۳۶،۲۲۴ نفر جمعیت، دهمین شهر پرجمعیت ایران به شمار می آید. شهرستان ارومیه در جلگه ای در کنار دریاچه لاجوردی ارومیه قرار دارد. این شهرستان از شمال به شهرستان سلماس، از جنوب به شهرستان نقده، از شرق به دریاچه ارومیه و از غرب به مرز ترکیه محدود است. کرانه غربی دریاچه ارومیه را در قدیم «گیلزان» می نامیدند. گروهی معتقدند که نام باستانی این شهر و دریاچه آن «چی چيست» و «چی چستا» است. سرانیان آن راه «اورمیا»، ارمنی ها «اورمی»، اعراب «ارمیه» و ایرانیان ارومی» نوشته اند. بدون تردید این منطقه یکی از بسترهای شکل دهنده تمدن بشری بوده است.

اطراف این شهر زیبا تا کیلومترها پوشیده از باغات انگور و سیب و کشتزارها است. دریاچه ارومیه در شرق و دریاچه مارمیشو در غرب این شهر قرار دارد. این شهر به علت آب و هوای معتدل و داشتن مناظر زیبا، یکی از شهرهای گردشگری و زیبای ایران محسوب می شود. ارتفاع شهر ارومیه از سطح دریا ۱۳۳۲ متر است.

واژه «ارومیه» مشتمل از دو کلمه «اور» و «میه» است. در زبان های باستانی اور به معنای شهر، جا، مکان و قلعه است. و «میه» یا «میا» نیز به معنای آب است و این شهر را به سبب وفور آب «شهر آب» نامیده اند.

به عقیده بعضی دیگر از مورخین ارومیه محل تولد زرتشت پیغمبر بوده و از اماکن مقدسه زرتشتیان به شمار می رود. بر اساس نوشته های کتاب «اوستا» در نیمه قرن هفتم قبل از میلاد؛ زرتشت در کنار رود «داییتا» که از رودخانه های استان آذربایجان غربی است از جانب خدای بزرگ مأمور اصلاح امور مردم شده و در حاشیه باختری دریاچه «چی چيست» به اشاعه مذهب خود پرداخته است.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

از شواهد و آثار باستانی منطقه؛ معلوم می‌شود که ارومیه در زمان دولت ماد نیز آباد و مسکون بوده است. از برخی آثار عتیقه و ابنیه‌ی تاریخی این منطقه و اطراف آن مانند قلعه حسنلو، گوی تپه، صورت حجاری شاه ساسانی، بنای مسجد جامع و کلیسای ننه مریم و بعضی آثار دیگر به درستی مشخص می‌شود که این منطقه از گذشته‌های دور با کمی تغییر محل (گوی تپه - تویراق قلعه - چیچکلو و نیز محل فعلی) وجود داشته است. همین‌طور از روی نبش قبوری که کشف شده؛ قدمت این ناحیه را تا چهار هزار سال پیش از میلاد مسلم می‌دانند. باختر دریاچه ارومیه همواره بیش از سایر نقاط ایران مورد توجه ملل ماقبل تاریخ قرار داشت، زیست‌گاه‌های متعددی نیز که امروزه تپه‌هایی از آن‌ها باقی است، نشان‌دهنده همین امر است.

آثار مکشوفه از تپه‌های تاریخی گوی تپه و حسنلو گواه بارز این ادعا است. «گوی تپه» با قدیمی‌ترین تپه‌های باستانی بین‌النهرین، آسیای صغیر و فلات ایران قابل مقایسه است. انتساب چند زرتشتی که در هنگام تولد عیسی (ع) به بیت‌الحم رفته بودند و در ارومیه مدفون‌اند؛ حاکی از آن است که این شهر یکی از بزرگ‌ترین کانون‌های مذهبی و اجتماعی گذشته‌های دور بوده و سرداران و امپراتوران روم جهت دست‌یابی به آتشکده یا آذرخش بزرگ زرتشتیان (آذرگشسب) و پایتخت تابستانی ساسانیان (گزنا) یا تخت سلیمان، بارها از آن عبور کرده‌اند.

بعد از اسلام؛ نیز ارومیه دومین شهر مهم آذربایجان، پس از مراغه، به‌شمار می‌رفت. از قرن ۱۵ میلادی که ترکان عثمانی جایگزین امپراتور روم شرقی شدند، ارومیه به‌عنوان شهر سرحدی اهمیت بسیار زیادی پیدا کرد و از برج و باروی مهمی برخوردار شد. برج سه‌گنبد و مسجد جامع ارومیه از یادگارهای عظمت تمدن اسلامی در منطقه به‌شمار می‌رود. در این دوران شهر ارومیه؛ نقطه تلاقی اقوام و ادیان پیرامون خود از قبیل آشوری‌ها، ارمنی‌ها، یهودی‌ها، و بالاخره مسلمانان بود. منطقه تاریخی ارومیه از قرن‌ها پیش مهد تمدن و مرکز علم و دانش بوده و شهر ارومیه یکی از مناطق معتبر علوم قدیمه به‌شمار می‌رفته، علما و فضلا و دانشمندان متبحر، اصول‌فقه اسلامی و حکمت و فلسفه و ادبیات را به‌علاقه‌مندان تدریس می‌کردند.

ارومیه و حومه‌ی آن از جهت منابع طبیعی و انسانی یکی از غنی‌ترین مناطق آذربایجان غربی محسوب می‌شوند. شهرستان ارومیه؛ مهم‌ترین منطقه‌ی آذربایجان غربی است که وجود جاذبه‌های متعدد طبیعی و تاریخی، آن را از نظر گردشگری برجسته و قابل توجه نموده است. انواع درختان کهن سال در میان چمن‌زارهای سبز و خرم و باغ‌ها و بوستان‌های با صفا این شهرستان را در بر گرفته‌اند. به عقیده بعضی از مورخین ارومیه محل تولد زرتشت پیغمبر بوده است. اهالی این منطقه به شغل‌های کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و شغل‌های خدماتی و بازرگانی اشتغال دارند.

دریاچه ارومیه در این شهرستان؛ مهم‌ترین پدیده طبیعی، اقتصادی و گردشگری به‌شمار می‌آید. ارومیه از نظر کشاورزی، باغ‌داری و دام‌داری خودکفا بوده و جایگاه مناسبی دارد. پارک ملی، چشمه‌های متعدد منطقه، مناطق حفاظت‌شده، کوه‌های سر به فلک کشیده، مراتع ییلاقی و از همه مهم‌تر دریاچه ارومیه به همراه جزایر متعدد داخل آن و زیستگاه‌های

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پرندگان عمده ترین جاذبه های طبیعی شهرستان ارومیه را تشکیل می دهند. هم چنین پیشینه ی غنی و تاریخ پرفراز و نشیب منطقه نیز باعث وجود اماکن و بناهای تاریخی متعددی در این ناحیه شده است. مساجد زیادی نیز در این منطقه وجود دارند که برخی از آن ها مانند مسجد سردار ارومیه از جمله آثار دیدنی منطقه به شمار می روند. کلیساهای متعدد موجود در ارومیه نیز جزو بناهای تاریخی و معماری با ارزش هستند. کلیسای مارقویا که یکی از قدیمی ترین بناهای مذهبی است؛ منسوب به حضرت قوما یکی از دوازده حواریون مسیح (ع) است. کلیسای قدیمی ماریوخنه که سبک معماری آن متعلق به قرن پنجم میلادی است، آتشکده تمر که مربوط به دوره سلاطین هخامنشی است و ده ها قلعه، پل، مدرسه، حمام، مقبره، عمارت، خانه، سنگ نبشته همراه با بازار ارومیه؛ مجموعه ای دیدنی به وجود آورده اند. منطقه تاریخی ارومیه از قرن ها پیش مهد تمدن و مرکز علم و دانش بوده و شهر ارومیه یکی از مناطق معتبر علوم قدیمی به شمار می رفته و علما و فضلا و دانشمندان متبحر، اصول فقه اسلامی و حکمت و فلسفه و ادبیات را به علاقه مندان تدریس می کردند.

موقعیت جغرافیایی - فرودگاه شهید باکری ارومیه

فرودگاه ارومیه که به عنوان یکی از فرودگاههای مهم شمال غرب می باشد در سال ۱۳۴۲ در شمال شهر ارومیه مرکز استان آذربایجان غربی در ۳۴۳ هکتار ساخته شد و سه سال بعد در سال ۱۳۴۵ به بهره برداری رسید. فاصله فرودگاه تا شهر ارومیه ۱۵ کیلومتر و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۳۲۴/۶۱ (۴۳۴۳ پا) می باشد. استان آذربایجان غربی بخاطر همسایگی با سه کشور خارجی دارای موقعیت خاص و استراتژیک می باشد.

۴-۲- شناسایی زیرساخت ها

فرودگاه شهید باکری ارومیه که به عنوان مرز هوایی محسوب می شود قابلیت پذیرش انواع هواپیماهای پهن پیکر (متناسب با CAT ایمنی زمینی فرودگاه) و هواپیماهای متوسط و هواپیماهای بدنه باریک و هواپیماهای سبک و انواع هلی کوپتر را دارد.

باند ۳۲۵۰ متری این فرودگاه با عرض ۴۵ متر مجهز به چراغهای آستانه و کناره باند (جهت استفاده در ساعات شب و یا شرایط دید کم) جهت نشست و برخاست ایمن پروازها می باشد و دارای چراغهای نشان دهنده شیب فرود (PAPI) و سیستم ILS همراه با ۹۰۰ متر چراغ نشان دهنده سمت باند می باشد.

سنگین ترین و پهن ترین هواپیمای قابل پذیرش در این فرودگاه هواپیمای بوئینگ B747SP می باشد و فضای ارائه سرویس مراقبت پرواز D می باشد.

محدوده کنترل پروازی این فرودگاه به شعاع ۴۰ کیلومتر می باشد و برج مراقبت پرواز فرودگاه کلیه تحرکات پروازها را در این محدوده زیر نظر دارند. فرودگاه ارومیه دارای یک ترمینال داخلی به مساحت ۴۲۰۰ متر مربع و یک ترمینال خارجی به مساحت ۵۲۰۰ متر مربع می باشد و هر دو ترمینال مجهز به دستگاههای بازرسی بار و مسافر هستند. در حال حاضر نزدیک به ۳۰۰،۰۰۰ مسافر از ترمینال داخلی این فرودگاه در سال تردد می نمایند.

یک مجموعه آموزشی برای خلبانی فوق سبک نیز در فرودگاه شهید باکری ارومیه جهت آموزش خلبانی فعالیت می نماید.

وجود نمایندگان گمرک و گذرنامه و بانک جهت پروازهای خارجی

ساختمان پایون فرودگاه شهید باکری ارومیه به مساحت ۸۵۰ متر مربع

استقرار سوختگیری هواپیمایی در فرودگاه شهید باکری ارومیه جهت ارائه خدمات به شرکت های هواپیمایی.

استقرار واحد هواشناسی در فرودگاه شهید باکری ارومیه برای ارائه گزارشات هواشناسی به شرکتهای هواپیمایی.

فرودگاه شهدای خوی:

دومین فرودگاه استان آذربایجان غربی است که در شهر خوی قرار دارد. فرودگاه خوی که آغاز عملیات اجرایی آن از سال ۷۲ شروع شده بود با فرود هواپیمای حامل مهندس احمد خرم، وزیر راه و ترابری دولت خاتمی در سال ۸۳ افتتاح شد. فرودگاه خوی دارای طول باند ۲۰۸۵۰ متر و عرض ۴۵ متر و همچنین ۱۵۰۰۰۰ متر مربع مساحت پرواز آن است. ارتفاع برج مراقبت فرودگاه ۴۱ متر می باشد. با توجه به هم مرز بودن با کشور ترکیه شهر وان و داشتن گذرگاه مرزی رازی خوی به عنوان مهم ترین دروازه توسعه شمال استان در جابجایی هوایی مسافر، گردشگر، بازرگانان، هنرمندان و اساتید دانشگاهی و دانشجویان، مهندسان و صنعتگران و... به عنوان یکی از زیباترین فرودگاه های کشور ایفای نقش می نماید.

مختصات جغرافیایی آن $38^{\circ}25'20'' N$ و $44^{\circ}58'36'' E$ به فاصله ۲۰ کیلومتری از شهرستان خوی بوده و ۳۹۸۱ پا ارتفاع از سطح دریا دارد. مساحت ساختمان های احداث شده شامل سالن اصلی ترمینال، سالن ورودی، سالن خروجی، سالن تشریفات، ساختمان عملیات و ساختمان های اداری و برج مراقبت پرواز بالغ بر ۳۰۷۰۰ متر مربع می باشد.

دارای باند پروازی به شماره های ۱۵ و ۳۳ به طول ۲۰۸۵۰ متر و عرض ۴۵ متر، پارکینگ به ابعاد ۱۰۰*۱۵۰ متر با امکانات و پذیرای توقف سه فروند هواپیمای توپولف، FK100، FK50، B737، BAE146، و... به ابعاد ۳۳*۱۶۵ متر می باشد.

برنامه های آینده خوی شامل: راه اندازی پرواز خوی مشهد - خوی شهر وان ترکیه - خوی نجف و کربلا و برعکس می شود.

۴-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

ظرفیت ها و توانمندی های استان را می توان در ۳ بخش کلی تقسیم کرد:

۱) بخش کشاورزی

استان آذربایجان غربی با دارا بودن بیش از ۵ درصد از اراضی کشاورزی کل کشور، خاک حاصلخیز، ۴ فصل بودن به معنای واقعی آن، وجود دشت ها و مراتع فراوان و استعداد انسانی، یکی از قطب های مهم تولید محصولات کشاورزی و

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

دامی ایران می باشد. این استان از لحاظ تولید گندم، جو، چغندر، سیب، انگور، عسل، کنسانتره و محصولات دام، طیور و شیلات از استان های شاخص کشور است. در ارتباط با توسعه این بخش نیز، زیربخش های طیور، دام، آب و خاک، باغبانی، زراعت، حفظ نباتات، زیربخش مکانیزاسیون، زیربخش شیلات و زیربخش صنایع تبدیلی جزو اولویت های سرمایه گذاری بخش کشاورزی آذربایجان غربی می باشند.

۲) بخش صنعت و معدن

استان آذربایجان غربی با توجه به پتانسیل ها و ظرفیت های فراوان منطقه قابلیت توسعه بخش صنعت و گسترش صادرات محصولات صنعتی (علی الخصوص کشورهای همجوار) را داشته و در این بخش استان در شرایط فعلی، صنایع پائین دست پتروشیمی، صنایع دانش بنیان، صنایع شیمیایی و سلولزی، صنایع کانی غیرفلزی و معدنی، اکتشافات و معادن صنایع غذایی و دارویی، صنایع فلزی و الکترونیک و سرمایه گذاری های مرتبط با بخش نیرو، از طرح های دارای اولویت در استان می باشند. از جمله رشته فعالیت های عمده صنعتی استان، می توان به محصولات غذایی و آشامیدنی ها، سایر محصولات کانی غیرفلزی و محصولات فلزی فابریکی اشاره نمود.

در بخش معدن نیز، این استان نزدیک به ۸ درصد معادن در حال بهره برداری کشور را در خود جای داده که بیش از ۹۵ درصد آن در اختیار بخش خصوصی می باشد و از لحاظ تنوع معادن، در رتبه سوم کشور قرار گرفته است. استان آذربایجان غربی از نظر ذخایر شناسایی شده طلا، رتبه نخست ایران را به خود اختصاص داده، که معدن طلای زرشوران تکاب، نمونه بارز آن است. از جمله معادن موجود در استان، می توان به معادن گرانتیت، میکا، مرمر، سیلیس و شن و ماسه اشاره نمود. بیشتر معادن فعال این استان، شامل مصالح و سنگ های ساختمانی می باشد.

۳) بخش گردشگری

این استان، به لحاظ وجود جاذبه های طبیعی و اکوتوریسم جزو ۵ استان برتر کشور به حساب می آید و با برخورداری از جاذبه های طبیعی، ژئوتوریستی و اکوتوریستی از قبیل کوه، جنگل، بیابان، دشت، دریاچه، آبشارها، غارهای تاریخی و طبیعی، جزایر، تالاب های دائمی و فصلی، آب های معدنی و آبگرم، رودها و طبیعت بکر و... در این بخش دارای قابلیت ها و پتانسیل های بالایی بوده و علاوه بر جاذبه های طبیعی، از لحاظ جاذبه های تاریخی، شامل ۲ اثر ثبت جهانی تخت سلیمان تکاب در جنوب و قره کلیسای چالدران در شمال و بیش از ۱۴۷۰ اثر ثبت ملی شامل مساجد تاریخی، قلعه ها، تپه های باستانی، کلیساها، بناهای تاریخی، بقاع متبرکه، کاروانسراها و... می باشد.

فرصت های سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

از مهم ترین مؤلفه های دستیابی به رشد و توسعه پایدار اقتصادی و ایجاد اشتغال مولد و همچنین حرکت از اقتصاد متکی به نفت به اقتصاد غیرنفتی، توجه به بخش های اقتصادی مستقل از نفت و توسعه این بخش ها خصوصاً انجام سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن می باشد.

با توجه به شرایط اقلیمی استان، پتانسیل های بخش صنعت و معدن، منابع انسانی موجود و همچنین وجود ذخایر عظیم و گرانبهای معدنی و زیرساخت های ارتباطی موجود، توسعه بخش صنعت و معدن می تواند به عنوان ابزاری کارا و مهم در راستای توسعه اقتصادی استان قلمداد شود. در این راستا، اقداماتی نیز در جهت ایجاد و گسترش شهرک های صنعتی مستقر در شهرها و مناطق آزاد و ویژه تجاری در حال انجام است که با مدیریت جامع زنجیره ها و ساختار صنعتی، جذب صاحبان سرمایه و بازاریابی تولیدات صنعتی، می تواند چهره استان را صنعتی تر نموده و آن را متحول نماید.

از طرفی، وجود مزیت هایی نظیر همسایگی با سه کشور ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان و فاصله اندک با تبریز به عنوان قطب صنعتی شمال غرب کشور و نیز دارا بودن ذخایر معدنی گرانبهای مختلف و متنوع، اعم از فلزی و غیرفلزی و مواردی دیگر، شرایط این استان را برای توسعه صنعت و گسترش صادرات صنعتی به کشورهای همجوار مساعد نموده است.

استان آذربایجان غربی، سومین استان کشور از لحاظ تنوع مواد معدنی محسوب می شود. در حال حاضر، ۵۲ نوع مواد معدنی شامل تیتان، کان سنگ طلا، باریت، فلدسپات، میکا، کان سنگ نقره و انواع سنگهای تزئینی مانند گرانیت، دولومیت، تراورتن، مرمر، گنگلومرا و بازالت و ... در معادن استان وجود دارد. همچنین از ۶۸ نوع ماده معدنی موجود در کشور، ۳۸ نوع ماده معدنی در معادن استان شناسایی شده است. بطور نمونه، تیتان فقط در دو نقطه کشور وجود دارد که یکی از این مناطق، استان آذربایجان غربی می باشد.

در استان آذربایجان غربی، بخش معدن هم از نظر تنوع و هم میزان ذخایر، دارای اهمیت فراوانی بوده و می تواند به عنوان یک موتور محرک برای توسعه استان به حساب آید، بویژه عناصر موجود در املاح دریاچه ارومیه از قبیل منیزیم، کلر، سدیم، پتاسیم و دهها عنصر دیگر، پتانسیل های نوینی برای توسعه این بخش محسوب می شود. این استان در استخراج باریت، طلا، میکا و سنگ های تزئینی، رتبه نخست کشور را دارد. شهرستان مهاباد، به تنهایی ۴۰ درصد باریت کل کشور را تأمین می نماید. همچنین از ۳۰۰ تن طلای ذخیره شناسایی شده در کشور، ۱۲۰ تن آن در این استان می باشد. از ۴۳۷ معدن استان، یک معدن زیرزمینی و ۴۳۶ معدن به صورت روباز است. همچنین ۱۰۰ نوع سنگ تزئینی در استان آذربایجان غربی شناسایی شده است. مسلماً گشودن راه های جدید در عرصه های مختلف اقتصادی، می تواند بسترهای مناسبی را برای توسعه اقتصادی استان و منطقه شمال غرب کشور فراهم نماید که توسعه و گسترش بخش معدن استان یکی از این راهها است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

توسعه و تقویت بخش صنعت و معدن استان با هدف توجه به بخشهای اقتصادی مستقل از نفت، افزایش درآمد و سهم این بخش در ارزش افزوده استان و همچنین تأمین نیازهای داخلی و حضور در بازارهای بین المللی همانند سایر بخشهای اقتصادی نیازمند سرمایه گذاری در این بخش می باشد که سرمایه گذاری در موارد ذیل جزو اولویت های این بخش می باشد.

آهک هیدراته، آجر به روش مدرن با اولویت باسازی و نوسازی صنایع آجر (تغییر تکنولوژی به کوره تونلی)، احداث سنگبری های مقیاس بزرگ با تکنولوژی روز، استحصال و فرآوری املاح دریاچه ارومیه، اکتشاف در محدوده های معدنی، تجهیزات و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی طبی، پکتین، پوره و پاستا از گوجه فرنگی، میوه خشک به روش Freeze Dryer، رنگ خوراکی مجاز- ساخت پکتین، پوره و کنسانتره و کمپوت میوه، کنسانتره و شمش طلا-فرآوری تیتانیوم، مبلمان و مصنوعات چوبی با استفاده از فناوری مدرن، صنایع پایین دستی پتروشیمی، ایجاد پایانه های صادراتی آهک هیدراته، اکتشاف در محدوده های معدنی

فرصت های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی

استان آذربایجان غربی به دلیل وضعیت اقلیمی و آب و هوای مناسب، زمین های حاصلخیز و بویژه دشتهای آبرفتی در شمال، مرکز و جنوب استان و همچنین مراتع ییلاقی در ارتفاعات غرب استان، یکی از قطب های مهم کشاورزی در زمینه زراعت، باغداری و دامداری محسوب می شود و حدود ۲/۳ درصد مساحت کشور را در برمی گیرد و اراضی کشاورزی آن بیش از ۵ درصد کل اراضی زراعی کشور را شامل می شود. در این استان، بیش از ۲۴ دشت حاصلخیز وجود دارد که در همه بخش های استان پراکنده هستند. بیشترین سطح زیر کشت اراضی زراعی استان، به زراعت دیم تعلق دارد که قسمت های شمالی، جنوبی و غربی را شامل می گردد. گندم و جو از محصولات عمده و استراتژیک زراعی و سیب، انگور، زردآلو نیز از عمده محصولات باغی در استان هستند. وجود ۲/۵ هزار هکتار مراتع در استان و مزارع بسیار گسترده کشت علوفه و ضایعات حاصل از فرآیند تولید کارگاه ها و کارخانه های صنایع تبدیلی کشاورزی (تفاله های حاصل از فرآیند تولید که ارزش غذایی دامی دارند)، نقش مهمی در تولیدات محصولات دامی، طیور و شیلات استان دارند. دامداری نیز یکی از فعالیت های جامعه روستایی و عشایری استان بوده و از نظر دام و دامپروری، از مناطق مهم کشور محسوب می شود. دامداری و دامپروری منطقه را به دو بخش می توان تقسیم کرد، قسمت های جنوبی استان که به دلیل موقعیت طبیعی و وجود منابع طبیعی مناسب تغذیه دام، دامداری و اشتغال در آن به طور عمده به جابجایی و حرکت گله ها متکی بوده و میزان تولیدات حاصله، فراتر از مصرف محلی است. بخش های دیگر استان نیز در مناطق فاقد مرتع است که تغذیه دام ها متکی به چرای روزانه و کشت های علوفه ای است. در مجموع، این استان یکی از مناطق عمده تأمین کننده مواد پروتئینی و حیوانی کشور هم محسوب می شود.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

توسعه و تقویت بخش کشاورزی استان با هدف ایجاد درآمد و همچنین تأمین نیازهای داخلی و فراتر از آن نقش آفرینی در بازارهای بین‌المللی همانند سایر بخش‌های اقتصادی نیازمند سرمایه‌گذاری در این بخش و به عبارت دقیق‌تر زیربخش‌های طیور، دام، باغبانی، زراعت، نباتات، شیلات و صنایع تبدیلی می‌باشد که در همین راستا، اولویت‌های سرمایه‌گذاری هر زیربخش با همکاری سازمان جهاد کشاورزی استان آذربایجان غربی به شرح ذیل تعیین گردیده است. زیربخش طیور: ایجاد واحدهای پرورش ملکه زنبور عسل، احداث واحدهای پرورش کبک و بلدرچین (به صورت زنجیره کامل تولید)، احداث واحدهای پرورش شترمرغ (به صورت زنجیره کامل)

زیربخش دام: احداث واحدهای بزرگ گاوداری شیری، احداث واحدهای پرورش گاو میش شیری، احداث زنجیره تولید شیر خام، احداث واحدهای پرورش اسب، احداث واحدهای پرورش گوسفند و بز داشتنی صنعتی در سیستم بسته زیربخش باغبانی: احداث واحدهای تولیدی محصولات گلخانه‌ای (به روش هیدروپونیک و خاکی)، احداث باغ با استفاده از پایه‌های رویشی زود بازده و ارقام تجاری (در خارج از حوضه دریاچه ارومیه)، تولید نهال با پایه‌های رویشی و گردوی پیوندی، کشت گیاهان دارویی، احداث باغات تولید گل محمدی (در خارج از حوضه دریاچه ارومیه) زیربخش زراعت: احداث و تجهیز آزمایشگاههای خاکشناسی، تولید بذور محصولات کشاورزی

زیربخش شیلات: احداث مجتمع تکثیر و پرورش ماهیان سرد آبی (آغ‌چای و کینکور پلدشت)، تکثیر و پرورش شاه میگوی آب شیرین در سد ارس، احداث واحدهای پرورش ماهیان سرد آبی (در خارج از حوضه دریاچه ارومیه)، احداث واحدهای پرورش ماهیان گرمابی (در خارج از حوضه دریاچه ارومیه)، احداث واحدهای پرورش ماهیان زینتی (در خارج از حوضه دریاچه ارومیه)، ایجاد ناوگان حمل و نقل ماهی و آبزیان، احداث و تجهیز مراکز و بازارهای عرضه آبزیان، احداث و تجهیز مراکز فرآوری آبزیان

زیربخش صنایع تبدیلی: قطعه‌بندی، بسته‌بندی و انجماد گوشت قرمز و مرغ و آبزیان پرورشی، تولید محصولات متنوع بر پایه عسل و بسته‌بندی‌های نوین، احداث کشتارگاه صنعتی دام و طیور عمل‌آوری، انجماد و بسته‌بندی محصولات شیلاتی تولید انواع غذاهای آماده گوشتی، تولید انواع فرآورده‌های لبنی نوین با بسته‌بندی‌های جدید با نگاه صادراتی، فرآوری و بسته‌بندی تخم‌مرغ، درجه‌بندی و بسته‌بندی و فرآوری انواع سبزیجات، صیفی‌جات و محصولات گلخانه‌ای (تولید انواع شوربجیات و ترش‌بجیات، سبزیجات خشک و...)، درجه‌بندی و بسته‌بندی و فرآوری انواع میوه‌ها (بویژه سیب و انگور) (تولید مربا و مارمالاد، خشک کردن، درجه‌بندی و بسته‌بندی، پودر و...)، تولید انواع کنسرو و غذاهای آماده غیر گوشتی، فرآوری و بسته‌بندی انواع حبوبات، فرآوری و بسته‌بندی قارچ خوراکی، تولید انواع روغن خام از دانه‌های روغنی، تولید و بسته‌بندی عرقیات و اسانس و عصاره گیاهی، فرآوری و بسته‌بندی انواع خشکبار و آجیل، تولید و بسته‌بندی آرد غلات بجز گندم، بلغور کردن حبوبات و غلات بوجاری، بسته‌بندی و فرآوری انواع بذر بویژه بذر هیبرید

فرصت های سرمایه گذاری در بخش گردشگری و خدمات

توپوگرافی متنوع و گسترده استان آذربایجان غربی و ساختار طبیعی آن، اکوسیستم های ویژه ای از ترکیب گیاهان و پوشش گیاهی در سطوح مختلف را بوجود آورده است که به شکل مراتع و جنگل ها خودنمایی می کنند. از طرف دیگر، رشته کوه های مرتفع استان همانند دیواری، سراسر مرز استان را با همسایگان کشورهای غربی پوشش داده و با ایجاد آبشارها، چشمه ها، مراتع سرسبز و کوهستان های برفی که معمولاً تا اواسط تابستان نیز می توان برف را در آنها مشاهده کرد، چهره ای بسیار زیبا به آن بخشیده است که نظر هر انسانی را به سوی خود جلب می کند. این استان به لحاظ وجود جاذبه های طبیعی و اکوتوریسم، جزو ۵ استان برتر کشور به حساب می آید.

علاوه بر جاذبه های طبیعی، این استان از لحاظ جاذبه های تاریخی، شامل ۲ اثر ثبت جهانی و بیش از ۱۴۷۰ اثر ثبت ملی شامل مساجد تاریخی، قلعه ها، تپه های باستانی، کلیساها، بناهای تاریخی، بقاع متبرکه، کاروانسراها و ... می باشد و از طرفی تنوع اقوام، ادیان و مذاهب در استان، ویژگی خاص و منحصر بفردی به استان بخشیده است که در کمتر جایی از ایران اسلامی می توان آن را یافت. شیعه، سنی، آشوری و ارمنی از قدیم الایام در کنار هم زندگی مسالمت آمیزی را گذرانده اند، به طوری که رنگین کمانی از اقوام در استان، نمود عینی پیدا کرده است.

استان آذربایجان غربی به لحاظ همجواری با ۳ کشور ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان و استقرار در مسیر جاده ابریشم و کریدور شرق به غرب و نیز برخورداری از جاذبه های تاریخی، طبیعی، فرهنگی، جایگاه منحصر به فردی در گردشگری کشور دارد، به طوری که هم اکنون این استان از لحاظ آثار تاریخی رتبه دهم، از لحاظ جاذبه های طبیعی رتبه پنجم و از لحاظ تأسیسات گردشگری رتبه هفتم کشور را به خود اختصاص داده است.

در استان آذربایجان غربی ۵۸ منطقه نمونه گردشگری از قبیل منطقه نمونه گردشگری آبشار سوله دوکل، منطقه نمونه گردشگری تخت سلیمان، منطقه نمونه گردشگری غار سهولان، منطقه نمونه گردشگری سیلوانا، منطقه نمونه گردشگری سد شهرچای و ... وجود دارد که با ظرفیت و پتانسیل مناسب برای ایجاد کمپینگ گردشگری، رستوران، کافی شاپ، سفره خانه سنتی، احداث هتل، پیست ها و زمین های ورزشی، پیست اسب سواری و دوچرخه سواری و ... در صدر برنامه های این استان برای سرمایه گذاری قرار دارند.

فرصت های سرمایه گذاری در بخش زیربنایی

استان آذربایجان غربی به دلیل موقعیت استراتژیک خود، پتانسیل فراوانی برای دستیابی به رشد اقتصادی دارد. ولی آنچه می تواند باعث رونق این استان و ادامه رشد و توسعه آن به واسطه حضور سرمایه گذاران و فعالان اقتصادی شود، وجود جاذبه های اقتصادی و سرمایه گذاری است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پروژه های زیربنایی، منبع و پتانسیل خوبی برای اشتغالزایی بوده و تقویت کننده رشد بلندمدت می باشند. بهبود ارائه خدمات زیرساختی پایه ای مانند آموزش، حمل و نقل، بهداشت و درمان، شبکه آب و فاضلاب، انرژی و ...، استانداردهای زندگی را بالا برده و چشم اندازهای رشد فراگیر را بهبود می بخشد. اما سرمایه گذاری بخش خصوصی در زیرساخت ها با توجه به ماهیت استراتژیک آنها و همچنین دارا بودن هزینه ثابت بالا، نیازمند بازاریابی قوی برای جذب سرمایه گذاری به صورت تریبیت قراردادی و انواع روش های مشارکت های عمومی - خصوصی می باشد.

اهمیت و اولویت ایجاد زیرساخت ها در مسیر حرکت به سوی توسعه برای هر منطقه ای و در زمان های مختلف، متفاوت است. استان آذربایجان غربی نیز به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه و با وجود منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو، منطقه ویژه اقتصادی سلماس، ۹ گمرک فعال و همچنین ۷ بازارچه مرزی، از اهمیت و جایگاه بالایی در صنعت حمل و نقل کشور برخوردار است. توسعه شبکه راه های استان با انجام فعالیتهای گسترده در زمینه احداث و توسعه زیربناها بویژه راه و ارتباطات، می تواند ابزار و نهادهای مورد نیاز برای ایجاد تحول در زمینه های مختلف تولیدی و خدماتی در این استان را به وجود آورد. سرمایه گذاری در زیرساخت های حمل و نقل، باعث کاهش هزینه های تولید شده و از سوی دیگر، زمینه افزایش امکان دسترسی به بازارها و تنوع ستاندهای تولیدی را فراهم می کند.

تلاش در جهت توسعه و گسترش بخش زیربنایی استان با توجه به اهمیت آن در افزایش رفاه اجتماعی و کاهش هزینه های تولید و از طرف دیگر، هزینه های بالای سرمایه گذاری در این بخش، نیازمند شناسایی و اولویت بندی پروژه های سرمایه گذاری موجود در استان در هر زیربخش بر اساس افزایش حداکثر رفاه اجتماعی می باشد. در همین راستا، اولویت های سرمایه گذاری هر زیربخش با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط استان به شرح ذیل اعلام گردیده است. زیربخش آب: آبرسانی به شهر خوی از سد آق چای (احداث خط انتقال، ایستگاه های پمپاژ و سامانه های فشار شکن) ساختمان سد بداولی و ساختمان شبکه آبیاری و زهشکی (احداث سد و شبکه آبیاری و زهشکی)

زیربخش انرژی: احداث نیروگاه های مقیاس کوچک گازی با ظرفیت فیدرهای ۲۰ کیلوولت و پست های فوق توزیع احداث نیروگاه های تولید برق از انرژی خورشید (سیستم فتو ولتائیک) به صورت وصل به شبکه، احداث مزارع مولدهای بادی جهت تولید برق در دو منطقه حسنلوی نقده و تپهرش میاندوآب

زیربخش راه: احداث بزرگراه کنارگذر شرقی ارومیه به طول ۸۸ کیلومتر، تکمیل آزادراه ارومیه - تبریز به طول ۱۲۰ کیلومتر، احداث راه آهن سریع السیر ارومیه - تبریز به طول ۱۲۰ کیلومتر، احداث آزادراه ایواوغلی - بازرگان به طول ۱۴۰ کیلومتر، احداث بزرگراه نقده - پیرانشهر - تمرچین به طول ۷۰ کیلومتر، احداث بزرگراه خوی - قطور - رازی به طول ۶۴ کیلومتر

۴-۴- چالش ها و محدودیت ها

- ۱- محدودیت جغرافیایی: فاصله از شهر جهت استفاده عموم مردم از خدمات جانبی فرودگاه شامل هتل مرکز تجاری و ...
- ۲- محدودیت دسترسی به منابع و انرژی: عدم دسترسی به آب شهری و استفاده از آب چاه و هزینه بالای سایر منابع از جمله برق گاز
- ۳- الزامات امنیتی: لزوم کنترل و بازرسی استفاده کنندگان از خدمات فرودگاهی

۴-۵- اسناد موجود

دارای طرح جامع فرودگاهی می باشد.

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری

- ۱- جایگاه سوخت و خدمات خودروئی فرودگاه شهید باکری ارومیه

۴-۶- مشخصات آماری فرودگاههای آذربایجان غربی

مشخصات آمار پروازهای فرودگاه شهید باکری ارومیه:

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲,۴۶۶	۱۵۸	۲,۶۲۴	۲۴۶,۹۴۱	۳۰,۳۶۱	۲۷۷,۳۰۲	۱,۴۷۰	۶۳۴	۲,۱۰۴
۱۳۹۱	۲,۴۰۴	۱۹۴	۲,۵۹۸	۲۶۸,۷۴۶	۳۸,۶۶۱	۳۰۷,۴۰۷	۱,۴۹۶	۶۳۷	۲,۱۳۳
۱۳۹۲	۲,۵۸۳	۲۸۸	۲,۸۷۱	۳۰۷,۱۷۰	۴۳,۲۹۶	۳۵۰,۴۶۶	۱,۶۴۳	۷۰۴	۲,۳۴۷
۱۳۹۳	۲,۳۶۱	۱۶۸	۲,۵۲۹	۲۹۳,۰۹۹	۳۵,۶۹۳	۳۲۸,۷۹۲	۱,۵۷۱	۶۴۳	۲,۲۱۵
۱۳۹۴	۲,۸۷۵	۱۹۸	۳,۰۷۳	۳۲۵,۲۶۳	۲۰,۶۶۹	۳۴۵,۹۳۲	۱,۹۴۴	۳۳۲	۲,۲۷۶
۱۳۹۵	۳,۱۰۳	۳۵۸	۳,۴۶۱	۳۵۴,۵۴۰	۴۳,۲۶۹	۳۹۷,۸۰۹	۲,۱۶۰	۵۴۶	۲,۷۰۶
۱۳۹۶	۳,۳۳۹	۳۹۴	۳,۷۳۳	۴۰۹,۱۹۱	۵۲,۶۶۲	۴۶۱,۸۵۳	۲,۴۴۳	۶۹۵	۳,۱۳۸
۱۳۹۷	۳,۱۷۵	۳۳۵	۳,۵۱۰	۳۳۴,۵۴۵	۳۴,۵۹۱	۳۶۹,۱۳۶	۲,۰۰۲	۵۱۹	۲,۵۲۱
۱۳۹۸	۳,۱۶۵	۳۵۷	۳,۵۲۲	۳۱۵,۱۶۲	۲۱,۱۲۴	۳۳۶,۲۸۶	۱,۹۷۶	۳۸۲	۲,۳۵۸
۱۳۹۹	۲,۸۶۷	۱۲	۲,۸۷۹	۲۴۰,۱۱۶	۹۱۳	۲۴۱,۰۲۹	۱,۵۳۹	۱۵	۱,۵۵۴
۱۴۰۰	۳,۱۹۳	۲۲۹	۳,۴۲۲	۲۸۸,۱۵۸	۲۶,۷۵۸	۳۱۴,۹۱۶	۱,۹۴۲	۵۰۴	۲,۴۴۶
۱۴۰۱	۲,۳۰۸	۲۲۴	۲,۵۳۲	۲۶۷,۶۶۹	۲۳,۲۱۱	۲۹۰,۸۸۰	۱,۸۵۱	۴۰۱	۲,۲۵۱
۱۴۰۲	۲,۲۴۴	۲۹۶	۲,۵۴۰	۲۵۵,۸۲۹	۳۰,۲۹۷	۲۸۶,۱۲۶	۱,۸۹۶	۵۲۰	۲,۴۱۶

مشخصات آمار پروازهای فرودگاه شهدای خوی:

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲۰۴	۰	۲۰۴	۱۱،۵۷۳	۰	۱۱،۵۷۳	۹۵	۰	۹۵
۱۳۹۱	۱۶۳	۰	۱۶۳	۱۰،۱۷۲	۰	۱۰،۱۷۲	۸۱	۰	۸۱
۱۳۹۲	۱۱۷	۰	۱۱۷	۵،۳۲۵	۰	۵،۳۲۵	۴۲	۰	۴۲
۱۳۹۳	۴	۰	۴	۲۱۹	۰	۲۱۹	۲	۰	۲
۱۳۹۴	۱۹۸	۰	۱۹۸	۱۱،۹۸۰	۰	۱۱،۹۸۰	۸۴	۰	۸۴
۱۳۹۵	۱۳۲	۰	۱۳۲	۸،۴۵۰	۰	۸،۴۵۰	۶۴	۰	۶۴
۱۳۹۶	۳۴	۰	۳۴	۱،۶۹۱	۰	۱،۶۹۱	۱۷	۰	۱۷
۱۳۹۷	۲۶۴	۰	۲۶۴	۱۰،۴۹۷	۰	۱۰،۴۹۷	۸۶	۰	۸۶
۱۳۹۸	۲۵۸	۰	۲۵۸	۱۱،۵۵۹	۰	۱۱،۵۵۹	۱۰۶	۰	۱۰۶
۱۳۹۹	۱۵۲	۰	۱۵۲	۵،۹۲۲	۰	۵،۹۲۲	۵۴	۰	۵۴
۱۴۰۰	۲۰۴	۰	۲۰۴	۷،۳۶۴	۰	۷،۳۶۴	۷۵	۰	۷۵
۱۴۰۱	۱۳۲	۰	۱۳۲	۵،۷۸۸	۰	۵،۷۸۸	۵۷	۰	۵۷
۱۴۰۲	۱۹۲	۰	۱۹۲	۸،۰۳۰	۰	۸،۰۳۰	۹۰	۰	۹۰

مقاصد پروازی فرودگاه شهید باکری ارومیه:

پروازهای داخلی:

ارومیه - تهران؛ ارومیه - مشهد؛

پروازهای خارجی:

ارومیه - استانبول؛ ارومیه - آنتالیا؛ ارومیه - مدینه؛ ارومیه - جده؛ ارومیه - نجف

ایرلاینهای فعال:

هوایمایی جمهوری اسلامی ایران؛ هوایمایی آتا؛ هوایمایی آسمان؛ هوایمایی قشم ایر؛ هوایمایی ماهان؛ هوایمایی

وارش، هوایمایی پویا؛ هوایمایی معراج؛ هوایمایی ترکیش

۴-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	بر آورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیر بنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	بر آورد دوره ساخت (سال)	بر آورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
ارومیه	جایگاه تشریفات اختصاصی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰	BOT	۲	۱۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	کارگو ترمینال	۷۰۰,۰۰۰			BLT / BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	ایجاد باشگاه هوانوردی و خلبانی در فرودگاه خوی	۳۰۰,۰۰۰			BLT / BOT	۱	۷	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	ایر تاکسی، باشگاه خلبانی، باشگاه آموزشی خلبانی بالن سواری و کایت و هواپیماهای رادیو کنترل و پهباد	۳۰,۰۰۰	۵۰۰۰		BLT / BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	ایجاد کارگو ترمینال در فرودگاه خوی	۵۰۰,۰۰۰			BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	منطقه گردشگری و تفریحی در جنگل فرودگاه ارومیه	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰۰	۵۰۰۰	BOT	۲	۱۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل (۴ ستاره)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	پارکینگ طبقاتی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۱۵۰۰۰		۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجموعه ورزشی (سالن چند منظوره - استخر و...)	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۲۰۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	انبارهای فرودگاه	۳۰۰,۰۰۰			BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجتمع نمایشگاهی و تجاری برای نمایش و ارائه کالاها تولید	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰	BLT / BOT	۱	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

								استان	
--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--

۵- فرودگاه اصفهان

۵-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

اصفهان قلب تپنده ایران

استان اصفهان با مساحتی حدود ۱۰۷۰۱۹ کیلومتر مربع با اختصاص دادن ۶/۵۷ درصد از مساحت کشور در مرکز فلات ایران قرار دارد. براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ جمعیت استان برابر با ۵۱۲۰۸۵۰ نفر بوده است. موقعیت مکانی ویژه استان با توجه به قرار گرفتن استان در مرکز کشور و در مسیر راه های ترانزیتی شمال-جنوب و شرق-غرب و همجواری با ۹ استان همچنین به دلیل قرار گرفتن در چهار راه ترافیک حمل و نقل کالا از شمال به جنوب و از شرق به غرب مرکز مراودات سایر استانهای ایران به شمار می آید.

شهر اصفهان، سومین شهر پهناور ایران پس از تهران، مشهد و سومین شهر پرجمعیت ایران پس از تهران و مشهد است. همچنین اصفهان در ۴۳۵ کیلومتری پایتخت و در جنوب این شهر قرار دارد.

این شهر از معدود مراکز باستان شناسی ارزشمند جهانی بوده و بسیاری از آثار باستانی آن در لیست آثار تاریخی به ثبت رسیده است. اهمیت اصفهان به اندازه ای است که در اکثر دایره المعارف های بزرگ جهان مدخلی به آن اختصاص یافته و سفرنامه هایی از محاسن و شکوه ظاهری و باطنی آن به نگارش درآمده و مظاهر تمدن آن همانند سبک معماری، مکتب فلسفی و منهج فقهی آن چشمگیر است.

بناهای تاریخی متعدد اصفهان که تعدادی از آنها به عنوان میراث تاریخی در یونسکو به ثبت رسیده اند اصفهان را به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام و نیز به عنوان پایتخت فرهنگ و تمدن ایران اسلامی بدل کرده است. این شهر به عنوان نخستین شهر ایران، به شبکه شهرهای خلاق جهان زیر نظر یونسکو پیوست و این به این معناست که اصفهان شهری است که از نوآوری و توانمندی های شهروندان در توسعه پایدار شهری استفاده می کند. این شهر به داشتن معماری زیبای اسلامی در بسیاری از بلوارهای زیبا، پل های سرپوشیده، تونل های زیبا، کاخ ها، مسجدها و مناره های منحصر بفرد معروف است. این امر باعث شده است که در فرهنگ ایرانی، اصفهان، نصف جهان لقب بگیرد. بیش از ۲۲ هزار جاذبه تاریخی و فرهنگی ارزشمند در این استان وجود دارد. میدان نقش جهان یکی از بزرگترین میدان های دنیاست و نمونه برجسته ای از معماری اسلامی است.

تاریخچه فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان:

فرودگاه اصفهان از قدیمی ترین فرودگاه های کشور بوده که از سال ۱۳۰۸ ابتدا در منطقه صفا اصفهان قرار داشت و از سال ۱۳۶۱ بنا بر نیازهای وقت، فرودگاه به محل فعلی انتقال یافت؛ فرودگاه جدید در ۱۰ ناتیکال مایلی (برابر ۱۸/۵

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

کیلومتر) شرق اصفهان در منطقه کویری، با مشخصات جغرافیایی 32° درجه و $45'$ دقیقه و $31''$ ثانیه شمالی و 51° درجه و $51'$ دقیقه و $6''$ ثانیه شرقی با ارتفاع 1542 متر از سطح دریا و در مساحت 1353 هکتار با هدف انجام پروازهای مسافری و آموزشی در سال 1361 آغاز به کار نمود و رسماً به صورت یک فرودگاه بین المللی به صنعت هوانوردی کشور معرفی گردید که به صورت 24 ساعته در حال ارائه خدمات هوانوردی و فرودگاهی می باشد.

این فرودگاه دارای تجهیزات کمک ناوبری، خودروهای کف ساز، ماشین های برف روب و جاروب جهت ایمنی مناطق پروازی و دو باند به طول 4399 متر و عرض 45 متر و به شماره باندهای 25 راست/ 07 چپ و 25 چپ/ 07 راست و 14 تاکسی وی و اپرون به مساحت $184,536$ مترمربع با 20 جایگاه پذیرش جهت انواع هواپیماهای مسافری موجود و ترمینال پروازهای داخلی به مساحت 13750 مترمربع و ترمینال خارجی با سطح زیر بنای 15000 متر مربع می باشد. از مزیت های این فرودگاه فاصله مناسب آن از اراضی شهری است که بسیاری از مشکلات فرودگاههای دیگر کشور را دارا نمی باشد که از مهمترین آنها عدم ایجاد آلودگی صوتی برای ساکنین شهر اصفهان است. همچنین این شهر به دلیل موقعیت خاص سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... از جاذبه های خاص طبیعی و گردشگری بسیاری برخوردار است که هر سال غیر از مسافران داخلی و ایرانیگردان از بین هموطنان، پذیرای تعداد زیادی از جهانگردان و طرفداران صنعت توریسم می باشد. نکته قابل توجه، بررسی و دیدار بسیاری از مقامات و مسئولین ارشد کشورهای مختلف است که ضمن سفر به ایران حتماً از شهر تاریخی اصفهان بازدید می کنند و این امر اهمیت بالای این شهر و لزوم وجود تشکیلاتی زیبا، مجهز و در خور شهر تاریخی اصفهان را یادآوری می کند و هدف تمامی مسئولین استانی نیز در زمینه های مختلف، جلب رضایت میهمانان داخلی و خارجی به این استان است.

اطلاعات فرودگاه اصفهان

مساحت کلی فرودگاه اصفهان و اماکن فرودگاهی (اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، ترمینال مسافری، کارگو، آشپخانه، اماکن تجاری و...)

مساحت کل فرودگاه اصفهان: 1353 هکتار می باشد.

مساحت پارکینگ هواپیما (اپرون):

فرودگاه اصفهان دارای یک اپرون اصلی می باشد که مساحت آن 184.536 متر مربع دارای 20 موقعیت پارک هواپیما می باشد.

فرودگاه اصفهان دارای ۲ باند پروازی موازی با مشخصات زیر می باشد.

مشخصات باند اول	مشخصات باند دوم
شماره باند اصلی: 25R-07I	شماره باند اصلی: 25I-07R
طول باند: ۴۳۹۹	طول باند: ۴۳۹۹
عرض باند: ۴۵	عرض باند: ۴۵
PCN = 65/F/C/X/T باند (مقاومت باند)	PCN = 65/F/C/X/T باند (مقاومت باند)
باند دارای روشنایی I.cat می باشد.	باند دارای روشنایی I.cat می باشد.
طول اور ران های دو سر باند: ۳۶۰ متر	طول اور ران های دو سر باند: ۳۶۰ متر

تاکسی وی

تعداد ۱۴ مورد تاکسی وی که عرض همگی ۲۳ متر به استثنای تاکسی وی S به عرض ۷ متر و تاکسی وی های G, J دارای دو عدد HLDGBAY به عرض ۸۵ متر می باشند.

فرودگاه اصفهان دارای تجهیزات با رده بندی Category 8 می باشد و آمادگی کامل جهت ارائه خدمات ایمنی به پروازهای مسافری و نظامی را به صورت ۲۴ ساعته دارا می باشد.

ترمینال ها

فرودگاه اصفهان دارای ۱ ترمینال پروازهای داخلی و ۱ ترمینال پروازهای خارجی و ۱ ترمینال بار می باشد.

ترمینال پروازهای داخلی: ترمینال پروازهای داخلی دارای مساحتی بالغ بر ۱۳۷۵۰ متر مربع می باشد.

ترمینال پروازهای بین المللی: ترمینال پروازهای بین المللی دارای مساحتی بالغ بر ۱۵۰۰۰ متر مربع می باشد.

ترمینال بار کارگو: ترمینال صادرات محصولات کشاورزی به مساحت زیرینا ۲۰۰۰ متر مربع می باشد و دارای امکانات سردخانه زیر صفر و بالای صفر، انبار عمومی و ساختمان اداری و گمرک می باشد.

آشیانه: این آشیانه مربوط به آموزش فنون هوایی بوده که دارای آشیانه، اپرون آموزشی، تسهیلات تعمیر و نگهداری هواپیماهای آموزشی واقع در محل ایرساید فرودگاه اصفهان به مساحت ۷۹۹۵ متر مربع می باشد.

پارکینگ خودرو

مساحت پارکینگ وسائط نقلیه (روبا و طبقاتی) ۲۹۲۲۲ متر مربع با ظرفیت ۱۱۷۰ پارک خودرو.

مساحت پارکینگ محل تاکسیرانی با تعداد ۴۴ دهانه مسقف تاکسی ۳۸۲۳ متر مربع با ظرفیت ۱۶۰ توقفگاه.

مساحت پارکینگ اداری ۳۶۰۰ متر مربع با ۹۳ توقفگاه.

سوختگیری

فرودگاه اصفهان دارای امکانات و تاسیسات سوخت رسانی هواپیما به شرح ذیل می باشد.

نوع سوخت 100 LL Jet A1

دارای خودروی سوخت رسان ۴۰۰۰۰، ۲۵۰۰۰، ۲۰۰۰۰ و ۶۰۰۰۰ لیتر برای سوخت نوع Jet A1

مساحت واحدهای موجود در فرودگاه اصفهان

مساحت اداره ایمنی زمینی ۱۴۰۸ متر مربع / ساختمان اداری ۳۵۱۴ متر مربع / ساختمان هواشناسی ۳۷۵۰ متر مربع / پلیس ۵۵۰۰ متر مربع (با احتساب محوطه) / سپاه ۱۴۶۵۰ متر مربع (با احتساب محوطه) / ساختمان پایون VIP ۲۱۰۰ متر مربع / ساختمان سوخت رسانی ۶۴۵ متر مربع.

۵-۲- شناسایی زیرساخت ها

آب و برق و فاضلاب

امکان همکاری در تامین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

فرودگاه اصفهان دارای تصفیه خانه آب و فاضلاب می باشد؛ فاضلاب فرودگاه به شبکه فاضلاب شهر متصل نمی باشد و به تصفیه خانه فاضلاب داخلی فرودگاه هدایت می شود

همچنین ارتباط مخابراتی فرودگاه با شهر با کابل فیبر نوری انجام می شود.

تاسیسات و موتور خانه مرکزی

فرودگاه بین المللی اصفهان یک موتور خانه مرکزی بعلاوه یک موتورخانه خارجی دارد که نیازهای تاسیساتی مجموعه شامل سرمایش، گرمایش، آبرسانی و... را تامین می کند.

۵-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

مهمترین فرصت ها و قابلیت های استان اصفهان:

گردشگری: اصفهان همواره به عنوان یکی از ۱۰ شهر زیبای جهان سرشار از آثار هنری و تاریخی است، رتبه سوم صنعت گردشگری خارجی در کشور با توجه به داشتن قابلیت های توریستی شهر اصفهان و برخورداری از جاذبه های گردشگری بسیار در زمینه های تاریخی، طبیعی و انسان ساخت با ارزش ملی و فراملی و وجود بیش از پنج هزار اثر تاریخی غیرمنقول

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

و ده هزار اثر شناخته شده منقول بازمانده از ادوار مختلف در جای جای استان، این استان را به عنوان یک قطب مهم گردشگری کشور تبدیل کرده است.

جاذبه ها و ویژگیهای منحصر بفرد تاریخی، فرهنگی، صنعتی و علمی اصفهان سبب شده است تا این شهر با شهرهای بارسلونا (اسپانیا)، فلورانس (ایتالیا)، سن پترزبورگ (روسیه)، یاش (رومانی)، کوالامپور (مالزی)، ایروان (ارمنستان)، هاوانا (کوبا)، کویت (کویت)، شیان (چین) و لاهور (پاکستان) قرارداد خواهر خواندگی داشته باشد. براساس قرارداد خواهر خواندگی این شهرها در زمینه های مختلف فرهنگی، اجتماعی، عمرانی و... با یکدیگر همکاری می کنند.

صنایع دستی: بخشی از اقتصاد استان مبتنی بر صنایع دستی است، که بیش از ۱۲۰ نوع از صنایع دستی اصفهان دارای ثبت جهانی از سازمان بین المللی یونسکو می باشد؛ صنایع دستی چون قالی بافی، ابریشم بافی، قلمزنی، منبت کاری، زری بافی، خاتم کاری، ملیله دوزی، مینیاتور، سفالگری، مینا کاری، فلز کاری، فیروزه کوبی، نقره سازی، کاشی سازی، قلمکاری و پولک دوزی از صنایع زیبای اصفهان است که دارای ثبت جهانی سازمان یونسکو می باشد. سبب افزایش جاذبه های این شهر به عنوان یکی از مراکز توریسم و گردشگری گردیده است، به طوری که امروزه رونق خوبی نیز در بخش جهانگردی دارد.

مراکز صنعتی: اصفهان همچنین از دیرباز به عنوان قطب صنعتی کشور و یکی از نقاط تعیین کننده و تاثیر گذار اقتصادی مطرح بوده است. سهم استان اصفهان از صنعت کشور ۶/۴٪ و با وجود هفت هزار واحد صنعتی فعال رتبه نخست صنعت و اشتغال کشور را به خود اختصاص داده است. استقرار صنایع مادر و بزرگ در سطح ملی همچون ذوب آهن، فولاد مبارکه، پالایشگاه، دی ام تی، داروسازی، پتروشیمی، هواپیما و هلیکوپترسازی، صنایع و مراکز نظامی، انرژی اتمی، راههای اصلی و فرعی مناسب، فرودگاه بین المللی، خطوط راه آهن و از همه مهمتر رودخانه زاینده رود... فرصتهای خوبی را برای جویندگان فعالیتهای اقتصادی در سطح استان فراهم نموده است.

حمل و نقل: استان اصفهان در مرکز ثقل حمل و نقل کشور قرار داشته و با برخورداری از خطوط ریلی، زمینی و هوایی یکی از پر تردد ترین شهرهای ایران بوده و گذرگاه بسیاری از پروازهای داخلی و بین المللی می باشد. اصفهان به دلیل قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم و کریدور بین المللی حمل و نقل از دیر باز محور استراتژیک برای حمل و نقل و مبادلات کالا به شمار می رفته و امروز نیز میراث دار تجارب صنعت و تجارت گذشتگان است و کالاهای بسیاری از این استان به سایر نقاط ایران و جهان صادر می شود.

کانون های علمی، فرهنگی و ورزشی: اصفهان به عنوان یکی از شهرهای علمی ایران نقش مهمی در تولید و آموزش علم در ایران دارد. وجود ظرفیتهای قوی دانشگاهی و مراکز تولید علم و فن آوری، مراکز برگ علمی، تحقیقاتی متعدد، مراکز آموزش فنی و حرفه ای گویای این مهم است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

همچنین اصفهان همواره یکی از مراکز عمده ورزشی در ایران بوده است و وجود باشگاه های بزرگ در این استان باعث مطرح شدن ورزش اصفهان در رده قهرمانی می باشد. ورزش باستانی اصفهان در فهرست میراث معنوی یونسکو از سوی ایران به ثبت رسیده است و در فدراسیون ورزش زورخانه ای و کشتی پهلوانی کشور، شهر اصفهان را به عنوان پایتخت فرهنگی این رشته ورزشی برگزید شده است.

مراکز درمانی: وجود مراکز پزشکی پیشرفته و پزشکان مجرب در شهر اصفهان یکی از نقاط قوت گردشگری پزشکی این شهر می باشد.

کشاورزی: کشاورزی در استان اصفهان شامل زراعت، باغداری، دامداری و دامپروری، پرورش ماکیان، پرورش زنبور عسل، جنگلداری و پرورش آبزیان است. استان اصفهان حدود ۶۹ فرآورده کشاورزی صادر می کند.

بازار تجارت: اداره گمرک، استان اصفهان به ۹۸ کشور جهان صادرات دارد. مهمترین کشورهای هدف صادراتی استان، عراق، چین، افغانستان، امارات و تایلند می باشد.

۴-۵- نقاط قوت و فرصتهای فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان

نقاط قوت
۱. فرودگاه اصفهان به عنوان فرودگاه جایگزین فرودگاههای استان تهران در شرایط های خاص است
۲. قرار گیری در مسیرهای هوایی متعدد به دلیل مرکزیت اصفهان
۳. وسعت فضای تحت کنترل
۴. سطوح پروازی مناسب جهت سرویس دهی به پروازهای پهن پیکر
۵. استقرار گواهینامه های فرودگاهی و مدیریت کیفیت
۶. دارا بودن طرح جامع فرودگاهی
۷. دارا بودن تجهیزات هوانوردی
۸. قرار گرفتن در خارج از منطقه شهری و عدم ایجاد آلودگی های صوتی و محیطی بر شهر اصفهان
۹. نبود ساخت و ساز و موانع در اطراف فرودگاه و امکان گسترش فرودگاه
۱۰. به دلیل شرایط و موقعیت شهری دارا بودن نیروی انسانی ثابت و بومی با حداقل جابه جایی
۱۱. مجهز بودن به تجهیزات ایمنی زمینی متناسب
۱۲. مجهز بودن به تجهیزات روشنایی باند
۱۳. وجود شرکت های هواپیمایی متعدد
۱۴. برقراری پرواز در مسیرهای متعدد داخلی و خارجی
۱۵. پیگیری پیشرفت روز افزون فرودگاه
۱۶. بازسازی و بهسازی ادارت عملیاتی و تاسیسات زیربنایی
۱۷. در همکارهای بین المللی چون استان اصفهان قطب گردشگری و یک استان تاریخی می باشد در جذب توریست و افزایش تردد از طریق فرودگاه می توان حرفی برای گفتن داشته باشیم

فرصت های فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان

فرصت ها

۱. گسترده‌گی فضای تحت کنترل و وجود مسیرهای مختلف هوایی به دلیل مرکزیت استان
۲. به دلیل مرکزیت استان و امکانات موجود به عنوان فرودگاه جایگزین بسیاری از فرودگاهها علی الخصوص تهران استفاده می گردد.
۳. قابلیتها و جاذبه های گردشگری استان اصفهان
۴. مرکزیت استان اصفهان در کشور
۵. وجود صنایع مختلف و مشاغل متنوع در استان
۶. وجود مراکز درمانی و دانشگاهی سطح بالا در استان
۷. جمعیت بالای شهر و امکان پوشش دادن نیازهای مسافری در شهرهای همجوار
۸. با توجه به پتانسیل موجود در بخش گردشگری استان فرودگاه می تواند به عنوان دروازه ورود و توریسم به شهر مورد توجه قرار گیرد
۹. موقعیت فرودگاه اصفهان در بخش مرکزی کشور و تردد اکثر پروازهای عبوری از فضای استان می تواند فرودگاه را به عنوان هاب منطقه ای جهت تبادل بار، سوختگیری و... معرفی نماید.
۱۰. صنعتی بودن استان و شاخص بودن در بخش صادرات اقتضا می نماید کارگو ترمینال فرودگاه به عنوان یک بخش فعال در این زمینه مورد توجه قرار گیرد
۱۱. معین بودن استان برای استان تهران و ۱۲ استان دیگر
۱۲. با توجه به استقبال کشورهای خارجی در بخش سرمایه گذاری در ساخت ترمینال مسافری در فرودگاه، ساخت هتل در شهر و افزایش پرواز در مسیرهای بین المللی بایستی از فرصت ایجاد به نحو شایسته استفاده نمود.

۵-۵- اسناد موجود

طرح جامع: موجود می باشد. طرح کسب و کار فرودگاه: موجود می باشد.
مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجراء: در حال حاضر مصداق ندارد.

۵-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار گارگو- غیرهمراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱۵،۳۴۹	۲،۴۳۳	۱۷،۷۸۲	۱،۵۳۶،۶۷۹	۴۳۱،۸۵۰	۱،۹۶۸،۵۲۹	۱۱،۰۳۲	۷،۹۹۷	۱۹،۰۲۹
۱۳۹۱	۱۴،۷۱۹	۲،۳۵۲	۱۷،۰۷۱	۱،۵۷۱،۵۳۹	۳۹۴،۱۲۳	۱،۹۶۵،۶۶۲	۱۱،۸۷۳	۶،۹۲۵	۱۸،۷۹۹
۱۳۹۲	۱۴،۶۵۹	۲،۶۷۶	۱۷،۳۳۵	۱،۶۳۶،۶۲۹	۴۶۷،۰۰۴	۲،۱۰۳،۶۳۳	۱۲،۵۸۷	۸،۱۱۳	۲۰،۷۰۰
۱۳۹۳	۱۵،۴۲۲	۳،۰۴۱	۱۸،۴۶۳	۱،۷۰۶،۷۷۳	۵۱۵،۸۴۶	۲،۲۲۲،۶۱۹	۱۳،۵۱۶	۹،۱۶۰	۲۲،۶۷۵
۱۳۹۴	۱۵،۸۲۷	۳،۷۴۳	۱۹،۵۷۰	۱،۷۷۶،۶۹۵	۴۷۷،۳۰۵	۲،۲۵۴،۰۰۰	۱۳،۹۷۲	۸،۰۶۵	۲۲،۰۳۷
۱۳۹۵	۱۹،۰۷۴	۴،۲۹۸	۲۳،۳۷۲	۲،۱۳۵،۸۷۱	۵۲۰،۳۰۳	۲،۶۵۶،۱۷۴	۱۶،۲۶۲	۸،۲۳۵	۲۴،۴۹۷
۱۳۹۶	۲۰،۲۷۵	۴،۲۲۰	۲۴،۴۹۵	۲،۲۸۸،۸۰۴	۵۰۲،۳۷۴	۲،۷۹۱،۱۷۸	۱۷،۰۵۸	۸،۵۰۴	۲۵،۵۶۳
۱۳۹۷	۱۶،۶۵۷	۲،۴۰۳	۱۹،۰۶۰	۱،۷۴۵،۲۵۳	۲۶۷،۴۵۳	۲،۰۱۲،۷۰۶	۱۳،۲۷۸	۵،۲۹۳	۱۸،۵۷۱
۱۳۹۸	۱۵،۲۶۷	۱،۸۴۸	۱۷،۱۱۵	۱،۵۹۷،۲۱۷	۲۰۵،۱۱۸	۱،۸۰۲،۳۳۵	۱۲،۲۰۱	۴،۴۳۷	۱۶،۶۳۹

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

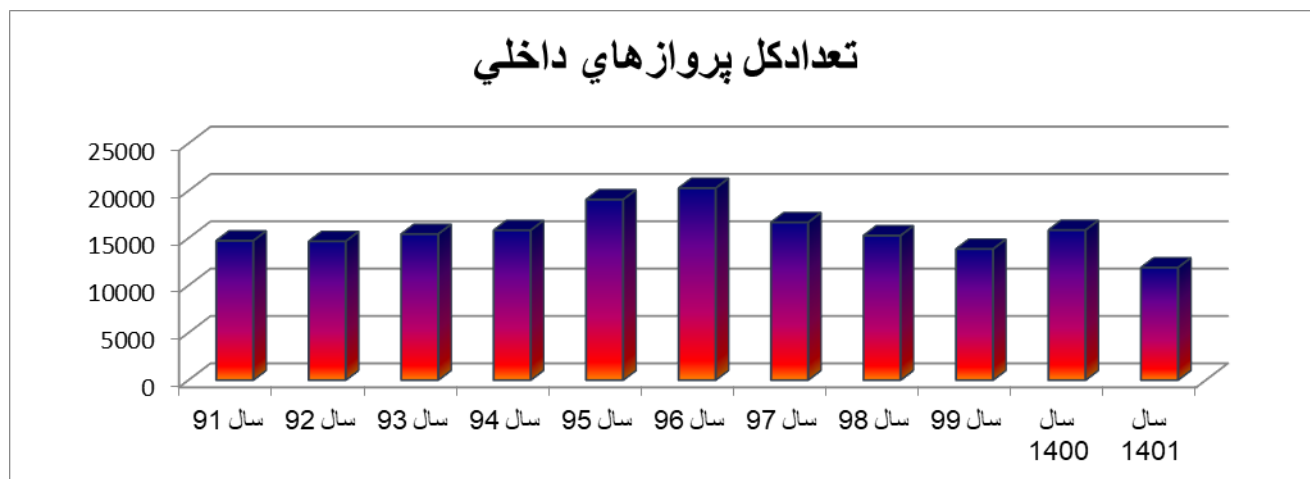
۱۲۸۱۰	۳۶۲۷	۹۰۱۸۳	۱۰۰۸۳۰۳۰۵	۱۳۰۳۰۶	۱۰۰۶۹۰۹۹۹	۱۴۰۴۱۸	۵۷۲	۱۳۰۸۴۶	۱۳۹۹
۱۷۰۴۱۹	۴۰۴۵۴	۱۲۰۹۶۵	۱۰۵۷۷۰۲۸۸	۱۴۱۰۱۸۰	۱۰۴۳۶۰۱۰۸	۱۷۰۲۹۷	۱۰۴۴۸	۱۵۰۸۴۹	۱۴۰۰
۱۷۰۸۰۹	۵۰۰۱۳	۱۲۰۷۹۶	۱۰۶۵۷۰۴۰۵	۲۴۴۰۰۵۲	۱۰۴۱۳۰۳۵۳	۱۴۰۰۰۹	۲۰۱۲۵	۱۱۰۸۸۴	۱۴۰۱
۱۵۰۸۲۴	۵۰۷۰۸	۱۰۰۱۱۶	۱۰۳۳۸۰۳۱۵	۲۶۶۰۳۴۳	۱۰۰۷۱۰۹۷۲	۱۱۰۹۱۷	۲۰۲۸۶	۹۰۶۳۱	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی)

تعداد کل پروازهای غیر مسافری (عبوری، آموزشی، نظامی، VIP، دایورتی و سایر) از سال ۱۳۹۷ لغایت ۱۴۰۱ (جدول شماره ۳)

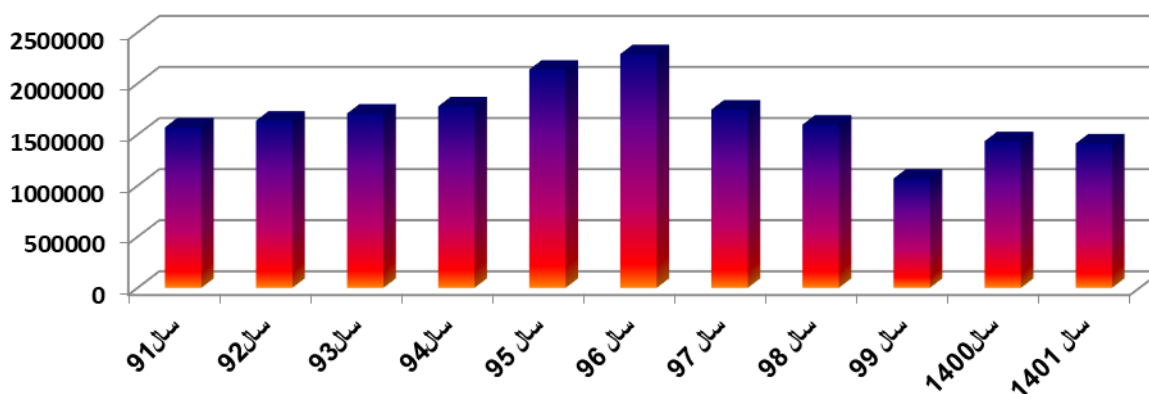
تعداد پرواز	سال
۲۵۰.۲۰	سال ۱۳۹۷
۸۱۶.۱۵	سال ۱۳۹۸
۳۷۴.۱۳	سال ۱۳۹۹
۴۷۵.۱۲	سال ۱۴۰۰
۱۶۷.۲۵	سال ۱۴۰۱

نمودار پرواز، مسافر و بار جابجا شده فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان از سال ۱۳۹۱ لغایت ۱۴۰۱ در پروازهای داخلی

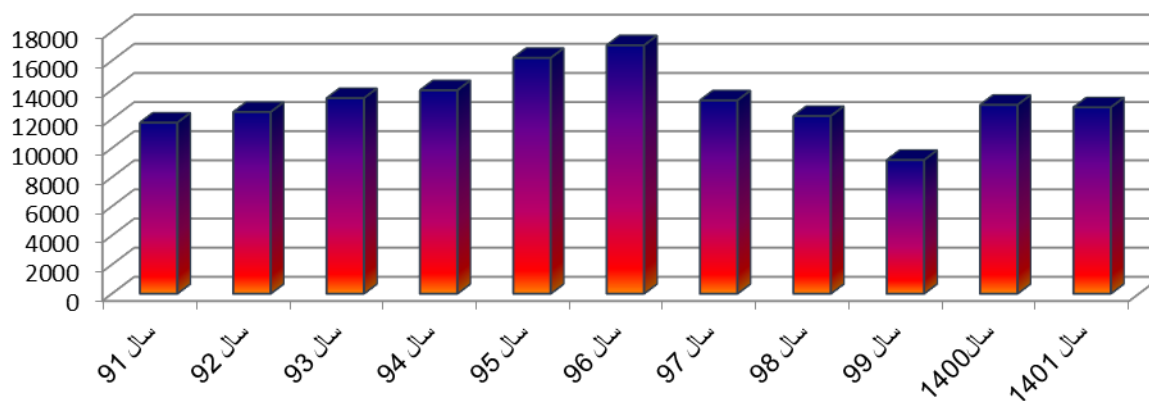

تعداد کل مسافران داخلی

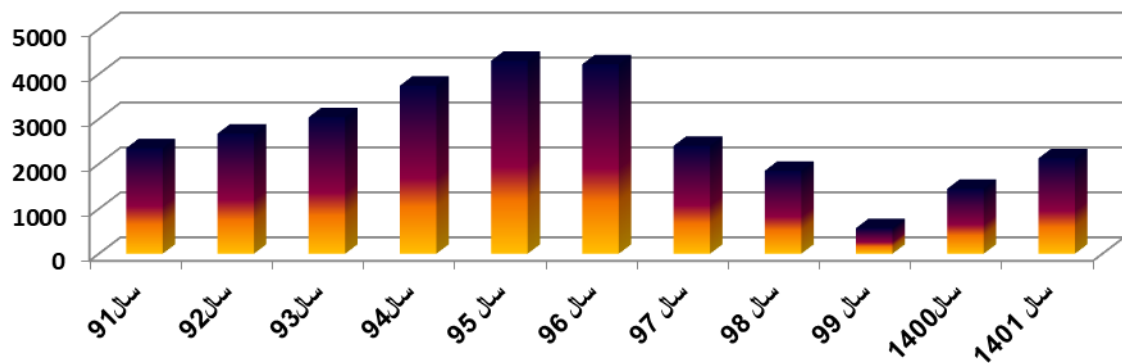

میزان بار حمل شده در پروازهای داخلی (تن)

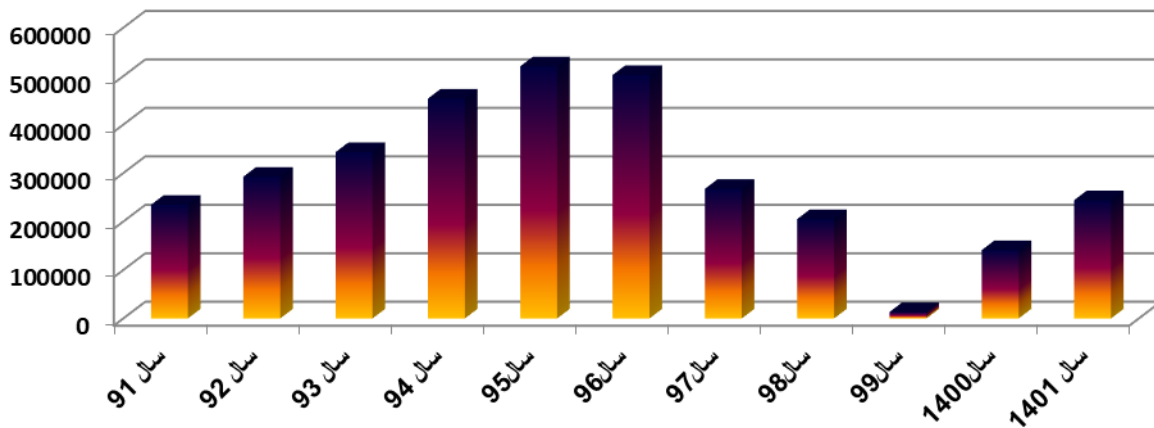
نمودار کل پرواز، مسافر و بار جابجا شده فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان از سال ۱۳۹۱ لغایت ۱۴۰۱ در پروازهای خارجی

تعداد کل پروازهای خارجی

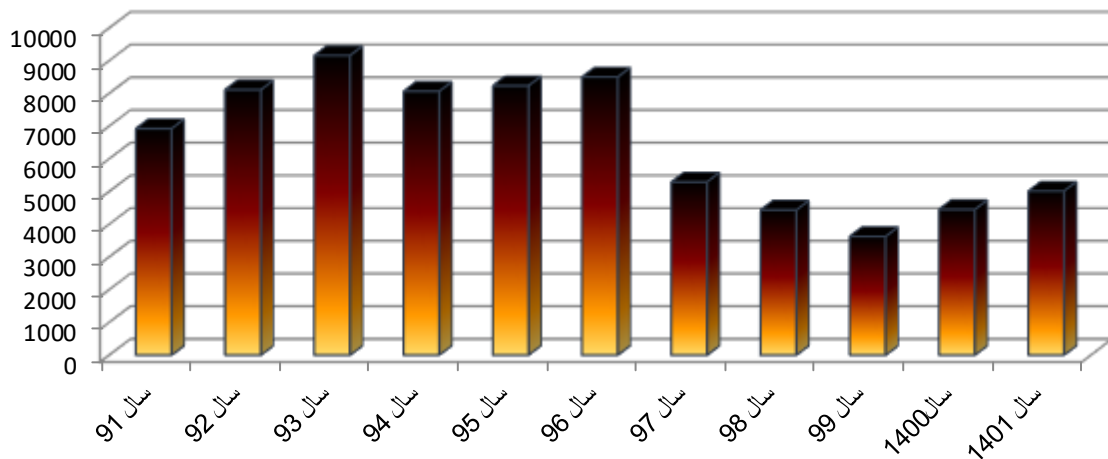

تعداد کل مسافران پروازهای خارجی

میزان بار حمل شده در پروازهای خارجی (تن)

مقاصد پروازی سال ۱۴۰۱

مسیرهای پروازهای داخلی: آبادان-اهواز-بندرعباس-بهرگان-بوشهر-تبریز-خارک-رامسر-رشت - سیری-شیراز-
 عسلویه-قشم-کرمان-کیش-لاوان-ماهشهر-مشهد-مهرآباد
 مسیرهای پروازهای بین المللی استانبول-تفلیس-جده-مدینه - حمد-دبی-کویت-نجف-دوحه.

شرکت های هواپیمایی فعال در سال ۱۴۰۱

آتا، آساجت، آسمان، ایران ایر، ایرتور، پارس، پویا، تابان، چابهار، زاگرس، ساها، فلای پرشیا، قشم، کارون، کاسپین،
 کیش، ماهان، معراج، وارث، ترکیش، فلای دبی، قطر ایرویز، پگاسوس، فلای بغداد

۵-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

زمینه های سرمایه گذاری بخش خصوصی در فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان فرودگاه بین المللی شهید بهشتی اصفهان با پذیرش حدود ۳ میلیون مسافر در سال و پیش بینی افزایش آن به بیش از ۶ میلیون مسافر در سالهای آینده بستر مناسبی جهت سرمایه گذاری بخش خصوصی در زمینه های مشروحه ذیل می باشد و مدیریت فرودگاههای استان ضمن استقبال از سرمایه گذاران محترمی که علاقه مند به راه اندازی کسب و کار در این فرودگاه باشند به شرح ذیل می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	دوره ساخت (سال)	دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
اصفهان	پارکینگ طبقاتی	۶۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۳	۱۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه سوخت (پمپ بنزین، خدمات خودرویی)	۲۰۰,۰۰۰	۳۵۰۰	۳۰۰	BOT	۱	۶	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	رستوران هوایی (با استفاده از بدنه مستعمل هواپیما)	۵۰,۰۰۰	۴۰۰۰		BOT	۱	۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	هتل	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

۶- فرودگاه اهواز

۶-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان خوزستان از شمال و شرق توسط رشته کوه‌های زاگرس احاطه شده است، با حرکت به سمت داخل استان از ارتفاع این کوه‌ها کاسته شده و جای خود را به تپه ماهورها می‌دهد. خوزستان شامل دو منطقه کوهستانی و جلگه‌ای است. دوپنجم کل مساحت این استان کوهستانی و سه پنجم آن جلگه‌ای می‌باشد.

کوه چو، زردکوه، شلویش، آب‌بندان، مامزاد، کوه سیاه و کوه چال، از جمله کوه‌های خوزستان هستند. جلگه خوزستان شیب کمی دارد و در برخی از نقاط آن گنبدهای نمکی موجود است که نقش عمده‌ای در شور کردن اراضی و آب‌ها دارد.

رودها: پنج رود بزرگ خوزستان

خوزستان پرآب‌ترین استان ایران است. پنج رود بزرگ که از زاگرس سرچشمه می‌گیرند، زمین‌های جلگه خوزستان را سیراب کرده و به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم، به خلیج فارس می‌ریزند. کارون بزرگ‌ترین این رودها، بزرگ‌ترین رودخانه ایران است، این رود که از کوه‌های زاگرس مرکزی سرچشمه می‌گیرد، در جنوب شوشتر رود دز نیز به آن می‌پیوندد و سپس در نزدیکی دهانه اروندرود در خلیج فارس، به این رود می‌ریزد. رود کرخه سومین رود بلند ایران پس از کارون و سفیدرود است. این رود که از کوه‌های زاگرس سرچشمه می‌گیرد، پس از طی مسیری نزدیک به ۷۵۵ کیلومتر، در جهت جنوب غربی به تالاب هورالعظیم در مرز ایران و عراق می‌ریزد. نام کرخه از شهری در کوره شوش خوزستان به نام کرخا یا کرخه برگرفته شده است.

رود دز از زاگرس مرکزی در ۲۰ کیلومتری شمال شرقی بروجرد نزدیکی چهاربره جریان می‌یابد از نزدیکی شهر اندیمشک می‌گذرد و پس از عبور از سد دز اندیمشک، از میان شهر دزفول می‌گذرد و سپس مرز شهرستانهای شوشتر و شوش را می‌سازد. رود دز در جنوب شهر شوشتر در محلی به نام بند قیر به کارون می‌ریزد. این رود با حجم بالای آب در طول تاریخ شریان حیاتی کشاورزی متمرکز در منطقه بوده است. رود مارون از کوه‌های راه باریک، سفید و گل گیلک در ۵۳ کیلومتری شمال غرب یاسوج سرچشمه می‌گیرد پس از تلاقی با رود اعلاء در چم هاشم با نام جراحی به راه خود ادامه می‌دهد و پس از مشروب کردن دشت رامهرمز و رامشیر و در کل پس از پیمودن مسافتی نزدیک به ۴۳۸ کیلومتر به خورموسی و خلیج فارس می‌ریزد رود هندیجان یا زهره از کهگیلویه سرچشمه می‌گیرد و دو سرشاخه اصلی آن دو رود آب شیرین یا خیرآباد و آب شور یا شولستان است، این رود پس از گذر از هندیجان به خلیج فارس می‌ریزد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

جمعیت شناسی: بر پایه نتایج نهایی سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، جمعیت استان خوزستان ۴۰۷۱۰۵۰۹ نفر بوده است که از این تعداد ۵/۷۵ درصد در سکونتگاه‌های شهری و ۵/۲۴ درصد در سکونتگاه‌های روستایی زندگی می‌کردند. شمار عرب‌های استان خوزستان در نواحی روستایی و شهری استان خوزستان حدود ۶۸ درصد کل جمعیت روستایی استان را دربر می‌گرفت.

زبان: گویش‌های بومی خوزستان، مانند هر جای دیگر ایران، تحت تأثیر زبان معیار قرار دارند. عوامل مؤثر بر آن افزایش باسوادی، گسترش رسانه‌های جمعی، از جمله اینترنت، و رشد اقتصادی است. مورد آخر منجر به یکجانشینی عشایر، مهاجرت از روستا به شهر و مهاجرت گسترده از دیگر نواحی کشور به درون استان شده است. باید به جابجایی جمعیت در نتیجه جنگ ایران و عراق و انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷ نیز اشاره کرد. همه این عوامل منجر به کاهش سخنگویان به گویش‌های بومی می‌شود. پیش از وقوع مهاجرت گسترده در جریان قرن بیستم و پس از آن، جمعیت خوزستان غالباً از دو گروه زبانی تشکیل می‌شد: سخنگویان به عربی، که در نواحی کشیده شده از خلیج فارس و اروندرود به سوی شهر اهواز و بالاتر از شهر اهواز تا نزدیکی‌های مرز استان‌های همجوار و پیش از برخورد به روستاهای بختیاری زندگی می‌کردند، و سخنگویان به گویش‌های ایرانی که در نواحی به سوی شرق و شمال شرق و کوهپایه‌های رشته کوه زاگرس ساکن بودند. عربی خوزستانی دارای لهجه‌های متفاوت بین مناطق مختلف آن می‌باشد اما در هر حال بیشترین شباهت را با لهجه جنوب عراق دارد. گرچه ارزیابی زبانی از خوزستان تاکنون انجام نشده، گویش‌های صحبت شده توسط ایرانی زبانان استان به نظر بر سه نوع می‌رسد: دزفولی - اهوازی - شوشتری، که در آن سه شهر بدان صحبت می‌شود، و زبان لری بختیاری که توسط مردمی که در مناطق کم ارتفاع خوزستان و کسانی که در روستاها و شهرهایی چون آغاچاری، مسجد سلیمان، باغ‌ملک، ایذه و ... زندگی می‌کنند، صحبت می‌شود و زبان لری بالاگریوه ای که توسط مردم شهرستان اندیمشک و شوش صحبت می‌شود. زبانهای فارسی، عربی، لری، و دزفولی در شوش صحبت می‌شود.

فرودگاه بین‌المللی شهید قاسم سلیمانی AWZ: ایکائو (OIAW) معمولاً فرودگاه بین‌المللی اهواز شناخته می‌شود، فرودگاهی است در شهر اهواز در جنوب غربی ایران. میانگین پروازهای داخلی و خارجی - ورود خروج - فرودگاه اهواز روزانه ۲۰ تا ۳۰ پرواز است.

شرکت‌های هواپیمایی ایران ایر، آسمان، ماهان، کاسپین، سپهران، ایران ایرتور، آتا، کارون، وارث، کیش ایر، قشم ایر، تابان و زاگرس در این فرودگاه فعال هستند. در سال ۲۰۱۶ میلادی ۲۳۰۷۳۱ نشست و برخاست هواپیما در این فرودگاه انجام شد و ۲۰۵۸۶۰۲۱۵ کیلوگرم بار و ۲۰۶۷۱۰۶۲۲ نفر مسافر از طریق آن جابجا شدند.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی

جدول ۱- ۴۵- مشخصات سطوح ساختمانها و مستحدثات موجود فرودگاه اهواز

ردیف	شرح فضا	متراژ زیربنا (متر مربع)
۱	ترمینال پروازهای داخلی	۵۰۰۰
۲	محدوده توسعه ترمینال داخلی	۳۰۰۰
۳	ترمینال پروازهای خارجی	۳۰۰۰
۴	ترمینال در حال ساخت حجاج	۶۸۰۰
۵	ساختمان VIP	۴۱۱
۶	ساختمان CIP	۴۸۲
۷	ساختمان اداری	۲۰۰۰
۸	ساختمان برج مراقبت	۵۰
۹	ساختمان ایمنی زمینی	۱۰۳۸
۱۰	استخر ایمنی زمینی	۱۰۷
۱۱	محوطه و ساختمان سپاه	۲۲۴۰
۱۲	ساختمان نیروی انتظامی	۱۱۷۰
۱۳	محوطه تأسیسات و تجهیزات سوختگیری فرودگاه	۱۱۲۰۰
۱۴	اداره کل هواشناسی استان خوزستان	۱۴۲۰
۱۵	اداره هواشناسی سینوپتیک فرودگاه اهواز	۹۷۵
۱۶	ساختمان نیروگاه شماره ۱	۲۶۵
۱۷	ساختمان نیروگاه شماره ۲	۲۱۵
۱۸	اتاق ترانس برق (جنب نیروگاه شماره ۱)	۹۰
۱۹	موتور خانه برق (جنب مخزن آب زیرزمینی)	۲۷
۲۰	ساختمان تأسیسات	۷۰۰
۲۱	مخزن آب زیرزمینی	۶۴
۲۲	ساختمان مسجد	۲۸۱
۲۳	سرویس بهداشتی (جنب پارکینگ تاکسی فرودگاه)	۵۷
۲۴	سرویس بهداشتی (محدوده سالن جدید حجاج)	۲۰۳

ادامه جدول ۱- ۴۵- مشخصات سطوح ساختمانها و مستحدثات موجود فرودگاه اهواز

ردیف	شرح فضا	متراژ زیربنا (متر مربع)
۲۵	ساختمان مهمانسرا	۵۱۰
۲۶	منزل مسکونی مدیر فرودگاه	۳۵۰
۲۷	پارکینگ کوتاه مدت خودروهای شخصی	۶۶۷۰
۲۸	پارکینگ بلند مدت خودروهای شخصی	۱۰۰۰۰
۲۹	پارکینگ حجاج	۱۰۰۰۰
۳۰	پارکینگ پرسنل اداری	۱۷۰۰
۳۱	پارکینگ تاکسی فرودگاه	۲۲۰۰
۳۲	دفتر پیشخوان دولت	۷۰
۳۳	منازل سازمانی	۱۳۳۵۰
۳۴	غرفه های فرودگاه	۸۴
۳۵	هوایمایی ترکیه	۵۱
۳۶	اتاق تاکسی فرودگاه	۲۵
۳۷	حسینیه	۴۰۰
۳۸	اتاق نگهداری	۱۵
۳۹	پناهگاه زیرزمینی	۵۳
۴۰	ساختمان و محوطه هوایمایی نفت	۱۰۲۲۸
۴۱	پارکینگ هوایمایی نفت	۸۷۰
۴۲	محدوده در اختیار هوایمایی ایران ایر	۲۲۳
۴۳	مرکز آموزش ضمن خدمت کارکنان فرودگاه	۲۲۵
۴۴	مرکز آموزش علوم و فنون هوایی	۲۲۱۰
۴۵	انبار و خدمات بار ایران ایر	۱۰۲۲
۴۶	انبار ایران ایر	۷۳۷
۴۷	انبار کیش ایر	۳۲
۴۸	ساختمان در اختیار شرکت های هوایمایی	۳۵
۴۹	اتاق ترانس برق (جنب انبار کیش ایر)	۱۱۸
۵۰	ابعاد باند فرودگاه	$۳۳۹۸ * \{ ۴۵ + (۲ * ۷ / ۵) \}$
۵۱	ابعاد پرون جدید	$۶۰ * ۱۲۵$

۶-۲- شناسایی زیرساخت ها

در رابطه با مبحث گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت ها و ابنیه موجود، نظر به اهمیت قابل توجه پایانه های پروازی بهره گیری از طراحان و معماران به نام کشور، جهت به سازی و بازنمایی معماری سالن ها و به روزرسانی طراحی آن ها با توجه به الگوهای اسلامی- ایرانی مثمرتر خواهد بود.

همچنین میزان مصارف انرژی در ۱۰ سال اخیر با احتساب ضریب امنیتی افزایشی ۵ الی ۱۰ درصدی به عنوان شاخصی برای سالیان و دهه های آینده در نظر گرفته شود.

آموزش پرسنل، سیاست های تشویقی برای کاهش مصرف در واحدهای مختلف فرودگاهی، استفاده از ظرفیت پرسنل برای باز طراحی و بهسازی سیستم های برقی و تشویق فرودگاه ها به استفاده هر چه بیشتر از انرژی های پاک از جمله سیاست های پیشنهادی در این حوزه است از جمله راهکارهای اصلاح الگوی مصرف انرژی و کاهش مصارف می باشد. در فرودگاه شهید سلیمانی اهواز، پروژه های متعدد زیرساختی شامل بهسازی ساختمان های مختلف و توسعه فضاهای موجود در فرودگاه، به شرح موارد ذیل در حال اجرا می باشد.

احداث جاده جدید جهت سهولت عبور و مرور مسافران، محوطه سازی و ایجاد فضای سبز مفید با در نظر گرفتن شرایط اقلیمی و محدودیت های جغرافیایی شهرستان اهواز و درخت کاری و ایجاد فضای سبز با توجه به شرایط آب و هوایی و... همچنین توسعه فرودگاه از لحاظ توسعه اماکن فرودگاهی مانند گسترش ترمینال های پروازی در حال استفاده و نیز احداث پایانه جدید و نیز گسترش و بهسازی ساختمان های مختلف و ادارات فرودگاه جهت اضافه نمودن به ظرفیت فعلی در دستور کار است. مضافاً، نظر به این مهم که فرودگاه بین المللی شهید سلیمانی اهواز فرودگاهی مرزی قلمداد می شود و علاوه بر ارائه خدمات به مسافری و میزبانی از هموطنان شاغل در شرکت های متعدد استان، در مناسبت های خاص مانند ایام اربعین میزبان زائران نیز می باشد که نیازمند امکانات اقامتی و تفریحی ویژه در قیاس با سایر فرودگاه ها می باشند.

انرژی (آب، برق، گاز)

در حوزه برق علاوه بر سیستم برق شهری که مکرراً" توسط پرسنل اداره فنی پایش می گردد، ۳ نیروگاه پشتیبان در فرودگاه احداث گردیده است.

در حوزه سرمایش و گرمایش نیز از سیستم های سرمایش تراکمی و بویلرهای آب یخ در مجموعه فرودگاه استفاده می گردد.

در حوزه مصارف آب دو نوع مصرف آب شرب و فضای سبز در فرودگاه مورد نظر است. با توجه به تردد هزاران مسافر بطور روزانه از ترمینال های پروازی اقداماتی از قبیل استفاده از شیرهای برقی جهت کنترل مصرف آب و یا تعبیه مخازن ذخیره جهت تأمین آب به هنگام قطع آب شهری صورت گرفته است.

دقت بازرگانی و سرمایه گذاری

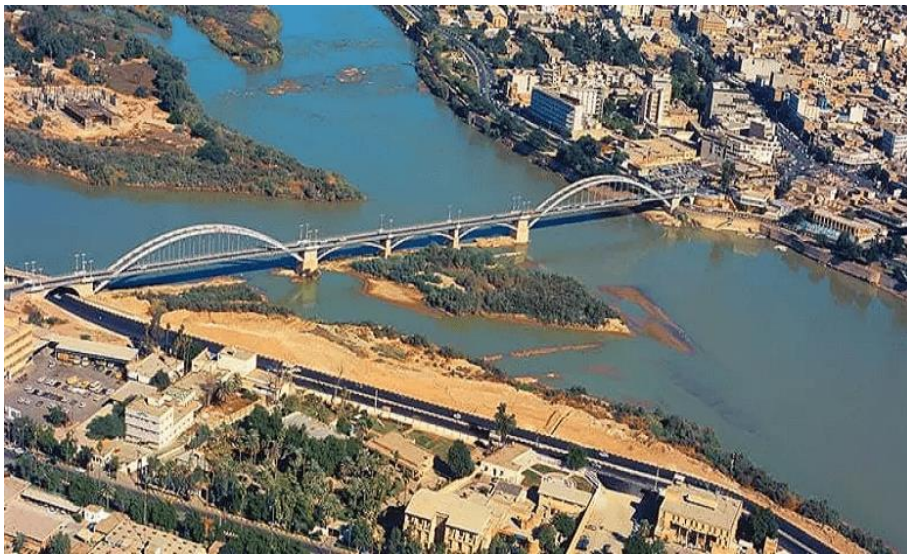
در حوزه مصرف گاز با توجه به استعلام از اداره گاز منطقه میزان مصارف گاز فرودگاه در بسیاری از اشتراک ها کمتر از میانگین شهری است و غالب مصرف مربوط به تأسیسات گرمایشی (بویلرهای گازسوز) و رستوران ترمینال داخلی است. عایق کاری خطوط انتقال گاز و پایش میزان مصرف از طریق مقایسه متر مکعب مصرفی با دوره های پیشین مکرراً در فرودگاه صورت می پذیرد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه اهواز

تنها مسیر دسترسی به فرودگاه از طریق جاده از موقعیت غرب شهر اهواز - از طریق جاده اصلی - مسجد سلیمان بلوار پاسداران میدان فرودگاه جاده اصلی فرودگاه اهواز اداره کل فرودگاههای استان خوزستان می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

در خصوص ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)، فرودگاه اهواز دارای فیبر نوری و pcm مخابراتی و همچنین آنتن های wireless و کابل های شبکه داخلی می باشد.

۶-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

توانمندی های استان

استان خوزستان دارای ویژگی های خاصی است که در کمتر استانی از کشور چنین ویژگی های موجود می باشد و همین ویژگی ها عاملی گردیده تا استان خوزستان متمایز از سایر استان ها دیده شود و فرصت های مناسبی را فراهم آورده تا سرمایه گذاران اعم از داخلی و خارجی برای سرمایه گذاری از این فرصت ها استفاده نمایند که در این خصوص می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- منابع عظیم نفت و گاز:

خوزستان رتبه اول را در کشور دارا می باشد که می توان با ایجاد مجتمع های پتروشیمی و پالایشگاهی کوچک زمينه ایجاد فرصت های شغلی مناسب و پایدار را ایجاد نمود. در این خصوص منطقه ویژه اقتصادی ماهشهر از فاکتورهای مناسب برای جذب سرمایه گذاران (داخلی و خارجی) برخوردار می باشد که دسترسی این منطقه به آب های آزاد اولیت خاص خود را به این موضوع بخشیده است.

۲- تاسیسات فولادی و ذوب آهن:

استان خوزستان رتبه دوم را در صنایع فولاد و آهن در کشور دارا می باشد که سرمایه گذاری در احداث کارگاه های مدرن و سایر صنایع مصرف کننده تولیدات صنایع مذکور باعث ایجاد فرصت های شغلی جدید و حفظ وضع موجود می گردد.

۳- وجود کشت و صنعت های مختلف:

مزارع کشت و صنعت های متعدد نیشکر و غیر نیشکری در سطح استان شرایط لازم را برای ایجاد واحدهای تولید و کاغذ سازی، نئوپان و فیبر فشرده، خوراک دام، الکل سازی، تولید سرکه، تولید قارچ از باگاس نیشکر و کارخانجات دستمال کاغذی مهیا نموده است.

۴- وجود رودخانه های پر آب کارون، کرخه، دز، زهره، مارون و جراحی:

یک سوم از آب های جاری کشور در این استان جریان دارد. از این امتیاز می توان در جهت سرمایه گذاری در امر کشاورزی، تحصیل برق، حمل و نقل، شیلات و گردشگری استفاده و سرمایه گذاران را در این امر ترغیب نمود. اجرای پروژه های تامین آب اراضی غرب حوزه کرخه از محل سد کرخه، پتانسیل بالائی را جهت ایجاد فرصت های شغلی جدید و همچنین احداث واحدهای تولیدی کشاورزی فراهم آورده است.

۵- دسترسی به آبهای آزاد و بین المللی:

ارتباط این استان با جهان خارج از این طریق حاصل گردیده است و نتیجه آن ایجاد بنادر بزرگی همچون بندر خرمشهر، بندر آبادان، بندر امام خمینی و بندر ماهشهر بوده است که علاوه بر استان پتانسیل مناسبی را برای کشور ایجاد نموده است.

۶- وجود امکانات زیربنائی:

شبکه منظم و گسترده حمل و نقل به عنوان اساس تجارت در این استان میا می باشد، وجود اتوبان های احداثی، راه آهن و فرودگاه ها و بنادر از لازمه های سرمایه گذاری محسوب می شوند که این استان از آنها برخوردار می باشد. از طرف دیگر

چنانچه طرح اتصال راه آهن خرمشهر به شهر بصره در کشور عراق به اجرا درآید باعث خواهد شد تا از این طریق استان با عراق و کشور سوریه و نهایتاً به دریای مدیترانه متصل گردد و امکانات لازم برای صادرات و ارائه خدمات به اروپا از این طریق فراهم آید.

۷- همجواری خوزستان با بازارهای مصرف جهانی (کشورهای حاشیه خلیج فارس):

وجود شرایط نامطلوب آب و هوایی در کشورهای همجوار (حاشیه خلیج فارس) زمینه های لازم برای جذب سرمایه گذاری در امور کشاورزی و صنعتی در استان خوزستان فراهم است.

۸- کشاورزی:

استان خوزستان از جهت پتانسیل و قابلیت های کشاورزی در کشور بی نظیر و در دنیا از نقاط ممتاز است. متوسط حجم آورد سالیانه آبهای آن معادل ۳۲ میلیارد متر مکعب (یک سوم آبهای جاری کشور) است. گفته می شود از مجموع آبهای استان ۱۹/۸ میلیارد متر مکعب آن در کشاورزی و شیلات استفاده خواهد شد که بیش از ۲ برابر مصرف فعلی است. سطح زیر کشت آبی استان سالیانه به ۱/۳ میلیون هکتار حدود دو برابر فعلی قابل گسترش است و به یمن شرایط اقلیمش تا سه کشت در سال امکان دارد و توانسته یا می تواند قطب تولید شکر، گندم، ذرت، روغن، خرما، مرکبات، گل و گیاه، شیر، گوشت، ماهی و میگوی کشور باشد. گفته می شود این استان می تواند توانایی ۲۶٪ توسعه آبی کشاورزی کشور را یکجا به عهده بگیرد و ۲۳/۵ میلیون تن تولیدات زراعی و باغی داشته باشد و فرآورده های دامی و شیلاتی آن ۲ تا ۹ برابر شرایط فعلی باشد. در این گزارش سعی شده است اهم فعالیتها و اقدامات سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان خوزستان اجمالاً مورد بررسی قرار گیرد.

خوزستان از حیث زمین و مرغوبیت خاک و حاصلخیزی، یکی از بهترین جلگه های ایران است که گاهی به دلیل ویژگیهای آب و هوایی می توان در سال دو بار محصول را در آن تولید نمود. فراوانی آب، وسعت و باروری خاک و تنوع طبیعی، این دیار را به جلگه ای زرخیز و پربرکت تبدیل نموده که در صورت استفاده صحیح و برنامه ریزیهای کشاورزی مکانیزه به تنهایی می تواند کشور را به لحاظ فرآورده های کشاورزی تأمین نماید و آنچه تاکنون در این استان به دست آمده با برخورداری از همان روش سنتی است که اگر بهره گیری صحیح از این امر صورت پذیرد، بزودی خوزستان نه تنها به «طلای سیاه» (نفت) بلکه به «طلای سبز» (کشاورزی) شهرت خواهد یافت. بی شک در کمتر استانی از ایران این همه رودخانه و آبهای پرخروش و مشرف بر دشتهای وسیع وجود دارد.

تولید خرما: استان خوزستان بزرگترین تولید کننده خرما در سطح کشور و سرمایه گذاری بر روی این محصول و صنایع تبدیلی آن از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابر نظارت کارشناسی پذیرفته شده بسته به نوع درخت خرما هر درخت

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

سالیانه حدوداً ۲۰ تا ۳۰ کیلو خرما می دهد. در حال حاضر ظرفیت تولید خرما در استان معادل ۱۲۰۰۰۰ تن می باشد که در صورت ایجاد اصلاحات لازم در کاشت و داشت و برداشت درآمد و جذب سرمایه و ترغیب سرمایه گذاران در هیات سرمایه گذاری ارزش فراوانی را نصیب کشور خواهد داشت.

وجود زمین های لازم در خصوص پرورش ماهی و میگو: امکانات پرورش و تنوع آبزیان شامل ماهی های سردابی، گرم آبی و میگوهای پرورشی در آب های شیرین و امکانات سرمایه گذاری در طرح های جانبی این فعالیت ها استعداد خاصی را به این استان بخشیده است. اختصاص اراضی نامناسب چوینده در آبادان به امر پرورش ماهی و میگو و توسعه آن از پروژهای اجرائی هیات سرمایه گذاری محسوب می گردد.

۱۰- صنعت توریسم و گردشگری:

استان خوزستان با دارا بودن آثاری با قدمت بیش از ۱۰ هزار سال قبل از میلاد مسیح (ع) زمین های لازم برای سرمایه گذاری در امر گردشگری و جهانگردی را داراست وجود آثاری همچون معبد چغازنبیل در شوش، اشکفت سلمان و کول فرح ایذه ، کاخهای داریوش و خشایار و همچنین تالاب های شادگان، هورالعظیم، آبشارها و آسیاب های شوشتر و سد شادروان و بند میزان زمین های مناسبی را برای باستان شناسان و جهانگردان ایجاد نموده است. سازمان منطقه آزاد تجاری صنعتی اروند(آبادان-خرمشهر) پس از طی مراحل قانونی و تصویب مجلس محترم شورای اسلامی در تاریخ ۸۳/۵/۴ فعالیت خود را رسماً آغاز نمود. این سازمان ، شهرهای آبادان را که بدلیل تاسیس پالایشگاه آبادان در سال ۱۹۱۲ میلادی یکی از شهرهای بزرگ صنعتی کشور و خرمشهر را که بدلیل وجود اولین بندر تجاری کشور از دیر باز دارای موقعیتی ممتاز نسبت به سایر نقاط و شهر های بندری کشور بوده و همچنین جزیره زیبای توریستی مینو را تحت پوشش خود قرار داده و اکنون با تعیین این منطقه با این موقعیت ممتاز بعنوان منطقه آزاد تجاری و صنعتی می رود تا به بزرگترین منطقه تجاری و صنعتی و گردشگری خاورمیانه تبدیل شود.

منطقه آزاد اروند در شمال غربی خلیج فارس به وسعت بیش از ۱۶۵ کیلو متر مربع در محل تلاقی اروند رود و کارون و دارای مرز مشترک با کشورهای عراق و کویت می باشد. این منطقه از دیرباز به دلیل وجود آب شیرین رودهای کارون و اروند، امکانات حمل و نقل جاده ای، ریلی و دریایی از مناطق مرزی و نفت خیز کشور بوده و منجر به ایجاد اولین پالایشگاه نفتی خاورمیانه و بزرگترین بندر تجاری کشور شده است. وجود زمین های حاصلخیز کشاورزی و صید آبزیان و فرهنگ خاص بازرگانی در مردم از دیگر ویژگی های بارز این منطقه است. همچنین زبان و فرهنگ و نسبتهای خویشاوندی مردم منطقه با کشورهای همجوار نیز از مزایای منحصر به فرد می باشد.

۶-۴- چالش ها و محدودیت ها

در کشور عزیز ما جمهوری اسلامی ایران، اغلب فرودگاه ها در محیط هایی با وسعت جغرافیایی مناسب اما فضاهای محدود در اطراف آن ها ساخته شده اند. همچنین مواردی چون وزش باد یا ارتفاع از سطح دریا محدودیت هایی برای احداث فرودگاه ها ایجاد کرده است اما نظر به اهمیت کریدور هوایی در همه کشورها اهتمام و اقدام به بودجه ریزی برای احداث فرودگاه های بیشتر و با امکانات تر برای بهبود کیفیت خدمات هوایی پیشنهاد می گردد. همچنین نیاز به کار مطالعاتی برای بهسازی طولی یا طبقاتی پایانه های پروازی مطلوب است چرا که در برخی موارد نیاز به احداث ترمینال طبقاتی و در برخی موارد گسترش زمینی بهتر است. همچنین نظر به بحث تغییرات اقلیمی استفاده از مواد سازگار با محیط زیست بایستی به عنوان یک دستورالعمل در تمام فرودگاه ها لازم الاجرا شود.

در فرودگاه شهید سلیمانی بحث پوشش گیاهی و توجه به شرایط اقلیمی و معماری و مصالح ساختمانی در دستور کار قرار گرفته است. همچنین با وجود دسترسی آسان به منابع انرژی ارزان در کشور، نیاز به بازطراحی اساسی در بحث مصرف انرژی در کشور مورد توجه است. دسترسی به منابع آب شیرین پایدار و محدودیت های شبکه توزیع برق با توجه به فاصله زیاد شبکه تامین برق با فرودگاه ها در نقاط مختلف کشور نیاز به منابع انرژی پایدار مانند انرژی پاک را بیش از پیش مطلوب می سازد. همچنین شایان ذکر است که ایران دارای اقلیم های مختلفی می باشد. در برخی مقالات علمی ایران به هشت اقلیم مختلف آب و هوایی تقسیم شده است. از این روی پیشنهاد می گردد که در اهر اقلیم با توجه به محدودیت ها و امکانات هر استان اقدام به طراحی پوشش گیاهی و فضای سبز متناسب شود.

الزامات امنیتی شامل نصب دوربین مدار بسته در تمام نقاط فرودگاه - نصب اکسس کنترل و نصب راه بند ضد تروریستی (دفعی) در مسیر منتهی به پارک هواپیما - تعویض دیوارهای فرسوده حفاظتی و سیم خاردار و نصب دوربین بروی دیوارها و ساخت اتاق نگهبانی جهت کشیک چراغ های پروچ و نصب دیوار بجای فنس در برخی از مناطق.

۶-۵- اسناد موجود

طرح جامع فرودگاه اهواز ندارد.

طرح کسب و کار فرودگاه ندارد.

فرودگاه اهواز در حال حاضر قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا ندارد.

۶-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین	جمع	داخلی	بین	جمع کل	داخلی	بین	جمع

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

کل	المللی			المللی		کل	المللی		
۱۶,۶۵۹	۲,۵۰۰	۱۴,۱۵۸	۱,۹۸۵,۰۸۰	۱۲۸,۵۰۶	۱,۸۵۶,۵۷۴	۱۶,۸۹۰	۹۶۰	۱۵,۹۳۰	۱۳۹۰
۱۶,۶۶۹	۲,۰۱۶	۱۴,۶۵۳	۲,۰۶۸,۲۶۶	۹۷,۹۳۵	۱,۹۷۰,۳۳۱	۱۸,۰۵۵	۷۶۷	۱۷,۲۸۸	۱۳۹۱
۱۶,۶۷۳	۲,۰۶۷	۱۴,۶۰۶	۱,۹۹۳,۹۹۱	۹۹,۸۷۸	۱,۸۹۴,۱۱۳	۱۸,۴۸۰	۸۴۰	۱۷,۶۴۰	۱۳۹۲
۱۹,۷۰۲	۳,۰۴۰	۱۶,۶۶۲	۲,۱۵۷,۱۳۵	۱۱۹,۰۲۴	۲,۰۳۸,۱۱۱	۱۸,۸۲۸	۱,۰۰۰	۱۷,۸۲۸	۱۳۹۳
۱۹,۴۳۱	۲,۶۴۶	۱۶,۷۸۵	۲,۲۷۰,۸۳۴	۹۴,۸۳۷	۲,۱۷۵,۹۹۷	۲۰,۹۳۸	۱,۲۶۴	۱۹,۶۷۴	۱۳۹۴
۲۰,۶۱۰	۱,۳۸۹	۱۹,۲۲۱	۲,۷۱۴,۳۶۱	۷۶,۹۷۷	۲,۶۳۷,۳۸۴	۲۳,۷۷۳	۹۰۳	۲۲,۸۷۰	۱۳۹۵
۲۶,۲۰۴	۱,۹۵۴	۲۴,۲۵۰	۲,۹۱۷,۲۵۶	۱۰۲,۵۶۲	۲,۸۱۴,۶۹۴	۲۴,۳۰۵	۹۸۴	۲۳,۳۲۱	۱۳۹۶
۱۸,۸۱۳	۱,۴۸۵	۱۷,۳۲۷	۲,۳۸۸,۳۳۲	۶۱,۳۳۰	۲,۳۲۷,۰۰۲	۲۰,۴۰۴	۶۷۷	۱۹,۷۲۷	۱۳۹۷
۱۷,۵۵۰	۸۴۴	۱۶,۷۰۷	۲,۲۷۹,۴۱۳	۳۶,۳۶۵	۲,۲۴۳,۰۴۸	۱۹,۶۵۶	۳۷۳	۱۹,۲۸۳	۱۳۹۸
۱۲,۶۷۴	۲,۱۲۳	۱۰,۵۵۱	۱,۳۷۴,۴۷۵	۳۱۳	۱,۳۷۴,۱۶۲	۱۵,۷۲۵	۲۱۵	۱۵,۵۱۰	۱۳۹۹
۱۵,۶۳۷	۲,۶۸۱	۱۲,۹۵۶	۱,۵۵۰,۴۳۰	۱۲,۹۲۳	۱,۵۳۷,۵۰۷	۱۷,۲۹۸	۳۱۱	۱۶,۹۸۷	۱۴۰۰
۱۶,۳۱۵	۱,۰۰۵	۱۵,۳۱۰	۱,۷۵۷,۰۷۱	۳۱,۹۶۵	۱,۷۲۵,۱۰۶	۱۴,۹۲۹	۴۴۰	۱۴,۴۸۹	۱۴۰۱
۱۴,۵۷۹	۶۹۹	۱۳,۸۸۰	۱,۶۲۹,۶۷۳	۳۲,۵۰۸	۱,۵۹۷,۱۶۵	۱۳,۶۶۴	۳۵۹	۱۳,۳۰۵	۱۴۰۲

ایرلانهای فعال: آتا-آسمان-ایران ایر-ایران ایرتور-زاگرس-سپهران-فلای پرشیا-قشم ایر-وارش-ماهان-پارس ایر-کارون-کاسپین-کیش ایر آساجت

مقاصد پروازی: تهران-مشهد-اصفهان-شیراز-عسلویه-خارک-لاوان-تبریز-بندرعباس-کیش-سیری-ساری-زاهدان-رشت

توجه: هواپیمای تفریحی-آموزشی موجود نیست.

۶-۷ - معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

در حال حاضر با توجه به شرایط جوی و آب و هوایی استان خوزستان و فقدان پارکینگ مسقف نیاز به پارکینگ طبقاتی در فرودگاه اهواز بسیار ضروری می باشد و نیز احداث هتل فرودگاهی می تواند علاوه بر درآمدزایی در راستای کمک به مسافرین غیر بومی بسیار مثمر ثمر باشد.

طرح احداث فرودگاه جدید اهواز: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در دستور کار قرار گرفته و در مرحله مطالعات مکان یابی و فاز ۱ پروژه از طریق انتخاب مشاور در حال انجام می باشد.

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (متر مربع)	مساحت زمین پروژه (متر مربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۳	BLT / BOT			۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	احداث فرودگاه جدید	اهواز
-۲۵٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	هتل	
-۲۵٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۸	۲	BOT	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	ترمینال تشریفات اختصاصی (CIP)	
-۲۵٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۳	BOT	۱۲۵۰۰	۳۲۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	پارکینگ طبقاتی	

۷- فرودگاه ایلام

۷-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان ایلام یکی از شهرهای غربی کشور و مرکز استان ایلام است. این شهر دارای آب و هوای سرد و معتدل می باشد که در نیمه غربی کشور قرار دارد که از غرب با کشور عراق و از جنوب با استان خوزستان و از شرق با استان لرستان و از شمال با استان کرمانشاه همسایه می باشد. این استان کوهستانی که به عروس زاگرس مشهور است محصور در کوهها، با تاریخ و تمدن غنی، مملو از ناگفته های تاریخ هزاران ساله می باشد. طبیعت زیبای ایلام مهم ترین عامل جذب گردشگران به این منطقه شده است. عامل مهم و اساسی که در سنوات اخیر موقعیت استان را به عنوان استانی حائز اهمیت ارتقاء داده است: "تردد بخش عظیمی از زائرین عتبات از مرز مهران و همچنین تردد اتباع عراقی برای زیارت حرم امام رضا(ع) و استفاده از امکانات درمانی" می باشد. گویش این استان کردی، لری است و کار مردم این استان کشاورزی - دامداری - باغداری - صیفی جات و غیره - می باشد.

بنابر سرشماری مرکز آمار ایران، جمعیت استان ایلام در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۵۸،۵۸۰ نفر بوده است که از این میان ۲۹۵،۱۹۹ نفر مرد و ۲۸۴،۹۵۹ زن بوده اند. این استان ۱۵۹،۳۱۰ خانوار دارد. جمعیت شهرنشین این استان ۳۹۵،۲۶۳ نفر است که ۶۸/۱۳ درصد استان را دربرمی گیرد. استان ایلام کم جمعیت ترین استان ایران است. این استان در زمان جنگ تحمیلی اولین استان جنگی و محروم کشور بود و بعنوان استان شهید پرور از آن یاد شد و در سال ۱۳۶۸ در سفر مقام معظم رهبری به استان ایلام جهت رفع محرومیت های استان فرودگاه ایلام، کلنگ زنی شد و در سال ۱۳۷۴ در ۸ کیلو متری جنوب شهر ایلام به نام فرودگاه شهدای ایلام مزین گردید و مورد بهره برداری قرار گرفت.

فرودگاه در موقعیت جغرافیایی ۳۳/۶۳۸۵۸۳۱ شمالی و ۴۶/۴۲۲۶۴۹ شرقی قرار دارد و ارتفاع آن تا سطح دریا FT ۴۴۴ می باشد. فرودگاه دارای دو باند ۳۲ و ۱۴ که طول باند ۳۲۰۰ و عرض ۴۵ و عرض شانه ۷،۵ که نوع شانه آسفالت می باشد. مساحت کل فرودگاه شهدای ایلام ۲۸۳ هکتار می باشد که مشتمل بر دو ترمینال داخلی و بین المللی با مساحت ۲،۴۸۴ و ۵۲۰۰ متر مربع می باشد. ترمینال بین المللی در حال ساخت است. ترمینال داخلی شامل سالن ورودی و خروجی مسافر و همچنین پایون می باشد و ایمنی زمینی با متراژ ۱۵۰۰ متر مربع و ۱۵۶ متر سالن مسقف برای تجهیزات شرکت هواپیمایی آسمان در نظر گرفته شده است.

۷-۲- شناسایی زیرساخت ها

فرودگاه ایلام با توجه به اینکه در کنار جاده احداث شده است و زیر ساخت آن فرودگاه کاملاً دسترسی به انرژی آب و برق - گاز دارند. فرودگاه دارای انشعاب آب و گاز می باشد.

فرودگاه دارای موتور خانه برق اضطراری و برق نرمال و پست های فرعی شماره ۱-۲-۳ می باشد و دارای یک پست برق ترانس می باشد. فرودگاه دارای برق تک فاز و سه فاز می باشد.

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد. مسیر دسترسی به فرودگاه از راه هوایی - جاده ای می باشد.

ارتباطات و فن آوری و زیر ساخت های فرودگاه ایلام از طریق فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه:

از ضلع شمال غربی مشرف به شرکت مسافری آقای حاجی بیگی و از ضلع شمالی مشرف به هتل زاگرس و سایر محدوده ها خانه باغ و زمین کشاورزی می باشد.

فاصله شهر ایلام تا گمرک که در شهر مرزی مهران قرار دارد، حدوداً ۸۶ کیلو متر می باشد.

۷-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

۱- یکی از ظرفیت های استان ایلام منابع غنی نفت و گاز می باشد.

۲- شهر زیبای ایلام که بعنوان عروس دلربای زاگرس و با طبیعت بکر پذیرای هزاران گردشگر می باشد و همچنین سالانه هزاران زائر از طریق هواپیما یا اتوبوس وارد شهر ایلام شده و از آنجا به مهران و سپس وارد کشور عراق برای زیارت عتبات عالیات می شوند.

۳- از لحاظ منابع و معادن کانی های غیر فلزی نیز دارای اهمیت می باشد.

۴- ۴۳۰ کیلو متر مرز مشترک به سه استان کشور عراق از دیگر ظرفیت های خاص این استان می باشد.

۵- شهرک های صنعتی ایلام یکی دیگر از ظرفیت های استان ایلام می باشد.

فرودگاه بین المللی شهدای ایلام فرودگاه اصلی استان ایلام است که در جنوب شرقی شهر قرار گرفته است و پروازهای داخلی و خارجی در آن انجام می شود این فرودگاه با ۳۴ پرواز در هفته دومین فرودگاه پر تردد غرب ایران و شانزدهمین فرودگاه پر تردد ایران است. طول باند ۳۲۰۰ و عرض ۴۵۰۰ می باشد و این فرودگاه مجهز به دستگاههای ناوبری ILZ-GP/DME_NDB/DME-DVOR-DME می باشد و این فرودگاه دارای چراغهای باند و چراغهای PAPI و روشنایی پرون می باشد و طول پرون ۲۳۰ متر و عرض آن ۱۳۰ متر است که ظرفیت سه فروند هواپیما را همزمان دارد، استان ایلام به جز فرودگاه ایلام دو فرودگاه دیگری نیز دارد، فرودگاه مهران و آبدانان به صورت متروکه وجود دارد.

استان ایلام منطقه کوهستانی و دارای آب و هوای معتدل و طبیعت بکر می باشد و ایلام دارای نفت و گاز غنی شده می باشد و سالانه گردشگران زیادی از مناطق مختلف ایلام دیدن می کنند.

تحلیل قابلیت های شناسایی شده مزیت های رقابتی و نسبی فرودگاه در حوزه های مختلف

هتل و مراکز تجاری: در سطح شهر ایلام تعداد هتل های بالاتر از چهار ستاره و با امکانات روز بسیار کم بوده است و از سوی دیگر جاذبه های گردشگری استان ایلام در بازده های زمانی بهار و همچنین تردد زائرین کربلا و کشورهای عراق می تواند بستر مناسبی جهت رشد سرمایه گذاری در این مورد باشد.

۴-۷- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت ارتفاع اراضی، آب و هوا و غیره ...)

با توجه به موقعیت فرودگاه ایلام و ارتفاع از سطح دریا و شیب مناسب برای نشست و برخاست هواپیما و آب و هوای معتدل کوهستانی و اراضی مسطح و طول باند مناسب پذیرای هر تایپ پروازی و مناسب سرمایه گذاری در بخش های کشاورزی صنعتی و صنایع معدنی می باشد.

محدودیت های دسترسی به منابع آب و گاز و برق و ...)

محدودیت دسترسی انرژی در این فرودگاه نداریم.

محدودیت های زیست محیطی

محدودیت های مرزی، پهنه های اداری معارض و فاقد مجوز واگذاری

باتوجه به فاصله نزدیک به مرز زمینی کشور های حوزه خلیج فارس و در فضای فرودگاهی هیچگونه معارض املاک و یا مجوز غیر قانونی در این فرودگاه نمی باشد.

الزامات امنیتی

هماهنگی ها - تردد ها (ورود و خروج) پرسنل و ماشین آلات از طریق حراست فرودگاه

حضور یگان حفاظت هواپیمایی سپاه مستقر در فرودگاه

حضور یگان حفاظت فیزیکی نیروی انتظامی مستقر در فرودگاه

۴-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

طرح کسب و کار: دارد

قرارداد سرمایه گذاری: ندارد

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافری:

ردیف	عنوان
۱	دفاتر شرکتهای هواپیمایی
۲	صنایع دستی
۳	بوفه
۴	تاکسی رانی
۵	خدمات اپراتور موبایل
۶	دفاتر شرکتهای خدمات مسافرتی
۷	پارکینگ
۸	اینترنت موبایل

۷-۶- مشخصات آماری فرودگاه

مقصد پرواز های: ایلام به تهران و بلعکس و دوروز در هفته به مشهد مقدس

ایرلاین های فعال: آسمان - ماهان - ایران ایر - قشم ایر

آمار ترافیک پرواز مسافر و بار کارگو - غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱،۴۸۱	۰	۱،۴۸۱	۱۳۷،۶۵۰	۰	۱۳۷،۶۵۰	۸۲۸	۰	۸۲۸
۱۳۹۱	۱،۵۰۲	۰	۱،۵۰۲	۱۳۶،۹۱۰	۰	۱۳۶،۹۱۰	۸۱۲	۰	۸۱۲
۱۳۹۲	۱،۳۵۴	۰	۱،۳۵۴	۱۲۹،۲۰۱	۰	۱۲۹،۲۰۱	۶۸۴	۰	۶۸۴
۱۳۹۳	۱،۶۳۵	۰	۱،۶۳۵	۱۴۱،۳۸۷	۰	۱۴۱،۳۸۷	۷۲۵	۰	۷۲۵
۱۳۹۴	۱،۵۰۸	۰	۱،۵۰۸	۱۲۷،۰۹۲	۰	۱۲۷،۰۹۲	۶۳۲	۰	۶۳۲
۱۳۹۵	۲،۳۶۸	۱۶	۲،۳۸۴	۱۸۸،۸۱۷	۳۷۴	۱۸۹،۱۹۱	۱،۰۰۸	۰	۱،۰۰۸
۱۳۹۶	۲،۳۷۰	۴	۲،۳۷۴	۱۹۷،۷۶۵	۱۱۶	۱۹۷،۸۸۱	۱،۰۷۶	۱	۱،۰۷۵
۱۳۹۷	۲،۶۸۰	۰	۲،۶۸۰	۱۹۵،۵۶۶	۰	۱۹۵،۵۶۶	۱،۲۷۰	۰	۱،۲۷۰
۱۳۹۸	۲،۷۰۰	۲۸	۲،۷۲۸	۲۰۸،۱۷۲	۶۵۰	۲۰۸،۸۲۲	۱،۳۹۷	۵	۱،۳۹۷
۱۳۹۹	۲،۱۷۰	۰	۲،۱۷۰	۱۳۴،۱۸۶	۰	۱۳۴،۱۸۶	۹۲۲	۰	۹۲۲
۱۴۰۰	۲،۳۴۴	۰	۲،۳۴۴	۱۵۶،۷۴۵	۰	۱۵۶،۷۴۵	۱،۲۱۲	۰	۱،۲۱۲
۱۴۰۱	۱،۶۵۵	۱	۱،۶۵۶	۱۵۰،۸۳۲	۰	۱۵۰،۸۳۲	۱،۲۱۱	۰	۱،۲۱۱
۱۴۰۲	۱،۱۶۶	۲	۱،۱۶۸	۹۶،۰۷۰	۰	۹۶،۰۷۰	۷۲۵	۰	۷۲۵

۷-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود):

توسعه باشگاه و آموزشگاه خلبانی با هواپیمایی سبک و فوق سبک در بخش ایر ساید

احداث سردخانه زیر صفر و بالای صفر در بخش لند ساید

تولید برق با استفاده از پنل های خورشیدی در بخش لند ساید

تشریفات فرودگاهی CIP در بخش ایر ساید

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (متر مربع)	مساحت زیربنا (متر مربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
ایلام	نیروگاه خورشیدی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰۰		Buy Back	۱	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه تشریفات اختصاصی (CIP)	۱۵۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۲۰۰۰	BOT	۱	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	سردخانه (زیر صفر و بالای صفر)	۵۰۰,۰۰۰	۲۵۰۰	۱۷۰۰	BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۲۷۰۰	ROT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل (۴ ستاره)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۸- فرودگاه بین المللی بندرعباس

۸-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

جمعیت شناسی استان هرمزگان

استان هرمزگان، از استان های جنوبی ایران است که در شمال تنگه هرمز قرار گرفته و یکی از قطبهای گردشگری و اقتصادی کشور می باشد. مساحت استان هرمزگان حدود ۶۸ هزار کیلومتر مربع بوده و از نظر وسعت، هشتمین استان کشور محسوب می شود. هرمزگان در حاشیه خلیج فارس و دریای عمان قرار گرفته است. سواحل تماشایی، آثار طبیعی و تاریخی و مراکز خرید پررونق هرمزگان، همواره مورد توجه گردشگران بوده است.

تاریخچه استان هرمزگان

اسناد تاریخی نشان می دهد آبادانی این منطقه به دوران هخامنشیان می رسد. این استان به دلیل دسترسی به خلیج فارس همواره اهمیت زیادی داشته است. نام هرمزگان از تنگه ی هرمز می آید. از سال ۱۳۵۵ به دلیل اهمیتی که این تنگه برای کشور داشت، استان ساحلی، بندر، جزایر خلیج فارس و دریای عمان، به هرمزگان تغییر نام داد. استان هرمزگان از شمال به استان کرمان، از غرب به استان فارس و بوشهر، از جنوب به دریای عمان و خلیج فارس و از شرق به سیستان و بلوچستان محدود می شود.

شهرستان های استان هرمزگان: بندرعباس با جمعیت ۶۸۱,۴۵۸ نفر، میناب با جمعیت ۲۶۰,۱۸۳ نفر، بندر لنگه با جمعیت ۱۶۰,۹۵۳ نفر، رودان با جمعیت ۱۲۵,۵۴۸ نفر، قشم با جمعیت ۱۴۹,۲۳۷ نفر، بستک با جمعیت ۸۱,۵۹۲ نفر، حاجی آباد با جمعیت ۷۰,۴۱۹ نفر، بندر خمیر با جمعیت ۵۸,۲۶۷ نفر، جاسک با جمعیت ۵۹,۴۹۳ نفر، سیریک با جمعیت ۴۶,۲۸۴ نفر، بشاگرد با جمعیت ۳۵,۸۴۹ نفر، ابوموسی با جمعیت ۸,۵۲۴ نفر، پارسیان با جمعیت ۵۱,۱۴۲ نفر

موقعیت جغرافیایی فرودگاه بین المللی بندرعباس

این فرودگاه به طول جغرافیای ۵۶۲۲۳۹ E و عرض جغرافیایی ۲۷۱۳۰۷ N در ۵/۸ کیلومتری مرکز شهر در زمینی به مساحت ۴/۴۸۱ هکتار بنا شده است و در حد فاصل بین مختصات جغرافیایی ۲۵ درجه تا ۲۴ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۵۷ دقیقه عرض شمالی، ۵۳ درجه و ۴۱ دقیقه تا ۵۹ درجه تا ۱۵ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک

مساحت کلی فرودگاه بندرعباس: ۴۶۲ هکتار

مترائ	محوطه		
۱۴۱۷۲ m ²	ترمینال 1	ترمینال داخلی	۱
۷۳۶۶۲ m ²	ترمینال ۲		۲
۸۷۸۳ m ²	جمع کل مساحت ترمینالهای داخلی		۳
۳۵۰۳ m ²	مساحت ترمینالهای خارجی	ترمینال خارجی	۴
۱۲۵۱ m ²	انبار گمرک	انبار	۵
۱۵۴۵ m ²	ایران ایر		۶
۲۶۰۰ m ²	ماهان (ترمینال ۳)		۷
۹۰ m ²	انبار بایگانی		۸
۵۴۸۶ m ²	جمع کل		۹
۶۰۰ m ²	مساحت برج عملیاتی	برج عملیاتی	۱۰
۳۵۴۴ m ²	اداری	پارکینگ	۱۱
۲۹۰۲ m ²	عمومی		۱۲
۴۵۰۰ m ²	مساحت	ساختمان اداری	۱۳
۷۶۴ m ²	مساحت	پست برق	۱۴
۳۱۵ m ²	مساحت	سوخت رسانی	۱۵
۴۲۳۵ m	باند ۱	باند	۱۶
۳۴۵۸ m	باند ۲		۱۷
۴۰۰۰ m ²	مساحت	جاده حفاظتی	۱۸
۱۲۰۰ m ²	مساحت	ایمنی و آتش نشانی	۱۹
۱۱۹۶ m ²	مساحت	VIP	۲۰
۱۰۸۵ m ²	مساحت	اداره فنی	۲۱

۸-۲- شناسایی زیرساخت ها

زیر ساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده: انرژی (آب و برق و گاز و...):

آب: از آب شهر برای مصرف شرب و آب چاه برای فضای سبز استفاده می شود.

برق: برق شهر و برق اضطراری

گاز: گاز شهری موجود نمی باشد.

مسیر های دسترسی به فرودگاه:

مسیر دسترسی به فرودگاه از طریق جاده شهری انجام می شود.

ارتباطات و فناوری اطلاعات:

زیر ساخت به طور کامل فیبر نوری می باشد.

این فرودگاه دارای سامانه ILS تقرب پرواز می باشد که نسبت به DVOR استانهای دیگر بهتر عمل کرده و دید بهتری به خلبانها می دهد. چراغهای SFLS و PAPI (چراغهایی که در شرایط مه گرفتگی دید خلبان را بیشتر می کند) در این فرودگاه از بهترین نوع، استفاده می شود.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه:

شهرک صنعتی و ۹ ناحیه صنعتی شامل

شهرک صنعتی بندرعباس ۱، شهرک صنعتی بندرعباس ۲، شهرک صنعتی صنایع دریایی ۱ (بندرعباس)، شهرک صنعتی صنایع دریایی ۲، شهرک صنعتی گمبرون

۲ منطقه آزاد تجاری شامل

کیش و قشم

۵ منطقه ویژه اقتصادی

منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس، منطقه ویژه کشتی سازی، منطقه ویژه شهید رجایی

گمرک

گمرک در فرودگاه موجود می باشد.

۸-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان از منظر های زیر:

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

استان هرمزگان

این استان در جنوب ایران و در شمال تنگه هرمز قرار دارد. کرانه‌های این استان در شرق بر دریای عمان و در غرب بر خلیج فارس قرار دارند. بعضی از جزیره‌های مهم هرمزگان عبارت‌اند از قشم، کیش، ابوموسی، لاوان، هرمز، لارک، سیری. استان هرمزگان دارای ۱۳ شهرستان، ۲۳ شهر، ۳۳ بخش و ۷۱ دهستان و ۲۱۷۰ آبادی دارای سکنه است. بنا به سرشماری بعمل آمده در سال ۱۳۹۰ جمعیت استان هرمزگان ۱۵۷۸۱۸۳ نفر است. استان هرمزگان در حدفاصل بین

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

مختصات جغرافیایی ۲۵ درجه و ۲۴ دقیقه تا ۲۸ درجه و ۵۷ دقیقه عرض شمالی و ۵۳ درجه و ۴۱ دقیقه تا ۵۹ درجه و ۱۵ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است.

این استان حدود ۶۸ هزار کیلومتر مربع (کمابیش اندازه کشور گرجستان) مساحت دارد که از این نظر هشتمین استان کشور می باشد. هرمزگان از جهت شمال و شمال شرقی با استان کرمان، غرب و شمال غربی با استان‌های فارس و بوشهر از شرق با سیستان و بلوچستان همسایه بوده و جنوب آن را آبهای گرم خلیج فارس و دریای عمان در نواری به طول تقریبی ۹۰۰ کیلومتر دربر گرفته است.

بندرعباس به عنوان مرکز استان امروزه یکی از شهرهای بزرگ ایران و مرکز مهم فعالیت‌های اقتصادی و تجاری است. این شهر که در قسمت انتهایی خلیج فارس و در فصل مشترک شاهراه خلیج فارس و دریای عمان واقع شده است، نقش مهمی در زمینه صادرات و واردات کشور ایفا می کند. تأسیسات مهم دریایی و زیربنایی کشور همچون بندر شهید رجایی، پالایشگاه نفت بندرعباس، کارخانه آلومینیوم المهدی، کارخانه آلومینیوم هرمزگان، کشتی‌سازی خلیج فارس، فولاد و سیمان هرمزگان از این جمله می باشند.

استان هرمزگان از طریق زمینی به استان‌های بوشهر، فارس، کرمان و سیستان و بلوچستان ارتباط دارد و با راه آهن به راه آهن سراسری ایران متصل است و از طریق هوا با داشتن فرودگاه‌های بین‌المللی بندرعباس، کیش، بندرلنگه و قشم به سراسر جهان متصل است. استان هرمزگان جزو پردرآمدترین استان‌های ایران می باشد این استان از نظر درآمد اولین استان کشور است ولی متأسفانه از نظر تقسیم بودجه در رده بیست و چهارمین استان قرار دارد.

مزیت های جغرافیایی

استان هرمزگان از نظر جغرافیایی دستخوش سه قلمرو مختلف حیات وحش می باشد. گونه های حیوانی و جانوری که در اروپا وجود دارند، گونه های هیرکانی و گونه های آسیایی (خرس سیاه) در این استان وجود دارد.

مزیت های طبیعی

می توان گفت استان هرمزگان، تنها استانی است که دارای کوه و دریا در یک منطقه می باشد. در همین راستا بلندترین ارتفاع (کوه هماگ) در استان هرمزگان، حدود ۳۰۰۰ متر و کمترین ارتفاع صفر (هم سطح دریا) است. در نتیجه جاذبه های طبیعی در این استان شامل: مناطق کوهستانی، جنگلی و دریایی می باشد.

رشته کوه: زاگرس جنوبی

وضع آب و هوای منطقه:

آب و هوای نیمه استوایی بوده و در واقع استان از نظر آب و هوایی به سه دسته مناطق ساحلی - بلوچی، استپی گرم و کوههای مرتفع تقسیم می‌شود. آب و هوای منطقه گرم و خشک بوده و در ارتفاعات، زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل است.

بشارها و چشمه های مسیر:

دو چشمه آب، به نامهای پره زرد و گدار سوز (گدار سبز) بوده که نام گذاری آنان با توجه به رنگ آنها است.

پوشش گیاهی منطقه:

درختان میوه شامل نارنگی، انگور، گردو، خرما، انجیر و زردآلو و در ارتفاعات میانی بادام کوهی، بنه، گیج، آبنوس و گون است و در ارتفاعات بالا ارس، زیتون وحشی.

پوشش جانوری منطقه:

انواع پرندگان شکاری، جغدها، دیدوک زنبورخورها، کیلو، سبزقباها، باقرقره، سسک، دم جنبانک، چک چک در این منطقه زیست می‌کنند و خزندگانمانند مار، آگاما، بزچه و مارمولک

جنگل حرا قشم:

جنگل حرا، یکی از مناطق جذابی است که در میان جزیره **قشم** و استان هرمزگان قرار دارد و به عنوان طلای سبز **قشم** معروف شده است. زیرا زیستگاه درختانی است که ریشه هایش در آب قرار دارد. **جنگل حرا** که یک منبع اکولوژیکی مهم به شمار می‌آید به صورت تالابی پوشیده از درختانی است که در مناطق جنوب حاره ای و گرم حاره ای قرار گرفته‌اند. این جنگل که قطب توریستی این استان می‌باشد توصیه کننده آب های خلیج فارس است و در صورت عدم وجود این جنگل، خلیج فارس از بین می‌رود.

درختان و گیاهان جنگل حرا قشم

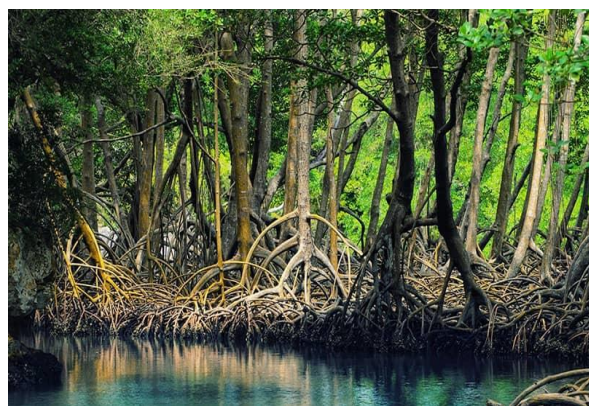
جنگل حرا ساختار گیاه شناسی و زیست شناسی خاصی دارد و این یکی از ویژگی های مهم جنگل حرا است. اما حرا به چه معناست؟ حرا با نام علمی *Avicennia marina* گونه ای از گیاهان شورپسند است. کلمه انگلیسی *Avicennia* از نام دانشمند ایرانی (ابن سینا) گرفته شده است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

طبق افسانه‌های قدیمی گیاه حرا از اشک چشم آدم روییده است و دلیل آن هم رویدن و رشد کردن گیاهان آن منطقه در آب شور است. جنگل حرا را با نام جنگل دریایی نیز می‌شناسند زیرا گیاه حرا با آب های شور سازگاری دارد چون می‌تواند آب شور را تصفیه کند و از آن برای رشد خود استفاده کند. در واقع پوست درختان خاصیت تصفیه کنندگی دارد، یعنی پوست درختان آب شور را به آب شیرین تبدیل می‌کنند. لازم به ذکر است که وسعت جنگل دریایی حرا حدوداً ۹۰۰۰ هکتار است. هم چنین این جنگل دریایی با امتدادی حدوداً ۱۵۰ کیلومتری بخش بیشتری از جنگل حرا قشم را تشکیل داده است. جالب است بدانید که این گیاهان دارای گلبرگ‌های چند میلی متری هستند و هم چنین گل‌های آن‌ها اندازه کوچکی دارند. گیاه حرا بسیار شگفت انگیز است زیرا دانه‌های این گیاه روی درخت می‌روید و به نهال تبدیل می‌شود، سپس بر روی زمین افتاده و به درختی مستقل تبدیل می‌شود. جنگل حرا جذابیت خاص و منحصر به فردی دارد زیرا درختان سرسبز در آب فرورفته‌اند، سطح آب کاهش می‌یابد و گردشگران صحنه‌ای شگفت انگیز را مشاهده می‌کنند که انگار جنگلی از سطح آب بیرون زده است.

تماشای این صحنه همانند تماشای فیلم‌های علمی-تخیلی است و اما دلیل علمی ظاهر شدن این صحنه جزر و مد آب است، در واقع هنگام جزر آب درختان از آب بیرون آمده و زمان مد آب درختان تا نیمه در آب فرو می‌روند.

این جنگل زیبا شامل درختان سرسبزی است که انگار در بین انبوهی از چوب رشد کرده‌اند. در واقع این چوب‌ها ریشه درختانی است که وارونه شده است و می‌تواند آب شور دریا را به آب شیرین تبدیل کند، بدون آن که رشد آن‌ها متوقف شود.

یکی از دلایل رشد خوب درختان جنگل حرا در قشم شرایط آب و هوایی آن منطقه است چرا که آب و هوای استوایی باعث رشد درختان شده است. به همین دلیل ارتفاع درختان جنگل حرا حدوداً ۳ تا ۶ متر است. هم چنین درختان حرا عمر زیادی می‌کنند و در همه فصل‌ها دارای شاخ و برگ سبز هستند به همین علت نام دیگر آن (جنگل همیشه بهار) است. لازم به ذکر است که درختان چنل و حرا پوشش گیاهی این جنگل شگفت انگیز را تشکیل داده‌اند.

فرهنگی: این استان تاریخی هم قدمت دوره هخامنشیان دارد که شامل آداب و رسوم، موسیقی و پوشش مردم می باشد.

گردشگری

با توجه به پتانسیل های طبیعی و تاریخی و آئینی استان هرمزگان و جزایر، پذیرش گردشگران بسیار بالا می باشد. جاذبه برای گردشگران داخلی و خارجی بسیار زیادی وجود دارد که می توان در بخش های مختلف گردشگری به آن ورود کرد.

کشاورزی: این استان در زمینه باغی، زراعی، شیلات، دامی و صنعتی فعالیت بسیاری دارد.

صنایع و معادن: صنایع پتروشیمی، آلومینیوم، فولاد، نفت، منطقه ویژه اقتصادی و بزرگترین بندر ایران (بندر شهید رجایی) از پتانسیل های این استان می باشد.

بهداشت و درمان

متأسفانه در این استان خدمات بهداشتی و درمانی به خوبی تأمین نشده است. با توجه به مجاورت با کشورهای حوزه خلیج فارس، پتانسیل خوبی برای جذب بیماران و خدمات رسانی به آنها وجود دارد که علی رغم وجود این پتانسیل ها، به آن توجه نشده و حتی ساکنین این استان برای درمان به استان های همسایه سفر می کنند و این استان اعزام توریست درمانی بسیاری دارد.

۸-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی: (وسعت، ارتفاع، آب و هوا)

نزدیکی به مدار راس السرطان و سرزمین عربستان سبب شده است که این استان جزء گرم ترین مناطق کشور به علاوه همجواری آن با آبهای گرم خلیج فارس و دریای عمان سهم و میزان رطوبت دریافتی آن را بالا برده است. ارتفاع بندر عباس از سطح دریا ۹ متر می باشد.

محدودیت دسترسی به منابع انرژی (آب، برق، گاز...):

برق فرودگاه از یک پست برقی تامین می گردد و خروج این پست از مدار فرودگاه با چالش تامین برق مواجه خواهد شد. زیر ساخت گاز شهری در فرودگاه موجود نمی باشد.

محدودیت زیست محیطی:

با توجه به اقلیم استان هرمزگان و وجود گونه های مختلف حیات وحش در این استان کنترل ورود آنها به حریم محدوده فرودگاهی از چالش های موجود می باشد.

ساخت و سازهای غیر مجاز در اطراف محدوده فرودگاه و ایجاد موانع پروازی

۸-۵- اسناد موجود

۸-۶- مشخصات آماری فرودگاه

مقاصد پروازی								
رشت	دبی	چابهار	تنب بزرگ	تبریز	بوشهر	اهواز	اصفهان	ابوموسی
	کیش	مهرآباد	مشهد	مسقط	لامرد	شیراز	سیری	ساری

ایرانهای فعال							
سپهران	ساحا	زاگرس	پویا	آسمان	آتا	ایرتور	ایران ایر
	وارش	ماهان	کیش ایر	کاسپین	کارون	قشم ایر	فلای دبی

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۹,۶۵۸	۱,۲۳۵	۱۰,۸۹۳	۱,۰۲۶,۳۶۸	۱۱۹,۹۹۷	۱,۱۴۶,۳۶۵	۸,۱۴۷	۱,۲۷۶	۹,۴۲۳
۱۳۹۱	۸,۷۸۹	۱,۰۲۳	۹,۸۱۲	۹۴۶,۲۶۳	۹۶,۸۵۲	۱,۰۴۳,۱۱۵	۷,۸۷۱	۱,۳۹۰	۹,۲۶۲
۱۳۹۲	۸,۹۳۶	۹۲۴	۹,۸۶۰	۸۷۵,۶۸۰	۷۷,۶۸۶	۹۵۳,۳۶۶	۷,۰۱۲	۵۷۸	۷,۵۹۰
۱۳۹۳	۸,۰۵۳	۸۵۲	۸,۹۰۵	۸۸۷,۸۶۴	۷۸,۱۹۶	۹۶۶,۰۶۰	۷,۷۸۸	۹۰۱	۸,۶۹۰
۱۳۹۴	۷,۷۸۲	۹۰۰	۸,۶۸۲	۸۷۱,۷۵۵	۷۵,۰۴۶	۹۴۶,۸۰۱	۷,۷۳۵	۱,۴۶۵	۹,۲۰۰
۱۳۹۵	۹,۷۱۰	۶۹۷	۱۰,۴۰۷	۱,۰۸۳,۳۷۷	۸۰,۵۱۸	۱,۱۶۳,۸۹۵	۹,۷۷۶	۱,۵۳۹	۱۱,۳۱۵
۱۳۹۶	۱۱,۰۳۴	۸۷۶	۱۱,۹۱۰	۱,۲۵۱,۸۵۱	۸۳,۹۵۷	۱,۳۳۵,۸۰۸	۱۱,۳۵۶	۱,۷۵۱	۱۳,۱۰۷
۱۳۹۷	۱۰,۶۲۹	۴۲۸	۱۱,۰۵۷	۱,۱۵۷,۹۳۴	۴۵,۳۹۷	۱,۲۰۳,۳۳۱	۹,۹۵۵	۱,۰۶۸	۱۱,۰۲۳
۱۳۹۸	۱۰,۶۰۱	۴۰۷	۱۱,۰۰۸	۱,۱۲۳,۱۸۲	۴۴,۳۶۳	۱,۱۶۷,۵۴۵	۹,۹۸۴	۹۸۶	۱۰,۹۷۰
۱۳۹۹	۱۱,۱۲۱	۱۷۵	۱۱,۲۹۶	۹۰۳,۶۳۴	۶,۰۶۱	۹۰۹,۶۹۵	۸,۷۴۹	۱۵۷	۸,۹۰۶
۱۴۰۰	۱۲,۳۷۷	۴۷۷	۱۲,۸۵۴	۱,۰۳۳,۶۹۰	۳۳,۴۱۴	۱,۰۶۷,۱۰۴	۱۰,۰۵۰	۸۱۵	۱۰,۸۶۵
۱۴۰۱	۱۰,۶۴۷	۷۸۳	۱۱,۴۳۰	۱,۱۳۹,۶۴۶	۶۷,۶۵۵	۱,۲۰۷,۳۰۱	۱۰,۷۵۲	۱,۵۲۶	۱۲,۲۷۹
۱۴۰۲	۹,۶۹۰	۸۲۱	۱۰,۵۱۱	۱,۰۴۰,۴۷۵	۸۵,۳۹۷	۱,۱۲۵,۸۷۲	۱۰,۷۲۹	۱,۹۶۶	۱۲,۶۹۴

۸-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	بر آورده سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیر بنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	بر آورده دوره ساخت (سال)	بر آورده دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
بندرعباس	پمپ بنزین	۲۵۰,۰۰۰	۳۵۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۹	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	ایجاد ترمینال لجستیک (کارگو- حمل و نقل ترکیبی)	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۳۰,۰۰۰	BLT / BOT	۳	۱۸	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	پارک آموزش و فناوری حمل و نقل	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	BOT	۳	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	پارک تجاری فرودگاهی (مجتمع تجاری، تفریحی و اقامتی)	۴,۵۰۰,۰۰۰	۱۱,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	BOT	۳	۲۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۹- فرودگاه بین‌المللی بوشهر

۹-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان بوشهر

استان بوشهر از استان‌های جنوبی ایران و هفدهمین استان بزرگ کشور به لحاظ مساحت است که در حاشیه خلیج فارس قرار دارد. مرکز این استان بندر بوشهر است و شامل ۱۰ شهرستان، ۲۶ بخش، ۲۹ دهستان، ۴۰ شهر و حدود ۹۱۰ آبادی است. همچنین این استان دارای ۲۲ جزیره و شبه جزیره است و از دو بخش جلگه‌ای و کوهستانی تشکیل شده که دارای پوشش گیاهی ضعیفی است. جانوران موجود در این استان به دو قسمت خشکی زیست و دریایی زیست تقسیم می‌شود. آب و هوای این استان گرم و خشک است اما در نوار ساحلی به دلیل مجاورت با خلیج فارس، گرم و مرطوب است و به دلیل بالا رفتن رطوبت موجود در هوا، پدیده شرجی از ویژگی‌های آب و هوایی این استان است.

جمعیت شناسی شهرستان بوشهر

جمعیت شهرستان بوشهر بیش از ۳۰۰ هزار نفر می‌باشد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه بوشهر

از سال ۱۲۹۸ هجری شمسی که اولین پروازهای بین‌المللی با هواپیمای کوچک شکل می‌گرفت، فرودگاه بوشهر نیز فعال بوده است در سال ۱۹۱۹ میلادی اولین پرواز که از اروپا عازم هندوستان بود، در مسیر پروازی جدید و در فرودگاههای خاکی بغداد-بوشهر-بندرلنگه و کرانچی برای سوخت‌گیری و سرویس، نشست و برخاست داشت و از اولین پروازهایی بودند که از خاک و آسمان ایران استفاده می‌کردند.

در حال حاضر فرودگاه بین‌المللی بوشهر در شهر بوشهر قرار دارد، ارتفاع این فرودگاه از سطح دریا، ۲۱ متر است و مثل دیگر بخش‌های بوشهر، آب و هوای گرم دارد. فرودگاه بوشهر با مساحت ۳۵۰ هکتار دارای ۲ بانده طول ۴۴۷۰ و ۴۴۶۹ متر بوده و در بخش جنوبی شهر قرار گرفته است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشپخانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

کل مساحت ۵۰۰ هکتار	مساحت فرودگاه بوشهر	۱
مساحت ترمینال داخلی ۵۳۰۵ و ترمینال خارجی و حج ۳۲۰۴ مترمربع		
تاسیسات (ساختمان فنی) ۲۰۶ و پست های برق ۵۷۷ مترمربع		
موتورخانه برق ترمینال داخلی ۲۱۳ و برج مراقبت ۳۴۳ متر مربع		
محوطه پارکینگ ۴۷۵۰ متر مربع،		
ساختمان ایمنی زمینی ۹۹۵ متر مربع		
ساختمان vip ۹۱۲ مترمربع		
مساحت پروان ۴۹۳۹۰ متر مربع		
ساختمان اداری و برج ۱۴۸۱ مترمربع (۳ طبقه)	اطلاعات تکمیلی	۲
پارکینگ خودرویی ۹۸۹۵ متر مربع		
راههای دسترسی (از درب ورودی فرودگاه تا درب ترمینال در زمان معمولی ۲ دقیقه در زمان تاخیر ۵ دقیقه		
سالن ترانزیت داخلی ۱۱۱۰ و ترانزیت خارجی ۸۱۴ متر مربع (با ترمینال جدید)		
سالن مستقبلین و مشایعان داخلی ۳۴۰۲ و خارجی ۱۲۸۳ مترمربع (هر دو ترمینال)		
کنترل گذرنامه ۳۰ مترمربع		

۹-۲- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده و...

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

فرودگاه بوشهر وضعیت Intermodal دارد و در فاصله کمتر از ۱۰ کیلومتری بندر و گمرکات قرار دارد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

- ناوبری

سیستم کمک ناوبری

سامانه کمک ناوبری فروداتوماتیک ILS

- امنیتی و نظارتی

دستگاه X-RAY و Gate way (بازرسی مسافران و بارهمراه)

سیستم امنیتی و حفاظتی اعلان و اطفاء حریق

-مخابراتی

زیرساخت شبکه و فیبر نوری در کلیه ساختمانها و بخش های فرودگاه

تجهیزات زیرساختی مثل انواع سوئیچ های شبکه، انواع روتورها و ...

سامانه اطلاعات پرواز (FIDS)

سامانه ارتباطی تلفنی VOIP

سیستم های ارسال و دریافت پیام های هوانوردی

اتوماسیون اداری (پرگار) جهت بایگانی اسناد و نامه های اداری

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی و صنعتی)

فرودگاه بوشهر در مرکز شهر بوشهر واقع شده است. این منطقه دارای سه سایت است که به فعالیت های صنعتی، توریستی و تجاری اختصاص یافته است. این منطقه مزیت هایی دارد که فرودگاه بوشهر را در جایگاهی خاص قرار داده و اهمیت توسعه و رشد فعالیت آن را روشن می کند.

گمرک و بندر بوشهر

در گمرک بوشهر کلیه امور گمرکی از قبیل واردات و صادرات، ترانزیت، امور مسافری و... انجام می شود و کالاهای صادراتی بین ایران و کشورهای جنوبی خلیج فارس مبادله می شود. ماهی حلوا سفید، ماهی پرورشی، گوسفند زنده، گاه، گندم، گل مصنوعی، عسل طبیعی، میوه های خارج از فصل و گل خشک از جمله کالاهای صادراتی و اسباب بازی، اجناس ته لنجی، کفش، پوشاک، فلاکس، ساعت، نوشت افزار، یدکی خودرو از کالاهای وارداتی محسوب می شوند. شیلات در سال های اخیر با توجه به احداث حوضچه های پرورش میگو و افزایش امکان فعالیت در بخش صید و صیادی افزایش چشمگیر داشته است.

۹-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

شرایط اقلیمی و آب و هوایی

استان بوشهر دارای آب و هوای خاصی است و در زمستان و پاییز یکی از بهترین مناطق گردشگری به شمار می آید. به طور کلی آب و هوای بوشهر در نوار ساحلی گرم و مرطوب و در قسمت های داخلی گرم و خشک صحرايي است. عوامل متعددی از جمله کمی ارتفاع، قرار گرفتن در محدوده عرض های جغرافیایی پایین، مجاورت با دریا، وزش بادهای

گرم جنوب غربی و بادهای گرم و مرطوب دریایی و عبور پاییز زمستانی سیکلون های سودانی و مدیترانه ای از عوامل عمده تعیین کننده وضعیت اقلیمی منطقه هستند.

در فصل زمستان به دلیل هجوم و گسترش جبهه هوای سرد شمالی و دریای مدیترانه به سمت خاور، آب و هوای مناسبی توأم با ابر و باران به وجود می آید. در استان بوشهر دو فصل محسوس وجود دارد. زمستان نسبتاً خنک شامل ماههای آذر، دی، بهمن، اسفند و تابستان گرم و خشک و طولانی، پاییز و بهار استان بسیار زودگذر است.

امکانات آموزشی

دانشگاه دولتی، دانشگاه آزاد و یک واحد دانشگاه پیام نور و سایر مراکز دانشگاهی از جمله علمی کاربردی و غیر انتفاعی وجود دارد و تحصیل تا مقطع دکترا ممکن می باشد.

امکانات و تاسیسات زیر بنایی

آب: آب آشامیدنی و مصرفی استان بوشهر بیش از ۹۰ درصد آن از طریق استان های همجوار یعنی استان فارس و کهگیلویه و بویراحمد تامین می شود.

برق: برق در استان بوشهر توسط نیروگاه های حرارتی (گازی) نیروگاه اتمی بوشهر و نیروگاه های خورشیدی تامین می گردد.

پست و مخابرات: در استان بوشهر اداره ی پست این شهر از طریق پست، آژانس های پستی و صندوق پست و ارائه خدمات تیپاکس به شهروندان خدمات پستی ارائه می دهد و خدمات مربوط به ارتباطات تلفنی نیز از طریق مرکز مخابرات این شهر ارائه می شود.

تاسیسات و امکانات فرهنگی: معابد و کاخ های سلسله های بزرگ و مشهور گذشته در نقاط مختلف استان نشان از تاریخ کهن این استان (عیلامیان و تمدن بین النهرین) دارد. معبد ریشهر در کنار بندر بوشهر نمونه ای از آثار کهن است. به علاوه، مردم استان بوشهر به عنوان نماد مبارزه با استعمار شناخته می شوند به طوری که روز ۱۲ شهریور، که سالروز کشته شدن رئیس علی دلواری است، را به افتخار او در تقویم به عنوان روز ملی مبارزه با استعمار نام نهاده اند. مدرسه سعادت مظفری و یا همان مدرسه سعادت بوشهر در سال ۱۲۷۸ شمسی احداث و تبدیل به اولین مدرسه نوین جنوب ایران شد.

تاسیسات ورزشی: شهر بوشهر دارای دو استادیوم ورزشی ۳۵ استخر و ۱۰ زمین ورزشی است.

سایر امکانات: ۲ پایانه مسافربری بین شهری ۸ مسافرخانه ۱۰ هتل ۴۲ ایستگاه آتش نشانی ۲ مرکز اورژانس یک کشتارگاه سنتی، ایستگاه فرستنده با ۸ فرستنده ی اصلی، ۲۵ پارک شهری و ۱۵ پارک محله ایی

صید و صیادی: در استان بوشهر ۲۲۴۸ فروند لنج صیادی و ۲۵۶۶ فروند قایق صیادی مشغول به فعالیت می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

صنایع دستی: بر اساس آمار موجود بیش از ۱۰ هزار نفر صنعتگر در رشته‌های مختلف گبه بافی، گلیم بافی، گیوه دوزی، عبا بافی، نمد مالی، منبت کاری، قلیان سازی، حصیر بافی، سفالگری، صنایع دریایی (تور بافی و ساخت وسایل تزئینی از صدف و ...) نقاشی روس سفال، قلاب بافی و نما کاری مشغول بکارند.

قومیت‌ها: ۹۲ درصد از مردم استان بوشهر، فارس هستند و ۸ درصد ما بقی را افرادی از اقوام عرب، لر و ترک تشکیل می‌دهند.

استان بوشهر علاوه بر ذخائر نفت و گاز دارای ذخائر معدنی نسبتاً غنی می‌باشد. ذخائر معدنی استان عمدتاً از نوع کانی‌های غیر فلزی است. بر اساس آمار گیری از معادن در حال بهره برداری کشور مجموعاً ۱۴۵ معدن شامل ۱۶ معدن شن و ماسه، ۴۲ معدن سنگ لاشه، ۷۴ معدن سنگ آهک و ۱۳ معدن سنگ کچ در سطح استان فعال می‌باشد.

بهداشت و درمان

در سطح شهر بوشهر ۵ بیمارستان ۴ درمانگاه، ۱۵ مرکز درمانی، ۷ پایگاه بهداشت شهری ۳ زایشگاه ۱۲۳ مطب پزشک عمومی ۹۵ مطب پزشک متخصص ۵۵ دندانپزشک و ۳۰ داروخانه فعال است.

گردشگری

بوشهر، یک شبه جزیره متصل به خلیج فارس و از شهرهای زیبا و تاریخی جنوب کشور است که در دوران‌های مختلف، این جزیره دستخوش تغییرات و فراز و نشیبهای بسیاری شده است. در حال حاضر بوشهر یکی از مقاصد اصلی سفر به جنوب کشور است که بدلیل آثار تاریخی فراوان، جاذبه‌های طبیعی، بافت قدیمی و سواحل بسیاری که دارد سالانه میزبان تورهای ایرانگردی و مسافران بسیاری است.

آب انبار قوام: آب انبار قوام یکی از جاذبه‌های بوشهر است که در سال ۱۲۲۶ توسط علی اکبر قوام الملک شیرازی و کنار خلیج فارس برای تامین آب آشامیدنی مردم بوشهر بنا شد. معماری این آب انبار به سبک معماری بناهای محلی و از سنگ‌های رسوبی است.

گند نمکی جاشک: گند نمکی جاشک در ۱۴۵ کیلومتری بوشهر به عنوان یکی از زیبا ترین کوه‌های نمکی خاورمیانه شناخته می‌شود. این کوه نمکی فعال از جمله دیدنی‌های طبیعی بوشهر است که دارای یخچال هاینمکب ف گندهای نمکی، آبشارهای نمکی که در مسیر جریان آب به وجود آمده‌اند.

بازار قدیم بوشهر: از جمله دیدنی‌های جذاب هر شهر بازارهای سنتی و قدیمی آن است و بازار قدیم بوشهر هم در بین گردشگران اهمیت بسیاری دارد. بازار قدیمی بوشهر در زمان قاجار ساخته شده و به همین دلیل معماری بازار قاجاری دارد. این بازار در محله دهدشتی بوشهر واقع شده است.

مسجد بردستانی، موزه مردم شناسی، خانه موزه رئیسعلی دلواری، موزه تجارت دریایی، موزه تاریخ پزشکی خلیج فارس و موزه دریانوردی از جمله مکانهای دیدنی بوشهر می‌باشد.

کشاورزی

در استان بوشهر ۳۱۵ هزار هکتار اراضی کشاورزی وجود دارد که ۴۸ درصد از اراضی استان کشت آبی و ۵۲ درصد آن نیز کشت دیم است. استان بوشهر در سه حوزه نخیلات، محصولات خارج از فصل و شیلات وضعیت تولید خوبی دارد.

۹-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...) (محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...))

۹-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

طرح کسب و کار فرودگاه - ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا - ندارد

۹-۶- مشخصات آماری فرودگاه

مقاصد پروازی: تهران، بندرعباس، مشهد، خارگ

ایرلاینهای فعال: سپهران، ایران ایر، ایرتور، ساها، قشم، آسمان، آتا، کارون، پویا، وارث

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲,۷۴۲	۲۷۱	۳,۰۱۳	۳۷۵,۲۰۲	۳۱,۰۲۳	۴۰۶,۲۲۵	۵,۰۱۱	۵۲۶	۵,۵۳۷
۱۳۹۱	۳,۳۷۳	۲۳۴	۳,۶۰۷	۴۱۸,۳۸۶	۲۴,۱۶۱	۴۴۲,۵۴۷	۴,۹۰۶	۳۵۷	۵,۲۶۳
۱۳۹۲	۳,۴۱۶	۲۴۴	۳,۶۶۰	۳۹۵,۵۰۶	۲۵,۲۶۶	۴۲۰,۷۷۲	۴,۶۲۸	۳۹۳	۵,۰۲۱
۱۳۹۳	۲,۷۷۷	۲۶۵	۳,۰۴۲	۳۳۳,۲۶۴	۳۲,۴۶۲	۳۶۵,۷۲۶	۳,۶۷۶	۴۸۷	۴,۱۶۴
۱۳۹۴	۲,۶۵۸	۱۱۰	۲,۷۶۸	۳۲۷,۲۹۱	۱۰,۶۵۷	۳۳۷,۹۴۸	۳,۸۰۶	۲۰۶	۴,۰۱۳
۱۳۹۵	۳,۲۷۹	۱۴۲	۳,۴۲۱	۴۹۴,۵۴۹	۱۷,۶۳۷	۵۱۲,۱۸۶	۴,۷۲۶	۱۹۳	۴,۹۱۹
۱۳۹۶	۴,۱۶۲	۲۱۵	۴,۳۷۷	۶۰۴,۲۸۴	۲۵,۳۵۷	۶۲۹,۶۴۱	۵,۶۱۱	۳۰۸	۵,۹۱۹
۱۳۹۷	۳,۵۸۹	۱۹	۳,۶۰۸	۴۳۹,۱۴۳	۲,۵۰۵	۴۴۱,۶۴۸	۴,۰۳۴	۳۵	۴,۰۶۹
۱۳۹۸	۴,۲۲۲	۱۸	۴,۲۴۰	۴۷۸,۴۳۸	۱,۹۵۰	۴۸۰,۳۸۸	۳,۶۴۲	۴۰	۳,۶۸۲
۱۳۹۹	۳,۳۹۶	۸	۳,۴۰۴	۲۸۵,۴۴۸	۱۱۲	۲۸۵,۵۶۰	۲,۳۸۴	۳۷	۲,۴۲۱
۱۴۰۰	۴,۰۸۱	۱۴	۴,۰۹۵	۳۶۵,۲۰۷	۱,۰۴۷	۳۶۶,۲۵۴	۳,۱۳۱	۹	۳,۱۴۰
۱۴۰۱	۳,۸۱۳	۶۵	۳,۸۷۸	۴۳۰,۳۳۸	۴,۷۸۰	۴۳۵,۱۱۸	۳,۵۳۰	۶۵	۳,۵۹۵
۱۴۰۲	۳,۸۲۳	۷۴	۳,۸۹۷	۴۲۳,۱۸۹	۶,۱۵۷	۴۲۹,۳۴۶	۳,۹۹۰	۱۱۶	۴,۱۰۵

۹-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ارساید

- مجتمع آموزشی و تفریحی هوانوردی

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

- رستوران، مجتمع تفریحی ورزشی و هتل ۴ ستاره فرودگاهی

طرح احداث فرودگاه جدید بوشهر: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران بوده و در مرحله انجام مطالعات مکان یابی و فاز ۱ پروژه از طریق انتخاب مشاور می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
بوشهر	احداث فرودگاه جدید	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰			BLT / BOT	۳	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ %۳۰
	هتل (۴ ستاره)	۳,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۴	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ %۳۰
	جایگاه سوخت (پمپ بنزین و خدمات رفاهی)	۲۵۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰	BOT	۲	۸	قابل پیش بینی	-۲۵ %۳۰
	سوله هواپیمای فوق سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰	BOT/BIT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ %۳۰

۱۰- فرودگاه بین المللی شهید کاوه بیرجند- طبس

۱-۱۰- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

استان خراسان جنوبی به مرکزیت شهر بیرجند دارای مساحتی بالغ بر ۹۵۳۸۸ کیلومتر مربع، بین مدار جغرافیایی ۳۰ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۵۰ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۵۷ درجه و ۵۷ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۵۷ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است. این استان در همسایگی با استانهای خراسان رضوی، یزد، کرمان و سیستان و بلوچستان است و از شرق با کشور افغانستان بیش از ۳۳۰ کیلومتر مرز مشترک دارد. ارتفاعات خراسان جنوبی امتداد شرقی جنوبی دارد. بلندترین نقطه استان قله باقران در ارتفاع ۳۶۱۵ متری و پست ترین نقاط استان در دشت کویر با ارتفاع ۶۵۰ متر از سطح دریا واقع شده است. آب و هوای استان از نوع نیمه صحرایی ملایم تا آب و هوای گرم صحرایی می باشد. بر اساس تقسیمات کشوری، استان خراسان جنوبی در سال ۸۳ با مصوبه هیأت دولت و مجلس شورای اسلامی با حضور ۴ شهرستان از خراسان بزرگ جدا شد. در حال حاضر این استان دارای ۸ شهرستان به نام های بیرجند، قاینات، فردوس، نهبندان، بشرویه، سرایان، سربیشه و درمیان می باشد.

جمعیت شناسی استان

به استناد نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰، ۶۶۲۵۳۴ نفر جمعیت داشته است. قومیت غالب اهالی منطقه خراسان جنوبی فارس بوده و زبان رسمی و اصلی مردم این استان، فارسی است که در هر نقطه شهری و روستایی با لهجه خاص و منسوب به همان محل بیان می شود و با تفاوتی در واژه ها، جمله بندیها و تاکید بر روی هجاها همراه است. همچنین غالب اقوام عرب ساکن در منطقه نیز هنوز به زبان خود سخن می گویند.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

در سال ۱۳۱۵ هجری شمسی از اراضی موات و بلاصاحب شهرستان بیرجند در موقعیت جغرافیایی ۵۲ و ۳۵ شمالی و ۱۲ و ۵۹ شرقی که در منطقه شمال شرقی شهر واقع است زمینی به ابعاد دو کیلومتر در دو کیلومتر (چهار میلیون مترمربع) از طرف دولت وقت تهیه و در آن با تسطیح اراضی و ایجاد یک باب ساختمان دو اطاقه فرودگاهی ساخته، از تاریخ تاسیس اداره کل هواپیمایی کشوری (مهرماه ۱۳۲۷) این فرودگاه در اختیار سازمان مذکور قرار گرفته و در این تاریخ باند خاکی شرقی - غربی بطول حدود هزار متر (۱۰۰۰ متر) با علائم دو طرف باند ساخته شده و یک دستگاه بیکن NDB نیز نصب گردیده است. فرودگاه بیرجند با کد یاتا OIMB و کد ایکائو XBJ در شمال شرقی شهر بیرجند قرار گرفته است و تنها فرودگاه تجاری استان خراسان جنوبی می باشد. این فرودگاه از سال ۱۳۱۲ به عنوان سومین فرودگاه کشور به دلیل موقعیت راهبردی و مهم شهر بیرجند در شرق کشور در زمینی به مساحت ۱۵۰ هکتار تأسیس شد. در سال ۱۳۱۵ دولت وقت اراضی موات فرودگاه بیرجند را برای بهره برداری در اختیار اداره پست و تلگراف قرار داد. در سال ۱۳۲۷ همزمان با تأسیس اداره کل هواپیمایی، این فرودگاه در اختیار آن اداره کل قرار گرفت. در سال ۱۳۴۴ باند خاکی به باند پروازی به طول ۲۲۵۰ و عرض ۴۵ متر تبدیل شد که ۱۶ متر وسط این باند با آسفالت سرد روکش گردید. در سال ۱۳۵۷ به علت عدم تناسب باند پرواز با عملیات هواپیماهای مسافری فوکر ۲۸ شرکت پار سایر، ۲۵ متر از عرض باند با آسفالت گرم روکش گردید که این باند توسط یک تاکسی وی به عرض ۱۵ متر و طول ۲۰۰ متر در ابتدای غربی (باند 08) به پرواز با ابعاد ۴۵*۵۰ متر با گنجایش سه فروند F27 و F28 متصل میشد که این وضعیت تا سال ۱۳۷۵ که مطالعات طرح جامع فرودگاه توسط مهندسان مشاور گروه معماران ایران در حال انجام بود، ادامه داشت.

در حال حاضر فرودگاه بین المللی بیرجند دارای دو باند پروازی (باند جدید به طول ۳۷۹۷ متر و عرض ۴۵ متر و باند قدیمی به طول ۲۱۷۷ متر و عرض ۳۰ متر و با سیستمهای ناوبری NDB، VOR و DME، روشنایی باند، PAPI و SALS که به پروازها سرویس تقرب نیز ارائه می شود. فرودگاه دارای سطح ایمنی و آتش نشانی ۶ می باشد که قابلیت ارتقا به سطح ۷ و ۸ نیز موجود می باشد.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

ردیف	نام محل	مساحت (متر مربع)
۱	کل فرودگاه	۷/۴۰۰/۰۰۰
۲	ترمینالهای مسافری	۸/۰۰۰
۳	کارگو (پیش بینی در طرح جامع)	۶/۰۰۰
۴	هوانوردی عمومی و آشیانه	۲۰/۰۰۰
۵	اراضی تولید برق خورشیدی (پیش بینی در طرح جامع)	۳۰۰/۰۰۰
۶	آشیانه تعمیرات (پیش بینی در طرح جامع)	۱۵/۰۰۰
۷	هتل فرودگاهی (پیش بینی)	۲۰/۰۰۰
۸	جایگاه پمپ بنزین و CNG (پیش بینی در طرح جامع)	۵۰۰۰
۱۰	آموزشی (پیش بینی در طرح جامع)	۲۰۰۰
۱۱	تجاری (پیش بینی در طرح جامع)	۴۰/۰۰۰
۱۲	ورزشی (پیش بینی در طرح جامع)	۱۵/۰۰۰
۱۳	تالار و رستوران	۲۰/۰۰۰

۱۰-۲- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده و...

زیر ساخت های موجود در فرودگاه از قبیل اشتراکات برق، آب و گاز می باشد.

سامانه های هوانوردی NDB، VOR/DME، DVOR، RCAG و همچنین سامانه های کمک بصری از جمله سیستم روشنایی باند و ساینینگ و مارکینگ می باشد.

همچنین ساختمان های تاسیسات مرکزی، منابع ذخیره آب، منابع ذخیره گازوئیل و همچنین سیستم روشنایی باند و وجود چاه آب کشاورزی

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

مسیر های دسترسی به فرودگاه جاده ای می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

ارتباط شبکه فرودگاه بیرجند با مخابرات استان و سامانه گویای ۱۹۹ برقرار می باشد. فرودگاه طبس نیز جزء همین شبکه و در همین بستر می باشد. شبکه دولت نیز از طریق ارتباط فیبر نوری با مخابرات استان موجود می باشد. در حال حاضر ارتباط بین کلیه ساختمان های فرودگاه با دیتا سنتر از طریق فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

شهرک صنعتی بیرجند: فاصله تا فرودگاه ۲۵ کیلومتر ۲- منطقه ویژه اقتصادی: فاصله تا فرودگاه ۳۰ کیلومتر

گمرک

واقع در منطقه ویژه اقتصادی بیرجند و دفتر مستقر در فرودگاه در زمان پرواز های خارجی و جود دارد.

سایر موارد مرتبط

فرودگاه بیرجند به عنوان فرودگاه دارای مجوز مرز هوایی می باشد.

۱۰-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان از منظر مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و... استان خراسان جنوبی (سرزمین طلای سرخ) با مساحت ۱۵۰۸۰۰ کیلومتر مربع و با آب و هوای متنوع در شرق کشور واقع شده است. این استان با مرکزیت بیرجند، از شمال به خراسان رضوی و از شرق به طول ۳۳۱ کیلومتر دارای مرز مشترک با کشور افغانستان بوده و از غرب به استان یزد، اصفهان و سمنان و از جنوب به استان های کرمان و سیستان و بلوچستان محدود می باشد. استان خراسان جنوبی بر اساس تقسیمات کشوری، در سال ۸۳ با مصوبه هیأت دولت و مجلس شورای اسلامی با حضور ۴ شهرستان متزع از خراسان بزرگ تشکیل شد. در حال حاضر این استان دارای ۱۱ شهرستان، ۲۸ شهر، ۲۵ بخش، ۶۱ دهستان و ۳۵۵۵ آبادی می باشد. شهرستان های این استان شامل بیرجند، قائنات، طبس، فردوس، نهبندان، سرایان، سربیشه، درمیان، بشرویه، خوسف و زیرکوه می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

سرزمین خراسان جنوبی در طول تاریخ هزاران ساله خود بستر افتخارات فراوانی بوده است که آن هم به علت قابلیت‌های بی نظیر این خطه است. خراسان جنوبی با طبیعتی گرم و نعمت‌های فراوان و خاص خود و با مردمی مهربان و صمیمی همراه با عطر جانبخش گل‌های زعفران در شرقی‌ترین نقطه میهن عزیزمان قرار گرفته است. خاک گرم این دیار بستری مناسب برای شکوفایی این گل زیباست و دامن پر مهرش همچون مادری مهربان پرورش دهنده علما، فضلا و عرفای بسیار گران مایه است. خراسان جنوبی از پیشینه تاریخی بلندی برخوردار است بطوریکه بیش از ۷۱۹ اثر تاریخی، فرهنگی، طبیعی و معنوی آن تاکنون در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است. همچنین یکی از آثار فهرست میراث جهانی ایران در شهر بیرجند قرار دارد که این خود گواهی بر فرهنگ متمدن این منطقه است. استان خراسان جنوبی علاوه بر جاذبه‌های تاریخی از جاذبه‌های طبیعی فراوانی نیز برخوردار است. روستاها و مناطق نمونه گردشگری استان می‌تواند مورد بازدید گردشگران قرار گیرد که منطقه نمونه گردشگری بند دره در بیرجند؛ منطقه نمونه گردشگری باغستان-آبگرم فردوس؛ منطقه نمونه گردشگری شهر تون فردوس؛ منطقه نمونه گردشگری مصعبی کریمو در سرایان؛ منطقه نمونه گردشگری بوذرجمهر قاینی؛ منطقه نمونه گردشگری روستای خرو و نیاز در طبس، روستای هدف گردشگری افین قاین؛ روستای هدف گردشگری ماخونیک سریشه؛ روستای هدف گردشگری چنشت؛ روستای هدف گردشگری فورگ درمیان؛ روستای هدف گردشگری خور؛ مجتمع آبدرمانی آبگرم لوت؛ مجتمع آبدرمانی آبترش سریشه؛ مجتمع آبدرمانی آبگرم فردوس، مناطق گردشگری کویرنوردی دهسلم نهبندان، همت آباد زیرکوه، بشرویه و سه قلعه سرایان و.. نمونه‌هایی از این مناطق دیدنی و گردشگری استان خراسان جنوبی به شمار می‌آیند. در زیر جاذبه‌های گردشگری را گذرا مرور می‌کنیم:

شهر خضری قاین به عنوان دروازه استان از سمت شمال و خراسان رضوی دارای جاذبه‌های متعددی از قبیل: مسجد جامع خضری، پارک جنگلی، مزار امامزاده و روستای کارشک، پل سنگی و.. است. این شهر به دلیل آب و هوای معتدل و نسبتاً سرد در قیاس با سایر نقاط استان از شرایط مطلوبی جهت پذیرایی از مسافران برخوردار است.

قاین یکی از شهرهای تاریخی شرق کشور محسوب می‌شود به دلیل برخورداری از موقعیت ویژه از نظر تاریخی، طبیعی و کشاورزی شهره عام و خاص است. وجود جاذبه‌های تاریخی، طبیعی و فرهنگی از قبیل مسجد جامع قاین، آرامگاه بوذرجمهر قاینی و ابوالمفاخر، قلعه آفریز، قلعه کوه، موزه‌های مردم‌شناسی، آب و مشاهیر، مزارع زرشک و زعفران مجموعه‌ای از جاذبه‌های گردشگری را در خود جای داده است. شهرستان زیرکوه، از غرب به شهرستان قاینات و از شرق به طول حدود ۱۱۶ کیلومتر با کشور افغانستان هم مرز می‌باشد. شهر حاجی آباد در فاصله ۸۵ کیلومتری شرق شهر قاین و ۱۸۵ کیلومتری بیرجند، مرکز استان خراسان جنوبی واقع می‌باشد. مسجد جامع افین، بند تاریخی تجنود، غار پهلوان و منطقه کویرنوردی همت آباد از مهمترین جاذبه‌های این شهرستان است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پس از قاین در فاصله ۱۰۰ کیلومتری که به سمت جنوب استان حرکت کنیم به شهر بیرجند مرکز استان خراسان جنوبی می رسیم. بیرجند شهری در حاشیه کویر بوده که حدود ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد. این شهر با برخورداری از جاذبه هایی نظیر ارگ کلاه فرنگی، قلعه بیرجند، باغ و عمارت های تاریخی اکبریه، رحیم آباد، شوکت آباد، خانه فرهنگ، مسجد جامع چهاردرخت، ارگ بهارستان و مناطق گردشگری بند دره، بند عمرشاه و آبشار چهارده در ارتفاعات باقران، موزه های مردم شناسی و باستان شناسی و موزه میراث پهلوانی و موزه مشاهیر و.. از موقعیت های ممتازی از حیث جاذبه برخوردار است. شهر بیرجند روزگاری مرکز حکمرانی خاندان خزیمه علم بوده به دلیل شرایط سیاسی و اجتماعی از گذشته های دور مرکز علم و فرهنگ در شرق کشور محسوب می شده است. وجود مدرسه شوکتیه خود گواه این موضوع است. این مدرسه بنا بر اسناد و مدارک مستدل تاریخی در سال ۱۳۱۲ ه. ق ساخته شده است. شهر بیرجند به دلیل قرار گرفتن در دامنه ارتفاعات باقران و تأثیر پذیری از آنها از نظر موقعیت آب و هوایی شرایط مساعدی نسبت به مناطق اطراف دارد.

شهر خوسف در ۳۶ کیلومتری غرب بیرجند و در حاشیه کویر بوده و یکی از کهن ترین و قدیمی ترین شهرهای خراسان جنوبی است و روستای تاریخی خور، مسجد جامع خوسف، مقبره ابن حسام خوسفی، مجتمع آبدرمانی آبگرم لوت با خواص طبی و درمانی اعجاب انگیز و سنگ نگاره کال جنگال و لاج مزار از جمله جاذبه های این شهرستان محسوب می شود.

شهر سریشه در ۶۵ کیلومتری محور بیرجند- زاهدان قرار دارد. مزار گاهی به دلیل قرار گرفتن مرقد بی بی زینب خاتون (خواهر امام رضا(ع)) هم چنین قرار گرفتن در دره ای سرسبز و خوش آب و هوا از نقاط گردشگری این استان محسوب می شود. در نزدیکی مزار گاهی روستای هدف گردشگری چنشت قرار دارد که به دلیل محصور شدن در ارتفاعات و وجود دو غار بزرگ و مزار سید حامد علوی و با مردمی با فرهنگ خاص از دیگر مناطق گردشگری شهرستان سریشه به شمار می آید. علاوه بر آن مجتمع آب درمانی آبترش از توابع این شهرستان از دیگر جاذبه های شهرستان است. این چشمه دارای آبی سرد است که خواص آن در درمان بیماری های پوستی، اعصاب و روان و گرفتگی عضلات مناسب است. مود یکی از توابع سریشه است و این منطقه مرکزی مهم برای قالی بافی محسوب می شود. قالی این روستا از ارزشمندترین انواع قالی در جهان محسوب می شود و مرغوبیت آن در جهان شهره است.

شهر نهبندان به عنوان دروازه جنوبی استان از سمت شمال و دروازه ورودی از سمت جنوب از دیگر شهرستان های استان خراسان جنوبی است.

نهبندان که در قلب کویر واقع شده است، دارای آثار و بناهایی تاریخی ارزشمند است که از جمله می توان به: آسبادهای نهبندان و خوانشرف، قلعه شاهدژ، قلعه نهبندان، مسجد عاشوراخانه، مسجد میغان و جاذبه های طبیعی نظیر: تپه های مارنی یا کوه های مینیاتوری که در ۶ کیلومتری حاشیه محور نهبندان به کرمان قرار دارد و از پدیده ای منحصر به فرد و بی نظیر

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

طبیعی استان به شمار می‌رود. همچنین تالاب کچی نمکزار یکی از جاذبه منحصر به فرد زیست محیطی استان بوده که در اوایل بهار مورد توجه گردشگران زیادی قرار دارد. در ۱۰۰ کیلومتری جنوب غربی این شهرستان روستای دهسلم در حاشیه کویر لوت قرار دارد که در بخش اکوتوریسم کویر و کویرنوردی با دارای بودن مرتفع ترین، وسیع ترین و زیباترین تپه های ماسه ای کشور مورد توجه بسیاری از کویرنوردان داخلی و خارجی قرار گرفته است.

استان خراسان جنوبی از طرف غرب دروازه اتصال به نقاط مرکزی و جنوبی کشور محسوب می‌شود شهرستان بشرویه به عنوان نقطه ارتباطی استان‌های خراسان جنوبی با استان یزد دارای موقعیت ویژه ای از نظر جغرافیایی است این شهر که یکی از شهر های تاریخی استان محسوب می‌شود. وجود بافت تاریخی و ارزشمند شهر بشرویه، قلعه دختر بشرویه و هم چنین مناطق گردشگری امامزاده، مناطق گردشگری کویرنوردی.. از جمله جاذبه های بشرویه محسوب می‌شود.

شهرستان طبس، بر کناره کویر لوت، از شهرهای میانه راهی خراسان و کرمان و فارس و اصفهان و یزد و بعنوان گذرگاهی برای این استان ها می‌باشد که حتی از زمان تأسیس اولین سلسله های پادشاهی در ایران نام آن در روایات و اسناد تاریخی دیده می‌شود این شهرستان با ۵۵۴۶۰ کیلومتر مربع بزرگترین شهرستان خراسان جنوبی بوده و با طبیعتی بکر و زیبا، هوایی پاک و دلپذیر با جاذبه‌های گردشگری مانند آستان مبارک حضرت حسین بن موسی الکاظم (ع)، باغ گلشن، ارگ قدیم طبس، منطقه ییلاقی روستای خرو و نیاز، بند کریت - قدیمی ترین بند قوسی جهان و سایر مناطق دیدنی را در خود جای داده است.

شهرستان فردوس به عنوان نقطه ارتباطی استان‌های خراسان رضوی و جنوبی از دیگر شهر ستان های استان است که در سال ۱۳۸۶ به استان ملحق شد. این شهرستان نیز به دلیل قرار گرفتن در محل تلاقی به استان‌های مذکور از موقعیت ویژه اقتصادی و اجتماعی برخوردار است. جاذبه های کم نظیر از جمله مناطق نمونه گردشگری باغستان، آبگرم معدنی فردوس، شهر تاریخی تون، روستای بیدسکان، مسجد جامع فردوس، مدرسه علمیه علیا و... از مهم ترین جاذبه های گردشگری این منطقه است که همه ساله خیل عظیم مسافران داخلی و خارجی را پذیرایی می‌کند. آبگرم معدنی فردوس از جاذبه های شاخص استان محسوب می‌شود که بیشترین حجم مسافر را در شهرستان دارا است. آبگرم معدنی فردوس در فاصله‌ی حدود ۲۰ کیلومتری شمال شرقی شهر واقع شده است. این آبگرم طبیعی با خواص طبی و درمانی اعجاب انگیز سالانه پذیرای خیل عظیمی از گردشگران داخلی و خارجی است. استفاده از این آبگرم معدنی در درمان بسیاری از بیماری‌های پوستی و مفصلی موثر و توسط پزشکان توصیه شده است. هم‌چنین روستای ییلاقی باغستان علیا در ۱۵ کیلومتری شرق شهر فردوس واقع شده و با داشتن مناظر بدیع و بکر طبیعی، قنات تاریخی و شکفت انگیز، درختان فراوان و سر به فلک کشیده چنار و باغستان‌های پهناور انار از جمله مناطق ییلاقی و گردشگری شهرستان فردوس محسوب می‌شود که در فصول گرم سال اطراقگاه مطلوبی برای مسافران و گردشگران است.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

در بین قلاع تاریخی، قلعه فورگ نه تنها یکی از زیبا ترین قلاع استان به شمار می‌رود، بلکه در نوع خود از لحاظ جایگاه قرارگیری و ساختار معماری یکی از منحصر به فردترین قلاع ایران است. این قلعه در روستایی به همین نام و در فاصله ۹۰ کیلومتری شهر بیرجند قرار دارد. قلعه عظیم فورگ به لحاظ استقرار مکانی در شهرستان درمیان و بروی کوهی شیبدار واقع شده است و با توجه به اینکه قلعه‌ای نظامی و جنگی بوده چشم انداز وسیعی را در اطراف تپه و کوه تحت الشعاع قرار می‌دهد. آرامگاه سلطان ابراهیم رضا، آسبای طبس مسینا، قلعه کل حسن صباح، مسجد هندوالان، قلعه دختر نوغاب و... از بناهای شاخص شهرستان درمیان محسوب شود.

شهرستان سرایان نیز در شمال غربی استان واقع شده است. آنچه از بررسی‌های باستان شناسی بدست آمده حاکی از آن است که سابقه تاریخی سرایان به دوران قبل از اسلام باز می‌گردد. محوطه تاریخی کله کوب آیسک و سد زو از یادگارهای باقی مانده از این دوران است و مسجد جامع، آب انبار و کاروانسرای سرایان، مقبره توران شاه، مسجد جامع سه قلعه، برج حصار سه قلعه از بناهای شاخص این منطقه بوده و منطقه گردشگری کویرنوردی سرایان که به بهشت منجمان ایران نیز شهرت دارد در این شهرستان قرار دارد.

در پایان مسافران این منطقه حجم عظیمی از سوغات، هدایا و تحفه‌ها را می‌بینند که هر کدام به نحوی با کیفیت مثال زدنی خود ارمغانی از این دیار است و برخی از این سوغات و ارمغان‌ها را می‌توان زعفران، زرشک، عناب، آلو بخارا، کشک سیاه، کشک زیره‌ای، برگ هلو و.. نام برد. علاوه بر تمامی موارد ذکر شده قالی نیز از دیگر سوغات پر آوازه این دیار است.

طبیعت خاص استان خراسان جنوبی دشت بزرگ لوت و چشم اندازهای زیبای آن در جنوب استان خراسان جنوبی به همراه اشکال ژئومورفولوژی موجود در این استان در کنار بیلاق‌های کوهستان‌های شمال خاوری استان خراسان جنوبی از جمله مهم ترین مناطق توریستی - طبیعی خاص به شمار می‌روند.

استان خراسان جنوبی از مناطق تاریخی و بناهای معماری قابل توجهی برخوردار است. بیرجند، خوسف، سربیشه و نهبندان و... هر یک دربرگیرنده جاذبه‌های تاریخی و معماری با اهمیتی هستند که به لحاظ معماری و تاریخی استان خراسان جنوبی را غنی و پربار ساخته‌اند. از نظر تاریخی "خوسف" یکی از کهن ترین و قدیمی ترین شهرهای جنوب خراسان به شمار می‌رود که وجود بافت قدیمی با آثار تاریخی ارزشمند؛ از ویژگی‌های شاخص این شهر محسوب می‌شود. این بافت که به لحاظ موقعیت طبیعی و واقع شدن بر روی هسته مقاوم، از زمین لرزه در امان مانده یکی از سالم ترین بافت‌های تاریخی است.

بناهای تاریخی سربیشه به دوره پیش از اسلام می‌رسد و آثار تاریخی آن نشان دهنده ی غنای فرهنگی و سابقه تمدنی این منطقه است. آثاری از قبیل محوطه‌های باستانی، قلعه و خانه‌های قدیمی، غارها و روستاهای شگفت انگیز در این منطقه

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

دیده می‌شوند. شرایط دشوار طبیعی مناطق کویری و بیابانی ایران باعث شده تا مردم کویر نشین از ابتکار و خلاقیت خود استفاده کرده و با بیش‌ترین بهره‌گیری از عوامل و شرایط طبیعی آن را در اختیار خود در آورند.

آسادهای نهبندان از جمله این خلاقیت‌ها هستند که در این منطقه دیده می‌شوند. منطقه نهبندان به دلیل گسترش دامنه‌ی بادهای ۱۲۰ روزه سیستان تا این منطقه؛ امتیاز ویژه‌ای دارد و به همین سبب آسادهایی در این منطقه دیده می‌شوند که برخی از آن‌ها قدیمی هستند. قلعه بزرگ نهبندان که از خشت و چینه ساخته شده، در داخل شهر نهبندان قرار گرفته و سابقه‌ی آن به دوران اشکانیان و ساسانیان می‌رسد.

بیرجند نیز از تاریخی‌ترین و مهم‌ترین مناطق استان خراسان جنوبی به‌شمار می‌آید. این منطقه دربرگیرنده شاخص‌ترین بناهای معماری، باغ‌های قدیمی و حمام‌های تاریخی است که قدمت بیش‌تر آن‌ها به دوره قاجاریه و زندیه بازمی‌گردد. از شاخص‌ترین بناهای تاریخی بیرجند؛ ارگ کلاه‌فرنگی در حاشیه خیابان شهید مطهری را می‌توان نام برد که در شش طبقه و به سبک زیگورات ساخته شده است.

در این ارگ؛ شاهد لایه‌های متعدد تمدنی بر روی هم هستیم و این ویژگی؛ برای علاقه‌مندان تاریخ و باستان‌شناسی بسیار اهمیت دارد. یکی دیگر از مهم‌ترین جاذبه‌های شهر تاریخی بیرجند؛ محور فرهنگی تاریخی چهار درخت است که از مدرسه شوکتیه آغاز و به مسجد جامع عاشورا ختم می‌شود و تنها در حاشیه همین کوچه بیش‌از بیست اثر تاریخی ثبت شده در فهرست آثار تاریخی قرار دارد که هر یک دارای ویژگی‌های خاص معماری است. این محور چندین مدرسه، خانه، حسینیه، مسجد و آب‌انبار را در خود جای داده است.

مسجد چهار درخت؛ در محل میدان چهار درخت (قدیمی‌ترین میدان بیرجند) و در مجاورت مسجد عاشورا قرار دارد. مجموعه‌ی باغ و عمارات اکبریه بیرجند نیز شامل: باغ، عمارت، سردرب ورودی، اصطبل، حمام، خمخانه، تالار تشریفات، استخر و... است.

مهم‌ترین بخش این بنا؛ کوشک آن است که در سه طبقه و به صورت هشت ضلعی ساخته شده است. نمای خارجی این بخش دارای تزیینات آجرکاری با زره‌های هندسی شبیه بناهای دوره زندیه شیراز است. بخش مرکزی این بنا که از لحاظ معماری جالب‌ترین بخش مجموعه است در دو طبقه ساخته شده و اکنون به موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی تبدیل شده است.

وجه تسمیه و پیشینه تاریخی

بر اساس نظر محققین؛ واژه خراسان بازمانده گونه کهن واژه «خاور» و متشکل از دو جزء «خور» به معنای خورشید و «آسان» به معنی آمدن است. یعنی جایی که خورشید از آن برمی‌آید و چون این منطقه در خاور ایران قرار گرفته، این وجه تسمیه به نظر درست می‌آید.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

درباره تاریخ این خطه از ایران زمین بایستی گفت: به طور کلی خراسان جزء ساتراپی پهناور پرتوه بوده است. این ایالت پهناور دردوره باستانی قرارگاه و کشور نیرومند اشکانیان شد و درآغاز تاریخ ایران باستان، مادها را به سوی خود کشانید.

صنایع و معادن

خراسان جنوبی یکی از استان های قطب معدنی کشور است و خاک طلائی آن پر است از ظرفیت های معدنی که نیاز به سرمایه گذاری دارد.

خراسان جنوبی، به عنوان چهارمین استان معدنی کشور، ۶ درصد مجموع معادن کشور، ۵٫۱ درصد از ذخایر قطعی، ۲٫۴ درصد استخراج اسمی و ۸٫۵ درصد اشتغال در حوزه معادن را در کشور به خود اختصاص داده است.

سهم استان از کل معادن کشور شش درصد، تعداد اشتغال معادن کشور ۹ درصد و به لحاظ ذخیره قطعی معادن کشور ۱۳ درصد است.

۴۹ گواهی کشف با پیش بینی سرمایه گذاری ۵۵ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان در استان صادر گردیده که از نظر حجم سرمایه گذاری ۲۰۱ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد نشان می دهد، افزود: در این مدت ۱۵۳ پروانه اکتشاف با پیش بینی سرمایه گذاری ۲۵۶ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان در استان ثبت شد که ۱۹۶ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد دارد.

خراسان جنوبی از نظر صدور تعداد پروانه اکتشاف رتبه اول و از نظر صدور تعداد گواهی کشف رتبه دوم کشور را کسب کرده است.

سالانه ۳۴ میلیون تن ماده معدنی از معادن استان استخراج می شود که از این مقدار ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن از محل معادن برای فرآوری به سایر نقاط حمل می شود.

خراسان جنوبی به دلیل قرار گرفتن در موقعیت خاص زمین شناسی و اینکه از ۶۵ نوع ماده معدنی شناخته شده در کشور حدود ۵۰ نوع آن در این استان است، به عنوان بهشت معادن نام برده می شود.

مجموعه متنوع و ارزشمند از مواد معدنی شامل زغال سنگ، سنگ آهن، دولومیت، آندالوزیت، انواع سنگ های تزئینی شامل گرانیت، مرمریت، تراورتن مرمر و مجموعه کانی های کم نظیر از جمله کرومیت، منیزیت، آزبست، هونیت در کنار ذخایر ذخایر فلزی مس، طلا، سرب، سیلیس، فلورین، پتاس و سرب و روی و خاک های صنعتی، ارزش این خاک کویری را به وضوح نشان می دهد.

این استان امکانات بالقوه و استعداد مطلوبی در زمینه های مختلف اقتصادی بالاخص معدن دارد که با توجه به شرایط اقلیمی، کمبود بارندگی و منابع آب باید سیاست های مناسبی به منظور استفاده بهینه از این استعدادهای اتخاذ شود.

خراسان جنوبی بهشت معادن شرق

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

با وجود گروه معدن در دانشگاه بیرجند، استان از نظر نیروی تحصیل کرده و کارآمد و متخصص در این بخش بسیار غنی است که می‌تواند تاثیر شگرفی بر بهره‌وری و استفاده بهینه از منابع بگذارد. خراسان جنوبی را می‌توان به دلیل قرارگیری در موقعیت خاص زمین‌شناسی، بهشت معادن شرق کشور نامید.

آلبوم متنوع و ارزشمندی از انواع سنگ‌های تزئینی شامل گرانیت، مرمریت، تراورتن مرمر و مجموعه کانی‌های کم‌نظیری از کانی‌های کرومیت، منیزیت، آزبست، هونتیت در کنار ذخایر فلزی مس، طلا، سرب، قلع و تنگستن... و خاک‌های صنعتی ارزش منطقه را به وضوح نشان می‌دهد. خراسان جنوبی را علاوه بر محصولات استراتژیک آن با معادن بی‌نظیر و با ذخایر فراوان آن نیز می‌شناسند؛ معادنی چون گرانیت نهبندان، بازالت سریشه، بنتونیت سرایان، زغال سنگ طبس و طلا در خوسف. وقتی وارد خوسف می‌شوی انگار وارد یک کارخانه بزرگ صنعتی شدی، از وجود معادن تا صنایع و کارخانجاتی که این شهر کوچک را جهانی کرده است که یکی از آن معادن طلا در خوسف است.

معدن طلا و مس شادان در ۶۵ کیلومتری جنوب غربی شهر بیرجند، مرکز خراسان جنوبی واقع شده است، شادان نخستین ذخیره مس-طلا پورفیری شناخته شده در شرق ایران بوده که از لحاظ تقسیمات ساختاری در حاشیه شرقی بلوک لوت قرار گرفته است.

این ناحیه به واسطه داشتن ماگماتیسیم گسترده کالک آلکالن و آلکالن، محل مناسبی برای تشکیل ذخایر مس پورفیری بوده و می‌تواند دومین کمربند مهم مس پورفیری ایران بعد از زون ارومیه باشد.

کانی‌سازی در شادان برای عناصر مس، طلا، مولیبدن و کمتر سرب و آنتیموان چندین سال است که صورت گرفته که در چند تیپ خاص رخ داده است و باید برای حصول نتیجه مطلوب در تجزیه و تحلیل پتانسیل کانی‌سازی محدوده تیپ‌ها دسته‌بندی شوند.

بخش اعظم و مهم رخداد کانی‌زایی در محدوده (حدود ۱۲ هکتار) است که شامل انواع سیستم کانی‌زایی پورفیری به صورت استوک ورک و پراکنده در داخل توده پورفیری شادان و همچنین سنگ‌های میزبان توده است.

وجود گنج در نقطه نقطه خوسف

وجود سنگ‌های قیمتی عقیق سرخ و آبی خور، سنگ‌های تزئینی قلعه زری و کشاورزی منحصر به فرد با محصولات خاص از جمله گل نرگس، عناب، زعفران و انگور مربوط به این شهرستان است.

این درحالی است که معدن طلای شادان در شهرستان خوسف به عنوان گل سرسبد پتانسیل‌های اقتصادی شهرستان شناخته می‌شود و اطلاعات موجود نشان می‌دهد معدن یاد شده بزرگترین معدن شرق کشور از نظر میزان ذخیره طلا است که می‌تواند منطقه را متحول کند.

فناوری اطلاعات

وجود پارک علم و فناوری، چهار مرکز رشد واحدهای فناوری و نیز فعالیت حدود ۵۰ واحد فناوری، شرکت های دانش بنیان و استارت آپ در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات می توانند از پیشران های مهم استان باشند.

بهداشت و درمان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند در سال ۱۳۶۴ بصورت وابسته به دانشگاه علوم پزشکی مشهد راه اندازی و در سال ۱۳۶۵ بصورت دانشکده مستقل و در سال ۱۳۷۲ بصورت دانشگاه درآمد. ابتدا با ۵۰ دانشجوی پزشکی و ۳۰ دانشجوی پرستاری فعالیت خود را آغاز نمود.

در حال حاضر این دانشگاه متشکل از ۹ دانشکده پزشکی-پرستاری مامایی- داروسازی، پیراپزشکی-بهداشت-دندانپزشکی-دانشکده های علوم پزشکی فردوس و قاین-دانشکده پرستاری طبس، سلامت نهبندان، بوده که دارای ۴۰۵۴ دانشجو در ۶۱ رشته تحصیلی در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای و ۳۳۳ عضو هیئت علمی می باشد. این دانشگاه بعنوان متولی امر بهداشت و درمان در شهرستان خراسان جنوبی نیز شناخته می شود.

بیمارستان آموزشی ولیعصر (عج) با ۲۵۹ تخت، بیمارستان امام رضا (ع) با ۱۹۴ تخت، بیمارستان رازی با ۱۸۵ تخت، بیمارستان ایران مهر با ۲۵ تخت، بیمارستان چمران فردوس با ۶۸ تخت، بیمارستان حضرت رسول با ۷۱ تخت، بیمارستان علی ابن ابیطالب (ع) سریشه با ۲۳ تخت، بیمارستان کوثر زیرکوه با ۲۶ تخت، بیمارستان امام علی (ع) سرایان با ۲۴ تخت،

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

بیمارستان خاتم الانبیاء درمیان با ۲۵ تخت، بیمارستان شهید دکتر آتشدست نهبندان با ۴۴ تخت، بیمارستان شهدا قاین با ۱۲۸ تخت، بیمارستان شفاء بشرویه با ۳۹ تخت و بیمارستان شهید سید مصطفی خمینی طبس با ۱۰۷ تخت ثابت ارائه کننده کلیه خدمات درمانی تخصصی و بعضاً فوق تخصصی، ۱۱ مرکز بهداشت شهرستان، ۶۷ پایگاه شهری، ۶۰ مرکز بهداشتی درمانی روستایی، ۳۲۴ خانه بهداشت فعال، ۵۱ پایگاه اورژانس شهری و جاده ای، ۸ آزمایشگاه درون بیمارستانی و یک آزمایشگاه رفرانس را تحت پوشش دارد.

حوزه اطلاع رسانی پزشکی و منابع علمی آن در فضایی به مساحت ۲۵۰۰ متر مربع در سه طبقه طراحی شده است. این مجموعه شامل کتابخانه مرکزی، اداره علم سنجی و ترجمان دانش، اداره انتشارات علمی، سایت آموزش و توانمندسازی پژوهشگران، سالن کنفرانس، سالن پذیرایی و کارگروهی، کارگاه آموزشی کتابداری، سایت اطلاع رسانی و سالن های مطالعه است. سامانه مدیریت منابع کتابخانه های دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، مدیریت منابع دیجیتال و غیر دیجیتال کتابخانه مرکزی و بیش از ۱۵ کتابخانه فعال دیگر در بیمارستان ها و دانشکده های اقماری مشتمل بر ۲۱۵۹۶ عنوان کتاب فارسی (۸۹۱۵۵ نسخه)، ۷۷۶۵ عنوان کتاب لاتین (۱۴۲۱۵ نسخه)، ۱۸۴۵ عنوان پایان نامه و بیش از ۲۶۶۵ عنوان نشریه و رسانه فارسی و لاتین را برعهده دارد. کاربران میتوانند از امکانات گسترده بیش از ۲۰۰ دستگاه رایانه مجازی متصل به اینترنت در ساختمان کتابخانه و کلاس کامپیوتر و اشتراک صدها مجله و کتاب الکترونیک و بانکهای اطلاعاتی معتبر در زمینه علوم پزشکی در شبکه علمی دانشگاه استفاده نمایند. همچنین این دانشگاه دارای ۱۵ آزمایشگاه و کارگاه آموزشی و ۳ آزمایشگاه تحقیقاتی ویژه دانشجویان است.

نشریات علمی پژوهشی دانشگاه شامل مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، Modern Care Journal و Journal of Surgery and Trauma و نشریات خبری شامل ماهنامه خبری روابط عمومی، ماهنامه علم سنجی و ۱۰ نشریه فعال دانشجویی.

فعالتهای پژوهشی: انتشار ۱۳۴ عنوان کتاب با آرم دانشگاه، انتشار ۳۱۱۹ عنوان مقاله در پایگاه اسکوپوس، ۲۸۲۶ عنوان مقاله در پایگاه وب آو ساینس و ۲۰۷۸ عنوان مقاله در پایگاه پاب مد با وابستگی سازمانی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، طرحهای تحقیقاتی ۵۹۰ طرح همچنین این دانشگاه دارای ۱۰ خوابگاه ملکی وابسته به دانشگاه (۶ خوابگاه خواهران، ۳ خوابگاه برادران و ۱ خوابگاه متأهلین) می باشد

گردشگری

شهر بیرجند در دل کویر ایران یکی از مناطق گردشگری محسوب می شود که با توجه به قرار گرفتن در مرکز کویر می تواند مکان مناسبی برای سیاحت دوستداران کویر تبدیل شود.

منطقه خراسان جنوبی، این شهر از شمال به شهرستان قاین از جنوب به شهرستان نهبندان و کرمان از شرق به افغانستان و از غرب به شهرستان های فردوس و طبس محدود می شود.

شهر بیرجند در دل کویر ایران یکی از مناطق گردشگری محسوب می شود که با توجه به قرار گرفتن در مرکز کویر می تواند مکان مناسبی برای سیاحت دوستداران کویر تبدیل شود.

نام اصلی این شهر از دیرباز بیرجند بوده که به صورت های بیرجند، برجن، بر کند و بیر کند نیز در نوشته ها و فرهنگ نامه ها آمده است.

از لحاظ وضعیت اقلیمی دو عنصر مهم کوه پایه های بلند و دشت های وسیع از مهمترین عوامل تاثیر گذار در آب و هوای این منطقه به شمار می روند. نزدیکی به کویر مرکزی ایران و وجود دشت های وسیع باعث به وجود آمدن آب و هوای بیابانی با تابستان های گرم در این منطقه شده است.

از سوی دیگر کوه های منطقه که بیشتر در جهت غربی - شرقی کشیده شده اند، باعث شده از شدت گرما کاسته شود و منطقه نسبت به مناطق اطراف از اعتدال بیشتری برخوردار باشد. این شهر دارای مناطق گردشگری فراوانی است که می توان به عمارت کلاه فرنگی اشاره کرد. عمارت کلاه فرنگی یکی از بنای تاریخی بیرجند است این بنا در شش طبقه به شکل زیگورات ساخته شده که از شش طبقه بنا تنها دو طبقه آن قابل کاربری است و بقیه طبقات تنها به منظور فرم بخشی ساخته شده اند. در مرکز این بنا که محل حکمرانی حسام الدوله بوده و زمان ساخت آن به دوره زندیه بر می گردد. حوض خانه با ویژگی های معماری جالب توجهی وجود دارد که در حال حاضر استانداری خراسان جنوبی در مجاورت این بنا قرار دارد.

مجموعه عمارت و باغ کلاه فرنگی

این مجموعه شامل باغ عمارت سردر ورودی، اصطبل، حمام، خمخانه، بخش اداری، تالار تشریفات، استخر و غیره است. قدیمی ترین بخش این مجموعه در شرق آن واقع است که در زمان حشمت الملک در دو طبقه ساخته شده و اکنون به کتابخانه و معاونت گردشگری سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی اختصاص داده شده است. بخش مرکزی که از لحاظ معماری جالب ترین بخش مجموعه است در دو طبقه ساخته شده و اکنون به عنوان موزه های باستان شناسی و مردم شناسی استفاده می شود. آخرین بخش مجموعه که با عنوان بخش اداری ساخته شده در غرب مجموعه قرار دارد و شامل یک راهروی طویل با اتاق هایی در دو طرف است.

مدرسه شوکتیه بیرجند، بنایی به سبک معماری کویری

مدرسه شوکتیه بیرجند، جزء اولین مدارس تاریخ ایران، به سبک معماری کویری ساخته شده است. این مدرسه به صورت چهار فصل ساخته شده و شامل؛ یک فضای مرکزی به صورت حیاط و بخشی پیوسته دور تا دور آن تشکیل شده است.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

حیات، بخش عمده‌ای از بنا را دربر می‌گیرد که با آجر فرش شده است و در میان آن حوضی قرار گرفته که در وسط آن سکویی به ارتفاع حدود ۳۰ سانتی‌متر قرار دارد. مدرسه شوکتیه در داخل بافت قدیمی شهر بیرجند قرار دارد که تک ایوانی بوده و هشتی، دهلیز، ایوان رفیع، حیاط، حجره‌های دور تا دور حیاط شاه نشین و حمام از متعلقات این بنا است. سر در ورودی بنا دارای طاق جناغی با تزئینات مقرنس است.

بنای شوکتیه در سال ۱۳۱۲ قمری به منظور برگزاری مراسم عزاداری ماه محرم ساخته شد و در سال ۱۳۲۶ ه. ق اولین مدرسه جدید بیرجند در آن تاسیس شده است.

باغ‌ها و عمارت‌های تاریخی خراسان جنوبی جلوه‌ای از ذوق و هنر ایرانی

اغها و عمارت‌های تاریخی استان خراسان جنوبی با طراحی فضای سبز، جوی‌های آب، استخرها و فواره‌ها در محیطی زیبا و دیدنی، جلوه‌ای از ذوق و هنر ایرانی است که هر ساله گردشگران زیادی را به سوی خود جلب می‌کند.

باغ و عمارت رحیم آباد دارالحکومه اسماعیل خان شوکت الملک در حدود سال ۱۳۱۵ قمری بوده است که دارای باغ، انبار، بنای ورودی، استخر و عمارت اصلی است، ویژگی مهم این بنا، تزئینات زیبای آن است که شامل آئینه کاری‌ها و گچبری‌های بسیار زیبایی با نقش سردیس حیوانات، گل و گیاه و نقوش اسلیمی است.

این حسینیه که به فرمان امیرزاده خاتون ملقب به بی‌بی نواب یکی از بانوان خاندان خزیمه علم ساخته شده است، به شیوه دو ایوانی است و مهمترین عناصر معماری آن عبارتند از سردر ورودی، فهشتی، صحن، دو ایوان و اتاقهای متعدد، تزئینات این بنا شامل مقرنس کاری، رسمی بندی، کتیبه‌های گچی و گچبری‌های اسلیمی و گل و گیاه است. این خانه تاریخی در خیابان پاسداران شهر بیرجند جای گرفته است. از جاذبه‌های پیرامون بنا، باغ و عمارت اسکویه و باغ و عمارت شوکت آباد را می‌توان نام برد.

۳۰۷ نقش و کتیبه بر سنگ نگاره لآخ مزار کوچ بیرجند

مجموعه نگاره‌های لآخ مزار به ۳۰۷ مورد می‌رسد که شامل نقوش انسان، حیوان، گیاه، علامت و نشانه، کتیبه‌های پهلوی، اشکانی، ساسانی، کتیبه‌های عربی و کتیبه‌های فارسی هستند. مجموعه نگاره‌های لآخ مزار در روستای کوچ بیرجند جزو معتبرترین اسناد تاریخی مربوط به خراسان جنوبی به شمار می‌آیند.

این نگاره‌ها که بر سطح صخره‌ای به رنگ سبز مایل به سیاه و به ابعاد پنج در پنج متر ایجاد شده‌اند، دوره طولانی پیش از تاریخ تا دوران متاخر اسلامی را در بر می‌گیرند. بر مبنای شواهد باستان‌شناسی سابقه تاریخی این سنگ نگاره فراتر از دوره اسلامی است و ریشه در دوران پیش از تاریخ دارد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۲۲ نقش انسانی در این سنگ نگاره وجود دارد. نقوش انسانی از لحاظ سبک در ۲ گروه استلیزه و تجدیدی طبقه بندی می شود که گروه دوم تا حدی واقع گرایانه است و شامل مفاهیمی همانند بزم و رزم، غلبه بر شخص، صحنه شکار و جنگ یا شخصی در حال دعا و نیایش است.

تعداد نقش های حیوانی این سنگ نگاره ۳۳ مورد است که این نقوش که بر لایه رویی صخره قرار گرفته به نسبت زیاد و متنوع بوده و به دو گروه پستانداران و پرندگان قابل تفکیک است، ولی در مجموع نقش حیوانات به مراتب از نگاره های انسان ها واقعی تر ترسیم شده است.

بند دره بیرجند منطقه نمونه گردشگری

قدمت این سد به اواخر دوره زندیه و اوایل دوره قاجاریه می رسد. این بند چون آب آن از دره بالا و پایین عبور می کند به این اسم مشهور گشته است. این بند که مهمترین بند تاریخی و بزرگترین بند کوهستانی شهر بیرجند محسوب می شود به دستور امیر شوکت الملک در سال ۱۲۹۴ قمری ساخته شده است. بنای این سد با پیروی از شیاهای واقع در کوه و در مناسب ترین قسمت دره پایین روی طبقات رسوبی کف رودخانه بنا شده است. بند دره با مصالحی چون سنگ های شکسته شده کوه ها و آجر و آهک و در بعضی نقاط با ساروج ساخته شده و با توجه به گذشت زمان مقاومت خوبی از خود نشان داده است.

این بند یک سازه وزنی بوده و برای تقویت دیواره بند، پشت بند عظیمی احداث شده است. در وسط دیواره بند یک محفظه ای عمودی به شکل چاه وجود دارد که در هر یک متر ارتفاع به سمت بند دریچه ای تعبیه شده که به داخل بند راه دارد. بند دره از سنگ، آجر و ملات ساروج ساخته شده و تاج آن ۳۱ متر طول، ۳ تا ۵ متر عرض و حدود ۱۳ متر ارتفاع دارد. ضخامت دیوار سد در پایه به ۸ متر می رسد و در قسمت تاج از ۳ تا ۵ متر متفاوت است. بند دره از جمله نقاط گردشگری استان خراسان جنوبی و شهرستان بیرجند نیز به حساب می آید و در سال ۱۳۸۱ از سوی سازمان سازمان میراث فرهنگی با شماره ۴۸۱۶ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

عمارت اکبریه، بنای تاریخی بیرجند

عمارت و باغ اکبریه، یکی از بناهای تاریخی شهر بیرجند است. این بنا در دوره قاجاریه و توسط شوکت الملک در دو طبقه ساخته شده است. باغ اکبریه با وسعتی حدود ۴۵ هزار مترمربع در بستری کوهستانی واقع شده و متشکل از دو بناست که ساختمان قدیمی تر متعلق به حشمت الدوله، پدر ابراهیم شوکت الملک است که تاریخ احداث آن به اواخر دوره زندیه و اوایل دوره قاجاریه برمی گردد.

بنای دیگری که در این مجموعه واقع شده، ساختمان تشریفات است که توسط شوکت الملک بنیان شده است. این باغ به عنوان محل سکونت، پذیرایی و انجام امور دیوانی مورد استفاده قرار می گرفت، به طوری که در لهجه محلی به کلاته سرکار امیر شهرت یافته بود.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

فرم معماری آن ترکی با الهامی از معماری روسی است که تلفیق آن با معماری اسلامی، سبک معماری نوینی را نشان می دهد. این بنا شامل تالار آئینه، گنبد کلاه فرنگی، تزئینات مقرنس لانه زنبوری و رسمی بندی که صرفاً جهت پذیرایی از نمایندگان سیاسی داخلی و خارجی مورد استفاده قرار می گرفته است. این عمارت در خیابان معلم بیرجند واقع است. اولین و قدیمی ترین بناهای این مجموعه که به بنای شوکت الملک معروف است هم اکنون به کتابخانه و دانشکده هنر اختصاص دارد. بخش مرکزی آن نیز که بنای حکومتی بوده در دو طبقه مجزا به عنوان موزه باستان شناسی و مردم شناسی بیرجند مورد استفاده قرار می گیرد.

"چهارده" روستای آبشارهای ایران

یکی از جاذبه های گردشگری در ایران دیدن روستاهای کوچک و دور افتاده است که مردمان پاک و ساده دلی در آن زندگی می کنند. مردمانی که هر کدام به روش خودشان مهمان نوازی را در حق مسافران تمام می کنند. آبشارهای چهارده در مسیر کوهنوردی قله باقران در جنوب شهرستان بیرجند واقع شده و از حدود هشتاد آبشار کوچک و بزرگ متفاوت تشکیل شده که مسیری مناسب برای آبشار نوردی و سنگنوردی به حساب می آید. وجود این همه آب در کنار کویر گوارایی و خنکی آن، نظر هر بیننده ای را جلب می کند.

به گزارش ایسنا، در نزدیکی روستای چارده پایین نیز آبشار کوچکی در کنار یک امامزاده قدیمی به نام "سلطان شیخ حسین" واقع گشته که محل تجمع و استراحت خانواده ها است و برای دسترسی به آبشارهای اصلی چارده نیاز به دو ساعت کوهنوردی و گذشتن از موانع سخت است.

کشاورزی

ناطق پست و هموار استان شامل زمین ها و دشتهای همواری هستند که در قسمتهای مرکزی، شمال غربی، غربی و جنوب غربی استان قرار گرفته اند. این دشتهای در نقاط حاصلخیز شمال، شمال غرب و مرکز استان قرار گرفته و از نظر کشاورزی، دامپروری و احداث راههای ارتباطی اهمیت خاصی برخوردارند. دشتهای جنوب، شمال غرب (بشرویه) و جنوب غربی استان

حاوی نمکزارها و نقاط پست و کم ارتفاعی هستند که گاهاً از هر نوع پوشش گیاهی عاری هستند و بدلیل مجاورت با حاشیه شرقی کویر نمک (شهرستان فردوس) و حاشیه شمال کویر لوت (شهرستان نهبندان)، آب و هوایی خشک و خشن داشته و در معرض حمله شنهای روان قرار دارند. به علت کمی نزولات جوی، فصلهای پر باران منتهی به ماههای پایانی زمستان و اوایل بهار می باشد.

اقلیم استان از نوع خشک و بیابانی است. متوسط بارندگی سالیانه استان به ۱۳۳ میلیمتر می رسد که اغلب به صورت بارشهای رگباری و غیر متناوب است. حداکثر درجه حرارت مطلق استان ۴۸ درجه سانتیگراد در بشرویه ثبت شده و پایین ترین دمای مشاهده شده ۲۳- درجه سانتیگراد در قاین بوده است. در استان دوره گرما طولانی است و از اواخر اردیبهشت

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

تا اواخر شهریور را در بر می گیرد. ماههای سرد سال شامل آذر، دی، بهمن، تا اواسط اسفند می باشند. از نظر کشاورزی در سال ۹۵ استان دارای ۱۵۴۷۱۰.۰۹ هکتار اراضی زراعی و باغی زیر کشت آبی و دیم برای محصولات زراعی با سطح ۷۷۳۰۷،۲۶ هکتار با تولید ۴۸۳۵۱۳،۶۸ تن و اراضی باغی ۷۷۴۰۲،۸۳ هکتار و با تولید ۱۱۴۴۴۳ تن می باشد. از مهمترین محصولات آن می توان به زرشک، زعفران، عناب، پنبه و گل نرگس اشاره نمود.

عمده ترین گیاهان دارویی شامل آنگوزه، شیرین بیان، و شاء، آویشن، خاکشیر، زیره سبز، کلپوره، درمنه، بومادران، بابونه، کما، آلورا، سماق، نعنا فلفلی و نعنا محلی، به لیمو، اسطوخودوس، رزماری، کتیرا، بادام کوهی، هزار خار، سیاه گینه، چرخه، عجوه، جوبک هراتی، باریجه، بنه، ورک، ارمک، قدومه، جعده، گرگ تیغ، چلیپای بیابانی، قلیانک و اسفند رومی می باشد.

منابع آبی استان شامل ۳۲۹۹ حلقه چاه، ۲۱۸۹ رشته چشمه و ۶۲۵۲ رشته قنات با تخلیه سالانه ۱۱۲۳/۰۱ میلیون متر مکعب می باشد.

مزایا و قابلیت های بخش کشاورزی استان

- ۱- استقرار استان در مسیر شمال- جنوب و شرق- غرب و تأثیر آن در تمامی ابعاد توسعه بویژه کشاورزی
- ۲- وجود مزیت های نسبی برخی تولیدات کشاورزی به ویژه رتبه اول در تولید زرشک و عناب، رتبه دوم در تولید زعفران، رتبه پنجم در تولید گل نرگس و محصولات دامی مثل وجود چرخه کامل تولید گوشت مرغ، ذخایر غنی ژنتیکی دامی
- ۳- امکان استفاده از دشت ها و حاشیه کویر در پرورش دام نظیر شتر (حدود ۱۵ درصد جمعیت شتر کشور) و گوسفند بلوچی با تولید پشم بسیار مرغوب و بز کرکی با تولید کرک با ارزش اقتصادی بالا و برخی محصولات کشاورزی سازگار
- ۴- برخورداری از دانش بومی و سنتی در استفاده بهینه از منابع آب و خاک و اختصاص مقام اول کشوری در تعداد قنات
- ۵- امکان تشکیل و راه اندازی شرکت های سهامی زراعی و مراکز آموزش کشاورزی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی به منظور پرورش نیروی انسانی متخصص و اجرای طرح های تحقیقاتی مناطق خشک و بیابانی

اولویت های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

- ۱- احداث مجتمع های تولید گیاهان دارویی
- ۲- ایجاد باغ ها و مزارع مکانیزه کشت زرشک و زعفران
- ۳- ایجاد مجتمع های بزرگ گلخانه ای و تولید انواع صیفی جات، قارچ صدفی، سبزیجات و ...
- ۴- احداث کشتارگاه های صنعتی دام و طیور و صنایع جانبی (کنسروسازی)

- ۵- احداث مجتمع های تولید مرغ و تخم مرغ و مرغ مادر
- ۶- پرورش ماهیان گرم آبی و سردآبی در منابع آبی موجود
- ۷- احداث دامداری های صنعتی
- ۸- ایجاد و فعال سازی کارخانجات تولید کنساتره
- ۹- فعال نمودن واحدهای تولید مواد لبنی استان
- ۱۰- ایجاد واحدهای بسته بندی خشکبار با تاکید بر تولیدات استان شامل زرشک، عناب، پسته، بادام، خرما و نظایر آن
- ۱۱- ایجاد واحدهای فرآوری تولیدات در حال گسترش زیتون
- ۱۲- واحدهای صنعتی مرتبط با کود آلی و زیستی با تاکید بر استفاده از مواد اولیه موجود در استان

۱۰-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های زیست محیطی

ریزگردها که بر اثر فقر پوشش گیاهی و افزایش عرصه های بیابانی، باعث آلودگی هوا و مشکل زیست محیطی می شود؛ در شرق ایران بخصوص در خراسان جنوبی رو به افزایش است.

گرد و غبار ناشی از وزش بادهای ۱۲۰ روزه سیستان، در اغلب اوقات شهرستان های نهبندان و سربیشه را که در جنوب خراسان جنوبی قرار دارد، تحت تاثیر قرار می دهد و مسیرش را به سمت کرمان و یزد ادامه می دهد.

با توجه به عرصه های بیابانی، دامنه نفوذ گرد و غبار شهرستان های زیرکوه، درمیان و حتی بیرجند را که در منطقه مرکزی خراسان جنوبی قرار دارد، تحت تاثیر قرار می دهد.

ریزگردها با وزش باد در بیابان شهرستان ۵۷ هزار کیلومتری مربعی طبس، پس از حرکت در آسمان منطقه، فضای شهرستانهای خوسف، سرایان، فردوس و بشرویه را هم تحت تاثیر قرار می دهد و با وزش بادهای محلی دامنه آن حتی به شهرستان قاینات که در شمال استان قرار دارد، می رسد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

افزایش دامنه نفوذ گرد و غبار و مشکل آلودگی هوا و چالش های زیست محیطی ناشی از آن با توجه به کمبود آب، فقر پوشش گیاهی، تهدید کشاورزی و خالی شدن روستاها از جمعیت در خراسان جنوبی در حال افزایش است. و بر اساس طرح آمایش سرزمینی خراسان جنوبی، ۲۳۷ روستا از مجموع ۵۰۰ روستای نهبندان خالی از سکنه شده است. این در حالی است، تعداد روستاهای خالی از جمعیت استان به یک هزار و ۸۵۰ روستا می رسد که یکی از عوامل آن خشکسالی است.

خراسان جنوبی با وجود عرصه های بیابانی از نظر تنوع جانوری از استان های برخوردار است و با افزایش میزان غلظت ریزگردها، حیات گونه های منحصر به فرد از جمله قوچ « اوریا»، یوزپلنگ، زاغ بور، عقاب طلایی، هوبره، گربه شنی و... در معرض تهدید قرار دارد.

خراسان جنوبی در محاصره عرصه های بیابانی

عرصه های بیابانی افغانستان، سیستان و بلوچستان، کرمان، یزد، اصفهان، سمنان و جنوب خراسان رضوی گستره خراسان جنوبی را احاطه کرده است و گرد و غبار با منشأ این مناطق بیشتر شهرها و روستاهای استان را تهدید می کند. ریزگردها مهمترین عامل آلودگی هوای خراسان جنوبی است، عمده ترین عامل آلودگی هوا در استان ریزگردها یا گرد و غبار که ناشی از عوامل طبیعی از جمله وجود کانون های فرسایش بادی، بیابانی بودن منطقه، خشکسالی و... است. علاوه بر فقر منابع آب های زیرزمینی، بحران و تنش آبی، پراکندگی نامناسب زمان بارش، تبخیر بالا و ادامه ۱۷ سال خشکسالی را در این ارتباط موثر می باشد.

گسترش پدیده بیابانزایی، فرونشست زمین در تعدادی از دشت ها، افت شدید سفره آب های زیرزمینی، نبود امکان توسعه صنعتی و کشاورزی را از جمله دیگر تهدید های زیست محیطی استان می باشد. استفاده غیر اصولی از منابع طبیعی توسط انسان، ایجاد انواع آلودگی از قبیل آلودگی هوا، آب، خاک و تجمع مواد زاید و آلوده کننده ها در محیط از دیگر آسیب های زیست محیطی استان است. گرد و غبار بیشتر در مناطق خشک و بیابانی دیده می شود اصولاً گرد و غبار بیشتر در مناطق خشک و بیابانی دیده می شود، ایران در منطقه نیمه خشک، خشک و بیابانی قرار دارد. عمده ریزگردهای استان منشأ محلی و منطقه ای دارد که در حال افزایش است.

خراسان جنوبی ۱۵۱ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد که به لحاظ اقلیمی جزو استان های خشک و بیابانی است و حدود ۵۸ درصد مساحت آن تحت تاثیر فرسایش بادی قرار دارد. و در ۱۰ تا ۱۳ سال گذشته ۴۸۵ هزار هکتار از مراتع فقیر استان تبدیل به بیابان شده است و در این مدت از وسعت مراتع خوب استان ۴۸۵ هکتار و از وسعت مراتع متوسط ۹۵ هزار هکتار کاسته شده است.

۱۰-۵- اسناد موجود

طرح جامع مطالعه شده دارد.

طرح کسب و کار فرودگاه: طرح کسب و کار فرودگاهی مطالعه شده ندارد
 مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: فعلا هیچگونه قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا نمی باشد.

۱۰-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

ارسال و پذیرش بار و پست (تن)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			تعداد نشست و برخاست (فروند)			سال برنامه
جمع کل	بین المللی	داخلی	جمع کل	بین المللی	داخلی	جمع کل	بین المللی	داخلی	
۹۷۰	۲۲۷	۷۴۳	۱۱۶،۶۹۹	۱۴،۱۷۰	۱۰۲،۵۲۹	۱،۳۲۸	۱۰۲	۱،۲۲۶	۱۳۹۰
۱،۰۳۷	۲۶۳	۷۷۴	۱۱۹،۸۶۴	۱۸،۲۹۵	۱۰۱،۵۶۹	۱،۳۴۴	۹۵	۱،۲۴۹	۱۳۹۱
۱،۰۱۰	۳۴۳	۶۶۷	۱۱۳،۰۱۹	۲۳،۷۴۶	۸۹،۲۷۳	۱،۲۲۹	۱۳۴	۱،۰۹۵	۱۳۹۲
۱،۰۹۲	۳۵۰	۷۴۲	۱۱۵،۱۳۱	۲۴،۵۹۵	۹۰،۵۳۶	۱،۱۴۶	۱۳۳	۱،۰۱۳	۱۳۹۳
۹۰۰	۱۵۱	۷۴۹	۱۰۴،۱۶۹	۱۲،۶۲۳	۹۱،۵۴۶	۱،۰۸۴	۹۲	۹۹۲	۱۳۹۴
۱،۰۸۰	۱۷۲	۹۰۸	۱۲۱،۵۷۰	۱۳،۳۱۰	۱۰۸،۲۶۰	۱،۲۶۰	۱۰۳	۱،۱۵۷	۱۳۹۵
۱،۱۹۴	۲۱۲	۹۸۲	۱۳۸،۷۰۸	۱۲،۲۹۴	۱۲۶،۴۱۴	۱،۴۶۲	۹۵	۱،۳۶۷	۱۳۹۶
۸۱۳	۱۵۸	۶۵۵	۹۶،۲۲۵	۷،۴۶۰	۸۸،۷۶۵	۱،۱۹۹	۵۷	۱،۱۴۲	۱۳۹۷
۸۴۱	۱۳۰	۷۱۱	۱۰۳،۷۱۳	۵،۰۰۵	۹۸،۷۰۸	۱،۱۶۴	۳۹	۱،۱۲۵	۱۳۹۸
۶۶۵	۰	۶۶۵	۷۸،۱۹۳	۰	۷۸،۱۹۳	۱،۰۰۸	۰	۱،۰۰۸	۱۳۹۹
۷۱۹	۰	۷۱۹	۷۹،۵۵۰	۲۲۴	۷۹،۳۲۶	۱،۱۵۱	۲	۱،۱۴۹	۱۴۰۰
۶۹۰	۲۱	۶۶۹	۷۸،۰۶۱	۱،۵۴۲	۷۶،۵۱۹	۱،۱۵۴	۱۹	۱،۱۳۵	۱۴۰۱
۸۱۳	۱۲۱	۶۹۲	۷۹،۱۱۲	۴،۱۹۰	۷۴،۹۲۲	۹۵۶	۳۶	۹۲۰	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

گزارش خلاصه عملکرد پروازهای مسافری فرودگاه به تفکیک شرکتهای هوایی

فرودگاه									
XBJ - بیرجند									
نام فرودگاه	نام شرکت هواپیمایی	تعداد پرواز ورودی	تعداد پرواز خروجی	نشست و برخاست	تعداد مسافر ورودی	تعداد مسافر خروجی	اعزام و پذیرش مسافر	بار و پست ورودی (کیلوگرم)	بار و پست خروجی (کیلوگرم)
	توانیر	1	2	3	0	0	0	0	0
	اسمان	1	1	2	0	0	0	0	0
	گام خلیجی شیفته بر پرواز	4	1	5	0	0	0	0	0
	گام خلیجی سیروس قنچان	4	4	8	0	0	0	0	0
	شکاه خلیجی شفق پال ایر	7	6	17	0	0	0	0	0
	شکاه خلیجی صنایع هوایی	10	12	38	0	0	0	0	0
	ارتش	5	5	31	0	0	0	0	0
	پارس ایر	1	1	4	0	0	0	0	0
	پویا ایر	2	2	24	0	0	0	0	0
	خدمات اورژانس پزشکی	18	20	197	0	0	0	0	0
	شکاه نیروی هوایی ارتش	10	12	140	0	0	0	0	0
	دانشگاه نیروی هوایی سپاه	10	8	31	0	0	0	0	0
	نولت جمهوری اسلامی	12	17	41	0	0	0	0	0
	سازمان زمین شناسی	4	3	51	0	0	0	0	0
	سازمان نقشه برداری	1	0	3	0	0	0	0	0
	سازمان هواپیمایی کشوری	1	1	5	0	0	0	0	0
	سپاه	21	21	254	0	0	0	0	0
	شاهین دریای خزر	1	0	1	0	0	0	0	0
	ULTRA LIGHT	78	78	496	0	0	0	0	0
	شرکت هلیکوپتری ایران	5	6	61	0	0	0	0	0
	مسافت	5	5	13	0	0	0	0	0
	ماهان	1	1	2	0	0	0	0	0
	مجموع	304	313	3111	0	0	0	0	100

فرودگاه									
TDX - مشهد									
نام فرودگاه	نام شرکت هواپیمایی	تعداد پرواز ورودی	تعداد پرواز خروجی	نشست و برخاست	تعداد مسافر ورودی	تعداد مسافر خروجی	اعزام و پذیرش مسافر	بار و پست ورودی (کیلوگرم)	بار و پست خروجی (کیلوگرم)
	آموزش فنون و خدمات	2	2	9	0	0	0	0	0
	نوبه خلال احمر	1	0	1	0	0	0	0	0
	نیروی انتظامی	19	20	393	0	0	0	0	0
	نیروی هوایی ارتش	3	4	10	0	0	0	0	0
	خلال احمر	27	26	424	0	0	0	0	0
	هوانورد	50	54	848	0	0	0	0	0
	کتابان پرواز شرق	0	1	1	0	0	0	0	0
	مجموع	99	99	813	0	0	0	0	100

مقاصد پروازی: تهران - مشهد - نجف - جده
ایرلاینهای فعال: ایران ایر - ماهان - پارس ایر

فرودگاه طبس

۱- اطلاعات عمومی مرتبط با شهرستان طبس

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی

فرودگاه طبس با ۶۸۱ هکتار وسعت در قلب کویر ایران واقع شده است و از هر طرف برای رسیدن به اولین شهر حدود ۲۰۰ کیلومتر فاصله زمینی دارد. بعد مسافت، واقع شدن در مسیر طریق الرضا، وجود معادن غنی زغال سنگ و همچنین زلزله خیز بودن شهرستان بر اهمیت وجود فرودگاه افزوده است.

از آنجائیکه فرودگاهها بعنوان دروازه های هوایی هر استان و شهر، یکی از زیر ساختهای اساسی و مبانی توسعه هر منطقه محسوب می شود و بعنوان محور گسترش فعالیتها و آبادانی شهرها ایفای نقش می کند؛ فرودگاه طبس در سال ۱۳۶۸ عملیات ساخت آن شروع و در سال ۱۳۷۲ به بهره برداری رسیده و طی سالیان گذشته مسیر توسعه و تعالی را طی نموده است و با قرار گرفتن در مسیرهای بین المللی هوانوردی و دارا بودن زیر ساختهای لازم عملیاتی (سیستمهای کامل کمک ناوبری، تجهیزات ایمنی و آتش نشانی، دستگاههای ارتباطی، میادین و سطوح پروازی استاندارد و...)، ترمینال مناسب، استقرار یگانهای حفاظت هواپیمائی و پلیس فرودگاه، ایستگاه سوختگیری هواپیما و ایستگاه سینوپتیک هواشناسی پتانسیل لازم و کامل را جهت ارائه خدمات بیشتر به مردم عزیز شهرستان و میهن شریف اسلامی مان را دارد. از طرفی با توجه به شرایط جغرافیایی و سیاسی منطقه بعنوان یکی از زیر ساختهای استراتژیک کشور بویژه جهت استفاده های نظامی و اجتماعی نقش موثری را عهده دار می باشد.

راه اندازی پروازها به برنامه ریزی شرکتی هواپیمائی، مدیریت سازمان هواپیمائی کشوری و شرکت فرودگاههای کشور و جاذبه هایی که مسئولان محلی ایجاد می کنند بستگی دارد. در حال حاضر این فرودگاه در روزهای یکشنبه، سه شنبه چهارشنبه و جمعه هر هفته پذیرای مسافری محترم مسیر تهران- طبس-تهران می باشد و افزایش این پرواز با توجه به ظرفیت بالای انتقال مسافر در این نوع هواپیما، مستلزم حمایت معادن-شرکتهای خصوصی و گردشگری می باشد.

جمعیت شناسی شهرستان طبس

این شهرستان با ۵۷۰۸۱ کیلومتر مربع اولین شهرستان پهناور ایران می باشد و فاصله بین دورترین روستای منتهی الیه شمالی و جنوبی شهرستان بیش از ۴۰۰ کیلومتر است. طبس از شمال با استانهای خراسان رضوی و سمنان، از غرب با استان اصفهان، از جنوب با استانهای کرمان و یزد و از شرق با شهرستانهای خوسف، سرایان فردوس و بشرویه همجوار است. شهرستان طبس مشتمل بر سه بخش مرکزی، دیهوک و دستگردان و هشت دهستان می باشد. طبق آمار دانشگاه علوم پزشکی باستان جمعیت شهرستان طبس ۸۴۷۸۱ هزار نفر می باشد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

شمال شهر طبس و در موقعیت جغرافیایی

334005 N

0565336 E

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی

عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

مساحت کل فرودگاه ۶۸۱ هکتار

نوع ابنیه	متراز (متر مربع)
ساختمان رادار	۱۵۶
ساختمان تاسیسات رادار تامسون	۴۰
اتاقک نگهداری رادار تامسون	۱۲
ساختمان RCAG	۱۴۴
ایستگاه NDB	۹۰
سایت VOR	۱۵
ساختمان برج مراقبت پرواز	۳۰
ساختمان ایمنی زمینی	۴۲۰
پارکینگ ایمنی زمینی	۳۹۸
استخر ایمنی زمینی	۱۲۰
ساختمان موتور دیژل ژنراتور	۱۶۰
اتاق ترانس برق	۳۲۰
موتورخانه	۳۰۰
ساختمان منبع زیر زمینی سوخت	۶۰
ترمینال مسافری	۲۶۰۰
سالن ترانزین مسافر ورودی	۶۰۰
سالن ترانزین مسافر خروجی	۶۵۰
فضای عمومی	۱۱۵۰
نمازخانه ترمینال	۷۰
پست پاساژ برق	۲۷
تاسیسات مربوط ذخیره آب	۱۲۰۰
ساختمان منبع آب	12
منزل سازمانی	۱۳۰
رستوران بین راهی	۳۷۲

۱۳۰	سوختگیری هواپیمایی
۱۴۴	هواشناسی

۲- شناسایی زیرساخت ها

با توجه به برنامه ایرلاین ها برای افزایش پروازها و برقراری پرواز هر روزه پیش بینی می شود مصرف حاملهای انرژی ظرف دو سال آینده حداقل ۱۰۰ درصد افزایش یابد.

انرژی (آب، برق، گاز و...): فرودگاه دارای زیر ساخت آب، برق، گاز می باشد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی): جاده ای و ریلی

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود): وجود زیر ساخت فیبر نوری در تمام ساختمانها و ابنیه فرودگاه

ارتباط با مرکز شهید منتظر قائم شهرستان طبس و نصب مرکز مخابراتی کامل در فرودگاه با تجهیزات اختصاصی در دو سر خط که امکان ارتباطی با پهنای باند وسیع و ایمن را فراهم می کند.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی): ندارد

گمرک: ندارد

۳- ظرفیت ها و مزیت های شهرستان طبس و فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان طبس از منظر: مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

وجود ذخایر معدنی فلزی و غیر فلزی

وجود زیرساخت حمل و نقل ریلی و هوایی

کشت محصولات خاص (خرما، گیاهان دارویی و...) در منطقه و زمینه توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی

بالا بودن سهم جوانان و دانش آموختگان در سطوح عالی دانشگاهی

وجود مراکز آموزش عالی

امکان بهره برداری از انرژی پاک و ارزان نظیر باد و خورشید

استقرار در مسیر مواصلاتی استانهای جنوبی به مشهد

اتصال شهرستان به شبکه گاز

رشد بستر تجارت الکترونیک و امکان خرید و فروش مجازی در بستر تجارت الکترونیک و کاهش واسطه ها

استقرار در مسیر ترانزیتی با کشور افغانستان و امکان صادرات محصولات تولیدی به آن کشور از طریق مرز و گمرک رسمی ماهیرود و ۴ بازارچه مرزی

تمایل دولت به تمرکز زدایی و سرمایه گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سیاستهای تشویقی دولت برای سرمایه گذاری در مناطق محروم

تأمین آب، برق، گاز و راه دسترسی تا ورودی شهرک ها و نواحی صنعتی توسط دولت

صنایع و معادن

شهرستان طبس تنها شهرستانی است که اکثر مواد معدنی در آن یافت می شود و معادن بزرگی چه از نظر ذخیره و چه از نظر تکنولوژی استخراج و چه از نظر قدمت در این شهرستان عظیم واقع شده است. از بزرگترین معادن شهرستان می توان معادن زغالسنگ طبس که ۷۶ درصد ذخایر زغالسنگ ایران را تشکیل می دهد، معدن سنگ آهن سه چاهون، معدن سرب و روی کوشک، معدن فلورین کمر مهدی طبس و... می توان نام برد. با توجه به شرایط خاص زمین شناسی ناحیه طبس که پیشتر به آن اشاره شد طیف وسیعی از مواد معدنی در آن تشکیل شده که بسیاری از آنها بصورت معدن فعال در حال استخراج و بهره برداری بوده و بسیاری دیگر در مراحل اولیه بوده و هنوز بسیاری دیگر حتی کشف هم نشده است. شهرستان طبس دارای تنوع مواد معدنی زیادی می باشد بطوری که در این شهرستان بیش از ۲۰۰ نوع ماده معدنی تاکنون کشف شده است که بسیاری از آنها در حال بهره برداری و یا اکتشاف می باشند علاوه بر این معادن فعال شهرستان می توان به نمونه هایی فراوان از معادن خاک نسوز در منطقه کلمرد و رباط خان، معادن بنتونیت، معدن سولفات سدیم عشق آباد، معدن فلورین کمر مهدی (که از بی نظیرترین و خالص ترین معادن فلورین خاورمیانه بوده و محصولات آن به اروپا نیز صادر می شود)، معدن باریت کریستالین، معدن منگنز و معدن گچ را نام برد. بر روی نمونه هایی از عقیق و بلوردان (ژئود) در منطقه نایندگان و دیهوک نیز مطالعاتی در حال انجام است.

فناوری اطلاعات

پیامها در شهرستان طبس در سال ۱۳۱۶ به وسیله یک رشته سیم هوایی به وسیله مورس مخابره می شد از سال ۱۳۴۱ یک دستگاه مغناطیسی دویست شماره ای راه اندازی گردید. در سال ۱۳۵۴ توسعه مخابرات طبس به ۵۴۰ شماره مغناطیسی افزایش یافت.

در حادثه زلزله ویرانگر سال ۱۳۵۷ مخابرات طبس به کلی ویران شد. و در مدت کمتر از ۱۵ ساعت توسط کارشناسان شرکت مخابرات استان خراسان بانصب چادر مخابراتی و نصب یک دستگاه کاریر ارتباط راه دور بر قرار گردید.

در سال ۱۳۶۰ با نصب یک دستگاه شصت شماره ای در داخل کمپینگ کلیه ادارات و نهادها دارای تلفن نیمه خودکار داخل شهری شدند. در سال ۱۳۶۴ ساختمان مرکز تلفن طبس ساخته شد و در سال ۱۳۶۵ با نصب دستگاه ۱۵۰۰ شماره تلفن خودکار بین مشترکین طبس گام موثری بود در جهت خدمت به مردم فهیم و خونگرم طبس. در حال حاضر شهرستان طبس دارای ۱۸۱۲۳ شماره تلفن ثابت و ۳۸۰۰ تلفن سیار، ۱۹ مرکز تلفن با سوئیچ های کم ظرفیت و پر ظرفیت دیجیتال می باشد. علاوه بر این با وجود ۶۱ دفتر مخابراتی روستایی تقریباً تمامی روستاهای بالای پنج خانوار شهرستان دارای تلفن می باشد. با ایجاد امکانات و نصب آنتن های BTS پوشش تلفن سیار در شهرهای طبس - عشق آباد - دیهوک و جاده های ارتباطی افزایش یافته و در سال جاری بسیاری از جاده ها تحت پوشش تلفن سیار قرار خواهند گرفت. همچنین با راه اندازی شبکه عظیم و گسترده فیبر نوری در شهرستان طبس کیفیت ارتباط تلفنی افزایش یافته و کاربران اینترنت و شبکه های اطلاع رسانی در شهر های طبس، عشق آباد، دیهوک از ظرفیت بالا و مطلوب بهره مند می باشند.

بهداشت و درمان

شبکه بهداشت و درمان شهرستان طبس متشکل از چهار مرکز ارائه کننده خدمات بهداشتی، درمانی و آموزشی در سطح وسیع گسترده شهرستان طبس، با وسعت حدود ۵۵۰۰۰ کیلومتر مربع با هدف تضمین دسترسی عادلانه کلیه آحاد جامعه به مراقبتهای اولیه بهداشتی، با اولویت مناطق روستایی و محروم، خدمات رسانی می نماید. چهار مرکز مذکور عبارتند از: مرکز بهداشت، بیمارستان شهید سید مصطفی خمینی، دانشکده پرستاری و اورژانس ۱۱۵ که هر یک با تشکیلات و امکانات خود ارائه بخشی از این خدمات را بر عهده دارند.

گردشگری

شهرستان طبس به واسطه جاذبه های تاریخی، طبیعی و زیارتی فراوان، سالانه گردشگران زیادی را از سراسر ایران به سوی خود جذب می کند. جالب است که بدانید این جاذبه ها به قدری متنوع و اعجاب انگیز است که سبب شده طبس را « عروس شهرهای کویری ایران» به نامند. همچنین این شهر بواسطه حضور بارگاه ملکوتی برادر امام رضا (ع) حضرت حسین ابن موسی الکاظم به عنوان چهارمین شهر زیارتی ایران شناخته می شود که چند نمونه از این جاذبه ها شامل: بارگاه امام زاده حسین بن موسی الکاظم (ع)، امام زاده علی، امام زاده حسین، امام زاده زرگ، امام زاده فشاء، طاق شاه عباس که قدمت آن به ۷۰۰ سال است و از دوران صفویه می باشد، باغ گلشن، مزار شیخ ابونصر ایراوه ای (پیرحاجات)، روستای ییلاقی از میغان روستای ییلاقی خرو، سد وزنی قوسی کریت با قدمت حدود هزار سال و ۶۰ متر ارتفاع، طاق مشهور به شاه عباس، سد کریت، باغ گلشن، قلعه فدائیان حسن صباح، قلعه نایبند، طاق شاه عباس، آبگرم روستای دیگ رستم، روستای سرند وماودر، خانه گبر، قلعه شاهزاده، قلعه غنی آباد، قلعه هودر، قلعه بم، قلعه یوسف آباد، قلعه دختر، قلعه کلشانه، قلعه حسن آباد شجاع، قلعه پیرحاجات، قلعه جوخواه، قلعه پیستان، قلعه پرورده، ارگ طبس، قلعه کهنه فهالنح، حسینیه یوسف آباد، مسجد دستگردان، مزار خسرو آباد و دره کال جنی و... مجموعاً بالغ بر ۱۵۵ اثر تاریخی می شود.

کال جنی

روستای از میغان

کشاورزی

براساس سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵ هـ ش تعداد افراد شاغل در بخش کشاورزی شهرستان ۴۷۰۴ نفر (بخش مرکزی ۲۹۲۴ نفر، بخش دستگردان ۷۶۹ نفر و بخش دیهوک ۱۰۱۱ نفر) می باشد که ۲۱/۱ درصد کل جمعیت شاغل شهرستان را شامل می شود و براساس سرشماری کشاورزی سال ۱۳۸۲ تعداد کل بهره برداران بخش کشاورزی شهرستان ۶۵۹۸ می باشد. قرار گرفتن این شهرستان بر سر راه استان های کرمان، اصفهان، خراسان جنوبی، خراسان رضوی و وجود سدهای نهرین، کریت، دره بید و امکانات ترابری، ریلی، هوایی و جاده ای می تواند به یکی از قطب های بزرگ اقتصادی و سرمایه گذاری در استان مبدل گردد. وسعت زیاد و وجود مناطق مختلف آب و هوایی (تنوع اقلیم) باعث شده تا ۳۴ نوع محصول زراعی و ۲۳ نوع محصول باغی که شامل محصولات سردسیری، معتدله و گرمسیری و همچنین پر آبخواه (برنج) می باشد در این شهرستان به عمل آید. سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی شهرستان ۱۲۱۵۲ هکتار می باشد. منابع تأمین آب کشاورزی شهرستان شامل ۲۱۳ رشته قنات، ۲۰۵ حلقه چاه، ۶۳ دهانه چشمه و ۴ رودخانه دائمی می باشد. مهم ترین محصولات زراعی و باغی این شهرستان عبارتند از: غلات (گندم، جو، ارزن، برنج) سبزیجات، جالیز، سیر، خرما، پسته، زعفران و مرکبات. مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان طبس دارای ۲ مرکز ترویج و خدمات جهاد کشاورزی در بخش های دستگردان و دیهوک و ۵ شرکت تعاونی تولید روستایی در سطح ۵ دهستان شهرستان به کشاورزان و دامداران خدمات خود را ارائه می نماید.

کاشت هندوانه

کاشت ذرت

فرهنگ و هنر

مردم طبس از ایرانیان قدیم و از نژاد آریایی می باشند، اگرچه این شهر به عنوان دروازه خراسان برای عربها همیشه مورد توجه و علاقه این مهاجرین بوده است؛ اما هنوز بسیاری از خصوصیات اخلاقی و عادات ایرانیان قدیم را در میان مردم طبس مشاهده می کنیم و در واقع آنها فرهنگ و آداب و رسوم اقوام مهاجم را به گونه ای لطیف با فرهنگ باستانی و اجدادی خود درهم آمیخته و تلفیقی موزون و خوش آهنگ ایجاد کرده اند.

از نظر مذهب، اهالی شهرستان مسلمان و ۹۹/۷ درصد آنها شیعه دوازده امامی هستند.

دید و بازدیدهای دسته جمعی نوروزی و سایر اعیاد از بزرگ ترهای فامیل و قبیله و سوگواری های محرم الحرام و مراسم نخل برداری امام حسین و اصغر صغیر و سایر مراسم عزاداری به شیوه های خاص، شبیه خوانی و نمایش های خیابانی مذهبی، نذری های متعدد در اعیاد و روزهای خاص و وفات بزرگان دین، برگزاری جلسات متعدد ختم قرآن به صورت جمعی در ماه مبارک رمضان به صورت ویژه در حسینیه ها، تکایا و مساجد و در سایر ماه های سال به طور عام، برگزاری راهپیمایی و برنامه های خاص همه ساله در صحرای طبس محل سقوط هواپیماهای جاسوسی آمریکا در ۵ اردیبهشت ۵۷ با مدد اعجاز پروردگار (طوفان شن)، برگزاری همایش های مختلف کویر نوردی بین المللی و داخلی که همه ساله در حال انجام است، برگزاری مراسم ازدواج با شیوه های خاص و آداب سنتی از جمله پاگشا و پاتختی و جشن هایی از آن قبیل و رفتن در شب جمعه بر سر مزار متوفیان و شهدا از جمله رسومات رایج شهرستان طبس بوده و هست.

در شهرستان طبس تعداد چهار کانون آگهی و تبلیغاتی و تعداد هفت چاپخانه با کاربری دیجیتال وافی است مشغول به فعالیت هستند. انتشارات فراونگ طبس تنها انتشارات شهرستان و در عین حال فعال می باشد که تاکنون ۹ عنوان کتاب به چاپ رسانیده است. نشریه افق طبس به صورت ماهنامه و منظم چاپ می شود و این شهرستان افزون بر نشریه مکتوب افق دارای سه نشریه الکترونیکی و پایگاه خبری به نام های طبس، هودر و گلشن طبس می باشد. در شهرستان طبس تعداد چهار مؤسسه فرهنگی و هنری اعم از تک منظوره و چند منظوره در زمینه های فرهنگی هنری، همایش ها و انجمن های شعر و ادب فعالیت دارند. دکه مطبوعاتی قاصدک در طبس تنها مرکز فعال در توزیع نشریات و روزنامه های محلی و سراسری است. تعداد ۲۵ خبرنگار در شهرستان طبس، رویکردها، فعالیت ها و اخبار شهرستان را در کوتاه ترین زمان اطلاع رسانی و منعکس می نمایند. طبس دارای نمایندگی دبیرخانه کانون های فرهنگی و هنری مساجد خراسان جنوبی در شهرستان است و تعداد ۴۹ کانون فرهنگی و هنری در طبس فعالیت دارند. تعداد چهار مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت و سه کتاب فروشی در شهرستان طبس نیز فعالیت دارند. شهرستان طبس دارای انجمن نمایش و شرکت سینمایی توران فیلم بوده و سه آموزشگاه

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

آزاد هنری و یک خانه فرهنگ دیجیتال و دو مرکز بازی های رایانه ای در این شهرستان فعالیت می کنند. از نظر فضای فرهنگی هنری، این شهرستان با توجه به وسعت و جمعیت نیازمند توجه و توسعه بیشتری می باشد؛ به طوری که طیس از معدود شهرستان هایی است که فاقد مجتمع فرهنگی و هنری می باشد. در این شهرستان با پیگیری های صورت گرفته از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سینمای دیجیتال در محل سالن آمفی تئاتر اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی راه اندازی شده و اکران فیلم از ۴ شهریورماه ۹۴ آغاز گردیده است.

۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...) گرمای شدید در تابستان که با وجود سیستم روشنایی باند و انجام پرواز در شب این مشکل مرتفع می شود.
 محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...) ندارد - در آینده دچار کمبود آب می شود که با انتقال آب از دریای عمان و یا آب ژرف قابل جبران می باشد.
 محدودیت های زیست محیطی ندارد.
 محدودیت های مرزی، پهنه های دارای معارض و فاقد مجوز واگذاری ندارد.

۵- اسناد موجود

طرح جامع

مطالعات مربوط به طرح جامع فرودگاه شهدا طیس از اواخر سال ۱۳۹۹ آغاز و پس از بررسی و ارسال به ستاد شرکت فرودگاه ها و ناوبری هوایی ایران و پیگیری های مربوطه تا کنون ابلاغ نگردیده است.

طرح کسب و کار فرودگاه: ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: ندارد

۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱۳۷	۰	۱۳۷	۳،۹۰۸	۰	۳،۹۰۸	۲۴	۰	۲۴
۱۳۹۱	۱۸۶	۰	۱۸۶	۴،۸۵۵	۰	۴،۸۵۵	۳۶	۰	۳۶
۱۳۹۲	۱۵۰	۰	۱۵۰	۴،۴۷۹	۰	۴،۴۷۹	۳۲	۰	۳۲
۱۳۹۳	۱۶۰	۰	۱۶۰	۴،۷۰۱	۰	۴،۷۰۱	۲۹	۰	۲۹

۴۵	۰	۴۵	۶,۵۰۵	۰	۶,۵۰۵	۱۶۰	۰	۱۶۰	۱۳۹۴
۷۱	۰	۷۱	۹,۴۲۴	۰	۹,۴۲۴	۱۹۶	۰	۱۹۶	۱۳۹۵
۸۱		۸۱	۱۱,۰۷۸		۱۱,۰۷۸	۲۱۰		۲۱۰	۱۳۹۶
۵۶	۰	۵۶	۷,۶۷۵	۰	۷,۶۷۵	۱۵۸	۰	۱۵۸	۱۳۹۷
۴۶	۰	۴۶	۵,۹۶۴	۰	۵,۹۶۴	۱۳۸	۰	۱۳۸	۱۳۹۸
۶۳	۰	۶۳	۷,۰۴۰	۰	۷,۰۴۰	۱۶۸	۰	۱۶۸	۱۳۹۹
۸۹	۰	۸۹	۱۰,۱۴۷	۰	۱۰,۱۴۷	۱۹۰	۰	۱۹۰	۱۴۰۰
۱۰۴	۰	۱۰۴	۱۲,۴۹۷	۰	۱۲,۴۹۷	۱۸۶	۰	۱۸۶	۱۴۰۱
۱۴۹	۰	۱۴۹	۱۸,۳۲۹	۰	۱۸,۳۲۹	۳۴۶	۰	۳۴۶	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

۸۱۳ پرواز

مقاصد پروازی: تهران - طبس

ایرلاینهای فعال: شرکت هواپیمایی ماهان - شرکت هواپیمایی پارس ایر

۱۰-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری بیرجند و طبس بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (مترمربع)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵٪۳۰	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۳۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	احداث پمپ بنزین و جایگاه CNG و خدمات خودرویی	بیرجند
-۲۵٪۳۰	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی	
-۲۵٪۳۰	قابل جانمایی	۸	۱	BOT	۵۰۰۰		۱,۰۰۰,۰۰۰	باشگاه هوانوردی و مدل	

-۲۵ ٪۳۰	قابل جانشایی	۱۰	۲	BOT	۳۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	احداث پمپ بنزین و جایگاه CNG و خدمات خودروئی اطیس	طیس
------------	--------------	----	---	-----	------	-------	-----------	--	-----

۱۱- فرودگاه بین المللی شهید مدنی تبریز

۱-۱-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی شهرستان تبریز

تبریز شهری بزرگ در شمال غرب ایران، مرکز استان آذربایجان شرقی و هسته مرکزی کلان شهر تبریز است. این شهر بزرگترین قطب اقتصادی منطقه ی آذربایجان ایران و مرکز اداری، ارتباطی، بازرگانی، سیاسی، صنعتی، فرهنگی و نظامی این منطقه شناخته می شود.

شهر تبریز ۲۴۴/۵۱ کیلومتر مربع (حریم شهر: ۱۰۱۴/۴۵ کیلومتر مربع) وسعت دارد و بر همین اساس، سومین شهر بزرگ ایران به لحاظ مساحت پس از تهران و مشهد محسوب می شود. جمعیت آن نیز در سال ۱۳۹۵ خورشیدی بالغ بر ۱'۵۸۴'۸۵۵ نفر (حریم شهر: ۱'۷۲۷'۴۷۶ نفر) بوده و در سال ۲۰۲۲ میلادی به ۱'۶۴۳'۹۶۰ نفر رسیده است؛ که بر این اساس، پنجمین شهر پرجمعیت ایران و ۳۴۴ امین شهر پرجمعیت جهان به شمار می رود. اکثریت ساکنان تبریز آذری هستند و به زبان ترکی آذربایجانی با گویش تبریزی سخن می گویند.

جمعیت شناسی شهرستان تبریز

جمعیت تبریز در سال ۱۳۹۵ خورشیدی بالغ بر ۱'۵۸۴'۸۵۵ نفر بوده و در سال ۲۰۲۲ میلادی به ۱'۶۴۳'۹۶۰ نفر رسیده که از این جهت، پنجمین شهر پرجمعیت ایران پس از تهران، مشهد، اصفهان و شیراز محسوب می شود.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه تبریز: فرودگاه بین المللی شهید مدنی تبریز یکی از فرودگاه های بزرگ ایران و بزرگترین فرودگاه ناحیه شمال غرب ایران است.

این فرودگاه به صورت بزرگترین فرودگاه ناحیه شمال غرب ایران است. این فرودگاه به صورت ۲۴ ساعته عملیاتی بوده و به جهت واقع شدن در مرز و کریدور هوایی ایران به اروپا و آسیای میانه از اهمیت بالایی برخوردار است.

نام این فرودگاه براساس مصوبه شورای فرهنگ عمومی آذربایجان شرقی از فرودگاه بین المللی تبریز به "فرودگاه بین المللی شهید مدنی تبریز" تغییر داده شد.

فرودگاه بین المللی شهید مدنی در شمال غرب کلان شهر تبریز واقع شده است. این فرودگاه از شمال و شرق به پایگاه دوم شکاری، از جنوب به بلوار بابایی و از سمت غرب به جاده ۱۴ جاده تبریز-صوفیان محدود است. فرودگاه بین المللی در ارتفاع ۱'۴۹۴ متری از سطح دریا قرار گرفته و در زمینی به مساحت ۴۲۰ هکتار گسترده شده است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشپانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

کل مساحت ۳۵۴ هکتار	مساحت فرودگاه بین المللی شهید مدنی تبریز	۱
مساحت ترمینال ۲۰۰۰۰ مترمربع (با لحاظ ترمینال جدید و فعلی)		
تاسیسات ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال)		
موتورخانه برق ۱۱۵۰ (هر دو ترمینال)		
محوطه پارکینگ ۸۰۰۰ متر مربع، ۵ دقیقه		
ساختمان ایمنی زمینی ۱۲۰۰ متر مربع		
ساختمان vip (۹۲۵) - مترمربع		
مساحت اپرون ۵۰۰/۷۶ متر مربع		
سالن اضطراری ۳۸۳ متر مربع		
محوطه کنترل بلیط ۲۵۰ متر مربع ۱ دقیقه		
محوطه گردش و انتظار ۵۰۰ متر مربع با سرعت ۱ متر بر ثانیه		
سالن پروازی ۲۰۰۰ متر مربع (با ترمینال جدید)		
سالن مستقبلین و مشایعان ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال)		
دفا تر شرکت های هواپیمایی ۵/۲۱۷	اطلاعات تکمیلی	۲
مطالبه بار ۱۰۰۰ مترمربع (هر دو ترمینال) ۱۰ دقیقه		
کنترل امنیتی ۴۰۰ متر مربع		
پارکینگ ۸۰۰۰ متر مربع با ۱۳۰ جایگاه		
راههای دسترسی (از درب ورودی فرودگاه تا درب ترمینال در زمان معمولی ۵ دقیقه در زمان تاخیر ۱۰ دقیقه		
تعداد باند باند فعال 14R/ 32L فعال (طول باند ۳۱۰۴ متر) و 14L/ 32R باند غیر فعال (طول باند ۲۲۶۲ متر)		
فاصله دو باند از محور مرکزی ۱۳۲ متر		
ظرفیت باند: ظرفیت باند فعال، تعداد ۲۰ نشست و برخاست در ساعت و توقف همزمان ۸ فروند هواپیما		
تعداد تاکسیوی ها: پنج تاکسیوی رابط اپرون و باند - سه تاکسیوی رابط باند ها		

ردیف	شرح مستحقات	طول (متر)	عرض (متر)	مترآژ (متر مربع)
۱	باند 30R-12L	۳۶۵۶	۴۵	۱۶۴۵۲۰ متر مربع
	باند 30L-12R	۳۷۵۹	۴۵	۱۶۹۱۵۵ متر مربع
۲	اپرون (پارکینگ)			۷۰۴۰۰ متر مربع
۳	تاکسی وی			۱۲۰۶۳ متر مربع
۴	ترمینال داخلی			۸۰۰۰ متر مربع
۵	ترمینال خارجی			ترمینال بین المللی ۲۲۰۰ متر مربع و ترمینال حج و مستقبلین ۵۳۰۰ متر مربع
۶	ساختمان اداری و محوطه			زیربنای ساختمان اداری و توسعه اداری ۲۳۰۰ متر مربع
۷	ساختمان مسکونی و محوطه			زیر بنای منازل سازمانی ۳۶۲۲ متر مربع
۸	شانه باند	۳۶۵۶	۷٫۵	۲۷۴۲۰ متر مربع (شانه بتنی باند ۳۰ راست - ۱۲ چپ)
۹	پارکینگ طبقاتی			پارکینگ طبقاتی شامل دو پارت: پارت جنوبی ۱۲۶۰ متر مربع (زیرزمین و همکف) و پارت شمالی ۳۲۰۰ متر مربع (زیر زمین - همکف - طبقه اول) و پشت بام ۳۴۰۰ متر مربع همچنین ۸۴۷۰ متر مربع پارکینگ روباز
۱۰	پارکینگ روباز و سایبان دار کارمندان			پارکینگ سایبان دار ۱۲۰۰ متر مربع

۱۱-۲- شناسایی زیرساخت ها

انرژی (آب، برق، گاز و ...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن)

اتوبوس های شهری سازمان اتوبوسرانی شهرداری تبریز

تاکسیرانی شبانه روزی

فاصله کمتر از ۱۰ کیلومتر با ایستگاه راه آهن تبریز

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

- دستگاههای کمک ناوبری و ارتباطی

- **گمرک تبریز:** با وجود گمرکات کل در تبریز، گمرک مسافری نیز در خود فرودگاه مستقر بو. ده و جوابگو و پذیرای بار مسافری در خصوص پذیرش بوده و نیز انبارهای عمومی سهلان نیز در کنار شرکت های بار هوایی کالجار و پارس ایمن حمل آسیا، نسبت به انجام خدمات بار هوایی کارگو فعالیت می کنند.

- **فرودگاه سهند:** از فرودگاههای اقماری اداره کل فرودگاههای استان آذربایجان شرقی می باشد، این فرودگاه در سال ۱۳۷۲ در زمینی به مساحت ۵۰ هکتار مابین مراغه - بناب در کنار جاده ترانزیت احداث شده و با جابجایی مسافریین توانسته است سهم موثری در توسعه منطقه ایجاد کند. در حال حاضر فرودگاه مجهز به دستگاه ناوبری از نوع NDB-DME (فاصله سنج و جهت گیری) بوده و این دستگاهها در تمامی طول روز عملیاتی می باشد. شایان ذکر است فرودگاه سهند دارای باندی به طول ۳ کیلو متر و عرض ۳۰ متر می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

۱- منطقه آزاد تجاری-صنعتی ارس: در استان آذربایجان شرقی شهرستان جلفا و شمال غرب ایران واقع شده است. بنا بر ارزیابی های صورت گرفته از سوی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد ایران، منطقه آزاد ارس، پس از منطقه آزاد کیش، دومین منطقه آزاد توسعه یافته و در حال رشد کشور است.

این منطقه که در مجاورت دو کشور جمهوری آذربایجان و ارمنستان قرار گرفته، دارای وسعت ۵۱'۰۰۰ هکتار است. منطقه آزاد ارس در ۱۳۷ کیلومتری شهر تبریز- که یکی از قطب های عمده دانشگاهی و صنعتی ایران است- قرار داشته و با شهر تهران نیز ۷۶۱ کیلومتر فاصله دارد.

منطقه آزاد ارس شامل ۷ بخش گسسته از هم و به مرکزیت شهر جلفا است: بخش آزاد جلفا، بخش آزاد نوردوز، بخش آزاد خدافرین، بخش آزاد یامچی، بخش آزاد مغان، بخش آزاد بيله سوار، بخش آزاد گرمی

۲- منطقه ویژه اقتصادی سهلان: دارای ۳۰۰ هکتار مساحت و ۹ باب انبار مسقف به مساحت ۴۹ هزار و ۶۶ مترمربع و شش باب هانگار به مساحت ۲۵ هزار و ۲۷۲ مترمربع و بارانداز بتونی، آسفالت و خاکی به مساحت ۲۳۹ هزار و ۶۷۴ مترمربع و ۹ باب انبار آتش زا به مساحت دو هزار و ۶۲۸ مترمربع و دو دستگاه باسکول ۶۰ تنی و پنج رشته ریل راه آهن فرعی به طول ۱۳ کیلومتر و همچنین ساختمان اداری به مساحت شش هزار و یکصد مترمربع است.

•مجهز بودن به ترمینال کانتینری با ظرفیت پذیرش سالانه تا ۲۰ هزار کانتینر.

- وجود باسکول ۶۰ تنی دیجیتال جهت توزین.
- مجهز بودن به گمرک فعال و توانمند با تأسیسات جانبی از قبیل آزمایشگاه و غیره.
- پایین بودن نرخ هزینه‌های عملیاتی شعبه نسبت به تمامی فعالان مشابه در بخش عمومی و خصوصی در سطح استان.
- داشتن توان بالفعل و ارایه خدمات جهت جابه‌جایی بیش از یک میلیون تن کالا در شرایط موجود و توان بالقوه جابجایی بیش از سه میلیون تن کالا در هر سال.
- برخورداری از ساختمان و فضای اداری به میزان کافی و مکانیزه بودن امور اداری، عملیاتی و مالی در فرآیند ورود و خروج کالا.
- با توجه به استقرار گمرک بزرگ و فعال در مجموعه سهلان و فعالیت گمرک مزبور در تمامی زمینه‌ها و رویه‌های گمرکی مانند واردات، صادرات، ترانزیت خارجی، کاپوتاژ و...، شعبه سهلان را به یکی از مناطق گمرکی قابل توجه تبدیل کرده و فعالان اقتصادی، تجاری و حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی در کنار گمرک سهلان از خدمت گیرندگان مهم و اصلی شعبه در بخش گمرکی به‌شمار می‌روند.
- ایجاد پنجره واحد به منظور تسریع بخشیدن امور اداری مشتریان و جلوگیری از اتلاف وقت آنان در راستای تکریم ارباب رجوع (استقرار ادارات مرتبط با امور صادرات و واردات).

۱۱-۳- ظرفیت‌ها و مزیت‌های شهرستان و فرودگاه تبریز

شناخت و معرفی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های شهرستان از منظر مزیت‌های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

شرایط اقلیمی و آب و هوایی

تبریز یکی از بزرگ‌ترین شهرهای ایران است که انتخاب گردشگران بسیاری است. تبریز در شمال غربی ایران و مرکز استان آذربایجان شرقی است و یکی از مراکز صنعتی، فرهنگی و گردشگری این منطقه به حساب می‌آید. تبریز از سمت شمال، جنوب و شرق، به منطقه‌های کوهستانی می‌رسند؛ شمالش کوه‌های «عینالی» و «باباباغی» و جنوبش دامنه‌های رشته‌کوه «سهند» قرار گرفته، ولی در غرب آن، جلگه‌ها و شوره‌زارها قرار دارند.

کم‌ترین ارتفاع تبریز از سطح دریا نزدیک به هزار و ۳۵۰ متر و بیش‌ترینش، نزدیک به هزار و ۵۵۰ متر است. این شهر با مساحت ۳۲۴ کیلومتر مربع، بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۰، جمعیتی نزدیک به ۱ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر دارد. مرکزهای استان‌های مجاور آذربایجان شرقی، یعنی «اردبیل»، «ارومیه» و «زنجان» به ترتیب ۲۳۰، ۱۴۰ و ۳۰۰ کیلومتر با تبریز فاصله دارند.

کوهستان‌ها

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

رشته کوه عینالی یا «عون بن علی» در سمت شمال و شمال شرق تبریز قرار گرفته و آرامگاه «عینال زینال»، تفرجگاه عون بن علی و تله کابین تبریز بر روی این رشته کوه قرار دارند.

رشته کوه سهند در جنوب تبریز است و شامل چند قله، با ارتفاع بیش از ۳ هزار متر است. بلندترین قله‌ی این رشته کوه، «قوچ گلی داغی» با ارتفاع ۳ هزار و ۷۰۷ متر است که بلندترین قسمت استان آذربایجان شرقی است. جوی‌های فراوان آب، چمنزارها، گلزارها و مراتع، این رشته کوه را به جایی دیدنی برای سفرهای بهاری تبدیل کرده. «پیست اسکی سهند» که در همین رشته کوه قرار دارد، زمستان‌ها خوراک علاقمندان به این ورزش است. پیست اسکی در کنار شرایط اقلیمی تبریز که خود طبیعت محشری برای گردشگری به حساب می‌آید، به پر رونق شدن صنعت توریستی تبریز کمک بسیاری کرده است.

رودخانه‌ها

در اطراف شهر تبریز ۲ رودخانه‌ی اصلی قرار دارند که با نام‌های «تلخه رود» (آجی چای) و «مهران رود» (قوری چای) شناخته می‌شوند. تلخه رود از کوه‌های «سبلان» در استان اردبیل سرچشمه می‌گیرد و از پیوستن چند رود دیگر تشکیل شده است. این ۲ رودخانه تأثیری زیادی روی شرایط اقلیمی تبریز داشته‌اند. این رود از شمال تبریز و از دره‌های کوه عینالی عبور می‌کند و در امتداد جاده‌ی تبریز تا «آذر شهر» ادامه می‌یابد و در نهایت به دریاچه‌ی ارومیه می‌ریزد. این رود در تمام سال آب دارد و بزرگ‌ترین منبع تامین آب دریاچه‌ی ارومیه است.

مهران رود از رشته کوه‌های سهند سرچشمه می‌گیرد و از سمت جنوب شرقی وارد شهر تبریز می‌شود، سپس با عبور از میان شهر، در سمت شمال غربی، از تبریز خارج می‌شود و به تلخه رود می‌رسد. برعکس تلخه رود، مهران رود یک رودخانه‌ی موسمی است و در تمام فصل‌های سال آب ندارد.

آب و هوا

آب و هوای تبریز، کوهستانی و سرد و خشک است. این شهر تابستان‌های معتدل، بسیار خشک و کم باران و زمستان‌های سرد و طولانی دارد. میانگین بیش‌ترین دمای تبریز در تیرماه، گرم‌ترین ماه سال، به ۲۵ درجه‌ی سانتیگراد می‌رسد و در دی‌ماه، سردترین ماه سال، متوسط دما ۲- درجه‌ی سانتیگراد است.

میانگین بارندگی سالیانه در تبریز حدود ۳۳۰ میلی‌متر است که عدد کوچکی است و بیش‌ترین بارندگی با ۱۲۱ میلی‌متر در فصل بهار اتفاق می‌افتد. فصل یخبندان از اوایل ماه آذر آغاز می‌شود و تا اواخر ماه فروردین ادامه پیدا می‌کند. تعداد روزهای یخبندان تبریز در طول سال، به‌طور میانگین به ۱۰۸ روز هم می‌رسد.

امکانات و تاسیسات زیر بنایی

آب شرب تبریز از چهار منبع خط آبرسانی زرینه رود ۵۵ درصد، خط آبرسانی نهند ۱۳ درصد، ۱۱۵ حلقه چاه‌ها در دامنه‌های سهند (هروی، سعید آباد، قزلجه میدان) ۳۱ درصد؛ و قنات‌ها یک درصد تامین می‌شود.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

برق: شرکت توزیع نیروی برق تبریز در تاریخ ۲۲/۰۱/۷۵ تحت شماره ۷۶۹۴ در اداره ثبت شرکتهای تبریز به ثبت رسیده و مسئولیت توزیع نیروی برق را در محدوده شهر تبریز و حومه و شهرهای اسکو، ایلخچی، آذرشهر، گوگان، ممقان، خسروشهر و سهند برعهده دارد. محدوده تحت پوشش این شرکت را عرصه ای به مساحت حدود ۴۷۷۰ کیلومتر مربع با جمعیتی معادل ۱۶۵۰۰۰۰ نفر که در قالب تعداد یک شهرستان و هفت شهر اسکان دارند تشکیل می‌دهد. تاسیسات و امکانات فرهنگی: تبریز شهری تاریخی ست و آثار باستانی و کهن بسیاری مانند مسجد کبود، موزه آذربایجان و بسیاری دیگر را در خود جای داده است.

دیار اولین‌ها، صنایع دستی و سوغات‌های گران‌بهایی دارد که در میان آنها نام فرش و چرم تبریز بیش از همه مسافران را به سوی خود جلب می‌کند.

تبریز به بازارهای سنتی و مدرن خود و اجناس باکیفیتی که ارائه می‌دهند شهره است و شما را با دستی پر روانه شهرتان می‌کند.

شهر تبریز در استانی با جاذبه‌های طبیعی بسیار نظیر روستای کندوان و جنگل‌های ارسباران قرار گرفته است که سفر به تبریز بدون بازدید از آنها کامل نمی‌شود.

سوغات و صنایع دستی تبریز: فرش، قالی و گلیم تبریز، محصولات پوستی و چرمی به ویژه کیف و کفش تبریز، آجیل، خشکبار و میوه‌های خشک‌شده درجه یک، شیرینی‌های بسیار لذیذ و معروف مانند قرابیه، نوقا، اریس، باقلوا، پشمک، شکلات، لوز و...

ممقان دوزی: شکلی از هنر سوزن دوزی است که در شهر ممقان رواج دارد.

چاپ کلاجه‌ای: چاپ کلاجه‌ای یا باتیک، از انواع روش‌های چاپ روی پارچه است که در تبریز و اسکو رواج دارد. ورنی: ورنی نوعی از گلیم یک روست که بدون نقشه قبلی به وسیله زنان و دختران عشایر و روستایی منطقه ارسباران و دشت مغان بافته می‌شود.

روسری ابریشمی، سوزن‌دوزی، رنگرزی، صابون مراغه، سفالگری و سرامیک، نگارگری، جلدسازی سنتی، حلوهای متنوع و لواشک‌های محلی از دیگر سوغات و صنایع معروف شهر تبریز هستند. برای آشنایی بیشتر با این سوغات می‌توانید از لینک‌های پیش رو کمک بگیرید.

بهترین جاذبه‌های گردشگری تبریز

تبریز جاذبه‌های تفریحی، تجاری و تاریخی بسیاری را در خود جای داده است که هر ساله خیل عظیمی از گردشگران را به سوی خود جذب می‌کند. اگر می‌خواهید با نقد و بررسی کامل برخی از این جاذبه‌ها آشنا شوید و در مورد دیگر جاذبه‌های تبریز به اطلاعاتی مانند هزینه، ساعت بازدید، مسیر و نقشه و... دسترسی پیدا کنید، کافی ست سری به صفحه دیدنی‌ها و تفریحات تبریز بزنید.

جاذبه های مهم تاریخی و فرهنگی تبریز

بازار تاریخی تبریز: بازار تبریز تنها اثر ثبت جهانی این شهر است و به عنوان یکی از بزرگترین بازارهای تاریخی دنیا نیز شناخته می شود. شما در این بازار به کالاها و محصولات بسیار متنوعی از فرش تبریز گرفته تا انواع ادویه جات و گیاهان دارویی دسترسی دارید و می توانید از گشت و گذار در یک بازار سنتی با حال و هوای خاص آن لذت ببرید.

مسجد کبود: یکی از ۴ مسجد آبی رنگ دنیا است که با کاشی کاری های لاجوردی بی نظیرش توجه را به خود جلب می کند. مسجد کبود که از آن به عنوان فیروزه جهان اسلام نیز یاد می شود، یکی از مهم ترین جاذبه های شهر تبریز است و سفر به این شهر بدون بازدید از آن کامل نمی شود.

ارگ علیشاه: بلندترین بنای آجری تبریز است و از یادگارهای دوره ایلخانی در این شهر محسوب می شود. مهم ترین ویژگی ارگ علیشاه که از آن با نام طاق علیشاه یا ارگ تبریز نیز یاد می کنند، طاق بزرگ آن است که عرضی بیشتر از طاق کسری دارد و با این ویژگی از دیگر بناهای تاریخی ایران متمایز شده است.

موزه آذربایجان: بزرگترین موزه تبریز است و به عنوان دومین موزه برتر باستان شناسی ایران نیز شناخته می شود. شما با بازدید از موزه آذربایجان می توانید از تماشای مجموعه ای بی نظیر از دوره هخامنشی تا دوره قاجار لذت ببرید.

موزه قاجار: این موزه در یکی از خانه های مشهور تبریز، خانه امیر نظام گروسی برپا شده است و به عنوان یکی از زیباترین خانه های تاریخی این شهر نیز از آن یاد می کنند. شما در موزه قاجار می توانید به تماشای اشیاء بسیار متنوعی مانند سکه، بافته های قدیمی، ابزار آلات موسیقی، اسلحه، اسناد و... بنشینید و گشتی در گذشته ها بزنید.

میدان ساعت: مشهورترین میدان تاریخی تبریز که یکی از مهم ترین نمادهای این شهر، برج ساعت شهرداری، نیز در این میدان قرار گرفته است. شما با گشت و گذار در میدان ساعت هم می توانید به جاذبه های تاریخی متعدد مانند ساختمان شهرداری، ارگ علیشاه و... دسترسی راحتی داشته باشید و هم از مراکز خرید معروف شهر مانند خیابان تربیت، بازار تبریز و... بازدید و خرید کنید.

مقبره الشعرا: مقبره الشعرا، بنای آرامگاهی بیش از چهارصد شاعر و ادیب به نام ایران به ویژه استاد شهریار، خاقانی و... است و با معماری و فضا سازی جالب خود یکی از نمادهای فرهنگی شهر تبریز به حساب می آید.

بهترین جاذبه های تفریحی تبریز

اثل گلی: مهم ترین جاذبه گردشگری و تفریحی شهر تبریز است و دیدنی ها و تفریحات مختلفی مانند استخر و عمارت ایل گلی، پیست اسکیت، زمین مینی گلف و... را در خود جای داده و امکانات خوبی نیز در این پارک برای گردشگران فراهم شده است. حال و هوای خوش گردش در اثل گلی با هیچ جای دیگر در تبریز قابل مقایسه نیست.

عینالی: عینالی دومین جاذبه گردشگری و تفریحی شهر است و یکی از مشهورترین مناطق کوهنوردی در تبریز محسوب می شود. تله کابین تبریز، زیپ لاین و دریاچه مصنوعی داغ گلی تنها بخش کوچکی از دیدنی ها و تفریحات عینالی است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در ضمن خوب است بدانید کوه عینالی یکی از بهترین مکانها در تبریز برای انداختن سلفی با چشم اندازی بسیار زیبا از شهر به حساب می آید.

عابر گذر شهریار: یکی از بهترین انتخابها برای خرید و شکم گردی در شهر تبریز، عابر گذر شهریار یا سنگ فرش شهریار است که به عنوان شانزه لیزه تبریز نیز بین مردم شهرت دارد. وجود مراکز خرید و فروشگاههای لوکس در کنار کافه و رستورانهای متعدد، این پیاده راه را به گزینهای جذاب برای گردش در تبریز تبدیل کرده است. همچنین نورپردازیهای زیبا که در سرتاسر خیابان به چشم می خورند، باعث شده است این پیاده راه، گزینه جذابی برای شب گردی در این شهر باشد.

باغلاباغی: یکی از پارکهای تبریز است که معروفترین شهرسازی شهر در آن قرار دارد و بخشهای مختلف تفریحی آن شامل چرخ و فلک، رنجر، سورتمه، یوفو، کشتی صبا و... می شود.

مجتمع تجاری تفریحی لاله پارک تبریز: این مجتمع از بهترین مراکز خرید شهر است و به عنوان بزرگترین مدرنترین و مجهزترین مرکز تجاری شمال غرب کشور شهرت زیادی پیدا کرده است. شما در این مجتمع می توانید در کنار دسترسی به انواع کالاها و برندهای روز، از بخشهای مختلف این مجموعه مانند هایپرمارکت، پارک شادی کودکان، فودکورت، سینما و... نیز استفاده کنید.

صنایع و معادن

از معادن معروف استان، به معدن مس سونگون، گچ گروس و... می توان اشاره کرد. شهر تبریز یکی از صنعتیترین شهرهای کشور و مرکز استان آذربایجان شرقی است. این شهر و دیگر نقاط استان آذربایجان شرقی میزبان صنایع و کارخانجات متعددی (سیمان صوفیان، تراکتور سازی، ماشین سازی، موتورزن و...) می باشند. ۳۶٪ از نیروی کار استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۸ در صنایع این استان و به ویژه صنایع تبریز مشغول به کار بوده اند که این آمار در مناطق شهری به ۱/۴۱ درصد می رسد.

با اینکه همچنان سهم بخش اقتصادی خدمات از نیروی انسانی در مقایسه با بخش صنعت در مناطق شهری این استان بیشتر است ولی این اختلاف از خیلی از استانهای کشور کمتر می باشد. بنابراین، می توان استان آذربایجان شرقی و شهر تبریز را استان و شهری صنعتی و مولد در نظر گرفت که بر خلاف بسیاری از شهرهای ایران، نسبت مصرف گرایی به تولید در آن خیلی زیاد نیست.

یکی از مهمترین صنایع تبریز، صنایع غذایی است. پشمک حاج عبدالله - شیرین عسل - آیدین _ آاناتا، عباسپور و... یکی از چندین شرکتهای فعال در حوزه صنایع غذایی می باشند که محصولات مثل شکلات، مارشمالو، آب نبات، بیسکویت، آدامس، رب گوجه فرنگی، کیک، لبنیات، روغن و... را تولید و حتی به خارج از کشور صادر می کند. این شرکت ها بیش از ده ها هزار نفر پرسنل داشته و مالک چندین شرکت تابعه در نقاط مختلف ایران می باشند. محصولات

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

کاخانجات مذکور به آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، اروپا، آفریقا، اقیانوسیه و کشورهای آسیایی، صادر می شوند. به علاوه، این شرکت ها دارای فروشگاههای زنجیره ای در تعدادی از استانهای کشور شامل آذربایجانهای شرقی و غربی، خراسان رضوی، خراسان شمالی، بوشهر، ایلام، اردبیل، اصفهان، البرز، سیستان و بلوچستان، فارس، سمنان، خوزستان و زنجان است و چند نمایندگی نیز در کشورهای چین و مالزی و کشورهای همجوار دارند.

۱۱-۴- چالش ها و محدودیت ها در سطح شرکت فرودگاهها و فرودگاه تبریز

- عدم وجود سیستم حمل و نقل ترکیبی در شهر تبریز و اتصال حمل و نقل هوایی به ریلی.
- کم شدن فعالیت های ایرلاین ها ناشی از تحریم ها و به تبع آن کاهش درآمدهای فرودگاهی
- عدم وجود جنبه قانونی جهت اداره پارکینگ فرودگاهی توسط خود فرودگاه ها، نه بهره برداران
- عدم پیاده سازی سیستم های نوین پردازش اطلاعات بار و مسافر جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان، مسافران و ایرلاین ها

- عدم وجود بستر مناسب و زیر ساخت کافی جهت ارائه خدمات الکترونیکی به مسافران و مشتریان فرودگاهی در راستای هوشمندسازی فرودگاه ها.

۱۱-۵- اسناد موجود

- طرح جامع: دارد
- طرح کسب و کار فرودگاه: دارد
- مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: قرارداد C. I. P می باشد که در پایان سال ۱۴۰۳ خاتمه می یابد.

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین

ردیف	عنوان فعالیت
۱	ارائه خدمات به میهمانان هتل
۲	غرفه عرضه محصولات شیرین عسل
۳	غرفه عرضه محصولات آبدین
۴	پایانه بار (کارگو)
۵	دکل مخابراتی همراه اول
۶	خدمات بار هوایی
۷	خدمات بسته بندی بار
۸	پارکینگ
۹	کافی شاپ و رستوران
۱۰	تاکسیرانی برون شهری
۱۱	دفتر باشگاه پاراگلایدر
۱۲	غذاخوری
۱۳	دفتر خدمات زیارتی
۱۴	باقلوا جلالی

نمایش فرش تبریز	۱۵
نانوایی	۱۶
نمایش خودرو	۱۷
مصنوعات چرمی	۱۸
آی سودا	۱۹

۱۱-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۹,۲۸۷	۲,۳۶۳	۱۱,۶۵۰	۱,۰۸۷,۸۳۴	۲۹۹,۸۴۶	۱,۳۸۷,۶۸۰	۶,۸۵۷	۴,۸۰۱	۱۱,۶۵۸
۱۳۹۱	۸,۳۸۹	۲,۰۰۲	۱۰,۳۹۱	۱,۰۲۸,۶۳۲	۲۳۳,۱۹۰	۱,۲۶۱,۸۲۲	۶,۰۴۱	۳,۹۶۳	۱۰,۰۰۴
۱۳۹۲	۷,۹۷۹	۱,۷۹۹	۹,۷۷۸	۱,۰۰۵,۱۶۴	۲۳۰,۲۳۹	۱,۲۳۵,۴۰۳	۵,۷۷۹	۴,۰۴۴	۹,۸۲۳
۱۳۹۳	۸,۸۹۶	۱,۹۹۷	۱۰,۸۹۳	۱,۱۷۹,۱۷۳	۲۷۷,۱۹۴	۱,۴۵۶,۳۶۷	۶,۸۲۶	۴,۹۷۰	۱۱,۷۹۶
۱۳۹۴	۹,۱۶۸	۱,۸۰۴	۱۰,۹۷۲	۱,۲۳۴,۹۳۱	۲۲۹,۸۲۴	۱,۴۶۴,۷۵۵	۷,۳۹۵	۳,۹۹۰	۱۱,۳۸۵
۱۳۹۵	۱۲,۸۱۴	۲,۰۸۱	۱۴,۸۹۵	۱,۵۷۹,۷۷۵	۲۵۸,۹۲۶	۱,۸۳۸,۷۰۱	۹,۸۷۵	۳,۸۶۷	۱۳,۷۴۲
۱۳۹۶	۱۳,۲۶۳	۲,۴۶۲	۱۵,۷۲۵	۱,۶۳۴,۷۲۷	۳۰۲,۲۹۰	۱,۹۳۷,۰۱۷	۱۰,۲۵۲	۴,۳۵۶	۱۴,۶۰۸
۱۳۹۷	۱۰,۶۸۴	۱,۷۹۱	۱۲,۴۷۵	۱,۳۱۵,۴۸۵	۲۳۳,۱۴۰	۱,۵۴۸,۶۲۵	۸,۷۶۴	۳,۶۳۶	۱۲,۴۰۰
۱۳۹۸	۱۰,۲۵۴	۱,۵۵۶	۱۱,۸۱۰	۱,۳۵۳,۷۴۹	۲۰۳,۵۲۲	۱,۵۵۷,۲۷۱	۹,۵۰۱	۳,۶۵۲	۱۳,۱۵۴
۱۳۹۹	۹,۱۴۳	۳۲۴	۹,۴۶۷	۹۲۴,۵۸۹	۳۸,۹۱۷	۹۶۳,۵۰۶	۶,۰۴۴	۹۲۰	۶,۹۶۴
۱۴۰۰	۱۰,۳۷۴	۱,۷۰۴	۱۲,۰۷۸	۱,۰۴۸,۰۶۶	۲۳۱,۴۹۹	۱,۲۷۹,۵۶۵	۷,۴۲۵	۴,۸۵۵	۱۲,۲۸۰
۱۴۰۱	۹,۲۶۷	۲,۰۹۰	۱۱,۳۵۷	۱,۱۸۱,۹۳۵	۲۸۰,۸۹۸	۱,۴۶۲,۸۳۳	۸,۸۰۵	۵,۳۸۲	۱۴,۱۸۷
۱۴۰۲	۱۰,۵۰۶	۲,۴۴۷	۱۲,۹۵۳	۱,۳۴۰,۰۴۹	۲۸۲,۲۷۷	۱,۶۲۲,۳۲۶	۹,۹۷۴	۵,۲۰۵	۱۵,۱۷۹

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

مقاصد پروازی:

۱. پروازهای داخلی (تهران - مشهد - اصفهان - شیراز - اهواز - کیش - بندرعباس - عسلویه - کرمان - رشت)

۲. پروازهای خارجی (مدینه - استانبول - ازبیر - اسپار تا و بغداد)

۳. پروازهای خارجی سوختگیری

۴. پروازهای نظامی - آموزشی - عبوری

ایرلاینهای فعال:

شرکت هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران (هما)؛ شرکت هواپیمائی ایرتور؛ شرکت هواپیمائی آتا؛ شرکت هواپیمائی آسمان؛ شرکت هواپیمائی کیش؛ شرکت هواپیمائی ترکیش؛ شرکت هواپیمائی ماهان؛ شرکت هواپیمائی قشم ایر؛ شرکت هواپیمائی کاسپین؛ شرکت هواپیمائی زاگرس؛ شرکت هواپیمائی معراج؛ شرکت هواپیمایی ساها؛ شرکت هواپیمایی آساجت؛ شرکت هواپیمایی پگاسوس؛ شرکت های خدمات هندلینگ آرمان و سامان

۱۱-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

- فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

هتل فرودگاهی، مجتمع رفاهی تفریحی و هایپر مارکت

- طرح احداث ترمینال جدید فرودگاه تبریز: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت

فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در دستور کار قرار گرفته و در مرحله مطالعه و طراحی و تهیه اسناد می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
تبریز	احداث ترمینال جدید	۱۴,۰۰۰,۰۰۰			BOT/ BLT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	پارک تجاری فرودگاهی: مجتمع رفاهی و نمایشگاهی، سالن کنفرانس و سالن برگزاری رویدادها،	۲,۰۰۰,۰۰۰	۳۰۰۰۰		BOT	۳	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	گردشگری سلامت	۱,۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰۰		BOT	۳	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	هتل فرودگاهی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰		BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

۱۲- فرودگاه خرم آباد

۱۲-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

استان لرستان یکی از استان های غربی ایران با وسعتی در حدود ۲۱۲۳۲ کیلومتر مربع است که بین مرزهای ۳۲ درجه و ۲۱ دقیقه تا ۳۲ درجه و ۲۳ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۲۱ درجه و ۵۱ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است.

استان لرستان از شمال به استان های مرکزی و همدان، از شرق به اصفهان، از جنوب به استان خوزستان و از غرب به استان های کرمانشاه و ایلام منتهی شده است.

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، این استان دارای ۱۱ شهرستان به نام های الیگودرز، بروجرد، خرم آباد، دورود، کوهدشت، رومشکان، دوره، ازنا، پلدختر، دلفان و سلسه؛ ۲۲ شهر، ۲۵ بخش و ۱۱ دهستان می باشد.

لرستان سرزمینی کوهستانی است و غیر از چند دشت محدود، سراسر آن را کوه های زاگرس پوشانده است.

اشرانکوه با ۲۱۵۱ متر ارتفاع بلندترین نقطه استان واقع در شهرستان ازنا و پست ترین نقطه آن در جنوبی ترین ناحیه استان واقع شده و حدود ۵۱۱ متر از سطح دریا ارتفاع دارد. لرستان تنها استان ایران است که به دلیل اهمیت فوق العاده تاریخی یکی از ۲ بخش اصلی موزه ملی ایران را به خود اختصاص داده است. این ۲ بخش اصلی عبارتند از پیش از تاریخ، تاریخی و لرستان، دوران اسلامی، مهر و سکه. استان لرستان سومین استان پر آب کشور است و ۱۲ درصد آبهای کشور را در اختیار دارد.

جمعیت شناسی استان

برابر نتایج کلی سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، استان لرستان با یک میلیون و ۷۶۰ هزار و ۶۴۹ نفر به عنوان شانزدهمین استان کشور اعلام شد. بر اساس این گزارش از مجموع جمعیت لرستان، تعداد ۸۹۲ هزار و ۸۸۹ نفر مرد و ۸۶۷ هزار و ۷۶۰ نفر زن هستند که در قالب ۵۰۹ هزار و ۲۵ خانوار زندگی می کنند. در استان لرستان، خرم آباد با ۵۰۶ هزار و ۴۷۰ نفر پرجمعیت ترین شهر استان است و شهرهای بروجرد با ۳۲۶ هزار و ۴۵۲ نفر و درود با ۱۷۴ هزار و ۵۰۸ نفر در دوم و سوم هستند. در این آمارگیری شهر رومشگان و همچنین دوره چگنی کم جمعیت ترین شهرهای استان هستند.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

فرودگاه خرم آباد با ارتفاع ۱۱۵۱ متر (۳۷۳۳ فوت) از سطح دریا در مختصات ۳۳ درجه و ۲۱ دقیقه شمالی و ۲۱ درجه و ۱۱ دقیقه شرقی و در فاصله تقریباً ۱ کیلومتری جنوب غربی خرم آباد واقع شده و حدود ۱۱۲ هکتار مساحت دارد.

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

طراحی اولیه فرودگاه خرم آباد در اواسط سال (۱۳۲۲در جریان جنگ جهانی دوم) توسط متفقیان در محلی روبروی کمپ نظامی بدرآباد که مقر نیروهای نظامی شوروی سابق، انگلیس و آمریکا بود، صرفا جهت پرواز هواپیماهای ملخی قدیمی صورت گرفت. در این زمان، باند فرودگاه به عرض ۳۱متر و طول ۱۱۱۱ متر بوده است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و ..)

۱۴۵۰	مساحت پارکینگ اداری (مترمربع) :	خرم آباد	نام فرودگاه :
عدم وجود راه بند	وضعیت موجود و کاستی ها / پارکینگ اداری :	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
۴۰۰۰	مساحت پارکینگ عمومی (مترمربع) :	332619N	طول جغرافیایی :
م وجود سابلان ،راه بند ، کیوسک ورودی- خروج	وضعیت موجود و کاستی ها / پارکینگ عمومی :	0481650E	عرض جغرافیایی :
شبکه داخلی	شبکه فاضلاب :	۸	فاصله تا شهر (کیلومتر):
شبکه داخلی	طول شبکه فاضلاب (متر):	۲۰۰	مساحت فرودگاه (هکتار) :
ندارد	تصفیه خانه فاضلاب :	3790ft	ارتفاع از سطح دریا :
دارد	چاه آب :	BAE146 MD88 RJ85 BAE R...	هواپیمای طرح :
۱	تعداد چاه آب :	4E	رده فرودگاه :
-	وضعیت موجود و کاستی ها :	دارد	نمازخانه/محوطه فرودگاه :

مشخصات باند های فرودگاه

آسفالت	جنس وضعیت روسازی :	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
۷۰۰۰	طول زهکشی (متر) :	۲۹/۱۱	شماره باند :
دارد	وضعیت زهکشی :	۳۴۹۲	طول باند (متر):
دارد	وضعیت روشنایی :	۴۵	عرض باند (متر) :
۱۳۹۶	تاریخ آخرین روکش :	۱۵	عرض شانه :
۰	طول Holding (متر) :	آسفالت	نوع شانه :
۰	عرض Holding (متر) :	PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت :
آسفالت	جنس : Holding	دارد	استریپ :
اجرای بخش استریپ شمال باند - راه اندازی چراغ های پرسین اپروچ-	توضیحات :	۴۲۱۲	طول استریپ (متر) :
		۵۰	عرض استریپ (متر) :

مشخصات تاکسیوی فرودگاه

۳۹۹	طول زهکشی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
دارد	وضعیت زهکشی:		شماره تاکسیوی:
دارد	وضعیت روشنایی:	۳۹۹	طول:
۱۳۶۳	تاریخ آخرین روکش:	۲۳	عرض:
PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت:	۷	عرض شانه:
		آسفالت	نوع شانه:

مشخصات تاکسیوی فرودگاه			
۴۰	طول زهکشی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
دارد	وضعیت زهکشی:		شماره تاکسیوی:
دارد	وضعیت روشنایی:	۴۰	طول:
۱۳۹۶	تاریخ آخرین روکش:	۳۸	عرض:
PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت:	۷	عرض شانه:
		آسفالت	نوع شانه:

۲۱۰	طول زهکشی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
دارد	وضعیت زهکشی:		شماره تاکسیوی:
دارد	وضعیت روشنایی:	۲۱۰	طول:
۱۳۹۶	تاریخ آخرین روکش:	۳۸	عرض:
PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت:	۳	عرض شانه:
		آسفالت	نوع شانه:

۲۱۰	طول زهکشی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
دارد	وضعیت زهکشی:		شماره تاکسیوی:
دارد	وضعیت روشنایی:	۲۱۰	طول:
۱۳۹۶	تاریخ آخرین روکش:	۳۸	عرض:
PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت:	۳	عرض شانه:
		آسفالت	نوع شانه:

مشخصات اپرون فرودگاه			
دارد	وضعیت زهکشی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	تاریخ آخرین به روزرسانی:
ندارد	وضعیت روشنایی:	۹۹	طول اپرون:
۱۳۶۳	تاریخ آخرین روکش:	۷۵	عرض اپرون:
دارد	سیستم برقگیر اپرون: حظ کتسی و بیتوپلاستیک	آسفالت	نوع شانه:
ندارد	سطوح همزمان:	۸	عرض شانه:
PCN 50/F/C/Y/T	مقاومت:	آسفالت	جنس وضعیت روسازی:
۲	تعداد پارک هواپیما:	۹۹	طول زهکشی:

مشخصات اپرون فرودگاه			
تاریخ آخرین به روزرسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	وضعیت زهکشی:	دارد
طول اپرون:	۳۱۰	وضعیت روشنایی:	دارد
عرض اپرون:	۱۱۵	تاریخ آخرین روکش:	۱۳۹۶
نوع شانه:	آسفالت	سیستم برقگیر اپرون:	ندارد
عرض شانه:	۸	حظ کشی و بیتوپلاستیک سطح باند:	دارد
جنس وضعیت روسازی:	بتن	مقاومت:	PCN 55/F/C/Y/T
طول زهکشی:	۳۱۰	تعداد پارک هواپیما:	۴

مشخصات ساختمان فرودگاه			
تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	سال احداث ساختمان:	۱۳۷۲
نوع ساختمان:	ساختمان برج و عملیاتی	ارتفاع برج (متر):	۲۷
مساحت ساختمان (مترمربع):	۱۲۰	سیستم برقگیر (ارتینگ):	دارد
موقعیت استقرار نسبت به باند:	ضلع شمالی	وضعیت موجود و کاستی ها:	سی - فضای کم فنی و کارگاهی - عدم امکا

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۲۹	سال احداث ساختمان:	۱۳۹۵
نوع ساختمان:	ساختمان اداره فنی	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۱۰۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	-

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	سال احداث ساختمان:	۱۳۶۰
نوع ساختمان:	ساختمان اداری	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۳۲۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	عمر بالای ساختمان و مستهلک -

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	سال احداث ساختمان:	۱۳۶۰
نوع ساختمان:	ساختمان سوخت رسانی	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۷۸۰۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	-

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	سال احداث ساختمان:	۱۳۶۰
نوع ساختمان:	ساختمان □ □ □	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۴۰۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	به علت نزدیک بودن به باند - لزوم تغییر

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۱۲	سال احداث ساختمان:	۱۳۸۲
نوع ساختمان:	ساختمان اداره فنی	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۲۰۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	عدم وجود سیستم اعلان و اطفاء حریق -

تاریخ آخرین به روز رسانی:	۱۳۹۹/۰۹/۰۵	سال احداث ساختمان:	۱۳۶۰
نوع ساختمان:	ساختمان نقلیه	سیستم برقگیر (ارتینگ):	ندارد
مساحت ساختمان (مترمربع):	۳۰۰	وضعیت موجود و کاستی ها:	عدم وجود سیستم اعلان و اطفاء حریق -

۱۲-۲- شناسایی زیرساخت ها

گرد آوری اطلاعات مربوط به زیر ساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان میزان مصرف سالانه آب در این فرودگاه سالانه در محدوده ۱۳۰/۰۰۰ متر مکعب، برق ۸۲۶/۰۰۰ کیلو وات ساعت و گاز میزان ۱۲۸/۰۰۰ متر مکعب است که با مدیریت در مصرف سعی در عدم افزایش این میزان ها را در سال های آینده دارد.

انرژی (آب، برق، گاز و ...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.
مسیر های دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)
مسیر جاده ای می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود بر بستر فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

روستای میانگلال - کارخانه شیر - مخزن های شرکت نفت - کوه

گمرک

دفتر داخل سالن ترمینال - مستقر و ثابت نیست

۱۲-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان از منظر:

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و ..

استان لرستان در غرب ایران، بین چهل و شش درجه و پنجاه و یک دقیقه تا پنجاه درجه و سه دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ و سی و دو درجه و سی و هفت دقیقه تا سی و چهار درجه و بیست و دو دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرار گرفته و وسعت آن حدود بیست و هشت هزار و پانصد و پنجاه و نه کیلومتر مربع است. این استان، از شمال به استان های مرکزی و همدان؛ از جنوب به استان خوزستان؛ از شرق به استان اصفهان و از غرب به استان های کرمانشاه و ایلام محدود است. اشترانکوه با چهار هزار و پنجاه متر ارتفاع بلندترین نقطه استان لرستان است. پست ترین نقطه آن در جنوبی ترین ناحیه استان واقع شده و حدود پانصد متر از سطح دریای آزاد ارتفاع دارد.

استان لرستان سرزمینی کوهستانی است که به جز تعدادی دره آبرفتی و چند دشت کوچک، ناحیه هموار ندارد استان لرستان دارای آب و هوای متنوع است. در زمستان، هنگامی که در شمال لرستان برف و کولاک و سرمای شدید جریان

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

دارد، قسمت های جنوبی آن از هوای مطبوع و بارانی برخوردار است. بررسی های اقلیمی نشان می دهند، خرم آباد دارای زمستانی معتدل و تابستانی گرم است و بروجرد زمستانی سرد و تابستانی معتدل دارد. الیگودرز نیز زمستانی بسیار سرد و تابستانی معتدل دارد. پر باران ترین استان کشور بعد از سه استان شمالی است؛ به طوری که متوسط بارندگی سالیانه که برای کل کشور حدود ۲۰۲ میلیمتر است، در لرستان به حدود ۱۳ میلیمتر بالغ می گردد. لرستان با دارا بودن تشکیلات سخت زمین شناسی و ۹۰۳۳ کیلومتر سفره های آبرفتی بالغ بر ۰/۹ میلیارد متر مکعب آب های زیر زمینی را در خود ذخیره نموده است. از مجموع پتانسیل آبی استان حدود ۲ میلیارد متر مکعب با راندمان ۹۰ درصد در بخش کشاورزی به مصرف می رسد.

لرستان را از نظر گویش به چهار منطقه مجزا می توان تقسیم کرد:

الف: منطقه لر نشین: شامل خرم آباد، پاپی، ویسیان، پلدختر، بالا گریوه، منطقه سگوند، گریه، زاغه، رازان، چگنی و مناطقی از کوهدشت.

ب: منطقه لک نشین: شامل چغلوندی، الشتر، نورآباد، سر طرهان، قسمتی از کوهدشت و بخشی از دشت سیالاکور.

ج: منطقه بختیاری: شامل الیگودرز، شول آباد، بز نوید، ززو ماهرو، بخش هایی از درود و ازنا.

د: منطقه بروجردی نشین: شامل بروجرد، اشترینان، قسمت هایی از دشت سیالاکور و قسمت هایی از درود و ازنا.

صنایع و معادن

در بخش صنعت نیز لرستان با قرار گرفتن در بخش چین خورده زاگرس دارای ظرفیت های مناسب معدنی است، به طوری که از ۹۴ ماده معدنی شناخته شده در کشور ۲۹ نوع در این استان شناسایی و ۷۱ نوع آن استخراج می شود. قبل از تحریم های غرب علیه کشورمان ۲۱ درصد اشتغال صنعتی در لرستان مربوط به صنعت سنگ بود و در این حوزه حدود ۷۲ هزار نفر مستقیم و غیرمستقیم مشغول فعالیت بودند که رقم قابل توجهی است. از مؤلفه های مثبت برای سرمایه گذاری در لرستان ضریب امنیتی بالاست، به طوری که این استان از نظر شاخص های امنیتی جزء پنج استان برتر کشور است، اما با وجود این امنیت مطلوب، مزیت ها و موقعیت مناسب، این استان هنوز از نظر سرمایه گذاری بخش خصوصی جایگاه مناسبی ندارد.

فناوری اطلاعات

- وجود نیروهای متخصص و کارآمد در استان
- بستر فایبر نوری در تمام قسمت های استان و فرودگاه
- پایین بودن قطعی سیستم
- تأمل خوب بین کارشناسان فرودگاه و کارشناسان مخابرات استان لرستان

گردشگری

لرستان با داشتن جاذبه های گردشگری فراوان مانند تالاب ها، آبشارهای زیبا، دریاچه های طبیعی پرآب، رودخانه های خروشان، جنگل های بلوط و همچنین مناطق زیبای کوهستانی. لرستان با دارا بودن ۷۰۳۳ اثر تاریخی و طبیعی ثبت شده، رتبه اول کشور از نظر تعداد این آثار را به خود اختصاص داده است. در واقع گنجینه ای برای طبیعت گردی در ایران است. این استان سرسبز و تاریخی به عنوان یکی از کهن ترین زیستگاه های بشر در دوران پیش از تاریخ، زمینه ها و ظرفیت های فراوانی برای جذب گردشگران داخلی و خارجی در تمامی ایام سال را دارد. بر اساس آمارهای سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان لرستان، سالانه بیش از سه میلیون گردشگر داخلی و خارجی از مناطق طبیعی، فرهنگی، تاریخی و تفریحی این استان دیدن می کند. به گفته کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری لرستان، در حال حاضر استان لرستان دارای ۱۰۳ تخت در سطح هتل ها و ۷۴ تخت در سطح میهمان پذیرها است.

گردشگری طبیعی (اکوتوریسم و ژئوتوریسم)، تاریخی- فرهنگی، سلامت، ورزشی، روستایی- عشایری، گردشگری ریلی و گردشگری پیرامون تاسیسات آبی (سدها) در کل استان - تأسیسات و زیر ساخت های مرتبط با گردشگری (هتلها، رستورانها، مجتمع های گردشگری و بین راهی و...) در کل استان - صنایع دستی (ورشو و ماشته) در بروجرد و خرم آباد

کشاورزی

لرستان با تولید سالانه حدود ۹ میلیون تن انواع محصول زراعی، باغی، دامی و شیلات، وجود بیش از ۹ میلیون واحد دامی، ۱۳۳ هزار هکتار اراضی قابل کشت و ۲۹ دشت مرغوب و حاصل خیز یکی از قطب های کشاورزی و دامپروری در کشور محسوب می شود. این استان همچنین در زمینه تولید آبریان به ویژه ماهیان سرد آبی با تولید سالانه حدود ۷۰ هزار و ۰۳۳ تن ماهی در بین استان های غیر ساحلی کشور رتبه نخست را به خود اختصاص داده است و در اکثر صنایع بصورت مکانیزه و صنعتی انجام می گردد.

خدمات (امکانات و تسهیلات موجود در فرودگاه)

ارائه خدمات و تسهیلات ناوبری و هوانوردی در بخش های مراقبت پرواز، مخابرات هوایی و سرویس های ارتباطی، ارائه خدمات ایمنی زمینی و آتش نشانی و تجسس و نجات و ارائه خدمات و تسهیلات سطوح پروازی و اپرون ایجاد فضای مناسب و امکانات زیرساختی جهت فعالیت شرکت های هواپیمایی (کانتینر های پذیرش مسافر، خدمات بار، سوله و اماکن پشتیبانی، دفاتر ترافیک و ایجاد بستر های ارتباطی فیبرنوری و FIDS)

- ارائه خدمات و تسهیلات فرودگاهی (ساخت و تجهیز ترمینال های داخلی و بین المللی و سالن تشریفات اختصاصی و تجهیزات مورد استفاده جابجایی بار مسافری، ایجاد فضای استقرار شعب ارزی و ریالی بانک ها و دستگاه های ATM - ارائه خدمات پشتیبانی شامل، ژنراتور برق اضطراری، تأسیسات سیستم گرمایشی و سرمایشی

- ایجاد فضای کسب و کار جهت غرف سوغات، صنایع دستی و بسته بندی، کافی شاپ، تاکسی سرویس و پارکینگ خودرو

- ایجاد فضای مناسب جهت انجام فعالیتهای تبلیغاتی

- ایجاد فضای مناسب و امکانات زیر ساختی جهت ارائه خدمات به سازمان ها، ارگان ها و نهاد های حفاظتی، امنیتی و انتظامی (گمرک، هواشناسی، سوختگیری، هلال احمر، گذر نامه، نهاد، سپاه نیروی انتظامی و هوانیروز)

۱۲-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت ارتفاع اراضی، آب و هوا و غیره...)

باتوجه به موقعیت فرودگاه خرم آباد و ارتفاع از سطح دریا و شیب مناسب برای نشست و برخاست هواپیما و آب و هوای معتدل کوهستانی و اراضی مسطح و طول باند مناسب پذیرای هر تایپ پروازی و مناسب سرمایه گذاری در بخش های کشاورزی صنعتی و صنایع معدنی می باشد.

محدودیت های دسترسی به منابع آب و گاز و برق و ...

محدودیت دسترسی انرژی بیشتر مربوط به آب شرب مصرفی در این فرودگاه است که امکان دسترسی به آب تصفیه شده شهری ندارد و آب شرب مصرفی توسط چاه آب تامین می شود.

محدودیت های مرزی، پهنه های اداری معارض و فاقد مجوز واگذاری

باتوجه به فاصله نزدیک به مرز زمینی کشور های حوزه خلیج فارس مزر هوایی نداریم و در فضای فرودگاهی هیچگونه معرض املاک و یا مجوز غیر قانونی در این فرودگاه نمی باشد.

۱۲-۵- اسناد موجود

طرح جامع

طرح جامع فرودگاه بر اساس استانداردهای فرودگاهی انجام و به تایید رسیده است.

قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا: ندارد

۱۲-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز مسافر و بار کارگو - غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۳۷۰	۰	۳۷۰	۱۸۰۲۶۳	۰	۱۸۰۲۶۳	۱۰۱	۰	۱۰۱
۱۳۹۱	۵۰۸	۰	۵۰۸	۳۲۰۹۴۳	۰	۳۲۰۹۴۳	۱۶۶	۰	۱۶۶
۱۳۹۲	۶۵۹	۰	۶۵۹	۴۲۰۹۷۳	۰	۴۲۰۹۷۳	۱۹۶	۰	۱۹۶
۱۳۹۳	۱۰۰۸۸	۰	۱۰۰۸۸	۸۱۰۶۴۳	۰	۸۱۰۶۴۳	۳۷۵	۰	۳۷۵
۱۳۹۴	۹۸۰	۱۳	۹۹۳	۶۹۰۲۱۴	۱۰۶۷۹	۷۰۰۸۹۳	۳۳۶	۱۴	۳۵۰
۱۳۹۵	۵۷۸	۶	۵۸۴	۴۲۰۶۲۲	۸۰۴	۴۳۰۴۲۶	۲۲۱	۷	۲۲۸
۱۳۹۶	۹۳۰	۴	۹۳۴	۶۸۰۰۷۰	۴۷۴	۶۸۰۵۴۴	۳۶۲	۵	۳۶۷
۱۳۹۷	۶۸۰	۰	۶۸۰	۴۳۰۳۹۰	۰	۴۳۰۳۹۰	۲۰۷	۰	۲۰۷
۱۳۹۸	۷۰۲	۰	۷۰۲	۴۷۰۰۹۹	۰	۴۷۰۰۹۹	۲۲۲	۰	۲۲۲
۱۳۹۹	۷۰۶	۰	۷۰۶	۳۹۰۹۷۴	۰	۳۹۰۹۷۴	۲۳۵	۰	۲۳۵
۱۴۰۰	۸۹۲	۰	۸۹۲	۴۵۰۴۳۳	۰	۴۵۰۴۳۳	۲۷۶	۰	۲۷۶
۱۴۰۱	۶۵۹	۰	۶۵۹	۴۸۰۱۶۲	۰	۴۸۰۱۶۲	۲۹۷	۰	۲۹۷
۱۴۰۲	۷۵۸	۲	۷۶۰	۶۲۰۶۳۴	۱۹۸	۶۲۰۸۳۲	۳۹۹	۱	۴۰۰

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی)

در سال گذشته شش پرواز آموزشی و یک پرواز تفریحی در این فرودگاه انجام شده است.

کاربری هواپیما	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
آموزشی	۱۴	۲۶	۵۰	۱	۱۲	۳۱	۱	۸	۷۲	۱	۶
باری	۱	۱	۱	۰	۲۸	۰	۲	۱	۰	۰	۰
تشریفاتی	۱	۱۶	۴	۰	۱۲	۵	۱۹	۳۶	۱۶	۲۳	۳۸
تفریحی	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱
خدماتی	۴۹	۵۳	۱۰۳	۲۳۴	۱۴۷	۲۲۲	۵۵	۷۲۳	۸۲	۲۹۰	۲۸۱
سمپاشی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۰	۰
عبوری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۰
محلی	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۶	۰	۰	۰

مقاصد پروازی

مقاصد پروازی:

۱۴۰۱: به مقصد تهران

سنوات گذشته پرواز به مقاصد مشهد مقدس - عسلویه و عتبات

ایرلاین های فعال

۱۴۰۱: ایران ایر و ماهان پارس ایر و وارث

سنوات گذشته: علاوه بر شرکت های فوق قشم ایر - تابان نیز فعال بوده اند

۱۲-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایر ساید

هوانوردی عمومی و آموزش خلبانی - پرواز کارگو

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
خرم آباد	دهکده گردشگری - ورزشی (مجمع ورزشی)	۲,۴۰۰,۰۰۰	۷۰۰۰		BOT			لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	کارگو	۵۰۰,۰۰۰	۱۰۰۰		BLT / BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل (۴ ستاره)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰۰		BLT / BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۱۳- فرودگاه رشت

۱۳-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با شهرستان و فرودگاه رشت

فرودگاه رشت دارای موقعیت ارتباطی ممتاز حاشیه دریای کاسپین و در مسیر کریدور شمال-جنوب (کریدور نوستراک) و در یکی از مهمترین شهرهای گردشگرپذیر ایران واقع گردیده است. حجم بالای تردد مسافرت‌های داخلی به استان گیلان، موقعیت جغرافیایی و همچنین آب و هوایی شهر رشت سبب شده این فرودگاه در میان فرودگاه‌های کشور پتانسیل زیادی برای توسعه و افزایش درآمد کشور از حمل و نقل و تجارت را داشته باشد.

بر اساس سند آمایش استان بخشی از چشم انداز توسعه گیلان " استان با احیای نقش دروازه‌های خود، نقشی موثر در تعامل با کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا ایفا و ضمن بازگشایی کریدورهای اقتصادی و ارتباطی، همچون پلی میان شرق آسیا تا شرق و شمال اروپا عمل می‌کند". از این رو، یکی از ماموریت‌هایی توسعه استان " ارایه کننده برخی خدمات برتر در سطح فراملی، ملی و منطقه ای با تأکید بر خدمات گمرکی و لجستیکی " تعریف شده است. در همین راستا برنامه آمایش توسعه استان یکی از تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان را "حمل و نقل، ترانزیت و بازرگانی با تأکید بر پیوندهای فراملی (نوستراک و تراسیکا)" ذکر کرده است و در تقسیم کار ملی برای استان گیلان در بخش حمل و نقل و ارتباطات نقش "حلقه اتصال بندر چابهار به آسیای میانه، قفقاز و اروپا (نوستراک) از طریق ارتباطات ریلی، هوایی، جاده‌ای و دریایی ارتباط دهنده استانهای غربی و مرکزی با سواحل دریای خزر و کشورهای آسیای میانه، قفقاز و اروپا " را در نظر گرفته است.

بدیهی است برای رسیدن به این اهداف، سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی در سند آمایش استان در نظر گرفته شده است. برای مثال در حوزه سیاست‌های حوزه زیربنایی " بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های حمل و نقل هوایی " یکی از سیاست‌ها و اولویت‌دار استان است که بر این اساس برنامه اجرایی آمایش استان در بخش حمل و نقل " برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل " و " برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای، ریلی و هوایی " و در بخش بازرگانی " برنامه توسعه خدمات پشتیبان و لجستیک " است.

از این رو در اجرای سند آمایش توسعه استان به عنوان بالاترین سند توسعه استان در نظر است تا در راستای اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی ذکر شده در این سند و همچنین ایجاد ساختار فضایی نظام ارتباطات هوایی مورد اشاره در این سند اقدام لازم جهت "توسعه، پالایش و بهبود فضایی فرودگاه بین المللی سردار جنگل رشت" صورت پذیرد.

بدیهی است تحقق چنین اهدافی نیاز به سرمایه گذاری زیربنایی قابل توجه بخش عمومی و بخش خصوصی دارد. در این راستا فرودگاه سردار جنگل رشت در نظر دارد تا از ظرفیت بخش خصوصی نیز برای تحقق اهداف توسعه‌ای خود در راستای سند آمایش استان و همچنین طرح جامع فرودگاه سردار جنگل رشت استفاده نماید. اما تحقق سرمایه گذاری بخش

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

خصوصی مستلزم سرمایه گذاری در زیرساخت های فرودگاه رشت است. در ادامه ضمن مرور وضعیت رقابتی فرودگاه رشت و محاسبات اولیه مالی ارائه شده است.

شهرستانهای استان گیلان

بر اساس تقسیمات کشوری، استان گیلان به ۱۷ شهرستان تقسیم شده است که لیست آنها در زیر آورده شده است:

رشت - تالش - لاهیجان - رودسر - لنگرود - بندرانزلی - صومعه سرا - آستانه اشرفیه - آستارا - رودبار - فومن - رضوانشهر - خمم - ماسال - شفت - سیاهکل - املش

موقعیت جغرافیایی و تقسیمات کشوری استان گیلان

این استان از شمال به دریای کاسپین و کشور آذربایجان، که از طریق آستارا با آن دارای مرز بین المللی است، از غرب به استان اردبیل، از جنوب به استان زنجان و قزوین و از شرق به استان مازندران محدود می شود. مساحت استان گیلان ۱۴۰۴۴ کیلومتر مربع و طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ جمعیت آن ۲,۵۳۰,۶۹۶ نفر است. گیلان دهمین استان پرجمعیت و دومین استان پرجمعیت شمال ایران پس از مازندران است. تراکم جمعیت در این استان با ۱۷۷ نفر در هر کیلومتر مربع جایگاه سوم را در ایران دارد. کلانشهر رشت با داشتن ۴۶ درصد کل جمعیت استان، مرکز و پرجمعیت ترین شهر شمال کشور و یازدهمین شهر پرجمعیت ایران است. از دیگر شهرهای پر جمعیت این استان می توان به ترتیب شهرهای بندر انزلی، مهم ترین بندر ایرانی در حاشیه دریای خزر نام برد. لاهیجان - لنگرود - تالش - رودسر - بندر آستارا - صومعه سرا اشاره کرد.

طبیعت گیلان پوشیده از جنگل و دارای آب و هوای معتدل و مرطوب است. این استان شامل مناطق سرسبز شمال غربی رشته کوه البرز و بخش غربی کرانه های جنوبی دریای خزر است. استان گیلان از سال ۱۳۴۴ در تقسیمات کشوری ایران به عنوان استان مستقل وارد شد. این منطقه پیش از آن ایالت گیلان و طوالش بعد با نام استان یکم خوانده می شد. سنت مقاومت در برابر اشغالگران موضوعی تکراری در نوشته های نویسندگان و تاریخ نگاران محلی و ملی گرا است.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه سردار جنگل رشت

فرودگاه سردار جنگل رشت (یاتا: RAS، ایکائو: OIGG) در شمال شهر رشت در بلوار ولی عصر کلانشهر رشت واقع شده است. ارتفاع باند فرودگاه ۴۰ پا زیر سطح آبهای آزاد است. این مزیت استراتژیک باعث می شود، در هنگام تیک آف هواپیما، هواپیما صعود راحتتر و کاراتری داشته باشد و در نتیجه با بار بیشتر و سوخت کمتری پرواز کند. به طور تقریبی یک هواپیمای ایلوشن در فرودگاه رشت معادل ۲۰ درصد بارگیری بیشتر نسبت به فرودگاه های اطراف دارد. دمای هوا و شرایط جوی مناسب در فرودگاه نیز به افزایش توان باربری، کاهش مصرف سوخت و همچنین کاهش هزینه ها و کنسلی پروازها کمک می کند.

فرودگاه رشت طول مدت پرواز کمتری به اوراسیا و بویژه منطقه اورال (چیلیاینسک) و بندر استراخان روسیه نسبت به تمام فرودگاه‌های کشور دارد.

گمرک مستقر در فرودگاه رشت، این فرودگاه را در میان فرودگاه‌های کشور برجسته می‌کند. مرکز سوخت‌گیری هواپیمایی و هواشناسی فرودگاهی از ویژگی‌های دیگر پروازهای بین‌المللی است که خوشبختانه فرودگاه رشت این امکانات را در اختیار دارد.

هفت طرح تقرب پروازی فرودگاه رشت ویژگی متمایز دیگر این فرودگاه است که باعث می‌شود در شرایط جوی نامساعد همچنان امکان فرود هواپیما در فرودگاه وجود داشته باشد.

تاریخچه فرودگاه سردار جنگل رشت

تاسیس فرودگاه سردار جنگل رشت به سال ۱۳۱۷ خورشیدی باز می‌گردد. این فرودگاه از لحاظ دسترسی شهری در شهر رشت یکی از برترین فرودگاه‌های ایران است. فرودگاه مزبور که سال‌ها با نام سلیمان داراب نیز خوانده می‌شد در سال ۱۳۲۶ رسماً افتتاح شد. این فرودگاه پس از چندین سال فعالیت تعطیل شد و تاسیساتش در سال ۱۳۴۴ به محل فعلی فرودگاه واقع در بلوار ولی عصر (عج) رشت ساخته شده بود، منتقل گردید و در سال ۱۳۴۷ به طور رسمی به عنوان اولین فرودگاه مدرن استان گیلان افتتاح شد.

ترمینال‌های فرودگاه سردار جنگل رشت:

ترمینال پروازهای خارجی فرودگاه رشت (ترمینال ۱)

ترمینال شماره ۱ به پروازهای خارجی اختصاص داشته و در محیطی به مساحت ۳۵۰۰ هزار متر مربع بنا شده است. هفته‌ای ۲ پرواز خارجی از طریق این ترمینال انجام می‌شود. شامل بخش‌هایی چون سالن عمومی، بخش کنترل گذرنامه، بخش کنترل گمرک، محل دریافت بار، سالن ترانزیت، اطلاعات پرواز، نمازخانه و سرویس بهداشتی می‌شود.

ترمینال پروازهای داخلی فرودگاه رشت (ترمینال ۲)

ترمینال ورودی و خروجی پروازهای داخلی فرودگاه رشت، این ترمینال شامل بخش‌هایی چون سالن عمومی، محل دریافت بار، سالن ترانزیت، اطلاعات پرواز، نمازخانه و سرویس بهداشتی می‌شود. گفتنی است که در حال حاضر این ترمینال روزانه، تا ۷ پرواز داخلی انجام می‌گیرد.

امکانات ترمینال‌های فرودگاه رشت:

رستوران و بوفه‌ها، غرف تجاری، بانک، دستگاه‌های خودپرداز، آژانس‌های خدمات مسافرتی و رزرواسیون هتل، تاکسیرانی و اجاره خودرو بدون راننده جایگاه تشریفات (CIP-VIP)، نمازخانه، تسهیلات جهت معلولین، سالن عمومی داخلی، سالن ترانزیت ترمینال، سالن عمومی ترمینال خارجی

پارکینگ فرودگاه رشت:

فرودگاه رشت سه پارکینگ خودرو به مشخصات زیر دارد:

یک پارکینگ روباز روبروی ترمینال پروازهای داخلی به مساحت ۹۰۰۰ متر و ظرفیت ۲۰۰ دستگاه خودرو، یک پارکینگ روباز مقابل ترمینال پروازهای خارجی به مساحت ۱۶۰۰ متر و ظرفیت ۶۰ دستگاه خودرو، دیگری پارکینگ روباز محوطه سالن پشتیبانی پروازهای خارجی به مساحت ۳۸۰۰۰ متر و ظرفیت ۱۵۰۰ دستگاه خودرو می باشد.

۱۳-۲- شناسایی زیرساخت ها

وضعیت تاسیسات زیربنایی آب-برق-گاز فرودگاه سردار جنگل رشت

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مخابرات و فناوری اطلاعات فرودگاه

شبکه تلفن فرودگاه که توسط دو کابل شبکه فیبر نوری تأمین می شوند.

بخش IT فرودگاه رشت بر روی بستر شبکه فیبر نوری متصل به شرکت فرودگاه ها و ناوبری هوایی ایران فعالیت می کند و شبکه اینترنت داخلی نیز روی شبکه فیبر نوری می باشد.

محدوده جغرافیایی فرودگاه رشت

زمین فرودگاه رشت در زمینی به مساحت ۲۲۹ هکتار قرار دارد.

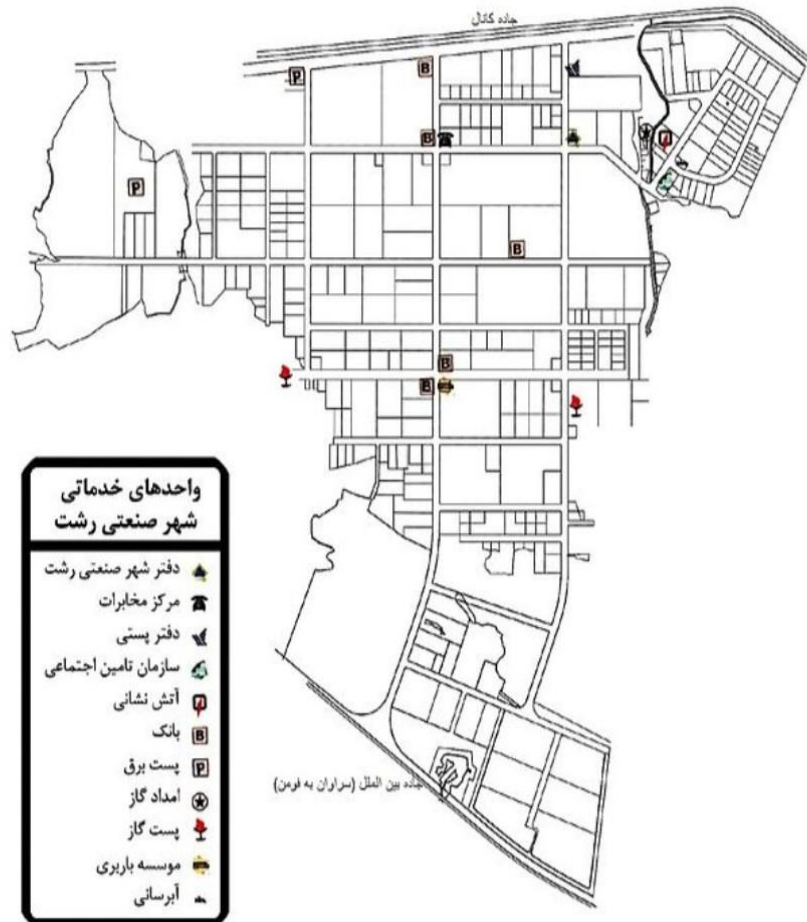
- از شمال به جاده رشت انزلی
- از سمت جنوب به جاده کمربندی
- از شرق به جاده رشت لاهیجان
- از غرب به منطقه آلمان پستک گلزار رشت

در ۱۵ کیلومتری شمال فرودگاه رشت منطقه آزاد کاسپین را داریم.

شهرک صنعتی رشت یکی از شهرک های بزرگ صنعتی ایران است که در سال ۱۳۵۳ در جنوب شهر رشت تأسیس شد. این شهرک با وسعت تقریبی ۲۲۸۸ هکتار طراحی (۵۲۰ هکتار فاز عملیاتی، در حال حاضر ۲۸۰ واحد صنعتی در این شهر صنعتی وجود دارد که از این تعداد ۱۴۰ واحد در حال کار و ۱۱۰ واحد نیز در حال احداث می باشند.

واحد های خدماتی شهرک صنعتی

۱۳-۳- ظرفیت ها و مزیت های شهرستان و فرودگاه گیلان

استان گیلان با حدود ۹/۰ درصد مساحت کل ایران، ۱/۹۲ درصد چای، ۶/۳۷ درصد برنج، ۲/۷۶ درصد فندق، ۱/۸۵ درصد ابریشم، ۶۰ درصد بادام زمینی، ۴/۲۱ درصد زیتون، ۷/۲ درصد مرکبات، ۴/۱۳ درصد گوشت ماهی خاویاری، ۴ درصد گوشت مرغ، ۱/۵ درصد گوشت قرمز، ۴/۲۲ درصد آبزیان پرورشی و ۱۵ درصد خاویار کشور را تولید می نماید. این استان دارای بندری برای بارگیری و تخلیه کالا به ظرفیت ۵/۶ میلیون تن در سال می باشد و نیز با دارا بودن یک منطقه آزاد تجاری با شش نوع کاربری مختلف و فرودگاه بین المللی و سه گمرک منطقه ای فعال و همچنین دارای راه آهن بین قزوین-رشت-انزلی و جهت تکمیل به مسیر کریدور شمال-جنوب مزیت ویژه ای به خود گرفته است.

مزیت های جغرافیای اقتصادی

برخورداری از موقعیت ممتاز جغرافیایی و قرار گرفتن در مسیر کریدور نوستراک. همجواری با کشورهای آسیای میانه از طریق خاکی و آبی و هوایی.

برخوررداری از منابع طبیعی و جنگل های انبوه و اقلیم مستعد و خاک حاصلخیز کشاورزی و تالاب منحصر به فرد انزلی و سواحل زیبای دریایی.

جاری بودن رودخانه های دائمی و پرآب سفیدرود، پل رود، کرگانرود، شفارود و...

وجود منطقه ویژه آزاد انزلی.

قطب تجاری و کشاورزی از دیرباز تا کنون.

آب و هوای معتدل و طبیعت زیبا.

دسترسی دریایی به بنادر آستراخان روسیه.

کوتاهی مسیر حمل و نقل از طریق استان گیلان.

مزیت های زیرساختی

وجود ۴ نیروگاه برق لو شان و رشت و نیروگاه آبی منجیل و نیروگاه بادی منجیل و شبکه های توزیع و انتقال برق در استان. مخازن ذخیره سوخت تا ۲۰۰ میلیون لیتر، نفت سفید، بنزین و نفت گاز جهت سوخت رسانی به گیلان، اردبیل و غرب مازندران.

برخوررداری از شبکه های وسیع حمل و نقل جاده ای، فرودگاه رشت و بنادر انزلی و آستارا.

وجود بازارچه مرزی مشترک با کشور آذربایجان.

وجود دانشگاهها و مراکز آموزش فنی و حرفه ای و موسسات تحقیقاتی صنعتی و کشاورزی تامین کننده نیروی انسانی ماهر و متخصص در استان.

اجرای برنامه اتوماسیون اداری و ایجاد زیر ساخت فیزیکی و سخت افزاری لازم برای توسعه تکنولوژی اطلاعات ICT در مرکز اصلی استان.

آزاد راه قزوین - رشت.

طرح احداث راه آهن قزوین - بندر انزلی

امکانات بندری و کشتیرانی در منطقه آزاد انزلی.

مزیت های تجاری خدماتی:

وجود مرکز خدمات سرمایه گذاری در استان.

وجود نمایشگاه دائمی عرضه کالا و خدمات.

برخوررداری از شبکه وسیع موسسات مالی، پولی و اعتباری (دولتی و خصوصی).

وجود تشکل های دولتی و خصوصی در حوزه خدمات بازرگانی و اقتصادی نظیر اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، خانه صنعت، انجمن مدیران صنایع و...

برخوررداری از سیلوها، انبارها و سردخانه های مناسب.

امکان واگذاری زمین برای سرمایه گذاری فعالیتهای اقتصادی.

امکان دسترسی به بازار ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه.

بهداشت و درمان استان گیلان

استان گیلان و مخصوصا شهر رشت، در زمینه پزشکی از شهرتی جهانی برخوردار است و این منطقه ظرفیت بسیار بالایی در زمینه توسعه صنعت توریسم درمانی دارد.

وجود ۵ بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی در شهر رشت و بهره مندی از متبحرترین و پرآوزه ترین پزشکان ایرانی، حضور دانشمندان و متخصصین حوزه پزشکی که از آخرین دستاوردهای علمی در جهان آگاهی کامل دارند و با تکنولوژی های روز دنیا آنها را به کار می گیرند، این شهر را به یکی از مراکز علمی پزشکی در سطح ملی و جهانی تبدیل کرده است. رشت بعنوان یکی از قطب های پزشکی ایران در عمل های زیبایی می باشد و در بالاترین کیفیت ارائه می دهد و این موضوع، ظرفیت بالایی را برای سرمایه گذاری در این بخش فراهم می کند.

۱۳-۴- چالش ها و محدودیت ها در فرودگاه رشت

بررسی آلودگی زیست محیطی

به صورت اجمالی اثرات نامطلوبی که فرودگاه می تواند به محیط زیست اطراف خود بگذارد شامل موارد زیر می شود:

- آلودگی هوای محیط زیست اطراف از طریق پراکنده ساختن گازهای Hc, Co_2, Nox و ایجاد مشکلات تنفسی در ساکنان اطراف فرودگاه و جانوران منطقه.

- آلودگی آب های سطحی و زیرزمینی محیط زیست منطقه، از طریق رها ساختن فاضلاب های انسانی ناشی از فاضلاب سرویس ها و مواد شوینده و رها ساختن فاضلاب های صنعتی ناشی از شست و شوی ماشین آلات، هواپیماها و خودروهای فرودگاه ها.

- آلودگی منطقه در صورت عدم جمع آوری پسماندهای جامد یا عدم دفن مناسب پسماندهای خشک.

- باران های اسیدی که موجب تخریب نمای ساختمان فرودگاه ها می شود. البته علت به وجود آمدن این باران های اسیدی در اطراف فرودگاه ها، خود هواپیماها به خاطر آزاد ساختن گازهای No, No_2, No_3 هستند.

محدودیت های جغرافیایی

زمین فرودگاه رشت از جهات چهارگانه به شرح زیر محدود می شود:

زمین فرودگاه رشت در زمینی به مساحت ۲۲۹ هکتار قرار دارد.

- از شمال به جاده رشت انزلی

- از سمت جنوب به جاده کمربندی

- از شرق به جاده رشت لاهیجان

- از غرب به منطقه آلمان پستک گلزار رشت

جاده دسترسی: تنها راه دسترسی به فرودگاه از بلوار ولی عصر جاده رشت به انزلی و بلعکس می باشد.

راه آهن شهری: راه آهن شهری در قسمت جنوب غربی شهر رشت واقع شده است.

۱۳-۵- اسناد موجود

فرم طرح جامع فرودگاه رشت: فرم طرح جامع فعلی در سال ۱۳۸۵ نوشته شده است.

طرح کسب و کار فرودگاه رشت:

مدل کسب و کار دارای ۹ جز اصلی می باشد که در اینجا به تفکیک همه این ۹ جزء را بیان می کنیم:

۱- ارزش های پیشنهادی

تعریف: جزء سازنده ارزش های پیشنهادی، بسته ای از محصولات و خدمات را توصیف می کند که برای یک بخش

مشتری خاص ارزش خلق می نماید.

چه ارزش هایی را به مشتریان ارائه می کنیم؟

به حل کدام یک از مشکلات مشتریان خود کمک می کنیم؟

چه نیازهایی از مشتری را برآورده می نماییم؟

چه بسته ای از محصولات و خدمات را به هر بخش مشتری پیشنهاد می دهیم؟

خدمات ارائه شده به مشتریان در فرودگاه رشت به دو دسته تقسیم می شود:

۱-۱ خدمات هوانوردی

خدمات ناوبری هوایی

خدمات ترمینالی

پارکینگ هواپیماها

باندهای پروازی

روشنایی سطوح پروازی

۱-۲ خدمات غیر هوانوردی

واگذاری اماکن به شرکتهای هواپیمایی در ترمینال ها و خارج از آن (از قبیل: شرکتهای هواپیمایی ایران ایر، آسمان،

کیش ایر، ایرتور، آتا).

واگذاری اماکن به شرکت های هندلینگ و خدمات فرودگاهی (ایران ایر و تجهیز هوا فراز)

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

واگذاری اماکن در ترمینال های پروازی و محوطه فرودگاه به سایر اشخاص (از قبیل: شرکت هواپیمایی باران، شرکت هلیکوپتری البرز وزین کیش، بانک ملی، بانک سپه، بانک صادرات، خدمات تاکسیرانی درون شهری و برون شهری، غرفه اجاره خودرو، و سایر غرفه های تجاری).

تابلوهای تبلیغاتی

پارکینگ خودروها: پارکینگ های روباز

ارائه خدمات VIP/CIP

واگذاری حق استفاده از زمین های تجاری فرودگاه جهت توسعه اماکن تجاری و ایجاد شهر فرودگاهی از طریق انعقاد قراردادهای BOT و BLT با سرمایه گذار (از قبیل: هتل، مجموعه ورزشی، ترمینال داخلی، جایگاه تشریفات اختصاصی CIP، مگامال، آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما و غیره).

۲- مشتریان

• **تعریف:** جزء سازنده بخش های مشتری گروه های مختلفی از افراد یا سازمان ها را تعریف می نماید که شرکت قصد دستیابی و خدمت به آنها را دارد.

• ما برای چه کسانی ارزش خلق می کنیم؟ مشتریان درون سازمانی - مشتریان برون سازمانی

• مهمترین مشتریان ما چه کسانی هستند؟

مشتریان برون سازمانی شامل: شرکت های هواپیمایی، مسافین، مقامات سیاسی استان گیلان، نمایندگان مجلس، مراجعه کنندگان فرودگاهی، بهره برداران غرف و اماکن، شرکت هندلینگ کننده.

۳- کانال های توزیع

• **تعریف:** جزء سازنده کانال ها، بیان کننده این است که شرکت به منظور ارائه ارزش پیشنهادی مورد نظر به بخش های مشتریان هدف خود، چگونه با آنها ارتباط برقرار کرده و به آنها دسترسی دارد.

• بخش های مختلف مشتریان، چه کانال هایی را برای دسترسی به ما ترجیح می دهند؟

شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران، شرکت های هواپیمایی و آژانس ها، فضای پروازی استان گیلان، اداره بازرگانی و حقوقی فرودگاه استان گیلان.

• هم اکنون چگونه به آنها دسترسی داریم؟ کانال های ما چگونه یکپارچه شده اند؟

از طریق مکاتبه و تلفنی، از طریق سایت و اینترنت.

• کدام یک از آنها به بهترین شکل کار می کنند؟ کدام یک به صرفه تر هستند؟

شرکت های هواپیمایی، آژانس ها.

- ما چگونه آنها را با برنامه روزمره زندگی مشتری هماهنگی می سازیم؟
- از طریق ارائه به موقع برنامه های پروازی و درج در سایت فرودگاه استان گیلان

۴-ارتباط با مشتری

تعریف: جزء سازنده ارتباط با مشتری، انواع روابطی را توصیف می نماید که شرکت با بخش های خاصی از مشتریان برقرار می کند.

- هر یک از بخش های مشتریان ما انتظار برقراری و حفظ چه نوع ارتباطی را دارند؟
- ارتباط مستقیم و بلاواسطه و سرعت بخشیدن به انجام خدمت.
- کدام یک از این روابط را ایجاد نموده ایم؟ هزینه برقراری این روابط چقدر است؟
- تشکیل کمیته های مشترک تسهیلات و امنیتی با ایرلاین ها. هزینه ها با توجه به نوع برآورد مشکلات و معضلات مطرح شده متغیر می باشد.
- این ارتباط ها چگونه با سایر اجزای مدل کسب و کار ما هماهنگ شده اند؟
- با تشکیل شورای حمل و نقل هوایی استان گیلان شامل (استاندار، نمایندگان مجلس، شرکت های هواپیمایی، و مدیرکل فرودگاه).

- چگونه در فرودگاه رشت با مشتریان ارتباط برقرار می کنیم؟

سایت فرودگاه رشت به آدرس <http://rasht.airport.ir>

سیستم تلفن گویای فرودگاه رشت به شماره ۰۱۳۳۴۸۸۰۰۰۰- و ۱۹۹

سیستم اطلاع رسانی پیامکی فرودگاه شیراز (SMS فرودگاه)

روابط عمومی فرودگاه

جلسات با شرکت های هواپیمایی (از قبیل کمیته تسهیلات فرودگاهی)

جلسات با سایر بهره برداران

تابلوهای راهنمای مسافری

واحد اطلاعات پرواز

مدیریت ترمینال ها

سیستم FIDS

مکاتبات دریافتی و ارسالی

صندوق انتقادات و پیشنهادات

آژانس های مسافرتی

شرکتهای خدمات بار

• هزینه برقراری این روابط چقدر است؟

هزینه این بخش نسبت به بخش کانال های توزیع بسیار ناچیز می باشد.

۵- منابع کلیدی

تعریف: جزء سازنده منابع کلیدی، مهم ترین دارایی های مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند. برای برقراری ارتباط صحیح با مشتری و ارائه خدمات یاد شده در فرودگاه شیراز، منابع کلیدی زیر در اختیار است:

منابع انسانی متخصص (در بخش های هوانوردی، فرودگاهی، بازرگانی و مالی)

سطوح پروازی (باندها و تاکسیوی ها و پارکینگ هواپیما)

دستگاه های ناوبری و کمک ناوبری

تجهیزات امنیتی و حفاظتی (X-ray و Gate Way)

اداره ایمنی و آتش نشانی و نجات

شبکه پیام های هوانوردی

حراست

تجهیزات برق و تاسیسات فرودگاه

داکیومننت های بین المللی

آیین نامه های داخلی (مانند دستورالعمل اضطراری، آیین نامه ترافیک زمین و...)

قوانین خاص

اراضی در اختیار فرودگاه

سایر

۶- فعالیت های کلیدی

جزء سازنده فعالیت های کلیدی، مهم ترین کارهای مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند.

فعالیت های کلیدی فرودگاه رشت عبارتند از:

کنترل ترافیک هوایی

مدیریت ایمنی و آتش نشانی و نجات

مدیریت عملیات فرودگاهی (شامل اداره امور ترمینال ها، مهندسی تسهیلات و تجهیزات فرودگاهی و اداره ساختمان)

برقراری ارتباطات بین المللی (پروازهای برون مرزی)

همه‌نگی با ارگان های امنیتی و خدمات رسانی به مسافرین

بازاریابی خدمات (مثل ایجاد احداث شهر فرودگاهی، ساخت هتل و...)

۷- شریک های کلیدی

جزء سازنده مشارکت های کلیدی، شبکه ای از تأمین کنندگان و شرکا را توصیف می کند که باعث عملکرد صحیح مدل

کسب و کار می شوند. شرکای کلیدی فرودگاه شیراز عبارتند از:

شرکت های هواپیمایی

شرکت های خدمات فرودگاهی

سرمایه گذاران قرارداد BOT

سایر اشخاص

پیمانکاران

اداره گذرنامه

اداره گمرک

مرکز سوختگیری هواپیمایی

پلیس فرودگاه

سپاه حفاظت هوایی

۸- جریان های درآمدی

جزء سازنده جریان های درآمدی نشان دهنده درآمدی است که شرکت از هر بخش مشتری کسب می کند. جریان های

درآمدی در فرودگاه شیراز به دو دسته تقسیم می شود:

درآمدهای هوانوردی شامل:

دریافت عوارض فرودگاهی (شامل نشست و برخاست، ناوبری، ترمینال، پارکینگ و روشنایی)

دریافت عوارض مسافری (شامل مسافران داخلی و خارجی)

دریافت حق السهم فرودگاه بابت ارائه خدمات هندلینگ توسط شرکت‌های خدمات فرودگاهی به شرکتهای هواپیمایی

ارسال اطلاعات هواشناسی

پروازهای عبوری

درآمدهای غیر هوانوردی شامل:

اجاره اماکن به شرکتهای هواپیمایی و سایر اشخاص و غرفه داران

اجاره پارکینگ‌ها

اجاره تبلیغات

قرارداد حمل و نقل درون شهری و برون شهری

فروش اسناد مناقصه و مزایده

صدور کارت تردد

سایر درآمدها

بیشترین درآمد دریافتی فرودگاه رشت حاصل از ارائه خدمات هوانوردی است و کمترین دریافتی از اجاره اماکن، فروش

اسناد مناقصه و مزایده، صدور کارت تردد، غرفه‌های تجاری، می‌باشد.

مشتریان ترجیح می‌دهند چگونه پرداخت کنند؟ ترجیح عمده مشتریان، پرداخت به صورت اقساط ماهیانه یا

فصلی است.

۹- ساختار هزینه‌ها

ساختار هزینه، تمام هزینه‌هایی را تشریح می‌کند که اجرای مدل کسب و کار با خود به همراه دارد.

هزینه‌های فرودگاه رشت به ۲ دسته زیر تقسیم می‌شود:

هزینه‌های سرمایه‌ای شامل:

لوازم سرمایه‌ای پلاک خور

تاسیسات

ساختمان

ماشین‌آلات و تجهیزات

وسایل نقلیه

هزینه‌های عمرانی

قراردادهای حجمی

قراردادهای تعمیر و نگهداری تجهیزات و زیرساخت ها

هزینه های جاری - شامل:

حقوق پرسنل

قراردادهای حجمی

ملزومات اداری و فنی

بیمه

تلفن، آب، برق و گاز

هزینه حمل

پذیرایی

تعمیرات و نگهداری

لوازم یدکی خودرو

سوخت خودرو

متفرقه

الف) نقاط قوت عمدتاً عبارتست از:

- موقعیت جغرافیایی در مسیر راه های هوایی که دارای اهمیت فراوان است و این منطقه یک قابلیت استراتژیک برای اتصال به بازار آسیا و اروپا دارد. (کریدور شمال - جنوب نوستراک)
- قابلیت یک فرودگاه درجه بالا به دلیل شبکه های حمل و نقل شهری در حال ساخت و منطقه ای در برنامه از نظر جذب مسافر و متقاضیان فعالیت های تجاری و همچنین امکان ارائه بهترین سرویس های پردازش بار و مسافر در آینده.
- قیمت نفت و سوخت هواپیما که می تواند با مدیریت صحیح و ورود در رقابت های منطقه ای قابلیت سوختگیری بین راهی شرکت های هواپیمایی را فراهم آورد.
- امکان تقلیل هزینه های شرکت های هواپیمایی و ارائه خدمات سطح بالا به آنها می تواند فرودگاه رشت را به فرودگاهی جذاب برای بازار کشورهای CIS تبدیل نماید.
- قابلیت های بسیار مهم و بالای جذب گردشگر و توریسم سلامت که می تواند به صورت مستقیم پروازهایی را از نقاط دور به فرودگاه رشت جذب نماید.

ب) نقاط ضعف عمدتاً عبارتست از:

- تبعات تحریم های بین المللی که اثرات جدی در بخش های فنی، تعمیر و نگهداری و اقتصادی فرودگاه داشته است.

- سیاست های هوایی (sky policies) و محدودیت های مربوط به مقررات سفر و جابه جایی مسافری بین المللی که می بایستی برای ارتقای نقش فرودگاه رشت مرتفع شوند.
- وجود فرودگاه های رقیب به صورت جدی در منطقه (مثل فرودگاه استانبول) به ویژه برای فعالیت های بین المللی.
- نداشتن فعالیت های قابل توجه جابه جایی بار غیر همراه به دلیل عدم تجهیز فرودگاه به زیرساخت ها و تجهیزات و بازاریابی مورد نیاز آن.
- تراکم و گره های ترافیکی بین فرودگاه و شهر که می بایستی شرایط دسترسی ها و ارتباط فرودگاه با شهر تا حد مطلوبی سازماندهی و انجام شود.
- عدم استفاده مطلوب از ظرفیت های بالقوه گردشگری به لحاظ زیرساخت های نامناسب، مقررات و قوانین محدود کننده و سطح بسیار نازل ارائه خدمات عمومی به گردشگران مشتاق بین المللی.
- عدم ترغیب کافی سرمایه گذاران بخش خصوصی در بخش های اقتصادی مرتبط با سفرهای هوایی.
- محدودیت های عملیاتی توسعه فرودگاه رشت، طرح تملک اراضی و تطویل باندها.

پ) فرصت ها عبارتست از:

- پشتیبانی های دولت از توسعه های فرودگاه به دلیل ساختار موجود و مقررات مربوطه که می تواند تا حد بالایی از کلیه فعالیت های مورد نظر پشتیبانی نماید.
- امکان تأمین گروه مدیریتی و راهبری مناسب برای توسعه های آتی فرودگاه به دلیل امکانات تخصیصی موجود در کشور.
- امکان استفاده از بازار گسترده ناشی از رشد بی سابقه حمل و نقل هوایی در روسیه و کشورهای CIS که تنها فرودگاه مهم آن و نزدیک به رشت در وضع فعلی، فرودگاه باکو است.
- وجود راه های هوایی متعدد و امکان ایفای نقش فعال عملیاتی در شبکه بین المللی و داخلی به دلیل دارا بودن رتبه اول مزیت فرودگاهی در زمینه کارگو در کشور.
- زیرساخت های هوانوردی و ارتباطی مناسب و برنامه های توسعه آن ها.
- وجود زمین ۳۸ هزارمتری برای احداث شهر فرودگاهی (شامل هتل، اماکن ورزشی تفریحی و غرف تجاری).

ت) تهدید ها عبارتست از:

- ایجاد شوک های بین المللی که کلیه فرودگاه ها و به خصوص فرودگاه های بین المللی را تحت تاثیر محدودیت های امنیتی و تحریم های ظالمانه قرار می دهد که فرودگاه رشت نیز از این امر مستثنی نخواهد بود.
- روش های جدید کنترل مضاعف امنیتی در فرودگاه از قبیل کنترل پاسپورت و بازرسی های فردی.
- محدودیت های توسعه شهر رشت.

- تخریب منابع طبیعی زیبا.

- ایجاد ساخت و سازهای بی رویه در اطراف فرودگاه و همچنین ایجاد موانع پروازی در حریم بیخطری پروازها.

- توسعه نامتوازن استان گیلان.

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین :

ردیف	عنوان	کاربری محل
۱	فضای روبروی ترمینال	پارکینگ
۲	سالن عمومی طبقه اول بال شرقی	شرکت هواپیمایی
۳	فضای روبروی ترمینال	پارکینگ
۴	محوطه پارکینگ حجاج	کارکینگ
۵	سالن عمومی طبقه همکف	کافی شاپ و فست فود
۶	سالن عمومی طبقه همکف	بسته بندی بار
۷	سالن عمومی طبقه اول بال غربی	پروازهای فوق سبک و تفریحی
۸	دفتر کار واقع در سالن عمومی طبقه همکف - فضایی در محوطه بیرون ترمینال جهت پارک ماشین ها	تاکسیرانی
۹	سالن عمومی طبقه همکف	باجه و خودپرداز
۱۰	فضای روبروی ترمینال	پارکینگ
۱۱	سالن عمومی طبقه همکف و سالن ترانزیت	غرف تجاری
۱۲	سالن عمومی طبقه همکف	کتابفروشی
۱۳	سالن عمومی طبقه همکف	سوغات گیلان
۱۴	سالن vip-cip	vip-cip
۱۵	سالن عمومی طبقه همکف	شرکت هواپیمایی
۱۶	سالن عمومی طبقه همکف	خدمات گردشگری
۱۷	سالن عمومی طبقه همکف- فضایی بیرون ترمینال جهت پارک ماشین ها	خودرو بدون راننده
۱۸	سالن عمومی طبقه همکف	بانک صادرات
۱۹	سالن عمومی طبقه همکف و طبقه اول طلع غربی	خدمات هوایی و گردشگری
۲۰	تابلوهای تبلیغاتی ترمینال داخلی و ۲ عدد لایت باکس ورودی ترمینال	تبلیغات
۲۱	سالن عمومی طبقه همکف و سالن ترانزیت	غرف تجاری

۱۳-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین	جمع	داخلی	بین	جمع	داخلی	بین	جمع

کل	المللی		کل	المللی		کل	المللی		
۳,۵۲۲	۱,۱۶۱	۲,۳۶۰	۳۴۴,۰۶۵	۴۷,۲۶۱	۲۹۶,۸۰۴	۳,۷۰۱	۲۳۲	۳,۴۶۹	۱۳۹۰
۳,۱۲۰	۹۵۴	۲,۱۶۶	۳۱۱,۷۰۸	۴۲,۳۱۵	۲۶۹,۳۹۳	۳,۴۶۳	۲۱۵	۳,۲۴۸	۱۳۹۱
۳,۰۴۵	۴۹۲	۲,۵۵۳	۳۱۷,۷۸۲	۲۴,۱۹۴	۲۹۳,۵۸۸	۳,۵۲۶	۹۶	۳,۴۳۰	۱۳۹۲
۳,۴۵۰	۶۸۵	۲,۷۶۵	۳۲۹,۹۴۶	۳۷,۴۷۹	۲۹۲,۴۶۷	۳,۴۰۴	۱۴۸	۳,۲۵۶	۱۳۹۳
۲,۹۵۲	۱۸۷	۲,۷۶۵	۳۰۳,۶۸۵	۱۰,۰۳۱	۲۹۳,۶۵۴	۳,۱۵۳	۶۶	۳,۰۸۷	۱۳۹۴
۳,۵۵۲	۹۶	۳,۴۵۵	۳۹۳,۹۲۲	۸,۴۰۰	۳۸۵,۵۲۲	۳,۹۸۱	۸۷	۳,۸۹۴	۱۳۹۵
۴,۱۳۲	۱۴۵	۳,۹۸۷	۴۶۹,۴۷۸	۱۷,۴۷۶	۴۵۲,۰۰۲	۴,۷۱۳	۱۴۸	۴,۵۶۵	۱۳۹۶
۳,۶۷۴	۷۵	۳,۵۹۸	۴۰۷,۹۵۷	۶,۲۰۱	۴۰۱,۷۵۶	۴,۶۱۹	۳۵	۴,۵۸۴	۱۳۹۷
۳,۵۱۴	۲۲	۳,۴۹۳	۳۷۹,۰۹۹	۱,۰۲۷۷	۳۷۷,۸۲۲	۳,۹۰۶	۱۲	۳,۸۹۴	۱۳۹۸
۲,۲۴۷	۰	۲,۲۴۷	۲۲۱,۸۱۸	۰	۲۲۱,۸۱۸	۳,۲۴۷	۰	۳,۲۴۷	۱۳۹۹
۲,۸۱۱	۲	۲,۸۰۹	۲۶۴,۷۸۰	۱۱۲	۲۶۴,۶۶۸	۳,۴۱۲	۳	۳,۴۰۹	۱۴۰۰
۳,۶۶۱	۶۹	۳,۵۹۲	۳۴۹,۱۹۷	۶,۴۲۶	۳۴۲,۷۷۱	۳,۵۳۸	۱۷۳	۳,۳۶۵	۱۴۰۱
۳,۷۰۵	۸۹	۳,۶۱۶	۳۳۴,۹۶۰	۷,۴۵۹	۳۲۷,۵۰۱	۳,۲۴۸	۱۴۲	۳,۱۰۶	۱۴۰۲

لیست مقاصد پروازی فرودگاه رشت

از فرودگاه رشت به مقاصد زیر پرواز انجام می شود:

مهرآباد، مشهد، کیش، بندرعباس، اهواز، عسلویه، شیراز، مسقط، نجف، جده، مدینه، آنتالیا، مسکو، دمشق، باکو، ایروان، تفلیس.

لیست ایرلاین های فعال در فرودگاه رشت

آسمان، آتا، ایران ایر، ایران ایرتور، پارس ایر، پویا، تابان، زاگرس، ساها، فلاپی پرشیا، کاسپین، کارون، کیش ایر، ماهان، معراج، وارش.

۱۳-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

ساخت آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما: با توجه به نبود آشیانه تعمیر و نگهداری برای پروازهای بدنه متوسط و بزرگ و هم چنین فعالیت حدود ۱۰ شرکت هواپیمایی داخلی، ایجاد آشیانه تعمیر و نگهداری ضرورت دارد. یک قسمت برای احداث آشیانه در فرودگاه رشت در نظر گرفته شده است: جنوب غرب ساختمان اداری زمین ۹ هکتاری.

احداث مرکز آموزش علوم و فنون هوایی

فرودگاه به دلیل داشتن بستر مناسب جهت آموزش های هوانوردی و خلبانی می تواند میزبان مرکز آموزشهای هوانوردی باشد. محل انجام پروژه مابین ترمینال ۲ و ایمنی زمینی قدیم می باشد.

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

احداث مرکز بزرگ تجاری

احداث شهر فرودگاهی شامل مجموعه خدمات رفاهی، هتل، اقامتگاه، رستوران و....

احداث مجتمع فرهنگی و ورزشی (استخر، زمین فوتبال، زمین والیبال و تنیس و...)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
	کارگو	۷۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	BOT / BLT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ / ۳۰٪
	مجتمع اقامتی و تفریحی - مجتمع تجاری و خدماتی - مجتمع ورزشی - پارکینگ طبقاتی و...	۸,۰۰۰,۰۰۰	۳۸۰۰۰	۸۰۰۰۰	BOT	۴	۲۰	قابل جانمایی	-۲۵ / ۳۰٪
رشت	سردخانه (صادرات تولیدات کشاورزی، دامی، دریایی و گل و گیاه)	۶۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰		BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ / ۳۰٪
	هتل (۴ ستاره)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	قابل جانمایی	-۲۵ / ۳۰٪
	گردشگری سلامت	۱,۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰		BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ / ۳۰٪

۱۴- فرودگاه زاهدان (فرودگاههای سیستان و بلوچستان)

۱۴-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان:

سیستان و بلوچستان، استانی در جنوب شرقی ایران است که با وسعتی حدود ۱۸۷۵۰۲ کیلومتر مربع با قرار گرفتن در بین ۲۵ درجه و ۳ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۵۸ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ است. این استان از شمال به استان خراسان جنوبی و کشور افغانستان، از شرق به کشورهای پاکستان و افغانستان، از جنوب به دریای عمان و از مغرب به استانهای کرمان و هرمزگان محدود می شود.

جمعیت شناسی استان

جمعیت استان سیستان و بلوچستان حدود ۲۸۰۰۰۰۰ نفر می باشد. سهم استان از جمعیت کشور ۳,۷۶ درصد است. همچنین نرخ طبیعی رشد جمعیت کشور کمتر از یک درصد بوده که در سیستان و بلوچستان ۲,۲۴ درصد می باشد. سیستان و بلوچستان از نظر جمعیتی از کم تراکم ترین استانهای کشور و جوانترین استان کشور به شمار می رود. ۶۶,۷ درصد جمعیت استان سیستان و بلوچستان زیر ۳۰ سال سن دارند که از این تعداد ۲۸,۴ درصد جمعیت استان در گروه سنی جوانان (۱۵ تا ۳۰ سال) قرار دارند. استان با ۳,۲ درصد افراد بالای ۶۵ سال، کم سالمندترین استان کشور نیز به شمار می آید (آمار ثبت احوال در سال ۱۴۰۱). این استان براساس آخرین تغییرات شامل ۱۴ شهرستان است: ایرانشهر - چابهار - خاش - دلگان (به مرکزیت گلپورتنی) - زابل - زابلی - زاهدان - زهک - سراوان - سرباز (به مرکزیت راسک) - سیب سوران (به مرکزیت سوران) - کنارک - میان کنگی (به مرکزیت دوست محمد) - و نیک شهر. همچنین این استان پهناور از ۴۰ بخش و ۳۶ شهر تشکیل گردیده است. از لحاظ تقسیمات کشوری استان دارای ۸ شهرستان، ۳۲ بخش، ۳۰ شهر، ۹۴ دهستان و حدود ۶۳۰۰ آبادی می باشد. بزرگترین و پرجمعیت ترین شهر استان زاهدان حدود ۷۵۰ هزار نفر جمعیت می باشد.

اطلاعات عمومی فرودگاههای سیستان و بلوچستان

فرودگاه بین المللی شهدای زاهدان: بر اساس مدارک موجود این فرودگاه در سال ۱۳۳۵ به طور رسمی افتتاح شد. هدف از تاسیس فرودگاه در ابتدا برای انجام اهداف گمرکی و پستی بوده است. اولین پروازهایی که در این فرودگاه انجام می شد در مسیر تهران - یزد - زاهدان - کراچی - بمبئی انجام ش این پرواز برای جا به جایی تجار ایرانی، پاکستانی و هندی انجام می شد.

فرودگاه زابل: به عنوان یکی از فرودگاههای تابعه اداره کل فرودگاههای سیستان و بلوچستان، در ارتفاع ۴۹۶ از سطح دریا و در ۸ کیلومتری شمال شرق زابل قرار دارد. فاصله هوایی زابل تا تهران ۱۰۷۰ کیلومتر معادل یک ساعت و ۵۰ دقیقه

دقت بازرگانی و سرمایه‌گذاری

پروازی است. این فرودگاه یک فرودگاه عمومی است. فرودگاه زابل یکی از فرودگاه های خوب اما کوچک و توسعه نیافته ایران است. ایرلاین های ماهان و آسمان، از این فرودگاه پرواز هایی به تهران و مشهد دارند، که در ساعات مشخص شده این پروازها صورت می گیرد. یکی از مشکلات اصلی این فرودگاه وزش بادهای ۱۲۰ روزه است که در صورت خشک بودن دریاچه هامون سبب برخاستن گرد و غبار فراوان، به هنگام توفان و وزش بادهای شدید می شود و در این گونه موارد، عملاً نشست و برخاست از این فرودگاه را با دشواری مواجه می سازد. مسافران برای سفر به زابل و بازدید از این دیار کهن از جمله شهر سوخته و ابنیه تاریخی که در جاذبه های استان به آن اشاره شده و همچنین بازرگانان برای بهره مندی از بازارچه مرزی میلک زابل و فرصت های سرمایه گذاری مرتبط با این بازارچه مرزی در فرودگاه زابل می توانند بلیط تهران - زابل و بلیط مشهد - زابل را تهیه کنند. این پروازها از دو فرودگاه مهرآباد و شهید هاشمی نژاد به فرودگاه زابل و برعکس توسط دو ایرلاین ماهان و قشم ایر انجام می شوند.

فرودگاه ایرانشهر: به عنوان یکی دیگر از فرودگاههای تابعه اداره کل فرودگاههای سیستان و بلوچستان، در ارتفاع ۶۲۲ از سطح دریا و در ۸ کیلومتری شمال شرق زابل قرار دارد. فاصله هوایی ایرانشهر تا تهران ۱۰۷۰ کیلومتر معادل یک ساعت و ۵۰ دقیقه پروازی است. این فرودگاه یک فرودگاه عمومی است. فرودگاه ایرانشهر نیز یکی از فرودگاه های خوب اما کوچک و توسعه نیافته ایران است. ایرلاین های ماهان و آسمان، از این فرودگاه پرواز هایی به تهران و... دارند، که در ساعات مشخص شده این پروازها صورت می گیرد. فرودگاه ایرانشهر یکی از فرودگاه های کوچک و کم رفت و آمد ایران به حساب می آید. یکی از مشکلات اصلی این فرودگاه گرمی هوای منطقه است. مسافران برای سفر به ایرانشهر و بازدید از ابنیه تاریخی که در جاذبه های استان به آن اشاره شده و می توانند بلیط تهران - ایرانشهر و جیرفت - ایرانشهر را تهیه کنند. این پروازها از دو فرودگاه مهرآباد و شهدای جیرفت به فرودگاه ایرانشهر و برعکس توسط دو ایرلاین ماهان ایر و پارس ایر انجام می شوند. البته در مواقع لزوم و گاه پروازهایی به مقاصد کرمان، زاهدان نیز توسط ایرلاین ها انجام می شود. همچنین از این فرودگاه فعلاً پرواز خارجی انجام نمی شود.

فرودگاه سراوان: یکی از شهرستانهای استان سیستان و بلوچستان ایران است. مرکز این شهرستان شهر سراوان است و در منتهی الیه شرقی ترین نقطه کشور واقع است و به زادگاه خورشید ایران شهرت دارد؛ و به خاطر وجود نخلستانهای بسیار زیبا و سرسبز و وجود بیش از ۵۰ سنگ نگاره شناسایی شده باستانی در شهرستان سراوان باعث شده است تا این شهرستان لقب سرزمین نخل و نگاره را به خود اختصاص دهد از جاذبه های گردشگری سراوان آبشار پالیزوک، روستای قلعه جانی، آبشار چوتین گون، روستای سب، روستای کلپورگان و... را می توان نام برد.

فرودگاه سراوان به عنوان یکی دیگر از فرودگاههای تابعه اداره کل فرودگاههای سیستان و بلوچستان در اسفند ۱۳۸۵ آماده عملیات گردید. و در آذر ۸۶ توسط شرکت هواپیمایی آریا در مسیر بندرعباس - زاهدان - سراوان و بالعکس و در مسیر تهران افتتاح گردید.

این پروازها به مدت ۱۴ ماه ادامه داشت اما از تاریخ ۸۷/۱۰/۱۸ کلیه پروازهای این شرکت به دلیل عدم استقبال مردم از مسیر مورد نظر و عدم توانایی مالی در تحلیل ضرر و زیان شرکت هواپیمایی مذکور لغو گردید که مجدداً پس از بهسازی بخشهای ترمینالی و ساختمانهای جنبی و تطویل باند که در تاریخ جهت پروازهای نظامی و مسافری مورد بهره برداری قرار گرفته است.

فرودگاه در فاصله ۳ کیلومتری از شهر در شمال شرق قرار گرفته و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۱۷۳ m می باشد.

فرودگاه خاش: به عنوان یکی دیگر از فرودگاههای تابعه اداره کل فرودگاههای سیستان و بلوچستان، فرودگاه خاش در شمال غرب شهرستان خاش با مساحتی حدود ۱۸۱ هکتار و فاقد حصارکشی قرار دارد. سند تک برگ مالکیت تمام عرصه فرودگاه خاش بمساحت ۱۸۱ هکتار صادر و تحویل شرکت فرودگاهها شده است.

باند این فرودگاه در سال ۱۳۵۵ توسط استانداری وقت سیستان و بلوچستان به طول ۱۵۰۰ و عرض ۳۰ متر آسفالت گردید. در سال ۱۳۵۷ ساختمان ترمینال آن به مساحت ۱۰۰ متر احداث گردید. هم اکنون با گذشت حدود ۳۹ سال از ساخت باند و ساختمان نگهداری، باند این فرودگاه شن زده (FOD) و ساختمان آن کاملاً فرسوده شده است.

فرودگاه خاش عملیاتی نمی باشد و تاکنون پرواز برنامه ای در آن انجام نشده است که پس از تامین اعتبار و بهسازی ابنیه و سطوح پروازی می توان از آن برای مقاصد آموزشی، خلبانی و کارگو استفاده کرد.

خاش یکی از شهرستان های سیستان و بلوچستان است که ۱۲ درصد مساحت کل استان را به خود اختصاص داده است؛ این شهرستان با توجه به ویژگی های آب و هوایی خاص خود و برخورداری از خاک حاصلخیز مناسب و آب فراوان بیشترین موقعیت کشاورزی در استان را به دست آورده است. در ارتفاعات تفتان به دلیل هوای نسبتاً سرد انواع درختان شامل زرد آلو، گردو، بادام، آلو در قسمت جنوبی شهرستان نخیلات، مرکبات، برنج در اراضی شرقی آن و در مجاورت مرز پاکستان نخیلات دیم در سطح زیاد با کیفیت مناسب، در دشت گوهر کوه باغات پسته و امکان کشت سایر محصولات نظیر انار، زیتون، گندم، یونجه، زیره سبز، محصولات جالیزی و سبزی و صیفی جات حتی زعفران در این منطقه وجود دارد. آتشفشان نیمه فعال تفتان در شمال و رشته کوه بیرک در جنوب و شرایط اقلیمی و آب و هوایی آنها وضعیت کشت شهرستان را تعیین کرده اند که یک رنگین کمان از محصولات کشاورزی در شهرستان را به وجود آورده اند به همین دلیل مردم از این منطقه به عنوان ایران کوچک یاد می کند از جاهای دیدنی خاش روستای گردشگری تمین،

مسجد جامع خاش، چشمه آب معدنی دوشینگ، زیارتگاه مرتضی علی، دره گل، قله تفتان، قلعه ایرندگان، سرو زرین سنگان و.... را می توان نام برد

-مسیر دسترسی به فرودگاه خاش: یک کیلومتری جاده خاش به زاهدان - روبروی مرکز آموزش ۰۸ خاش

موقعیت جغرافیایی فرودگاههای سیستان و بلوچستان

موقعیت جغرافیایی فرودگاههای سیستان و بلوچستان در جدول شماره (۱) ارائه شده است:

جدول (۱): موقعیت جغرافیایی فرودگاههای سیستان و بلوچستان

ردیف	فرودگاه	یاتا	ایکائو	موقعیت جغرافیایی	فاصله تا نزدیکترین شهر	فاصله تا مرکز استان
۱	زاهدان	ZAH	OIZH	استان سیستان و بلوچستان. مرکز استان	۳ کیلومتری زاهدان	۳ کیلومتر
۲	زابل	ACZ	OIZB	استان سیستان و بلوچستان. ناحیه سیستان	۸ کیلومتری زابل	۲۰۰ کیلومتر
۳	ایرانشهر	IHR	OIZI	استان سیستان و بلوچستان. ناحیه بلوچستان	۳ کیلومتری ایرانشهر	۳۳۰ کیلومتر
۴	سراوان		OIZS	استان سیستان و بلوچستان. ناحیه بلوچستان	۳ کیلومتری سراوان	۳۴۰ کیلومتر
۵	خاش		OIZK	استان سیستان و بلوچستان. ناحیه بلوچستان	۲ کیلومتری خاش	۱۷۶ کیلومتر

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی سیستان و بلوچستان به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و....) در جدول شماره (۲) ارائه شده است:

جدول (۲): مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی سیستان و بلوچستان

مساحت کلی و اماکن فرودگاههای سیستان و بلوچستان							
ردیف	فرودگاه	مساحت کل (هکتار)	ترمینال (m2)	کارگو (m2)	آشیانه (m2)	اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی (m2)	تجارتی (m2)
۱	زاهدان	۹۵۷	۶۳۵۰	۷۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۱۳۰۰۰	۱۹۱۰۰۰
۲	زابل	۲۸۸	۳۲۰۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد
۳	سراوان	۶۱۶	۱۰۴۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد
۴	ایرانشهر	۳۴۳	۲۵۰۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد
۵	خاش	۱۸۱	۱۰۰	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد

۱۴-۲- شناسایی زیرساخت ها

گرد آوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاههای سیستان و بلوچستان

فرودگاه بین المللی شهدای زاهدان که مساحتش ۸۱۰ هکتار می باشد در کنار شهر زاهدان و در فاصله ۳ کیلومتری از آن قرار گرفته است. ارتفاع فرودگاه از سطح دریا ۱۳۹۱ متر و دارای دو باند پروازی به طول ۴۲۵۰ متر و ۴۲۶۵ متر می باشد. فرودگاه زاهدان در رده ۱۶ لیست پرتددترین فرودگاههای کشور قرار گرفته است. این فرودگاه خدمات خود را به شهر زاهدان و شهرهای اطراف ارائه می کند. فرودگاه زاهدان به عنوان هشتمین فرودگاه بین المللی کشور و دارا بودن موقعیت ویژه ای که در شرق کشور از آن برخوردار است، اهمیت بسزایی در حمل و نقل و توسعه استان سیستان و بلوچستان در طی سالها داشته است. پروازهای روزانه از زاهدان به عنوان شهری تجاری از طریق فرودگاه بین المللی زاهدان به تهران امکان تردد بازرگانان، سرمایه گذاران و با دارا بودن مراکز متعدد دانشگاهی و علمی رفت و آمد اساتید و دانشجویان را به خوبی فراهم ساخته است.

انرژی (آب، برق، گاز و...) در فرودگاههای سیستان و بلوچستان

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

محدودیت های مصرف

فرودگاههای سیستان و بلوچستان از نظر مصرف برق و گاز محدودیتی وجود ندارد اما با توجه به منابع کم آبی، با محدودیت مصرف در آب مواجه هستند.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

راههای دسترسی به فرودگاه بین المللی زاهدان مسیرهای جاده ای کرمان، خراسان جنوبی، چابهار و کوئته کشور پاکستان از طریق جاده شهرستان مرزی میرجاوه و اتصال به تمامی کشور با راه آهن زاهدان - کرمان، راه آهن زاهدان - کوئته است. راههای دسترسی به فرودگاه زابل مسیر جاده ای زاهدان - زابل و خراسان جنوبی (نهبندان) - زابل و دسترسی به فرودگاه ایرانشهر مسیر جاده زاهدان - ایرانشهر، چابهار - ایرانشهر و کرمان - ایرانشهر می باشد. دسترسی به فرودگاه سراوان از مسیر جاده ای زاهدان، ایرانشهر امکان پذیر است.

ارتباط و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

ارتباط از طریق زیر ساخت شرکت مخابرات استان براساس فیبر نوری اختصاصی فرودگاه برقرار و عملیاتی می باشد. همچنین برقراری ارتباط با فرودگاههای اقماری استان (زابل، ایرانشهر، سراوان) هر کدام فیبر اختصاصی خود را دارا می باشند.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

در ضمن تمام سامانه های هوانوردی، ناوبری، اداری و مالی از طریق بستر شبکه داخلی و اختصاصی فرودگاه زاهدان وزیر ساخت فناوری اطلاعات و هوانوردی فرودگاههای کشور تحت نظارت و مانیتورینگ لحظه ای صورت می پذیرد. کلیه فرودگاههای استان فاقد هر گونه بستر اینترنت می باشد.

محدوده های جغرافیای خاص اطراف فرودگاه های سیتان و بلوچستان

شهرک صنعتی زاهدان با مساحت کلی شهرک ۹۳۱ هکتار و مساحت صنعتی ۱۸۰ هکتار می باشد. موقعیت جغرافیایی آن تا شهر زاهدان ۱ کیلومتر و فاصله این شهرک تا فرودگاه بین المللی شهدای زاهدان ۵ کیلومتر است. بازارچه میلک در ۴۵ کیلومتری فرودگاه شهدای زابل واقع شده و با کشور افغانستان هم مرز است. شهرک صنعتی ایرانشهر با مساحت کل ۳۲۰ هکتار و مساحت صنعتی ۸۰ هکتار واقع در ۱۰ کیلومتری فرودگاه شهدای ایرانشهر می باشد.

گمرک

استان سیستان و بلوچستان دارای ۱۲ گمرک می باشد که عبارتند از گمرک زاهدان، گمرک ایرانشهر، گمرک سراوان، گمرک بازارچه کوهک، گمرک بازارچه مرزی جالق، گمرک زابل، گمرک میلک و بازارچه میلک، گمرک میرجاوه، گمرک چابهار، گمرک منطقه آزاد چابهار، گمرک پیشین و بازارچه پیشین. همچنین این استان هفت بازارچه مرزی فعال دارد که از این میان پنج بازارچه میرجاوه، پیشین، جالق، کوهک و ریمدان با پاکستان مرز مشترک دارند و دو بازارچه میلک و گمشاد در مرز مشترک با افغانستان قرار دارند. این استان با داشتن ۱۱۰۰ کیل. متر مرز مشترک با دو کشور پاکستان و افغانستان و دسترسی به آب های آزاد از طریق بندر چابهار از موقعیت ویژه ای برخوردار است. سیستان و بلوچستان تنها استان ایران است که با پاکستان مرز مشترک دارد.

تمامی امور مربوط به صادرات قطعی، واردات قطعی، ورود موقت، خروج موقت، ترانزیت خارجی، کارنه و امور مسافری در گمرک زاهدان انجام می پذیرد. همچنین گمرک زاهدان در زمره گمرکات تخصصی جهت واردات پارچه قرارداد. طبق آمار گمرک در سال ۱۴۰۱ از لحاظ ارزشی ۱۲۶ میلیون دلار و از لحاظ وزنی بالغ بر ۵۷۶ هزار تن از گمرک زاهدان صادرات کالا انجام شده است. صادرات از گمرک زاهدان به کشور پاکستان با بیش از ۱۰۸ میلیون دلار در رتبه اول قرارداد. صادرات از گمرک زاهدان به سایر کشورها از جمله افغانستان و کشورهای آسیای میانه انجام می شود. در سال ۱۴۰۱ به میزان بیش از ۲۷۱ میلیون دلار و از لحاظ وزنی بیش از ۲۳۱ هزار تن کالا از طریق گمرک زاهدان به کشور نارتد انجام پذیرفته است. از این میزان بیش از ۲۷۴ میلیون دلار مربوط به واردات از پاکستان و حدود ۲۴ میلیون دلار مربوط به واردات از امارات متحده عربی بوده است.

وجود فرودگاه و نزدیک بودن با گمرک در هریک از شهرهای زاهدان و زابل و از طرفی نزدیکی زاهدان به بازارچه های مرزی پاکستان و نزدیکی زابل به بازارچه مرزی میلک نقش به سزایی در رونق اقتصادی منطقه و مبادلات بازرگانی با کشورهای همسایه و فرصت های سرمایه گذاری مانند احداث هتل در فرودگاهها را فراهم می کند.

۱۴-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

استان سیستان و بلوچستان با داشتن موقعیت راهبردی بازرگانی و ترانزیتی و دارا بودن کشاورزی و باغبانی (به ویژه میوه های استوایی و گرمسیری) و همچنین جاذبه های فراوان تاریخی و طبیعی و نیز صنعت در حال رشد از توانایی و ظرفیت بالایی برای توسعه و آبادانی برخوردار است.

شمال استان، برآمده از آبرفت های رودخانه هیرمند، که بزرگ ترین دریاچه آب شیرین جهان را در خویش جای داده است. کوه خواجه تنها پشته بلندی می باشد که در منطقه مسطح سیستان خود نمایی نموده و نزد اهالی از قداستی خاص برخوردار است.

جنوب استان که وسعت متنوع اش را با دریای عمان گره زده است. این وادی دارای طبیعتی کوهستانی می باشد. مناطق جنوبی استان با توجه به مجاورت با دریای عمان و بهره گیری از بادهای موسمی اقلیم متفاوتی دارند. بالا بودن میانگین دما و پایین بودن نوسانات آن از مشخصه های اساسی اقلیم منطقه است. وجود مخروط آتشفشانی تفتان با ۳۹۴۱ متر ارتفاع در شمال بلوچستان مرکزی، شرایط اقلیمی متنوع و جالبی را فراهم آورده است. مقدار بارش متوسط دراز مدت (۵۴ ساله) ۳۳/۹ میلیمتر و میانگین بارش در سال ۱۴۰۱ مقدار ۳۵/۲ میلی متر و میانگین دمای سالیانه ۲۲/۶ درجه سانتی گراد می باشد. سیستان و بلوچستان دومین استان پهناور کشور و به روایتی اولین اگر حوزه های آبی را در آن در نظر گرفته شود و بزرگتر از بسیاری از کشورهای اروپایی است. این وسعت بالا، گستره هایی از جاذبه های طبیعی و شرایط جغرافیایی متنوع از دشت های وسیع، مناطق کویری، کوهستانی و... را با آب و هوای گوناگون را رقم زده است. این استان بیشتر آب و هوای گرم و خشک دارد اما در عین حال از گوناگونی آب و هوایی و اقلیمی ویژه ای برخوردار است و مناطق کوهستانی، جنگلی و باتلاقی نیز در این استان پهناور به چشم می خورد.

بادهای پر قدرت با سرعت متوسط بالای ۱۰,۵ متر بر ثانیه و تداوم آن در طول سال، ثابت بودن جهت وزش باد و بدون تغییرات زیاد، مسطح بودن زمین و... نواحی شمال استان را به یکی از مناسب ترین مکان ها در خاورمیانه برای ساخت نیروگاههای بادی مبدل نموده است. تابش ۵,۶ کیلو وات ساعت بر متر مربع در روز در اکثر نقاط استان، این استان را به یکی از سه استان اول در زمینه استفاده از پتانسیل انرژی خورشیدی تبدیل نموده است.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

بندر چابهار به عنوان تنها بندر اقیانوسی کشور و خارج از تنگه هرمز نقش مهمی در مبادلات بین‌المللی کشور خواهد داشت. در دو بندر شهید بهشتی و شهید کلانتری چابهار قابلیت پهلوگیری کشتی‌های پهن‌پیکر وجود دارد. بندر شهید بهشتی ظرفیت ۸,۵ میلیون تن تخلیه کالا را دارد.

از مجموع ۴ گذرراه بین‌المللی گذرنده از کشور تعداد ۳ گذرگاه شمال-جنوب، گذرراه اکو و گذرراه تریسیکا از این استان عبور می‌کند. زاهدان مرکز این استان از طریق راه‌آهن با میرجاوه و پاکستان ارتباط دارد و از سوی کرمان هم به راه‌آهن سراسری ایران متصل است. خط ریلی در حال احداث چابهار سرخس می‌تواند امکان اتصال ریلی کشورهای آسیای میانه، افغانستان و روسیه را به آبهای آزاد و همچنین شبه قاره هند فراهم نماید و تحولی بنیادین در مسیر ترانزیت کشور ایجاد نماید.

طبق سند ملی آمایش کشور، شش منطقه در استان سیستان و بلوچستان (چابهار، ریمدان، پیشین، کوهک، میرجاوه و میلک) جز مبادی مهم تجاری و ترانزیتی در افق ۱۴۲۴ تشخیص داده شده‌اند که در بین سایر استان‌ها بیشترین تعداد مبادی می‌باشد. این استان بیشترین مرز زمینی را در کشور با همسایگان خارجی دارد. ۱۱۰۰ کیلومتر مرز خاکی با دو کشور پاکستان و افغانستان و دسترسی به بازار مصرف ۲۶۵ میلیون نفری این دو کشور، و با توجه به اشتراکات شدید قومی و مذهبی و سفر زائران پاکستانی و افغانستانی به شهرهای زیارتی ایران موقعیت ممتازی را برای تولیدکنندگان و تجار فراهم آورده است. وجود ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی امکان مبادلات بین‌المللی دریایی را با کشورهای غرب و شرق جهان فراهم می‌نماید. به طور ویژه دسترسی نزدیک به بازار کشورهای عمان و حاشیه جنوبی خلیج فارس فراهم است. منطقه آزاد چابهار با مزایا و تخفیفات و نبود تشریفات دست و پاگیر، موقعیت مناسبی برای استقرار فعالیت‌های اقتصادی در استان است. همچنین مناطق ویژه در دست اجرا در استان، همچون منطقه ویژه میرجاوه نیز بهره‌مند از مزایای مختلف می‌باشند.

برخی مناطق استان به دلیل برخورداری کم، از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌شوند و فعالیت‌های اقتصادی که در این مناطق مستقر شوند از مزایایی همچون معافیت‌های مالیاتی بهره‌مند خواهند گردید.

صنایع و معادن

این استان پتانسیل بالایی برای ایجاد صنایع فرآوری محصولات کشاورزی، صنایع سنگین و آب‌بر در سواحل دریای عمان، صنایع فرآوری مواد معدنی و... دارد. شهرک‌ها و ناحیه‌های صنعتی متعددی برای استقرار صنایع در استان ایجاد شده است. براساس اطلاعات سامانه صبا (صنایع بالادستی ایران)، شهرهای دارای بیشترین مجتمع صنایع بالادستی در استان سیستان و بلوچستان دربرگیرنده چابهار، زاهدان، خاش، سرباز است. مجتمع‌های استان سیستان و بلوچستان دربرگیرنده پتروشیمی، مجتمع سیمان سیستان و خاش، مجتمع فولاد مکران چابهار، خطوط تولیدی در استان از جمله کلینکر سیمان سیستان و خاش، کنستاتره معدن مس چهل کوره، فرآوری خرما و... است. در استان تولید کودهای کشاورزی، خرما

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

درجه بندی شده، ساخت ادوات کشاورزی (دیسک افست سبک و سنگین)، ساخت شناورهای صیادی در چابهار و... نیز انجام می شود.

استفاده از سفرهای هوایی، گزینه نخست سرمایه گذاران و بازرگانان حوزه صنایع و معادن می باشد.

فناوری اطلاعات

استان سیستان و بلوچستان جزء استان هایی است که کمترین توسعه یافتگی را (براساس ۳ تعریف «دسترسی»، «استفاده» و «مهارت» در فناوری اطلاعات) در این بخش داشته اند. هر چند در پارک علم و فناوری این استان با امکانات گسترده از پارکهای شاخص در سطح کشور است. وجود مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی در استان و از جمله دانشگاه سیستان و بلوچستان که دانشگاه جامع و قطب علمی منطقه جنوب شرق کشور محسوب می گردد.

بهداشت و درمان

هر چند وجود چندین دانشگاه علوم پزشکی در استان باعث افزایش استفاده از ظرفیت های علمی و پژوهشی همگام با سایر دانشگاه های کشور گردیده است، اما در پژوهشی هایی برای رتبه بندی شهرستانهای استان سیستان و بلوچستان از منظر دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی اختلاف فاحشی بین سطح برخورداری از شاخصها در شهرستانها را نشان می دهد. شهرهای زابل و زاهدان رتبه ی اول و دوم و شهرهای قصرقند، سیب سوران و فنوج به ترتیب در آخرین رتبه قرار گرفتند. در بین عواملی که موجب اختلاف سطح برخورداری شده اند، تعداد دکتری تخصصی و دکتری علوم آزمایشگاهی و مراکز توانبخشی موجب بیشترین تفاوت بین شهرستانها گردیده اند. یافته های تحقیق شهرکی و عباسی حسن آبادی (۱۳۹۷) در رتبه بندی شهرستانهای استان سیستان و بلوچستان بر اساس شاخصهای بهداشتی و درمانی نشان می دهد که وضعیت بهره مندی از شاخصهای بهداشت و درمان نسبت به جمعیت آن اندک می باشد.

گردشگری

وجود سواحل بکر با جلوه های زیبای گردشگری از جمله مناظر کوه های مینیاتوری، سواحل صخره ای، اتصال کویر و دریا، سواحل ماسه ای و... گوشه ای از جلوه های زیبای سواحل این استان هستند که امکان انواع تفریحات آبی را فراهم نموده اند. جاذبه های طبیعی متنوع مانند روستای درک، ساحل بریس، تالاب صورتی، گل فشان، کوه های مریخی، آتشفشان نیمه خاموش تفتان، زیستگاه تمساح پوزه کوتاه، چاه نیمه های زهک، غار لادیز، روستاهای تمین و تمندان خاش، رودخانه سرباز و... بخشی از جاذبه های طبیعی و گردشگری استان محسوب می گردند. آثار باستانی و ابنیه تاریخی متعدد همچون شهر سوخته با قدمت ۵۰۰۰ ساله، ابنیه تاریخی کوه خواجه، قلعه ناصری، قلعه سب، قلعه بمپور، و دیگر ابنیه تاریخی، این استان را به منطقه ای ناب برای گردشگران تاریخی و باستان شناسان تبدیل کرده است.

کشاورزی و دامداری

طبق آمار حدود ۸۰ درصد کل میوه های گرمسیری کشور در سیستان و بلوچستان تولید می شود که در این بین موز بیشترین سهم از تولید و پس از آن میوه انبه جایگاه دوم را دارد. میوه های دیگری همچون کنار، چیکو، تمرهندی، نارگیل، گواوا، پاپایا، آناناس و... از جمله این میوه ها هستند. این استان از لحاظ سطح زیر کشت خرما در رتبه اول کشور و در زمینه تولید محصول خرما با تولید حدود ۲۰ درصد خرما می تولید کننده بزرگ می باشد. سیستان و بلوچستان با حدود ۱۲۰۰ گونه گیاهی که حدود ۳۰۰ گونه آن قابلیت مصرف دارویی و صنعتی دارد، دومین استان کشور به لحاظ تنوع گیاهی محسوب می شود. در زمینه تولید گیاهان دارویی فضای باز، این استان در جایگاه پنجم کشور قرار دارد. بیشترین نفقات شتر در سطح کشور یعنی حدود ۳۲ درصد جمعیت شتر کل کشور در این استان وجود دارد و این استان قطب پرورش این دام در ایران محسوب می گردد. صنعت شترداری به خاطر عواید ناشی از پوست، گوشت، شیر، کرک و کوهان شتر می تواند سود زیادی نصیب بهره برداران نماید.

بنادر چابهار و کنارک را می توان بهشت آبی پروری ایران نامید. این شهرستان ها با دارا بودن ۸ بندر ماهیگیری و ۳ مرکز تخلیه صید، تأمین کننده بیش از ۶۰ درصد ماهیان صنعتی کشور (تن ماهیان) هستند. حدود ۴۰ درصد صید کل کشور سهم این استان است.

خدمات

استان سیستان و بلوچستان با توجه به مرزی بودن و دوری از مرکز، در اکثر شاخصهای توسعه از محروم ترین استانهای کشور است. در این استان با توجه به وسعت زیاد و پراکندگی شهرستانها، منابع و امکانات مورد نیاز توسعه به صورت یکسان و متوازن توزیع نشده است. در پژوهش هایی با هدف بررسی سطح توسعه یافتگی شهرستانهای استان سیستان و بلوچستان به لحاظ داشتن خدمات رفاه اجتماعی با استفاده از سالنامه آماری سال ۱۳۹۵ استان اخذ شده نتایج نشان می دهد که با توجه به معیارهای در نظر گرفته شده برای سطح بندی شهرستانها، به ترتیب شهرستانهای زاهدان، زابل، نیکشهر و ایرانشهر برخوردارترین و شهرستانهای فنوج، قصرقند، مهرستان و میرجاوه کم برخوردارترین شهرستانهای استان از لحاظ برخورداری آنها از شاخص های رفاه اجتماعی هستند.

اگرچه در دهه های اخیر، کشف منابع طبیعی و معدن های بزرگ در استان رخ داد اما ایجاد صنایع در آن، با مشکل روبرو بوده است. آموزش در این استان با مشکل روبرو است.

دشت سیستان که در گروه اقلیم بیابانی میانه قرار دارد، بارشی کمتر از ۶۵ میلی متر را در سال دریافت می کند و میزان تبخیر در آن به بیش از ۵۰۰۰ میلی متر می رسد. این شرایط در مجموع باعث خشکی فیزیکی شدید محیط بوده و در سالهایی که میزان ورودی آب رودخانه هیرمند کاهش می یابد، خشکسالی های مخرب توسعه پیدا می کند. جریان حیاتی منطقه یعنی هیرمند نوسانات سالیانه قابل ملاحظه ای را نشان می دهد. وزش بادهای ۱۲۰ روزه که از اواخر بهار تا پایان

تابستان می‌وزد در تشدید نیاز و خشکی محیط موثر است. با توجه به پایین بودن بارش و عدم وجود منابع برفی کوهستانی اکثر جریان‌ات رودخانه‌ای، موقتی و فصلی بوده و در بخش وسیعی از استان منابع محدود آب‌های زیر زمینی تنها امکانات تأمین آب بشمار می‌آیند.

ارتباط قابلیت های شناسایی شده، مزیت های رقابتی و نسبی فرودگاههای سیستان و بلوچستان

استان سیستان و بلوچستان با دارا بودن ۵ فرودگاه از موقعیت خوبی در شرق کشور برخوردار است. در بین فرودگاههای استان فرودگاه بین المللی زاهدان عملکردی فراتر از استان دارد، اما فرودگاههای زابل، ایرانشهر و سراوان فرودگاههای عملیاتی شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران بوده و حوزه عملکرد داخلی دارند. فرودگاه چابهار در مالکیت شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران نمی باشد.

با گسترش فناوری اطلاعات در استان و ایجاد بستری مناسب برای فرهنگ سازی استفاده از فناوری اطلاعات امکان برگزاری جلسات با پلت فرم مجازی برای سرمایه گذاران فراهم خواهد شد.

ظرفیت هایی از قبیل وجود انواع محصولات و میوه های گرمسیری در ایرانشهر، امکان سرمایه گذاری برای ایجاد سردخانه و انبار مناسب برای پروازهای کارگو را فرودگاههای منطقه بلوچستان فراهم می کند.

از ظرفیت های فرهنگی، آداب و رسوم مردم استان می توان در برگزاری جشنواره های گوناگون و جذب گردشگران استفاده نمود. همانگونه که اشاره شده مسافرت هوایی بهترین راه برای شرکت گردشگران در این جشنواره ها است. فاصله کم هر یک از فرودگاههای زاهدان، زابل، ایرانشهر و سراوان با شهرهای مربوطه، استفاده از خدمات درمانی را میسر می سازد.

تبلیغات برای گردشگری و تمایل گردشگران به استفاده از سفرهای هوایی که دسترسی آنان را به اماکن و مناطق مورد نظر با توجه به پراکندگی مناسب فرودگاههای زاهدان، زابل، ایرانشهر، سراوان و چابهار (کنارک) به راحتی میسر می سازد، پتانسیل مناسبی برای سرمایه گذاری در حوزه صنعت فرودگاهی در این رابطه است.

در استان سیستان و بلوچستان مجموعاً ۲۹ مرکز علمی و دانشگاهی (دربگیرنده دانشگاه دولتی، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، موسسه غیر انتفاعی و سازمان تحقیقات کشاورزی) مستقر می باشد. در این استان تقریباً ۲۰۰۰ استاد و عضو هیات علمی مشغول به فعالیت و بیش از ۶۲۰۰۰ دانشجو در حال تحصیل می باشند. با توجه به اینکه تعداد زیادی از اساتید و دانشجویان از دیگر استان ها به سیستان و بلوچستان رفت و آمد دارند، بسیاری از آنان از سفرههایی استفاده می کنند.

فرودگاه بین المللی شهدای زاهدان:

فرودگاه بین المللی زاهدان به صورت ۲۴ ساعته عملیاتی می باشد. این فرودگاه دارای سالن پایانه برای مسافران پروازهای ورودی و خروجی است. از جمله امکانات این پایانه می توان به غرفه های تجاری، شعبه های بانکی، رستوران و بوفه، بخش اشیای گمشده و پارکینگ اشاره کرد. این فرودگاه دارای باند پروازی آسفالت به طول متر و از سیستم های ناوبری این فرودگاه باید به VOR، NDB DME اشاره کرد. ایمنی زمینی فرودگاه زابل دارای سیستم CAT5 می باشد. فرودگاه ایرانشهر دارای یک باند آسفالت و سالن پایانه برای مسافران پروازهای ورودی و خروجی است. از جمله امکانات این پایانه می توان به غرفه های تجاری، شعبه های بانکی، رستوران و بوفه، بخش اشیای گمشده و پارکینگ اشاره کرد.

۱۴-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)

مساحت فرودگاه بین المللی زاهدان ۸۱۰ هکتار است که از نظر وسعت با محدودیتی مواجه نیست و با دارا بودن زمین کافی امکان ساخت مستحدمات برای سرمایه گذاران در این فرودگاه فراهم می باشد. ارتفاع زاهدان از سطح دریا ۱۳۸۵ متر است که فشار هوا و طول دو باند این فرودگاه برای نشست و برخاست هواپیماهای گوناگون مناسب است. تاثیرات اقلیمی و نظر آب و هوا، در دوی بخش زمینی و هوایی قابل بررسی است. در بخش زمینی گرمای شدید در اواخر بهار و فصل تابستان است که خشکسالی های چندین ساله این وضعیت را تشدید نموده است. برای سرمایه گذاری در طراحی ساختمان ها باید از عایق مناسب به ویژه در سقف ها استفاده گردد. در بخش هوایی، چالش عمده اقلیمی در فرودگاه زاهدان وزش بادهای ۱۲۰ روزه منطقه سیستان، گرد و خاک در منطقه است.

محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب، گاز و برق و...)

اگرچه سیستان و بلوچستان با برخورداری از انواع انرژی های نو و تجدید پذیر مانند انرژی خورشیدی، بادی، امواج و اقیانوس و زمین گرمایی به گنجینه ای با ارزش تبدیل شده است، اما دسترسی زاهدان به منابع آب محدود است. تداوم کاهش نزولات آسمانی و خشکسالی طی سال های اخیر موجب شده تا کمبود آب به یک بحران تبدیل شود، معضلی که در پی افزایش گرما و تقاضا برای آب تشدید شده و از این رو ضرورت مصرف بهینه آب را دوچندان کرده است. یکی از مشکلات اساسی در سیستان و بلوچستان کمبود جایگاه های عرضه فرآورده های نفتی و سی ان جی است که ساخت ۴۰ تا ۵۰ جایگاه عرضه فرآورده نفتی و سی ان جی در این استان ضرورت دارد. یکی از مشکلات منطقه معضل قاچاق سوخت است که به دلیل تفاوت فاحش قیمت سوخت در کشورهای مجاور، خرید و فروش سهمیه و قاچاق سوخت به شکل آشکار در استان وجود دارد و این موضوع باعث افزایش مصرف و ایجاد صف در برخی از جایگاه ها می شود.

دسترسی به منابع انرژی در فرودگاه بین المللی زاهدان

در حال حاضر دسترسی به انواع منابع انرژی (آب، گاز و برق) در فرودگاه زاهدان برای استفاده سرمایه گذاران میسر است.

محدودیت های زیست محیطی

حمل و نقل هوایی و زیر ساختهای پشتیبان آن در فرودگاه های معاصر یکی از پرآسیب ترین فعالیت های انسانی علیه محیط زیست به شمار می رود. به هر حال فرودگاه قرن بیست و یکم مسئله محیط زیست را به رسمیت می شناسد در حالی که فرودگاههای قرن بیستم به آن بی اعتنا بودند.

فرودگاه بین المللی زاهدان و محدودیت های زیست محیطی: فاصله مناسب فرودگاه بین المللی زاهدان و دیگر فرودگاههای استان تا شهر از بروز آلودگی صوتی جلوگیری نموده و خطر برخورد با مناطق مسکونی را کاهش می دهد. ناحیه حائل بین باندها، تاکسی روها، محوطه توقفگاه و مرزهای محوطه فرودگاه زاهدان، اثرات آلودگی و مسایل آزار دهنده ناشی از فعالیتهای فرودگاه را به مقدار قابل قبولی کاهش داده است.

کاربری فرودگاه زاهدان بر حسب جانمایی آنها کمترین تعارض با ارزش های طبیعی محیط زیست را دارا بوده و مزاحمت هایی برای حیات گیاهی و جانوری ایجاد نموده است. برای توسعه فرودگاه نیاز به پاک تراشی و قطع پوشش گیاهی، تغییر در توپوگرافی زمین، دخالت در الگوهای توزیع و جریان آب در منطقه و نیز انهدام زیستگاهها نمی باشد. در نتیجه فرودگاه زاهدان و توسعه آن اختلالی در تعادل اکولوژیک و پایداری اکوسیستم محل استقرار خود ندارد.

الزامات امنیتی

میزان سرمایه گذاری در هر کسب و کار، تابع مجموعه ای از متغیرهاست که «امنیت سرمایه گذاری» در زمره مهم ترین آنها به شمار می آید. مطالعه درباره میزان امنیت در یک اقتصاد و ترکیب عوامل نا امن کننده فضای سرمایه گذاری در آن، به دو شیوه امکان پذیر است. در شیوه نخست که متضمن رویکردی عینی به مقوله امنیت است، استحکام یا ضعف نهادهای امنیت ساز در استان سیستان و بلوچستان مورد توجه قرار می گیرند. شیوه دوم متضمن رویکردی ذهنی به مقوله امنیت است، که میزان امنیت در استان و عوامل امنیت زدا و میزان تاثیر هر یک از آن عوامل بر نا امنی محیط کسب و کار، از متقاضیان واقعی امنیت، یعنی سرمایه گذاران - بالفعل یا بالقوه - استعلام می شود. منطق رویکرد حاضر این است که برای اقدام به سرمایه گذاری، «احساس امنیت» از جانب افرادی که متقاضی سرمایه گذاری هستند، موضوعیت دارد. موفقیت و رشد پایدار صنعت فرودگاهی در گرو عملکرد مناسب و هماهنگ عناصر و عوامل متعددی است که با هم ارتباط تنگاتنگی دارند. یکی از مهم ترین این عوامل، امنیت سرمایه گذاری است. هرچند منطقه جنوب شرق کشور و در واقع استان سیستان و بلوچستان به لحاظ توسعه در جایگاه نامناسبی قرار دارد اما الزامات امنیتی این استان، با توجه به پتانسیل های بالقوه آن ملزم به بحث و بررسی در جهت یافتن عواملی است که تنش های موجود را کاهش دهد و نیز دستیابی به راهکارهایی جهت برقراری توسعه نسبی و پایدار در سطح منطقه است. امنیت و ابعاد آن با توسعه و ابعاد آن شامل توسعه اجتماعی، فرهنگی، و اقتصادی ارتباط چشم گیری دارد و تغییر در هر بُعد از امنیت تأثیر بسزایی در توسعه و ابعاد آن خواهد داشت و بالعکس. نتایج تحقیقات خمیری و معمری (۱۳۹۷)، در تحلیل و ارزیابی استراتژی های امنیت پایدار در

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

منطقه ژئوپلیتیکی جنوب شرق ایران (مورد پژوهش: استان سیستان و بلوچستان) نشان داد که وضعیت امنیت پایدار استان سیستان و بلوچستان از الگوی تهاجمی تبعیت می کند. با توجه به تعریف این الگو، باید راهبردهایی را اتخاذ نمود که با بهره گیری از نقاط قوت درصدد بهره برداری از فرصت ها در آینده برآمده و بتوان به پایداری امنیت دست یافت.

سایر موارد مرتبط

- توسعه کم در فناوری پیشرفته و فقدان بستر اینترنتی مناسب برای برگزاری جلسات با پلتفرم مجازی
 - فقدان الگوی بومی توسعه اقتصادی و سرمایه گذاری
 - تبلیغات کم در حوزه سرمایه گذاری
 - لزوم شبکه ریلی برای اتصال بندر اقیانوسی چابهار به زاهدان
- به طور کلی چالش هایی نظیر دوری از مرکز کشور و پتانسیل هایی نظیر وجود مراکز آموزش عالی، دسترسی به آبهای آزاد، وسعت سرزمینی، همچنین قرار گرفتن در کریدور هوایی شرق و جنوب شرقی کشور، لازمه داشتن فرودگاهی با استانداردهای جهانی در این منطقه را می طلبد.

۱۴-۵- اسناد موجود

طرح جامع: طرح جامع فرودگاه بین المللی شهدای زاهدان، زابل و ایرانشهر تهیه شده است.
 طرح کسب و کار فرودگاه: طرح کسب و کار جهت فرودگاههای استان تهیه نشده است.
 مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: قراردادهای سرمایه گذاری مانند مجتمع گردشگری و تفریحی فرودگاه زاهدان می باشد که در لیست قراردادهای اجاره اماکن ذکر شده است.

ردیف	موضوع قرارداد و اگذاری
۱	تاکسی درون شهری
۲	بانک
۳	زمین تنیس
۴	بسته بندی بار همراه مسافر
۵	رستوران طبقه اول سالن عمومی
۶	کافی شاپ طبقه همکف سالن عمومی
۷	بسته بندی بار
۸	پارکینگ خودرو
۹	گلخانه
۱۰	فروش صنایع دستی بانوان
۱۱	انجام امور حمل و نقل بار
۱۲	صنایع دستی و سوغات محلی سالن عمومی
۱۳	صنایع دستی سالن ترانزیت

مواد غذایی سالن ترانزیت	۱۴
عطر و ادکلن سالن ترانزیت	۱۵
مجمع تفریحی فرودگاه زاهدان	۱۶
اشیاء ممنوعه	۱۷
انبار بار غیر همراه مسافر	۱۸

۱۴-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو - غیرهمراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو - غیرهمراه مسافر فرودگاههای سیستان و بلوچستان در (۱۰ سال گذشته در جدول شماره (۴) ارائه شده است.

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۴،۵۹۷	۵۰۲	۵،۰۹۹	۴۷۷،۹۴۱	۴۶،۲۴۹	۵۲۴،۱۹۰	۴،۵۰۲	۴۹۵	۴،۹۹۷
۱۳۹۱	۴،۵۳۴	۴۰۴	۴،۹۳۸	۴۳۲،۹۷۶	۳۲،۶۰۲	۴۶۵،۵۷۸	۳،۸۵۵	۳۷۵	۴،۲۳۰
۱۳۹۲	۴،۱۹۹	۲۳۳	۴،۴۳۲	۳۸۱،۷۸۵	۲۶،۶۶۸	۴۰۸،۴۵۳	۳،۴۵۲	۲۷۹	۳،۷۳۱
۱۳۹۳	۳،۸۵۳	۲۳۱	۴،۰۸۴	۳۹۶،۷۴۱	۳۱،۶۴۳	۴۲۸،۳۸۴	۳،۲۲۷	۴۱۹	۳،۶۴۶
۱۳۹۴	۳،۶۰۶	۲۱۱	۳،۸۱۷	۳۹۹،۶۳۵	۲۳،۳۲۹	۴۲۲،۹۶۴	۳،۳۰۵	۳۷۸	۳،۶۸۳
۱۳۹۵	۴،۱۳۱	۱۹۲	۴،۳۲۳	۴۸۹،۵۱۵	۲۰،۳۲۶	۵۰۹،۸۴۱	۳،۹۳۴	۲۸۴	۴،۲۱۸
۱۳۹۶	۴،۴۲۹	۲۱۰	۴،۶۳۹	۵۳۸،۴۴۸	۲۰،۹۲۲	۵۵۹،۳۷۰	۴،۴۹۰	۳۳۶	۴،۸۲۶
۱۳۹۷	۴،۰۹۷	۴۲	۴،۱۳۹	۴۷۷،۳۶۹	۶،۲۲۰	۴۸۳،۵۸۹	۳،۸۱۹	۱۵۵	۳،۹۷۳
۱۳۹۸	۴،۳۳۹	۲۵	۴،۳۶۴	۴۸۷،۱۳۷	۳،۳۰۵	۴۹۰،۴۴۲	۳،۹۱۲	۹۰	۴،۰۰۲
۱۳۹۹	۴،۴۷۰		۴،۴۷۰	۴۲۲،۳۱۴		۴۲۲،۳۱۴	۳،۵۲۱		۳،۵۲۱
۱۴۰۰	۴،۶۵۲	۶	۴،۶۵۸	۴۲۵،۶۳۱	۰	۴۲۵،۶۳۱	۳،۵۸۶	۰	۳،۵۸۶
۱۴۰۱	۳،۷۸۲	۲۶	۳،۸۰۸	۴۳۲،۹۱۲	۳،۱۲۶	۴۳۶،۰۳۸	۳،۶۵۸	۹۳	۳،۷۵۱
۱۴۰۲	۴،۵۶۰	۳۱	۴،۵۹۱	۴۵۷،۹۲۹	۳،۱۹۸	۴۶۱،۱۲۷	۳،۸۲۵	۱۳۰	۳،۹۵۵

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی)

در حال حاضر هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی) در فرودگاههای سیستان و بلوچستان انجام نمی شود.

مقاصد پروازی و ایرلاین های فعال

مقاصد پروازی و ایرلاین های فعال در فرودگاههای سیستان و بلوچستان در جدول شماره (۵) ارائه شده است:

جدول ۵: مقاصد پروازی و ایرلاین های فعال در فرودگاههای سیستم و بلوچستان

ردیف	مقصد های پروازی از زاهدان به	مقصد های پروازی از زابل به	مقصد های پروازی از	شرکتهای هواپیمائی
۱	تهران			هواپیمائی زاگرس
۲	چابهار، مشهد، تهران			ایران ایر
۳	مشهد، شیراز، تهران			هواپیمائی آسمان
۴	مشهد			هواپیمائی تابان
۵	مشهد، تهران، گرگان	مشهد		هواپیمائی قشم ایر
۶	تهران، مشهد			هواپیمائی کاسپین
۷	مشهد			هواپیمائی سپهران
۸	تهران	تهران	جیرفت	ماهان ایر
۹	تهران			هواپیمائی چابهار
۱۰			تهران	پارس ایر

۱۴-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری در بخش ایرساید فرودگاه زاهدان
۱	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری در بخش لند ساید فرودگاه زاهدان
۱	هایپرمارکت
۲	هتل فرودگاهی و مکان برگزاری جلسات با پلتفرم مجازی برای سرمایه گذاران، نمایندگان شرکت ها و مشتریان
۳	مجموعه ورزشی
۴	ترمینال مرسولات بار هوایی
۵	پمپ بنزین

۶	خدمات کترینگ شرکت های هواپیمائی
۷	مجمع نمایشگاهی
۸	پارکینگ طبقاتی
۹	احداث ساختمان CIP
۱۰	احداث سوله خدمات هندلینگ

معرفی فرصت های سرمایه گذاری در فرودگاه زابل

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری در بخش لند ساید فرودگاه زابل
۱	هتل گردشگری فرودگاهی و مکان برگزاری جلسات با پلتفرم مجازی برای سرمایه گذاران، نمایندگان شرکت های بازارچه مرزی میلک و مشتریان

معرفی فرصت های سرمایه گذاری در فرودگاه ایرانشهر

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری در بخش لند ساید فرودگاه ایرانشهر
۱	ترمینال مسولات بار هوایی (میوه و محصولات مناطق گرمسیری)

معرفی فرصت های سرمایه گذاری در فرودگاه خاش

ردیف	عنوان فرصت سرمایه گذاری در بخش لند ساید فرودگاه خاش
۱	ترمینال مسولات بار هوایی (میوه و محصولات مناطق گرمسیری)

طرح احداث ترمینال جدید فرودگاه زاهدان: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در دستور کار قرار گرفته و در مرحله مطالعه و طراحی می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
زاهدان	احداث ترمینال جدید	۱۰,۰۰۰,۰۰۰			BOT / BLT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	پارکینگ طبقاتی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۵۰۰	۲۰۰۰۰	BOT	۳	۱۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه تشریفات اختصاصی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۲۰۰	BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	سوله خدمات هندلینگ زمینی	۷۰,۰۰۰	۲۵۰۰	۱۵۰۰	BLT / BOT	۱	۶	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	کارگو	۷۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	BLT / BOT	۲	۸	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۴۴۰۰	۶۰۰	BLT / BOT	۱	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BLT / BOT	۳	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه سوخت (عمومی)	۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	کیتینگ	۴۵۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۵۰۰	BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	فروشگاه زنجیره ای (هایپر مارکت)	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰	BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجمع نمایشگاهی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰۰۰	۶۰۰۰	BOT	۲	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجموعه ورزشی (استخر، زمین فوتبال ،چمن مصنوعی و زمین تنیس)	۸۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	BOT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک - فرودگاه خاش (هوانوردی عمومی)	۲۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

۱۵- فرودگاه زنجان

۱۵-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان زنجان در شمالغرب کشور و مابین هفت استان از کشور جمهوری اسلامی ایران واقع گردیده است و از شمال با استان اردبیل و استان گیلان، از شمال شرقی و مشرق با استان قزوین، از جنوب با استان همدان، از جنوب غربی با استان کردستان و از مغرب با استان آذربایجان غربی و از شمالغرب با استان آذربایجان شرقی همسایه است موقعیت جغرافیایی استان منطبق بر عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۳۵ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۵ دقیقه شمال و طول جغرافیایی ۴۷ درجه و ۱۵ دقیقه تا ۴۵ درجه و ۲۵ دقیقه شرقی از نصف النهار گرینویچ است.

استان زنجان متشکل از هفت شهرستان است و مرکز آن، شهرستان زنجان، از شمال به استانهای آذربایجان شرقی و اردبیل، از شرق به شهرستانهای طارم و ابهر، از جنوب به شهرستانهای ایجرود و خداآبند و از غرب به ماهنشان محدود می باشد. مساحت استان با توجه به آخرین اطلاعات (اطلاعات سال ۱۳۷۸) در حدود ۲۲۱۶۴ کیلومتر مربع می باشد.

جمعیت شناسی استان زنجان

در نتیجه سرشماری سال ۹۵، جمعیت کل استان زنجان یک میلیون و ۵۷ هزار و ۴۶۱ نفر برآورد شده است.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه شهدای زنجان

این فرودگاه که در ۸ نایکال مایلی و یا ۱۶ کیلومتری شمال غرب شهر زنجان قرار گرفته از مجهزترین فرودگاههای جدیدالاحداث همسطح خود می باشد که کلیه مجموعه های مورد نیاز یک فرودگاه پیشرفته در آن مستقر می باشد اعم از واحد های عملیاتی مراقبت پرواز - الکترونیک - ایمنی زمینی - نیروهای نظامی و انتظامی - هواشناسی - سوخت گیری - گمرک - گذر نامه - ناجا و... با تمامی تجهیزات مربوطه همچنین اینفرودگاه بدلیل استقرار در کریدور هوایی شرق به غرب کشور و ارائه سرویس به کلیه پروازهای داخلی و خارجی غرب کشور از طریق دستگاههای تقرب پرواز به فاصله ۶۰۰ نایکال مایلی اهمیت آن دو چندان گردیده طوری که اگر به نقشه هوایی FIR ایران نگاه شود بسیاری از مسیر های بین المللی و مسیرهای داخلی برای اتصال به استانهای کشور پهناور ایران و کشورهای شمال غرب کشور به فرودگاه زنجان منتهی می شوند.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشپانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

مساحت فرودگاه شهدای زنجان برابر با ۴۰۲ هکتار می باشد.

نام شهر: زنجان	نام استان: زنجان	نام فرودگاه: فرودگاه شهدای زنجان
سال افتتاح: ۱۳۷۹	مالکیت فرودگاه: شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران	نوع فرودگاه: مرز هوایی
فاصله فرودگاه از شهر: ۱۵ کیلومتر	ارتفاع از سطح دریا: ۵۳۸۲ پا از سطح دریا	مساحت فرودگاه: ۴۰۰ هکتار
CIP و VIP: ندارد	موقعیت جغرافیایی: ARP:	موقعیت جغرافیایی: شمالغرب شهر زنجان
آدرس AFS: دارد OITZ ZTZX	شماره نمابر: ۰۲۴۳۳۳۶۰۳۰۳	مساحت ترمینال: ۴۱۵۳ متر مربع
	شماره تلفن: ۰۲۴۳۳۳۶۰۳۰۴-۵	مرجع حفاظت (امنیت) فرودگاه: ۲۴ ساعته
پارکینگ خودرو: (دارد)	ترمینال و نوع آن: یک ترمینال (برای داخلی و بین المللی)	نوع پروازها: داخلی و خارجی
دستگاههای ناوبری: VOR/DME و NDB	مسیر پروازی: مشهد و عربستان (حج)	شرکت هواپیمایی فعال: ماهان و ایران ایر
	درجه بندی فرودگاه از نظر آتش نشانی: CAT 7	نوع فضای پوششی مراقبت پرواز: G
	PAPI: هر دو باند (دارد)	چراغ باند: (دارد)
طول باند: ۳۲۰۰ متر و عرض باند: ۴۵ متر و شیب باند: ۰,۶۷٪	مشخصات و PCN باند: ۵۰ F/B/X/T Asphalt	شماره باند: ۱۲ و ۳۰
مشخصات پرواز: ۲۴۰۰۰ متر مربع (۲۰۰*۱۲۰ متر) و آسفالت	نوع و عرض تاکسی وی: آسفالت و ۲۳ متر	تعداد تاکسیوی: ۵ عدد
		نوع سوخت موجود در فرودگاه: Jet A1
<p>ارگانهای مستقر در فرودگاه:</p> <p>۱- یگان حفاظت سپاه و نیروی انتظامی (۲۴ ساعته)</p> <p>۲- سوختگیری هواپیمایی، هواشناسی، گذرنامه، گمرک، نهاد ریاست جمهوری، پایگاه مرزی بهداشت، حج و زیارت، بانک ملی و تاکسیرانی (O/R) و طبق دستورالعمل مربوطه).</p> <p>ساعات عملیاتی فرودگاه بر اساس AIP: فرودگاه زنجان O/R می باشد. و باید حداقل ۴۸ ساعت قبل از پرواز غیر برنامه ای به سمت فرودگاه، با آن هماهنگی و اجازه پرواز گرفت.</p>		

۱۵-۲- شناسایی زیرساخت ها

انرژی (آب، برق، گاز و...)

آب، برق (به همراه دو موتور برق اضطراری)، گاز دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

از شهر تا فرودگاه جاده دسترسی (آزاد راه) وجود دارد و ایجاد دسترسی به راه آهن در دست مطالعه و انجام است.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

امکانات مخابرات فیبر نوری از شهر تا فرودگاه وجود دارد

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

منطقه ویژه اقتصادی ۱۰۶۱ هکتاری زنجان (در حال ساخت) در کنار فرودگاه قرار دارد.

شهرک های صنعتی اشراق ۱ و ۲، شهرک صنعتی نو آوران، شهرک های صنعتی نو آوران، شهرک های صنعتی روی و... در ۱۵ کیلومتری فرودگاه قرار دارند.

گمرک

در فرودگاه (O/R) و در شهر زنجان وجود دارد.

۱۵-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

تنوع آب و هوایی استان زنجان سبب شده که این منطقه چهار فصل بوده و ظرفیت های بالایی در زمینه گردشگری طبیعی داشته باشد. به سبب شرایط خاص آب و هوایی منطقه؛ طارم استان زنجان را هندوستان ایران می دانند. چشمه های آب معدنی، رودخانه های متعدد دائمی و فصلی، جنگل ها و آبشارهای زیبای داخل جنگل ها، روستاهای ییلاقی و زیبایی که در دره های ارتفاعات طارم واقع شده اند؛ این منطقه را به پر جاذبه ترین ناحیه طبیعی استان زنجان تبدیل کرده است. شهرستان خرم دره نیز که از آن به عنوان یک باغ شهر یاد می شود، با اتکا به سرسبزی و باغ های پر شمار خود یکی دیگر از مناطق گردشگری این استان محسوب می شوند. به طور کلی اردیبهشت، خرداد و تیرماه بهترین ماه های مسافرت به استان زنجان هستند. هیچ توصیفی از سرسبزی و زیبایی طبیعت زنجان در این ماه ها کامل نیست و مناظر بدیع این فصل را در زنجان فقط باید دید. تفاوت آب و هوایی در نواحی مختلف استان زنجان را می توان به خوبی در یک زمان در قسمت های شمالی، مرکزی و جنوبی استان مشاهده کرد. مهم ترین منبع آب های سطحی در استان زنجان رودخانه های دائمی و فصلی هستند. رودخانه های قزل اوزن، زنجان رود، ابهررود و شاهرود را می توان مهم ترین رودهای دائمی این استان دانست. رودخانه قزل اوزن علاوه بر اهمیت اقتصادی بالایی که دارد به دلیل پرآبی، زیبایی و طولانی بودن مسیر خود؛

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

یکی از مهم ترین روخانه های زنجان است که در زمینه جاذبه های گردشگری نیز اهمیت زیادی دارد. به برکت آب فراوان، باغ های زیبا و سرسبز بسیاری در مسیر این رودخانه به وجود آمده که منظره بسیار زیبایی به حومه شهر زنجان داده است. چشمه های معدنی استان زنجان به دو صورت چشمه های آب گرم معدنی و چشمه های آب سرد معدنی شکل گرفته اند که از نظر جاذبه های گردشگری دارای اهمیت هستند. غارهای متعددی در استان زنجان در دل کوه ها قرار دارند که برخی از آن ها هم چون غار کتله خور از مهم ترین آثار طبیعی این استان به شمار می آیند.

صنایع و معادن

در بخش صنعت و معدن نیز استان زنجان موقعیت ممتازی دارد؛ به ویژه آن که به دلیل همجواری و نزدیکی به استان های تهران و گیلان که با محدودیت های قانونی و جغرافیایی در توسعه و گسترش واحدهای صنعتی روبهرو هستند، از امکانات توسعه صنعتی برخوردار شده و زیربنای لازم نیز برای آن فراهم شده است. معادن فعال استان عبارت اند از: کائولن، فلدسپات و سیلیس. در بخش صنعت، صنایع کارخانه ای فلزی، شیمیایی، دارویی، غذایی، ریسندگی و بافندگی، ساختمانی، الکتریکی، چوبی و سلولزی فعال هستند. صنایع دستی استان نیز قابل توجه و از اهمیت ویژه ای در سطح کشور برخوردار است.

کشاورزی

شرایط جغرافیایی مشتمل بر تنوع آب و هوایی، برخورداری از منابع آب و حاصلخیزی خاک، این استان را به صورت یک منطقه مناسب کشاورزی درآورده است. بعضی از محصولات کشاورزی و باغی استان، از نظر مقدار سطح زیر کشت و تولید، از جمله انگور، با ۱۳۶ هزار تن در سال، مقام اول را در کشور دارد.

کشاورزی به صورت های دیمی و آبی انجام می گیرد و در حدود ۶۵ درصد زمین های زیر کشت استان را زمین های دیم تشکیل می دهند که بیش تر در نواحی کوهپایه ای و دامنه کوه ها قرار دارند.

در حال حاضر، استان زنجان یکی از قطب های مهم کشاورزی و دامداری غرب کشور به شمار می آید. انواع فعالیت در هر دو بخش به دو شیوه صنعتی و سنتی انجام می شود. از دیگر بخش های دامپروری، رمه گردانی عشایری در این استان است. استان زنجان در زمینه دامپروری صنعتی و تولید گوشت و شیر، در سطح کشور، جایگاه درخور توجهی را احراز نموده و یکی از مهم ترین مراکز مرغذاری کشور محسوب می شود.

خدمات

به لحاظ سهم بخش های اقتصادی در استان بخش خدمات با ۳۸,۹ درصد بیشترین سهم را در اشتغال استان دارد.

۱۵-۴- چالش ها و محدودیت ها

۱۵-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

طرح کسب و کار: دارد

قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا وجود ندارد.

در حال حاضر قرارداد اجاره اماکن وجود ندارد.

۱۵-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع
۱۳۹۰	۱۸۸	۰	۱۸۸	۱۸،۱۵۵	۰	۱۸،۱۵۵	۱۲۶	۰	۱۲۶
۱۳۹۱	۲۲۱	۳۶	۲۵۷	۲۶،۱۹۳	۷،۲۶۱	۳۳،۴۵۴	۱۸۷	۱۱۲	۲۹۹
۱۳۹۲	۱۹۳	۴۶	۲۳۹	۲۱،۵۰۹	۱۰،۷۲۰	۳۲،۲۲۹	۱۴۳	۱۹۱	۳۳۴
۱۳۹۳	۲۳۴	۷۷	۳۱۱	۱۸،۱۴۴	۱۶،۱۶۷	۳۴،۳۱۱	۱۲۷	۲۸۸	۴۱۴
۱۳۹۴	۱۹۲	۳۴	۲۲۶	۱۲،۴۸۲	۵،۰۶۸	۱۷،۵۵۰	۹۲	۱۰۵	۱۹۷
۱۳۹۵	۱۸۳	۰	۱۸۳	۱۲،۰۰۵	۰	۱۲،۰۰۵	۹۱	۰	۹۱
۱۳۹۶	۲۱۳	۲۰	۲۳۳	۲۳،۵۹۶	۲،۶۶۴	۲۶،۲۶۰	۱۷۱	۷۷	۲۴۷
۱۳۹۷	۵۰	۲۰	۷۰	۶،۹۵۹	۲،۹۶۲	۹،۹۲۱	۴۷	۷۷	۱۲۴
۱۳۹۸	۱۱۰	۲۴	۱۳۴	۱۲،۷۹۰	۳،۰۳۱	۱۵،۸۲۱	۹۱	۸۲	۱۷۴
۱۳۹۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴۰۰	۱۲	۰	۱۲	۹۰۷	۰	۹۰۷	۷	۰	۷
۱۴۰۱	۲۴	۸	۳۲	۲،۳۵۵	۱،۰۲۴	۳،۳۷۹	۱۹	۲۵	۴۴
۱۴۰۲	۲۰۸	۳۲	۲۴۰	۱۷،۳۴۰	۳،۵۹۱	۲۰،۹۳۱	۱۴۷	۷۳	۲۲۰

مقاصد پروازی: مشهد و عربستان (حج)

ایرلاینهای فعال: ماهان، ایران ایر و...

۱۵-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

- توسعه ترمینال مسافر واحداث پایانه حمل و نقل بار جهت افزایش حمل و نقل ترکیبی در استان

- ایجاد مرکز آموزشی هوانوردی و تربیت خلبان وانجام پروازهای تفریحی و آموزشی

از اهم موارد ضرورت و توجیه اقتصادی انجام پروژه های یادشده می توان در دسترس بودن و وجود زیرساخت هوایی مناسب در استان و دسترسی و مجاورت استان زنجان با ۸ استان کشور وهمچنین راههای دسترسی مناسب به استانها را برشمرد همچنین استقبال مسئولین استان از پروژه های سرمایه گذاری و حمایت از آنها نیز از اهمیت به سزایی برخوردار است. نبود موانع پرواز و قرار گرفتن فرودگاه زنجان در دشت وسیع و ترافیک کم هوایی که تردد پروازهای آموزشی را تسهیل خواهد کرد و توان جذب متقاضی از استان های همجور از دیگرمزیت های این استان است. قابل ذکر است در طرح جامع فرودگاه نیز جانمایی پروژه های سرمایه گذاری دیده شده و پلان پیشنهادی نیز در آن وجود دارد که ضلع شمال غربی فرودگاه می باشد. هزینه تقریبی سرمایه گذاری متناسب با حجم اجراء و برنامه ریزی پروژه متفاوت خواهد بود که در طراحی و فاز بندی قابل اجرا می باشد. همچنین درآمد پروژه ها نیز متناسب با سرمایه گذاری و فعالیت سرمایه گذار قابل توجه می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
زنجان	کارگو (ترمینال) بار هوایی (شمالغرب کشور)	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰		BOT/BLT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ %۳۰

۱۶- فرودگاه شهدای سنندج

۱-۱۶-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی

استان کردستان، یکی از استان های ایران به مرکزیت شهر سنندج است که در غرب این کشور واقع شده است. مساحت این استان ۲۹۳۴۹ کیلومتر مربع معادل ۱/۷٪ از مساحت کل کشور ایران است. این استان که در دامنه ها و دشت های پراکنده رشته کوه های زاگرس میانی جای گرفته است، از شمال به استان های آذربایجان غربی و زنجان، از شرق به همدان و زنجان، از شرق به همدان و زنجان، از جنوب به کرمانشاه و از غرب به اقلیم کردستان در کشور عراق محدود است. استان کردستان با کشور عراق ۲۳۷ کیلومتر مرز مشترک دارد.

بر پایه سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ استان کردستان ۱۶۰۳۰۱۱ نفر جمعیت دارد که ۳۴ درصد روستایی و ۶۶ درصد را جمعیت شهری تشکیل می دهد. تراکم نسبی جمعیت معادل ۵۱/۲ نفر در کیلومتر مربع است.

از لحاظ اقلیمی و طبیعی استان کردستان منطقه ای کوهستانی است که دشت های مرتفع و دره های پهن نیز در پهنه منطقه گسترده شده اند. اقلیم کردستان متأثر از توده های هوای گرم و مرطوب مدیترانه ای است که این توده ها موجب بارندگی هایی در بهار و ریزش برف در زمستان ها شده است.

فرودگاه سنندج از فرودگاه های قدیمی ایران است که از اوایل سال های ۱۳۳۰ ساخت آن شروع شد در محلی به نام (سروه نه) انتهای پادگان لشکر کنونی که دارای یک باند خاکی بوده و هنوز بقایایی از آن به جامانده است که در آن زمان هواپیمایی ایران ایر با هواپیمای داگلاس ۴۷ به این فرودگاه پرواز داشته است و فرودگاه کنونی سنندج دومین فرودگاه این شهر است.

فرودگاه سنندج در غرب ایران و در جنوب غربی شهر سنندج مرکز استان کردستان با مساحت کلی ۱۳۵ هکتار واقع شده است. فاصله فرودگاه تا مرکز شهر در حدود ۳ کیلومتر است. این فرودگاه با موقعیت جغرافیایی استان کردستان "۴۵/۰۸° شمالی و ۳۳/۲۹° ۰'۰۰" شرقی و ۱۳۷۸ متر ارتفاع از سطح دریا قرار دارد.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

اماکن تجاری و غیر تجاری:

مترائز و تعداد فضاهای غیر تجاری				مترائز و تعداد فضاهای تجاری			
خارج ترمینال		داخل ترمینال		خارج ترمینال		داخل ترمینال	
مترائز	تعداد	مترائز	تعداد	مترائز	تعداد	مترائز	تعداد
-	-	۳۴۳	۲۳	۱۴	۱	۱۳۴	۷

ترمینال:

نوع و مترائز ترمینال				تعداد ترمینال
حج	مشترک داخلی و بین المللی	بین المللی	داخلی	
-	-	-	۳۰۲۲	۱

باند:

آشیانه		تعداد Parallel TWY	تعداد استند (پارکینگ هواپیما)	باند		
کاربری	تعداد			طول (متر)	شماره	تعداد
هلال احمر	۱	۲	۴	۳۰۱۹	۱۹-۰۱	۱

۱۶-۲- شناسایی زیرساخت ها

فرودگاه دارای کلیه زیر ساخت های آب، برق، گاز و تلفن و فیبر نوری می باشد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی):

مسیر دسترسی به فرودگاه از طریق جاده ای می باشد که از داخل شهر از مسیر میدان جهاد به طرف جاده کرمانشاه می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود):

فرودگاه دارای زیر ساخت مخابراتی ورودی فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه

در اطراف فرودگاه و محدوده آن فقط شهرک های مسکونی قرار دارد که به قرار زیر است.

مناطق آزاد تجاری بانه و مریوان نیز در سطح استان که مریوان با فاصله ۱۱۰ کیلو متری و بانه با فاصله ۲۵۰ کیلوتری از فرودگاه قرار دارد.

گمرک: شهر سنندج دارای گمرک بوده و جهت پروازهای خارجی یک واحد در داخل فرودگاه مستقر خواهد شد.

۱۶-۳- ظرفیت ها و مزیت های شهرستان و فرودگاه:

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

طبیعی و جغرافیایی:

استان کردستان یکی از استان های مرزی کشور با طبیعت زیبا و آب و هوای منحصر به فرد است. این استان دارای مرز مشترک با کشور عراق می باشد و هم مرزی با این کشور در دسترسی به بازارهای سایر کشورها مانند اردن، سوریه و ترکیه نیز موثر است. همچنین این منطقه یکی از نزدیکترین دسترسی ها به دریای مدیترانه دارد. به همین دلیل بازارچه های مرزی مهمی مانند باشماق، مریوان، سیرانبد و بانه در این منطقه فعال هستند که بستر بسیار مناسبی برای گسترش صادرات و واردات هستند.

صنایع و معادن:

بخشی دیگر از پتانسیل های این استان مربوط به صنعت و معدن در استان کردستان می باشد. این استان دارای معادن بسیاری مانند معادن سنگ های تزئینی ونما، منگنز، طلا و آهن می باشد که وجود معادن در این منطقه باعث ایجاد کارگاههای بزرگ و کوچک طلاسازی و برش سنگ و ثبت شرکت های مربوطه در این منطقه شده است. که این نکته در نهایت باعث ایجاد ارزش افزوده ماده خام در این استان می شود.

از جمله واحدهای بزرگ صنعتی کردستان می توان به کارخانه تراکتور سازی کردستان، سیمان بیجار، لاستیک سازی بارز و پتروشیمی اشاره کرد.

بهداشت و درمان:

بر اساس آمار موجود در استان کردستان، ۱۶ بیمارستان و همینطور دارای مراکز بهداشتی درمانی شهری، روستایی، آزمایشگاه، داروخانه و خانه بهداشت و مرکز اورژانس است.

یک اکسپ اورژانس در حین پرواز به منظور ارائه خدمات اورژانسی در ترمینال حضور می یابد، همچنین پایگاه اورژانس هوایی کردستان نیز در این فرودگاه واقع شده است.

مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی کوثر سنندج یکی از مدرن ترین مراکز تشخیص سرطان در سطح کشور می باشد. در سال های اخیر به دلیل حضور بیماران خارجی قابل توجه در استان که عمدتاً اهل کشور عراق هستند، زیر ساخت های لازم جهت توسعه گردشگری سلامت در حال ارتقا است تا استان کردستان را به قطب گردشگری سلامت غرب کشور بدل کند.

فرهنگی:

احترام به فرهنگ و تمدن در بین کردستانی ها از اهمیت خاصی برخوردار است که با برگزاری آیین های سنتی و قدیمی، اصالت خود را حفظ کرده اند تا بتوانند آیین های کهن خود را با مضامین اجتماعی، فرهنگی و دینی وحدت ببخشند. از آیین ها و مراسم این استان، بوکه بارانه (عروس باران)، نوروز پالنگان، آیین های عید نوروز در کردستان است که از میان آن ها مراسم پیرشالیار به اختصار تعریف می گردد.

مراسم پیر شالیار در روستای اورامان تخت کردستان است که هر سال دو بار در نیمه بهار و نیمه زمستان برگزار شده و عروسی پیر شالیار در سه روز جشن گرفته می شود. این مراسم شامل ذبح دام قربانی، دف زنی، نوعی رقص، خوردن آش، شب نشینی و خواندن شعر و دعاست. شروع مراسم روز چهارشنبه است که سه روز به طول می انجامد.

گردشگری:

موقعیت طبیعی و ویژگی های جغرافیایی منطقه از قبیل کوه های مرتفع، آبشارها و رودهای درخشان، شکارگاهها و غارهای طبیعی از یک سو و از سوی دیگر: آیین ها، موسیقی اصیل کردی، آداب رسوم و اعتقادات مذهبی، قلعه های مستحکم و تپه های باستانی، اماکن و عمارت های تاریخی مانند حمام ها، خانه ها، کاروانسراها، روستاهای پلکانی با معماری منحصر بفرد، مراکز صنایع دستی و محلی فرش، گلیم، شال، گیوه و نازک کاری.... که تنها گوشه ای از غنای عظیم طبیعی، تاریخی، فرهنگی، مذهبی و هنری کردستان است، به این استان جاذبه های فراوانی بخشیده است. هر یک از این جاذبه ها میتواند زمینه لازم را برای گردش و تفریح، کوهنوردی، صید و شکار فراهم آورد. گذشته از آن کردستان یکی از قدیمی ترین کانون های زیستی و استقرارگاه های انسان در جهان محسوب می شود که تاکنون کمتر شناخته شده است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

از جمله جاذبه های تفریحیاستان کردستان، پارک کوهستانی آیدر، غار کرفتو، دریاچه زریوار، دریاچه سد قشلاق، چشمه باباگر و از جمله جاذبه های تاریخی کردستان، عمارت آصف وزیری، موزه سنندج، مسجد جامع سنندج، حمام خان سنندج، عمارت خسروآباد، قلعه قمچقای و از جاذبه های مذهبی، زیارتگاه حمزه عرب، مقبره هاجر خاتون، مسجد دومناره سقز را میتوان نام برد.

سوغات کردستان:

سوغات کردستان را ترکیبی از انواع شیرینی ها، میوه ها، عسل و آجیل تشکیل می دهد، که مهمترین آنها شامل موارد زیر است:

شیرینی کنجدی: شهد گزنکین توسط نوعی حشره از صمغ درخت گز تولید می شود. از این شهد به همراه کنجد بوداده در تولید نوعی شیرینی در کردستان استفاده می شود.

بادام سوخته: که ترکیبی از عسل، گلاب و بادام درختی است.

سقز: بیشتر افراد با سقز یا همان آدامس طبیعی آشنایی دارند. سقز ماده ای سفید رنگ است که از شیره درخت پسته وحشی به دست می آید و شیره آن به طرز خاصی استخراج می گردد. از دیگر موارد می توان به توت فرنگی، عسل طبیعی، تخمه آفتابگردان، مویز سیاه اشاره کرد.

صنایع دستی:

دشت ها و کوهپایه های زاگرس بهترین محل برای توسعه صنعت دامپروری است و این مساله بر تنوع سوغات و صنایع دستی استان کردستان تاثیر گذار بوده است. پشم حاصل از این صنعت در تولید انواع دستبافته های زیبا و اصیل مانند قالی دستباف کردستان، گلیم سنندج، گلیم بیجار استفاده می شود. از دیگر صنایع دستی استان کلاش و گیوه، محصولات چوبی، روسری کردی، شالبافی، موج بافی و جاجیم بافی هستند.

کشاورزی:

یکی از مهمترین امکانات قابل استفاده در این منطقه پتانسیل های کشاورزی در کردستان می باشد. در واقع شرایط اقلیمی و آب و هوای ای منطقه موجب رشد محصولات کشاورزی کردستان مانند (انگور، سیب، گردو، توت، سیب زمینی، گندم، چغندر قند، توتون، تنباکو، میوه های هسته دار و بدون هسته) در این منطقه شده است. به طوری که این استان در حال حاضر بالاترین میزان برداشت گردو و توت فرنگی را به خود اختصاص داده است. بنابراین و با وجود چنین پتانسیل هایی برای کشاورزی امکان ثبت شرکت های بسیاری برای تولید و ارائه این محصولات در سطح داخلی و خارجی دارد.

در ضمن، در بخش های دیگری نیز مانند پرورش فعالیت های قابل توجهی در این استان انجام می شود، مانند پرورش و تولید ماهیان سرد ابی مخصوصا قزل آلا که بخشی از آن به مصرف داخلی می رسد و همچنین بخشی از آن به کشورهای مانند عراق نیز صادر می شود.

خدمات:

حضور بازرگانان و تجار بسیار در این منطقه و نیاز به ارائه خدمات مربوطه مانند حمل و نقل به آنان می باشد.

ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

قابلیت های شناسایی شده در فرودگاه سنندج:

- ساخت هتل اقامتی در فرودگاه با توجه به مراجعه مسافران خارجی به مراکز درمانی و حضور تجار و بازرگانان
- برگزاری فستیوال های فرهنگی در فرودگاه سنندج در زمان های خاص از جمله مراسم عید نوروز، مراسم پیر شالیار و...
- ایجاد سایت انجام پروازهای تفریحی و آموزشی
- افزایش تعداد پروازها و تنوع مسیرهای پروازی با توجه به تقاضای استانی
- ایجاد کارگو در فرودگاه سنندج با توجه به اهمیت محصولات صادراتی چون توت فرنگی، ماهی و... در استان کردستان

۱۶-۴- چالش ها و محدودیت ها

توپوگرافی و کوهستانی بودن باند فرودگاه باعث محدودیت فرودگاه در پذیرش پروازهای پهن پیکر شده است و عدم تملک هواپیماهای متناسب با اقلیم کوهستانی در ناوگان هواپیمایی کشور سبب شده که هواپیماهای محدودی بتوانند در این فرودگاه و سایر فرودگاه های کوهستانی کشور فعالیت نمایند که این موضوع باعث شده از ظرفیت های پروازی این فرودگاه استفاده مناسبی نشود.

۱۶-۵- اسناد موجود

فرودگاه سنندج دارای طرح جامع و مدل کسب و کار فرودگاهی است.

قرارداد BOT در فرودگاه سنندج:

احداث آشیانه چرخ بال امدادی جمعیت هلال احمر استان کردستان به روش ساخت، بهره برداری و انتقال

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافری:

نام فعالیت	فرودگاه	ردیف
تاکسی برون شهری	سنندج	۱
تاکسی درون شهری	سنندج	۲
بوفه	سنندج	۳

۱۶-۶- مشخصات آماری فرودگاه

پروازهای مسافری داخلی فرودگاه سنندج در سالهای ۱۳۹۲-۱۴۰۱

مقدار بار	تعداد مسافر	تعداد پرواز	نام شرکت هواپیمایی	سال	نوع پرواز	نام فرودگاه
277,219	321,46	564	آسمان	1392	داخلی	سنندج
152742	28272	441	ماهان			
500.1	308	6	اکراین ایر			
200	152	2	زاگرس			
859,167	304.35	419	آسمان	1393		
115800	24453	338	قشم ایر			
0	14	2	ماهان			
992,109	872.29	336	آسمان	1394		
314,150	316.29	392	قشم ایر	1395		
129710	32586	376	آسمان			
958.5	591.1	26	ایران ایر			
349,169	32963	448	قشم ایر			
860,5	599	18	کیش ایر			
0	48	4	ماهان	1396		
031,107	012.24	282	آسمان			
264.35	325,6	98	ایران ایر			
40	3	2	تابان			
233,190	331.33	442	قشم ایر	1397		
616.30	322,7	90	کیش ایر			
475,129	598.26	332	آسمان			
607,30	966,4	80	ایران ایر			
682,144	569,22	300	قشم ایر			

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

804,102	307,20	264	آسمان	1398		
019,8	197,1	22	ایران ایر			
301,98	273,15	234	قشم ایر			
0	25	2	ماهان	1399		
409,44	837,5	102	آسمان			
335,2	359	6	ایران ایر			
818,35	492,4	90	قشم ایر			
556,20	294,3	58	کیش ایر	1400		
766,100	198,15	234	آسمان			
607	48	2	پارس ایر			
340,95	311,13	218	قشم ایر			
0	51	4	ماهان	1401		
969	125	4	آساجت			
541,80	251,13	158	آسمان			
1829	207	6	پویا ایر			
13227	976,1	28	قشم ایر			

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱۰,۰۷۶	۱۷۱	۱۰,۲۴۷	۸۵,۳۵۶	۷,۰۲۹	۹۲,۳۸۵	۵۰۶	۷۶	۵۸۲
۱۳۹۱	۱۰,۲۴۷	۱۸۲	۱۰,۴۲۹	۹۲,۹۳۹	۸,۳۵۹	۱۰۱,۲۹۸	۵۱۲	۸۶	۵۹۸
۱۳۹۲	۱۰,۱۵	۰	۱۰,۱۵	۷۵,۰۵۳	۰	۷۵,۰۵۳	۳۷۴	۰	۳۷۴
۱۳۹۳	۷۵۹	۰	۷۵۹	۵۹,۷۷۱	۰	۵۹,۷۷۱	۲۸۴	۰	۲۸۴
۱۳۹۴	۷۲۸	۰	۷۲۸	۵۹,۱۸۸	۰	۵۹,۱۸۸	۲۶۰	۰	۲۶۰
۱۳۹۵	۸۷۲	۲	۸۷۴	۶۷,۷۸۷	۱۱۱	۶۷,۸۹۸	۳۱۱	۱	۳۱۱
۱۳۹۶	۹۱۴	۴	۹۱۸	۷۰,۹۹۳	۲۷۹	۷۱,۲۷۲	۳۶۳	۴	۳۶۷
۱۳۹۷	۷۱۲	۰	۷۱۲	۵۴,۱۳۳	۰	۵۴,۱۳۳	۳۰۵	۰	۳۰۵
۱۳۹۸	۵۲۲	۰	۵۲۲	۳۶,۸۰۲	۰	۳۶,۸۰۲	۲۰۹	۰	۲۰۹
۱۳۹۹	۲۵۶	۰	۲۵۶	۱۳,۹۸۲	۰	۱۳,۹۸۲	۱۰۳	۰	۱۰۳
۱۴۰۰	۴۵۸	۰	۴۵۸	۲۸,۶۰۸	۰	۲۸,۶۰۸	۱۹۷	۰	۱۹۷

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

۹۷	۰	۹۷	۱۵,۵۵۹	۰	۱۵,۵۵۹	۱۹۶	۰	۱۹۶	۱۴۰۱
۸۶	۰	۸۶	۱۳,۸۶۹	۰	۱۳,۸۶۹	۱۸۴	۰	۱۸۴	۱۴۰۲

۱۶-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
سنندج	سایت انجام پروازهای تفریحی و آموزشی (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰۰		BOT	۱	۷	قابل جانمایی	-۲۵ %۳۰
	هتل فرودگاهی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ %۳۰

۱۷- فرودگاه شهر کرد

۱-۱۷- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

تاریخچه فرودگاه شهر کرد:

فرودگاه شهر کرد در فاصله چهار کیلومتری از ورودی شهر شهر کرد در موقعیت جغرافیایی ۳۲ درجه و ۱۷ دقیقه و ۵۰ ثانیه طول شمالی و ۵۰ درجه و ۵۰ دقیقه و ۳۲ ثانیه عرض جغرافیایی در ارتفاع ۲۰۵۰ متر از سطح دریا بر بام ایران و به مساحت حدود ۳۵۰ هکتار واقع شده است. طرح مطالعاتی احداث فرودگاه در سال ۷۲ آغاز و در سال ۷۳ پس از تملک اراضی و تکمیل مطالعات در سال ۷۴ عملیات اجرایی آن شروع و در سال ۷۸ با تکمیل کارهای اجرایی عملیاتی گردید و به بهره برداری رسید. اولین پرواز در تاریخ ۷۸/۴/۱ توسط شرکت هواپیمایی ایران ایرتور به مقصد تهران و اولین پرواز بین المللی در تاریخ ۸۱/۷/۳ به کشور کویت انجام گردید.

فرودگاه شهر کرد مجهز به تجهیزات کمک ناوبری، DVOR- DME، NDB و سیستم روشنایی و دارای یک باند به طول ۳۰۰۵ متر و عرض ۴۵ متر با دو شانه ۷/۵ متری آسفالت و یک تاکسی وی به ابعاد ۲۳×۲۸۵ متر مربع می باشد. از فرودگاه شهر کرد هم اکنون هفته ای ۳ پرواز به تهران انجام می شود و با توجه به مستندات و سوابق موجود پروازی، امکان افزایش پرواز تا هفته ای ۲۲ پرواز در مسیرهای: تهران (۱۰ پرواز در هفته، صبح و بعد از ظهر) - مشهد (۲ پرواز در هفته) - اهواز (۱ پرواز در هفته) - قشم (۱ پرواز در هفته) - عتبات عالیات (۱ پرواز در هفته) - مکه مکرمه (۱ پرواز در هفته) - کویت (۱ پرواز در هفته) - دمشق (۱ پرواز در هفته) - کیش (۲ پرواز در هفته) - عسلویه (۲ پرواز در هفته) برای فرودگاه شهر کرد متصور است.

اطلاعات فرودگاه:

مساحت:

مساحت کل فرودگاه: ۳۵۰ هکتار

فرودگاه دارای تعداد یک باند با مشخصات زیر می باشد.

مشخصات باندها								
ردیف	شماره باند اصلی	طول باند	عرض باند	مقاومت باند	روشنایی	مساحت پارکینگ هواپیما(پرون)	تاکسی وی	سایر
۱	۱۴	۳۰۰۵ متر	۴۵ متر	PCN= 35/F/B/X/T	دارد	۲۴۳۷۶ متر مربع (۲۷۷*۸۸)	به تعداد ۱ مورد به طول ۲۸۵ متر	-

CAT ایمنی و آتش نشانی: ۶

ساعت کار فرودگاه: طلوع تا غروب آفتاب

پارکینگ خودرو: مساحت پارکینگ خودرو عمومی ۱۲۰۰۰ مترمربع مساحت پارکینگ تاکسی ۹۰۰ متر مربع با ۵۰۰ متر مربع توقفگاه مساحت پارکینگ اداری ۲۲۰۰ مترمربع با ۲۵۰ متر مربع توقفگاه

ترمینالها:

فرودگاه دارای ۱ ترمینال داخلی و ۱ ترمینال بین المللی با مشخصات زیر می باشد.

ردیف	مساحت ترمینال (متر مربع)		ظرفیت اعزام و پذیرش مسافر (نفر)	
	داخلی	بین المللی	داخلی	بین المللی
۱	۳۴۸۷	۸۵۶	۶۸۸۵۰۰	۷۱۳۳۳

توضیحات: مساحت ترمینال داخلی به میزان ۴۸۶۰ مترمربع به صورت تجمعی و شامل مساحت ترمینال مسافری درهمکف، ساختمان اداری، مالی، سالن کنفرانس در طبقه اول- تکنیکال بلاک و برج مراقبت در طبقه دوم می باشد؛ که برای سرویس دهی به مسافران (ورودی و خروجی) مشایعت کنندگان و مستقبلین فقط از ساختمان ترمینال مسافری واقع درهمکف به مساحت ۳۴۸۷ مترمربع استفاده می شود.

سالن انتظار و ورودی

مساحت سالن انتظار و ورودی (متر مربع)	صندلی (عدد)	سرویس بهداشتی (چشمه)	تسمه نقاله (عدد)	سایر
۱۹۶۰	۱۵۰	۲۰	۱	-

سالن ترانزیت

مساحت سالن انتظار و ورودی (متر مربع)	صندلی (عدد)	سرویس بهداشتی (چشمه)
۵۱۰	۱۵۰	۵

ترمینال خروجی خارجی: از ترانزیت داخلی به صورت مشترک برای مسافر خروجی خارجی استفاده می گردد.

ترمینال ورودی خارجی

مساحت سالن انتظار و ورودی (متر مربع)	صندلی (عدد)	سرویس بهداشتی (چشمه)	تسمه نقالی (عدد)	سایر
۸۳۵	۱۵۰	۸	۱	-

کانتر و گیت

تعداد کانتر داخلی ۴ عدد و ۱ گیت خروجی

تعداد کانتر خارجی ۴ عدد و ۱ گیت خروجی

۱۷-۲- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیر ساخت های موجود در فرودگاه شهر کرد انرژی (آب ، برق ، گاز و ...) در فرودگاه شهر کرد: امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

محدودیت های مصرف

فرودگاه شهر کرد از نظر برق و آب و گاز محدودیتی ندارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

راههای دسترسی به فرودگاه شهر کرد مسیرهای جاده ای اصفهان، یاسوج، خوزستان امکان پذیر است.

ارتباط و فن آموری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

ارتباط از طریق زیر ساخت شرکت مخابرات استان براساس فیبر نوری اختصاصی فرودگاه برقرار و عملیاتی می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه شهر کرد

گمرک

استان چهارمحال و بختیاری دارای یک گمرک می باشد. گمرک چهارمحال و بختیاری بیش از ۱۵۷ هزار تن محصول از گمرک استان طی سال گذشته صادرات داشته است که نسبت به مشابه سال گذشته آن مثبت ۲ میلیون دلار بوده است. کشورهای عراق، ترکیه، هند، افغانستان، ارمنستان، سوریه، روسیه، پاکستان و ازبکستان هدف بیشترین کالاهای صادراتی این استان است. لوازم خانگی، مصنوعات فلزی، محصولات پلاستیکی، بادام، موکت، خشکبار، شیر خشک، خوراک آبزیان، کاشی و سرامیک از جمله کالاهای صادراتی استان به شمار می رود.

۱۷-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و ...

شهر شهرکرد مرکز استان چهارمحال و بختیاری در ۴۵ کیلومتری جنوب غربی شهر اصفهان و در ارتفاع ۲۸۰۵ متری واقع شده است. استان چهارمحال و بختیاری سرزمینی مرتفع و کوهستانی با مساحتی در حدود ۵۹۳/۸۳۵۲۱ کیلومتر مربع و در گستره مرکزی فلات ایران در پیش کوه های زاگرس قرار دارد.

این استان از شمال و شرق به استان اصفهان، از غرب به استان خوزستان، از جنوب به استان کهگیلویه و بویراحمد و از سمت شمال غرب به استان لرستان محدود می گردد و از ۹ شهرستان شهرکرد، بروجن، فارسان، لردگان، اردل و کوهرنگ و بن تشکیل می گردد.

از نظر موقعیت جغرافیایی شهر شهرکرد در طول شرقی ۹۴ درجه و ۲۲ دقیقه تا ۰۵ درجه و ۹۴ دقیقه و عرض شمالی، ۵۲ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۵۵ درجه و ۵۸ دقیقه واقع شده است که با مساحت ۲۵۵۳ کیلومتر مربع ۸۲ درصد کل مساحت استان چهارمحال و بختیاری را دارا می باشد که با ارتفاع ۲۸۰۵ متر مرتفع ترین مرکز استان کشور است و به بام ایران معروف می باشد.

از اصلی ترین کوه های منطقه می توان به کوه کلاه قاضی با ارتفاع ۲۳۵۵ متر، کوه شیدا با ۲۳۵۵ متر، کوه شاه نظر با ارتفاع ۲۳۸۵ متر و کوه بزله با ارتفاع ۲۳۰۵ متر اشاره نمود. در اواخر قرن گذشته شهرکرد در اثر توجه مقامات مملکتی از یک نقطه روستایی به عنوان مرکز اداری و سیاسی منطقه انتخاب گردید و به سرعت رو به گسترش نهاد و تبدیل به یک نقطه شهری گردید. در واقع توسعه شهرکرد به یک نقطه شهری و رشد سریع آن بیش از آن تحت تأثیر امکانات طبیعی و اقتصادی آن باشد معلول عوامل سیاسی و انتخاب آن به عنوان مرکز اداری و سیاسی منطقه بوده است. امروزه نیز اگرچه عوامل فوق اهمیت خود را حفظ نموده ولی به موازات آن بر اهمیت موقعیت جغرافیایی و نقش اقتصادی شهر افزوده می گردد. بویژه بهره برداری از جاده خوزستان و فرودگاه این شهر را از بن بست جغرافیایی خارج و موقعیت این شهر را تقویت نموده است.

منابع و نحوه تأمین آب شهر بر اساس اطلاعات موجود

در حال حاضر جهت تأمین آب شهر از منابع زیرزمینی واقع در دشت شهرکرد استفاده می گردد. دشت شهرکرد با ارتفاع ۲۸۰۵ متر از سطح دریا و وسعت ۸۰۰ کیلومتر مربع از نظر وجود منابع آب زیرزمینی بسیار غنی می باشد. برداشت ۲۰۵/۰۵۹ میلیون متر مکعب آب از طریق ۹۵۹ حلقه چاه عمیق و نیمه عمیق، ۸۹۸ رشته قنات و ۴۵ چشمه در دشت شهرکرد بیانگر غنای این دشت از نظر وجود منابع آب زیرزمینی می باشد. آب مصرفی (شرب) شهرکرد و محلات الحاقی از طریق

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۲۱ حلقه چاه با دبی متوسط ۱۹۵۵ الی ۵۵۰ لیتر در ثانیه تأمین می گردد که در شش مخزن شهر با ظرفیت نزدیک به ۲۵۵۵۵ مترمکعب وارد شده و از طریق شبکه لوله کشی در سطح شهر توزیع می گردد

صنایع و معادن

استان چهارمحال و بختیاری یکی از استانهای کوهستانی کشور به شمار می رود که دارای معادن با ارزشی است. بیشتر معادن این استان در مسیر تولید شن و ماسه، سنگ نما، سنگ گچ، سیلیس و مواد اولیه سیمان و خاک نسوز فعالیت دارد. معادن چهارمحال و بختیاری توانستند اند برای بیش از یک هزار و ۸۰۰ نفر شغل ایجاد کنند. در حال حاضر ۱۸۶ معدن با سرمایه گذاری یک هزار و ۹۰۰ میلیارد ریال در استان وجود دارد. سنگ لاشه، سنگ گچ، سنگ های تزئینی و نما و مواد اولیه سیمان بیشترین مواد معدنی استخراج شده از معادن استان است.

فناوری اطلاعات

پارک علم و فناوری استان در سال ۱۳۹۱ جهت اعتلای هر چه بیشتر کشور و استان در عرصه های کشوری فعالیت می نماید. با اجرای ۳۱ طرح ۸۰ درصد روستاها به ویژه روستاهای بالای ۲۰ خانوار اینترنت پر سرعت برخوردار گردیدند. در مرحله نخست برای ایجاد زیر ساخت مناسب برای تأمین پهنای باند سایت های BTS در روستاها ۴۰۸ کیلومتر فیبر نوری لازم است که تا کنون ۳۰۵ کیلومتر اجرا شده است.

بهداشت و درمان

دانشگاه علوم پزشکی استان با در اختیار داشتن سه مرکز آموزشی درمانی، ۹ بیمارستان به مردم خدمات رسانی می نماید و در یک سال اخیر یک میلیون و ۳۹۴ هزار و ۷۹۴ تیزیت و معاینه مراقبتی در مراکز بهداشتی انجام داده است. هم اکنون ۳۰۰ عضو هیات علمی شامل ۹ استاد ف ۳۸ دانشیار ف ۲۰۴ استادیار و یک نفر استادیار پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی استان مشغول به تحصیل هستند. مجموع فعالیت های پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی استان منجر به کسب اول پژوهشی در ۱۵ سال پیاپی بین دانشگاههای علوم پزشکی همتراز شد. درصد دسترسی مردم به آب آشامیدنی ۹۹ درصد، درصد پوشش واکسیناسیون ۱۰۰ درصد و درصد زایمان بهداشتی در استان ۹۹,۹۳ درصد رسده است.

گردشگری

استان چهارمحال و بختیاری از استان های غرب ایران است که با ارتفاع زیادش به بام ایران معروف است. مرکز این استان کوهستانی شهر کرد است و از شمال و شرق با استان اصفهان، از غرب با استان خوزستان، از جنوب با استان کهکلوپه و بویر احمد همسایه است. این استان از مناطق خوش آب و هوا با طبیعی بکر و چشم نواز هست که دیدن از آن ها می تواند تعطیلات خوشی را برایتان رقم بزند. تعدادی از جاذبه های چهارمحال و بختیاری به شرح ذیل می باشد:

آبشار دره عشق، تونل کوهرننگ، دشت لاله های واژگون، آتشگاه لردگان، پارک جنگلی پروز، غار سراب، تالاب گندمان، تالاب چغاخور، چشمه دیمه و صدها جاهای دیدنی در استان وجود دارد.

کشاورزی و دامداری

استان چهارمحال و بختیاری یکی از استانهای است که از گذشته تا کنون در تولید شیر و لبنیات و گوشت قرمز جایگاهی را برای خود در کشور رقم زده است. با توجه به ظرفیت های کشاورزی و دامداری چهارمحال و بختیاری و افزایش سالانه تولیدات کشاورزی این استان یکی از مراکز با رتبه برتر در تولید گوشت است.

یکی از مهمترین ظرفیت های این استان کشاورزی و دامداری است که در طول ۴۴ سال گذشته رشد قابل توجهی پیدا کرده است و فعالیتهای این حوزه توانسته در تامین امنیت غذایی نقش مهمی ایفا کند. گردشگری کشاورزی موضوعی است که در سفر ریاست جمهوری به این استان و بازدید از مناطق مختلف استان مورد تاکید قرار گرفت. گلخانه از مهمترین برنامه های وزارت جهاد کشاورزی در سال های اخیر است.

این استان ۱۱ واحد سردخانه با ظرفیت ۱۷۰ هزار تن هریک تاکنون از ۱۰ تا ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی برخوردار است و با بهره برداری از آن نیاز استان به سردخانه به طور کامل پوشش داده می شود.

این استان با توجه به ظرفیتهای و مناظر دیدنی و گردشگری بکر و ناب می تواند با سرمایه گذاری صحیح و اطلاع رسانی قوی یک قطب بسیار قوی برای جذب گردشگر باشد و با داشتن صنایع دستی و کشاورزی و دامداری می تواند از این بن بست نجات پیدا کند و بتوانیم استان چهارمحال و بختیاری و فرودگاه شهر کرد را به هم وطنان عزیزمان بیشتر معرفی کنیم.

۱۷-۴- چالش ها و محدودیت ها

فرودگاه شهر کرد و محدودیت های زیست محیطی

فاصله مناسب فرودگاه شهر کرد تا شهر از بروز آلودگی صوتی جلوگیری نموده و خطر برخورد با مناطق مسکونی را کاهش می دهد. ناحیه حائل بین باندها، تاکسی روها، محوطه توقفگاه و مرزهای محوطه فرودگاه شهر کرد، اثرات آلودگی و مسایل آزار دهنده ناشی از فعالیتهای فرودگاه را به مقدار قابل قبولی کاهش داده است.

کاربری فرودگاه شهر کرد بر حسب جانمایی آنها کمترین تعارض با ارزش های طبیعی محیط زیست را دارا بوده و مزاحمت هایی برای حیات گیاهی و جانوری ایجاد نموده است. برای توسعه فرودگاه نیاز به پاک تراشی و قطع پوشش گیاهی، تغییر در توپوگرافی زمین، دخالت در الگوهای توزیع و جریان آب در منطقه و نیز انهدام زیستگاهها نمی باشد. در نتیجه فرودگاه شهر کرد و توسعه آن اختلالی در تعادل اکولوژیک و پایداری اکوسیستم محل استقرار خود ندارد.

۱۷-۵- اسناد موجود

طرح جامع: طرح جامع فرودگاه شهر کرد تهیه شده است.

طرح کسب و کار فرودگاه: طرح کسب و کار جهت فرودگاه شهرکرد تهیه شده است.

۱۷-۶- مشخصات آماری فرودگاه

مقاصد پروازی و ایرلاین های فعال:

ردیف	عنوان	شرح	توضیحات
۱	مقاصد پروازی و	داخلی	تهران - شهرکرد و بالعکس
۲	نوع هواپیما	بین المللی	-
۳	ایرلاین های فعال		شرکت هواپیمایی ماهان

به صورت رفت و برگشت حدود ۶ پرواز در طول هفته انجام می شود.

آمار پروازی:

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱۸۶	۹۷	۲۸۳	۱۵۰۲۸۷	۸۰۰۲۷	۲۳۰۳۱۴	۱۱۷	۱۲۵	۲۴۲
۱۳۹۱	۱۹۹	۷۴	۲۷۳	۱۴۰۳۵۹	۵۰۵۹۶	۱۹۰۹۵۵	۹۸	۷۷	۱۷۵
۱۳۹۲	۱۰۰	۱	۱۰۱	۵۰۱۸۲	۰	۵۰۱۸۲	۲۸	۰	۲۸
۱۳۹۳	۲۷۸	۰	۲۷۸	۱۳۰۷۰۳	۰	۱۳۰۷۰۳	۸۳	۰	۸۳
۱۳۹۴	۲۱۰	۰	۲۱۰	۱۱۰۱۳۸	۰	۱۱۰۱۳۸	۵۰	۰	۵۰
۱۳۹۵	۴۳۰	۰	۴۳۰	۳۸۰۳۴۵	۰	۳۸۰۳۴۵	۲۱۹	۰	۲۱۹
۱۳۹۶	۵۹۲	۰	۵۹۲	۵۵۰۲۴۸	۰	۵۵۰۲۴۸	۳۰۷	۰	۳۰۷
۱۳۹۷	۴۲۴	۰	۴۲۴	۳۴۰۳۷۸	۰	۳۴۰۳۷۸	۱۸۸	۰	۱۸۸
۱۳۹۸	۲۵۴	۰	۲۵۴	۱۱۰۸۷۵	۰	۱۱۰۸۷۵	۵۰	۰	۵۰
۱۳۹۹	۱۸۰	۰	۱۸۰	۷۰۰۸۶	۰	۷۰۰۸۶	۳۵	۰	۳۵
۱۴۰۰	۲۶۶	۰	۲۶۶	۱۲۰۷۶۳	۰	۱۲۰۷۶۳	۷۴	۰	۷۴
۱۴۰۱	۲۸۲	۰	۲۸۲	۱۸۰۳۳۹	۰	۱۸۰۳۳۹	۱۰۴	۰	۱۰۴
۱۴۰۲	۳۲۶	۰	۳۲۶	۲۳۰۸۸۰	۰	۲۳۰۸۸۰	۱۴۰	۰	۱۴۰

۱۷-۸- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (مترمربع)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT		۵۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	مجموعه ورزشی تفریحی	شهرکرد

۱۸- فرودگاه بین المللی شیراز

۱۸-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

مقدمه

فرودگاه بین المللی شیراز با قرار گرفتن در منطقه جنوب کشور و موقعیت خوب جغرافیایی، از پتانسیل های اقتصادی فراوانی برخوردار است. متأسفانه طی چند سال گذشته به دلیل وجود تحریم های بین المللی، این فرودگاه نتوانسته است از این پتانسیل های بالقوه استفاده کند. امید است که با حذف تحریم ها و در پیش گرفتن الگوی اقتصاد مقاومتی بتوان افق های روشنی را برای این فرودگاه ترسیم کرد. در همین راستا بر این شدیم تا اطلس سرمایه گذاری فرودگاه بین المللی شیراز را به تحریر در آوریم.

استان فارس چهارمین استان ایران از نظر وسعت جغرافیایی واقع در جنوب ایران می باشد. این استان با جمعیتی بالغ بر ۵ میلیون نفر، چهارمین استان پرجمعیت ایران نیز به شمار می آید. استان فارس در جنوب ایران واقع شده است و از نظر جغرافیایی با استان های زیر همسایه است:

از شرق با کرمان

از غرب با کهگیلویه و بویراحمد

از شمال با اصفهان

از جنوب با بوشهر

مساحت استان فارس حدود ۱۲۲۰۶۰۸ کیلومتر مربع است و چهارمین استان بزرگ ایران به شمار می رود.

ین استان، طبق آخرین تقسیمات کشوری سال ۱۴۰۰ دارای ۳۷ شهرستان، ۹۷ بخش و ۱۲۰ شهر است. در نقشه استان فارس، موقعیت قرارگیری شهرهای استان قابل مشاهده است.

شهرستانهای استان فارس

بر اساس تقسیمات کشوری، استان فارس به ۳۷ شهرستان تقسیم شده است که لیست آنها در زیر آورده شده است: آباد، ارسنجان، استهبان، اقلید اوز، بختگان، بوانات، بیضا، پاسارگاد، جویم، جهرم، خرامه، خرم‌بید، خفر، خنج، داراب، رستم، زرقان، زرین‌دشت، سپیدان، سرجهان، سروستان، شیراز، فراشبند، فسا، فیروزآباد، قیر و کارزین، کازرون، کوار، کوه‌چنار، گراش، لارستان، لامرد، مرودشت، ممسنی، مهر، نی‌ریز

موقعیت جغرافیایی و تقسیمات کشوری استان فارس

استان فارس در جنوب غرب کشور واقع شده است و از شمال به استان‌های اصفهان و یزد، از غرب به استان‌های بوشهر و کهگیلویه و بویر احمد، از جنوب به استان هرمزگان و از شرق به استان کرمان محدود است. وسعت استان فارس بالغ بر ۱۲۲ هزار کیلومتر مربع بوده که معادل ۷/۵ درصد از مساحت کل کشور می‌باشد و از این جهت در بین استان‌های کشور پس از استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمان و خراسان جنوبی، در جایگاه چهارم قرار دارد. شهرستان لارستان با وسعتی معادل ۱۴۱۴۲ کیلومتر مربع وسیع‌ترین و شهرستان رستم با وسعتی معادل ۱۰۳۰ کیلومتر مربع، کم‌وسعت‌ترین شهرستان استان محسوب می‌گردند. شهرستان شیراز که مرکز استان می‌باشد با وسعتی معادل ۶۰۴۹ کیلومتر مربع بعد از لارستان، نیریز، داراب و اقلید در رتبه پنجم قرار دارد.

جمعیت و نیروی انسانی جمعیت استان بر اساس سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ حدود ۴/۸۵۰ میلیون بوده که از این تعداد ۷۰ درصد ساکن نقاط شهری و ۲۹ درصد ساکن نقاط روستایی و در حدود یک درصد غیرساکن می‌باشند. در بعد نیروی انسانی بر اساس طرح آمارگیری نیروی کار در بهار سال ۱۳۹۶ نرخ مشارکت اقتصادی در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر استان ۴۰/۴ درصد بوده است. حدود ۳۱ درصد شاغلین استان در بخش صنعت، ۲۰ درصد بخش کشاورزی و ۴۹ درصد در بخش خدمات مشغول به فعالیت می‌باشند. نرخ بیکاری در همین دوره معادل ۹/۸ درصد بوده که نشان دهنده کاهش بیکاری استان در سال‌های اخیر می‌باشد. تراکم نسبی جمعیت در سال ۱۳۹۵ برابر با ۳۹/۵ نفر در هر کیلومتر مربع می‌باشد، بدین معنی که به طور متوسط در هر کیلومتر مربع ۳۹/۵ نفر ساکن هستند که این موضوع استان فارس را در ردیف استان‌های کم تراکم قرار می‌دهد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه بین‌المللی شیراز

فرودگاه بین‌المللی شیراز در جنوب شرقی شهر واقع شده و در ارتفاع ۱۵۰۰ متری از سطح دریا واقع شده و پس از فرودگاه بین‌المللی امام خمینی، مجهزترین فرودگاه ایران از لحاظ تجهیزات ناوبری و الکترونیک است. علاوه بر آن، فرودگاه شیراز بعد از فرودگاه مهرآباد، مشهد و امام، چهارمین فرودگاه پر رفت و آمد کشور نیز به شمار می‌آید. فرودگاه

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

شیراز دو باند پروازی آسفالته یکی به طول ۴۲۷۲ متر و دیگری ۴۳۳۴ متر دارد و به خاطر داشتن دستگاه های کمک ناوبری مدرن و کارآمد یکی از فرودگاه های ایمن و مجهز کشور تلقی می شود. این فرودگاه همچنین یک فرودگاه آسمان باز بوده و فعالیت آن نیز به صورت شبانه روزی می باشد. طبق آخرین آمار در سال ۱۴۰۱، ۲۴،۷۵۲ نشست و برخاست در این فرودگاه انجام شده و ۲،۵۹۳،۱۰۴ مسافر از طریق آن جابجا شده است.

تاریخچه فرودگاه شیراز

شهر شیراز دارای دو فرودگاه بوده است. یکی از این فرودگاه ها که فرودگاه قدیم نامیده می شده، در نزدیکی صحرای باباخان و در سال ۱۳۰۸ هجری شمسی ساخته شده است. اما کوچک بودن فضا و عدم امکان توسعه آن موجب شد که در جنوب شرقی شیراز و نزدیکی روستای جعفرآباد، فرودگاه وسیعی ساخته شود. فرودگاهی که قابلیت نشست و برخاست هواپیماهای بزرگ را داشته است. فرودگاه جدید که فرودگاه شیراز نامیده شد، در سال ۱۳۴۰ در زمینی به مساحت ۵۰۰ هکتار مورد بهره برداری قرار گرفت و از سال ۱۳۴۵ نیز به عنوان یک فرودگاه بین المللی مطرح شد.

ترمینال های فرودگاه شهید دستغیب

ترمینال ورودی پروازهای داخلی فرودگاه شیراز (ترمینال ۱)

ترمینال شماره ۱ به پروازهای داخلی اختصاص داشته و در محیطی به مساحت ۱۶ هزار متر مربع بنا شده است. روزانه ۱۰۰ پرواز داخلی از طریق این پایانه انجام می شود.

ترمینال ورودی پروازهای خارجی فرودگاه شیراز (ترمینال ۲)

ترمینال ورودی پروازهای خارجی فرودگاه شیراز، به پروازهای بین المللی اختصاص دارد. این پایانه شامل بخش هایی چون سالن عمومی، بخش کنترل گذرنامه، بخش کنترل گمرک، محل دریافت بار، سالن ترانزیت، اطلاعات پرواز، نماز خانه و سرویس بهداشتی می شود. گفتنی است که در این ترمینال روزانه تا ۲۰ پرواز خارجی انجام می گیرد.

رستوران و بوفه های فرودگاه شیراز

سالن عمومی داخلی: غرفه بوفه، فست فود و کافی شاپ

سالن ترانزیت ترمینال داخلی: فست فود و کافی شاپ

سالن عمومی ترمینال خارجی: غرفه کافی شاپ و آشپزخانه

پارکینگ فرودگاه شیراز

فرودگاه بین المللی شیراز سه پارکینگ خودرو به مشخصات زیر دارد:

یک پارکینگ طبقاتی به مساحت ۲۱۲۰۰ متر و ظرفیت ۷۵۰ دستگاه خودرو، یک پارکینگ روباز مقابل ترمینال داخلی به مساحت ۶۰۰۰ متر و ظرفیت ۱۶۵ دستگاه خودرو، دیگری پارکینگ روباز مقابل ترمینال خارجی به مساحت ۲۸۰۰۰ متر و ظرفیت ۹۰۰ دستگاه خودرو می باشد.

بخش صدور ویزا در فرودگاه شهید دستغیب

تمام گردشگران و تجار غیرایرانی کشورهای مختلف پس از ورود به کشور از طریق فرودگاه شیراز می توانند در کمتر از ۱۵ دقیقه ویزای توریستی دو هفته ای دریافت کنند. البته کشورهای آمریکا، کانادا، کلمبیا، بریتانیا، پاکستان، عراق، افغانستان، اردن، بنگلادش و سومالی از این قاعده مستثنی می باشند.

از دیگر بخش های فرودگاه شیراز باید به جایگاه تشریفات (CIP-VIP)، رزرواسیون هتل، کیوسک اطلاع رسانی، مسجد، باجه ارزی، خودپرداز و تسهیلات جهت معلولین اشاره کرد.

۱۸-۲- شناسایی زیرساخت ها

وضعیت تاسیسات زیربنایی آب - برق - گاز فرودگاه بین المللی شیراز

انرژی (آب، برق، گاز و ...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مخابرات و فناوری اطلاعات فرودگاه

شبکه تلفن شبکه اینترنت داخلی فرودگاه روی شبکه فیبر نوری می باشد.

تجهیزات ناوبری و کمک ناوبری فرودگاه شیراز

- از جمله اولین سیستم های ناوبری فرودگاهی نصب شده در شیراز سیستم NDB می باشد که تقریباً در سال ۵۴ در فرودگاه نصب و سپس در سال ۶۷ به دهکده سلامی منتقل گردید و سپس در اسفند سال ۸۸ در قالب طرح انتقال از دهکده سلامی واقع در ۵ کیلومتری شیراز به مکان کنونی که در جنوب باند پارالل جنوبی قرار دارد منتقل شد. در طول این زمان بدلیل استهلاک چندین بار بطور کامل تعمیر اساسی گردیده است.

- سیستم DVOR/DME که ابتدا به صورت سیستم VOR/DME در شیراز نصب شد و بعداً به دلیل وجود مشکلات زیاد پخش دستگاه VOR با مدل DVOR مارک SEL4000 از شرکت تالس و DME2020 از شرکت آلکانتل تعویض شد و در سال ۱۳۷۳ نصب و مشکلات پوشش منطقه ای تا حد زیادی حل گردید. این دستگاه تا کنون چندین بار توسط پرسنل الکترونیک مورد تعمیرات اساسی قرار گرفته است. بردهای اساسی آن از قبیل مدولاتور و پاور آن خرابی بسیاری داشته اند و در سال های اخیر نیز قدیمی بودن تجهیزات الکترونیکی آن از قبیل نرم افزار و سخت افزار مشکلات زیادی را بوجود آورده است؛ بسیاری از قطعات در بازار یا موجود نیست یا بسیار کمیاب است. کنترل نرم افزاری بر اساس سیستم عامل های ورژن پایین هدایت می شود و این امر باعث شده کامپیوتر های نسل جدید همخوانی لازم با آن را نداشته باشند و امکان بروز رسانی هم به دلیل وجود تحریم ها و انحصاری بودن قطعات میسر نیست.

- سیستم ILS مدل AIR SYS آخرین دستگاه نصب شده ناوبری در شیراز است که در اواخر سال ۱۳۸۰ راه اندازی شد و جایگزین مدل قدیمی آن گردید. این دستگاه پس از نصب، چندین بار به علت خرابی در قسمت پاور و مدولاتورها (نقص سیستمی) نوتام و غیر عملیاتی گردیده است.

محدوده جغرافیایی فرودگاه شیراز

زمین فرودگاه شیراز به استثنای بخش نظامی جمعا حدود ۸۱۱/۶ هکتار است که در ۹/۲ کیلومتری شهر شیراز و در جنوب شرقی آن واقع شده و از جهات چهارگانه به شرح زیر محدود می شود:

- از شمال شرقی به بلوار شهید مدرس (جاده شیراز-فسا)

- از سمت جنوب به جاده کمربندی

- از جنوب شرقی به زمین نیروی هوایی

- از غرب به خانه های سازمانی فرودگاه

در ۷ کیلومتری جنوب غرب فرودگاه شیراز شهرک صنعتی بزرگ شیراز را داریم.

شهرک صنعتی بزرگ شیراز که در شرق کلانشهر شیراز واقع شده، بزرگ ترین و مهم ترین شهرک صنعتی استان فارس است. این شهرک با وسعت تقریبی ۱۴۰۰ هکتار (۹۵۹ هکتار فاز عملیاتی و ۶۱۱ هکتار فاز صنعتی) یکی از بزرگترین و مهمترین شهرک های صنعتی کشور محسوب می شود. در راستای قانون واگذاری شهرک های صنعتی کشور به مدیران واحدهای صنعتی، اداره این شهرک در شهریورماه سال ۱۳۸۶ به هیات امنای شهرک صنعتی بزرگ شیراز واگذار شد.

نقشه هوایی شهرک صنعتی:

۱۸-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

استان فارس به سه ناحیه ی آب و هوایی کوهستانی (با زمستان های بسیار سرد)، ناحیه ی مرکزی (با زمستان های نسبتاً معتدل و تابستان های گرم و خشک است) و ناحیه ی سوم با زمستان های معتدل و تابستان های بسیار گرم تقسیم می شود. تولید ناخالص داخلی استان بر اساس آخرین آمار رسمی منتشر شده در سال ۱۳۹۳ به قیمت جاری معادل ۵۶۴ هزار میلیارد ریال بوده و از این مقدار، سهم بخش کشاورزی ۲۳ درصد، صنعت ۱۰ درصد، معدن ۲ درصد، تامین آب و برق و گاز طبیعی ۱۲ درصد، ساختمان ۵ درصد و خدمات ۴۸ درصد برآورد گردیده است.

محصولات عمده فارس در بخش کشاورزی شامل گندم، ذرت، خرما، جو، انجیر، انار، پنبه، گردو و مرکبات، چغندر قند، گوجه فرنگی و... می باشد. در بخش صنعت و معدن شامل صنایع غذایی و دارویی، فلزی، صنایع برق و الکترونیک، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع سلولزی و صنایع چرم و غیره است. معادن فارس شامل مواد معدنی آهن، گچ، سنگ های زینتی، چینی، گرانیت، کرومیت، مس و منگنز و غیره است. صنایع دستی فارس در رشته های خاتم سازی، منبت کاری، بافت گلیم، فرش و... نیز از شهرت جهانی برخوردار است.

توانمندی ها و قابلیت های بخش کشاورزی

بخش کشاورزی استان فارس نقش اساسی در تولید، اشتغال و امنیت غذایی کشور داشته است و همچنین سهم عمده ای از تولید ناخالص ملی را به خود اختصاص می دهد. بطوری که حدود ۱۰ درصد ارزش افزوده بخش کشاورزی کشور (مقام اول) مربوط به استان فارس است و ۲۳ درصد از شاغلین این استان در بخش کشاورزی فعالیت دارند. استان فارس از نظر سطح زیر کشت محصولات سالانه در کشور، در رتبه دوم و در زمینه سطح زیر کشت محصولات دائمی رتبه سوم را به خود اختصاص داده است. در خصوص تولید محصولات باغی و زراعی نیز استان فارس از جایگاه ویژه ای برخوردار است به طوری که حدود ۱۶ درصد از محصولات باغی کشور در استان فارس تولید شده و از این نظر رتبه اول را به خود اختصاص داده است و با تولید حدود ۹ درصد از محصولات زراعی کشور در جایگاه دوم قرار دارد. هم چنین استان فارس رتبه اول در تولید انگور، بادام، لیمو ترش، لیمو شیرین، انار، انجیر، لوبیا، گوجه فرنگی و گوشت قرمز را در کشور دارا می باشد.

قابلیت های استان در بخش گردشگری، تاریخی و مذهبی

وجود ۴ اثر تاریخی دارای ثبت جهانی از قبیل تخت جمشید، پاسارگاد، باغ ارم و محور ساسانی و دارا بودن رتبه اول کشور در تعداد آثار تاریخی ثبت شده ملی با برخورداری از بالغ بر ۲۹۰۰ اثر تاریخی، استان فارس را به مقصد مهم گردشگران تبدیل نموده است.

وجود بقاع متبرکه و سومین حرم اهل بیت نقش گردشگری مذهبی در استان فارس را برجسته نموده است. تنوع فرهنگی و حضور اقوام گوناگون، گردشگری عشایری - روستایی را برای علاقمندان این حوزه امکان پذیر ساخته است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در فارس بیش از ۴۰۰ جاذبه طبیعی کم نظیر وجود دارد که ۸۴ مورد آنها به عنوان منطقه نمونه گردشگری انتخاب شده است و فرصت های سرمایه گذاری قابل توجهی را ایجاد نموده است.

آرامگاه حافظ و سعدی دو شاعر بزرگ ایران زمین در شیراز، به عنوان دو یادمان فرهنگی و تاریخی هر ساله میزبان هزاران نفر از دوستان تاریخ و تمدن ایرانی است.

مهم ترین صنایع دستی استان فارس، گلیم، قالی و گبه هستند. علاوه بر این، خاتم کاری این استان دارای شهرت و اهمیت است. معرق کاری، نقاشی روی چوب و سفال، کاشی معرق و کاشی هفت رنگ نیز در استان فارس رواج دارد و در کنار رنگرزی ابریشم و فلز کاری در زمره صنایع دستی این استان قرار می گیرند.

توانمندی ها و محورهای توسعه صنعتی و معدنی استان

- صنایع گاز و پتروشیمی

- وجود منابع غنی گاز در جنوب استان

- نزدیکی به بندر عسلویه به عنوان یکی از منابع مهم تامین گاز، میعانات گازی و مواد اولیه پایین دستی صنایع گاز و پتروشیمی

- وجود شرکت پتروشیمی شیراز، پالایشگاه شیراز و تعداد زیادی صنایع بزرگ شیمیایی

عبور ۴ خط لوله گاز سراسری از نقاط مختلف استان

- وجود شرکت های طراحی و مهندسی صنایع پتروشیمی، شرکت ساختمان و نصب صنایع پتروشیمی، دانشگاه شیراز و دیگر مجموعه ها که امکانات زیادی را از نظر تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز فراهم نموده است.

صنایع برق، الکترونیک و فناوری اطلاعات

وجود منطقه ویژه اقتصادی شیراز و وجود کارخانجات بزرگ صنایع برق از جمله کارخانجات مخابراتی ایران، صنایع الکترونیک و صنایع قطعات الکترونیک که به آخرین فناوری روز در زمینه ساخت، مونتاژ و تست قطعات الکترونیکی مجهز می باشند شیراز را جزو مراکز معتبر در زمینه فناوری اطلاعات کرده است.

صنایع انرژی بر

از دیگر ظرفیت های شاخص استان فارس وجود میدان های نفتی شامل میدان سروستان سعادت آباد و خشت همچنین میدانی گازی متعدد است بطوریکه استان فارس به لحاظ ذخیره گاز رتبه دوم کشور را داراست.

عبور چهار خط لوله گاز سراسری از نقاط مختلف استان، احداث پالایشگاه گازی هالیگان فیروزآباد، پالایشگاه میعانات گازی در کنار پالایشگاه، این استان را در زمینه سرمایه گذاری در این حوزه به مقصدی با ارزش تبدیل کرده است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پیش بینی سرمایه گذاری جهت تولید سالانه ۱۰ میلیون تن فولاد، ۱۰ میلیون تن سیمان، ۱/۲ میلیون تن آلومینیوم و ۴ میلیون تن آلومینا در منطقه انرژی بر می شود.

انرژی های نو

استان فارس با برخورداری از بیشترین ظرفیت جذب تابش انرژی خورشیدی به عنوان یکی از مستعدترین استان های کشور در ساخت نیروگاه های خورشیدی است. این استان با دارا بودن ۳۴۰۰ ساعت متوسط تابش در سال (با انرژی تابشی ۵,۴ - ۵,۲ کیلووات ساعت بر مترمربع در روز) مزیت قابل توجهی در زمینه انرژی های نو دارا می باشد که در سال های اخیر توجه بسیاری از سرمایه گذاران را نسبت به تولید انرژی پاک و تجدیدپذیر و احداث نیروگاه های خورشیدی جلب نموده است.

صنایع کانی غیرفلزی و فرآوری مواد معدنی

وجود ذخایر غنی سنگ های ساختمانی، سنگ آهک، سنگ گچ، سنگ نمک و خاک های نسوز، وجود مواد معدنی ارزشمند و کمیاب در استان نظیر کرومیت، کبالت، مس، سرب، روی و باریت که قابلیت ایجاد صنایع فرآوری را فراهم ساخته است.

وجود کارخانجات سیمان و طرح های در دست احداث سیمان و همچنین وجود امکانات بالقوه مناسب نظیر معادن سنگ آهک، رس و گچ و تامین انرژی (گاز) مورد نیاز به صورت آسان و ارزان در استان جهت سرمایه گذاری های جدید در صنعت سیمان. رتبه اول سیمان کشور از لحاظ تولید و تعداد کارخانجات فعال را دارد.

استان فارس با تولید ۲۰ درصد سنگ تزئینی کشور دارای رتبه دوم کشور و با تولید ۹۰ درصد کل میزان استخراج خاک نسوز کشور رتبه نخست کشور را به خود اختصاص داده است.

توانمندی های حوزه تجارت و بازرگانی خارجی استان فارس

وجود حدود ۱۲۰۰۰۰ واحد صنفی و ۳۵۰۰ بازرگان فعال و حجم صادرات سالانه نزدیک به ۱ میلیارد دلار کالای غیرنفتی، گویای گردش چرخه بزرگ اقتصادی در استان است که مسلماً واردات متقابل کالا و فن آوری و سرمایه گذاری خارجی نقش مهمی در پیشبرد توسعه اقتصادی استان خواهد داشت. با توجه به توانمندی های استان و به منظور تحقق اهداف کمی و کیفی تعیین شده در مسیر توسعه صادرات غیرنفتی نسبت به تأسیس و فعال نمودن تشکل های صادراتی ذیل اقدام گردیده است.

الف: صندوق توسعه صادرات غیرنفتی استان فارس

ب: اتحادیه صادرکنندگان فرش دستباف فارس

پ: اتحادیه صادر کنندگان کالاهای صنعتی و معدنی فارس

ج: اتحادیه صادر کنندگان میوه و تره بار فارس

د: اتحادیه صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی فارس

ه: اتحادیه صادر کنندگان خشکبار و خرما فارس

و: تشکل صادر کنندگان شیرین بیان ایران

بهداشت و درمان استان فارس

استان فارس و مخصوصا شهر شیراز، در زمینه پزشکی از شهرتی جهانی برخوردار است و این منطقه ظرفیت بسیار بالایی در زمینه توسعه صنعت توریسم درمانی دارد.

وجود ۳۷ بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی در شهر شیراز و بهره‌مندی از متبحرترین و پرآوزه ترین پزشکان ایرانی، حضور دانشمندان و متخصصین حوزه پزشکی که از آخرین دستاوردهای علمی در جهان آگاهی کامل دارند و با تکنولوژی‌های روز دنیا آنرا به کار می‌گیرند، این شهر را به یکی از مراکز علمی پزشکی در سطح ملی و جهانی تبدیل کرده است. شیراز قطب پزشکی ایران و قطب پیوند اعضا می باشد و خدمات تشخیصی درمانی متعددی از جمله در زمینه پیوند کبد، لوزالمعده، کلیه، قرنیه چشم، کاشت حلزون گوش و دیگر درمانها را به بیماران داخلی و بیماران دیگر کشورها به خصوص ساکنین کشورهای حوزه خلیج فارس در بالاترین کیفیت ارائه می دهد و این موضوع، ظرفیت بالایی را برای سرمایه گذاری در این بخش فراهم می کند.

۱۸-۴- چالش ها و محدودیت ها

بررسی آلودگی زیست محیطی

به صورت اجمالی اثرات نامطلوبی که فرودگاه می تواند به محیط زیست اطراف خود بگذارد شامل موارد زیر می شود:

- آلودگی هوای محیط زیست اطراف از طریق پراکنده ساختن گازهای Hc, Co_2, Nox و ایجاد مشکلات تنفسی در ساکنان اطراف فرودگاه و جانوران منطقه.

- آلودگی آب های سطحی و زیرزمینی محیط زیست منطقه، از طریق رها ساختن فاضلاب های انسانی ناشی از فاضلاب سرویس ها و مواد شوینده و رها ساختن فاضلاب های صنعتی ناشی از شست و شوی ماشین آلات، هواپیماها و خودروهای فرودگاه ها.

- آلودگی منطقه در صورت عدم جمع آوری پسماندهای جامد یا عدم دفن مناسب پسماندهای خشک.

- باران های اسیدی که موجب تخریب نمای ساختمان فرودگاه ها می شود. البته علت به وجود آمدن این باران های اسیدی در اطراف فرودگاه ها، خود هواپیماها به خاطر آزاد ساختن گازهای No, No_2, No_3 هستند.

محدودیت های جغرافیایی

زمین فرودگاه شیراز به استثنای بخش نظامی جمعا حدود ۸۱۱/۶ هکتار است که در ۹/۲ کیلومتری شهر شیراز و در جنوب شرقی آن واقع شده و از جهات چهارگانه به شرح زیر محدود می شود:

- از شمال شرقی به بلوار شهید مدرس (جاده شیراز-فسا)
- از سمت جنوب به جاده کمربندی
- از جنوب شرقی به زمین نیروی هوایی
- از غرب به خانه های سازمانی فرودگاه

جاده دسترسی

تنها راه دسترسی به فرودگاه از میدان الله تقاطع بلوار شهید شیرودی و بلوار شهید مدرس می باشد.

راه آهن شهری

راه آهن شهری (مترو) در ورودی فرودگاه شیراز، فرودگاه را به مرکز شهر متصل می نماید.

۱۸-۵- اسناد موجود

فرم طرح جامع فرودگاه شیراز: فرم طرح جامع فعلی در سال ۱۳۸۹ نوشته شده است و در حال بروزرسانی بعضی از موارد می باشد.

طرح کسب و کار فرودگاه شیراز

مدل کسب و کار دارای ۹ جز اصلی می باشد که در اینجا به تفکیک همه این ۹ جزء را برای فرودگاه شیراز بیان می کنیم:

۱- ارزش های پیشنهادی

جزء سازنده ارزش های پیشنهادی، بسته ای از محصولات و خدمات را توصیف می کند که برای یک بخش مشتری خاص ارزش خلق می نماید.

چه ارزش هایی در فرودگاه شیراز به مشتریان ارائه می کنیم؟

خدمات ارائه شده به مشتریان در فرودگاه شیراز به دو دسته تقسیم می شود:

۱-۱- خدمات هوانوردی

۱-۱-۱. خدمات ناوبری هوایی

۱-۱-۲. خدمات ترمینالی

۱-۱-۳. پارکینگ هواپیماها

۱-۱-۴. باندهای پروازی

۱-۱-۵. روشنایی سطوح پروازی

۱-۲- خدمات غیر هوانوردی

۱-۲-۱. واگذاری اماکن به شرکتهای هواپیمایی در ترمینال ها و خارج از آن (از قبیل: شرکتهای هواپیمایی ایران ایر، ماهان، آسمان، کیش، ایرتور، کاسپین، قشم، کارون، زاگرس، تابان، معراج، آتا، سپهران، ساها، فلای پرشیا، پارس ایر، پویا، وارث، قطر ایر ویز، ترکیش ایر لاینز، فلای دبی و ایر عربیا، عمان ایر، سلام ایر).

۱-۲-۲. واگذاری اماکن به شرکت های خدمات فرودگاهی (از قبیل شرکت همراه کوشاکیش و سامان)

۱-۲-۳. واگذاری اماکن در ترمینال های پروازی و محوطه فرودگاه به سایر اشخاص (از قبیل: شرکت هلیکوپتری ایران، شرکت هلیکوپتری البرز وزین کیش، بانک ملی، بانک ملت، شرکت مخابرات استان فارس، شرکت خدمات ارتباطی ایرانسل، غرفه مبادلات ارزی، خدمات تاکسیرانی درون شهری و برون شهری، غرفه اجاره خودرو، غرفه ارائه خدمات ایرانسل، غرفه نمایش خودرو، خبازی و سایر غرفه های تجاری.

۱-۲-۴. تابلوهای تبلیغاتی

۱-۲-۵. پارکینگ خورها شامل پارکینگ طبقاتی و پارکینگ های روباز

۱-۲-۶. ارائه خدمات VIP

۱-۲-۷. واگذاری حق استفاده از زمین های تجاری فرودگاه جهت توسعه اماکن تجاری و ایجاد شهر فرودگاهی از طریق انعقاد قراردادهای BOT و BLT با سرمایه گذار(از قبیل: هتل، مجموعه ورزشی، ترمینال داخلی، جایگاه تشریفات اختصاصی CIP، مگامال، آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما و غیره).

۲- مشتریان

جزء سازنده بخش های مشتری گروه های مختلفی از افراد یا سازمان ها را تعریف می نماید که شرکت قصد دستیابی و خدمت به آنها را دارد.

• مهمترین مشتریان ما در فرودگاه شیراز چه کسانی هستند؟

- ۲-۱- شرکت های هواپیمایی (۱۸ شرکت داخلی و ۶ شرکت خارجی)
- ۲-۲- شرکت های خدمات فرودگاهی (۲ شرکت)
- ۲-۳- شرکت مخابرات استان فارس و شرکت خدمات ارتباطی ایرانسل
- ۲-۴- بهره برداران جزء
- ۲-۵- سرمایه گذاران (شرکت هواپیمایی ماهان، بانک ملی، شرکت هواپیمایی آسمان)
- ۲-۶- شرکت های تبلیغاتی (شرکت پژهان)
- ۲-۷- شرکت های نمایش خودرو (مدیران خودرو، پژهان، ایفا نقش پارسه)
- ۲-۸- شرکت های هلیکوپتری (هلیکوپتری ایران و هلیکوپتری البرز وزین کیش)
- ۲-۹- مرکز سوختگیری هواپیمایی
- ۲-۱۰- هواشناسی
- ۲-۱۱- شرکت های حمل و نقل درون شهری و برون شهری
- ۲-۱۲- بانکها (ملی، اقتصاد نوین)
- ۲-۱۳- سایر شرکت ها و اشخاص

۳- کانال های توزیع

جزء سازنده کانال ها، بیان کننده این است که شرکت به منظور ارائه ارزش پیشنهادی مورد نظر به بخش های مشتریان هدف خود، چگونه با آنها ارتباط برقرار کرده و به آنها دسترسی دارد.

کانال های توزیع در فرودگاه شیراز عبارتند از:

- ۳-۱- فرودگاه
- ۳-۲- شبکه فرودگاهی کشور (ارتباط بین فرودگاهها)
- ۳-۳- فضای پروازی کشور
- ۳-۴- شرکت های خدمات مسافر
- ۳-۵- شرکت های خدمات بار هوایی
- ۳-۶- واحد اجازه پروازها

۳-۷- جراید و رسانه ها

۳-۸- ترمینال های پروازی

۳-۹- حراست فرودگاه

۳-۱۰- سایر

• کدام یک از این کانال ها به بهترین شکل عمل می کند؟

فرودگاه (شامل ترمینال های پروازی و سطوح پروازی)- بخش های عملیات هوانوردی و فرودگاهی و بازرگانی مالی فرودگاه - شرکت های هواپیمایی - واحد اجازه پروازها - شرکت های خدمات مسافر - شرکت های خدمات بار و غیره

• کدام یک از این کانال ها به صرفه تر است؟

شرکت های خدمات مسافر - شرکت های خدمات بار

۴- ارتباط با مشتری

جزء سازنده ارتباط با مشتری، انواع روابطی را توصیف می نماید که شرکت با بخش های خاصی از مشتریان برقرار می کند.

• چگونه در فرودگاه شیراز با مشتریان ارتباط برقرار می کنیم؟

۴-۱- سایت فرودگاه شهید دستغیب شیراز به آدرس <http://shiraz.airport.ir>

۴-۲- سیستم تلفن گویای فرودگاه به شماره ۹۹-۳۷۱۱۸۸۹۰ و ۰۷۱ و ۱۹۹

۴-۳- سیستم اطلاع رسانی پیامکی فرودگاه شیراز (SMS فرودگاه)

۴-۴- روابط عمومی فرودگاه

۴-۵- جلسات با شرکت های هواپیمایی (از قبیل کمیته تسهیلات فرودگاهی)

۴-۶- جلسات با سایر بهره برداران

۴-۷- تابلوهای راهنمای مسافری

۴-۸- واحد اطلاعات پرواز

۴-۹- مدیریت ترمینال ها

۴-۱۰- سیستم FIDS

۴-۱۱- مکاتبات دریافتی و ارسالی

۴-۱۲- صندوق انتقادات و پیشنهادات

۴-۱۳- آژانس های مسافرتی

۴-۱۴- شرکتهای خدمات بار

• هزینه برقراری این روابط چقدر است؟

هزینه این بخش نسبت به بخش کانال های توزیع بسیار ناچیز می باشد.

۵- منابع کلیدی

جزء سازنده منابع کلیدی، مهم ترین دارایی های مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند. برای برقراری ارتباط صحیح با مشتری و ارائه خدمات یاد شده در فرودگاه شیراز، منابع کلیدی زیر در اختیار است:

۵-۱- منابع انسانی متخصص (در بخش های هوانوردی، فرودگاهی، بازرگانی و مالی)

۵-۲- سطوح پروازی (باندها و تاکسیوی ها و پارکینگ هواپیما)

۵-۳- دستگاه های ناوبری و کمک ناوبری

۵-۴- تجهیزات امنیتی و حفاظتی (Gate Way و X-ray)

۵-۵- اداره ایمنی و آتش نشانی و نجات

۵-۶- شبکه پیام های هوانوردی

۵-۷- حراست

۵-۸- تجهیزات برق و تاسیسات فرودگاه

۵-۹- داکيومنت های بین المللی

۵-۱۰- آیین نامه های داخلی (مانند دستورالعمل اضطراری، آیین نامه ترافیک زمین و...)

۵-۱۱- قوانین خاص

۵-۱۲- اراضی در اختیار فرودگاه

۵-۱۳- سایر

۶- فعالیت های کلیدی

جزء سازنده فعالیت های کلیدی، مهم ترین کارهای مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند.

فعالیت های کلیدی فرودگاه شیراز عبارتند از:

۶-۱- کنترل ترافیک هوایی

۶-۲- مدیریت ایمنی و آتش نشانی و نجات

۳-۶- مدیریت عملیات فرودگاهی (شامل اداره امور ترمینال ها، مهندسی تسهیلات و تجهیزات فرودگاهی و اداره ساختمان)

۴-۶- برقراری ارتباطات بین المللی (پروازهای برون مرزی)

۵-۶- هماهنگی با ارگان های امنیتی و خدمات رسانی به مسافرین

۶-۶- بازاریابی خدمات (مثل ایجاد جایگاه پمپ بنزین، ساخت هتل و...)

۷- شریک های کلیدی

جزء سازنده مشارکت های کلیدی، شبکه ای از تأمین کنندگان و شرکا را توصیف می کند که باعث عملکرد صحیح مدل کسب و کار می شوند.

شرکای کلیدی فرودگاه شیراز عبارتند از:

۷-۱- شرکت های هواپیمایی

۷-۲- شرکت های خدمات فرودگاهی

۷-۳- سرمایه گذاران قرارداد BOT

۷-۴- سایر اشخاص

۷-۵- پیمانکاران

۷-۶- اداره گذرنامه

۷-۷- اداره گمرک

۷-۸- مرکز سوختگیری هواپیمایی

۷-۹- پلیس فرودگاه

۷-۱۰- سپاه حفاظت هوایی

۸- جریان های درآمدی

جزء سازنده جریان های درآمدی نشان دهنده درآمدی است که شرکت از هر بخش مشتری کسب می کند.

جریان های درآمدی در فرودگاه شیراز به دو دسته تقسیم می شود:

۸-۱- درآمدهای هوانوردی شامل:

۸-۱-۱. دریافت عوارض فرودگاهی (شامل نشست و برخاست، ناوبری، ترمینال، پارکینگ و روشنایی)

۸-۱-۲. دریافت عوارض مسافری (شامل مسافران داخلی و خارجی)

۸-۱-۳. دریافت حق السهم فرودگاه بابت ارائه خدمات هندلینگ توسط شرکت های خدمات فرودگاهی به

شرکتهای هواپیمایی

۴-۱-۸. ارسال اطلاعات هواشناسی

۵-۱-۸. پروازهای عبوری

۸-۲- درآمدهای غیر هوانوردی شامل:

۸-۲-۱. اجاره اماکن به شرکتهای هواپیمایی و سایر اشخاص و غرفه داران

۸-۲-۲. دریافت حق الارض بابت قراردادهای BOT (بانک ملی، شرکت هواپیمایی ماهان و شرکت هواپیمایی آسمان)

۸-۲-۳. اجاره دستگاههای رادیو ترانک

۸-۲-۴. اجاره خطوط ارتباطی تلفن MDF به اشخاص

۸-۲-۵. اجاره پارکینگ ها

۸-۲-۶. اجاره تبلیغات

۸-۲-۷. قرارداد حمل و نقل درون شهری و برون شهری

۸-۲-۸. اجاره منازل سازمانی

۸-۲-۹. فروش اسناد مناقصه و مزایده

۸-۲-۱۰. صدور کارت تردد

۸-۲-۱۱. سایر درآمدها

• بیشترین درآمد دریافتی فرودگاه شیراز حاصل از ارائه خدمات هوانوردی است و کمترین دریافتی از اجاره منازل سازمانی، فروش اسناد مناقصه و مزایده، صدور کارت تردد، غرفه های آرایشگاه، واکس و مبادلات ارزی و امثال اینها می باشد.

• مشتریان ترجیح می دهند چگونه پرداخت کنند؟

ترجیح عمده مشتریان، پرداخت به صورت اقساط ماهیانه یا فصلی است.

۹- ساختار هزینه ها

ساختار هزینه، تمام هزینه هایی را تشریح می کند که اجرای مدل کسب و کار با خود به همراه دارد.

هزینه های فرودگاه شیراز به ۲ دسته زیر تقسیم می شود:

۹-۱- هزینه های سرمایه ای شامل:

۹-۱-۱. لوازم سرمایه ای پلاک خور

۹-۱-۲. تاسیسات

۹-۱-۳. ساختمان

۹-۱-۴. ماشین آلات و تجهیزات

۹-۱-۵. وسایل نقلیه

۹-۱-۶. هزینه های عمرانی

۹-۱-۷. قراردادهای حجمی

۹-۱-۸. قراردادهای تعمیر و نگهداری تجهیزات و زیرساخت ها

۹-۲-۲. هزینه های جاری - شامل:

۹-۲-۱. حقوق پرسنل

۹-۲-۲. قراردادهای حجمی

۹-۲-۳. ملزومات اداری و فنی

۹-۲-۴. بیمه

۹-۲-۵. تلفن، آب، برق و گاز

۹-۲-۶. هزینه حمل

۹-۲-۷. پذیرایی

۹-۲-۸. تعمیرات و نگهداری

۹-۲-۹. لوازم یدکی خودرو

۹-۲-۱۰. سوخت خودرو

۹-۲-۱۱. متفرقه

SWOT فرودگاه بین المللی شیراز

الف) نقاط قوت عمده تاً عبارتست از:

- موقعیت جغرافیایی در مسیر راه های هوایی که دارای اهمیت فراوان است و این منطقه یک قابلیت استراتژیک برای اتصال به بازار آسیا و اروپا دارد.
- قابلیت یک فرودگاه درجه بالا به دلیل شبکه های حمل و نقل شهری در حال ساخت و منطقه ای در برنامه از نظر جذب مسافر و متقاضیان فعالیت های تجاری و همچنین امکان ارائه بهترین سرویس های پردازش بار و مسافر در آینده.
- قیمت نفت و سوخت هواپیما که می تواند با مدیریت صحیح و ورود در رقابت های منطقه ای قابلیت سوختگیری بین راهی شرکت های هواپیمایی را فراهم آورد.

- امکان تقلیل هزینه های شرکت های هواپیمایی و ارائه خدمات سطح بالا به آنها می تواند فرودگاه شیراز را به فرودگاهی جذاب برای بازار خاورمیانه تبدیل نماید.
- قابلیت های بسیار مهم و بالای جذب گردشگر و توریست که می تواند به صورت مستقیم پروازهایی را از نقاط دور به فرودگاه شیراز جذب نماید.

ب) نقاط ضعف عمدتاً عبارتست از:

- تبعات تحریم های بین المللی که اثرات جدی در بخش های فنی، تعمیر و نگهداری و اقتصادی فرودگاه داشته است.
- سیاست های هوایی (sky policies) و محدودیت های مربوط به مقررات سفر و جابه جایی مسافری بین المللی که می بایستی برای ارتقای نقش فرودگاه بین المللی شیراز مرتفع شوند.
- وجود فرودگاه های رقیب به صورت جدی در منطقه (مثل فرودگاه های امارات متحده عربی) به ویژه برای فعالیت های بین المللی.
- نداشتن فعالیت های قابل توجه جابه جایی بار غیر همراه به دلیل عدم تجهیز فرودگاه به زیرساخت ها و تجهیزات و بازاریابی مورد نیاز آن.
- تراکم و گره های ترافیکی بین فرودگاه و شهر که می بایستی شرایط دسترسی ها و ارتباط فرودگاه با شهر تا حد مطلوبی سازماندهی و انجام شود.
- عدم استفاده مطلوب از ظرفیت های بالقوه گردشگری به لحاظ زیرساخت های نامناسب، مقررات و قوانین محدود کننده و سطح بسیار نازل ارائه خدمات عمومی به گردشگران مشتاق بین المللی.
- محدودیت های عملیاتی توسعه فرودگاه شیراز.
- توسعه بیش از نیاز واقعی فرودگاه های اقماری.
- همراه بودن فعالیت های نظامی با سیویل.

پ) فرصت ها عبارتست از:

- پشتیبانی های دولت از توسعه های فرودگاه به دلیل ساختار موجود و مقررات مربوطه که می تواند تا حد بالایی از کلیه فعالیت های مورد نظر پشتیبانی نماید.
- امکان تأمین گروه مدیریتی و راهبری مناسب برای توسعه های آتی فرودگاه به دلیل امکانات تخصیصی موجود در کشور.
- امکان استفاده از بازار گسترده ناشی از رشد بی سابقه حمل و نقل هوایی در خاورمیانه که تنها فرودگاه مهم آن و نزدیک به شیراز در وضع فعلی، فرودگاه دبی است.

- وجود راه های هوایی متعدد و امکان ایفای نقش فعال عملیاتی در شبکه بین المللی و داخلی به دلیل دارا بودن رتبه دوم فعالیت های عملیاتی در کشور.
- زیرساخت های هوانوردی و ارتباطی مناسب و برنامه های توسعه آن ها.
- وجود مهاجران کارگری و سرمایه گذاری فارس در کشور امارات و سفرسازی در بخش هوایی.

(ت) تهدید ها عبارتست از:

- ایجاد شوک های بین المللی که کلیه فرودگاه ها و به خصوص فرودگاه های بین المللی را تحت تاثیر محدودیت های امنیتی قرار می دهد که فرودگاه شیراز نیز از این امر مستثنی نخواهد بود.
- روش های جدید کنترل مضاعف امنیتی در فرودگاه از قبیل کنترل پاسپورت و بازرسی های فردی.
- محدودیت های توسعه شهر شیراز در سه جهت و نیز فرودگاه شیراز.
- تخریب منابع طبیعی زیبا.
- فرسایش شدید آثار تاریخی در اثر عوامل طبیعی.
- توسعه نامتوازن استان فارس.
- تقاطع مسیرهای هوایی.
- همراه بودن فعالیت های فرودگاهی با فعالیت های نیروی هوایی.

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا

- احداث ساختمان بانک ملی

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین:

ردیف	نام فعالیت
۱	ارائه خدمات اجاره خودرو
۲	ارائه خدمات ایرانسل به مسافران
۳	استقرار غرفه رزرو اسیون هتل
۴	استقرار دستگاههای خود پرداز
۵	خدمات تاکسی های درون شهری
۶	بهره برداری از تاکسیرانی برون شهری فرودگاه شیراز
۷	ارایه خدمات بار هوایی
۸	کانتر اطلاع رسانی پزشکی به مسافران

اطلاع رسانی پرشکی به اتباع خارجی و مسافران	۹
بهره برداری از جایگاه تشریفات اختصاصی	۱۰
غرفه های تجاری ترمینال داخلی و محوطه فرودگاه شیراز	۱۱
فست فود و کافی شاپ عمومی داخلی	۱۲
رستوران عمومی داخلی	۱۳
گل فروشی - تنقلات و بوفه - نمایشگاه و فروشگاه کتاب ترمینال عمومی خارجی	۱۴
صندلی ماساژور - هایپرمارکت (صنایع دستی، نوشیدنی، اسباب بازی و ... ترانزیت خارجی	۱۵
گل فروشی - تنقلات و بوفه - نمایشگاه و فروشگاه کتاب ترمینال عمومی خارجی	۱۶
پارکینگ محوطه روباز داخلی	۱۷
پارکینگ طبقاتی	۱۸
پارکینگ روباز محوطه خارجی	۱۹
بسته بندی بار و حفظ امانات در فرودگاه شیراز	۲۰

۱۸-۶- مشخصات آماری فرودگاه

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۲۰،۴۷۳	۳،۵۰۴	۲۳،۹۷۷	۱،۹۸۹،۰۹۹	۴۱۵،۷۱۸	۲،۴۰۴،۸۱۷	۱۶،۳۳۶	۸،۵۵۶	۲۴،۸۹۱
۱۳۹۱	۲۰،۹۸۴	۳،۳۴۴	۲۴،۳۲۸	۱،۹۶۳،۰۵۷	۳۶۶،۶۴۵	۲،۳۲۹،۷۰۲	۱۶،۵۹۹	۸،۶۰۰	۲۵،۱۹۹
۱۳۹۲	۲۱،۰۸۹	۳،۵۳۴	۲۴،۶۲۳	۱،۹۳۴،۹۱۰	۳۹۴،۵۱۸	۲،۳۲۹،۴۲۸	۱۵،۷۶۳	۹،۰۷۲	۲۴،۸۳۵
۱۳۹۳	۲۰،۳۵۲	۴،۲۲۰	۲۴،۵۷۲	۲،۰۲۰،۴۹۰	۴۶۹،۲۵۳	۲،۴۸۹،۷۴۳	۱۶،۰۲۷	۱۰،۱۷۶	۲۶،۲۰۳
۱۳۹۴	۲۴،۲۵۴	۴،۱۷۱	۲۸،۴۲۵	۲،۳۳۲،۲۹۲	۴۵۸،۳۲۸	۲،۷۹۰،۶۲۰	۱۷،۴۵۱	۱۰،۱۷۲	۲۷،۶۲۳
۱۳۹۵	۲۸،۱۸۴	۳،۳۴۸	۳۱،۵۳۲	۲،۹۶۰،۳۸۰	۴۱۱،۰۴۴	۳،۳۷۱،۴۲۴	۲۲،۱۹۶	۸،۹۷۹	۳۱،۱۷۵
۱۳۹۶	۳۱،۱۱۷	۳،۵۰۸	۳۴،۶۲۵	۳،۱۵۱،۱۸۶	۴۴۰،۶۲۳	۳،۵۹۱،۸۰۹	۲۴،۰۸۶	۹،۵۱۶	۳۳،۶۰۲
۱۳۹۷	۲۷،۶۲۱	۳،۷۰۲	۳۱،۳۲۳	۲،۶۶۲،۲۶۳	۴۴۴،۰۵۰	۳،۱۰۶،۳۱۳	۲۰،۳۶۱	۱۰،۵۸۵	۳۰،۹۴۶

۲۹۸۲۴	۱۱،۱۱۴	۱۸،۷۱۰	۲۸۷۰،۴۲۴	۴۳۱،۱۰۲	۲،۴۳۹،۳۲۲	۲۸،۳۰۲	۳،۷۶۴	۲۴،۵۳۸	۱۳۹۸
۱۶،۰۵۶	۳،۷۸۸	۱۲،۲۶۸	۱،۶۱۰،۷۰۹	۶۶،۹۴۱	۱،۵۴۳،۷۶۸	۲۱،۰۱۷	۱،۲۷۶	۱۹،۷۴۱	۱۳۹۹
۲۴،۴۸۴	۸،۱۷۲	۱۶،۳۱۱	۲،۲۰۸،۳۱۵	۳۰۹،۶۳۷	۱،۸۹۸،۶۷۸	۲۶،۸۰۳	۲،۹۷۷	۲۳،۸۲۶	۱۴۰۰
۲۹،۰۰۵	۱۱،۲۵۱	۱۷،۷۵۴	۲،۵۹۳،۱۰۴	۵۱۹،۱۷۸	۲،۰۷۳،۹۲۶	۲۴،۷۵۲	۴،۷۶۱	۱۹،۹۹۱	۱۴۰۱
۳۱،۴۳۱	۱۲،۹۴۴	۱۸،۴۸۷	۲،۶۴۰،۲۲۵	۵۷۹،۰۲۹	۲،۰۶۱،۱۹۶	۲۴،۱۹۰	۵،۲۳۶	۱۸،۹۵۴	۱۴۰۲

لیست مقاصد پروازی فرودگاه بین المللی شیراز

از فرودگاه شیراز به مقاصد زیر پرواز انجام می شود:

مهرآباد، مشهد، کیش، بندرعباس، قشم، خارك، ماهشهر، لاوان، سیری، اصفهان، کرمان، تبریز، آبادان، اهواز، عسلویه، بندرلنگه، لامرد، بهرگان، ساری، زاهدان، چابهار، رشت، نوشهر، گرگان، کرمانشاه، نوشهر، مسقط، شارجه، استانبول، دوحه، دوبی، صحار، کویت، نجف، جدّه، مدینه، آنتالیا

لیست ایرلاین های فعال در فرودگاه بین المللی شیراز

ایرلاین های مستقر در فرودگاه شیراز عبارتند از:

آسمان، آتا، ایران ایر، ایران ایرتور، ایرعربیا، پارس ایر، پویا، تابان، ترکیش ایر، زاگرس، چابهار ایر، ساها، سلام ایر، فلابی، پرشیا، فلابی دبی، قشم ایر، قطر ایر، عمان ایر، کاسپین، کارون، کیش ایر، ماهان، معراج، وارث

۱۸-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

ساخت آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما

با توجه به نبود آشیانه تعمیر و نگهداری برای پروازهای بدنه متوسط و بزرگ و هم چنین فعالیت حدود ۲۰ شرکت هواپیمایی داخلی و خارجی، ایجاد آشیانه تعمیر و نگهداری ضرورت دارد. دو قسمت برای احداث آشیانه در فرودگاه شیراز در نظر گرفته شده است:

۱- غرب ترمینال خارجی

۲- شمال غربی ترمینال داخلی

احداث مرکز آموزش علوم و فنون هوایی

فرودگاه به دلیل داشتن بستر مناسب جهت آموزش های هوانوردی و خلبانی می تواند میزبان مرکز آموزشهای هوانوردی باشد. محل انجام پروژه منتهی الیه شرقی اپرون (در موقعیت ۳۶ طرح جامع فرودگاه) می باشد.

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

راه اندازی کترینگ جهت ارائه خدمات به شرکتهای هواپیمایی

با توجه به حضور شرکت های داخلی و خارجی در فرودگاه شیراز و لزوم ارائه کترینگ در پروازهای مذکور، ایجاد واحد کترینگ و انعقاد قرارداد با شرکت های هواپیمایی مختلف، از نظر مالی و اقتصادی دارای توجیه می باشد.

محل انجام پروژه حد فاصل انبار اداره کل و ترمینال بار- عرصه ضلع شمالی انبار اداره کل می باشد.

احداث جایگاه سوخت

تعداد زیاد خودروهای مسافری، مشایعین و مستقبلین و سایر شهروندان در منطقه ایرساید فرودگاه و نیاز به سوختگیری این خودروها، ضرورت احداث جایگاه سوخت را تبیین می کند.
محل در نظر گرفته شده حدفاصل پارکینگ طبقاتی و ترمینال بار می باشد.

ساخت مجتمع تجاری (مگا مال)

با توجه به موقعیت فرودگاه شیراز و نبود مجتمع تجاری در نزدیکی آن، ایجاد مجتمع تجاری تفریحی می تواند برای استفاده مسافرین و مردم منطقه توجیه اقتصادی داشته باشد.
محل در نظر گرفته شده ضلع غربی پلیس فرودگاه می باشد.

احداث مجموعه ورزشی - تفریحی

با توجه به نبود مراکز ورزشی تفریحی در مجاورت فرودگاه شیراز، ایجاد مجتمع ورزشی تفریحی چند منظوره می تواند دارای توجیه اقتصادی باشد.
محل در نظر گرفته شده جنب مجتمع تجاری پیشنهادی (ضلع غربی پلیس فرودگاه) می باشد.

احداث هتل

ایجاد هتل در فرودگاه به منظور استفاده خدمه پروازی شرکت های هواپیمایی و نیز مسافرین، ضروری می باشد.
محل در نظر گرفته شده ورودی ترمینال خارجی - جنب شرقی میدان الله می باشد.

فضای تجاری و اداری حدود ۵۰۰۰ متر مربع در طبقه همکف پارکینگ طبقاتی

در طبقه همکف پارکینگ طبقاتی فرودگاه شیراز یک فضای تجاری و اداری نیمه ساخته وجود دارد که آماده واگذاری به بهره برداران واجد شرایط می باشد.

طرح تکمیل ترمینال جدید فرودگاه شیراز: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران بوده و در مرحله برگزاری مناقصه می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	/ BLT BOT			۱۱,۰۰۰,۰۰۰	تکمیل ترمینال جدید	شیراز
۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BLT / BOT	۱۰۰۰۰	۱۳۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	ساخت آشیانه تعمیر و نگهداری هوایما	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۶	۱	BOT	۳۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	جایگاه سوخت	
۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT	۲۰۰۰	۱۵۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	کترینگ	
۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۶	۳	BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	مجتمع تجاری (مگا مال)	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۲۰	۳	BOT	۳۰۰۰	۸۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	مجموعه ورزشی	
۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BLT / BOT	۲۰۰۰	۳۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	احداث مرکز آموزش علوم و فنون هوایی (هوانوردی عمومی)	
۲۵- ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۵	۳	BOT	۷۰۰۰	۵۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	گردشگری سلامت	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۸	۳	BOT	۷۰۰۰	۵۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	پارک آموزش و فناوری حمل و نقل	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۰	۳	BLT / BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	پارک تجاری فرودگاهی (مجتمع رفاهی)	
۲۵- ٪۳۰	قابل جانمایی	۸	۲	BOT	۲۰۰۰	۴۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	کارگو (پارک لجستیک فرودگاهی)	

۱۹- فرودگاه کرمان

۱۹-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان کرمان و فرودگاه

استان کرمان با دربرگرفتن بیش از ۱۱ درصد از وسعت کشور و با حدود ۱۸۳ هزار کیلومتر مربع نخستین استان پهناور در جنوب شرقی ایران می باشد، که اگر چه بخش قابل توجهی از آن را بی نظیرترین مناطق کویری جهان فراگرفته اند، یکی از مهمترین و برجسته ترین استان های کشور در بحث کشاورزی و معدن نیز به حساب می آید. همچنین وجود آب و هوای مختلف و تنوع اقلیمی خاص این استان باعث شده علاوه بر منابع ارزشمند طبیعی و محیط زیستی، در موارد زیادی از مناطق، سه فصل را در کمتر از ۲ ساعت تجربه کنیم و یا شاهد تلاقی درختان سردسیری و گرمسیری در یک نقطه بوده و اختلاف دمای خنک ترین و گرم ترین روزها، در فصل تابستان به بیش از ۴۰ درجه برسد. سرزمینی که میزبان هزاران اثر تاریخی و باستانی ارزشمند و منحصر به فرد می باشد.

بر اساس آمار مرکز آمار ایران جمعیت استان برابر ۳/۱۶۴/۷۱۸ نفر می باشد.

استان کرمان ۷ اثر ثبت شده در میراث جهانی یونسکو از جمله ارگ بم، باغ شاهزاده ماهان، کویر لوت و... را دارد و چندین سال متوالی رتبه نخست صادرات غیرنفتی کشور را از آن خود کرده است. این استان در حال حاضر مشتمل بر ۲۰ شهرستان است و از تنوع اقلیمی بالایی برخوردار است.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان

فرودگاه بین المللی کرمان در غرب شهر واقع شده و در ارتفاع ۱۷۴۷ متری از سطح دریا واقع شده است و دارای دو باند پروازی به طول ۳۸۵۰ و ۳۸۵۱ می باشد.

قابلیت های باند پرواز فرودگاه:

باند پرواز فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان قابلیت نشست و برخاست انواع هواپیماها تا رده A300-B4 را دارد.

ترمینالها و اماکن فرودگاه:

ترمینال پروازهای داخلی به مساحت ۷۰۰۰ مترمربع بنا شده است و روزانه حدود ۱۵ تا ۲۰ پرواز داخلی از این پایانه انجام می شود.

ترمینال پروازهای خارجی به مساحت ۳۶۰۰ مترمربع بنا شده است و به صورت هفتگی ۲ پرواز عتبات انجام می شود. کارگو ترمینال تحت اختیار شرکت ماهان: ۴۸۰ مترمربع- اماکن تحت اختیار شرکت آموزش خلبانی بوتیا ماهان: ۱۶۵۰- اماکن تجاری و بازارچه: ۱۷۴- کافی شاپها: ۱۱۵- پارکینگهای داخلی و خارجی رویاز فرودگاه: ۳۳۵۰۰- تبلیغات فرودگاههای کرمان جمعاً ۳۵۵ مترمربع- اماکن تحت اختیار شرکت های ماهان، سامان، ایران ایر، زاگرس: حدود

۱۲۵۰۰ مترمربع-زمین تحت الاختیار شرکت سرمایه گذار احداث جایگاه سوخت آگرین ارگ کرمان: ۵۲۵ مترمربع و سایر اماکن تحت الاختیار بهره برداران فرودگاه، ارگانها شرکتهای هواپیمایی و..

۱۹-۲- شناسایی زیرساخت ها

تجهیزات ناوبری و کمک ناوبری فرودگاه های استان کرمان

-سیستم های کمک ناوبری منصوب در سطوح پروازی اداره کل فرودگاه های استان کرمان شامل دستگاه های NDB -DVOR/DME و ILS/DME می باشد.

زیرساخت ارتباطات و فن آوری:

مخابرات و فناوری اطلاعات هوانوردی این اداره کل دارای زیرساختهای ارتباطی بر بستر فیبرنوری بوده که تأمین کننده سرویس های مورد نیاز فرودگاههای کرمان، بم، جیرفت، رفسنجان، سیرجان و همچنین ارگانهای مستقر در فرودگاه شامل بانکها، هواشناسی، سوخت رسانی، شرکت های هواپیمایی و شرکت هندلینگ می باشد. علاوه بر ارتباط اصلی فیبرنوری فرودگاه کرمان با مخابرات استان و فرودگاههای تابعه با مخابرات شهرستانهای مربوطه، کلیه ساختمانهای موجود در فرودگاههای فوق شامل ترمینالها، ایمنی زمینی، هواشناسی و... از طریق فیبرنوری به یکدیگر متصل بوده و از طریق شبکه داخلی که در هر یک از این ساختمانها ایجاد شده دسترسی به شبکه سراسری شرکت فرودگاهها فراهم گردیده است.

وضعیت تاسیسات زیربنایی آب-برق- گاز فرودگاه بین المللی کرمان

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

محدوده جغرافیایی فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان:

زمین فرودگاه کرمان حدود ۱۰۸۰ هکتار است که در ۴ کیلومتری شهر کرمان و در جنوب غرب آن واقع شده است و از جهات چهارگانه به شرح ذیل محدود می شود:

از شمال به پایگاه هوانیروز

از جنوب به بلوار آیت الله هاشمی رفسنجانی

از شرق به خانه های سازمانی فرودگاه

از غرب به اراضی پایگاه هوایی کرمان

در ۳ کیلومتری جنوب فرودگاه کرمان شهرک صنعتی شماره یک کرمان واقع شده است. شهرک صنعتی شماره یک کرمان در ۳ کیلومتری جنوب فرودگاه و در مسیر جاده ترانزیت جنوب کشور به استان هرمزگان و فارس واقع شده است و همچنین مجتمع مس شهید باهنر نیز در این مسیر قرار دارد.

۱۹-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

مناطق ویژه اقتصادی استان کرمان:

از جمله منطقه ویژه اقتصادی سیرجان، ارگ جدید، رفسنجان، جازموریان، گل گهر شهرستان سیرجان می باشند. به عنوان مثال منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان در رویداد زیست بوم نوآوری و فناوری کشور در جهت پشتیبانی و ظرفیت سازی برای تولید دانش و محصولات ایرانی و تجاری سازی آنها با هدف افزایش مشارکت بین شرکتهای دانش بنیان و فناوری داخلی و خارجی، جذب سرمایه برای استارت آپها می باشد که در همین راستا منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان با هدف توسعه و حمایت از فعالیتهای دانش بنیان به ویژه در صنایع پایین دست و بالادست از جمله مس و ماشین آلات معدنی با همکاری مجتمع مس سرچشمه فعال می باشد.

منطقه ویژه اقتصادی سیرجان: به منظور پشتیبانی از تولیدات داخلی و توسعه صادرات غیرنفتی و ایجاد تحرک در اقتصاد منطقه ای فعالیتهای خود را در قالب ساخت و ساز و بهره برداری از انبارهای دپو و ترانزیت کالا، واحدهای تولیدی صنعتی و مونتاژ دنبال می کند.

ظرفیت ها و مزیت های استان کرمان:

استان کرمان به دلیل داشتن منابع معدنی فلزی و غیرفلزی یکی از غنی ترین استانهای معدنی کشور و به تعبیری بهشت معدن کاران شناخته شده است. مواد معدنی از قبیل زغال سنگ، مس، آهن، کروم، روی، سرب، تیتان و سنگهای ساختمانی تزئینی می تواند تأمین کننده مواد خام بخش صنعت در صنایع تبدیلی باشند.

مزیت های استان در حوزه کشاورزی:

استان کرمان توانایی تولید محصولات کشاورزی متنوع باغی و زراعی و ارگانیک را به دلیل آب و هوای چهارفصل دارد. نکته ای که در مورد کشاورزی استان کرمان وجود دارد و باعث گردیده است این استان از نظر پوشش گیاهی و درختان میوه، منطقه ای استثنایی تلقی گردد.

رتبه نخست سطح زیر کشت پسته و گردو، رتبه ششم سطح زیر کشت خرما و رتبه هفتم سطح زیر کشت مرکبات کشور را در اختیار دارد.

حدود ۴۶۰۰ هکتار زمین زیر کشت گل محمدی با میزان تولید حدود ۷۶۲۴ تن

رویشگاه بیش از ۳۰۰ نوع گیاه دارویی با سطح زیر کشت ۷۹۰۰ هکتار و تولید ۵۷۰۰۰ تن

ظرفیت های صنعتی و معدنی استان کرمان

استان کرمان به عنوان پهناورترین استان کشور، دارای ظرفیتهای قابل توجه و گسترده ای در بخش صنایع و معادن می باشد. کرمان دارای ۴۲۰ معدن فعال می باشد که شامل معادن مس در رفسنجان و شهر بابک، زغال سنگ زرنند، کوهبنان و راور، سنگ آهن سیرجان و زرنند، کرومیت اسفندقه، فاریاب، صوغان و تیتانیوم در جنوب استان می باشد.

صنایع: در بخش صنعت به جز کارخانجات بزرگ خودروسازی کرمان، مس شهیدباهنر، لاستیک بارز و... در استان فعال هستند.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در حال حاضر استان کرمان با استخراج سالانه بیش از ۹۲ میلیون تن در قالب ۴۲ نوع ماده معدنی، ۳۰ درصد فعالیت های معدنی کل کشور را به خود اختصاص داده است.

معادن آهن، ذغال سنگ، مس و دیگر فلزات جرخ های صنعت استان و کشور را به گردش در می آورند. معادن زغال سنگ قسمتی از نیاز کارخانه ذوب آهن اصفهان را تأمین می کنند.

مهمترین معادن استان مس سرچشمه و گل گهر سیرجان می باشد.

مهمترین مواد معدنی استان کرمان:

آهن، مس، کرومیت و زغال سنگ بیشترین ارزش مواد معدنی استان کرمان را به خود اختصاص داده است. و استان کرمان دارای ۴۲ نوع ماده معدنی می باشد. مهمترین منابع معدنی استان شامل سنگ آهن، مس، ذغالسنگ، کرومیت، تیتانیوم و معادن سنگهای ساختمانی می باشد.

موقعیت ممتاز کرمان در ذوزنقه طلایی انرژی خورشیدی کشور و انرژی پاک:

کرمان استانی که در اجرای طرح های اقتصادی پیشتاز است و با ۳۰۰ روز آفتابی در سال و کثرت ساعات آفتابی به طور بالقوه در بخش سرمایه گذاری انرژی پاک و تجدید پذیر در کشور رتبه ممتازی را به دست آورده است که خود نقش بسزایی در توجه به مسائل زیست محیطی نیز دارد و به گفته کارشناسان بیش از ۷۰٪ نقشه تابش خورشید در ایران در استان کرمان است.

به طور کل توانمندیهای حوزه غیرنفتی و تجاری استان کرمان عبارتند از معادن، صنایع خودروسازی، کشاورزی، صنایع دستی، فرش و ...

۱۹-۴- چالش ها و محدودیت ها

-الزامات امنیتی:

طبق الزامات امنیتی و حفاظتی و مقررات هوایی کشور و سپاه پاسداران، حفاظت پرسنلی و هواپیماها به عهده واحدهای مسئول در این زمینه می باشد و امنیت زمینی و هوایی و جلوگیری از هرگونه تهدید، خرابکاری، هواپیماربابی و غیره در اراضی تحت مسئولیت هواپیمایی دارای اهمیت فراوان بوده است.

-محدودیت زیست محیطی:

فرودگاه می تواند اثرات نامطلوبی به محیط زیست اطراف خود از طریق پراکنده ساختن گازهای NOx, CO_2, Hc و ایجاد مشکلات تنفسی برای ساکنان اطراف فرودگاه و جانوران منطقه ایجاد کند.

-جاده دسترسی

راه دسترسی به فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان از دو مسیر بلوار جمهوری اسلامی (شرق فرودگاه) و بلوار آیت الله هاشمی رفسنجانی (جنوب فرودگاه) می باشد.

مهمترین محدودیت و چالش استان کرمان کمبود منابع آب می باشد که از مشکلات توسعه استان کرمان در حوزه های مختلف به ویژه کشاورزی و صنعت است.

نقاط قوت و ضعف - فرصتها و تهدیدهای فرودگاه های استان کرمان :

نقاط قوت و فرصتهای فرودگاه:

- موقعیت جغرافیایی فرودگاه کرمان و کریدور شمال به جنوب، شرق به غرب وامکان نشست و برخاست پروازها در شرایط اضطرار.

- با توجه به موقعیت فرودگاه کرمان و وجود ۴ فرودگاه تابعه در منطقه، فرودگاه کرمان به عنوان هاب منطقه می تواند تعداد قابل توجهی پروازهای داخلی استان و منطقه ای را مدیریت کرده وامکان کانکشن و انتقال تعداد مسافران زیاد را برای انجام پرواز به مقاصد دیگر را فراهم می سازد.

و فرودگاه کرمان به عنوان هاب منطقه پتانسیل انتقال مسافرین از فواصل نزدیک با پروازهای کم هزینه به مرکز استان و جابجایی به مقاصد دیگر را دارد.

- بیس و مرکز آموزش خلبانی فوق سبک شرکت خلبانی بوتیا ماهان در فرودگاه کرمان که به تبع افزایش درآمدهای حوزه هوانوردی و واگذاری اماکن را به همراه دارد با بیشترین تعداد آمار پروازهای آموزشی در کشور.

-انجام آموزش خلبانی تایپ سنگین در فضای فرودگاه کرمان و وجود پیشرفته ترین و متنوع ترین سیمیلاتورهای آموزشی خلبانی در مجموعه شرکت ماهان مستقر در فرودگاه کرمان.

- احداث مرکز تعمیر و نگهداری و رنگ آمیزی انواع تایپ هواپیما توسط شرکت ایرساز صنعت در اراضی جنب فرودگاه کرمان که پتانسیل خوبی جهت ارزآوری و اشتغالزایی را به همراه دارد.

- با توجه به موقعیت جغرافیایی و اعلام فرودگاه کرمان به عنوان open sky جهت انجام عملیات سوختگیری پروازهای عبوری.

- سرمایه گذاری بخش خصوصی و احداث پروژه جایگاه سوخت در اراضی فرودگاه کرمان که در حال حاضر بهره برداری از آن در دست اقدام می باشد و سهولت سوخت رسانی به خودروهای عملیاتی، آتش نشانی، سپاه، پلیس، شرکت های هواپیمایی مستقر در فرودگاه، خودروهای مسافرین، مشایعین و مستقبلین و سایر شهروندان و ارائه خدمات مناسب در مواقع اضطرار و نیاز به عملیات سوختگیری در کمترین زمان ممکن را فراهم ساخته است.

- پتانسیل استفاده از اراضی فرودگاه جهت بهره برداری از انرژی خورشیدی و انرژی پاک و جذب سرمایه گذار در این بخش.

در مقایسه با استانداردهای جهانی در بیشتر مناطق استان کرمان استفاده از مزارع خورشیدی توجیه پذیر و به صرفه خواهد بود. فرودگاه های استان کرمان در مناطقی با پتانسیل زاویه تابشی بالا در کشور ایران می باشند. از طرفی با توجه به مساحت

زمین قابل توجه در محدوده فرودگاه و همچنین نزدیک بودن به مصارف بار شهری امکان ساخت و راه اندازی مزارع انرژی خورشیدی با صرفه اقتصادی وجود دارد.

نقاط ضعف:

- تبعات تحریم های اقتصادی بین المللی در بخش های مختلف فرودگاهی از جمله بخش بازرگانی و اقتصادی، تعمیر و نگهداری، فنی و ناوبری

حوزه گردشگری:

- با توجه به وجود منطقه گردشگری شهداد و منطقه گردشگری خبر (شهرستان بافت) و امکان برقراری پروازهای (عمومی، گردشگری و توریستی) و همچنین وجود سطوح پروازی در این مناطق، از طرفی ضعف وجود زیرساختهای موجود جهت برقراری تاپه های پروازی مناسب در راستای بهره برداری و استفاده از پتانسیل مناطق مذکور و بهره برداری از هوانوردی مناطق گردشگری و تفریحی، آموزشی و ارائه سرویس تاکسی هوایی در این مناطق.

حوزه اقتصادی و بازرگانی:

- با توجه به اینکه جنوب استان کرمان پتانسیل بسیار بالایی در زمینه تولید محصولات کشاورزی داشته و محصولات کشاورزی از طریق ترانزیت جاده ای به کشورهای همجوار صادر می شود لذا تشویق و ترغیب سرمایه گذاران جهت برقراری پروازهای باری و ارسال محصولات کشاورزی به منظور بالابردن سرعت انتقال کالا، حفظ کیفیت محصولات، همچنین کاهش خطرات ترانزیت جاده ای و... و رشد و توسعه صادرات غیرنفتی در این منطقه ضروری می باشد.

و با توجه به اینکه جنوب استان کرمان با تولید حجم بسیار زیادی از انواع محصولات کشاورزی جزء مهمترین قطبهای کشاورزی کشور محسوب می گردد و لذا ضرورت برقراری پروازهای کارگو (حمل بار هوایی) و احداث ترمینال کارگو جامع شامل دپو محصولات، بارگیری، حمل و ارسال و صادرات بار به کشورهای همجوار جایگزین حمل و نقل جاده ای شود و این مهم نیازمند ایجاد زیرساختهای لازم جهت برقراری پروازهای بارهوایی و تقویت سامانه های ناوبری می باشد.

- لزوم نصب و راه اندازی سیستم یکپارچه فروش و اخذ حق السهم واقعی فرودگاه از درآمد بهره برداران اماکن تجاری و پارکینگها به جای اخذ صرف اجاره بهاء به منظور واقعی شدن درآمدهای غیرهوانوردی در فرودگاه.

- لزوم نصب و راه اندازی سیستم یکپارچه مسافر به منظور اطلاع از آمار دقیق تعداد مسافر جهت صدور صورتحساب عوارض بلیط مسافری.

- بازرگاری و لغو تخفیفات تکلیفی و معافیت در زمینه بهره برداری از خدمات واگذاری اماکن، ناوبری و... در فرودگاهها و واقعی نمودن نرخ بهره برداری از اماکن (بند ب ماده ۵۳ قانون برنامه ششم توسعه کشور)

- توجه به سیستم جامع کارگو و جابجایی بار غیر همراه مسافر و تامین و تجهیز زیرساخت مناسب و راهبری حمل بار غیر همراه مسافر و فراهم نمودن تسهیلات جهت بهره برداری از کارگو و دریافت حق السهم متناسب بر اساس ردیف ۲۱ تعرفه خدمات و فعالیت های فرودگاهی مصوب در فرودگاههای کشور.

- ضعف هماهنگی فعالیت آژانس های مسافرتی جهت جذب مسافر پروازهای مقاصد خارجی جهت ارائه سرویس به مسافری از مبدأ شهر کرمان توسط شرکتهای هواپیمایی.

۱۹-۵- اسناد موجود

طرح کسب و کار- طرح جامع- مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا- مشخصات قرارداد اجاره اماکن سال ۱۴۰۱

- طرح کسب و کار فرودگاه کرمان

مدل کسب و کار دارای ۹ جز اصلی می باشد که در اینجا به تفکیک همه این ۹ جزء را برای فرودگاه کرمان بیان می کنیم:

۱- ارزش های پیشنهادی

جزء سازنده ارزش های پیشنهادی، بسته ای از محصولات و خدمات را توصیف می کند که برای یک بخش مشتری خاص ارزش خلق می نماید.

- چه ارزش هایی در فرودگاه کرمان به مشتریان ارائه می کنیم؟

خدمات هوانوردی

خدمات ناوبری هوایی

خدمات ترمینالی

پارکینگ هواپیماها

باند های پروازی

روشنایی سطوح پروازی

خدمات غیر هوانوردی

واگذاری اماکن به شرکتهای هواپیمایی در ترمینال ها و خارج از آن (از قبیل: شرکتهای هواپیمایی ایران ایر، ماهان، کاسپین، زاگرس

واگذاری اماکن به شرکت های خدمات فرودگاهی سامان

واگذاری اماکن در ترمینال های پروازی و محوطه فرودگاه به سایر اشخاص (از قبیل: شرکت پویان اطلس ماهان ایرانیان-

شرکت راتین سپهر، بانک ملی، بانک ملل، بانک سپه، شرکت هواپیمایی ماهان، شرکت زاگرس، شرکت ایران ایر، شرکت

مخابرات استان کرمان، شرکت آموزش خلبانی بوتیا ماهان، شرکت ایرساز صنعت و.....)

تابلوه های تبلیغاتی کانون بستم

پارکینگ خوروها شامل پارکینگ های روباز ترمینال پروازهای داخلی و خارجی

واگذاری حق استفاده از زمین های تجاری فرودگاه احداث جایگاه سوخت از طریق انعقاد قراردادهای BOT

۲- مشتریان

جزء سازنده بخش های مشتری گروه های مختلفی از افراد یا سازمان ها را تعریف می نماید که شرکت قصد دستیابی و خدمت به آنها را دارد.

- مهمترین مشتریان ما در فرودگاه کرمان چه کسانی هستند؟

شرکت های هواپیمایی

شرکت های خدمات فرودگاهی (۲ شرکت سامان و نور کویر)

شرکت مخابرات استان کرمان

بهره برداران جزء

سرمایه گذاران)

شرکت های تبلیغاتی بستام

شرکت های نمایش خودرو پژهان

مرکز سوختگیری هواپیمایی

هواشناسی

بانکها (ملی، سپه و ملل)

سایر شرکت ها و اشخاص

۳- کانال های توزیع

جزء سازنده کانال ها، بیان کننده این است که شرکت به منظور ارائه ارزش پیشنهادی مورد نظر به بخش های مشتریان هدف خود، چگونه با آنها ارتباط برقرار کرده و به آنها دسترسی دارد.

کانال های توزیع در فرودگاه کرمان عبارتند از:

شبکه فرودگاهی کشور (ارتباط بین فرودگاهها)

فضای پروازی کشور

شرکت های خدمات مسافر

شرکت های خدمات بار هوایی

واحد اجازه پروازها

جراید و رسانه ها

ترمینال های پروازی

حراست فرودگاه و سایر.....

۴- ارتباط با مشتری

جزء سازنده ارتباط با مشتری، انواع روابطی را توصیف می نماید که شرکت با بخش های خاصی از مشتریان برقرار می کند.

- چگونه در فرودگاه کرمان با مشتریان ارتباط برقرار می کنیم؟

سایت فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان به آدرس <http://kerman.airport.ir>

سیستم تلفن های فرودگاه کرمان به شماره ۰۳۴۳۲۱۱۰۱۱۳-۰۳۲۱۱۰۱۱۶-۱۹۹

سیستم اطلاع رسانی پیامکی فرودگاه کرمان (SMS فرودگاه)

روابط عمومی فرودگاه

جلسات با شرکت های هواپیمایی (از قبیل کمیته تسهیلات فرودگاهی)

جلسات با سایر بهره برداران

تابلوهای راهنمای مسافری

واحد اطلاعات پرواز

مدیریت ترمینال ها

سیستم FIDS

مکاتبات دریافتی و ارسالی

صندوق انتقادات و پیشنهادات

آژانس های مسافرتی

شرکتهای خدمات بار

۵- منابع کلیدی

جزء سازنده منابع کلیدی، مهم ترین دارایی های مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند. برای برقراری ارتباط صحیح با مشتری و ارائه خدمات یاد شده در فرودگاه کرمان، منابع کلیدی زیر در اختیار است:

منابع انسانی متخصص (در بخش های هوانوردی، فرودگاهی، بازرگانی و مالی)

سطوح پروازی (باند ها و تاکسیوی ها و پارکینگ هواپیما)

دستگاه های ناوبری و کمک ناوبری

تجهیزات امنیتی و حفاظتی از جمله ایکس ری و گیت وی

اداره ایمنی و آتش نشانی و نجات

شبکه پیام های هوانوردی

حراست

تجهیزات برق و تاسیسات فرودگاه

داکیومننت های بین المللی

آیین نامه های داخلی (مانند دستورالعمل اضطراری، آیین نامه ترافیک زمین و ..)

قوانین خاص

اراضی در اختیار فرودگاه

۶- فعالیت های کلیدی

جزء سازنده فعالیت های کلیدی، مهم ترین کارهای مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسب و کار را تشریح می کند.

فعالیت های کلیدی فرودگاه عبارتند از:

کنترل ترافیک هوایی

مدیریت ایمنی و آتش نشانی و نجات

مدیریت عملیات فرودگاهی (شامل اداره امور ترمینال ها، مهندسی تسهیلات و تجهیزات فرودگاهی و اداره ساختمان)

برقراری ارتباطات بین المللی (پروازهای برون مرزی)

هماهنگی با ارگان های امنیتی و خدمات رسانی به مسافری

بازاریابی خدمات (مثل ایجاد جایگاه پمپ بنزین، ساخت هتل و ..)

۷- شریک های کلیدی

جزء سازنده مشارکت های کلیدی، شبکه ای از تأمین کنندگان و شرکا را توصیف می کند که باعث عملکرد صحیح مدل کسب و کار می شوند.

شرکای کلیدی فرودگاه کرمان عبارتند از:

شرکت های هواپیمایی

شرکت های خدمات فرودگاهی

سرمایه گذاران قرارداد BOT

سایر اشخاص

پیمانکاران

اداره گذرنامه

اداره گمرک

مرکز سوختگیری هواپیمایی

پلیس فرودگاه

سپاه حفاظت هوایی

۸- جریان های درآمدی

جزء سازنده جریان های درآمدی نشان دهنده درآمدی است که شرکت از هر بخش مشتری کسب می کند. جریان های درآمدی به دو دسته تقسیم می شود:

درآمدهای هوانوردی شامل:

دریافت عوارض فرودگاهی (شامل نشست و برخاست، ناوبری، ترمینال، پارکینگ و روشنایی)

دریافت عوارض مسافری (شامل مسافران داخلی و خارجی)

دریافت حق السهم فرودگاه بابت ارائه خدمات هندلینگ توسط شرکت های خدمات فرودگاهی به شرکتهای هواپیمایی

ارسال اطلاعات هواشناسی

پروازهای عبوری

درآمدهای غیر هوانوردی شامل:

اجاره اماکن به شرکتهای هواپیمایی و سایر اشخاص و غرفه داران

دریافت حق الارض و حق السهم بابت قراردادهای BOT

اجاره پارکینگ ها

اجاره تبلیغات

فروش اسناد مناقصه و مزایده

صدور کارت تردد و سایر درآمدها...

بیشترین درآمد دریافتی فرودگاه کرمان حاصل از ارائه خدمات هوانوردی است و کمترین دریافتی از فروش اسناد مناقصه و مزایده،

صدور کارت تردد و امثال اینها می باشد.

مشتریان ترجیح می دهند چگونه پرداخت کنند؟ ترجیح عمده مشتریان، پرداخت به صورت اقساط ماهیانه یا فصلی است.

۹- ساختار هزینه ها

ساختار هزینه، هزینه های فرودگاه کرمان به ۲ دسته زیر تقسیم می شود:

هزینه های سرمایه ای شامل:

لوازم سرمایه ای پلاک خور

تاسیسات

ساختمان

ماشین آلات و تجهیزات

وسایل نقلیه

هزینه های عمرانی

قراردادهای حجمی

قراردادهای تعمیر و نگهداری تجهیزات و زیرساخت ها

هزینه های جاری - شامل:

حقوق پرسنل

قراردادهای حجمی

ملزومات اداری و فنی

بیمه

تلفن، آب، برق و گاز

هزینه حمل

پذیرایی

تعمیرات و نگهداری

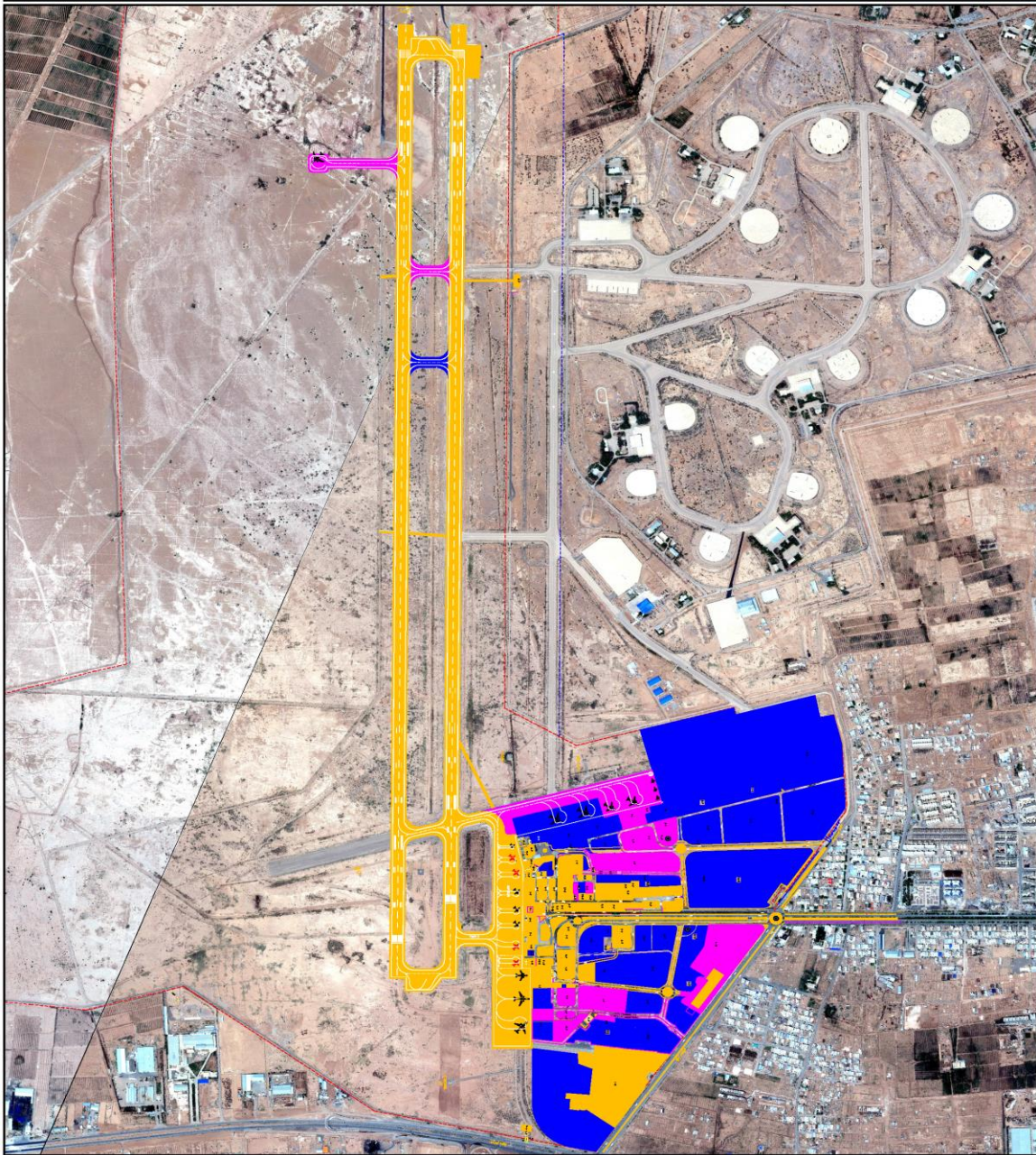
لوازم یدکی خودرو

سوخت خودرو

متفرقه

<p>راهنمای نقشه</p> <p>نقطه ۱- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۵- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۶- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۷- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۸- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۹- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۰- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۱- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۲- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۳- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۴- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۵- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۶- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۷- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۸- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۱۹- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۰- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۱- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۲- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۳- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۴- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۵- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۶- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۷- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۸- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۲۹- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۰- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۱- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۲- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۳- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۴- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۵- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۶- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۷- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۸- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۳۹- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۰- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۱- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۲- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۳- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۴- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۵- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۶- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۷- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۸- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۴۹- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p> <p>نقطه ۵۰- ۱:۱۰۰ ماسک ۱۰۰ متری</p>	
<p>Prepared By: A.M.</p> <p>Designed By: M.V.</p> <p>Checked By: F.S.</p> <p>Approved By: F.S.</p> <p>Master: [Blank]</p> <p>Scale: 1:5000</p> <p>Sheet No: KA-5-1</p>	<p>Project: Kerman Airport Master Plan</p> <p>Description: [Blank]</p> <p>Consultant: [Blank]</p>

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافری

ردیف	عنوان قرارداد
۱	غرفه سوغات در سالن ترانزیت
۲	بسته بندی بار
۳	پارکینگ های ترمینال داخلی و خارجی
۴	غرف و بازارچه
۵	کافی شاپهای سالن انتظار و ترانزیت
۶	موسسه اعتباری ملل
۷	شعب بانک ملی و سپه

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری

۱- قرارداد BOT ساختمان دیسپچ و سایبان هواپیماهای آموزشی شرکت آموزش خلبانی بوتیا ماهان

۲- قرارداد BOT احداث جایگاه سوخت

۱۹-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته ۱۳۹۲ لغایت ۱۴۰۱)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۴,۲۹۶	۴۴۲	۴,۷۳۸	۶۸۱,۴۴۹	۹۸,۷۵۱	۷۸۰,۲۰۰	۵,۵۹۵	۱,۸۶۴	۷,۴۵۹
۱۳۹۱	۳,۸۸۷	۴۲۹	۴,۳۱۶	۶۷۱,۹۴۳	۹۲,۰۷۹	۷۶۴,۰۲۲	۴,۹۳۲	۱,۳۴۳	۶,۲۷۵
۱۳۹۲	۳,۷۴۷	۵۱۹	۴,۲۶۶	۶۲۲,۴۸۴	۱۰۷,۹۹۳	۷۳۰,۴۷۷	۴,۱۴۴	۱,۴۲۸	۵,۵۷۲
۱۳۹۳	۴,۳۳۲	۵۹۰	۴,۹۲۲	۷۰۶,۷۲۱	۱۱۲,۳۹۰	۸۱۹,۱۱۱	۴,۷۸۶	۱,۶۹۰	۶,۴۷۶
۱۳۹۴	۳,۹۱۵	۵۱۵	۴,۴۳۰	۶۷۸,۰۸۴	۷۱,۲۰۰	۷۴۹,۲۸۴	۴,۷۶۶	۹۹۶	۵,۷۶۲
۱۳۹۵	۴,۲۹۶	۵۷۳	۴,۸۶۹	۷۲۸,۸۷۴	۸۳,۸۰۴	۸۱۲,۶۷۸	۵,۳۴۶	۱,۰۴۴	۶,۳۹۰
۱۳۹۶	۵,۷۸۱	۴۴۹	۶,۲۳۰	۷۸۶,۹۸۰	۸۱,۱۷۷	۸۶۸,۱۵۷	۵,۶۲۲	۱,۰۲۹	۶,۶۵۰
۱۳۹۷	۵,۱۰۱	۱۹۰	۵,۲۹۱	۷۴۰,۸۵۸	۳۰,۸۶۴	۷۷۱,۷۲۲	۴,۹۳۵	۴۰۱	۵,۳۳۶
۱۳۹۸	۴,۷۲۳	۱۴۱	۴,۸۶۴	۶۹۳,۳۱۳	۲۴,۶۷۳	۷۱۷,۹۸۶	۴,۵۳۲	۳۵۰	۴,۸۸۲
۱۳۹۹	۴,۱۸۹	۲	۴,۱۹۱	۴۸۸,۶۳۸	۸	۴۸۸,۶۴۶	۳,۳۹۶	۰	۳,۳۹۶
۱۴۰۰	۴,۴۱۳	۹۷	۴,۵۱۰	۶۳۹,۰۹۲	۱۶,۷۶۹	۶۵۵,۸۶۱	۴,۸۶۵	۲۰۹	۵,۰۷۴
۱۴۰۱	۵,۱۹۲	۳۱۲	۵,۵۰۴	۸۰۶,۸۴۱	۵۵,۴۰۲	۸۶۲,۲۴۳	۵,۹۲۲	۷۱۶	۶,۶۳۸
۱۴۰۲	۶,۲۹۳	۲۵۸	۶,۵۵۱	۷۲۸,۲۶۸	۴۱,۰۵۹	۷۶۹,۳۲۷	۵,۶۵۵	۵۸۶	۶,۲۴۱

- آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

- مقاصد پروازی مقاصد پروازی داخلی: تهران - مشهد - کیش - اصفهان - تبریز - شیراز - اهواز

- مقاصد پروازی خارجی: بغداد - نجف

- ایرلاینهای فعال: ماهان، ایران ایر، کاسپین

۱۹-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

۱- طرح نیروگاه خورشیدی و تأمین برق از طریق پنل های خورشیدی در فرودگاه بین المللی آیت الله هاشمی رفسنجانی کرمان و فرودگاه شهداء بم.

- با توجه به اینکه منطقه جغرافیایی استان کرمان مستعد بهره برداری از انرژی های پاک می باشد و در قلب دوزنقه طلایی انرژی خورشیدی کشور قرار دارد و همچنین به دلیل تابش خورشید در بیش از ۳۰۰ روز در سال و به منظور استفاده حداکثری از انرژی خورشیدی به عنوان جایگزین سوخت فسیلی، توجه به مسائل زیست محیطی، و خشک و بیابانی بودن منطقه و کمبود آب در استان کرمان، جایگاه این استان را در بخش تأمین انرژی های پاک و جلب سرمایه گذاران ارتقاء می بخشد.

در مقایسه با استانداردهای جهانی در بیشتر مناطق استان کرمان استفاده از مزارع خورشیدی توجیه پذیر و به صرفه خواهد بود. فرودگاه های استان کرمان در مناطقی با پتانسیل زاویه تابشی بالاتر کشور ایران می باشند. از طرفی با توجه به مساحت زمین قابل توجه در محدوده فرودگاه و همچنین نزدیک بودن به مصارف بار شهری امکان ساخت و راه اندازی مزارع انرژی خورشیدی با صرفه اقتصادی وجود دارد.

ضمناً با توجه به چیلرهای جذبی آب گرم منصوبه در ساختمان اداری فرودگاه پیشنهاد می گردد از ظرفیت پیش گرمایشی آب گرم از سیستم خورشیدی جذب UV استفاده نمود که فضای مربوط به این مهم نیز موجود می باشد.

۲- طرح احداث هتل فرودگاهی در اراضی لندساید فرودگاه کرمان

- به منظور رفاه حال مسافری در شرایط تأخیر پروازها و سایر مواردی که مسافر نیاز به زمانی برای استراحت موقت و چند ساعته دارد، بر خلاف اینکه در سایر هتلهای درون شهری این امکان وجود ندارد.

- وجود مرقد مطهر حاج قاسم سلیمانی در شهر کرمان و تردد زیاد زائران ایرانی و خارجی به شهر کرمان.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

- وجود معادن مهم و استراتژیک در استان و پتانسیل بالای کشاورزی که مستلزم رفع نیاز اقامت و تردد راحت سرمایه گذاران در این بخش به استان کرمان می باشد.

- اماکن رزور اتاق برای مدت چند ساعت بخصوص برای مسافرینی که با کودک مسافرت می کنند و ماندن در فرودگاه خسته کننده خواهد بود.

- استفاده کارمندان و کرو پروازی شرکت های هواپیمایی فعال در فرودگاهها به دلیل شرایط کاری که به صورت مهمان در رفت و آمد بوده و مقیم نمی باشند.

- صرفه جویی در زمان و بدون اتلاف وقت رفت و آمد درون شهر در زمان تأخیر پروازها.

- بهترین انتخاب برای استراحت در سفرهای طولانی، در فاصله دو پرواز و توقف و ترافیک و تغییر ساعت پروازها.

- کاهش هزینه سفر و قیمت مناسب تر نسبت به هتل‌های درون شهر به دلیل اقامت کوتاه و چند ساعته.

۳- طرح احداث جایگاه تشریفات اختصاصی (CIP) در فرودگاه کرمان.

با توجه به موقعیت جغرافیایی استان و وجود پتانسیل بالادر بحث معادن فلزی و غیرفلزی و کشاورزی و تردد زیاد به استان، درصد زیادی از سفرهای هوایی به سفرهای کاری اختصاص دارد و لذا پیش بینی می گردد احداث پروژه CIP فرودگاهی برای رفاه حال این دسته مسافرین فرودگاهی از جمله طرح های سرمایه گذاری موفق در فرودگاه باشد.

۴- طرح مجتمع اقامتی و رفاهی بین راهی در اراضی ایستگاه هوایی دربند راور.

- با توجه به مسیر طولانی و کویری بین شهرهای جنوب و جنوب شرقی کشور به شهر مقدس مشهد و عدم وجود امکانات رفاهی و اقامتی مناسب برای مسافرین جاده ای لذا احداث مجتمع اقامتی رفاهی در مسیر مذکور در اراضی سایت دربند راور از جمله طرح های سرمایه گذاری مناسب در استان کرمان می باشد.

۵- طرح احداث کارگو بارهوائی در شهرستان جیرفت و صادرات بارهوائی محصولات کشاورزی شهرستان جیرفت به کشورهای منطقه.

و با توجه به اینکه جنوب استان کرمان با تولید حجم بسیار زیادی از انواع محصولات کشاورزی جزء مهمترین قطبهای کشاورزی کشور محسوب می گردد و لذا ضرورت برقراری پروازهای کارگو (حمل بار هوایی) و احداث ترمینال کارگو جامع شامل دپو محصولات، بارگیری، حمل و ارسال و صادرات بار به کشورهای همجوار جایگزین حمل و نقل جاده ای شود و این مهم نیازمند ایجاد زیرساختهای لازم جهت برقراری پروازهای بارهوائی و تقویت سامانه های ناوبری می باشد.

۶- طرح احداث ترمینال جدید فرودگاه کرمان: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت

فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در دستور کار قرار گرفته و در مرحله مطالعه و طراحی می باشد.

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
بم	نیروگاه خورشیدی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰۰۰۰		Buy Back	۱	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
کرمان	احداث ترمینال جدید	۱۰,۰۰۰,۰۰۰			BLT / BOT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه تشریفات اختصاصی (CIP)	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱۷۱۰	۵۴۵	/ BLT BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	مجتمع اقامتی و رفاهی بین راهی در اراضی ایستگاه هوایی دربند راور	۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰۰	۷۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۲۰- فرودگاه بین المللی کرمانشاه

۲۰-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان کرمانشاه از استانهای غربی کشور و در نقطه ای قرار دارد که محل تلاقی و راه مواصلاتی و تردد استانهای همجواری: از جنوب به استانهای لرستان و ایلام، از شمال به استان کردستان، از شرق به استان همدان و از غرب با ۳۳۰ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق همسایه است که از همه مهمتر گذر زائران عتبات عالیات بصورت زمینی و یا هوایی و جاذبه های گردشگری طبیعی (تاریخی - مردم شناسی - تفریحی) موقعیت ممتاز و در خور توجه در استان کرمانشاه و یکی از قطب های مهم اقتصادی کشور می باشد.

این استان دارای ۱۴ شهرستان مشتمل بر کرمانشاه، اسلام آباد غرب، پاوه و اورامانات، ثلاث باباجانی، جوانرود، دالاهو، روانسر، سنقر، سرپل ذهاب، صحنه، قصر شیرین، کنگاور، گیلانغرب و هرسین می باشد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه:

فرودگاه کرمانشاه در شمال شرقی شهر کرمانشاه با فاصله ۹ کیلومتری از مرکز شهر (میدان آزادی) و بعنوان مهمترین فرودگاه در مرکزیت غرب کشور بوده و بصورت ۲۴ ساعته مشغول ارائه خدمات هوانوردی و زمینی به هواپیماها، مسافین و پروازهای عبوری می باشد. با توجه به اینکه فرودگاه در داخل شهر قرار گرفته است، موقعیت مناسب و پتانسیل های خوبی جهت سرمایه گذاری بالاخص ایجاد مجموعه تجاری، تفریحی، رفاهی، اقامتی و اپارکینگ طبقاتی در این فرودگاه می باشد.

جمعیت شناسی:

استان کرمانشاه از استانهای غربی کشور و با مساحتی بالغ بر ۲۴. ۶۴۰ کیلومتر مربع، هفتمین استان ایران از نظر وسعت به شمار می رود. در سال ۱۴۰۰ دارای جمعیتی به تعداد ۱، ۹۹۲، ۳۰۰ نفر و دارای ۱۴ شهرستان، ۳۵ شهر، ۳۱ بخش ۸۴ دهستان می باشد که علاوه بر آن جاذبه های توریستی و آمار گردشگران و زائرین عبوری و روند رو به رشد آمار مسافین زمینی و هوایی از آیتم های مثبت استان است و فرودگاه در مسیر تردد استانهای همجواری چون ایلام، کردستان و همدان و لرستان می باشد. و از همه مهمتر محل عبور زائران عتبات عالیات بصورت زمینی و یا هوایی از یکطرف و موقعیت گردشگری طبیعی-تاریخی - مردم شناسی - تفریحی) از طرف دیگر، ایجاد این پروژه در فرودگاه و سودآوری و اقتصادی بودن آن را برای سرمایه گذاران تضمین می کند.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)
مساحت کلی فرودگاه ۲۳۵ هکتار می باشد که ۷,۶۶۶ متر مربع ترمینال داخلی (ورودی و خروجی) و ۲,۷۳۶ متر مربع ترمینال خارجی می باشد. ضمناً اماکن تجاری فرودگاهی ۱۴,۱۹۴ متر مربع می باشد.

۲-۲۰- شناسایی زیرساخت ها

انرژی (آب، برق و گاز):

آب از طریق آب شهری و چاه تامین می شود.

برق: ۲۰ کیلووات استفاده می شود.

گاز: دارای ایستگاه مستقل می باشد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه:

داخل شهری از طریق جاده ای و بین شهری از طریق جاده ای و راه آهن

ارتباطات و فن آوری:

کابل مخابراتی و فیبر نوری انجام شده است.

میزان مصرف انرژی:

نسبت به سالهای قبل کاهش محسوس مشاهده می شود (روش اصلاح الگوی مصرف، دستورالعمل ها، عایق کاری موتورخانه ها و...)

۲۰-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

- روند رو به رشد جمعیت ساکنین اطراف فرودگاه.
- استقرار فرودگاه در داخل بافت شهر و در مسیر راه عبوری استانهای همجوار.
- جهت استفاده عموم مردم بخصوص مسافران و استفاده کننده از فرودگاه و نیز ساکنین اطراف فرودگاه و همچنین برگزاری جشن ها و یادبودها و گردهم آئینها و سمینارهای توسط موسسات دولتی و غیر دولتی
- سرویس های جانبی به استفاده کنندگان شامل خدمات مسافری از جمله تاکسی فرودگاه، تاکسی تلفنی، آژانس خدمات مسافرتی و ارائه اطلاعات ایرانگردی و جهانگردی در مورد ایران و علی الخصوص ارائه جاذبه های گردشگری غرب کشور در غرفه های مخصوص و ارائه نمایشگاه دائمی محصولات صنعتی و صنایع دستی منطقه غرب و همچنین ارائه اطلاعات مربوط به امور بازرگانی و اقتصادی مرتبط با استان کرمانشاه.
- احداث مجتمع اقامتی در داخل مجموعه جهت اسکان مسافران خاص و بازرگانان و مدیران صنعتی که به دلیل ضیق وقت و امکان دسترسی سریعتر به مبادی ورودی و خروجی و منطقه اداری شهر، اقامت در فرودگاه را ترجیح می دهند.
- لحاظ نمودن معماری داخلی و خارجی متناسب با شان فرودگاه و اشراف به سمت میدان حضرت امام (ره) بعنوان نمای اصلی و نماسازی در چهار جهت با توجه به وضعیت وقوع و قرارگیری ساختمان اصلی.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

- امکان دسترسی استفاده کنندگان به مجموعه از دو سمت شمال و غرب
- تعداد گردشگران و مسافری در فصول مختلف سال در این استان و آب و هوای معتدل این استان
- شاهراه مواصلاتی این استان به استانهای ایلام، کردستان، همدان، خرم آباد و شاهراه زیارتی به عتبات عالیات.

۲۰-۴- چالش ها و محدودیت ها

عدم وجود پارکینگ سرپوشیده جهت استفاده مراجعین فرودگاه به ویژه در زمان برقراری پروازهای حج

۲۰-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

طرح کسب و کار: دارد

<p>شریک های کلیدی</p> <ul style="list-style-type: none"> - شرکتهای هواپیمایی - شرکتهای هندلینگ کننده - بهره برداران اماکن تجاری - بهره برداران فضاهای تبلیغاتی - شرکت فرودگاهها - ناوبری هوایی ایران - سازمان هواپیمایی کشوری 	<p>فعالیت های کلیدی</p> <p>خدمات ناوبری و کمک ناوبری</p> <ul style="list-style-type: none"> - ارائه سرویس مراقبت پرواز - ارائه سرویسهای ارتباطی - ارائه سرویس پیامهای هولویدی - ارائه سرویس ایمنی زمینی و آتش - نگهداری و سرویس دستگاههای ارتباطی و ناوبری (RCAG/ILS/DVOR) - و حفاظتی (XRY/ GATE WAY) - و سیستمهای روشنایی باند - کنترل ترافیک هوایی - ساخت و نگهداری باند و تاکسوی ها - نگهداری تجهیزات و انجام یوف روی - ایجاد ساختمانهای آتش نشانی و تکنیکال - بلاگ و جاده های دسترسی - بازار باسی خدمات هوآوردی - یزفراری ارتباط بین المللی و منطقه ای خدمات فرودگاهی و مسافری ساخت و نگهداری ترمنال ها و تابلون 	<p>ارزش پیشنهادی</p> <p>ارائه خدمات و تسهیلات ناوبری و هوآوردی در بخش های مراقبت پرواز ، معیارات هوایی و سرویس های ارتباطی</p> <p>ارائه خدمات ایمنی زمینی و آتش نشانی و نجسی و نجارت</p> <p>ارائه خدمات و تسهیلات ایرونی</p> <p>- ایجاد فضاهای مناسب و امکانات زیر ساختمانی جهت فعالیت شرکتهای هواپیمایی ، کالترهای پذیرش مسافر ، خدمات بار سبک ، پشتیبانی ، دفاتر ترافیک و تسهیلات (FIDS)</p> <p>ارائه خدمات و تسهیلات فرودگاهی</p> <p>ساخت و تجهیز ترمنالهای داخلی و بین المللی و سالن ترسرفات اختصاصی و تجهیزات مورد استفاده جامعی بار مسافری ، ایجاد فضای استقرار شعب آری و رفاهی بانکها و دستگاههای ATM در فرودگاه</p>	<p>ارتباط با مشتریان</p> <p>۱- تشکیل گفته های مشترک با شرکتهای نگاه ها و سازمانهای ذیربط (تسهیلات و امنیتی)</p> <p>ارتباط مستمر با ایرلاینها اخذ برنامه پرواز</p> <p>با آمار روزانه پرواز و مسافر</p> <p>احتمن معرفی آژانس های استان</p> <p>میزمدین با سخاوتمندتر ترمنال</p> <p>فرم نظر سنجی و انتقادات و پیشنهاد</p> <p>در برنال فرودگاه کرمانشاه</p> <p>اطلاعات پرواز ۱۹۹</p> <p>ارتباط تلفنهای فرودگاه</p> <p>۲- درج آگهی های مزایده ، فراخوان و مناقشه در جراید کثیرالانتشار سراسری و محلی</p> <p>مراجعه به واحد بازرگانی</p> <p>۳- تشکیل شورای حمل و نقل انسان (الستادار)</p> <p>نمایندگان مجلس - شرکت های هواپیمایی و فرودگاه</p> <p>تشکیل کمیته امنیتی (اصولیسیماروزنامه)</p>	<p>مشتریان</p> <ul style="list-style-type: none"> - شرکتهای هواپیمایی شرکتهای هندلینگ کننده، -مسافرین هوایی مستقبلین ومشاہعین و استفاد کنندگان از CIP <p>- بهره برداران غرف و اماکن تجاری و فضاهای تبلیغاتی</p>
<p>منابع کلیدی</p> <ul style="list-style-type: none"> - نیروی انسانی متخصص - مقررات دستور العمل ها ، تکسی ها - دستگاهها و تجهیزات ناوبری و کمک ناوبری و ارتباطی - تجهیزات ایمنی و امنیتی - زیر ساختمانی فعالیت فرودگاهی استلوج پروازی ، تکنیکال بلاگ و تجهیزات مربوطه بخش ایرونی / ساختمانهای ترمنالها و تجهیزات و تسهیلات فرودگاهی بازار کینگ خونرو و مسیرهای دسترسی 	<p>ساختار هزینه ها</p> <ul style="list-style-type: none"> - هزینه های جاری و عمرانی (هزینه های پرسنلی / هزینه های اداری تشکیلاتی / هزینه های فنی عملیاتی) - هزینه سرمایه ای (هزینه های مربوط به خرید دارایی ها) هزینه اسناد ذخیره سال قبل (اندوخته قانونی ذخیره احتیاطی اسود و ...) 	<p>نشانهای برجسته</p> <p>شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران</p> <p>نشان پروازی فرودگاه کرمانشاه</p> <p>واحد بازرگانی فرودگاه کرمانشاه</p> <p>آژانس ها ، دفاتر و سایتها ی فروش بلیط شرکتهای هواپیمایی</p> <p>ارسال اطلاعات پروازی ارائه شده توسط شرکتهای هواپیمایی به کلبه فرودگاهها</p> <p>ارائه برنامه های پروازی در برنال فرودگاه کرمانشاه</p>	<p>جریانهای درآمدی</p> <ul style="list-style-type: none"> - درآمدهای غیر هوآوردی (عوارض مسافری ، عوارض فرودگاهی) - درآمدهای غیر هوآوردی (اماکن شرکتهای هواپیمایی ، بهره برداران اماکن و محلهای تجاری و فضاهای تبلیغاتی و خدمات رفاهی) 	<ul style="list-style-type: none"> - نمایندگان مجلس - وزرا و مقامات سیاسی استفاد کنندگان از VIP پایگاه هواپرواز ، پایگاه هلال احمر سازمان هواشناسی ، سوختگیری سازمانهای حاکمیتی

۲۰-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۵۰,۱۸۴	۳۸۱	۵۰,۵۶۵	۵۲۰,۱۰۱	۴۵,۸۲۲	۵۶۵,۹۲۳	۳,۲۴۹	۸۴۸	۴,۰۹۷
۱۳۹۱	۴۰,۲۹۹	۳۲۶	۴۰,۶۲۵	۴۴۱,۱۱۰	۳۸,۶۵۷	۴۷۹,۷۶۷	۲,۶۱۰	۶۶۷	۳,۲۷۶
۱۳۹۲	۳۰,۹۹۲	۳۲۲	۴,۳۱۴	۴۱۳,۵۱۰	۳۹,۳۴۸	۴۵۲,۸۵۸	۲,۴۶۸	۶۹۶	۳,۱۶۴
۱۳۹۳	۴۰,۷۷۹	۴۵۲	۴,۵۳۱	۴۲۷,۰۹۸	۴۸,۵۳۷	۴۷۵,۶۳۵	۲,۴۷۴	۹۷۷	۳,۴۵۱
۱۳۹۴	۳۰,۷۵۸	۴۴۷	۴,۲۰۵	۴۱۵,۱۰۵	۲۴,۱۲۶	۴۳۹,۲۳۱	۲,۳۵۶	۵۵۴	۲,۹۱۰
۱۳۹۵	۵۰,۲۹۱	۱۵۶	۵,۴۴۷	۵۶۸,۵۲۰	۹,۰۳۰	۵۷۷,۵۵۰	۳,۴۲۹	۱۹۴	۳,۶۲۳
۱۳۹۶	۵۰,۸۲۰	۴۷	۵,۸۶۷	۶۶۵,۶۹۳	۳,۳۹۹	۶۶۹,۰۹۲	۴,۰۶۳	۸۷	۴,۱۵۰
۱۳۹۷	۵۰,۴۵۰	۴۶	۵,۴۹۶	۵۳۵,۶۱۱	۴,۰۹۱	۵۳۹,۷۰۲	۳,۴۵۶	۸۵	۳,۵۴۱
۱۳۹۸	۵۰,۲۰۱	۱۴۷	۵,۳۴۸	۵۴۷,۴۰۳	۶,۱۲۳	۵۵۳,۵۲۶	۳,۶۶۰	۸۹	۳,۷۴۹
۱۳۹۹	۴۰,۵۹۶	۴	۴,۶۰۰	۳۳۷,۳۸۵	۳۴	۳۳۷,۴۱۹	۲,۱۶۵	۰	۲,۱۶۵
۱۴۰۰	۴۰,۷۷۱	۳۵	۴,۸۰۶	۳۷۴,۵۲۶	۸۱۱	۳۷۵,۳۳۷	۲,۷۱۱	۳	۲,۷۱۴
۱۴۰۱	۲۰,۹۲۱	۴۹	۲,۰۹۷۰	۲۶۹,۳۵۵	۱,۴۹۱	۲۷۰,۸۴۶	۲,۰۶۸	۸	۲,۰۷۶
۱۴۰۲	۱۰,۵۸۸	۳۳	۱,۰۶۲۱	۱۵۶,۴۰۳	۱,۲۵۰	۱۵۷,۶۵۳	۱,۲۵۱	۷	۱,۲۵۸

مقاصد پروازی:

تهران- کیش- مشهد- شیراز- عسلویه- قشم- بندرعباس

ایرلاینهای فعال:

* شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی

* شرکت هواپیمایی ایران ایر تور

- * شرکت هواپیمایی آسمان
- * شرکت هواپیمایی کیش ایر
- * شرکت هواپیمایی زاگرس
- * شرکت هواپیمایی تابان
- * شرکت هواپیمایی آتا
- * شرکت هواپیمایی قشم ایر
- * شرکت هواپیمایی معراج
- * شرکت هواپیمایی ماهان
- شرکت هواپیمایی وارث

۲۰-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

- احداث مجتمع اقامتی، گردشگری، رفاهی و خدماتی
- احداث مجتمع تجاری و فروشگاه های زنجیره ای
- ایجاد آموزشگاه خلبانی
- ایجاد مجموعه کترینگ و خدمات پذیرایی
- احداث پارکینگ طبقاتی
- خدمات بار هوایی (کارگو)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
کرمانشاه	پارکینگ طبقاتی شامل مجتمع تجاری، رفاهی، تفریحی	۴,۵۰۰,۰۰۰	۷۰۰۰	۳۰۰۰۰	BOT/BLT	۳	۱۸	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	هتل فرودگاهی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰

۲۱- فرودگاه بین المللی لارستان

۲۱-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی شهرستان لارستان

استان فارس با مساحتی بالغ بر ۱۲۲،۶۰۳ کیلومتر مربع در جنوب غربی ایران قرار دارد و پنجمین استان بزرگ کشور به شمار میرود. این استان از طرف شرق با استانهای یزد، کرمان و هرمزگان، از طرف شمال با استانهای اصفهان و کهگیلویه و بویراحمد و از طرف غرب و جنوب با استانهای بوشهر و هرمزگان هم مرز است.

شهر لار در جنوب شرقی فارس قرار گرفته است. لارستان از شمال به داراب، زرین دشت و جهرم و فیروزآباد و از شرق و جنوب شرقی به بندرعباس و بندرلنگه و از جنوب غربی و غرب به لامرد و خنج و گراش محدود است. لارستان با وسعت ۲۰۹۶۴ کیلومترمربع وسیع ترین شهرستان استان فارس است و حدود ۱۷ درصد از مساحت استان را شامل می شود که ارتفاع متوسط آن از سطح دریا ۹۰۰ متر است. لارستان، جنوبی ترین و وسیع ترین شهرستان استان فارس، دارای شش بخش به نامهای مرکزی، اوز، بیرم، صحرای باغ، جویم و بناویه است.

جمعیت شناسی شهرستان لارستان

استان فارس با مساحتی بالغ بر ۱۲۱۳۲۵ کیلومتر مربع و جمعیتی بیش از ۴ میلیون نفر دارای ۲۲ شهرستان، ۱۶۹ شهر و ۱۳۷ دهستان می باشد که به عنوان یکی از پر قدمت ترین و بزرگترین استانهای کشور سهم قابل توجهی در ارسال و پذیرش مسافر و کالا در کشور دارد و شهرستان لارستان حدود ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه لارستان

فرودگاه بین المللی آیت اله آیت اللهی لارستان در سال، ۱۳۳۹ پس از زلزله ویرانگر و به منظور کمک رسانی به مردم تأسیس و در سال ۱۳۷۲ به عنوان مرز هوایی شناخته شده است. فرودگاه لارستان در ۶ کیلومتری شرق مرکز شهر در جنوب استان فارس و با فاصله ۴۰۰ کیلومتری از مرکز استان قرار دارد. این فرودگاه از شمال غرب در فاصله ۱۴۷ مایلی از فرودگاه شیراز و از جنوب شرق در ۱۱۰ مایلی فرودگاه بندرعباس قرار گرفته است. در سال ۱۳۳۵ با تصویب هیئت مدیره شرکت فرودگاههای کشور این فرودگاه از اداره کل فرودگاههای استان فارس منفک و به صورت مستقل زیر نظر شرکت فرودگاههای کشور اداره می گردد. مختصات نقطه مرجع فرودگاه ۰۵۴۲۳۱۴ شرقی و ۲۷۴۰۲۳ شمالی است. ارتفاع فرودگاه از سطح دریا ۲۶۴۱ پا بوده و طول تنها باند عملیاتی موجود این فرودگاه، ۳۱۵۰ متر می باشد. سطح روسازی باند این فرودگاه، از نوع آسفالتی و با مقاومت (PCN) برابر ۵۵ است. دمای مرجع فرودگاه ۳/۴۴ درجه سلسیوس بوده و فرودگاه پذیرای پروازها به صورت VFR/IFR می باشد.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

کل مساحت ۳۱۳,۱۸ هکتار	مساحت فرودگاه لارستان	۱
مساحت ترمینال ۵۸۰۰۰۰۰ مترمربع (با لحاظ ترمینال جدید)		
تاسیسات ۲۹۰ مترمربع (هر دو ترمینال)		
پست برق و موتورخانه برق ۵۱۱ (هر دو ترمینال)		
محوطه پارکینگ ۶۶۰۰ متر مربع، ۵ دقیقه		
مساحت در اختیار شرکت های هواپیمایی، ارگان ها (گمرک، گذرنامه، سپاه و پلیس) و غرف تجاری (۱۵.۳۳۳ متر مربع)		
ساختمان ایمنی زمینی ۱۳۳۳ متر مربع		
ساختمان پابویون (۵۴۱/۷۶) - مترمربع		
مساحت اپرون ۱۷۸۲۵ متر مربع		
ساختمان اداری ۳۰۰۰ مترمربع (۵ طبقه)		
سالن پروازی ۲۴۰۹ متر مربع (با ترمینال جدید)	اطلاعات تکمیلی	۲
سالن مستقبلین و مشایعان ۲۶۶۴/۹ مترمربع (هر دو ترمینال)		
دفاتر شرکت های هواپیمایی ۷۰/۳		
پارکینگ ۶۶۰۰ متر مربع با ۲۰۱ جایگاه		
راههای دسترسی (از درب ورودی فرودگاه تا درب ترمینال در زمان معمولی ۵ دقیقه در زمان تاخیر ۱۰ دقیقه		
تعداد باند فعال 14R/ 32L (طول باند ۳۴/۹ متر) و 14 L/ 32R باند غیر فعال (طول باند ۲۳۸۴ متر)		
تعداد تاکسیوی ها: ۱ تاکسیوی رابط اپرون و باند - ۴ تاکسیوی رابط باند ها		

سایر موارد مرتبط

فاصله فرودگاه لارستان تا شهر لار ۳,۲ ناتیگال مایل معادل با ۶ کیلومتر است. مختصات آن ۲۷۴۰۲۳ شمالی و ۵۴۲۳۱۴ شرقی بوده و دارای کد ارتفاعی ۲۶۴۱ فوتی معادل ۳۰۵ متر از سطح دریا است. هر چند حمل و نقل هوایی در شهرستان لارستان بخش اندکی از سفرهای داخلی از این شهر را به خود اختصاص داده است، اما دلیل آن را می توان تعداد اندک پروازهای داخلی این فرودگاه دانست. در فرودگاه لارستان ۸۵٪ از پروازها خارجی بوده و یکی از ۱۰ فرودگاه برتر کشور از لحاظ عملیاتی و جابجایی بار و مسافر می باشد.

۲۱-۲- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده و ...

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

با توجه به عرض کم فرودگاه، بهترین گزینه برای تعریض فرودگاه، تملک اراضی جنوبی فرودگاه می باشد. در این صورت بلوار پرواز در محدوده توسعه فرودگاه قرار خواهد گرفت. به دلیل محدودیتهای فراوان فرودگاه در تملک اراضی که در طول سالهای اخیر مشکل ساز بوده است، تملک اراضی و تغییر در مسیرهای دسترسی فرودگاه به بعد از افق میان مدت موکول شده است. مسیر اصلی دسترسی فرودگاه بلوار پرواز است که از دربهای اصلی فرودگاه امکان ورود و خروج را فراهم می نماید. علاوه بر درب های جنوبی، یک درب اضطراری در منتهی الیه جنوب غربی فرودگاه به منظور استفاده در شرایط ویژه و تسریع در عکس العمل ارگانهای مختلف، به خصوص آتشنشانی، در نظر گرفته شده است. در افق بلندمدت و پس از تملک اراضی جنوبی، بلوار پرواز به سمت جنوب منتقل گردیده و عرض بخش زمینی فرودگاه بیش از ۱۲۱ متر افزایش خواهد یافت. فرودگاه لارستان در ۸ کیلومتری جنوب لارستان و ۵ کیلومتری شرقی مرکز شهر است و فاصله بین فرودگاه تا مرکز شهر تنها ۵ دقیقه می باشد. مسیر های دسترسی روستاها و شهرهای همجوار لارستان با این فرودگاه جاده ای می باشد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

- ناوبری

سیستم کمک ناوبری

RVR مراحل زیر ساختی سامانه (فیبر نوری، برق و محل نصب) انجام شده است

سایت فرستنده رادیویی (تجهیزات ارتباطی خلبان، برج و عوامل زمینی)

- امنیتی و نظارتی

دستگاه X-RAY و Gate way (بازرسی مسافران و بار همراه)

سیستم امنیتی و حفاظتی اعلان و اطفاء حریق

زیر ساخت شبکه و فیبر نوری در کلیه ساختمانها و بخش های فرودگاه

-مخابراتی

تجهیزات زیرساختی مثل انواع سوئیچ های شبکه، انواع روتورها و ...

سامانه اطلاعات پرواز (FIDS)

سامانه ارتباطی تلفنی VOIP

سیستم های ارسال و دریافت پیام های هوانوردی

اتوماسیون اداری جهت بایگانی اسناد و نامه های اداری (پرگار)

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)
گمرک

گمرک لارستان کلیه امور گمرکی از قبیل واردات و صادرات، ترانزیت، امور مسافری و... انجام می شود. گمرک فرودگاه لارستان همانند سایر گمرکات در دنیا و کشور ایران قوانین و مقررات خاصی دارد که در حوزه کالا و ارز به شرح ذیل می باشد.

۱- قوانین مخصوص رجیستری موبایل

۲- مقررات ارز در گمرک

۳- مقررات کالاهای همراه مسافر

۴- قوانین و مقررات پرندگان کنترلی

۵- قوانین و مقررات وارد کردن دارو

۶- قوانین و مقررات وارد کردن دخانیات و تنباکو

۷- قوانین و مقررات خروج عتیقه جات و اشیاء هنری فرهنگی

۳-۲۱- ظرفیت ها و مزیت های شهرستان و فرودگاه لارستان

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

شرایط اقلیمی و آب و هوایی

شهرستان لارستان از مناطق خشک استان فارس می باشد که در ارتفاع نسبی کم نسبت به سایر نواحی استان قرار دارد. این عامل سبب ایجاد زمستانهای معتدل و تابستانهای گرم در این شهرستان شده است.

امکانات آموزشی

دانشگاه دولتی، دانشگاه آزاد و یک واحد دانشگاه پیام نور و سایر مراکز دانشگاهی از جمله علمی کاربردی و غیر انتفاعی وجود دارد و تحصیل تا مقطع کارشناسی ارشد ممکن می باشد.

امکانات و تاسیسات زیر بنایی

آب: آب شرب و بهداشت شهرستان از منابع آبهای زیرزمینی تامین می شود. آب آشامیدنی و مصرفی شهر لارستان از سال ۱۳۸۸ از طریق خط آبرسانی سد سلمان فارسی تغذیه می گردد و با توجه به اینکه این آب پس از تصفیه در محل تصفیه خانه سد سلمان فارسی و پس از طی مسافت ۱۸۵ کیلومتری و سه مرحله پمپاژ بی راهی به این شهر میرسد، لذا میتوان گفت هزینه تمام شده یک متر مکعب آب شرب لارستان بسیار گرانتر از اکثر شهرهای دیگر استان می باشد.

برق: شهر آبادان به شبکه برق سراسری متصل می باشد.

پست و مخابرات: در شهر لارستان اداره ی پست این شهر از طریق پست، آژانس های پستی و صندوق پست به شهروندان خدمات پستی ارائه می دهد و خدمات مربوط به ارتباطات تلفنی نیز از طریق مرکز مخابرات این شهر ارائه می شود. تاسیسات و امکانات فرهنگی: شهر لارستان ۱ کتابخانه مرکزی ۲ چاپخانه تحت نظارت اداره کل ارشاد اسلامی، یک باب موزه در باغ نشاط ۲ سینما و ۲ سالن تئاتر وجود دارد.

تاسیسات ورزشی: شهر لارستان دارای ۳ استادیوم ورزشی ۵ سالن ورزشی و ۵ زمین ورزشی است.

سایر امکانات: ۲ پایانه مسافربری بین شهری ۳ مسافرخانه ۱ هتل ۳ ایستگاه آتش نشانی ۳ مرکز اورژانس یک کشتارگاه سنتی، بیش از ۵ پارک شهری و بیش از ۲۵ پارک محله ایی

صنایع دستی: هنر سب بافی از برگ درخت نخل استفاده می شود. یکی از صنایع دستی رایج در جنوب کشور و خصوصا منطقه لارستان کهن سب بافی است که از شاخه هنر حصیر بافی محسوب می شود. حصیربافی، زرگری لاری، خوس دوزی، سفالگری، چلنگری، سرقلیون، نی و نیاب بافی، گلیم بافی و غیره از رشته های صنایع دستی در این شهرستان می باشد.

قومیت ها: در شهر لارستان تنوع قومیتی وجود دارد و اقوام مختلفی در از شهرهای مختلف ایران در لارستان زندگی می کنند.

صنایع و معادن

در سال ۱۳۸۵ در استان فارس، ۵۱۲ کارگاه صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر وجود داشته است که ۴۹۳ کارگاه صنعتی با مالکیت عمومی و ۱۴ کارگاه صنعتی با مالکیت خصوصی اداره شده است. در سال ۱۳۸۵ تعداد کارگاه صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر شهرستان لار، ۱۰ کارگاه با مالکیت خصوصی بوده است. به عبارتی سهم بخش خصوصی در سرمایه گذاری صنعتی شهرستان لارستان از تمام استان بیشتر است. چنین مزیتی امکان می دهد که در شهرستان لارستان با تکیه بر سرمایه های خصوصی بتوان صنعتی کارآمد ایجاد کرد و این شهرستان را به یکی از قطبهای صنعتی استان تبدیل کرد. در شهرستان لارستان کارگاه صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر با مالکیت عمومی وجود ندارد.

لارستان در حوزه صنعت نیز یکی از قطب های استان فارس است و پس از مراکز استان دومین شهرستان فارس در تعداد واحدهای صنعتی محسوب می شود. در این منطقه ۲۵۰ واحد صنعتی فعال وجود دارد که به طور مستقیم برای حدود ۶۰۰۰ نفر شغل ایجاد کرده است. واحدهای صنعتی لارستان در دو شهرک صنعتی فعال در مرکز شهرستان و یک شهرک صنعتی فعال در بخش اوز و همچنین دو ناحیه صنعتی پشت سنگر و حسن لوری واقع شده اند. از جمله واحدهای صنعتی بزرگ این منطقه می توان به این واحدها اشاره کرد: کارخانه سیمان لارستان، شرک پروفیل (حدید لارستان)، کشتارگاه مرغ

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

سیمرغ و ققنوس اوز، شرکت تن ماهی خورشید طلایی، شرکت تولید ماکارونی (لاد ماکارون)، شرکت تولید بیسکویت (شیرین طعم)، شرکت تولید دوغ و ماست و کلیه لبنیات محلی دامکو

بهداشت و درمان

کل موسسات درمانی استان ۴۴ موسسه وابسته به دانشگاه علوم پزشکی، ۱۲ موسسه خصوصی و ۷ موسسه نیز در قالب سایر موسسات بهداشتی و درمانی به ارائه خدمت میپردازند. در شهرستان الرستان ۴ موسسه درمانی با ۲۳۴ تخت مشغول به فعالیت هستند که هر ۴ مورد وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی هستند. در سطح شهر لارستان ۱ بیمارستان ۳ درمانگاه، ۳ پایگاه بهداشت شهری است.

گردشگری

شهر لارستان به دلیل نزدیکی به خلیج فارس مکانی جهت گردشگران خارجی و ایرانیان مقیم کشورهای حاشیه خلیج فارس می باشد.

جاذبه های مذهبی شهر ستان لارستان امام زاده میرعلی بن حسین (ع) که در پایین دوقلعه ازدها پیکر و قدمگاه قرار گرفته است

جاذبه های تاریخی

قلعه ازدها پیکر مربوط به دوران پیش از اسلام است. برفراز کوهی در غرب لار قرار گرفته و به دلیل شکل ظاهری آن به ازدها به این نام معروف شده است.

مقبره مادر نادر این مقبره دارای اطاقی چهارگوش به همراه گنبد مخروطی شکل می باشد که در مجاور قلعه ازدها پیکر می باشد، بازار قیصریه لار که زمان ساخت آن به اوایل قرن هشتم هجری می رسد و دارای یک چهار سوق هشت ضلعی با سقف گنبدی و در چهار سو چهار بازار منشعب از آن می باشد.

قلعه چرو لار مربوط به دوره اسماعیلیان بوده که در ۱۵ کیلومتری غرب دریاچه برم شود و بر فراز کوه چرو واقع شد است.

قلعه قدمگاه لار در شمال غربی شهر لار بر روی محوطه ای وسیع و مرتفع که از سه طرف شیب تندی دارد قرار گرفته قدمت این قلعه به دوره پیش از اسلام می رسد. این قلعه پوشش دفاعی برای شهر بوده است که در زمان تسلط صفویان بر لار این قلعه تخریب شد و هم اکنون از بقایای جامانده آن می توان به دو دیواره ی شمال و دو برج اشاره کرد.

پل عباسی لار در عهد صفویه در شرق رودخانه شور بنا شده است.

آب انبار سید جعفری لاری از قدیمی ترین آب انبارها است که گنبد جالبی دارد.

از دیگر آثار شهرستان لارستان میتوان بنای پیرسرخ، مسجد جامع لار، پل و بندرودخانه خشک، آب انبارهای دهان شیر و آب انبارهای متعدد دیگر را نام برد.

جاذبه های طبیعی

باغ نشاط در کنار رودخانه خشک در مرکز شهر قدیم لار قرار گرفته است. باغ نشاط مربوط به دوران صفویه است و شامل یک بنای دو طبقه با زیر زمین است. در وسط شاه نشین عمارت منفذی ۸ ضلعی جهت نورگیری و تهویه هوای زیر زمین قرار دارد. این بنا در دوره های بعد از صفویه به عنوان دارالحکومه مورد استفاده بوده است.

منطقه حفاظت شده لار در شرق لارستان و در مرکز مشترک استان فارس و هرمزگان قرار گرفته است و حدود ۱۵۱۲۸۴ هکتار وسعت دارد. این منطقه از نظر برخورداری از گونه های گیاهی و جانوری خاص مناطق گرمسیری و قوچ لارستان یکی از مناطق بی نظیر و قابل توجه گردشگاهی و پژوهشی است.

رودخانه شور لار که حاصل بهم پیوستن چندین نهر که از کوه های سیاه، ملک تیر و جم سرچشمه می گیرند تشکیل شده است. رود شور پس از جذب زهکش دست های لار و علی آباد و دریافت آب چند چشمه دیگر از شهرستان لار خارج می گردد.

کشاورزی

عمده محصولات تولیدی این شهرستان محصولات زراعی و باغی است که در این بین طرح استمرار کشت گوجه فرنگی، پیاز خارج از فصل، هندوانه، خربزه، بادمجان، سیب زمینی، خیار سبز، گندم و جو و ذرت و همچنین محصولات جالیزی و انواع سبزیجات در تولیدات زراعی از اهمیت خاصی برخوردارند. محصولات باغی این شهر نیز خرما، مرکبات، زیتون و کنار را شامل می شود که برای صادرات مورد توجه قرار گرفته و بازار خوبی دارند. گیاهان دارویی مرزنجوش و آویشن باغی به دلیل اینکه این گیاهان با اقلیم خشک و کم آبی لارستان سازگاری دارند و همواره نوسان قیمت این گیاهان در بازار کمتر است کشت و توسعه می شود. کاشت محصولات پنبه از دیگر محصولات کشاورزی این شهرستان می باشد.

۲۱-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های زیست محیطی

شهرستان لارستان حدود ۱/۶ میلیون هکتار وسعت دارد. انتظار میرود که در این محدوده وسیع، گونه های گیاهی متنوعی وجود داشته باشد ولی به علت آب و هوای گرم، برداشت غیر اصولی از مراتع و تخریب آنها، کاهش نزولات جوی مخصوصا در دهه اخیر، قلیائیت خاک و محدودیتهای اراضی، پوشش گیاهی منطقه بسیار فقیر و در قسمتهایی در حد صفر است. نزدیک به ۵۰ درصد منطقه فاقد پوشش گیاهی و یا در حدی است که می توان از آن چشم پوشی کرد. در دشت لار درصد پوشش گیاهی (مرتعی، درختی - درختچه ای) به حدی ضعیف، فقیر و دارای گرایش منفی است که می توان این منطقه را فاقد پوشش گیاهی تفسیر کرد. گیاهان این منطقه اغلب از خانواده گون و شور پسند هستند.

محدودیت منابع

- پایین بودن سطح نزولات آسمانی و کاهش حجم سفره های زیرزمینی به دلیل مصرف بی رویه از آن

- عدم وجود منابع انرژی پایدار مثل برق بخصوص در فصول گرم سال که مصرف آن به دلیل استفاده از تجهیزات سرمایشی بشدت اوج میگیرد.

- عدم وجود مشوق های سرمایه گذاری در بخش منابع مالی

- محدودیتهای فضای ترمینالی

- محدودیت عدم استفاده از فضای خارج ترمینال بدلیل گرمای شدید و اقلیم منطقه

محدودیت های زیست محیطی

- اقلیم گرم و خشک

- کمبود منابع آبی

- بارندگی سیل آسا و فصلی

- طوفانهای موسمی

۲۱-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

طرح کسب و کار فرودگاه - ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا - ندارد

اماکن و فعالیت های فرودگاهی :

موضوع قرارداد	ردیف
دفاتر شرکتهای هواپیمایی	۱
غرفه تنقلات ترانزیت	۲
تاکسیرانی	۳
کارگوبار	۴
بسته بندی بار	۵
پارکینگ	۶
فروش گل	۷
غرفه فست فود	۸
باجه بانک ملی	۹

۲۱-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع

۲۰۳۹۱	۲۰۰۷۳	۳۱۸	۱۰۴،۴۴۸	۷۸،۷۶۱	۲۵،۶۸۷	۱،۴۱۳	۱،۰۱۸	۳۹۵	۱۳۹۰
۲۰۲۷۲	۱،۹۷۱	۳۰۱	۹۸،۸۶۰	۷۳،۴۵۰	۲۵،۴۱۰	۱،۴۱۵	۱،۰۱۴	۴۰۱	۱۳۹۱
۲۰۷۱۱	۲،۳۶۸	۳۴۳	۱۱۳،۸۳۶	۸۸،۵۸۴	۲۵،۲۵۲	۱،۵۸۷	۱،۱۸۱	۴۰۶	۱۳۹۲
۳،۱۷۲	۲،۸۳۳	۳۳۹	۱۳۸،۵۲۲	۱۱۰،۹۲۸	۲۷،۵۹۴	۱،۷۹۰	۱،۴۳۷	۳۵۳	۱۳۹۳
۳،۶۱۳	۳،۲۴۴	۳۷۰	۱۵۳،۴۹۹	۱۲۳،۲۸۶	۳۰،۲۱۳	۱،۸۵۸	۱،۵۳۵	۳۲۳	۱۳۹۴
۳،۷۳۹	۳،۳۷۵	۳۶۴	۱۵۵،۸۷۴	۱۲۷،۸۰۰	۲۸،۰۷۴	۱،۵۳۱	۱،۲۲۳	۳۰۸	۱۳۹۵
۳،۶۶۳	۳،۲۰۸	۴۵۵	۱۵۹،۱۱۶	۱۲۳،۷۴۵	۳۵،۳۷۱	۱،۶۷۲	۱،۲۵۱	۴۲۱	۱۳۹۶
۳،۲۴۳	۲،۹۱۶	۳۲۷	۱۳۱،۷۷۵	۱۰۹،۷۹۲	۲۱،۹۸۳	۱،۴۶۴	۱،۱۵۹	۳۰۵	۱۳۹۷
۲،۸۵۶	۲،۵۴۸	۳۰۸	۱۲۰،۲۹۱	۹۵،۹۹۹	۲۴،۲۹۲	۱،۳۸۰	۱،۰۹۸	۲۸۲	۱۳۹۸
۱،۰۵۷	۸۲۴	۲۳۳	۴۶،۹۰۶	۲۸،۰۹۵	۱۸،۸۱۱	۸۰۹	۴۷۰	۳۳۹	۱۳۹۹
۲،۲۱۱	۱،۸۹۴	۳۱۷	۸۹،۸۱۰	۶۴،۸۲۲	۲۴،۹۸۸	۱،۰۱۳	۶۹۲	۳۲۱	۱۴۰۰
۲،۴۸۲	۲،۲۱۲	۲۷۰	۹۷،۶۴۱	۷۵،۴۷۶	۲۲،۱۶۵	۱،۰۴۹	۷۷۶	۲۷۳	۱۴۰۱
۳،۵۳۵	۳،۲۳۳	۳۰۲	۱۲۶،۸۳۱	۱۰۳،۶۳۷	۲۳،۱۹۴	۱،۴۵۵	۱،۲۳۳	۲۲۲	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی): فعال نیست

مقاصد پروازی: تهران، دبی، دوحه، شارجه، کویت

ایرلاینهای فعال: ایران ایر، قشم ایر، فلائی دبی، ایرعربیا

ردیف	عنوان	شرح
۱	میانگین زمان انتظار مسافرین و مراجعین	یک ساعت
۲	نحوه دسترسی برای ورود و خروج از فرودگاه	بلوار ورودی فرودگاه

۲۱-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

- مجتمع آموزشی و تفریحی هوانوردی
- فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید
- رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی
- ترمینال بار

- احداث نیروگاه خورشیدی

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (مترمربع)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۵	۱	back buy		۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	نیروگاه خورشیدی	لارستان
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	ROT(سوله موجود می باشد)		۴۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو	
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BOT	۳۳۵	۳۳۵	۷۰,۰۰۰	رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT/BLT	۵۰۰	۱۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوانوردی عمومی)	
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۶	۳	BOT	۵۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی	

۲۲- فرودگاه گرگان

۲۲-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

استان گلستان یکی از استان‌های شمالی کشور با مرکزیت گرگان است که از دیرباز جامعه ای اسکان یافته بوده و قدمت آن به شش هزار سال قبل برمی گردد. استان گلستان بین ۵۳ درجه و ۵۱ دقیقه تا ۵۶ درجه و ۲۱ دقیقه و ۴ ثانیه طول شرقی ۳۶ درجه و ۳۰ دقیقه و ۲ ثانیه تا ۳۸ درجه و ۷ دقیقه و ۶ ثانیه عرض شمالی در بخش شمالی کشور واقع شده است. این استان در سال ۱۳۷۶ از استان مازندران منتزع گردید. از شمال با جمهوری ترکمنستان، از غرب با استان مازندران و دریای خزر، از جنوب با استان سمنان و از شرق با استان خراسان شمالی همسایه است. استان گلستان با موقعیت مناسب جغرافیایی، در زمینه های زراعت، باغداری، دامپروری، شیلات، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، جاذبه های طبیعی و گردشگری، ظرفیت های نفت و گاز سرزمینی، تجارت خارجی، ترانزیت زمینی (جاده ای و ریلی)، هوایی و دریایی از ظرفیت های بسیار بالایی برخوردار است.

ساکنین استان گلستان در یک تقسیم بندی کلی به دو گروه عمده «فارس ها» و «ترکمن» تقسیم می شوند. فارس ها در نواحی جنوبی و مرکزی استان ساکن هستند. ساکنین استان بیشتر به گویش گرگانی، کتولی و مازندرانی تکلم می کنند. ترکمن های استان در بخش های مرکزی و شمالی استان ساکن هستند و به زبان «ترکمنی» صحبت می کنند.

از نظر اقلیمی ۷ اقلیم از ۱۳ اقلیم شناخته شده جهان (معتدل مرطوب، معتدل مدیترانه ای، معتدل خشک، معتدل کوهستانی، سرد کوهستانی، نیمه خشک و خشک) در استان وجود دارد.

از نظر توپوگرافی از ۲۱- تا ۳۹۴۵ متر (قله شاهوار) با تنوع وسیع گیاهی از خصوصیات ویژه استان است. که دارای منظرهای کوهستانی، جلگه ای، ساحلی، بیابانی، جنگلی، مرتعی، تالاب های متعدد و آبشارهای زیبا (کبودال، لوه، باران کوه و ...) با قابلیت های گسترده طبیعت گردی می باشد.

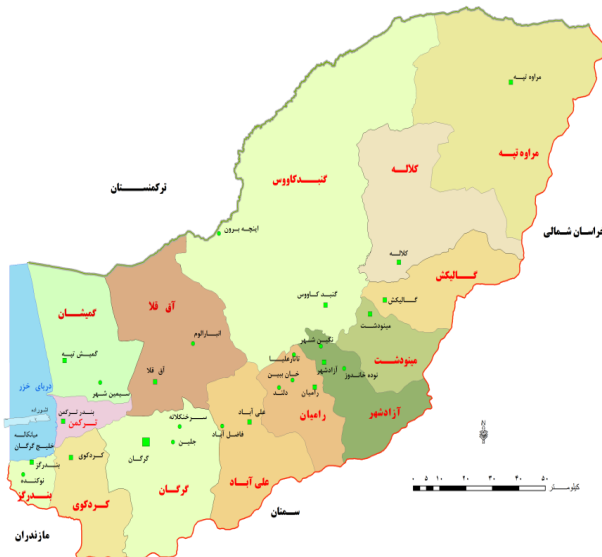
استان گلستان با وسعتی بیش از ۲۰۴۳۸ کیلومتر مربع (۱/۳ درصد از مساحت کشور و رتبه ۲۱ در بین استان ها) است. وسعت شهرستان های استان متفاوت بوده به طوری که شهرستان گنبد با ۵۰۷۱,۳ کیلومتر مربع (۲۴,۸۱ درصد از مساحت استان) بزرگترین و بندرگز با ۲۳۹,۳۱ کیلومتر مربع (۱,۱۷ درصد از مساحت استان) کوچکترین شهرستان می باشند. جمعیت استان گلستان بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۸۶۸۸۱۹ نفر می باشد.

همجواری با دریای خزر و امکان برقراری ارتباطات آبی با کشورهای پیرامونی و نیز کشورهای آسیای مرکزی و اشتراکات قومی و فرهنگی با این کشورها و همچنین قرارگیری در بین دو مرکز بزرگ جمعیتی در شرق و غرب استان و همچنین چشم اندازهای زیبای طبیعی و آثار با ارزش تاریخی و مذهبی، کریدور شمال- جنوب، اراضی کم بازده شمال

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

استان، معادن کم نظیری همچون صدف کوهی و ید، دسترسی به زیرساخت های مناسب مزیت های منحصر به فردی هستند که استان می تواند در جهت روند توسعه بکارگیرد. بعلاوه پتانسیل های متعدد اقتصادی استان در حوزه های گردشگری، صنعت، تجارت خارجی، کشاورزی و پهنه وسیع سرزمینی، ذخایر غنی نفت و گاز، موجود می تواند نقش به سزایی در شکوفایی اقتصادی استان، کشور و منطقه ایفا نماید. استان گلستان به لحاظ ویژگی های طبیعی از سه بخش کوهستانی، کوهپایه ای و جلگه ای تشکیل شده است و با توجه به وجود جنگل، کوه، جلگه، دشت، مرتع، رود، دریا، تالاب، خلیج، جزیره، آبشارهای متعدد و اراضی کم بازده یکی از زیباترین و منحصر به فردترین استان های ایران به شمار می رود. برخورداری از امنیت سیاسی و انتظامی بالا، داشتن اقلیم مناسب جهت جذب و نگهداری متخصصین کشاورزی، گردشگری، صنعتی و تجاری باعث ایجاد قابلیت های متعدد سرمایه گذاری در بخش های مختلف استان شده است.

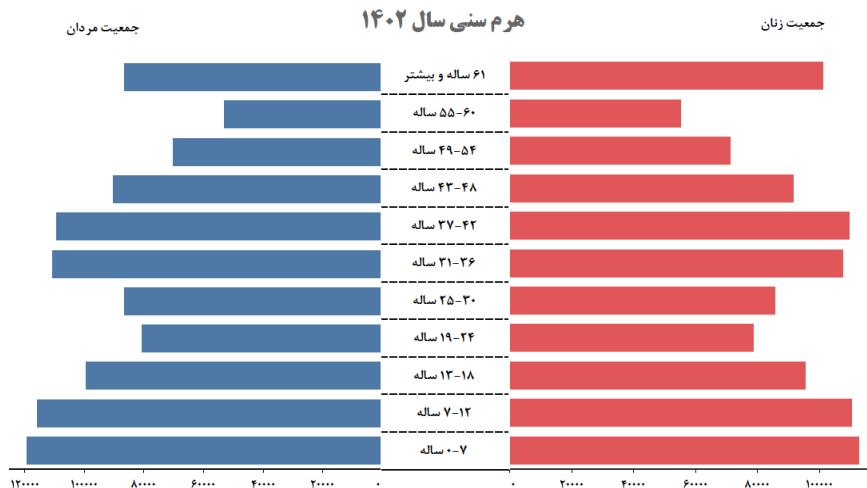
جمعیت شناسی استان

استان گلستان با مساحتی بالغ بر ۲۰ هزار کیلومتر مربع و جمعیت حدود ۲/۰۲۲/۰۰۰ نفر ۲,۳ درصد از جمعیت و ۱,۲ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. از کل جمعیت استان ۴۹/۹ درصد آن را زنان تشکیل می دهند. تراکم جمعیت در استان ۹۹ نفر در هر کیلومتر مربع، نسبت شهرنشینی ۵۷/۳ درصد و توزیع جمعیت شهری به روستایی استان ۵۳ درصد به ۴۷ درصد می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در سال ۱۴۰۱ جمعیت فعال استان ۵۴۲۲۷۴ نفر، نرخ مشارکت اقتصادی ۳۷/۶ درصد و همچنین جمعیت شاغل در استان ۴۹۴۷۶۱ نفر بوده است. در سال ۱۴۰۱ سهم شاغلان استان در بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات به ترتیب ۲۱/۴، ۲۸/۷ و ۴۹/۹ و نرخ بیکاری ۸/۸ درصد بوده است.

تاریخچه و موقعیت جغرافیایی فرودگاه گرگان

فرودگاه گرگان به عنوان فرودگاه اول استان در هفت کیلومتری شمال شهر گرگان واقع شده است و یکی از فرودگاههای قدیمی کشور است که قدمت آن به بیش از ۵۰ سال قبل بر می گردد. این فرودگاه ابتدا در زمینی به مساحت ۱۰۰ هکتار و دو باند خاکی چمنی به شکل متقاطع و به طول ۱۰۰۰ متر احداث شد. فرودگاه به عنوان یک پایگاه جهت هواپیماهای سمپاش شرکت هواپیمایی خدمات ویژه وابسته به وزارت کشاورزی و همچنین در مقطعی توسط وزارت پست و تلگراف و تلفن وقت به منظور مبادلات پستی مورد استفاده قرار داشته و تا سال ۱۳۷۴ این فرودگاه فاقد هرگونه تجهیزات فرودگاهی و ناوبری بوده است.

در سال ۱۳۷۴ آرزو و خواست مردم شریف استان با سفر پربرکت مقام معظم رهبری و تأمین اعتبار ده میلیارد ریالی محقق و ساخت فرودگاه جدید گرگان در ابتدا با ساخت باند به طول ۲۳۰۰ متر آغاز گردید. طی سال های ۷۹-۷۵ و با اختصاص اعتبارات ملی و استانی سایر بخش های فرودگاهی از جمله سطوح پروازی، ترمینال، نصب تجهیزات ناوبری مانند نصب و راه اندازی رادار در ارتفاعات درازنوی، روشنایی باند و همچنین توسعه اراضی فرودگاه از ۱۰۰ هکتار به ۲۹۴ هکتار آماده بهره برداری قرار گرفت. در بهمن ماه ۱۳۷۹ فرودگاه جدید گرگان با انجام دو پرواز در هفته در مسیر تهران _ گرگان _ تهران عملیاتی گردید. در سال های ۸۹-۸۰ با توسعه اراضی فرودگاه از ۲۹۴ هکتار به ۳۲۷ هکتار، ساخت برج مراقبت پرواز، تطویل باند از ۲۳۰۰ متر به ۳۳۰۰ متر توسعه پرواز با ظرفیت پذیرش همزمان سه فروند هواپیمای ایرباس به تدریج سایر بخشها مانند ساختمان جدید ایمنی زمینی و افزایش CAT فرودگاه، احداث واحد سوخت گیری، ساختمان های پلیس، سپاه و تکنیکال بلاک توسعه فرودگاه همچنان ادامه می یابد. از سال ۸۹ تا کنون با توجه به افزایش تقاضای سفر

هوایی و همچنین افزایش پروازها از دو پرواز در هفته در ابتدا شروع بکار فرودگاه به ۷۰ پرواز در هفته در حال حاضر انجام پروازهای حج تمتع، عمره و عتبات عالیات، مقاصد بین المللی و داخلی در حال سرویس دهی می باشد.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشپخانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و..)

کل مساحت ۳۲۷ هکتار	مساحت فرودگاه شهدای گرگان	۱
مساحت ترمینال ها ۱۳۵۰۰ مترمربع		
تاسیسات ۴۵۰ مترمربع		
موتورخانه برق ۴۰۰ متر مربع		
محوطه پارکینگ ۱۹۰۰۰ متر مربع		
مجموع متراژ اماکن در اختیار شرکت های هواپیمایی ۱۲۰۰ متر مربع		
ساختمان ایمنی زمینی ۶۰۰ متر مربع		
ساختمان پلویون با احتساب محوطه ۳۲۰۰ مترمربع		

ردیف	شرح مستحقات	طول (متر)	عرض (متر)	متراژ (متر مربع)
۱	باند ۱۳-۳۱	۳۳۰۰	۴۵	۱۴۸۵۰۰ متر مربع
۲	اپرون (پارکینگ)	۲۴۷	۱۲۰	۲۹۶۴۰ متر مربع
۳	تاکسی وی	۲۴۰	۲۳	۵۵۲۰ متر مربع
۴	ترمینال داخلی			۹۰۰۰ متر مربع
۵	ترمینال خارجی			۴۵۰۰ متر مربع
۶	ساختمان اداری و محوطه			زیربنای ساختمان اداری ۱۰۰۰ متر مربع
۷	ساختمان مسکونی و محوطه			۳۰۰۰ متر مربع
۸	شانه باند	۳۳۰۰	۷,۵	۲۴۷۵ متر مربع (شانه باند در هر طرف)
۹	پارکینگ خودرو			۱۷۰۰۰ متر مربع
۱۰	اماکن تجاری خدماتی ترمینال			جمعا حدود ۳۰۰ متر مربع (ترمینال داخلی و خارجی)
۱۱	تاکسی سرویس			۱۱۰۰ متر مربع

۲-۲- شناسایی زیرساخت ها

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن)

تاکسیرانی مستقر در فرودگاه و تاکسی های اینترنتی

فاصله ۷ کیلومتری از ایستگاه راه آهن گرگان

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

- دستگاههای کمک ناوبری

- دستگاههای ارتباطی:

- دستگاههای نظارتی

- گمرک: گمرک مسافری در فرودگاه مستقر بوده و در زمان انجام پروازهای بین المللی ناظر بر انجام فعالیتهای مربوطه می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

فرودگاه کلالة: از فرودگاههای اقماری اداره کل فرودگاههای استان گلستان می‌باشد. فرودگاه کلالة در ابتدای دهه سال ۱۳۵۰ به عنوان فرودگاه اختصاصی یکی از وابستگان خاندان پهلوی جهت انجام پرواز هواپیماهای شخصی و سمپاشی احداث گردید و پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی تا سال ۱۳۸۴ توسط هیأت امناء اداره شده و در اردیبهشت ۸۴ رسماً تحویل شرکت فرودگاههای کشور گردید. فرودگاه کلالة در شرق استان گلستان با حوزه نفوذ ۷ شهرستان کلالة، گنبد کاووس، مینودشت، آزادشهر، رامیان، گالیکش و مراوه تپه که حدود نیمی از وسعت و جمعیت استان را تحت پوشش و سرویس دهی خواهد داشت. فرودگاه کلالة با وسعت تقریبی ۳۱۵ هکتار در ۳ کیلومتری شمال غرب شهرستان کلالة واقع گردیده است و دارای باند پروازی به شماره ۱۰ - ۲۸ و با طول ۲۲۱۷ متر و عرض ۳۰ متر و شانه های آسفالت طرفین به عرض ۷/۵ متر می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه

(شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

منطقه آزاد تجاری-صنعتی اینچه برون

اینچه برون شهری در ۷۰ کیلومتری گرگان و در شمال گلستان، در مرز کشور ترکمنستان قرار دارد. بازارچه مرزی اینچه برون از دیرباز مهم ترین عامل تردد و جذب گردشگر به این شهر بوده و تالاب های آلاگل و آلماکل از نقاط دیدنی آن است. وجود راههای ارتباطی جاده ای و ریلی بین گرگان و اینچه برون و قرار گرفتن فرودگاه گرگان در مسیر این راهها باعث شده اشکال مختلف حمل و نقل به راحتی در دسترس قرار گیرد. راه آهن گرگان _ اینچه برون به طول ۸۸ کیلومتر، ایران را به کشورهای ترکمنستان، روسیه، کشورهای مستقل همسود (شوروی سابق) و چین متصل می کند. منطقه آزاد تجاری - صنعتی اینچه برون از زیرساخت های اساسی توسعه و رونق اقتصادی استان بوده که بستری مناسب برای توسعه

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

روابط اقتصادی ایران و به خصوص استان گلستان با کشورهای آسیای میانه و بازار مصرف ۲۰۰ میلیون نفری این کشورها است. استان گلستان زیرساخت های لازم در حوزه جاده، ریلی، دریایی و هوایی جهت توسعه روابط اقتصادی با کشورهای آسیای میانه را دارد و از این منظر، فرصت مناسبی برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی محسوب می شود.

استان گلستان به عنوان یکی از کلیدی ترین مناطق تولید و تجارت با کشورهای حوزه دریای خزر محسوب می شود و از طرفی، محل دائمی نمایشگاه های بین المللی استان گلستان به عنوان مدرن ترین مرکز نمایشگاهی شمال کشور ظرفیت بالقوه ای به لحاظ همکاری با کشورهای منطقه داشته و نیز مزیت و دسترسی ویژه ای به فرودگاه بین المللی گرگان، راه آهن، مرز آبی و ترانزیت جاده ای و شهرک های صنعتی دارد.

شرکت نمایشگاه های بین المللی استان گلستان با توجه به دورنمای اقتصادی استان و براساس چشم انداز برنامه چهارم توسعه کشور، توسط بخش خصوصی تاسیس و با طراحی مدرن ترین سایت نمایشگاهی کشور و بر اساس استانداردهای بین المللی اقدام به اجرای فاز اول نمود.

نمایشگاه بین المللی گرگان، در زمینی با مساحتی بالغ بر ۱۵ هکتار روبروی فرودگاه بین المللی گرگان و در مکانی با دسترسی های مناسب طراحی، ساخته و به بهره برداری رسیده است. قرار گرفتن فرودگاه و نمایشگاه در دو سوی محور ترانزیتی گرگان به اینچه برون و در ضلع روبروی هم، وجود اماکن نمایشگاهی شامل سالن نمایشگاهی به مساحت ۶ هزار متر مربع، فضای باز نمایشگاهی به مساحت ۳۰ هزار متر مربع، ساختمان های اداری، خدمات بانکی، امکانات ارتباطی مناسب و پرسرعت، فضای سخنرانی و نمایش فیلم و... امکان مناسبی جهت تجار، صنعتگران و بازدید کنندگان فراهم آورده است.

۲۲-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

استان گلستان با ۲۰۳۶۷ کیلومتر مربع وسعت، از شمال به جمهوری ترکمنستان، از جنوب به استان سمنان، از غرب به استان مازندران و از شرق به استان خراسان شمالی محدود شده است. بیشتر مناطق استان گلستان آب و هوای معتدل مدیترانه ای دارد ولی جلگه گرگان به لحاظ مجاورت با صحرای ترکمنستان از آب و هوای نیمه بیابانی و گرم برخوردار است. استان گلستان از نظر ناهمواری به سه ناحیه زیر تقسیم می شود:

ناحیه کوهستانی: این ناحیه از ارتفاع ۵۰۰ متری تا بیش از ۳۰۰۰ متر را در بر گرفته و پوشیده از گونه های جنگلی و مرتعی است.

ناحیه کوهپایه ای: این ناحیه شامل تپه های کوچک بادرُفت، تپه ماهورها و بدبومها است که پوشیده از اراضی جنگلی هستند.

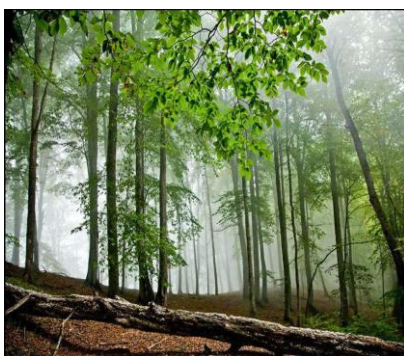
ناحیه جلگه ای و اراضی پست: ارتفاع این ناحیه در حاشیه دریاچه کاسپین و خلیج گرگان پایین تر از سطح دریای آزاد و به تدریج به سمت شرق به ارتفاع افزوده می شود. این منطقه محل استقرار شهرها و اکثر روستاهای استان است. به لحاظ تراکم جمعیت، اراضی کشاورزی، صنایع، دامپروری از اهمیت بسزایی برخوردار است. از مجموع مساحت استان گلستان حدود ۱/۱۲۶/۰۰۰ هکتار را مرتع و ۴۳۰/۰۰۰ هکتار را جنگل تشکیل داده و در مجموع حدود ۷۰ درصد از سطح استان را منابع طبیعی تشکیل می دهد.

پوشش گیاهی

با توجه به موقعیت جغرافیایی و شرایط آب و هوایی و جنس خاکها این استان از پوشش گیاهی متنوعی از قبیل: جنگل انبوه، چمنزار و استپ برخوردار است. مجاورت با دریای خزر و رشته کوه های البرز سبب شده که به تبعیت از آب و هوا در دامنه شمالی البرز از خط ساحلی دریای خزر تا قله مرتفع متناسب با افزایش ارتفاع پوشش گیاهی متنوعی به صورت نوارهای مشخص به وجود آید. ارتفاعات تا کوهپایه ها پوشیده از جنگل های انبوه پهن برگ است. از کوهپایه ها به طرف جلگه هم محصولات زراعتی پوشش گیاهی منطقه را تشکیل می دهد. از حدود شمال گرگانرود تا مرز ترکمنستان نیز بیشتر از گیاهان مراتع استپی پوشیده شده است. در ناحیه جنوبی جنگل های سوزنی برگ ارس و سرخدار بر زیبایی های منطقه افزوده است.

جنگل ها

این جنگل ها از گلوگاه در غرب تا گلی داغ در شرق استان گلستان به طول تقریبی ۲۶۰ کیلومتر امتداد دارد. ۶۰ درصد از این جنگل ها تولیدی و ۴۰ درصد آن نیز مخروطه و مورد حفاظت است. گونه های با ارزشی چون: بلند مازو، راش، توسکا، افرا، آلوکک، بارانک، ملج، نمدار، شیردار، ون، گردو و ... در این جنگل ها وجود دارد. گونه بلند مازو درخت غالب جنگل های شرق استان بوده و گونه های با ارزش و نادری چون: سرخدار، سرونوش و زرین نیز در بین این جنگل ها دیده می شود.

مراعات

مساحت مراعات استان ۱/۱۲۶/۰۰۰ هکتار برآورد شده که شامل ییلاقی در جنوب، جنگل های شمالی و مراعات قشلاقی در دشت گرگان و مراعات در بند است. این مراعات از نظر کیفیت به شرح زیر درجه بندی شده اند:

۱. مراعات خوب که در حدود ۲۲۲/۰۰۰ هکتار بوده و به طور عمده ییلاقی ست و تولید سالیانه آن در هکتار به ۳۵۰ کیلوگرم می رسد.

۲. مراعات متوسط که در حدود ۲۴۵/۰۰۰ هکتار برآورد شده و بیشتر در مناطق قشلاقی واقع است و تولید سالیانه آن در هکتار به ۲۰۰ کیلوگرم می رسد.

۳. مراعات فقیر تا خیلی فقیر که در حدود ۶۵۹/۰۰۰ هکتار از مجموع مراعات استان را تشکیل داده و بیشتر در مناطق قشلاقی واقع است و تولید سالیانه آن در هکتار بالغ بر ۵۰ تا ۱۰۰ کیلوگرم می شود.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

تعداد دام‌های متکی به مراتع حدود ۲/۵۰۰/۰۰۰ واحد دامی با حدود ۷۰۰۰ بهره بردار تعیین شده است. مدت بهره برداری از مراتع قشلاقی منطقه چهار ماه بوده و بهره برداران از مراتع نیز علاوه بر ساکنان بومی از قومیت‌های مختلف از جمله کرد، عشایر شمال خراسان، ترکمن و شاهرودی اند.

آب و هوا و اقلیم

از ۱۳ اقلیم شناخته شده در جهان، استان گلستان دارای ۸ اقلیم معتدل مرطوب، معتدل مدیترانه‌ای، معتدل خشک، معتدل کوهستانی، سرد کوهستانی، خشک سرد، نیمه خشک و خشک می‌باشد. متوسط بارندگی سالیانه ۴۷۰ میلیمتر و پتانسیل آب سطحی و زیرزمینی میزان ۲۴۸۵ میلیون مترمکعب است. این استان از نظر ناهمواری به سه ناحیه کوهستانی، کوهپایه‌ای و جلگه‌ای تقسیم می‌شود. از نظر توپوگرافی: ۲۱- متر تا ۳۹۴۵ متر ارتفاعات کوه شاهوار، دارای منظرهای زیبا همچون کوهستانی، جلگه‌ای، ساحلی، بیابانی، جنگلی، مرتعی و تالاب‌های متعدد با قابلیت‌های گسترده اکوتوریستی است.

بخشی از رشته کوه البرز شرقی از غرب به سوی شرق استان کشیده شده که گرایش زیادی به سوی شمال شرقی دارد و رفته رفته از بلندی کوه‌های آن کاسته می‌شود. شاهوار با بلندی ۳۹۴۵ متر از سطح دریا، که بلندترین قله استان است، در جنوب غربی استان جای دارد. در پایه این بلندی‌ها، به ویژه در جنوب و شرق استان، کوهپایه‌هایی از رسوب‌های دانه ریز و دانه درشت دیده می‌شود که سفره‌های آب زیرزمینی فراوانی را در خود دارند و به صورت چاه و قنات از آن‌ها بهره‌برداری می‌شود. بخش زیادی از پهنه استان گلستان به صورت جلگه‌است.

در بخش جلگه‌ای دو گونه آب و هوا دیده می‌شود. بیش از ۲/۳ این جلگه آب و هوای خشک و نیمه خشک دارد که هر چه به سوی شمال و مرز ترکمنستان نزدیک می‌شویم بر خشکی آن افزوده می‌شود. ۱/۳ دیگر، که مانند نواری سبز بین بخش کوهستانی در جنوب و بخش خشک و نیمه‌خشک در شمال جای گرفته‌است، آب و هوای معتدلی دارد و از نظر کشاورزی بسیار پر بارده است. بیش تر شهرها و روستاهای استان نیز در این ناحیه سرسبز جای گرفته‌اند. دو توده هوا در تعیین آب و هوای استان نقش مهمی دارند. توده شمالی از سبیری به استان وارد می‌شود و طی پاییز و زمستان با ریزش برف در بلندی‌های جنوبی و باران در کوه‌پایه‌ها و نوار معتدل میانی همراه می‌شود.

توده دیگر، توده غربی از اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه سرچشمه می‌گیرد و در زمستان به بارندگی و در تابستان به افزایش رطوبت و شرجی شدن هوای استان می‌انجامد. بنابراین، بیش‌ترین بارندگی در ماه‌های زمستان و کم‌ترین آن در ماه‌های تابستان دیده می‌شود. با این همه، نیمه شمالی استان، بخش نیمه‌خشک و خشک، از کم‌ترین بارندگی بهره‌مند است و به دلیل تبخیر زیاد آب، زمین‌های شور و کم‌بارده نیز بسیار دارد.

میزان بارندگی در استان گلستان هر چند از دو استان شمالی مازندران و گیلان کم‌تر است، اما نسبت به استان‌های دیگر بسیار بهتر است و میانگین بارش سالانه آن ۳ برابر میانگین بارش سالانه کشور است. مجموع حجم آب‌های سطحی و زیرزمینی استان بیش از ۲۴۰۰ میلیون متر مکعب است که ۵۲ درصد آن را آب‌های سطحی و ۴۸ درصد آن را آب‌های

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

زیرزمینی تشکیل می‌دهند. آب‌ها سطحی در بیش از ۴۰ شاخه رود جاری هستند که بیش تر آن‌ها از جنوب به شمال و از شرق به غرب جریان دارند. رود اترک، گرگان‌رود و رود قره‌سو، سه رود مهم استان گلستان هستند.

گلستان نام جدید سرزمین تاریخی است که در طول تاریخ و تا سده هفتم هجری به نام ایالت گرگان و از آن پس تا آغاز سده دهم به نام استرآباد و در نوشته‌های دوران اولیه اسلامی به نام (جرجان) و از اسفند ۱۳۱۶ گرگان نامیده شده‌است. این استان تا سال ۱۳۷۶ بخشی از استان مازندران بود، اما در آن سال به صورت استانی مستقل درآمد و شهرستان گرگان به عنوان مرکز آن برگزیده شد. بیش تر شهرهای کنونی استان از دیرینگی چندانی برخوردار نیستند و از بزرگ شدن روستاها به وجود آمده‌اند و به عبارتی روستا شهر به شمار می‌آیند. با این همه، شهرهای گرگان و گنبد کاووس ریشه در تاریخ دارند. روستاهای استان گلستان به صورت متمرکز و نزدیک به هم هستند. این روستاها در راستای جاده‌ها و رودها به صورت طولی و در بخش‌های کوهستانی به صورت پله‌ای هستند.

پیشینه تاریخی این سرزمین به ۷ هزار سال پیش و در غار کیارام واقع در روستای (فرنگ) بخش گالیکش به دوران پارینه سنگی بر می‌گردد. پژوهش‌های تازه نشان داده‌است که منطقه‌ی گرگان از ۶ هزار سال پیش تمدن پیش از آریایی‌ها را در خود جای داده بوده‌است. کهن‌ترین آثار دوره‌ی نوسنگی ایران از غار کمر بند و غار هیتو در نزدیکی بهشهر پیدا شده‌است. این آثار از آشنایی مردمان آن زمان به سفالگری، هنر بافتن، اهلی کردن جانورانی مانند بز کوهی و ساخت ابزارهای سنگی صیقلی حکایت دارد. کاوش‌های تورنگ‌تپه، در نزدیکی گرگان، نیز نشان داده‌است که این منطقه دارای روستاهای پر جمعیت، سفالگری انبوه و شبکه‌ی آبیاری کشاورزی بوده‌است و دیرینگی آن دست کم به اندازه‌ی شهر سوخته در سیستان است. نام این سرزمین در سنگ نوشته‌های هخامنشی، از جمله سنگ نوشته‌ی داریوش در بیستون، به صورت ورگانه و در نوشته‌های پهلوی به صورت گورکان آمده‌است. تاریخ‌نگاران یونانی از آن با نام هیرکانی یاد کرده‌اند. پدر داریوش هخامنشی زمانی فرمان‌روای این منطقه بوده‌است. اسب سواران گرگانی همواره مورد توجه هخامنشی‌ها بودند و داریوش برخی از گرگانی‌های دلاور را در سپاه جاویدان وارد کرد. می‌گویند شهر باستانی استرآباد را خشایارشا به یادبود زن یهودی خود، که او را استر (ستاره) نام نهاده بود، ساخت. در زمان اردوان دوم اشکانی (۱۲۸-۱۲۴ پیش از میلاد) هیرکانی و کارمانیا (کرمان) زیر فرمان خاندان گودرز بود و جانشینان گودرز تا سده‌ی دوم پس از میلاد به طور مستقل آن را اداره کردند.

این سرزمین خوش آب و هوا از آرامشگاه‌های بهاری و تابستانی شاهان اشکانی بود. در همین دوران بود که ساختن دیوار بزرگ گرگان، که نابه جا به سد سکندر شناخته می‌شود، آغاز شد تا از یورش هون‌ها به خاک ایران جلوگیری کند. کار ساختن این دیوار، که درازای آن را از ۱۵۵ تا ۱۷۰ و گاهی ۳۰۰ کیلومتر نوشته‌اند، در دوره‌ی ساسانی نیز پیگیری شد و می‌گویند که انوشیروان به بازسازی آن فرمان داد.

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

در همین دوره‌ی ساسانی بناهای محکمی در مرز و در جای جای منطقه برای پایداری در برابر یورشگران ساخته شد. پس از برآمدن اسلام، این منطقه به سال ۳۵ قمری خراجگزار عرب‌های مسلمان شد. در روزگار سلیمان بن عبدالملک، یزید بن مهلب ولایت گرگان را به سال ۹۸ قمری فتح کرد و شهر جرجان از آن پس کرسی ولایت جرجان شد. این شهر در سده‌ی ۳ و ۴ هجری بسیار آباد شد و در روزگار فرمان‌روایی‌های مستقل ایرانیان به زیر فرمان ساسانیان درآمد. سپس گاهی در دست آل بویه و گاهی سامانیان بود تا این که آل‌زیار بر آن جا دست یافتند و به آبادی آن کوشیدند. (توجه داشته باشید شهر جرجان در یورش مغول‌ها ویران شد و شهر کنونی گرگان، زمانی استرآباد نامیده می‌شد.

خاندان آل‌زیار شناخته شده‌ترین فرمان‌روایان این منطقه هستند که از آغاز سده‌ی چهارم (۳۱۶ قمری) تا میانه‌ی سده‌ی پنجم (۴۳۵ یا ۴۴۱ قمری) در منطقه‌ی گرگان، طبرستان و گیلان فرمانروایی کردند و گاهی تار، اصفهان، همدان و دینور را نیز در فرمان خود داشتند. مرداویج، بنیان‌گذار این دودمان، ریشه‌ی خود را به شاهان گذشته‌ی ایران می‌رساند و در سر داشت بغداد را به چنگ آورد و پادشاهی ایرانیان را بار دیگر بنیان گذارد. با این همه، نه تنها او بلکه فرمان‌روایان پس از او نیز نتوانستند به چنین آرزوهای بزرگی دست پیدا کنند و سلجوقیان به فرمانروایی آن‌ها پایان دادند. قابوس بن وشمگیر، شناخته شده‌ترین فرمان‌روایان آل‌زیار است که آوازه‌ی دانش دوستی اش باعث شده بود بزرگانی، چون ابوریحان بیرونی و ابن سینا به سوی گرگان بروند.

بیرونی برخی از پژوهش‌های خود را در پیرامون شهر گرگان انجام داد و نخستین کتاب مهم خود، به نام آثار الباقیه عن قرون الخالیه، را به نام قابوس نوشت. از خود قابوس کتابی با نام قابوس‌نامه برجای مانده‌است که از آثار ادبی و اخلاقی مهم ایران به شمار می‌آید. بنای برج قابوس، در شهر گنبد کاووس نیز به فرمان او ساخته شده‌است که بزرگ‌ترین بنای آجری جهان به شمار می‌آید.

صدها تپه و محوطه‌های باستانی و اشیاء کشف شده از آنها و نتایج کاوش‌های باستانشناسی گواه فرهنگ و تمدن ۷۰۰۰ ساله در استان می‌باشد. از بناهای بسیار با ارزش تاریخی کشور دیوار تاریخی گرگان (سومین دیوار دفاعی دنیا به طول تقریبی ۲۰۰ کیلومتر)، گنبد قابوس بلندترین برج آجری دنیا (ثبت در میراث جهانی یونسکو) و برج رادکان با قدمتی ۱۰۰۰ ساله را می‌توان نام برد. وجود پارک ملی گلستان به عنوان یکی از ۵۰ ذخیره‌گاه زیست محیطی کره زمین در فهرست میراث جهانی یونسکو نشان از اهمیت بالای این پارک برای ادامه‌ی حیات بشر دارد. یکی از ویژگی‌های بارز استان گلستان حضور اقوام گوناگون ایرانی در استان و زندگی در کنار همدیگر است. تمام این ویژگی‌های خاص سبب شده است تا گلستان نگارستان ایران نامیده شود. در کنار کشاورزی که محور اصلی فعالیتهای اقتصادی مردم این استان است، دامداری، شیلات و صنایع تبدیلی و صنایع دستی نیز از رونق خاصی برخوردار است. از محصولات عمده کشاورزی منطقه می‌توان گندم، پنبه، دانه‌های روغنی، غلات، توتون، برنج و... را نام برد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

استان گلستان به علت دارا بودن مناظر بدیع و چشم اندازهای طبیعی و خیره کننده از جایگاه ویژه ای در صنعت گردشگری برخوردار است و سرشار از عنایات و نعمت خداوندی است به نحوی که در هر فصل از سال چهار فصل را می توان مشاهده کرد. بدلیل شرایط مساعد اقلیمی و زیست محیطی آن از دوران پیش از تاریخ، و دوران اسلامی به عنوان یکی از استقرارگاه های بشری مورد توجه بوده است. در دوران هخامنشی و اشکانیان به نام هیرکانیا از معروف ترین و آبادترین ایالات در شمال ایران بوده و در دوران اسلامی نقش مهمی در شکوفایی و تمدن ایران اسلامی داشته، به طوری که دانشمندان و شاعران بزرگی را پرورانده است.

استان گلستان به دلیل تنوع جغرافیایی و قدمت تاریخی دارای جاذبه های گردشگری متعددی مانند برج های تاریخی، مدارس و تکایای باستانی، مقبره مشاهیر، تپه های باستانی عمارت ها و کاخ های قدیمی و غارها و کاروانسراها و حمام های کهن و پارک های زیبای جنگلی از جمله پارک ملی گلستان، آبشارها، چشمه سارها، ذخیره گاه های جنگلی و تالاب های بین المللی، گل فشان ها، دهکده های بیلاقی و شبه جزیره آشوراده می باشد. همچنین وجود آئین ها و مراسم گوناگون و آداب و موسیقی فرهنگ قومیت های ساکن و صنایع دستی و سوغات محلی و بازارهای هفتگی و مرزی از عوامل جذب مسافران در این استان است.

موقعیت منحصر به فرد استان گلستان

این استان چهار مبداء ورود و خروج کالا از مرزهای دریائی، زمینی، ریلی و هوائی را در اختیار دارد. مهمترین مسیر ریلی که کشورهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری قزاقستان، جمهوری ترکمنستان، روسیه و چین را بهم مرتبط میسازد در منطقه اینچه برون گلستان قرار دارد.

بندر تجاری:

یکی از زیر ساخت های اساسی در مناطق آزاد وجود بندر میباشد که استان گلستان با دارا بودن سواحل دریای خزر، جهت استفاده از ظرفیت عظیم این دریا، از جمله برنامه های بسیار مهم، ساخت بندر تجاری با مشارکت خصوصی شامل پایانه تخلیه و بارگیری کالاهای تجاری و صنعتی انبارهای مکانیزه، پایانه غلات، پایانه مسافربری، پایانه نفتی جهت سوآپ و ترانزیت مواد نفتی و پالایشگاه می باشد.

پایانه صادراتی:

ترانزیت غلات قزاقستان به خلیج فارس، افزایش امنیت غذایی کشور، توسعه کشت فراسرزمینی که موجب کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی و صرفه جوئی ارزی می گردد. گوشه ای از مزایای ایجاد پایانه صادراتی میباشد و با ایجاد سیلوهای ذخیره سازی وزیر ساخت های تخلیه و بارگیری غلات در کنار مرز ورودی، بستر لازم را برای استفاده از حداکثر ظرفیت ۳۲ کارخانه آرد سازی موجود در استان گلستان فراهم می نماید و با فرآوری گندم صادرات آرد به کشورهای افغانستان، پاکستان، عراق و برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس انجام و تامین نیاز داخلی نیز تضمین میشود. در نهایت

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

صنایع فرآوری و پائین دستی شکل میگیرد. در کنار این مزیت ها فعالیت کریدور حمل و نقل ریلی و جاده ای با کارکردهای ترانزیتی، ترانشیپی و سوآپ به جنوب کشور و خلیج فارس و ذخیره سازی کالاها و مواد نفتی از برنامه های اساسی میباشد.

یکی از ضروریات منطقه آزاد احداث ابنیه از جمله فضای اداری - پشتیبانی و خدماتی و همچنین ایجاد مراکز بازرگانی جهت احداث مراکز خرید و ارائه خدمات به مسافران و مراجعان میباشد که در کنار این سایت در مجموع در مساحتی بالغ بر ۲ هزار هکتار ایجاد خواهد شد.

صنایع و معادن

وضعیت صنعتی:

استان گلستان دارای ۹۱۰ واحد صنعتی است که در زمینه صنایع تبدیلی کشاورزی، فولاد، لوازم پزشکی، سلولزی، مواد غذایی، خودرو، سیمان، معدنی، لبنیات، صنایع ساختمانی، قیر، سورتینگ و بسته بندی، کود آلی، دارو، رنگ، آرد و نان و... فعالیت دارند و علاوه بر تامین نیازهای داخلی بخشی از تولیدات خود را صادر می کنند. همچنین ۱۳ شهرک صنعتی و ۹ ناحیه صنعتی در گلستان وجود دارد که ۶۷۰ واحد تولیدی استان در آنها مستقر هستند. از ۲ هزار و ۵۰۰ هکتار وسعت این شهرکها ۱۲۰۰ هکتار آماده واگذاری است.

وضعیت معدنی:

این استان دارای ۳۱ معدن فعال می باشد. کوههای این منطقه مملو از منابع معدنی شامل ذغال سنگ، خاک نسوز، سنگ آهک، ید، کربنات کلسیم و... با پتانسیل ذخیره ای ۸۰ میلیون تن مواد کانی می باشد. گلستان تنها تولید کننده ید در ایران و منطقه است و بیش از ۵۰ درصد تولیدات خود را صادر می کند.

وضعیت کشاورزی:

کل سطح زیر کشت: ۶۱۰ هزار هکتار

سطح زیر کشت اراضی آبی: ۳۱۱ هزار هکتار

سطح زیر کشت اراضی دیم: ۲۹۹ هزار هکتار

میزان تولید محصولات کشاورزی: ۳/۸ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی در سال است.

مهمترین تولیدات زراعی استان شامل: گندم، جو، پنبه، کلزا، سویا، توتون، برنج، سیب زمینی، سیفی جات و تره بار می شود.

تولیدات باغی استان از سطح ۳۶ هزار هکتار باغات بوده که تولیدات آن شامل مرکبات، هلو، آلو، زیتون، کیوی، سیب، گلابی، گیلاس، خرما و... می باشد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در استان گلستان بیش از ۳/۸ میلیون واحد دامی مستقر است که از این طریق بیش از ۳۹۵ هزار تن شیر و ۳۶ هزار تن گوشت قرمز بدست می آید و در ۷۴۲ واحد مرغداری استان سالانه ۱۵۳ هزار تن گوشت مرغ و ۲۸ هزار تن تخم مرغ تولید میشود. گلستان ۷۵۱ تن عسل نیز در سال تولید می کند.

در ۳۴۶ واحد پرورش ماهیان گرمابی و سردآبی سالانه ۱۸ هزار تن ماهی تولید میشود و حدود ۱۰۰۰ تن ماهی نیز در سال از دریا صید میگردد. همچنین استان گلستان دارای بزرگترین سایت پرورش میگو در کشور است که فاز اول با راه اندازی ۱۰۰۰ هکتار با تولید ۱۳۵۰ تن میگو به بهره برداری رسیده است. ظرفیت نهائی این سایت ۲۸ هزار هکتار می باشد که با راه اندازی کامل آن تولید میگو به بیش از ۵۰ هزار تن خواهد رسید. در حال حاضر نیمی از میگوی تولیدی استان گلستان صادر میشود.

همچنین در ۳ مرکز تکثیر و پرورش سالانه ۸۰ میلیون قطعه بچه ماهی خاویاری و استخوانی تولید و در دریای خزر و آب بندانها رهاسازی می شود. تولید ۸ هزار تن ماهی در قفس در بستر دریا و ۴۰۰ تن خاویار و ۸ هزار تن گوشت ماهیان خاویاری نیز از برنامه های در دست اقدام شیلات گلستان است.

ضمناً یکی از فعال ترین مراکز تحقیقات کشاورزی کشور در گرگان مستقر است که بر روی ۹۰ نوع محصول زراعی و باغی تحقیق و هر سال بطور متوسط ۲ رقم بذر جدید به کشاورزی معرفی می کند. استقرار موسسه تحقیقات پنبه کشور در گرگان هم از دیگر ظرفیتهای کشاورزی گلستان است. در این استان همچنین ۲ مرکز تولید ملکه زنبور عسل و ۴ مرکز تولید حشرات مفید جهت مبارزه بیولوژیک با آفات فعالیت دارد.

وضعیت منابع آب

استان گلستان سه رود مهم بنامهای گرگان رود، اترک و قره سو دارد که از ۲۴ رودخانه فرعی تشکیل شده اند.

کل پتانسیل آب استان: ۲ میلیارد و ۴۸۵ میلیون متر مکعب می باشد.

آب زیر زمینی: یک میلیارد و ۲۵۰ میلیون متر مکعب

آب سطحی: یک میلیارد و ۲۳۵ میلیون متر مکعب

استان گلستان دارای ۱۴ سد خاکی با ظرفیت ۳۰۰ میلیون متر مکعب است که از طریق آنها آب مورد نیاز ۳۹ هزار هکتار از اراضی تامین می شود. ۲ سد با ظرفیت ۲۰۰ میلیون متر مکعب هم در دست احداث است. همچنین در این استان ۱۳۵ آب بندان وجود دارد.

متوسط بارندگی در استان گلستان ۴۵۰ میلیمتر است.

جاذبه های گردشگری

پارکهای جنگلی:

پارک ملی گلستان (نهمین ذخیره گاه زیست کره با ۹۲ هزار هکتار وسعت دارای ۱۶۶۰ گونه گیاهی و ۴۳۰ گونه جانوری)، پارک جنگلی قرق، پارک جنگلی ناهارخوران، پارک جنگلی دلدن، پارک جنگلی کردکوی، پارک جنگلی انگدره، پارک جنگلی شبنم نوده آزاد شهر، پارک جنگلی تنگه مینودشت، پارک جنگلی انجیر چشمه رامیان، جنگل رنگو، شصت کلاته، توسکستان و...

آبشارها و تالابهای بین المللی:

گلستان دارای ۱۹ آبشار دیدنی است که میتوان از آبشارهای کبودوال، لوه، آق سو، شیر آباد، کردکوی، زاو، پنبه، زیارت و چلی نام برد که در کشور منحصر بفرد هستند. همچنین تالاب های بین المللی آلاگل، آجی گل، آلماکل و گمیشان (با ۲۶ هزار هکتار وسعت) که محل زندگی پرندگان مهاجر است از نقاط دیدنی شمال گلستان بشمار میرود ضمناً ۱۰۴ کیلومتر سواحل زیبای خزر نیز از جلوه های گردشگری این استان است.

بناهای تاریخی

استان گلستان قدمتی هشت هزارساله دارد وجود یکهزار و ۵۳۰ اثر تاریخی این استان را به یکی از جذاب ترین استانهای کشور در زمینه گردشگری تبدیل کرده است. وجود اقوام مختلف با آداب و رسوم متنوع و ۳۷ روستای هدف گردشگری، جذابیت استان گلستان را دو چندان کرده است.

برج قابوس

بلندترین بنای آجری تاریخی جهان با بیش از یک هزار و پنجاه سال قدمت که به ثبت جهانی رسیده است، در شهر گنبد کاوس قرار دارد.

میل رادکان

بنائی تاریخی از سده چهارم هجری قمری که در ارتفاعات کردکوی واقع شده است.

مدرسه عمادیه

قدمت آن مربوط به عهد صفویه است و در شهر گرگان قرار گرفته است.

دیوار دفاعی گرگان (دیوار اسکندر یا دیوار سرخ)

به طول دویست کیلومتر از سواحل خزر در شمال گلستان تا ارتفاعات پارک ملی گلستان در شرق این استان کشیده شده است و بعد از دیوار چین طولانی ترین دیوار دفاعی جهان بشمار میرود که در دوره ساسانیان احداث شده است . (۴۲۹ تا ۶۱۵ میلادی)

موزه گرگان

این موزه در سال ۱۳۴۳ ساخته شده و در حال حاضر ۱۵۲ قلم اشیاء باستانی را در خود جای داده است.

مسجد جامع گرگان

در دوره سلجوقیان بنا شده است و در مرکز شهر گرگان قرار دارد.

آرامگاه مختومقلی

مختومقلی فراغی شاعر نامی مسلمان ترکمن است که بین سالهای ۱۱۳۷ تا ۱۱۹۸ هجری قمری (۱۷۶۸ تا ۱۸۲۹ میلادی) در استان گلستان می زیسته و آرامگاه وی در روستای آق تقای در شمال این استان واقع است وجود بیش از ۳۰ زیارتگاه و بقعه متبر که در استان گلستان از دیگر ظرفیتهای گردشگری مذهبی این استان بشمار می رود.

وجود میادین سوارکاری در شهرستانهای گنبد، بندر ترکمن و آق قلا که همواره هزاران نفر از مشتاقان به مسابقات اسب دوانی از آنها دیدن می کنند، یکی دیگر از جلوه های گردشگری استان گلستان است.

شهر تاریخی جرجان

این شهر که از شهرهای مهم فرهنگی و اقتصادی در دوره ساسانیان و دوران اسلامی بوده است در کنار شهر گنبد کاوس فعلی قرار دارد. این شهر بلحاظ علمی و معماری پیشتاز بوده و آثاری از نخستین کارگاههای شیشه گری ایران و اولین فاضلاب پیشرفته شهری در آن یافت شده است.

صنایع دستی

بدلیل وجود اقوام مختلف صنایع دستی استان گلستان از تنوع بسیاری برخوردار است. در حال حاضر ۴۳ نوع صنایع دستی در استان گلستان تولید میشود که حاصل تجربه هزاران ساله اقوام ایرانی است.

وضعیت بهداشت و درمان

استان گلستان دارای ۲۶ مرکز درمانی و پزشکی فوق تخصصی داخلی، قلب، زنان، کودکان، چشم پزشکی، زیبایی، پوست، اورولوژی، غدد، مغز و اعصاب و... که می توانند خدمات گسترده ای را در حوزه توریسم درمانی ارائه کنند. ضمناً تنها مرکز تحقیقات گوارش کشور هم در استان گلستان مستقر است که خدمات ویژه ای ارائه می نماید.

شهرک متالوژی:

ایجاد شهرک متالوژی در مساحتی قریب به ۵ هزار هکتار شامل:

تولید فولاد سالانه به میزان پنج میلیون تن با سرمایه گذاری شصت هزار میلیارد ریال

تولید آلومینا از بوکسیت سالانه دویست هزار تن، با سرمایه گذاری هفت هزار میلیارد ریال

تولید مس، روی و سرب (فلزات رنگین) سالانه دویست هزار تن با سرمایه گذاری دوازده هزار میلیارد ریال

و تولید فروآلیاژها (منگنز، کرومیت و سیلیس) سالانه یکصد هزار تن، با سرمایه گذاری سه هزار میلیارد ریال است

پیش بینی میشود که این حجم تولید سالانه نیاز به ده میلیون تن مواد معدنی دارد که از طریق خط آهن انتقال می یابد که موجب ایجاد دهها واحد صنعتی بزرگ و کوچک بالادستی و پائین دستی صنایع متالوژی در این محدوده خواهد شد.

در بخشی از این شهرک با حفظ حریم از منظر زیست محیطی، احداث صنایع تبدیلی مرتبط با مزیت های رقابتی استان و نیاز سرمایه گذاران داخلی و خارجی از جمله: نساجی، مواد غذایی، تولید محصولات گلخانه ای احداث خواهد شد.

شهرک پترو پالایش:

انبوه منابع نفت و گاز در حاشیه دریای خزر و عدم دسترسی مناسب به بازارهای جهانی مشکلاتی را برای برخی از کشورهای حاشیه دریای خزر بوجود آورده که بمنظور استفاده بهینه از این موقعیت، انتقال نفت سایر کشورهای حاشیه دریای خزر از طریق دریا به بندر خواجه نفس با هدف خرید یا سوآپ عبور دو خط لوله گاز وجود ذخایر مناسب نفت و گاز در استان گلستان، ساخت و استقرار پالایشگاه نفت با تولید روزانه ۱۰ هزار بشکه فرآورده های نفتی (بنزین، گازوئیل،

نفت سفید) و صنایع پائین دستی، احداث واحد GTTP برای تولید پروپیلن ها استقرار این صنایع در محدوده ای به مساحت ۵ هزار هکتار برنامه ریزی شده است.

مزیت های دیگر استان گلستان

☑ استقرار سرکنسولگری قزاقستان در گرگان

☑ وجود اتاق بازرگانی، صنایع، معادن، کشاورزی گرگان (از سال ۱۳۱۱) و همچنین اتاق تعاون و تشکلهای بازرگانی بعنوان متولیان بخش خصوصی امور تجاری و اقتصادی که در ارتباط با ارگانهای ذیربط دولتی موجبات توسعه و پیشبرد امور مربوطه می باشند.

☑ وجود پایانه های صادراتی گرگان _ گنبد و بنادر چند منظوره ترکمن، خواجه نفس و اسکله بندرگز

☑ وجود ۱۲ تعاونی مرزنشینان در مراوه تپه، اینچه برون، گمیشان و بندرگز

☑ وجود ۲۸ مرکز آموزش عالی با یکصد هزار دانشجو در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری

☑ وجود ۱۲ مرکز آموزش فنی و حرفه ای

☑ وجود کارخانه سیمان در استان گلستان

☑ وجود تنها کارخانه ید ایران در استان گلستان

☑ وجود ۳۲ کارخانه آرد

☑ وجود کارخانجات صنایع بهداشتی

☑ وجود کارخانجات صنایع ساختمان

☑ وجود کارخانجات صنایع مواد غذایی

☑ وجود صنایع فراوری محصولات دریایی

☑ وجود صنایع بسته بندی و سورتینگ و سردخانه

☑ وجود بزرگترین کشتارگاه صنعتی دامی کشور و کشتارگاههای صنعتی مرغ

☑ وجود کارخانجات خوراک دام و طیور

۲۲-۴- چالش ها و محدودیت ها

- وجود فرودگاه ساری در فاصله ۱۱۰ کیلومتری و تداخل بازار و رقابت در توسعه مسیرهای پروازی

- محدودیت ناوگان شرکت های هواپیمایی و عدم امکان تامین تقاضای پروازی مردم استان

- عدم وجود سیستم حمل و نقل ترکیبی در استان و استفاده و اتصال حمل و نقل هوایی به ریلی
- عدم همسوئی دانش و تجربه با وضعیت صنعت در کشور
- عدم پایبندی شرکت های هواپیمائی به پرداخت تعهدات مالی
- رقابتی بودن نرخ خدمات ناوبری در کشورهای مجاور و عدم وجود قدرت چانه زنی برای مدیران فرودگاهی به علت منع قانونی
- عدم پیاده سازی سیستم های نوین پردازش اطلاعات بار و مسافر جهت پاسخگویی به نیازهای ذینفعان، مسافران و ایرلاین ها
- عدم وجود بستر مناسب و زیر ساخت کافی جهت ارائه خدمات الکترونیکی به مسافران و مشتریان فرودگاهی در راستای هوشمندسازی فرودگاه

۲۲-۵- اسناد موجود

- طرح جامع مصوب فرودگاه
- طرح کسب و کار فرودگاه

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا:

"قرارداد احداث سوله خدمات چتربازی و مجتمع پذیرایی _ اقامتی در فرودگاه کلاله به روش ساخت، بهره برداری و انتقال B.O.T"

۲۲-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۳،۱۶۹	۲۲۴	۳،۳۹۳	۲۲۰،۴۸۱	۴۶،۹۹۶	۲۶۷،۴۷۷	۱،۴۶۹	۸۴۸	۲،۳۱۷
۱۳۹۱	۲،۶۹۰	۲۲۰	۲،۹۱۰	۱۹۰،۶۴۸	۴۷،۷۶۸	۲۳۸،۴۱۶	۱،۱۵۸	۸۸۹	۲،۰۴۷
۱۳۹۲	۲،۵۴۴	۱۲۴	۲،۶۶۸	۱۶۷،۶۱۰	۲۷،۹۹۷	۱۹۵،۶۰۷	۱،۰۰۴	۵۱۶	۱،۵۲۰
۱۳۹۳	۲،۰۸۲	۱۷۴	۲،۲۵۶	۱۴۸،۷۱۸	۴۲،۶۳۹	۱۹۱،۳۵۷	۹۲۷	۸۳۸	۱،۷۶۵
۱۳۹۴	۲،۲۱۳	۶۰	۲،۲۷۳	۱۵۲،۸۹۲	۸،۹۱۳	۱۶۱،۸۰۵	۹۳۴	۱۹۴	۱،۱۲۸
۱۳۹۵	۲،۶۳۱	۱۱۵	۲،۷۴۶	۲۰۷،۱۵۰	۱۷،۱۱۲	۲۲۴،۲۶۲	۱،۳۰۷	۱۹۱	۱،۴۹۷
۱۳۹۶	۳،۸۹۸	۱۷۵	۴،۰۷۳	۲۶۸،۱۹۵	۲۶،۸۱۳	۲۹۵،۰۰۸	۱،۷۳۴	۴۳۷	۲،۱۷۱
۱۳۹۷	۳،۰۳۱	۷۴	۳،۱۰۵	۱۷۱،۷۴۸	۱۰،۷۱۶	۱۸۲،۴۶۴	۱،۱۳۰	۲۸۱	۱،۴۱۱
۱۳۹۸	۲،۶۱۲	۶۴	۲،۶۷۶	۱۷۳،۰۴۹	۷،۹۵۰	۱۸۰،۹۹۹	۱،۱۴۰	۲۱۶	۱،۳۵۶

۱،۱۸۲	۰	۱،۱۸۲	۱۵۳،۴۰۶	۰	۱۵۳،۴۰۶	۲،۸۰۲	۰	۲،۸۰۲	۱۳۹۹
۱،۵۰۹	۴۲	۱،۴۶۸	۱۸۱،۳۱۴	۱،۵۷۷	۱۷۹،۷۳۷	۳،۳۴۸	۲۶	۳،۳۲۲	۱۴۰۰
۱،۵۴۰	۲۰۷	۱،۳۳۳	۱۸۰،۸۴۸	۱۰،۲۰۲	۱۷۰،۶۴۶	۲،۸۸۰	۱۵۲	۲،۷۲۸	۱۴۰۱
۱،۶۶۲	۲۸۵	۱،۳۷۷	۱۸۴،۶۵۷	۱۱،۵۰۳	۱۷۳،۱۵۴	۲،۳۳۷	۱۱۴	۲،۲۲۳	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی) (۳ سال گذشته)

مقاصد پروازی:

◀ پروازهای داخلی: تهران، مشهد، زاهدان، زابل، شیراز، چابهار، عسلویه

◀ پروازهای خارجی: مدینه، جدّه، اکتائو، بغداد

ایرلاینهای فعال:

۱- شرکت هواپیمائی جمهوری اسلامی ایران (هما) ۲- شرکت هواپیمائی آسمان ۳- شرکت هواپیمائی کیش

۴- شرکت هواپیمائی قشم ۵- شرکت هواپیمائی پویا ۶- شرکت هواپیمائی پارس

درآمد هوانوردی و غیر هوانوردی فرودگاه (۵ سال گذشته)

۲۲-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
کلاله	هتل فرودگاهی	۲،۰۰۰،۰۰۰	۵۰۰۰	۲۰۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵٪۳۰
گرگان	هتل (۴ ستاره)	۵،۰۰۰،۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵٪۳۰
	مرکز تفریحی و سرگرمی - گرگان	۷۵۰،۰۰۰	۲۰۰۰۰	۵۰۰۰	BOT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵٪۳۰

۲۳- فرودگاههای استان مازندران

۲۳-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاههای استان مازندران

رشته اصلی سلسله جبال البرز مانند سدی در جنوب مازندران کشیده شده و مانع ورود رطوبت دریای خزر به نواحی مرکزی ایران می گردد. همین توقف اجباری رطوبت در دامنه های شمالی البرز، بارندگیهای فراوانی را ایجاد می کند که با توجه به جهت وزش باد، ناهمواریها، دوری و نزدیکی به دریا و عرض جغرافیایی، دو نوع آب و هوای معتدل و مرطوب جلگهای و آب و هوای کوهستانی، قابل تشخیص می باشد. استان مازندران با مساحتی حدود ۲۳۷۵۶/۴ کیلومترمربع، ۱/۴۶ درصد مساحت کشور را در برمی گیرد. این استان بین ۲۵۱ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۰ دقیقه طول شرقی واقع شده است. حد شمالی آن دریای خزر، حد جنوبی آن استانهای تهران و سمنان، حد غربی آن استان گیلان و حد شرقی آن استان گلستان می باشد.

جمعیت شناسی استان

نرخ رشد متوسط جمعیت استان مازندران طی دهه ۱۳۶۵-۷۵ برابر با ۱/۳۵ درصد بوده که در مقایسه با نرخ ۱/۹۶ درصدی کشور در این دوره در سطح پایین تری قرار دارد. در دهه ۱۳۷۵-۸۵ نیز نرخ رشد جمعیتی کشور به طور متوسط ۱/۶۲ درصد در هر سال بیان شده که در مقایسه با نرخ رشد جمعیتی استان به میزان ۱/۱۷ درصد در هر سال حکایت از کمتر بودن نرخ رشد جمعیت استان مازندران در مقایسه با متوسط کشور دارد اما باید به این نکته اشاره نمود علیرغم کاهش نرخ جمعیتی کل کشور در بازه سالهای، ۱۳۹۰-۹۵ نرخ رشد استان مازندران نسبت به مدت زمان مشابه افزایش داشته و در سطح بالاتری از متوسط کشور قرار گرفته است. استان مازندران با مساحت ۲۳۷۵۶/۴ کیلومترمربع و جمعیت ۳۲۸۳۵۸۲ نفر در آخرین سرشماری نفوس و مسکن سال، ۱۳۹۵ دارای تراکم نسبی در حدود ۱۳۸/۲ نفر در کیلومترمربع می باشد.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

ساری:

فرودگاه ساری در سال ۱۳۲۶ در منطقه کشاورزی با اهداف کشاورزی تاسیس گردید و با گذشت زمان مساحت فرودگاه به ۱۴۰ هکتار رسید و با کمترین امکانات در سال ۱۳۵۰ بعد از نصب دستگاه NDB پروازی در مسیر تهران-ساری-تهران توسط شرکت هواپیمایی پارس ایر انجام شد و در بین سالهای ۶۹ تا ۷۶ پرواز شرکتهای هواپیمایی مختلف از جمله ایران ایر / ایران ایر تور / آسمان / ساها در این فرودگاه برقرار

بوده و سال ۷۶ طول بانند افزایش داده شد و در سال ۸۶ دستگاه DVOD نصب گردید اکنون فرودگاه ساری دارای ۵ ترمینال می باشد.

نوشهر:

فرودگاه نوشهر در سال ۱۳۳۲ بصورت یک بانند خاکی ساخته شده و در سال ۱۳۶۲ ترمینال جدید در آن افتتاح شد. مساحت این فرودگاه ۸۵ هکتار بوده و با بانندی به طول دو هزار و ۱۵۰ متر قابلیت پذیرش هواپیماهای متوسط پیکر را داراست.

مختصات جغرافیایی: 365433N و 0504048E

رامسر:

شهرستان رامسر با وسعت ۸/۷۲۹ کیلومترمربع معادل ۰۷/۳ درصد مساحت استان مازندران را تشکیل می دهد و از جنوب به رشته کوههای البرز، از شمال با دریای خزر، از شرق با شهرستان تنکابن و از غرب با استان گیلان هم مرز می باشد. ارتفاع آن از سطح دریا - ۲۰ متر است. به لحاظ موقعیت جغرافیایی این شهرستان بین ۳۶ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۹ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۲۰ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۴۷ دقیقه طول شرقی واقع شده است. آب و هوای رامسر در تابستان گرم و مرطوب و در زمستان معتدل است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی

به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و ..)

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
مساحت اماکن فرودگاهی	مساحت (مترمربع)
فرودگاه	۱۳۰۰۰۰۰
ترمینال مسافری	۱۳۴۶۰
کارگو	ندارد
آشیانه	ندارد
هوانوردی عمومی	ندارد
اماکن تجاری	۲۳۰۶
پارکینگ خودرو	۱۲۸۰۰

فرودگاه شهدای نوشهر	
مساحت (مترمربع)	مساحت اماکن فرودگاهی
۸۰۰۰۰۰	فرودگاه
۳۲۰۰	ترمینال مسافری
ندارد	کارگو
ندارد	آشیانه
۴.۱۰۴	هوانوردی عمومی
۴.۲۳۰	اماکن تجاری
۲۰۰۰	پارکینگ خودرو

فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
مساحت (مترمربع)	مساحت اماکن فرودگاهی
۷۵۰۰۰۰	فرودگاه
۱۱۰۰	ترمینال مسافری
ندارد	کارگو
ندارد	آشیانه
۷۰۵۰	هوانوردی عمومی
۸۰	اماکن تجاری
۳۸۰۰	پارکینگ خودرو

۲۲-۲- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده و...

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
مشخصات	زیر ساختها
۳۴/۱۶	باندهای پروازی
دو خیزش راه هر کدام ۲۳ متر	تاکسیوی
۵ موقعیت	اپرون
در صورت پرواز خارجی فعال می باشد	گذرنامه فرودگاه
مستقر می باشد	سوختگیری هواپیمایی
۶ صبح الی ۲۴	سرویس مراقبت پرواز
بصورت ۲۴ ساعت فعال می باشد	اطلاعات هواشناسی
در زمان انجام پروازها	هندلینگ
موجود است	بهداشت و قرنطینه
فرودگاه شهدای نوشهر	
مشخصات	زیر ساختها
۱۰/۲۸	باندهای پروازی
یک خزش راه	تاکسیوی
سه استند پارک هواپیما	اپرون
موجود نیست	گذرنامه فرودگاه
مستقر می باشد	سوختگیری هواپیمایی
مطابق با ساعت کار در AIP	سرویس مراقبت پرواز
به صورت ۲۴ ساعته فعال می باشد	اطلاعات هواشناسی
شرکت هواپیمایی آسمان	هندلینگ
موجود نیست	بهداشت و قرنطینه
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
مشخصات	زیر ساختها

باند ۳۰ و ۱۲	باندهای پروازی
دو خزش راه هر کدام ۲۳ متر	تاکسیوی
۳پوزیشن پارک	اپرون
موجود نیست	گذرنامه فرودگاه
مستقر	سوختگیری هواپیمایی
Sun Set	سرویس مراقبت پرواز
در مدت ۲۴ ساعت شبانه روز	اطلاعات هواشناسی
شرکت خدمات هوایی نصرآسمان	هندلینگ
موجود نیست	بهداشت و قرنطینه

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود): بر بستر فیبر نوری فراهم می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
دارد	شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی
فرودگاه شهدای نوشهر	
ندارد	شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
ندارد	شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی

گمرک

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
دارد	گمرک

فرودگاه شهدای نوشهر	
ندارد	گمرک
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
ندارد	گمرک

۲۳-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

دریای خزر که در نقشه های جهان به «کاسپین» معروف است با وسعتی حدود ۳۸۶۴۰۰ کیلومتر مربع به همراه دریاچه های آرال، مدیترانه، سیاه و پارس، باقیمانده دریای بزرگ «تیتوس» می باشد. این دریا به عنوان بزرگترین دریاچه جهان و سومین منبع ذخایر نفت و گاز دنیا از شمال به روسیه، از جنوب به ایران، از غرب به آذربایجان و از شرق به ترکمنستان و قزاقستان محدود می شود. دریای خزر که ۸۰ درصد آب ورودی آن به وسیله رود ولگا تأمین می گردد از طریق کانال «ولگادان» به دریای سیاه و از طریق کانال «ولگا بالت» به دریای بالتیک متصل می شود.

عمق دریای خزر در نواحی شمالی در محدوده کشور روسیه ۱۶ متر و عمیقترین نقطه آن در نواحی جنوب و جنوب غربی در محدوده کشور ایران به ۱۰۲۵ متر میرسد. طول دریای خزر حدود ۱۲۰۴ کیلومتر و عرض متوسط آن بین ۲۲۰ تا ۵۵۰ کیلومتر است، همچنین طول خط ساحلی دریای خزر حدود ۷۰۰۰ کیلومتر است که ۱۰۰۰ کیلومتر آن از آستارا تا رود اترک جزء سواحل ایران می باشد. هیرکان، تبرستان، مازندران، گرگان، قزوین، گیلان، آبسکون، دیلمستان، خراسان و... از جمله مهمترین نامهای تاریخی دریای خزر می باشد.

صنایع و معادن

۱. برخورداری از شرایط مناسب اقلیمی و قابلیت های متنوع در نواحی کوهستانی، جنگلی، جلگه های، ساحلی و عرصه های مستعد طبیعی و زیست محیطی جاذب گردشگری
۲. پیشینه دیرین سنت های فرهنگی و آثار تاریخی با قابلیت ثبت در فهرست میراث جهانی (یونسکو)
۳. استقرار در کنار دریای خزر و برخورداری از مبادی ورودی و خروجی کالا و مسافر با کشورهای آسیای میانه و اروپا، قرارگیری در مسیر کریدور حمل و نقل بین المللی شمال جنوب و وجود منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد به شهر
۴. وجود معادن غنی (زغال سنگ، پوکه معدنی، باریت، گرانیت، فلورین و...) و امکان فرآوری مواد معدنی و وجود منابع نفت و گاز

۵. برخورداری از راههای متعدد دسترسی به مرکز کشور و استانهای مجاور
۶. برخورداری از پشتوانه مالی و سرانه سپرده گذاری مناسب
۷. امکان جلب و جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی در بخشهای اقتصادی و زیربنایی.

بهداشت و درمان

۱. وجود نیروی انسانی متخصص و ماهر در حوزه بهداشت و درمان
۲. برخورداری از شرایط مناسب اقلیمی و قابلیت‌های متنوع در نواحی کوهستانی، جنگلی، جلگه ای، ساحلی و عرصه های مستعد طبیعی و زیست محیطی جاذب گردشگری

کشاورزی

۱. برخورداری از اراضی مستعد و حاصلخیز و آب فراوان و تولید محصولات کشاورزی (برنج، نباتات علوفه ای، دانه های روغنی، مرکبات، کیوی، گل و گیاه زینتی و...) دام، طیور و آبرزی پروری
۲. وجود ذخایر مواد پروتئینی دریای خزر و بنادر صیادی با امکان توسعه صنایع شیلاتی
۳. وجود زیرساختهای مناسب توسعه فعالیت‌های صنعتی به ویژه در زمینه صنایع وابسته به کشاورزی

۲۳-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا و...)

۱. سیل گیر و رانشی بودن برخی مناطق و تشدید فرسایش خاک
 ۲. آلودگیهای زیست محیطی ناشی از جمع آوری و دفع غیربهداشتی زباله
- #### محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق و...)
۱. کمبود ظرفیتهای فرآوری محصولات کشاورزی و تأسیسات ذخیره سازی و نگهداری کالا

محدودیت های زیست محیطی

۱. فقدان مدیریت راهبردی و یکپارچه در سواحل و چگونگی استفاده از زمین
۲. ضعف تأسیسات و کمبود امکانات و تجهیزات مناسب عمران شهری به ویژه شبکه جمع آوری و تصفیه آبهای سطحی و فاضلابهای شهری و صنعتی
۳. پایین بودن رشد بخش صنعت و معدن
۴. ساخت وسازهای بی رویه، تجاوز به حریم مجاری عمومی آب و از بین رفتن منابع طبیعی جاذب گردشگری
۵. تغییر بی رویه کاربری، استفاده نامطلوب از اراضی کشاورزی استان و توسعه بی رویه و گسترش افقی شهرها و روستاها
۶. کمبود امکانات اجرایی سیستم قرنطینه ای - بهداشتی در مورد کنترل حمل گیاه، دام، فرآوردههای گیاهی و فرآوردههای خام دامی با توجه به ظرفیتهای استان

۷. کمبود تأسیسات مهار و ذخیره سازی آبهای سطحی و نازل بودن راندمان آبیاری
۸. روند رو به رشد آلودگی منابع آب در استان و دریای خزر
۹. بهره برداری نامناسب و بیش از ظرفیت از زیست بومهای آبی، مراتع و جنگلهای استان

۲۳-۵- اسناد موجود

طرح جامع

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
دارد	طرح جامع
فرودگاه شهدای نوشهر	
دارد	طرح جامع
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
دارد	طرح جامع

طرح کسب و کار فرودگاه

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
ندارد	طرح کسب و کار
فرودگاه شهدای نوشهر	
ندارد	طرح کسب و کار
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
ندارد	طرح کسب و کار

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
ندارد	قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا
فرودگاه شهدای نوشهر	
ندارد	قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا

فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا	ندارد

۲۳-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)
ساری:

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۱،۴۳۵	۷۲۸	۲،۱۶۳	۱۲۲،۴۶۳	۱۴۴،۹۴۲	۲۶۷،۴۰۵	۸۵۵	۲،۸۱۴	۳،۶۶۹
۱۳۹۱	۱،۹۸۳	۶۳۱	۲،۶۱۴	۱۴۸،۰۷۳	۱۲۸،۴۰۸	۲۷۶،۴۸۱	۱،۰۳۹	۲،۰۷۴	۳،۱۱۴
۱۳۹۲	۲،۳۴۰	۵۹۷	۲،۹۳۷	۱۸۲،۵۶۱	۱۳۲،۳۵۴	۳۱۴،۹۱۵	۱،۳۵۲	۱،۸۵۷	۳،۲۰۹
۱۳۹۳	۲،۶۷۱	۷۲۳	۳،۳۹۴	۲۱۷،۷۵۳	۱۵۹،۹۶۷	۳۷۷،۷۲۰	۱،۷۹۳	۲،۵۱۰	۴،۳۰۳
۱۳۹۴	۲،۴۸۴	۳۳۲	۲،۸۱۶	۲۱۸،۲۷۶	۵۹،۲۲۵	۲۷۷،۵۰۱	۱،۹۰۰	۸۶۴	۲،۷۶۴
۱۳۹۵	۲،۸۳۵	۴۱۶	۳،۲۵۱	۲۸۶،۰۲۲	۷۴،۲۶۵	۳۶۰،۲۸۷	۲،۴۸۸	۹۳۰	۳،۴۱۸
۱۳۹۶	۳،۲۲۷	۳۲۶	۳،۵۵۳	۳۵۰،۶۱۲	۵۸،۰۲۸	۴۰۸،۶۴۰	۳،۰۵۸	۷۰۳	۳،۷۶۱
۱۳۹۷	۳،۰۸۹	۱۳۲	۳،۲۲۱	۳۰۰،۱۵۱	۲۰،۵۱۰	۳۲۰،۶۶۱	۲،۶۸۶	۲۸۴	۲،۹۷۰
۱۳۹۸	۳،۲۳۷	۹۲	۳،۳۲۹	۳۰۸،۱۴۸	۱۱،۴۳۸	۳۱۹،۵۸۶	۲،۷۷۲	۱۷۹	۲،۹۵۱
۱۳۹۹	۲،۵۹۲	۰	۲،۵۹۲	۱۷۸،۹۸۱	۰	۱۷۸،۹۸۱	۱،۷۴۴	۰	۱،۷۴۴
۱۴۰۰	۳،۸۵۵	۶۷	۳،۹۲۲	۳۰۱،۸۳۰	۷،۶۷۶	۳۰۹،۵۰۶	۳،۰۳۳	۸۴	۳،۱۱۷
۱۴۰۱	۳،۱۲۴	۲۶۲	۳،۳۸۶	۳۳۸،۹۴۱	۳۳،۰۳۹	۳۷۱،۹۸۰	۳،۴۵۷	۴۲۴	۳،۸۸۱
۱۴۰۲	۳،۰۵۳	۳۵۵	۳،۴۰۸	۳۲۶،۳۴۴	۳۹،۱۸۹	۳۶۵،۵۳۳	۳،۳۵۵	۵۰۷	۳،۸۶۲

نوشهر:

سال	تعداد نشست و برخاست (فروند)	اعزام و پذیرش مسافر (نفر)	ارسال و پذیرش بار و پست (تن)
-----	-----------------------------	---------------------------	------------------------------

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

برنامه	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۴۲۳	۰	۴۲۳	۳۱،۱۸۷	۰	۳۱،۱۸۷	۲۸۵	۰	۲۸۵
۱۳۹۱	۴۰۶	۰	۴۰۶	۳۱،۵۰۵	۰	۳۱،۵۰۵	۳۰۵	۰	۳۰۵
۱۳۹۲	۳۵۸	۰	۳۵۸	۳۱،۲۷۳	۰	۳۱،۲۷۳	۳۱۴	۰	۳۱۴
۱۳۹۳	۲۹۷	۰	۲۹۷	۲۸،۴۷۹	۰	۲۸،۴۷۹	۲۹۰	۰	۲۹۰
۱۳۹۴	۴۱۵	۰	۴۱۵	۳۲،۸۱۵	۰	۳۲،۸۱۵	۳۴۴	۰	۳۴۴
۱۳۹۵	۴۶۸	۰	۴۶۸	۳۴،۱۵۱	۰	۳۴،۱۵۱	۳۳۷	۰	۳۳۷
۱۳۹۶	۷۸۸	۰	۷۸۸	۵۷،۵۲۱	۰	۵۷،۵۲۱	۵۴۱	۰	۵۴۱
۱۳۹۷	۸۹۴	۰	۸۹۴	۵۲،۶۹۵	۰	۵۲،۶۹۵	۴۸۵	۰	۴۸۵
۱۳۹۸	۶۹۸	۰	۶۹۸	۴۵،۳۳۶	۰	۴۵،۳۳۶	۴۲۰	۰	۴۲۰
۱۳۹۹	۲۵۱	۱	۲۵۲	۱۲،۲۹۴	۰	۱۲،۲۹۴	۱۲۲	۰	۱۲۲
۱۴۰۰	۲۸۲	۰	۲۸۲	۱۶،۶۶۹	۰	۱۶،۶۶۹	۱۷۹	۰	۱۷۹
۱۴۰۱	۲۷۸	۰	۲۷۸	۲۳،۶۷۸	۰	۲۳،۶۷۸	۲۵۴	۰	۲۵۴
۱۴۰۲	۲۱۶	۰	۲۱۶	۱۸،۷۲۵	۰	۱۸،۷۲۵	۲۰۲	۰	۲۰۲

رامسر:

سال	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۶۶۱	۰	۶۶۱	۲۸،۶۶۱	۰	۲۸،۶۶۱	۲۰۳	۰	۲۰۳
۱۳۹۱	۷۶۲	۰	۷۶۲	۳۶،۳۷۹	۰	۳۶،۳۷۹	۲۶۶	۰	۲۶۶
۱۳۹۲	۷۸۳	۰	۷۸۳	۴۰،۲۲۷	۰	۴۰،۲۲۷	۲۹۱	۰	۲۹۱
۱۳۹۳	۴۶۸	۰	۴۶۸	۲۴،۶۵۰	۰	۲۴،۶۵۰	۱۶۸	۰	۱۶۸
۱۳۹۴	۶۲۴	۰	۶۲۴	۲۹،۸۷۹	۰	۲۹،۸۷۹	۲۰۵	۰	۲۰۵
۱۳۹۵	۹۲۰	۰	۹۲۰	۵۰،۴۱۱	۰	۵۰،۴۱۱	۳۵۴	۰	۳۵۴
۱۳۹۶	۱،۷۷۰	۰	۱،۷۷۰	۹۲،۶۷۵	۰	۹۲،۶۷۵	۶۴۳	۰	۶۴۳
۱۳۹۷	۸۳۰	۰	۸۳۰	۳۶،۴۶۱	۰	۳۶،۴۶۱	۲۴۹	۰	۲۴۹
۱۳۹۸	۷۶۸	۰	۷۶۸	۴۰،۹۴۰	۰	۴۰،۹۴۰	۳۰۰	۰	۳۰۰
۱۳۹۹	۸۴۲	۰	۸۴۲	۳۵،۵۱۴	۰	۳۵،۵۱۴	۲۸۳	۰	۲۸۳

۳۰۸	۰	۳۰۸	۳۲,۲۴۱	۰	۳۲,۲۴۱	۷۱۲	۰	۷۱۲	۱۴۰۰
۲۷۳	۰	۲۷۳	۲۷,۹۷۵	۰	۲۷,۹۷۵	۴۲۷	۰	۴۲۷	۱۴۰۱
۱۹۵	۲۸	۱۶۶	۱۹,۴۵۵	۲,۱۴۴	۱۷,۳۱۱	۳۰۶	۲۰	۲۸۶	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری										
آمار	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
آموزشی	۳	۰	۸	۳	۶	۲	۱۲	۳۷	۴۸	۱۲۶
تفریحی	۰	۰	۱	۲	۰	۱	۳	۱۵	۵۰	۱۳۸
جمع	۳	۰	۹	۵	۶	۳	۱۵	۵۲	۹۸	۲۶۴
فرودگاه شهدای نوشهر										
آمار	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
آموزشی	۱۹	۳۶	۶۹	۸۳	۶۷	۱۷۷	۲۳۸	۱۸۸۷	۳۲۶۸	۴۴۴۰
تفریحی	۲	۴	۴۴	۱۰۱	۸۳	۸۱	۳۹۸	۱۳۱۵	۵۷۴	۱۸۸۷
جمع	۲۱	۴۰	۱۱۳	۱۸۴	۱۵۰	۲۵۸	۶۳۶	۳۲۰۲	۳۸۴۲	۶۳۲۷
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر										
آمار	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
آموزشی	۳۶	۷۸	۳۱۴	۲/۲۹۲	۱/۴۸۱	۲/۳۵۰	۲/۰۳۶	۲/۹۲۲	۶/۳۹۷	۱۵/۷۱۱
تفریحی	۶	۶	۴۲	۱/۵۷۵	۱/۷۶۵	۲/۳۷۶	۲/۹۹۲	۱/۳۴۵	۶/۵۳۷	۹/۴۳۳
جمع	۴۲	۸۴	۳۵۶	۳/۸۶۷	۳/۲۴۶	۴/۷۲۶	۵/۰۲۸	۴/۲۶۷	۱۲/۹۳۴	۲۵/۱۴۴

مقاصد پروازی

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
تهران/مشهد/شیراز/اهواز/بندرعباس/کیش /چابهار/عسلویه/نجف/مدینه/اکتاو	مقاصد پروازی
فرودگاه شهدای نوشهر	
تهران، شیراز، مشهد	مقاصد پروازی
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
تهران، مشهد	مقاصد پروازی

ایرلاینهای فعال

فرودگاه بین المللی دشت ناز ساری	
وارش/ساها/آسمان/کیش ایر/ایران ایر/پارس ایر/آتا	ایرلاینهای فعال
فرودگاه شهدای نوشهر	
شرکت هواپیمایی آسمان، شرکت هواپیمایی قشم ایر	ایرلاینهای فعال
فرودگاه بین المللی شهدای رامسر	
شرکت هواپیمایی آسمان، شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران	ایرلاینهای فعال

۲۳-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

حمل و نقل هوایی که از پدیده های قرن ۲۰ است با وجود عمر نسبتاً کوتاه خود به واسطه ویژگیهای انحصاری خود مانند سرعت، راحتی و ایمنی تحول چشمگیری در زندگی انسان بوجود آورده است و از طریق تسهیل ارتباطات بین المللی و تأثیریکه در عرصه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و تجاری یک جامعه نقشی بیش از یک شیوه حمل و نقل در زندگی بشر داشته است.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

ترابری یکی از عوامل مهم برای توسعه اجتماعی و اقتصادی هر منطقه یا کشور به حساب می آید، پیشرفت اقتصادی هر ملتی، با میزان کارآئی سیستم ترابری آن کشور رابطه مستقیم داشته و پیشرفت هر کشور یا منطقه ای بدون امکانات کافی حمل و نقل مقدور نمی باشد.

به طور کلی عمل اولیه سیستم حمل و نقل عبارت از جابجائی مسافر و کالا از نقطه ای به نقطه دیگر می باشد از اصول اساسی جابجایی کالا می توان قیمت ارزان و امکان دسترسی سریع به سیستم حمل و نقل در هر محل و زمان دلخواه را نام برد. منافع مختلف اقتصادی حاصل از سیستم حمل و نقل به صورت زیر خلاصه می شود:

- بهره برداری از منابع
- بالا رفتن سطح تخصص در منطقه
- صرفه جویی در زمان سفر
- منافع در زمینه های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
ساری	مجتمع تفریحی، توریستی	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	پایانه صادرات گل و گیاه	۷۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰ (لندساید)		BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	سردخانه صادرات میوه و تره بار	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰ (لندساید)		BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
نوشهر	آشپانه هواپیمای سبک و فوق سبک	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰ (ایرساید)		BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	آموزشگاه خلبانی	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰ (ایرساید)		BOT	۱	۷	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	پایانه صادرات گل و گیاه	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰ (لندساید)		BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

مجموعه اقامتی، پذیرایی و تفریحی	۵۰۰،۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	BOT	۲	۱۵	لحاظ در طرح جامع	۲۵- ٪۳۰
مجتمع تجاری ۱ (زمین دور میدان فرودگاه)	۶۰۰،۰۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰۰	BOT	۲	۱۲	قابل جانمایی	۲۵- ٪۳۰
مجتمع تجاری ۲(زمین بلوار تنکابن-رامسر)	۶۰۰،۰۰۰	۴۶۰۰ (خارج از محدوده فرودگاه)	۵۰۰۰	BOT	۲	۱۲	لحاظ در طرح جامع	۲۵- ٪۳۰
واحدهای تجاری) زمین بلوار تنکابن- رامسر)	۷۰،۰۰۰	۱۰۰۰	۷۰۰	BOT	۱	۸	لحاظ در طرح جامع	۲۵- ٪۳۰
احداث ترمینال اختصاصی	۶۰۰،۰۰۰	۲۵۰۰		BOT			قابل جانمایی	۲۵- ٪۳۰
آموزشگاه خلبانی	۳۰۰،۰۰۰	۲۰۰۰		BOT	۱	۷	قابل جانمایی	۲۵- ٪۳۰

رامسر

۲۴- فرودگاه مشهد

۲۴-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

استان خراسان رضوی - شهرستان مشهد مقدس:

استان خراسان رضوی با وسعت ۱۱۶ هزار کیلومتر و جمعیت بیش از ۶ میلیون نفر چهارمین استان پهناور ایران و دومین استان پرجمعیت کشور به شمار می آید. موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد در مرکز اتصال خاورمیانه، آسیا و اروپا و مسیر جاده ابریشم، برخوردار از بازار گسترده در داخل و کشورهای همسایه، نیروی انسانی آموزش دیده، ذخایر عظیم انرژی، مرز مشترک با افغانستان و ترکمنستان از مهمترین ظرفیت هایی است که موجب تعامل اقتصادی این استان با بیش از ۸۰ کشور جهان شده است.

جغرافیا:

شهر مشهد مرکز استان خراسان رضوی با ۲۰۴ کیلومتر مربع مساحت، در شمال شرق ایران و در طول جغرافیایی ۵۹ درجه و ۱۵ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۳۶ دقیقه و عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۴۳ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۸ دقیقه و در حوضه آبریز کشف رود، بین رشته کوه های بینالود و هزار مسجد واقع است. ارتفاع شهر از سطح دریا ۹۸۵ متر و فاصله آن از تهران ۹۶۶ کیلومتر است.

جمعیت:

شهر مشهد، در سده اخیر از رشد جمعیت بالایی برخوردار بوده است. در نخستین سرشماری رسمی ایران که در سال ۱۳۳۵ انجام گرفت، این شهر، با ۳۴۱،۹۸۹ نفر جمعیت پس از شهرهای تهران، تبریز و اصفهان، چهارمین شهر پرجمعیت ایران بود. در سرشماری بعدی و در سال ۱۳۴۵، این شهر پس از تهران و اصفهان، جایگاه سوم را در بین شهرهای ایران داشت. در سرشماری سال ۱۳۵۵، مشهد، پس از تهران، دومین شهر پرجمعیت ایران بود. جمعیت استان خراسان رضوی بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۶،۴۳۳،۵۰۱ نفر بوده که پس از استان تهران پر جمعیت ترین استان کشور است. استان خراسان رضوی از ۳۴ شهرستان، ۸۲ بخش، ۱۷۹ دهستان و ۹۶ شهر تشکیل شده است که پس از استان فارس، پر شهرستان ترین استان کشور است. مساحت استان خراسان رضوی ۱۷،۷۶۹ کیلومتر مربع است که ۷٪ کل مساحت ایران را در بر می گیرد.

پایتخت معنوی ایران:

مرقد مطهر امام رضا (ع) در مشهد مقدس این شهر را بعنوان قطب زیارتی و اماکن متبرکه در کشور و منطقه مطرح نموده است.

گردشگری:

پیشینه بیشتر آثار تاریخی در این شهر به پس از قرن ۸ هجری می رسد. از آن جمله می توان به مسجد گوهرشاد،

دقت بازرگانی و سرمایه گذاری

میل اخنگان، مسجد هفتاد و دو تن، گنبد خشتی و مصلی طرق اشاره کرد. از شهر تاریخی توس بناهایی مانند گنبد هارونیه برجا مانده است. بازه هور نیز از قدیمی ترین بناهای موجود در محدوده شهر است که زمان ساخته شدنش را قرن سوم میلادی تخمین می زنند. آرامگاه افرادی چون نادرشاه و فردوسی و نیز مدارس چون عباسقلی خان از دیگر آثار تاریخی موجود در شهر است. بیلاقات اطراف مشهد، به خصوص شاندیز و طرهبه، زشک، نغندر، جاغرق، گلکان، کوهسنگی، پارک جنگلی و کیل آباد و بوستان ملت و آبشار اخلمد از جمله مکان های تفریحی مورد توجه گردشگران هستند.

گردشگری سلامت:

جایگاه ایران و مشهد در بین ۱۱۰ کشور فعال در حوزه ی گردشگری سلامت رتبه ۴۳ می باشد. مشهد یکی از قطب های گردشگری سلامت در ایران می باشد. صنعت گردشگری سلامت در دنیا، پس از صنعت نفت و خودرو سازی، سومین صنعت پول ساز جهان است. مشهد توانسته از طریق رونق در این صنعت جان تازه ای به جذب گردشگر در ایران بدهد.

اقتصاد و صنایع:

صنایع غذایی، نساجی، شیمیایی و کانی غیرفلزی و صنایع قطعه سازی و فولاد کشاورزی از عمده ترین صنایع مشهد به شمار می آیند. مشهد دومین قطب تولید خودرو در ایران می باشد.

مراکز تجاری:

از مراکز بزرگ تجاری این شهر می توان به زیست خاور، الماس شرق، پروما، تابان، کیان سنتر، مهر کوهسنگی، اطلس و بازار رضا اشاره کرد. به دلیل وجود جاذبه های فراوان تاریخی-مذهبی و فرهنگی در مشهد، در حال حاضر نیمی از هتل ها و هتل آپارتمان های ایران در شهر مشهد قرار دارند. نمایشگاه بین المللی مشهد امروزه به عنوان بزرگترین و فعال ترین نمایشگاه بین المللی تجاری در ایران بعد از نمایشگاه بین المللی تجاری تهران فعالیت می کند. مشهد به علت همجواری با کشورهای آسیای میانه و موقعیت صنعتی سالانه میزبان ده ها نمایشگاه بین المللی است.

نمایشگاه بین المللی مشهد:

نمایشگاه المللی مشهد مقدس در فضایی به وسعت ۵۵۰ هزار متر مربع احداث و سالیانه شاهد برگزاری مناسب ها و نمایشگاه های اقتصادی متعددی می باشد.

پایانه مسافری:

پایانه امام رضا با ۴۵ هزار کیلومتر مربع مساحت و ۴ طبقه ساختمان یکی از بزرگترین و اصلی ترین ترمینال های اتوبوس مشهد است که از سال ۱۳۶۹ یعنی با بیش از ۳۰ سال سابقه در زمینه خدمات مسافری و رزرو بلیط فعالیت دارد. همچنین ترمینال امام رضا مشهد به عنوان بزرگترین پایانه کشور و سومین پایانه بزرگ در جهان شناخته شده است.

پایانه بزرگ بار:

پایانه بار مشهد با مساحت ۱۷۴۵۲ متر مربع یکی از بزرگترین پایانه های باربری ایران در محور مشهد به فریمان است. در این پایانه بیش از ۷۵ شرکت و غرفه باربری وجود دارد که خدماتی چون صدور بارنامه، حمل بار از مشهد به شهرستان و بسته بندی محموله ارائه می شود.

راه آهن:

یکی از قدیمی ترین ایستگاه های قطاری کشور در حال حاضر ایستگاه راه آهن مشهد است و زمان احداث آن به سال های پیش از جنگ جهانی دوم نیز باز می گردد. تاریخ ساخت آن به سال های ۱۸۸۴ میلادی بر می گردد. ایستگاه قطار مشهد یکی از مجهزترین ایستگاه های راه آهن در کشور است و مسافت آن از تهران تا مشهد حدود ۹۲۶ کیلومتر است. پس از گذشت ۲۰ سال، در سال ۱۳۳۵ این مسیر تکمیل شد و اولین قطار باری در آن آغاز به فعالیت کرد. اولین قطاری که از این مسیر از تهران به مشهد حرکت کرد اردیبهشت ماه سال ۱۳۳۶ نیز بود.

گمرک:

استان خراسان رضوی دارای ۵ گمرک فعال و ۲ دفتر گمرکی و ۲ بازارچه مرزی فعال می باشد. گمرک های فعال این استان، گمرک مشهد، گمرک لطف آباد، گمرک سرخس، گمرک دوغارون و گمرک باجگیران نام دارد. گمرک دوغارون محل عبور محموله های ترانزیتی به افغانستان و عبور محموله صادراتی به افغانستان می باشد همچنین گمرک لطف آباد، گمرک باجگیران و گمرک سرخس محل گذر عبور محموله های ترانزیتی به ترکمنستان و محموله های صادراتی به ترکمنستان می باشد.

در گمرک مشهد اموری مانند واردات قطعی، صادرات قطعی، ورود موقت، خروج موقت، کارنه تیر، امور مسافری و امور قضایی انجام می شود.

تاریخچه فرودگاه مشهد

فرودگاه مشهد در جنوب شرقی شهر قرار گرفته و قابلیت پذیرش هر نوع هواپیمایی را دارد. این فرودگاه، یکی از پیشرفته ترین و کارآمدترین فرودگاه های سطح کشور است. فرودگاه مشهد در سال ۱۳۳۰ با نام فرودگاه مشهد احداث گردیده که در ابتدا روزانه یک پرواز به مقصد تهران و همچنین پروازهای آموزشی انجام می گرفته است. در سال ۱۳۴۶ باند جدیدی به این فرودگاه اضافه گردید تا پروازهای نظامی و آموزشی انجام گیرد و پرواز به تهران به صورت روزانه انجام می گرفت. با افزایش تعداد پروازها و ورود هواپیماهای جدید از سال ۱۳۵۷ چندین پارکینگ و ترمینال، برج مراقبت پرواز و ساختمان های جانبی فرودگاه نیز افتتاح شدند ولی تکمیل این پروژه در سال های بعد از انقلاب انجام گرفت که در نهایت بعد از اتمام جنگ ۸ ساله این فرودگاه با نام فرودگاه شهید هاشمی نژاد به فعالیت خود ادامه داد.

ترمینال پرواز های داخلی (ترمینال یک)

مساحت این ترمینال ۳۵۶۰۰ متر مربع می باشد که طی سال ۱۳۹۸ پذیرای هفت میلیون و بیست و شش هزار نفر از مسافرین و زائرین مضجع منور و ملکوتی حضرت ثامن الحجج (ع) بوده است. ورودی پروازهای داخلی در ضلع شرقی و پذیرش بار، دریافت کارت پرواز و سوار شدن به هواپیما از ضلع غربی صورت می گیرد.

ترمینال خروجی پروازهای خارجی (شماره ۲)

مساحت این ترمینال ۲۱۶۰۰ متر مربع می باشد که طی سال ۱۳۹۸ پذیرای ششصد و هشتاد و شش هزار نفر از مسافرین و زائرین مضجع منور و ملکوتی حضرت ثامن الحجج (ع) بوده است.

ترمینال پروازهای ورودی خارجی (شماره ۳)

مساحت این ترمینال ۱۰۵۰۰ متر مربع میباشد. که طی سال ۱۳۹۸ پذیرای ششصد و نود و شش هزار نفر از مسافرین و زائرین مضجع منور و ملکوتی حضرت ثامن الحجج (ع) بوده است.

مساحت آشیانه ها

ردیف	بهره بردار	کاربری	مساحت (مترمربع)
۱	شرکت هواپیمایی آسمان	آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما	۱۸,۰۰۰
۲	شرکت هواپیمایی تابان	آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما	۱۰,۵۰۰
۳	شرکت هواپیمایی ماهان	آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما	۸,۵۰۰
۴	شرکت هواپیمایی ایران ایر تور	آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما	۶,۶۷۰
۵	شرکت خدمات هوایی سامان	آشیانه تعمیر و نگهداری هندلینگ	۶,۳۱۴

۴,۴۱۰	آشیا نه تعمیر و نگهداری هندلینگ	شرکت خدمات هوایی همراه کوشا	۶
-------	---------------------------------	-----------------------------	---

امكانات و خدمات ذیل برای رفاه حال مسافرین و زائرین محترم در ترمینال های فرودگاه مهیا می باشد.

خدمات تلفن شهری و بین شهری کارتی	آسانسور، پله برقی، واک وی
دسترسی به اینترنت	اجاره خودرو (بدون راننده)
دفتتر ترافیک شرکت های هواپیمایی	آرایشگاه
دفتتر فروش بلیط	اشیاء گمشده
دفتتر رزرو هتل	امانات نگهداری بار مسافر
راهنمای مسافر	امور جامدان
رستوران	بسته بندی بار
سرویس بهداشتی	پارکینگ طبقاتی
غرفه بدلیجات	چرخ دستی حمل بار مسافر
غرفه زعفران	خدمات CIP
غرفه سوغات	خدمات اورژانس
غرفه صنایع دستی	خدمات باربری
غرفه عطر	خدمات بانکی
غرفه عینک و ساعت	خدمات به افراد توانیاب
فری شاپ فرودگاهی در سالن ترانزیت	خدمات تاکسی بین شهری
نمازخانه	خدمات تاکسی شهری

خدمات حمل و نقل عمومی

- مترو
- تاکسی سرویس درون شهری
- تاکسی سرویس برون شهری

خدمات الکترونیک در فرودگاه مشهد

- اطلاعات پرواز آنلاین فرودگاه مشهد
- سامانه طرح پرواز الکترونیکی
- ارتباط آنلاین با اپراتور اطلاعات پرواز
- برنامه هفتگی اطلاعات پرواز
- انتقادات و پیشنهادات
- لینک سامانه های فروش اینترنتی بلیط و دفاتر فروش
- گزارش داوطلبانه خطرات و تهدیدات فرودگاهی
- مشارکت الکترونیکی (ASQ)
- مراحل دریافت و مخابره پیامهای هوانوردی توسط شبکه پیامهای هوانوردی (AFTN)

خدمات غیر الکترونیک در فرودگاه مشهد

- دبیرخانه (نامه های وارده)
- دبیرخانه (نامه های وارده از سایر ارگان های دولتی)
- مراحل خریدهای معاملات جزء
- مراحل خریدهای معاملات متوسط
- مراحل پیگیری بار گمشده مسافر
- درخواست انشعابات آب، برق و گاز بهره برداران داخلی فرودگاه
- مراحل صدور مجوز پرواز
- مقررات ورود و خروج حیوانات خانگی همراه مسافر (سگ، گربه، پرندگان و دیگر حیوانات مجاز)
- فرآیند درخواست فیلمبرداری در فرودگاه

۲۴-۲- شناسایی زیرساخت ها

حامل های انرژی: امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

تأمین گاز مورد نیاز فرودگاه از شبکه شهری می باشد.

-نواحی خاص نزدیک فرودگاه

- شهرک صنعتی توس مشهد با فاصله حدود ۳۰ کیلومتری در غرب فرودگاه مشهد
- شهرک صنعتی کاویان در شرق فرودگاه مشهد
- ایستگاه راه آهن و گمرک شهید مطهری با فاصله حدود ۳۰ کیلومتری در شرق فرودگاه مشهد
- گمرک مسافری و تجاری مستقر در ترمینال ورودی پروازهای بین المللی شهید هاشمی نژاد مشهد
- انبارهای عمومی و خدمات گمرکی مستقر در فرودگاه مشهد

۲۴-۳- ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های استان:

مرقد مطهر امام رضا (ع) به عنوان قطب زیارتی و اماکن متبرکه کشور

خراسان رضوی با ساختار گونه گونه و کهن زمین شناسی، اقلیم متنوع و جاذب، موقعیت ویژه جغرافیایی، بی گمان از قدیمی ترین دوران حیات، بستر فعالیت های بشری بوده است. به دلیل همین موقعیت خاص، کهن ترین، معروفترین و طولانی ترین راه ارتباطی (جاده تاریخی ابریشم) از طریق خراسان، موقعیت شرق را به غرب مرتبط می ساخته است. موقعیت جغرافیایی، وجود ارتفاعات قابل توجه نظیر بینالود، هزار مسجد، کپه داغ و نواحی کویری از تنوع اقلیمی برخوردار شده که زمینه مناسب برای استقرار بشر از قدیمی ترین ایام و جاذب اقوام و طوایف متعدد در دورانهای مختلف بوده است، همچنین با عنایت به موارد گفته شده می تواند مقصد گردشگران و توریست های خارجی باشد.

در سال های اخیر، بخش صنعت استان گسترش قابل توجهی یافته است. هتلداری و گردشگری در این استان پیشرفت قابل توجهی داشته و امکان گسترش بیش از این را دارد. همچنین این استان با داشتن مرزهای طولانی با کشورهای افغانستان و ترکمنستان پتانسیل نقش آفرینی بیشتر در مسیر ترانزیت کالا و خدمات را دارد. این استان دارای معادن گوناگون بسیاری از سنگ های تزئینی و قیمتی گرفته تا کانی های مختلف همچون سنگ آهن، سنگ گچ، آهک، زغال سنگ و... را در خود جای داده است. معادن سنگان خواف به عسلویه شرق شهرت یافته که در صورت تأمین مطمئن و پایدار آب می تواند این استان را متحول کند.

استان خراسان به دلیل موقعیت خاص مکانی خود، که محل برخورد پدیده های عمده زمین شناسی کاملاً متفاوت می باشد، موقعیت مناسبی از نظر ظرفیت و تنوع ذخایر معدنی دارد.

منابع عظیم نفت و گاز در شمال استان از ذخایر فراوانی برخوردار است. همچنین ذخایر زغال سنگ، مس، روی، آهن، منگنز، خاک نسوز منیزیت، گل سفید انواع سنگ های ساختمانی نظیر مرمریت تراورتن، سنگ آهن و گچ به حد فراوان در این استان یافت می شود، تولیدات عمده معدنی، قطب تولید سنگ آهن در خواف، تولید مواد معدنی از قبیل کرومیت، طلا، سنگ های تزئینی، مس و فیروزه را شامل می شود.

وجود ظرفیت‌های بی نظیر خراسان رضوی و مراکز تحقیق و توسعه دانشگاهی و واحدهای صنعتی و همچنین فناوری‌های نوین شرکت‌های دانش بنیان استان فرصت‌های بزرگی است که در شهرکها و نواحی صنعتی خراسان رضوی ایجاد شده است.

مهمترین مزیت‌ها و قابلیت‌های گردشگری استان

- موقعیت مناسب جغرافیایی، وسعت و تنوع طبیعی
- همجواری با کشورهای ترکمنستان و افغانستان (مرز مشترک)
- سیستم توانمند حمل و نقل ریلی، هوایی و زمینی
- برخورداری از بیشترین تعداد تاسیسات گردشگری در بین استانهای کشور
- وجود جاذبه‌های مختلف در سطح استان به منظور جذب گردشگران با علائق مختلف
- وجود جاده تاریخی ابریشم و جاده تاریخی مذهبی ولایت در استان
- زیرساخت قوی آموزشی و پژوهشی در حوزه گردشگری
- مهمترین حوزه تاثیر گذار باستانشناسی در شرق کشور
- برخورداری از مفاخر و مشاهیر بزرگ ملی و بین‌المللی نظیر فردوسی، خیام، عطار

مناطق نمونه گردشگری

در حال حاضر استان خراسان رضوی دارای ۳ منطقه نمونه بین‌المللی گردشگری به نام‌های شاندیز و نیشابور و توس، ۷ منطقه نمونه ملی گردشگری، ۱۳ منطقه نمونه استانی، ۲ منطقه نمونه استانی-محلی و ۵ منطقه نمونه محلی گردشگری میباشد که سرمایه‌گذاران لازم در این مناطق در حال انجام است.

روستاهای هدف گردشگری

تعداد ۱۷ روستای هدف گردشگری در استان خراسان رضوی شناسایی و مصوب شده اند که دارای قابلیت‌ها و توانمندی‌های قابل توجه گردشگری می‌باشند که تعدادی دارای طرح مطالعاتی نیز می‌باشند.

جاذبه‌های گردشگری شناسایی شده

در حال حاضر علاوه بر جاذبه‌های موجود و آثار ثبت شده تاریخی، فرهنگی و طبیعی در استان که تعداد آن ۱۲۴۱ است، تعداد ۱۰۸ اثر فرهنگی، ۹۸ جاذبه طبیعی، ۱۶ جاذبه مذهبی، ۴ جاذبه تجاری و ۱۰ جاذبه درمانی و پزشکی نیز شناسایی شده (مجموعاً ۲۷۳ مورد) که در حال بررسی، مطالعه و شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به منظور جذب سرمایه‌گذار در آنها می‌باشند.

مجموعاً ۲۲ موزه در سطح استان وجود دارد و خراسان رضوی با برخورداری از ۹ درصد موزه‌های کشور حائز رتبه دوم کشوری است.

توانمندیها و ظرفیت تاسیسات گردشگری استان

الف) واحدهای اقامتی و پذیرائی

با توجه به پتانسیل های موجود بالغ بر ۱۶۵۰ واحد اقامتی و پذیرائی فعال در سطح استان خراسان رضوی وجود دارد (۱۰۶ هتل - ۲۰۸ هتل آپارتمان، ۵۰۲ مهمانپذیر، ۱۰۳ واحد پذیرائی میان راهی - ۳۶۵ واحد اقامتی فصلی - ۸ پانسیون - ۳۰ سفره خانه سنتی) که در این ارتباط بیشترین تعداد واحدهای اقامتی و پذیرایی کشور در این استان (بالغ بر ۴۵٪) به فعالیت می پردازند و حائز رتبه اول می باشد.

ب) دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی

در حال حاضر تعداد ۲۲۱ دفتر خدمات مسافرتی و جهانگردی فعال با حدود ۱۵۰۰ نیروی انسانی در سطح استان به فعالیت می پردازند که از این حیث نیز خراسان رضوی در بین استانهای کشور پس از تهران رتبه دوم کشوری را با ۱۳٪ دفاتر فعال کشور داراست.

ج - تاسیسات گردشگری نیمه تمام (در حال ساخت و تبدیل)

بالغ بر ۲۰۰ واحد احداثی و تبدیلی شامل دهکده های گردشگری، هتل آپارتمان، مهمانپذیر، دفتر خدمات مسافرتی و... مجوزهای لازم را دریافت و بزودی به بهره برداری خواهند رسید

استان خراسان رضوی به واسطه آب و هوای مناسب در تولید انواع محصولات باغی و زراعی نیز جایگاه ویژه ای دارد. این استان در تولید گیلاس، زرچوبه، خربزه، طالبی، زعفران و آلو رتبه اول، در تولید زرشک رتبه دوم، در تولید انار و پسته رتبه سوم و در تولید انگور و بادام رتبه چهارم را دارد. همچنین این استان محصولات دیگری مانند گندم، عدس، نخود، گردو، گوجه فرنگی، سیب زمینی، بادمجان، پیاز، زردآلو، هلو، سیب، گلابی، به ... تولید می کند. این استان از بزرگترین تولیدکنندگان محصولات کشاورزی کشور شمرده می شود. برابر اعلام رسمی اداره کل جهاد کشاورزی استان خراسان رضوی سطح زیر کشت اراضی زراعی و باغی استان خراسان رضوی حدود یک میلیون هکتار است که از این مقدار بیش از ۶۲۷ هزار هکتار زراعی و حدود ۳۶۲ هزار هکتار باغی است. همچنین تولید محصولات زراعی و باغی استان نیز بیش از پنج میلیون و ۹۰۲ هزار تن است که از این مقدار بیش از چهار میلیون و ۸۲۸ هزار تن محصولات زراعی و حدود یک میلیون و ۷۳ هزار تن محصولات باغی است خراسان رضوی دارای یک میلیون هکتار سطح زیر کشت انواع محصولات زراعی و باغی آبی و دیم با هشت میلیون تن انواع محصولات است. این استان مقام نخست کشور در تولید زعفران و زیره، رتبه دوم در تولید پسته، رتبه سوم در تولید انار، مقام چهارم کشور در تولید انگور و رتبه دوم کشور در کشت گلخانه ای را در اختیار دارد. کسب رتبه نخست کشور در تولید گوشت قرمز (با تولید حدود ۸۳ هزار تن)، رتبه دوم در تولید تخم مرغ (با تولید ۱۴۵ هزار و ۷۰۰ تن)، مقام سوم در تولید شیر (با تولید بیش از یک میلیون و ۱۴۰ هزار تن شیر)

و مقام چهارم در تولید گوشت مرغ (با تولید ۱۸۳ هزار تن) نیز نشان از جایگاه این استان در حوزه دام و طیور دارد. بعلاوه داشتن رتبه دوم کشور در تولید پیله تر (بعد از استان گیلان با تولید ۳۳۵ تن) و رتبه نخست کشور با دارا بودن بیش از ۱۴ میلیون واحد دامی از دیگر جایگاه‌های برتر استان در کشور به‌شمار می‌رود.

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های فرودگاه بین المللی مشهد مقدس

- همجواری با کشورهای آسیای میانه
- فعالیت شرکت های حمل بار هوایی
- مرز خارجی فعال
- مرکز آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما (تابان، ماهان، ایران ایر تور و آسمان)
- مرکز تهیه و توزیع کیت‌رینگ هوایی
- سه ترمینال مجزا
- فعالیت شعبه بانک ملی
- مجموعه فرهنگی، ورزشی و اقامتی
- فعالیت شبانه روزی نیروهای انتظامی، نظامی، گمرک، گذرنامه، بهداشت، هواشناسی و....
- جایگاه تشریفات اختصاصی CIP
- جایگاه پوویون دولت VIP
- ساختمان و تجهیزات مرتبط با سوخت رسانی هوایی
- فاصله ای کمتر از ۸ کیلومتر با شهر
- اجرای کابل کشی فیبر نوری زمینی در فرودگاه جهت انتقال داده های مرتبط با سرویس های هوانوردی و سرویس های ارتباطی مورد نیاز؛ استفاده از کابل های مسی بنا به ضرورت برای سرویس های ارتباطات تلفنی، اینترنت، AFTN
- افزایش ظرفیت پارک هواپیما (اجرای توسعه پرون)
- فعال بودن بیش از ۹۸ درصد شرکت های هواپیمایی داخلی در فرودگاه مشهد
- فعال بودن شرکت های هواپیمایی خارجی مهم و دارای ارزش اقتصادی (ترکیش، قطری، کویت، الجزیره کویت، ایر عربیاء، فلای دبی، عراقی و..)
- بهره برداری از پل تلسکوپی به منظور تسهیل در جابجایی مسافر

۲۴-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های جغرافیایی

۱. کمبود اراضی به منظور توسعه فرودگاه با توجه به اینکه اکثر منابع و امکانات تحت مالکیت و موقوفه آستان قدس رضوی بوده و قابلیت تصرف و خرید اراضی با چالش زیادی روبرو خواهد بود.

محدودیت های دسترسی به منابع انرژی

۱. اقلیم خشک و کم آبی های اخیر در تامین انرژی می تواند فرودگاه را دچار بحران نماید.

۲. محدودیت در واگذاری انرژی به دلیل استفاده از منابع فسیلی

۳. نداشتن زیرساخت های لازم در استفاده از منابع انرژی های تجدید پذیر

محدودیت های زیست محیطی

۱. توسعه شهر در مجاورت فرودگاه و مخاطرات مربوط به آلودگی هوا

۲. فرسودگی ناوگان هوایی و افزایش آلودگی هوا

۳. مشکلات آلودگی صوتی به دلیل مجاورت باشهر

سایر موارد مرتبط

۱. نرخ تورم بالا

۲. نوسان قیمت های مواد اولیه در بازار

۳. تحریم های بین المللی

۴. تغییرات فراوان و متعدد طرح جامع فرودگاهی

۵. مقررات خاص در افتتاح حساب بانکی ریالی برای سرمایه گذاران خارجی

۶. لزوم شکل گیری اعتماد متقابل بین شرکت فرودگاه ها و ناوبری هوایی ایران و بخش خصوصی

۲۴-۵- اسناد موجود

طرح جامع

طرح کسب و کار فرودگاه (در حال تدوین می باشد)

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا

۲۴-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافرو بار کارگو- غیرهمراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۵۳،۱۵۵	۱۷،۹۴۰	۳۵،۲۱۵	۶،۱۷۳،۸۹۸	۱،۰۸۶،۱۹۲	۵،۰۸۷،۷۰۶	۴۳،۸۷۴	۷،۲۰۴	۳۶،۶۷۰	۱۳۹۰
۵۸،۸۱۱	۱۹،۹۲۶	۳۸،۸۸۵	۶،۷۷۳،۹۶۸	۱،۱۸۲،۹۳۱	۵،۵۹۱،۰۳۷	۴۷،۰۵۳	۷،۷۷۷	۳۹،۲۷۶	۱۳۹۱
۶۵،۶۸۵	۲۳،۶۳۵	۴۲،۰۵۰	۷،۳۲۱،۳۷۱	۱،۵۰۸،۷۸۹	۵،۸۱۲،۵۸۲	۵۱،۳۴۵	۹،۷۱۶	۴۱،۶۲۹	۱۳۹۲
۷۹،۳۷۵	۳۰،۸۶۹	۴۸،۵۰۶	۸،۲۱۰،۱۷۰	۱،۸۰۸،۹۹۱	۶،۴۰۱،۱۷۹	۵۶،۴۵۵	۱۱،۸۹۴	۴۴،۵۶۱	۱۳۹۳
۸۰،۴۵۵	۳۰،۰۳۷	۵۰،۴۱۹	۸،۶۳۸،۹۳۹	۱،۷۷۸،۳۳۹	۶،۸۶۰،۶۰۰	۶۰،۴۴۳	۱۲،۷۴۳	۴۷،۷۰۰	۱۳۹۴
۸۸،۱۹۸	۲۶،۵۹۱	۶۱،۶۰۶	۱۰،۱۴۹،۵۱۳	۱،۶۲۵،۴۷۸	۸،۵۲۴،۰۳۵	۷۰،۶۱۹	۱۱،۱۶۱	۵۹،۴۵۸	۱۳۹۵
۹۴،۶۹۶	۲۸،۰۸۴	۶۶،۶۱۲	۱۰،۵۰۲،۵۸۷	۱،۶۰۶،۸۴۶	۸،۸۹۵،۷۴۱	۷۳،۹۵۱	۱۱،۴۴۶	۶۲،۵۰۵	۱۳۹۶
۸۶،۰۸۷	۲۸،۹۶۴	۵۷،۱۲۳	۸،۸۲۵،۶۴۶	۱،۵۷۱،۸۰۹	۷،۲۵۳،۸۳۷	۶۰،۳۳۵	۱۰،۶۰۷	۴۹،۷۲۸	۱۳۹۷
۷۹،۴۶۷	۲۳،۹۰۴	۵۵،۵۶۳	۸،۴۰۷،۵۷۱	۱،۳۸۱،۸۵۷	۷،۰۲۵،۷۱۴	۵۷،۸۶۵	۹،۳۶۰	۴۸،۵۰۵	۱۳۹۸
۲۶،۴۲۶	۲،۱۰۶	۲۴،۳۲۰	۳،۰۶۲،۵۴۷	۹۰،۷۷۹	۲،۹۷۱،۷۶۸	۲۸،۷۱۸	۱،۱۰۹	۲۷،۶۰۹	۱۳۹۹
۵۲،۵۳۸	۱۲،۸۳۷	۳۹،۷۰۰	۵،۳۰۱،۹۴۸	۶۹۱،۲۶۸	۴،۶۱۰،۶۸۰	۴۶،۷۷۹	۵،۶۵۸	۴۱،۱۲۱	۱۴۰۰
۷۵،۹۸۷	۲۴،۵۵۰	۵۱،۴۳۷	۷،۳۴۸،۳۶۲	۱،۳۷۲،۵۵۸	۵،۹۷۵،۸۰۴	۵۴،۴۳۳	۱۰،۲۹۲	۴۴،۱۴۱	۱۴۰۱
۷۹،۳۸۷	۲۸،۹۸۱	۵۰،۴۰۷	۷،۴۱۴،۲۳۹	۱،۶۰۹،۷۱۳	۵،۸۰۴،۵۲۶	۵۵،۳۷۵	۱۲،۵۶۰	۴۲،۸۱۵	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی):

سال ۱۴۰۱: ۲۴۸ سورتی

مقاصد پروازی:

مقاصد داخلی						
تهران	آبادان	کرمان	ماهشهر	تبریز	رشت	ساری
اصفهان	بندرعباس	کیش	نوشهر	چابهار	زابل	شیراز
اهواز	بوشهر	گرگان	یزد	دزفول	زاهدان	عسلویه
ایلام	بیرجند	لامرد	یاسوج	رامسر	زنجان	قشم

مقاصد خارجی						
استانبول	بغداد	بیروت	دبی	دوحه	دوشنبه	شارجه
قندهار	کابل	کویت	لاهور	مزارشریف	مسقط	نجف

✓ ایرلاین های فعال:

شرکت های هواپیمایی داخلی					
ایران ایر	آتا	آسمان	پویا	چابهار	سها
ایران ایرتور	آساجت	پارس	تابان	زاگرس	سپهران
کارون	ماهان	معراج	وارش	فلای پرشیا	قشم

شرکت های هواپیمایی خارجی				
قطری	فلای بغداد	سلام	الجزیره کویت	ایر عربیا
کویتی	فلای دبی	عراقی	ترکیش	آریانا افغان

۲۴-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

• فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

ردیف	موضوع سرمایه گذاری	روش های پیشنهادی سرمایه گذاری
۱	Airport Cargo	B. O. T
۲	Catering	B. O. T
۳	MRO (maintenance repair overhaul)	B. O. T

• فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

ردیف	موضوع سرمایه گذاری	روش های پیشنهادی سرمایه گذاری
۱	Terminal Passenger	B. L. T
۲	Airport hotel	B. O. T
۳	Natural Energy	B. L. T
۴	Car Complex	B. O. T
۵	Car Parking	B. O. T
۶	Sport Complex	E. O. T

طرح احداث فرودگاه جدید مشهد: به عنوان یکی از پروژه های شاخص و اولویت دار شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در دستور کار قرار گرفته و در مرحله مطالعات مکان یابی و فاز ۱ پروژه از طریق انتخاب مشاور می باشد.

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (مترمربع)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	نام فرودگاه
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۳	BOT / BLT			۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	احداث فرودگاه جدید	مشهد
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل	
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۷	۲	BLT / BOT	۴۰۰۰	۸۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	کارگو	
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۸	۲	BOT	۷۸۰۰	۲۰۰۰-	۳,۵۰۰,۰۰۰	جایگاه تشریفات اختصاصی CIP	

۲۵- فرودگاه همدان

۲۵-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

اطلاعات عمومی:

استان همدان با مساحت ۱۹۴۹۱ کیلومتر مربع از استانهای غرب کشور بوده که از شمال به استان های قزوین و زنجان، از جنوب به استان لرستان، از شرق به استان مرکزی و از غرب به استان کرمانشاه و قسمتی از استان کردستان هم مرز می باشد. طبق آخرین تقسیمات کشوری دارای ۸ شهرستان، ۲۷ شهر، ۲۳ بخش، ۷۲ دهستان، ۱۰۸۵ آبادی دارای سکنه و ۸۸ آبادی خالی از سکنه است.

موقعیت دسترسی استان و واقع شدن آن بر یکی از شاهراههای ارتباطی مهم کشور در غرب و نقطه ی اتصال استانهای کردستان، کرمانشاه و ایلام به پایتخت و برعکس، موقعیت جغرافیایی مهمی به استان داده است که از نظر تاثیری که بر فعالیتهای اقتصادی دارد، دارای اهمیت است. از این زاویه، موقعیت جغرافیایی استان از موقعیت ترانزیتی داخلی برخوردار است. بنابراین در داخل استان یک گره ارتباطی مهم منطقه ای شکل گرفته که در آن راه های شمال و جنوب، غرب و شرق با یکدیگر برخورد کرده و یکی از گره های ارتباطی مهم کشور را بوجود آورده است.

ب- در سر شماری سال ۱۳۹۵ جمعیت استان همدان ۱/۷۳۸/۲۴۳ نفر بوده است که از این تعداد ۴۸/۳ درصد در شهرها و ۵۱/۷ درصد در روستاها سکونت داشته اند. وسعت استان همدان ۱/۲ درصد از کل مساحت کشور و جمعیت آن نیز ۲/۴ درصد از جمعیت کل کشور را به خود اختصاص داده است.

تراکم نسبی جمعیت در استان همدان ۸۷/۴ نفر به ازای هر کیلومتر مربع بوده که از این لحاظ چهارمین استان متراکم کشور می باشد. شهر همدان به عنوان مرکز استان، پنجمین شهر تاریخی و فرهنگی کشور شناخته شده است. در استان همدان اقوام مختلف با فرهنگ و آداب و سنن خاص خود زندگی می کنند و بدین جهت تفاوت زبان و لهجه گویشی به خوبی دیده می شود. این زبانها عبارتند از زبان فارسی، ترکی آذری، لری، لک و کردی.

ج- فرودگاه همدان یکی از قدیمی ترین فرودگاههای ایران با قدمتی صد ساله می باشد که در فاصله ۴/۵ ناتیکیال مایلی (حدود ۸ کیلومتری) ضلع شمال شرقی شهر همدان و در کنار جاده اصلی تهران به مختصات جغرافیایی ۳۴۵۲۰۹ شمالی و ۴۸۳۳۰۹ شرقی واقع شده است. ارتفاع آن از سطح دریا ۵۷۶۳ پا و درجه حرارت مرجع ART فرودگاه ۳۴/۳ درجه سانتیگراد می باشد.

د- این فرودگاه در زمینی به مساحت حدود ۲۵۰ هکتار در ضلع شمال شرقی شهر همدان واقع شده است.

مشخصات اماکن و ترمینالهای فرودگاه همدان

ردیف	عنوان	مساحت (متر مربع)	توضیحات
۱	ترمینال داخلی	۱۰۰۰	
۲	ترمینال بین المللی	۵۵۰۰	
۳	کارگو	۰	ندارد
۴	آشیانه (هلی کوپتر امداد و نجات)	۱۲۰۰	جمعیت هلال احمر استان
۵	باشگاه آموزش خلبانی فوق سبک	۵۵۰	در حال حاضر فعالیتی ندارد
۶	دفتر اداری جنب سالن ترمینال	۲۱	انجام امور اداری شرکت پهبادی
۷	بوفه و بسته بندی بار سالن ترمینال	۱۸	در صورت وجود پرواز
۸	بوفه و گلفروشی محوطه	۱۸	صرفاً در ایام حج تمتع
۹	پارکینگ روباز	۱۶۰۰۰	صرفاً در ایام حج تمتع

۲۵-۲- شناسایی زیرساخت ها

زیر ساخت های موجود انرژی (آب و برق. گاز و...) در فرودگاه همدان

علیرغم خشکسالی های چند سال اخیر و محدودیت شدید منابع آب در استان خوشبختانه با توجه به زیرساخت های موجود مشکل خاصی در فرودگاه نداریم. در خصوص سایر منابع انرژی هم محدودیتی مشاهده نمی شود و امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیر های دسترسی به فرودگاه:

فرودگاه همدان در آستانه مطلوبیت سفرهای هوایی و حد نهایی مطلوبیت سفرهای زمینی از مرکز ملی ایران در یک موقعیت ممتاز قرار دارد. شبکه راههای زمینی جهت دسترسی برای کلیه متقاضیان سفرهای هوایی به نحو مناسب فراهم است. فرودگاه در جاده اصلی خروجی همدان به تهران در فاصله حدود ۷ کیلومتری از مرکز شهر قرار دارد. راه آهن همدان از ایستگاه راه آهن رباط شورین با اتصال به شبکه ریلی کشور، از ریل جنوب به غرب کشور حدود ۵ کیلومتر با فرودگاه فاصله دارد. لازم به ذکر است که ۷/۵ درصد از کل راههای ترانزیت کشور نیز در این استان قرار دارد.

ارتباطات و فن آوری:

زیر ساختهای مخابراتی فرودگاه بر بستر فیبر نوری از طریق MPLS قرار داشته و ارتباط موجود با ستاد در شبکه پیامهای هوانوردی در دو بخش ارتباط با ستاد مربوطه در شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و سایر فرودگاههای کشور از طریق ستاد انجام می گردد و ارتباط تلفنی از طریق VOIP و تلفن ثابت در بستر مذکور انجام می پذیرد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه:

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۱) مجموعه ای از ساختمانها به منظور استقرار و ساماندهی بنکداران و فروشندگان میوه و تره بار ایجاد شده که هنوز به بهره برداری نرسیده است.

۲) در ضلع غربی فرودگاه ساختمان نمایشگاههای استان واقع شده که در برخی از ایام سال نمایشگاههایی توسط اصناف مختلف در آن برگزار می گردد.

۳) در مجاورت نمایشگاههای استان مجموعه پارک فناوری استان قرارداد که فعال می باشد.

۴) ساختمان مرکزی گمرک و ساختمان مرکزی اداره پست استان در مجاورت نمایشگاه قرار دارند.

۵) منطقه ویژه اقتصادی در بخش شمالی استان در ۵ کیلومتری شهرستان فامنین قرار دارد. این محدوده در حوزه کشاورزی در دشت فامنین مستقر است که با استقرار فعالیت های صنعتی و بازرگانی ماموریت دارد که جهت گیری کلان توسعه ای استان را به سمت فعال شدن صنایع و بخش خدمات به گونه ای پی ریزی کند که بسیاری از محدودیت ها را تعدیل نموده و زمینه مناسبی را در دگرگونی ساختار اقتصادی گزینش فعالیت ها برای استقرار در منطقه ویژه اقتصادی جهان آباد با دو نگرش انتخاب فعالیت های اقتصادی که بیشترین تاثیر را در روابط بین بخشی داخل استان ایفا می کنند از یک سو و گزینش فعالیت هایی که ارتباط استان را با سایر استانها در سطح ملی و فرامنطقه ای تقویت می کند از سوی دیگر مدنظر قرار گرفته است. به عبارتی تقویت فعالیت هایی که امکان تولید در داخل استان دارند و محصولات واسط مورد نیاز آنها در داخل استان تولید می شود. برخی از فعالیت ها از این نظر دارای مزیت نسبی هستند. از سوی دیگر تولید محصولات که به منظور تقویت جایگاه اقتصادی استان و برقراری پیوند منسجم با ساختار اقتصادی ملی در نظر گرفته شده است. در این فعالیت ها، هدف منطقه ویژه و آزاد اقتصادی جهان آباد در راستای قرارگیری در چرخه اقتصاد جهانی هستند. لازم به ذکر است این منطقه در سال ۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی و در اواخر سال ۸۹ به صورت قانون ابلاغ شده است. سازمان مسئول اجرای آن شرکت شهرک های صنعتی استان همدان می باشد.

۶) در مجاورت فرودگاه همدان و با همکاری شرکت فارسکو، احداث نخستین و بزرگترین کارخانه بازیافت هواپیما در خاورمیانه در حال شکل گیری است که به کار بازیافت هواپیماها ی از رده خارج و اسقاطی سراسر کشور و حتی کشورهای همسایه مشغول خواهد شد.

۲۵-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

الف- مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...:

یکی از جاذبه های طبیعی و بکر این استان کوه الوند می باشد. از گذشته های دور تا به حال نام شهر همدان با الوند قرین بوده است. الوند نامی آشنا برای دوستداران طبیعت می باشد. چشمه سارها با صخره ها و دره های سرسبز و میدان میشان و تخت و نادر مناطق زیبای الوند می باشند. ارتفاع قله این کوه زیبا ۳۸۵۰ متر می باشد. اوضاع طبیعی و اقلیمی استان همدان

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

بستر مناسبی جهت فعالیتهای کشاورزی و دامداری است. همین امر موجب شده است از قدیمترین زمانها این منطقه محل استقرار و نشو و نمای تمدنهای باستانی باشد. وجود بیش از ۶۶۰ تپه باستانی که آثار فعالیتهای انسانی را در دوره های مختلف تا زمان حاضر در دل خود به یادگار نگاه داشته اند دلیلی بر اثبات این مدعی است. نتایج کاوشهای باستانشناسی در تپه گیان نهایند نشان می دهد مردم این دیار در ۶ هزار سال پیش، از فرهنگ و تمدن نسبتاً پیش رفته ای برخوردار بوده اند. همچنین قدیمی ترین متون کتیبه های آشوریان بین النهرین از شهر همدان با عنوان شهر کاسیان نام برده است و این امر پیشینه مدنیت مرکز این استان را به چهار هزار سال پیش می رساند.

نفوذ و گسترش اسلام در ایران تغییرات و تکامل شگرفی را بر پایه تعالیم اسلام و اصول هنرها و معماری قدیمی کشور سبب شد. از این دوره ۱۴۰۰ ساله در نقاط مختلف استان یادمانهای متعددی بر جای مانده است که اهم آنها عبارتند از: بنای بسیار زیبا و ارزشمند گنبد علویان از دوره سلجوقی، برج قربان، بقعه استر و مردخای، بقعه خضر از قرون ۷ تا ۹ هجری در همدان، امامزاده ازناو (عین و غین) از دوره سلجوقی در فامنین، امامزاده هود و اظهر از قرن هشتم در شهرستان رزن، امامزاده یحیی، امامزاده حسین و امامزاده اسماعیل در همدان و نیز کاروانسرای فرسفج و مدرسه علوم دینی شیخ علیخان زنگنه در تویسرکان آب انبار و سنگ نبشته معروف به کتیبه آقا جان بلاغی مربوط به بنای یک سد در اسدآباد، یخچال میر فتح در ملایر و حمام حاج آقا تراب در نهاوند و نیز تعدادی پل شامل پل شکسته (خسرو آباد) در اسدآباد، پل کوریجان و آبشینه در همدان، پل جهان آباد در فامنین، پل فرسفج و مجموعه بازار در تویسرکان و پل زرامین در نهاوند جملگی از دوره صفوی و بازار، مسجد جامع و میدان امام همدان و بازار ملایر از ابنیه مهم بعد از دوره صفوی هستند.

شایان ذکر است همدان از دیر باز مهد پرورش مردان بزرگی در زمینه علم و هنر، عرفان، دین و سیاست بوده است که از جمله این مشاهیر می توان به فیلسوف عالیقدر جهان اسلام ابوعلی سینا، شاعر وارسته و عارف بزرگ باباطاهر، عارف دل سوخته و حق طلب، عین القضاة همدانی و نیز مردان سیاسی نظیر خواجه رشید الدین فضل اله همدانی وزیر مشهور ایلخانیان مغول و همچنین ادبا و شعرای گرانقدری چون میرزاده عشقی، مفتون همدانی و عارف و همچنین مردان دین و سیاست چون سید جمال الدین اسدآبادی اشاره نمود.

همانطور که پیشتر اشاره شد همدان پنجمین شهر تاریخی و فرهنگی کشور بوده که آمیخته ای از اقوام مختلف با فرهنگ و آداب و سنن متفاوت است که از گذشته تاکنون در کنار یکدیگر زندگی می کنند و هر یک از اقوام با حفظ موارث فرهنگی خود آنچه را که از پیشینیان آموخته اند را در تمام مراحل زندگی خود بکار می برند بدین سبب تفاوت زبان و لهجه گویشی در این استان به خوبی دیده می شود.

ب- صنایع و معادن:

صنایع غذایی - بیشترین حجم صنایع غذایی استان در شهرستان همدان استقرار دارد و شهرک صنعتی بوعلی و محور جاده کرمانشاه و مریانج عمده ترین مراکز صنایع غذایی استان محسوب می گردند. مهمترین واحدهای صنایع غذایی استان

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

(کارخانه قند هگمتان، شرکت کیوان، شرکت خوشنوش، شرکت شیر منطقیهای استان همدان) در شهرستان همدان استقرار دارند. منطقه چشمه قصابان در شهرستان بهار، با دارا بودن صنایع متنوعی همچون آردسازی، فرایند سیب زمینی و تولید قند حبه، پودر سیر، کیک و کلوچه و کمپوت و کنسرو، دومین مرکز مهم صنایع غذایی استان است. استقرار واحدهای متعدد تولید کشمش و سبزه و شیره انگور در جوار تاکستانهای محورهای ملایر-اراک و ملایر-بروجرد موجب شده تا شهرستان ملایر سومین مرکز مهم صنایع غذایی استان محسوب گردد. شهرستان نهاوند با دارا بودن چند واحد صنعتی در زمینه تولید فرآوردههای لبنی و کمپوت و کنسرو، دارای جایگاهی (هر چند کوچک) در تقسیم کار صنایع غذایی استان است. لازم به ذکر است که شرکت رزن دشت (تولیدکننده فرآوردههای لبنی) و شرکت مینو عسل (تولیدکننده انواع بیسکویت و آبنبات) که از جمله مهمترین واحدهای صنایع غذایی استان محسوب میگردند، در شهرستان رزن استقرار دارند.

صنایع نساجی، پوشاک و چرم - شهرستان همدان در زمینه صنایع نساجی، پوشاک و چرم مهمترین مرکز صنعتی استان است و پس از آن با فاصله زیاد شهرستان کبودرآهنگ قرار میگیرد و شهرستان بهار نیز دارای جایگاهی، هر چند اندک، در زمینه این رشته صنعتی است. در شهرستان همدان، اغلب صنایع پوشاک در داخل شهر استقرار دارند و واحدهای نساجی و چرم عمدتاً در محور جاده تهران و شهرک صنعتی بوعلی و با تعداد کمتر در محور جاده کرمانشاه استقرار دارند. صنایع نساجی و چرم در شهرستان همدان را عمدتاً واحدهای ریسندگی نخ پارچه و نخ پلی پروپیلن، بافندگی پارچه نخی و پلی استر، بافندگی گونی پلاستیکی، گردبافی، موکت بافی، تولید فرش ماشینی، چاپ و تکمیل پارچه، چرمسازی و تولید محصولات چرمی (کفش، کیف، کمربند و چمدان) تشکیل می دهند. شرکتهای نساجی اکباتان (ریسندگی، بافندگی و تکمیل پارچه) و نخ رنگ (رنگرزی پارچه) مهمترین این واحدها هستند. عمده صنایع تولیدکننده و صادرکننده سالامبور، چرم و خز استان در شهرک صنعتی ویان واقع در شهرستان کبودرآهنگ استقرار دارند که مهمترین آنها چرم الوند، چرم ساغری و شرکت صادراتی پوست همدان است. در منطقه صنعتی چشمه قصابان و محور جاده کرمانشاه در شهرستان بهار نیز واحدهای چندی در زمینه ریسندگی نخ، بافندگی پارچه، پتوبافی، ریسندگی پشم و رنگرزی خامه قالی استقرار دارند.

صنایع سلولزی - در زمینه صنایع سلولزی نیز شهرستان همدان مهمترین کانون صنعتی استان است و شهرستانهای بهار و ملایر با فاصله زیاد در رتبه های بعدی قرار دارند. صنایع سلولزی شهرستان همدان شامل واحدهای تولیدکننده مصنوعات چوبی (مبل، دکوراسیون، سرویس خواب و...)، تخته سه لایی، روکش چوب، کارتن، جعبه مقوایی، دستمال کاغذی، پوشک و نوار بهداشتی است که عمدتاً در شهرک صنعتی بوعلی و سپس در محور جاده های ملایر و کرمانشاه استقرار دارند و مهمترین آنها شرکت چوب اکباتان تولیدکننده روکش چوب است.

صنایع شیمیایی - پس از شهرستانهای همدان و کبودرآهنگ، شهرستانهای ملایر و بهار مهمترین مراکز صنایع شیمیایی استان محسوب میشوند. عمده صنایع شیمیایی شهرستان همدان را واحدهای تولیدکننده محصولات لاستیکی و

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پلاستیکی، گاز اکسیژن و کربنیک، روغن موتور و دنده، روغن صنعتی و گریس، لوله های پی وی سی و پلی اتیلن، رنگ های ساختمانی و صنعتی، مرکب پلیکپی و عایقهای رطوبتی تشکیل میدهند که اغلب در شهرک صنعتی بوعلی و سپس در محورهای جاده کرمانشاه و ملایر استقرار یافته اند. گرچه تعداد واحدهای صنایع شیمیایی مستقر در شهرستان کبودرآهنگ معدود است، لیکن استقرار واحد بزرگ الوان ثابت (تولیدکننده رنگ های نساجی) و شرکت شمیران (تولیدکننده تسمه پروانه) موجب شده است تا این شهرستان از نظر اهمیت در صنایع شیمیایی هم عرض شهرستان همدان قرار گیرد.

صنایع کانی غیر فلزی - شهرستان همدان مهمترین مرکز صنایع کانی غیرفلزی استان است و عمده صنایع آن را واحدهای تولیدکننده شیشه مظروف، ظرفهای بلوری، شیشه نسوز، شیشه ایمنی (سکوریت)، چینی بهداشتی، قطعات پیش ساخته بتنی و آجر سفال و سنگبری تشکیل می دهند که اغلب در شهرک صنعتی بوعلی و محور جاده تهران و سپس جاده کرمانشاه استقرار دارند. مهمترین این واحدها: شیشه همدان (تولیدکننده شیشه مظروف)، زمردسرام (تولیدکننده چینی بهداشتی) و سیمان تاق (تولیدکننده تیرچه و بلوک) است. گرچه واحدهای صنایع کانی غیرفلزی مستقر در شهرستان رزن معدود هستند، لیکن استقرار ۲ کارخانه سیمان مهم (سیمان هگمتان و سیمان اکباتان) و نیز کارخانه سیمان و آهک همدان (تولیدکننده آهک هیدراته) موجب شده است تا این شهرستان دومین مرکز مهم صنایع کانی غیرفلزی در تقسیم کار داخلی استان محسوب گردد. شهرستانهای بهار و کبودرآهنگ سومین مرکز مهم صنایع کانی غیرفلزی در استان به شمار میآیند. صنایع شهرستان بهار را عمدتاً واحدهای سنگبری، کاشیسازی، آجرپزی، بلورسازی و تولیدکننده قطعات پیشساخته بتنی تشکیل می دهند که در منطقه صنعتی چشمه قصابان مستقر می باشند. اغلب صنایع شهرستان ملایر مانند واحدهای سنگبری و آجرپزی در محور جاده همدان مستقر هستند.

صنایع ماشین سازی - در زمینه صنایع ماشین سازی پس از شهرستان همدان، شهرستانهای ملایر و بهار با اختلاف زیاد حائز رتبه دوم اهمیت می باشند. اکثر صنایع ماشین سازی شهرستان همدان در حومه شهر همدان، محور جاده تهران و شهرک صنعتی بوعلی استقرار دارند که شامل واحدهای تولیدکننده سنگشکن، یاتاقان، نوار نقاله، سرند، تجهیزات آبیاری بارانی، آسانسور. ماشین بذرپاش، بویلر و مبدلهای حرارتی، مخازن دوجداره، ماشین آلات صنعتی و ریخته گری قطعات فولادی می باشند. شرکت ریخته گری گدازان از مهمترین این واحدها است. صنایع عمده شهرستان ملایر به واحدهای تولیدکننده ماشین آلات صنعتی (از جمله ماشین آلات نجاری) اختصاص دارد که بیشتر در محور جاده اراک استقرار دارند. صنایع ماشین سازی شهرستان بهار شامل واحدهای تولیدکننده انواع ماشین آلات صنعتی (از جمله ماشین آلات نجاری)، ماشین آلات نانوایی و ریخته گری انواع قطعات فلزی و فولادی، عمدتاً در منطقه صنعتی چشمه قصابان و محور جاده کرمانشاه مستقر می باشند.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

صنایع خودروسازی - شهرستان همدان در زمینه صنایع خودروسازی نیز دارای بیشترین سهم در استان است. واحدهای مزبور شامل صنایع تولیدکننده قطعات و لوازم یدکی خودرو، لنت ترمز، موتور سه چرخه، موتورسیکلت دنده ای، انواع واشر فلزی خودرو، فنر لول خودرو، لوازم جلوبندی خودرو و بوش سیلندر عمدتاً در شهرک صنعتی بوعلی و محور جاده تهران استقرار دارند. موتورسیکلت سازی بهمن سار مهمترین این واحدها می باشد. چند واحد صنعتی، شامل صنایع تولیدکننده قطعات برقی خودرو (آرمیچر دینام و استارت موتور)، قطعات و لوازم یدکی خودرو و قایق سازی نیز در شهرستان بهار (منطقه صنعتی چشمه قصابان) استقرار دارند. در میان سایر شهرستانها، دو شهرستان اسدآباد و کبودرآهنگ فاقد هر گونه فعالیت در زمینه صنایع خودروسازی می باشند.

ج- فناوری اطلاعات:

شرکت مخابرات استان به عنوان متولی بخش ارتباطات استان، در زمینه توسعه و تجهیز شبکه تلفن ثابت، تلاش بی وقفه داشته است، در حال حاضر با استفاده از یک سوئیچ مرکزی (MSC) منصوبه با ظرفیت ۱۰۰،۰۰۰ شماره، قابلیت سرویس دهی به استانهای غرب کشور و جاده های مواصلاتی ایجاد شده است. ضمناً استان همدان با داشتن دو مرکز SC با ظرفیت بیش از ۳۰۰۰۰ پورت به عنوان ترانزیت کانال بین شهری منطقه غرب کشور محسوب می گردد. تعداد کانالهای بین المللی از ۱۰۰ کانال به ۱۱۰ کانال افزایش داشته که همه شهرهای استان و تعداد زیادی از روستاها را نیز تحت پوشش قرار میدهد. امور ارتباطات نیز به عنوان متولی طراحی، ایجاد و توسعه شبکه دیتا و وظیفه ایجاد بستر مناسب اطلاع رسانی را به عهده داشته است و هم اینک اکثر نقاط شهری استان تحت پوشش این شبکه می باشد. شایان ذکر است که زیر ساخت های لازم شبکه های IT و ارتباطات به منظور توسعه فرودگاه و تجارت الکترونیک به صورت کامل محیا می باشد.

د- بهداشت و درمان:

سطح بهداشت و درمان و وجود امکانات درمانی به عنوان یکی از زیربناهای لازم جهت اسکان و فعالیت نیروی انسانی در محدوده مورد مطالعه مطرح می باشد. همچنین وجود امکانات بهداشتی و درمانی برای جذب گردشگر اهمیت زیادی دارد و هرچه استان از نظر شاخصهای بهداشتی توسعه یافته تر باشد، گردشگران بیشتری را جذب می کند. در ۸ شهرستان استان، ۲۰ بیمارستان با تعداد ۲۷۰۴ تخت فعال، ۱۲۳ داروخانه، ۱۵۸ مرکز بهداشتی و درمانی فعال، ۹۵ آزمایشگاه تشخیص طبی، ۲۳ مرکز فیزیوتراپی، ۴۰ رادیولوژی و ۴۵۸ پزشک مشغول فعالیت هستند. در بین شهرستانهای مورد مطالعه شهرستان همدان دارای بیشترین تعداد بیمارستان و پزشک می باشد، به گونه ای که حدود ۴۲٪ از کل پزشکان در این شهرستان، شاغل هستند. استان همدان دارای ۵۵۶ خانه بهداشت فعال بوده که ۹۰۹ بهورز در آن فعالیت داشته اند.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

وجود مراکز فوق تخصص قلب و عروق (فرشچیان)، بیمارستان تخصصی چشم و مرکز M. R. مهدیه، بیمارستان فوق تخصصی بعثت، مرکز تخصصی رادیولوژی و رادیو تراپی در راستای طرح کالبدی زاگرس خدمات محوری را به غرب کشور و منطقه ۵ طرح کالبدی ارائه مینماید که این امر از پارامترهای موثر در سفرهای بین شهری در سیستم حمل و نقل هوایی می باشد.

۵- گردشگری:

همدان پایتخت تاریخ و تمدن ایران:

همدان با ۳۵۰۰ سال قدمت تاریخی و ۳۰۰۰ سال سابقه شهرنشینی همچون نگینی در به عنوان یکی از پنج شهر تاریخی کشور و جهان می درخشد، از این رو در تاریخ ۶۹/۹/۲۸ به عنوان یکی از پنج شهر تاریخی کشور تصویب و در سال ۱۳۸۵ به عنوان پایتخت تاریخ و تمدن ایران در مجلس شورای اسلامی مصوب گردید. با توجه به مصوبات فوق می بایست زیرساخت های لازم برای تامین شرایط ذیل (از جمله فرودگاه بین المللی) به عنوان اصلی ترین بخش کار پیش بینی و احداث گردد. اکنون که رقابت کشورها در کسب جایگاه بهتر در توسعه صنعت گردشگری عملا به یک ماراتن توسعه ای تبدیل شده است و با وجود جاذبه های فراوان و قابلیت های ویژه ای که استان همدان از آن برخوردار است نقش سازمانها و نهادهای مختلف و تاثیر گذار در فرآیند گردشگری از جمله استانداری، سازمان میراث فرهنگی، شهرداری، شورای شهر و... در تهیه طرح جامع گردشگری استان و ایجاد زیر ساخت های لازم حائز اهمیت می باشد.

پیشینه تمدنی درخشان همدان در طول زمان های دور از دوره های پیش از تاریخ گرفته تا دوره تاریخی اسلامی و تا زمان حاضر انکارناپذیر است. به خصوص اینکه شهر همدان به عنوان مرکز استان در نظر آشنایان به تاریخ تمدن بشری به عنوان اولین پایتخت حکومت فراگیر در فلات ایران زمین شناخته شده و مشهور می باشد. به علاوه این استان به دلیل موقعیت اقلیمی ممتاز از قدیمی ترین محل استقرار و نشو و نمای تمدن های بشری بوده است. وجود بیش از یک هزار تپه باستانی در جای جای این استان، گواهی مستند بر این مدعاست. به عنوان نمونه نتایج مطالعات و کاوشهای تپه گیان نهند نشان می دهد که مردمان این منطقه در هزاره ۴ و ۵ قبل از میلاد از فرهنگ و تمدن و هنروالایی برخوردار بوده اند. همچنین در سنگ نوشته های پادشاهان آشور از همدان به عنوان شهر کاسیان نام برده شده و این ناظر بدان معناست که سابقه مدنیت این شهر حداقل به هزاره سوم قبل از میلاد باز می گردد. پایتخت سوم هخامنشیان شهر همدان بوده است و وجود کتیبه های گنج نامه به زبانهای ایلامی، بابلی و پارسی باستان به خط میخی در جوار این شهر و کشف ده ها نمونه از نفیس ترین اشیا زرین و سیمین مربوط به این دوره اهمیت این شهر را در دوره حکومت شاهان هخامنشی بازگو می کند. مروری بر تطور تاریخی و فرهنگی و توجه به اقلیم مناسب این منطقه، چشم هر بیننده رابه خود خیره کرده و این مهم در قالب استقبال چشمگیر گردشگران داخلی و خارجی در بازدید از اماکن و نقاط دیدنی استان جلوه می نماید. بنا به اعلام سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در سال ۱۳۹۰ استان همدان دارای بیش از ۱۸۳۱ اثر تاریخی و مکان گردشگری بوده که از این

دقر بازرگانی و سرمایه‌گذاری

تعداد ۸۳۵ اثر ثبت ملی شده است. این استان با توجه به پتانسیل بالای منابع طبیعی و گردشگری و مکان‌های تاریخی هر ساله پذیرای جمع کثیری از اکوتوریست‌ها (طبیعت گردان) و توریست‌های فرهنگی تاریخی می‌باشد. پیشینه تاریخی شهر همدان و وجود بقایای شهر قدیمی هگمتانه (تپه هگمتانه)، وجود سنگ نوشته‌ها و کتیبه‌های باستانی مانند کتیبه‌های گنجنامه که مربوط به دوره ماد و هخامنشی است، چون نگینی در ایران می‌درخشد.

بناها و سراهای تاریخی:

حدود نیمی از ۱۰۶ جاذبه انسان ساخت استان را بناهای تاریخی تشکیل می‌دهند که به استثنای تپه هگمتانه که بقایای شهر قدیم همدان بوده و از نظر باستان‌شناسی دارای ارزش ویژه‌ای است و نیز سنگ نوشته گنجنامه بقیه شامل مساجد تاریخی، کاروانسراهای قدیمی، بازارها و سراهای تجارته، پل‌ها و دیگر بناهای تاریخی می‌باشند که به دلیل برجستگی‌های خاص و یا برخورداری از امکانات رفاهی مورد بازدید گردشگران قرار می‌گیرد.

آرامگاه‌ها: وجود آرامگاه شخصیت‌های بزرگ علمی، ادبی و تاریخی کشور از جمله آرامگاه بوعلی سینا، بابا طاهر عریان و استر مردخای در شهر همدان و رضی الدین آرتیمانی و حقوق‌نوی در تویسرکان از جاذبه‌های مهم تاریخی است.

غارها: وجود شرایط خاص زمین‌ساختی در ناحیه میانی استان موجب پیدایش غارهای متعددی شده است. غارهای شناخته شده استان عبارتند از: غار علیصدر، غار سراب و غار همه کسی در محدوده شهرستان کبودرآهنگ، غار بزینه جرد در شهرستان بهار و غارخان گرمز در شهرستان تویسرکان. غار علیصدر، مهمترین غار شناخته شده استان و یکی از شگفتی‌های نادر و کم‌نظیر طبیعی استان که دارای معروفیت جهانی است و همه ساله پذیرای خیل انبوهی از گردشگران ایرانی، و خارجی است.

سراب‌ها، چشمه‌ها و رودخانه‌ها: وجود بیش از ده سراب همراه با فضای سبز پیرامون آنها در شهرستان نهاوند (به ویژه جنگل و سراب گیان)، چشمه‌ها و رودخانه‌های واقع در دره‌های کوهستانی استان امکانات کم‌نظیری برای گذران اوقات فراغت ساکنان استان و مسافران سایر مناطق کشور فراهم کرده است. سد اکباتان و دریاچه پشت آن نیز از دیگر جاذبه‌های استان است.

قله‌ها و دامنه‌های برفگیر: زمستانهای سرد و طولانی باعث فصلی شدن توریسم در همدان شده است. وجود قله‌هایی با ارتفاع بیش از ۳۵۰۰ متر از سطح دریا، نظیر قله الوند و قله یخچال، قله‌های دایم برف و قزل ارسلان همراه با چشم‌اندازهای زیبای طبیعی، به ویژه میدان میشان در دامنه الوند همه ساله پذیرای گروه‌های مختلف کوهنوردی از نقاط مختلف کشور است.

ارتفاعات برفگیر الوند و وجود پیست اسکی تاریک دره یکی از قابلیت‌های ارزنده برای انجام انواع ورزش‌های زمستانی، به ویژه اسکی و یکی از جاذبه‌های مهم استان در زمینه جذب گردشگر در فصل زمستان است. برگزاری جشنواره‌ی زمستانی در چند سال گذشته تجربه خوبی از جذب گردشگران ۲۷ کشور جهان بوده است. حضور یخ نوردان، دوچرخه

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

سواران، کوهنوردان و اسکی بازان از داخل و خارج از کشور و در کنار آن، نمایشگاهی از صنایع دستی و غذاهای سنتی جذابیت جشنواره را دوچندان کرده بود.

شکارگاه ها: استان همدان به دلیل موقعیت کوهستانی یکی از نواحی مستعد شکارگاهی کشور است که در آن انواع حیوانات بزرگ و کوچک زیست می کنند. مناطق شکارگاهی استان بیش از ده ناحیه است. علاقه مندان به شکار می توانند با دریافت مجوزشکار از سازمان حفاظت محیط زیست در برخی از شکارگاه ها به شکار بپردازند. شکارگاه های لشکر در ملایر، خان گرمز در تویسرکان، آلمه بلاغ، کرکسین، چهاردولی و چشم شور در اسدآباد از مهمترین شکارگاه های استان محسوب می شوند.

و- کشاورزی

وجود ذخائر ژنتیکی مهمی چون بذرهای گندم، یونجه، گردو، سیب زمینی، گونه های مختلف گیاهان دارویی و نیز گوسفند نژاد مهربان و... استان را در سطح کشور شاخص گردانیده است. وجود مراکز آموزش عالی کشاورزی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و حضور چشمگیر دانش آموختگان بخش کشاورزی در عرصه تولید و ارائه خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی و... از دیگر مزیت ها و ویژگی های استان همدان می باشد.

ز- خدمات:

این استان از گذشته شاهد استاد کاران حرفه ای و صاحب نام در بخش های صنعتی و تعمیرات خودرو سبک و سنگین بوده است. وجود کارگران متبحر در بخش های مختلف فنی و ساختمانی و کشاورزی نیز از مزایای نیروی کار استان می باشد که در سایر استانهای کشور فعالیت می کنند.

فعالیت بازرگانی - استان همدان به دلیل استقرار در شاهراه ارتباطی و سابقه تولیدات صنعتی و کشاورزی همواره از نقش بالای بازرگانی در سطح منطقه ای، ملی و فراملی برخوردار بوده است. اصلی ترین عامل رکود این نقش در سالهای اخیر تحریم های اقتصادی بوده است. (عوامل بیرونی).

ساختار فرودگاهها:

با توجه به اینکه فرودگاهها در زمره بزرگترین تسهیلات عمومی در جهان قرار دارند، نقش بسزایی در شکل دهی چشم انداز اقتصادی، سیاسی و اجتماعی جوامعی که به آنها خدمات ارائه می دهند، ایفا می کنند.

کاملا مشخص است که یک سیستم حمل و نقل کارآمد و موثر، عاملی لازم و ضروری در اقتصاد هر منطقه به شمار می رود. یک سیستم حمل و نقل، جابجایی افراد و کالاها را بین جوامع تامین مینماید. این جابجایی سبب ایجاد فعالیت های تجاری و بازرگانی بین بازارها می شود که خود این فعالیتها باعث ایجاد اشتغال، درآمد و سود اقتصادی برای ساکنین یک جامعه می شوند. هر چند راههای مختلفی برای حمل و نقل از قبیل اتومبیل، کامیون، کشتی و راه آهن وجود دارند، لیکن شاید هیچیک از آنها به اندازه حمل و نقل هوایی بر فعالیت های تجاری و بازرگانی بین شهری تاثیر گذار نباشند.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

هوایماها امکان سفر بین قاره ای با حجم وسیع مسافر و بار را در مدت زمانی کوتاه ایجاد می کنند و دسترسی به بازارهای جهانی برای بدست آوردن منافع اقتصادی فوق العاده در بزرگترین جوامع را فراهم مینمایند.

نقش اقتصادی فرودگاه

فرودگاه برای رشد تجاری و صنعتی یک جامعه از این روعامل حیاتی به شمار می رود، که امکان دسترسی به سرویسهای هوایی را که باید پاسخگوی نیازهای متنوع جوامع، رقابت و توسعه فضاهای فروش کالاها باشند، فراهم میسازند، جوامع فاقد فرودگاه یا فاقد خدمات مناسب هوایی دارای محدودیت های رشد اقتصادی هستند. فرودگاهها با فعالیت های تجاری مرتبط با هوا نوردی و غیر مرتبط با هوانوردی که در آنها صورت میگیرند، ظرفیت های بزرگی برای استخدام در جوامع ایجاد می نمایند. حقوق و دستمزد های پرداخت شده به مشاغل درگیر در فعالیت های تجاری مرتبط با فرودگاه میتواند تاثیر مستقیم بسزایی در وضعیت اقتصاد منطقه از طریق ایجاد درآمد های مالیاتی برای منطقه مورد نظر شوند. همچنین فرودگاه به طور غیر مستقیم از طریق استفاده از خدمات محلی برای حمل و نقل هوایی بار، خدمات مربوط به تامین غذا برای شرکتهای هوایی، تعمیر و نگهداری هوایما، حمل و نقل زمینی داخل و اطراف فرودگاه و... رشد اقتصادی را تشدید میکند. خرید سوخت، تدارکات، ملزومات، تجهیزات، و سایر خدمات از تامین کنندگان بومی، درآمد مازاد به جوامع محلی وارد می کند. در نهایت درآمد حاصل از فعالیت های مستقیم و غیر مستقیم اقتصادی، باعث گردش پول بین جوامع محلی می شود به طوری که پول توسط فردی به فرد دیگر دست بدست شده و این تاثیر مضاعف در تمام شهرها پولهای مرتبط با صنعت هوایی را به گردش در می آورد.

درآمدهای مالیاتی تولید شده بوسیله فرودگاه برای همه مفید می باشند. فرودگاهها با تولید درآمد های مالیاتی در طی سال برای دولتها منابع درآمدی فوق العاده ای ایجاد می کنند. این درآمدهای مالیاتی برای راه اندازی پروژه های عمرانی و ارائه خدمات مفید به ساکنین جوامع مورد نیاز می باشند. خواه باعث توسعه سیستم بزرگراهها یا زیبا سازی پارکها شده و یا به احداث بیمارستانها و... منجر بشوند.

فرودگاه همدان

فرودگاه همدان که در سطح بین الملل با کد شناسایی OIHH شناخته می شود با قدمتی بیش از ۱۰۰ سال و با توجه به جایگاه منحصر بفرد خود یکی از مهمترین فرودگاههای غرب کشور بشمار میرود. با عنایت به انجام پروژه های توسعه سطوح پروازی و اصلاح شیب باند فرودگاه در سنوات گذشته باند فرودگاه به شماره های ۲۸-۱۰ و طول ۱۲۰۰۰ پا و عرض ۱۴۸ پا و شانه خاکی به طول باند و عرض ۷/۵ متر افزایش و قابلیت ضربه پذیری باند طبق استاندارد جهانی به FCXT 62 ارتقا یافت. که مطابق استانداردهای مربوطه مجهز به دستگاههای کمک ناوبری و سیستم روشنایی بوده و قابلیت پذیرش هوایما را در تمامی ساعات شبانه روز امکان پذیر می سازد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

پارکینگ هواپیما با ابعاد ۳۰۰ * ۱۳۰ متر قابلیت پذیرش ۱ هواپیمای پهن پیکر و ۲ هواپیمای متوسط پیکر را بطور همزمان دارا می باشد.

در سالهای اخیر با بهره برداری از پروژه های ساختمان تکنیکال بلاک و برج مراقبت سطح کیفی ارائه خدمات فرودگاهی به وضعیت مطلوبی رسیده است. که با اتمام و بهره برداری از پروژه ساخت ترمینال زیارتی در آینده نیز وضعیت ارائه خدمات به مسافران بهبود خواهد یافت.

بزرگترین تاسیسات سوختگیری هواپیمایی در غرب کشور که در زاویه شرق پارکینگ قرار گرفته است با ظرفیت مخزن های ۴۵۰/۰۰۰ لیتر ارائه خدمات سوخت رسانی به پروازها را عهده دار می باشد.

در سالهای اخیر شرکتهای مختلف هواپیمایی در این فرودگاه فعالیت داشته اند که از آنان میتوان به شرکتهای هما- آسمان - کاسپین- ماهان- فراز قشم - کیش- پاریز - تابان - سپاهان - آتا - پارس ایر و... اشاره نمود واز پروازهای مسافربری این فرودگاه به نقاط مختلف داخل و خارج مقاصد: تهران- مشهد- کیش- دبی- دمشق و آدنا وجده و مدینه را نام برد.

از نمونه هواپیماهایی که در سنوات گذشته در این فرودگاه نشست و برخاست داشته اند می توان به: فوکر ۲۸، ۵۰ و ۱۰۰ - توپولوف ۱۵۴M - بوئینگ ۸۳، ۸۲ - BAE146 - MD 83، جت فالکن ۲۰ و ۵۰- هرکولس - فرند شیب - جت استار - آنتونف ۷۲ و ۷۴ - ۱۴۰ ایران - ATR ۷۲ و ۷۶ - دورنیر - یاک ۴۰ و ۴۲ - ایرباس ۳۰۰ و ۳۲۰ - انواع هواپیماهای بوئینگ از ۷۰۷، ۷۲۷-۲۰۰، ۷۳۷-۵۰۰، ۷۴۷-۴۰۰ و انواع هلی کوپتر از ۲۱۲-۲۰۴-۲۰۵-BEL-۲۰۶-۲۱۴-MIL ۱۷ و ۱۸ و جت رنجر و انواع مختلف هواپیماهای آموزشی و نظامی اعم از AC۹۰ - توربو کماندر- توکانو- سسنا- پایپر- ساوانا- بونانزا و... را نام برد.

ولی هواپیمای طرح فرودگاه مطابق مطالعات انجام شده در طرح جامع فرودگاه و در شرایط باند خشک هواپیمای ایرباس ۳۱۰-۳۰۰ می باشد.

در حال حاضر با توجه برخی مشکلات و محدودیت ها از جمله تحریم ها و کمبود ناوگان هوایی این فرودگاه سهمی از پرواز مسافربری ندارد و صرفاً در ایام حج تمتع پذیرای زائران حج استان و استان کردستان می باشد. لازم بذکر است فرودگاه همدان یکی از هفده ایستگاه پروازی حج تمتع نیز بوده و همه ساله زائران خانه خدا بمنظور انجام اعمال حج تمتع از این فرودگاه عازم سرزمین وحی می شوند.

تحلیل جایگاه منحصر به فرد فرودگاه همدان:

فرودگاه همدان در آستانه مطلوبیت سفرهای هوایی و حد نهایی مطلوبیت سفرهای زمینی از مرکز ملی ایران در یک موقعیت ممتاز قرار دارد. شبکه راههای زمینی جهت دسترسی برای کلیه متقاضیان سفرهای هوایی به نحو مناسب فراهم است. با راه اندازی راه آهن همدان اتصال به شبکه ریلی کشور، استفاده از شبکه حمل و نقل ترکیبی (سه راس مثلث حمل و نقل: شبکه راه آهن، شبکه حمل و نقل جاده ای و شبکه حمل و نقل هوایی) و مزایای منحصر به فرد آن که در

دقتر بازرگانی و سرمایه گذاری

بحث صادرات و واردات اهمیت و جایگاه فرودگاه را دو چندان می کند. فرودگاه همدان تا ایستگاه راه آهن رباط شورین از ریل جنوب به غرب کشور حدود ۵ کیلومتر فاصله دارد. لازم به ذکر است که ۵/۷ درصد از کل راههای ترانزیت کشور نیز در این استان قرار داشته که با در نظر گرفتن زیر ساخت های لازم این کلانشهر می تواند به عنوان بارانداز کالاهای صادراتی و وارداتی در کریدور غرب کشور ایفای نقش نماید.

۲۵-۴- چالش ها و محدودیت ها

استان همدان با در برداشتن ۲/۴ درصد جمعیت و ۱/۲ درصد مساحت کل کشور، یکی از کانون های مهم در مسیر ترانزیتی غرب کشور قرار دارد. ساختار اجتماعی و پراکنش فضایی جمعیت حتی تا حدود زیادی تحت تاثیر شرایط محیطی و اقلیمی قرار دارد. بلندی های واقع در منطقه مرکزی و جنوبی استان را به سه پهنه مجزا با فرهنگ و ساختار اجتماعی متفاوت تقسیم کرده است. به علت وجود دشت های وسیع، استان کماکان دارای ساختار کشاورزی است. به همین دلیل همچنان سهم جمعیت روستایی استان بالاتر از جمعیت شهری است، این وضعیت بسیاری از ساختارهای اجتماعی و اقتصادی استان را تحت تاثیر قرار می دهد.

اما به علت وجود محدودیت های زیاد در منابع آب و خاک و نیز اشباع فرصت های شغلی در بخش کشاورزی استان با پیامدهایی روبرو است تا آنجا که بسیاری از ویژگی های اصلی اجتماعی و جمعیتی استان برخاسته از عوامل مذکور است.

۲۵-۵- اسناد موجود

فرودگاه همدان دارای طرح جامع می باشد.

در حال حاضر قرارداد سرمایه گذاری در حال اجرا نداریم.

امکانات و خدمات موجود در فرودگاه برای رفاه حال مسافرین:

ردیف	عنوان فعالیت تجاری
۱	محوطه فرودگاه- غرفه موقت- بوفه و گل فروشی
۲	سوله - آشیانه بالگرد امداد و نجات
۳	سوله - آموزشگاه خلبانی فوق سبک
۴	محوطه فرودگاه - پارکینگ روباز

۲۴-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار جابجایی مسافر و بار همراه مسافر

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل

۱۲۲	۰	۱۲۲	۲۲,۲۸۶	۰	۲۲,۲۸۶	۳۰۰	۰	۳۰۰	۱۳۹۰
۳۷	۰	۳۷	۶,۰۰۴	۰	۶,۰۰۴	۶۹	۰	۶۹	۱۳۹۱
۲۲۲	۱۱۱	۱۱۱	۲۲,۴۴۳	۶,۵۴۰	۱۵,۹۰۳	۲۱۳	۲۹	۱۸۴	۱۳۹۲
۶۳۵	۴۴۳	۱۹۲	۵۰,۶۸۴	۲۶,۸۵۶	۲۳,۸۲۸	۴۰۱	۱۱۴	۲۸۷	۱۳۹۳
۴۴۴	۱۶۵	۲۷۹	۳۶,۱۳۴	۸,۷۳۷	۲۷,۳۹۷	۴۷۳	۸۴	۳۸۹	۱۳۹۴
۳۲۱	۷	۳۱۴	۳۵,۳۱۴	۵۰۶	۳۴,۸۰۸	۳۰۰	۴	۲۹۶	۱۳۹۵
۴۷۸	۱۹۰	۲۸۸	۴۲,۴۱۹	۶,۸۹۹	۳۵,۵۲۰	۲۹۳	۴۶	۲۴۷	۱۳۹۶
۴۲۲	۲۰۱	۲۲۱	۳۵,۷۷۲	۸,۴۳۲	۲۷,۳۴۰	۴۵۸	۶۶	۳۹۲	۱۳۹۷
۴۰۴	۲۵۹	۱۴۶	۲۸,۴۲۷	۹,۷۴۴	۱۸,۶۸۳	۳۰۶	۷۳	۲۳۳	۱۳۹۸
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۳۹۹
۸	۰	۸	۶۹۲	۰	۶۹۲	۱۴	۰	۱۴	۱۴۰۰
۹۵	۶۶	۲۹	۵,۴۷۱	۲,۶۰۲	۲,۸۶۹	۶۱	۲۰	۴۱	۱۴۰۱
۱۸۹	۱۸۷	۲	۷,۹۸۶	۷,۸۰۱	۱۸۵	۸۲	۶۴	۱۸	۱۴۰۲

آمار ترافیک پروازهای هوانوردی عمومی (تفریحی - آموزشی) در ۶ سال گذشته

۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶
۹۷	۱۷۲	۷۷۸	۱۲۳۳	۱۶۲۳	۵۵۵۷

مقاصد پروازی:

با توجه به عدم تقسیم عادلانه پروازها در کشور در شرایط موجود توسط سازمان هواپیمایی کشور و مضافاً وجود تحریم و کمبود ناوگان هوایی، شرکتهای هواپیمایی تمایلی به برقراری پرواز در این فرودگاه ندارند.

ایرلاینهای فعال:

بدلیل نبود پرواز، ایرلاین فعالی وجود ندارد. صرفاً پروازهای حج تمتع که در دو سال اخیر توسط شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی انجام شده است.

۲۵-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

- با توجه به این که فعالیت باشگاه آموزش خلبانی فوق سبک چند سالی است که در فرودگاه متوقف شده است، راه اندازی مجدد این باشگاه با جلب حمایت های مالی و یا احداث آموزشگاه خلبانی سبک.
- احداث ایرلاین اختصاصی استان که توسط سرمایه گذار پیشنهاداتی شده و در دست پیگیری می باشد.
- ترمینال بار و پارکینگ بار (با توجه به پتانسیل موجود استان و موقعیت خاص آن در بحث بارانداز کالاهای صادراتی و وارداتی در کریدور غرب کشور و نزدیکی با ایستگاه راه آهن همدان و اتصال به شبکه ریلی کشور، استفاده از شبکه حمل و نقل ترکیبی (سه راس مثلث حمل و نقل: شبکه راه آهن، شبکه حمل و نقل جاده ای و شبکه حمل و نقل هوایی) و مزایای منحصر به فرد آن که در بحث صادرات و واردات، اهمیت موضوع و لزوم برنامه ریزی جهت احداث ترمینال و پارکینگ اختصاصی بار در فرودگاه را دو چندان می کند.

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لند ساید

با توجه به وضعیت کنونی و نیم نگاهی به آینده فرودگاه موارد ذیل پیشنهاد می گردد:

- ۱- پارکینگ مستقل ترمینال زیارتی (حج)، با توجه به محدودیت فضا پارکینگ طبقاتی پیشنهاد می گردد.
 - ۲- ایجاد مجتمع کوچک خدماتی در داخل فرودگاه جهت رفاه حال مسافران و همراهان آنها
 - ۳- ساختمان کترینگ و رستوران
- و برخی فعالیتها مانند نگهداری بار و امانتداری و همچنین ایجاد خدمات پشتیبانی حمل و نقل مانند: جایگاه سوخت (پمپ بنزین CNG)، تعمیرگاه، امداد خودرو و...
- البته بدیهی است که انجام برخی از موارد پیشنهادی فوق مستلزم برقراری پروازهای منظم مسافری و باری می باشد.

مواردی را که مدیران ارشد استان و نیز شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران در ارتقا و تجهیز فرودگاه همدان می بایست مد نظر قرار دهند:

- افزایش خطوط هوایی - مقاصد پروازی و فعالیت شرکتهای مختلف هواپیمایی برای ارائه خدمات متنوع به مسافران پروازی.
- تکمیل چراغهای اپروچ دقیق باند
- تکمیل پروژه ترمینال زیارتی و ارتقاء امکانات فرودگاهی و سطح خدمات ارائه شده در بخش بار و مسافر
- ایجاد تسهیلات مناسب جهت ترانزیت کالا و مسافر
- ایجاد تسهیلات مناسب جهت توسعه صنعت توریسم در استان
- ارتقاء درجه فرودگاه از مرز هوایی به بین المللی با ایجاد امکانات لازم و سازو کارهای اجرایی مورد نیاز.

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

نام فرودگاه	عنوان سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
همدان	کارگو	۵۰۰,۰۰۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰	BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰			BOT	۱	۷	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	پارکینگ طبقاتی	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰۰	BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	رستوران	۸۰,۰۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۸	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه سوخت	۲۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰	BOT	۲	۸	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	مجتمع خدمات خودرویی	۵۰,۰۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

۲۶- فرودگاه یاسوج

۲۶-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی شهر یاسوج

شهر یاسوج مرکز استان کهگیلویه و بویر احمد در مختصات جغرافیایی ۳۰,۶۶۶۷ درجه و ۲۸ دقیقه عرض شمالی و ۵۱,۵۸۳۳ درجه ۳۶ دقیقه طول شرقی و قرار گرفته است. شهر یاسوج از شمال به استانهای اصفهان و چهارمحال بختیاری، از شرق با فارس، از جنوب با فارس و بوشهر و از غرب با خوزستان همسایه است.

جمعیت شناسی شهر یاسوج

جمعیت داخلی شهر یاسوج (جمعیت بالغ بر ۳۰۰ هزار نفر) و جمعیت استان کهگیلویه و بویر احمد بالغ بر ۶۵۰ هزار نفر و با ارتفاع ۱۸۱۰ متری از سطح دریا واقع شده است.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه یاسوج

این فرودگاه در غرب شهر و در موقعیت جغرافیایی ۵۱ درجه و ۳۲ دقیقه و ۴۲ ثانیه طول شرقی و ۳۰ درجه و ۴۲ دقیقه و ۰۲ ثانیه عرض شمالی در زمینی به مساحت ۳۰۵ هکتار واقع گردیده است که از شرق با فارس به فاصله ۱۴۵ کیلومتر، از شمال به اصفهان به فاصله ۳۵۰ کیلومتر و از غرب به خوزستان و از جنوب با فارس و بوشهر منتهی می شود.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری و ..)

کل مساحت ۳۰۵ هکتار	مساحت فرودگاه یاسوج	۱
مساحت ترمینال ۲۳۰۰ مترمربع (بالحاظ ترمینال جدید و فعلی)		
تاسیسات ۳۵۰ مترمربع		
موتورخانه برق ۱۲۰		
محوطه پارکینگ ۲۵۰۰ متر مربع، ۵ دقیقه		
مساحت در اختیار شرکت های هواپیمایی، ارگان ها (گمرک، گذرنامه، سپاه و پلیس) و غرف تجاری (۱۰۰ متر مربع)		
ساختمان ایمنی زمینی ۸۸۰ متر مربع		
ساختمان vip (۲۵۰) - مترمربع		
مساحت پرون ۱۳۱۲۵ متر مربع		
ساختمان اداری ۵۰۰ مترمربع (۳ طبقه)		

محوطه کنترل بلیط ۴۵ متر مربع	اطلاعات تکمیلی	۲
محوطه گردش و انتظار ۵۰۰ متر مربع		
سالن پروازی ۵۰۰ متر مربع		
سالن مستقبلین و مشایعان ۵۰۰ متر مربع		
دفاتر شرکت های هواپیمایی ۳۶ متر مربع		
مطالبه بار ۱۵ متر مربع		
کنترل امنیتی ۵۰ متر مربع		
پارکینگ ۲۰۰۰ متر مربع با ۵۶ جایگاه		
راههای دسترسی (از درب ورودی فرودگاه تا درب ترمینال در زمان معمولی ۱ دقیقه در زمان تاخیر ۲ دقیقه		
تعداد باند باند فعال ۱۳/۳۱ فعال (طول باند ۳۲۰۰ متر)		
ظرفیت باند: ظرفیت باند فعال، تعداد ۲ نشست و برخاست در هفته و توقف همزمان ۳ فروند هواپیما		
تعداد تاکسیوی ها: یک تاکسیوی رابط پرون و باند - یک تاکسیوی رابط باند ها		

سایر موارد مرتبط

فرودگاه یاسوج از فرودگاههای جوان کشور است که در سال ۱۳۷۲ احداث این فرودگاه آغاز شد و پس از ۷ سال کار ساختمانی در سال ۱۳۷۹ با حضور رئیس جمهور وقت افتتاح شد و مورد بهره برداری قرار گرفت و طی طرح های توسعه ای که انجام گرفت به اندازه کنونی رسیده است. در سال ۱۳۹۵ پروژه افزایش طول باند فرودگاه با هدف سرویس به هواپیماهای بدنه متوسط همچون فوکر ۱۰۰ و همچنین فراهم کردن مسیرهای پروازی جدید آغاز شد. این فرودگاه در نزدیکی قله بلند دنا و در مناطق سردسیری و در ارتفاع ۱۸۱۰ متری از سطح دریا واقع شده است و بدین ترتیب بعد از فرودگاه شهرکرد دومین فرودگاه ایران از نظر ارتفاع می باشد..

۲-۲۶- شناسایی زیرساخت ها

گردآوری اطلاعات مربوط به زیرساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده ..

انرژی (آب، برق، گاز و...): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

ارتباطات و فن آوری (زیر ساخت های مخابراتی، ارتباطی موجود)

- ناوبری

سیستم کمک ناوبری

سامانه کمک ناوبری فروداتوماتیک

مراحل زیر ساختی سامانه (فیبر نوری، برق و محل نصب) انجام شده است

سایت فرستنده رادیویی (تجهیزات ارتباطی خلبان، برج و عوامل زمینی)

- مخابراتی - زیرساخت شبکه و فیبر نوری در کلیه ساختمانها و بخش های فرودگاه

- تجهیزات زیرساختی مثل انواع سوئیچ های شبکه، انواع روتورها و ...

- سامانه اطلاعات پرواز (FIDS)

- سامانه ارتباطی تلفنی VOIP

- سیستم های ارسال و دریافت پیام های هوانوردی

- اتوماسیون اداری جهت بایگانی اسناد و نامه های اداری (پرگار)

۲۶-۳- ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه شهرستان و فرودگاه یاسوج

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر مزیت های طبیعی، جغرافیایی، فرهنگی و...

شرایط اقلیمی و آب و هوایی

آب و هوای سردسیری و کوهستانی است و برف و یخبندان دارد.

امکانات آموزشی

دانشگاه دولتی، دانشگاه آزاد و یک واحد دانشگاه پیام نور و سایر مراکز دانشگاهی از جمله علمی کاربردی و غیر انتفاعی

وجود دارد و تحصیل تا مقطع دکترا ممکن می باشد.

امکانات و تاسیسات زیر بنایی

آب: آب آشامیدنی و مصرفی شهر یاسوج از طریق آبخیز یاسوج تامین می شود

برق: شهر یاسوج به شبکه برق سراسری متصل است.

پست و مخابرات: در شهر یاسوج اداره ی پست این شهر از طریق پست، آژانس های پستی و صندوق پست به شهروندان

خدمات پستی ارائه می دهد و خدمات مربوط به ارتباطات تلفنی نیز از طریق مرکز مخابرات این شهر ارائه می شود.

بهداشت و درمان

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

در سطح شهر یاسوج ۴ بیمارستان ۲۰ درمانگاه، ۳۰ مرکز درمانی، ۷ پایگاه بهداشت شهری ۱۲۳ مطب پزشک عمومی ۹۵ مطب پزشک متخصص ۱۴۰ دندانپزشک و ۵۱ داروخانه فعال است.

گردشگری

یاسوج مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد در جنوب غربی ایران است که در سرزمینی مرتفع و کوهستانی واقع شده است. این شهر از جاهای گردشگری آبشار زیبای یاسوج، پارک ساحلی یاسوج، پارک جنگلی، تنگ مهران، تنگ گنجه ای، پیست اسکی کاکان، تنگ تامرادی، نقش برجسته تنگ سروک

کشاورزی

شهر یاسوج قطب تولید محصولات باغی و کشاورزی می باشد. محصولات این شهر شامل: گندم، برنج، جو، عدس، سیب، گردو...

۲۶-۴- چالش ها و محدودیت ها

محدودیت های زیست محیطی

استان کهگیلویه و بویراحمد به مرکزیت شهر یاسوج به علت روند تولید زباله و روش دفن نامطلوب زباله ها در معرض خطر زیست محیطی می باشد و شهر یاسوج، مشهور به پایتخت طبیعت ایران به لحاظ زیست محیطی در وضعیت بد و نامطلوبی قرار دارد.

۲۶-۵- اسناد موجود

طرح جامع: در حال انجام

طرح کسب و کار فرودگاه: ندارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا - ندارد

۲۶-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

سال برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع
۱۳۹۰	۵۸۵	۰	۵۸۵	۳۱،۷۸۹	۰	۳۱،۷۸۹	۱۵۰	۰	۱۵۰
۱۳۹۱	۴۹۰	۰	۴۹۰	۲۴،۴۷۳	۰	۲۴،۴۷۳	۱۲۷	۰	۱۲۷
۱۳۹۲	۴۴۰	۰	۴۴۰	۲۲،۶۱۴	۰	۲۲،۶۱۴	۱۰۶	۰	۱۰۶
۱۳۹۳	۲۸۹	۰	۲۸۹	۱۳،۶۹۸	۰	۱۳،۶۹۸	۶۹	۰	۶۹
۱۳۹۴	۵۲۶	۰	۵۲۶	۲۶،۶۵۳	۰	۲۶،۶۵۳	۱۱۲	۰	۱۱۲
۱۳۹۵	۵۰۴	۰	۵۰۴	۲۶،۱۱۴	۰	۲۶،۱۱۴	۱۱۵	۰	۱۱۵
۱۳۹۶	۳۸۲	۰	۳۸۲	۲۰،۸۰۹	۰	۲۰،۸۰۹	۹۸	۰	۹۸

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۱۹	۰	۱۹	۳,۵۰۶	۰	۳,۵۰۶	۹۲	۰	۹۲	۱۳۹۷
۵۵	۰	۵۵	۸,۸۲۰	۰	۸,۸۲۰	۱۶۸	۰	۱۶۸	۱۳۹۸
۷۰	۰	۷۰	۱۰,۲۹۴	۰	۱۰,۲۹۴	۲۰۲	۰	۲۰۲	۱۳۹۹
۱۶۵	۰	۱۶۵	۲۲,۶۸۹	۰	۲۲,۶۸۹	۴۸۴	۰	۴۸۴	۱۴۰۰
۱۵۷	۰	۱۵۷	۱۹,۸۵۰	۰	۱۹,۸۵۰	۲۸۶	۰	۲۸۶	۱۴۰۱
۱۵۴	۰	۱۵۴	۱۸,۵۳۷	۰	۱۸,۵۳۷	۲۵۱	۰	۲۵۱	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی) - فعال نیست

مقاصد پروازی: تهران، شیراز، بندرعباس، اصفهان، مشهد، کیش

ایرلاینهای فعال: سپهران، کیش، ایرتور، کاسپین، قشم، آسمان، آتا، هما، پارس ایر، زاگرس، فلای پرشیا، پویا، معراج

درآمد هوانوردی و غیر هوانوردی فرودگاه (۵ سال گذشته)

ردیف	عنوان	شرح
۱	میانگین زمان انتظار مسافری و مراجعین	یک ساعت
۲	نحوه دسترسی برای ورود و خروج از فرودگاه	بلوار ورودی فرودگاه به طول ۳ کیلومتر
۳	ضریب ساعت اوج فرودگاه (سال پایه ۱۴۰۰)	ساعت اوج از ۱۸ تا ۲۴ ۸ پرواز و ۶۰۳ مسافر
۴	میزان ظرفیت بالقوه و بالفعل پارکینگ خودرو	۱۳۰ جایگاه فعلی و قابلیت ارتقا به ۱۸۰ جایگاه با مساحت ۸۰۰۰ متر مربع

۲۶-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید

- مجتمع آموزشی و تفریحی هوانوردی

فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

- رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی

- ترمینال بار

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
-------------	-------------------------	---	----------------------------	------------------------	---------------------	------------------------	-------------------------------	---------------------	-----

-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۱۵۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو (ویژه صادرات گیاهان دارویی)	ياسوج
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	رستوران ، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	
-۲۵ ٪۳۰		۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی	
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BOT			۴۰۰,۰۰۰	مجتمع آموزشی و تفریحی هوانوردی	

۲۷- فرودگاه یزد

۲۷-۱- اطلاعات عمومی مرتبط با استان و فرودگاه

ارائه دیدگاه کلی از موقعیت جغرافیایی استان

یزد یکی از کلانشهرهای ایران است و به عنوان دومین شهر خشت خام جهان معروف است. عناوین و القاب زیادی از جمله شهر بادگیرها، دارالعباده را به خود اختصاص داده است و به عنوان نخستین شهر تاریخی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده که فرودگاه شهید آیت‌ا... صدوقی یزد تقریباً در مرکز جغرافیایی کشور، در غرب شهر یزد و در فاصله ۱۰ کیلومتری از مرکز شهر واقع است.

جمعیت شناسی استان

بر اساس آمار رسمی در سال ۱۴۰۰، جمعیت یزد حدود یک میلیون و ۲۵۲ هزار و ۲۰۰ نفر محاسبه شده که شامل ۶۴۱ هزار و ۳۰۰ مرد و ۶۱۱ هزار و ۲۰۰ نفر زن است.

موقعیت جغرافیایی فرودگاه

واقع شدن فرودگاه در فاصله ۱۰ کیلومتر از مرکز شهر، به علاوه وجود راههای ارتباطی مناسب که باعث تسهیل در دسترسی سریع به اطراف شهر می‌گردند و نیز گذر راه آهن از کنار آن، موقعیت خوبی را برای فرودگاه به وجود آورده است.

نزدیکترین فرودگاهها نسبت به یزد از شمال فرودگاه شاهرود، شمال غرب فرودگاه اصفهان، جنوب غرب فرودگاه یاسوج، جنوب فرودگاه شیراز، جنوب شرق فرودگاه رفسنجان، شرق فرودگاه بیرجند و شمال شرق فرودگاه طبس است که فاصله نزدیکترین آنها ۳۰۰ کیلومتر می‌باشد. با توجه به جهت گیری سیاست کلان کشور در خصوص پدافند غیرعامل، اهمیت وجود فرودگاه آماده و مجهز در مرکز کشور غیر قابل انکار است.

مساحت کلی فرودگاه و مساحت اماکن فرودگاهی به تفکیک (ترمینال مسافری، کارگو، آشیانه، اماکن مرتبط با هوانوردی عمومی و آموزشی، اماکن تجاری...)

مساحت اماکن فرودگاهی (متر مربع)							
ردیف	ترمینال شماره یک	ترمینال شماره دو	کارگو	آشیانه	اماکن هوانوردی و آموزشی	اماکن تجاری	پارکینگ ها
۱	۶۰۰.۷	۲۰۰.۳	۶۷۰	۱۳۲	۳۴۱.۶	۳۲۹.۱	۲۴۹.۵۲

۲۷-۲- شناسایی زیرساخت ها

اطلاعات مربوط به زیر ساخت های موجود در فرودگاه، محدودیت های مصرف، میزان مصرف کنونی و پیش بینی آینده

انرژی (آب، برق، گاز): امکان همکاری در تأمین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق، گاز و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری وجود دارد.

مسیرهای دسترسی به فرودگاه (جاده ای، راه آهن، دریایی)

نزدیکی فرودگاه به شهر و همچنین کم تردد بودن بلوار فرودگاه باعث شده دسترسی به سهولت انجام شود. برای رفت و آمد به فرودگاه هم از تاکسی های خطی و هم از اتوبوس های شهری می توان استفاده کرد. از جمله مزیت های فرودگاه فاصله کم با ایستگاه راه آهن و ترمینال مسافری است که رسیدن به آن را برای شهرهای اطراف بسیار آسان می کند.

ارتباطات و فن آوری (زیرساخت های مخابراتی ارتباطی موجود)

- ارتباط زیر ساخت فرودگاه به صورت فیبر نوری می باشد.

محدوده های جغرافیایی خاص اطراف فرودگاه (شهرک ها و نواحی صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، مناطق آزاد تجاری و صنعتی)

- شهرک صنعتی یزد در جنوب فرودگاه قرار دارد و همچنین منطقه ویژه اقتصادی بندر خشک یزد نیز نزدیک شهر یزد قرار دارد

گمرک: داشتن مرز هوایی و گمرک در فرودگاه یزد بهترین زیر ساخت برای توسعه صادرات است

ظرفیت ها و مزیت های استان و فرودگاه: ظرفیت های استان یزد رتبه برتر در زمینه کشاورزی، محصولات گلخانه ای، پارک علم و فناوری، صادرات مواد معدنی، تولید زیلو، ترمه، کاشی و سرامیک، صنایع دستی

۲۷-۳ - ظرفیت ها و مزیت های فرودگاه

شناخت و معرفی ظرفیت ها و قابلیت های شهرستان از منظر:

یکی از بهترین مناطق کشت و گذار در سفر به یزد کویرهای مرکزی ایران در کنار امکانات متنوع کمپ های کویری موجب شده این مناطق از محبوبیت بالایی بهره مند شوند. و نیز روستاهای گردشگری استان علاوه بر آب و هوای دلپذیر و لذت بخش زیبایی خاصی را به نمایش می گذارد. شیرینی های سنتی و ترمه یکی دیگر از جاذبه های فرهنگی استان است که توانسته گردشگران را به خود جذب کند.

صنایع و معادن: استان یزد در تولید محصولات فولاد، کاشی و نساجی رتبه اول کشور را به خود اختصاص داده است و همچنین یزد با سه هزار و ۶۰۰ واحد صنعتی چهارمین استان صنعتی کشور محسوب می شود و نیز با داشتن حدود ۵۰۰ معدن بزرگ دومین استان معدنی کشور می باشد.

فناوری اطلاعات: استان یزد با فعالیت حدود ۴۲۰ شرکت دانش بنیان رتبه هفت در کشور و در شاخص توسعه یافتگی فناوری اطلاعات و ارتباطات در رتبه دو کشور قرار دارد.

بهداشت و درمان: با توجه به قرار گرفتن استان یزد در چهار راه مواصلاتی کشور و ویژگی های پزشکان و بیمارستان ها و همچنین تعرفه های مطلوب باعث شده در حوزه بهداشت و درمان در جنوب و جنوب شرق کشور به قطب پزشکی تبدیل شود.

گردشگری: استان یزد در مرکز ایران از قدمت تاریخی زیادی برخوردار است. میراث فرهنگی غنی، کویر یزد، رشته کوه های شیرکوه، قرار گرفتن در جاده ابریشم، اساس منبع گردشگری استان را تشکیل می دهند

کشاورزی: بخش کشاورزی در استان از اهمیت خاصی برخوردار است. حدود ۱۳ درصد جمعیت استان در بخش کشاورزی فعال هستند و در استان با حدود ۱۶۹۳ هکتار گلخانه در رتبه سوم قرار دارد

خدمات: یزد علاوه بر اینکه خدمات فوق را دارا می باشد در حمل و نقل هوایی، ریلی، زمینی و... فعالیت دارد.

۲۷-۴ - چالش ها و محدودیت ها

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

محدودیت های جغرافیایی (وسعت، ارتفاع اراضی، آب و هوا): وجود آب و هوای گرم و خشک، بارندگی کم، سرعت باد شدید از محدودیت های استان یزد می باشد.

محدودیت های دسترسی به منابع انرژی (آب و گاز و برق):

با توجه به اینکه استان یزد تقریباً ۹ ماه از سال از نور خورشید بهره مند است و یزد مهد تولید انرژی خورشیدی در کشور است بنابراین در زمینه تامین برق محدودیتی وجود ندارد.

با توجه به اجرای پروژه ابرسانی از خلیج فارس در خصوص تامین آب در استان محدودیتی وجود ندارد.

در خصوص تامین گاز با توجه به اعمال محدودیت در مصرف گاز در کشور، تاکنون قطعی گاز در یزد وجود نداشته است.

محدودیت های زیست محیطی: با توجه به اینکه یزد یکی از مناطق خشک کشور است و به دلیل

کاهش بارندگی در معرض بیشترین چالش های زیست محیطی قرار دارد

محدودیت های مرزی، پهنه های دارای معارض و فاقد مجوز واگذاری: ندارد

۲۷-۵- اسناد موجود

طرح جامع: دارد

مشخصات قراردادهای سرمایه گذاری در حال اجرا: این اداره کل فاقد قراردادهای سرمایه گذاری

می باشد.

۲۷-۶- مشخصات آماری فرودگاه

آمار ترافیک پرواز، مسافر و بار کارگو- غیر همراه مسافر (۱۰ سال گذشته)

برنامه	تعداد نشست و برخاست (فروند)			اعزام و پذیرش مسافر (نفر)			ارسال و پذیرش بار و پست (تن)		
	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل	داخلی	بین المللی	جمع کل
۱۳۹۰	۳۸۱۸	۴۲۵	۴۲۴۳	۳۶۳۰۲۲۶	۸۴۰۱۵۲	۴۴۷۰۳۷۸	۲۰۲۹۳	۱۰۲۸۶	۳۰۵۷۹
۱۳۹۱	۳۰۷۸۶	۳۰۵	۴۰۹۱	۳۶۱۰۱۶۵	۶۶۰۷۹۴	۴۲۷۰۹۵۹	۱۰۹۹۱	۱۰۰۸۹	۳۰۰۸۰
۱۳۹۲	۴۰۵۴۳	۳۴۶	۴۰۸۸۹	۳۹۱۰۳۲۸	۷۹۰۸۳۶	۴۷۱۰۱۶۴	۲۰۱۵۴	۱۰۰۷۱	۳۰۲۲۵
۱۳۹۳	۴۰۵۰۳	۳۶۲	۴۰۸۶۵	۴۶۶۰۰۷۵	۸۴۰۷۲۱	۵۵۰۰۷۹۶	۲۰۹۴۴	۱۰۲۹۴	۴۰۲۳۸
۱۳۹۴	۴۰۸۳۰	۱۷۷	۵۰۰۰۷	۵۰۸۰۷۲۲	۳۸۰۵۹۸	۵۴۷۰۳۲۰	۳۰۱۵۷	۵۴۷	۳۰۷۰۴
۱۳۹۵	۵۰۹۹۷	۳۰۶	۶۰۳۰۳	۶۵۷۰۱۶۱	۴۶۰۷۴۱	۷۰۳۰۹۰۲	۳۰۹۸۷	۵۴۵	۴۰۵۳۲
۱۳۹۶	۶۰۶۵	۲۲۶	۶۰۲۹۱	۷۳۲۰۴۷۵	۳۱۰۷۳۹	۷۶۴۰۲۱۴	۴۰۵۰۶	۴۷۴	۴۰۹۸۰
۱۳۹۷	۴۰۸۰۴	۸۵	۴۰۸۸۹	۵۱۵۰۳۹۱	۱۴۰۸۲۸	۵۳۰۰۲۱۹	۳۰۱۵۹	۲۵۴	۳۰۴۱۳

۳,۳۷۴	۲۰۴	۳,۱۷۰	۵۲۵,۶۶۲	۱۰,۰۴۲	۵۱۵,۶۲۰	۵,۴۳۱	۷۷	۵,۳۵۴	۱۳۹۸
۲,۲۸۷	۰	۲,۲۸۷	۳۵۸,۱۸۵	۰	۳۵۸,۱۸۵	۴,۹۵۰	۰	۴,۹۵۰	۱۳۹۹
۳,۴۳۸	۳۸	۳,۴۰۰	۴۸۲,۶۹۱	۳,۴۸۳	۴۷۹,۲۰۸	۵,۹۰۲	۳۱	۵,۸۷۱	۱۴۰۰
۴,۰۱۶	۲۵۲	۳,۷۶۴	۵۵۱,۶۳۶	۱۶,۶۸۵	۵۳۴,۹۵۱	۵,۵۰۸	۱۴۲	۵,۳۶۶	۱۴۰۱
۴,۱۰۵	۳۸۴	۳,۷۲۱	۵۴۹,۲۰۲	۲۵,۷۸۶	۵۲۳,۴۱۶	۵,۱۰۴	۲۱۲	۴,۸۹۲	۱۴۰۲

آمار ترافیک هوانوردی عمومی (تفریحی-آموزشی)

پروازهای آموزشی و تفریحی	سال	ردیف
۲۵۰۳	۱۳۹۲	۱
۱۲۶۵	۱۳۹۳	۲
۱۹۰	۱۳۹۴	۳
۲۷۷	۱۳۹۵	۴
۶۵۱	۱۳۹۶	۵
۹۰۶	۱۳۹۷	۶
۱۰۷۱	۱۳۹۸	۷
۱۵۵۸	۱۳۹۹	۸
۱۹۸۶	۱۴۰۰	۹
۱۷۲۴	۱۴۰۱	۱۰

- مقاصد پروازی: تهران، مشهد، کیش، تبریز، اهواز، بندرعباس، زاهدان، نجف، جده و مدینه
- ایرلاینهای فعال: ایران ایر، آسمان، ماهان، آتا، پویا، پارس، کاسپین، کیش ایر، کارون، سپهران، ساها و یزد ایر

۲۷-۷- معرفی فرصتهای سرمایه گذاری (بر اساس نیازمندی ها و پتانسیل های موجود)

- فرصت های سرمایه گذاری در بخش ایرساید
- احداث مرکز خدمات و تعمیرات هواپیما در مرکز کشور
- احداث مرکز آموزش و خدمات تفریحی پروازهای فوق سبک
- احداث ترمینال تشریفات تجاری (CIP)
- فرصت های سرمایه گذاری در بخش لندساید

- احداث مجموعه خدمات رفاهی بلوار ولایت
- احداث پمپ بنزین
- احداث کارواش اتوماتیک (سیستم اتوماتیک شستشو)
- احداث شهرک فرودگاهی و هتل فرودگاهی
- ساخت ۲۰۰ باب مرکز تجاری جنب بلوار شهید دهقان (بلوار خضرآباد)

نام فرودگاه	عنوان فرصت سرمایه گذاری	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	مساحت زمین پروژه (مترمربع)	مساحت زیربنا (مترمربع)	مدل پیشنهادی مشارکت	برآورد دوره ساخت (سال)	برآورد دوره بهره برداری (سال)	جانمایی در طرح جامع	IRR
یزد	مجموعه خدمات رفاهی بلوار ولایت	۳۰۰,۰۰۰	۱۲۰۰۰	۷۰۰۰	BOT	۲	۱۲	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	جایگاه سوخت	۲۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰	BOT	۲	۸	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	کارواش اتوماتیک سیستم اتوماتیک شستشو، تعویض روغن، تزئینات (اتومبیل)	۵۰,۰۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰
	ترمیال تشریفات تجاری (CIP) (داخل ترمیال)	۵۰,۰۰۰		۳۰۰	BOT	۱	۵	لحاظ در طرح جامع	-۲۵ ٪۳۰
	ساخت ۲۰۰ مغازه تجاری جنب بلوار	۶۰۰,۰۰۰	۷۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	-۲۵ ٪۳۰

								شهید دهقان (هایپر مارکت)
-۲۵ ٪۳۰	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۲۵	۳	BOT		۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	شهرک آزاد فرودگاهی
-۲۵ ٪۳۰	قابل جانمایی	۱۷	۲	BOT		۴۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	گردشگری سلامت

۳- سند جامع فرصت های سرمایه گذاری شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران

الف) پروژه های شاخص و اولویت دار (پیشران) شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران:

۱- احداث فرودگاههای جدید مشهد، اهواز و بوشهر که در مرحله مکان یابی و انجام مطالعات فاز ۱ از طریق مشاور می باشند.

۲- احداث ترمینال ۱۲۰,۰۰۰ متر مربعی فرودگاه مهرآباد که با عنایت به میزان پرواز و تعداد مسافر اعزام و پذیرش شده از فرودگاه مهرآباد و در راستای افزایش سطح خدمات قابل ارائه به مسافرین، هوشمند سازی و به روز بودن تاسیسات و تجهیزات ترمینالی همچنین با توجه به پیش بینی های صورت گرفته در طرح جامع فرودگاه یکی از فرصت های سرمایه گذاری قابل ارائه به متقاضیان سرمایه گذاری، احداث ترمینال جدید در این فرودگاه با زیربنای حدود ۱۲۰,۰۰۰ متر مربع یکی از پروژه های اصلی شرکت می باشد.

۳- احداث/تکمیل ترمینالهای جدید فرودگاههای کرمان، زاهدان، تبریز و شیراز که در مرحله مطالعه و طراحی می باشند.

ب) مشخصات فرصت های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

فرصت های سرمایه گذاری فرودگاهی محدود به عناوین ذکر شده در جدول ذیل نبوده و شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران آمادگی دارد با توجه به گوناگونی روشهای مشارکت در سرمایه گذاری و در راستای توسعه زیر ساخت های فرودگاهی، گردشگری و خدماتی در سطح فرودگاههای کشور نسبت به جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی در پروژه های عنوان شده در این جداول و یا سایر پروژه های پیشنهادی سرمایه گذاران اهتمام ورزد.

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

IRR	جانمایی در طرح جامع	برآورد دوره بهره برداری (سال)	برآورد دوره ساخت (سال)	مدل پیشنهادی مشارکت	مساحت زیربنا (متر مربع)	مساحت زمین پروژه (متر مربع)	برآورد سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیون ریال)	عنوان فرصت سرمایه گذاری	فرودگاه			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BLT / BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۷۰۰،۰۰۰	کارگو	اراک	۱		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BLT / BOT	۶۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۰	احداث آشیانه ساخت و تعمیر و نگهداری هواپیما				
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۱	buy back	۱۵۰۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۰	مزرعه تولید انرژی برق و انرژی تجدید پذیر	اردبیل	۲		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	BOT	۸۰۰۰	۴۰،۰۰۰	۵،۰۰۰،۰۰۰	هتل فرودگاهی و مجموعه رستورانها و تالار پذیرایی				
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۸	۳	BOT	۳۰۰۰۰	۵۰،۰۰۰	۳،۰۰۰،۰۰۰	مجتمع خدماتی و رفاهی و گردشگری و تجاری				
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT	۱۵۰۰۰	۶۰،۰۰۰	۳۰۰،۰۰۰	سالن های نمایشگاهی و تجاری و هوایی				
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۱	BOT	۲۵۰۰۰	۵۰،۰۰۰	۸۰۰،۰۰۰	شهرسازی و کارتینگ				
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BLT / BOT	۳۵۰۰	۲۰،۰۰۰	۳۰۰،۰۰۰	مرکز آموزش خلبانی و هوانوردی (فرودگاه پارس آباد)				
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BLT / BOT	۲۰۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۰	کارگو (فرودگاه پارس آباد)				
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۲	۲	BOT	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۱،۵۰۰،۰۰۰	جایگاه تشریفات اختصاصی			ارومیه	

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

۳

۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BLT / BOT			۷۰۰,۰۰۰	کارگو ترمینال - ارومیه
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۷	۱	BLT / BOT			۳۰۰,۰۰۰	ایجاد باشگاه هوانوردی و خلبانی در فرودگاه شهدای خوی
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BLT / BOT	۵۰۰۰		۳۰,۰۰۰	ایر تاکسی، باشگاه خلبانی، باشگاه آموزشی خلبانی بالن سواری و کاپیت و هواپیماهای رادیو کنترل و پهباد
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT			۵۰۰,۰۰۰	ایجاد کارگو ترمینال در فرودگاه شهدای خوی
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۲	۲	BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	منطقه گردشگری و تفریحی در جنگل فرودگاه ارومیه
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲		۱۵۰۰۰	۵۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	پارکینگ طبقاتی
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	مجموعه ورزشی (سالن چند منظوره - استخر و...)
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT			۳۰۰,۰۰۰	انبارهای فرودگاه
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BLT / BOT	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	مجتمع نمایشگاهی و تجاری برای

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

								نمایش و ارائه کالاهای تولید استان		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۲	۳	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	پارکینگ طبقاتی	اصفهان	۴
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۶	۱	BOT	۳۰۰	۳۵۰۰	۲۰۰,۰۰۰	جایگاه سوخت (پمپ بنزین، خدمات خودرویی)		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۵	۱	BOT		۴۰۰۰	۵۰,۰۰۰	رستوران هوایی (با استفاده از بدنه مستعمل هواپیما)		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۳	BLT / BOT			۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	احداث فرودگاه جدید	اهواز	۵
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۸	۲	BOT	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	ترمینال تشریفات اختصاصی (CIP)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۳	BOT	۱۲۵۰۰	۳۲۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	پارکینگ طبقاتی		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۱	buy back		۲۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	نیروگاه خورشیدی	ایلام	۶
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BOT	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	جایگاه تشریفات اختصاصی (cip)		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۱۷۰۰	۲۵۰۰	۵۰۰,۰۰۰	سردخانه (زیر صفر و بالای صفر)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	ROT	۲۷۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک (هوانوردی)		

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

								(عمومی)		
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BLT / BOT	۱۷۰۰	۲۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	کارگو (پارک لجستیک فرودگاهی)	
	۲۵-۳۰٪	قابل پیش بینی	۱۵ سال	۱	BOT	۳۰۰	۴۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۴,۰۰۰	۲,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل	آبادان
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT	۵۰۰	۴۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوانوردی عمومی)	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT	۶۰۰	۵۵۰۰	۱۰۰,۰۰۰	مجتمع ورزشی	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی	بجنورد
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT	۳۰۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۹	۱	BOT	۵۰۰	۳۵۰۰	۲۵۰,۰۰۰	پمپ بنزین	
	۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۸	۳	BLT / BOT	۸۳۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	ایجاد ترمینال لجستیک (کارگو - حمل و نقل ترکیبی)	بندرعباس
	۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۳	BOT	۱۴۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	پارک آموزش و فناوری حمل و نقل	

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

								پارک تجاری فرودگاهی (مجتمع تجاری، تفریحی و اقامتی)		
٪۳۰-۲۵	لحاظ در طرح جامع	۲۲	۳	BOT	۲۲۵۰۰	۱۱۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰			
٪۳۰-۲۵	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۳	BLT / BOT			۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	احداث فرودگاه جدید	۱۰	بوشهر
٪۳۰-۲۵	لحاظ در طرح جامع	۱۴	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)		
٪۳۰-۲۵	قابل پیش بینی	۸	۲	BOT	۳۰۰	۵۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	جایگاه سوخت (پمپ بنزین و خدمات رفاهی)		
٪۳۰-۲۵	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BLT / BOT	۵۰۰	۳۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سوله هواپیمای فوق سبک (هوانوردی عمومی)		
٪۳۰-۲۵	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۳۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	احداث پمپ بنزین و جایگاه CNG و خدمات خودروئی و مجتمع تجاری و رفاهی		
٪۳۰-۲۵	قابل جانمایی	۸	۱	BOT	۵۰۰۰		۱,۰۰۰,۰۰۰	تالار و رستوران / انبار / ایجاد گلخانه / باشگاه هوانوردی و مدل		
٪۳۰-۲۵	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی		
٪۳۰-۲۵	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۳۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	احداث پمپ بنزین و جایگاه CNG و خدمات خودروئی و مجتمع تجاری و رفاهی		

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

								پارک تجاری فرودگاهی: مجتمع رفاهی و نمایشگاهی، سالن کنفرانس و سالن برگزاری رویدادها،		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۳	BOT		۳۰۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰		تبریز	۱۲
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	BLT / BOT			۱۴,۰۰۰,۰۰۰	احداث ترمینال جدید		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT		۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۳	BOT		۴۰۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	گردشگری سلامت		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع			BOT		۷۰۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰	دهکده گردشگری - ورزشی (مجتمع ورزشی)		۱۳
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BLT / BOT		۱۰۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)	خرم آباد	
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BLT / BOT		۱۰۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوانوردی عمومی)		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BLT / BOT	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	کارگو		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۲۰	۴	BOT	۸۰۰۰۰	۳۸۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰	مجتمع اقامتی و تفریحی-مجتمع تجاری و خدماتی-مجتمع ورزشی - پارکینگ طبقاتی و...	رشت	۱۴

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

سردهانه (صادرات تولیدات کشاورزی، دامی، دریایی و گل و گیاه)	۶۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰		BOT	۲	۱۰	قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪
هتل (۴ ستاره)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰	BOT	۳	۱۷	قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪
گردشگری سلامت	۱,۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰		BOT	۲	۱۵	قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪
احداث ترمینال جدید	۱۰,۰۰۰,۰۰۰			BLT / BOT	۲	۲۰	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
پارکینگ طبقاتی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۵۰۰	۲۰۰۰۰	BOT	۳	۱۲	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
جایگاه تشریفات اختصاصی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰	۱۲۰۰	BOT	۲	۱۰	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
سوله خدمات هندلینگ زمینی	۷۰,۰۰۰	۲۵۰۰	۱۵۰۰	BLT / BOT	۱	۶	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
کارگو	۷۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۳۰۰۰	BLT / BOT	۲	۸	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰	۴۴۰۰	۶۰۰	BLT / BOT	۱	۱۰	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪
باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای فوق سبک - فرودگاه خاش (هوانوردی عمومی)	۲۰۰,۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰	BLT / BOT	۱	۱۵	قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪
جایگاه سوخت (عمومی)	۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰	BOT	۱	۵	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪

زاهدان

۱۵

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۰	۲	BOT	۱۵۰۰	۲۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	کیتیرینگ		
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۰	۲	BOT	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	فروشگاه زنجیره ای (هایپر مارکت)		
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۷	۲	BLT / BOT	۶۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	مجتمع نمایشگاهی		
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۲۰	۲	BLT / BOT	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	مجموعه ورزشی (استخر، زمین فوتبال، چمن مصنوعی و زمین تنیس)		
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل		
۱۶	زنجان	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۰	۲	BLT / BOT		۲۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	کارگو (ترمینال بار هوایی شمالغرب کشور)		
۱۷		قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪	۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی		
	سنندج	قابل جانمایی	۲۵-۳۰٪	۷	۱	BOT		۱۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سایت انجام پروازهای تفریحی و آموزشی (هوانوردی عمومی)		
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۷	۱	BOT			۳۰۰,۰۰۰	پروازهای آموزشی، تفریحی، ایر تاکسی (هوانوردی عمومی)		
	شاهرود	لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۰	۲	BOT			۶۰۰,۰۰۰	مجتمع اقامتی و تفریحی		۱۸
		لحاظ در طرح جامع	۲۵-۳۰٪	۱۰	۲	BOT			۷۰۰,۰۰۰	کارگو		

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

								نیروگاه های خورشیدی		
	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	buy back			۹۰۰,۰۰۰			
۱۹										
	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT		۵۰۰۰	۱۰۰	مجموعه ورزشی تفریحی	شهرکرد	
	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	BLT / BOT			۱۱,۰۰۰,۰۰۰	تکمیل ترمینال جدید		
	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BLT / BOT	۱۰۰۰۰	۱۳۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	ساخت آشیانه تعمیر و نگهداری هواپیما		۲۰
	قابل جانمایی	۶	۱	BOT	۳۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	جایگاه سوخت		
	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT	۲۰۰۰	۱۵۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	کترینگ		
	لحاظ در طرح جامع	۱۶	۳	BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	مجتمع تجاری (مگا مال)		
	قابل جانمایی	۲۰	۳	BOT	۳۰۰۰	۸۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	مجموعه ورزشی		
	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BLT / BOT	۲۰۰۰	۳۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	احداث مرکز آموزش علوم و فنون هوایی (هوانوردی عمومی)	شیراز	
	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل		
	قابل جانمایی	۱۵	۳	BOT	۷۰۰۰	۵۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	گردشگری سلامت		
	قابل جانمایی	۱۸	۳	BOT	۷۰۰۰	۵۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	پارک آموزش و فناوری حمل و نقل		
	قابل جانمایی	۱۰	۳	BLT / BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	پارک تجاری فرودگاهی (مجتمع رفاهی)		
	قابل جانمایی	۸	۲	BOT	۲۰۰۰	۴۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	کارگو (پارک لجستیک)		

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

								فرودگاهی)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	BLT / BOT			۱۰,۰۰۰,۰۰۰	احداث ترمینال جدید	کرمان	۲۱
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۱	buy back		۱۰۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	نیروگاه خورشیدی (کرمان و بم)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BLT / BOT	۵۴۵	۱۷۱۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	جایگاه تشریفات اختصاصی (CIP)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۷۰۰	۲۰۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	مجتمع اقامتی و رفاهی بین راهی در اراضی ایستگاه هوایی دربند راور		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۸	۳	BOT	۳۰۰۰۰	۷۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	پارکینگ طبقاتی شامل مجتمع تجاری، رفاهی، تفریحی	کرمانشاه	۲۲
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۲۰۰۰	۵۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی - فرودگاه کلاله	گرگان	۲۳
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۲۰	۲	BOT	۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	مرکز تفریحی و سرگرمی - گرگان		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۵	۱	buy back		۱۰۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	نیروگاه خورشیدی	لارستان	۲۴
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	ROT (سوله موجود می باشد)		۴۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو		

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BOT	۳۳۵	۳۳۵	۷۰,۰۰۰	رستوران، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	مازندران	۲۵
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT/BLT	۵۰۰	۱۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مرکز آموزشی و تفریحی هوانوردی (هوا نوردی عمومی)		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۶	۳	BOT	۵۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	مجتمع تفریحی، توریستی - ساری		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT		۴۰۰۰ (لندساید)	۷۰۰,۰۰۰	پایانه صادرات گل و گیاه - ساری		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۲	BOT		۵۰۰۰ (لندساید)	۵۰۰,۰۰۰	سردخانه صادرات میوه و تره بار - ساری		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT		۵۰۰۰ (ایرساید)	۳۰۰,۰۰۰	آشپزخانه هواپیمای سبک و فوق سبک - نوشهر		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۷	۱	BOT		۲۰۰۰ (ایرساید)	۳۰۰,۰۰۰	آموزشگاه خلبانی - نوشهر		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT		۴۰۰۰ (لندساید)	۶۰۰,۰۰۰	پایانه صادرات گل و گیاه - نوشهر		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	مجموعه اقامتی، پذیرایی و تفریحی - نوشهر		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۲	۲	BOT	۵۰۰۰	۳۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	مجتمع تجاری ۱ (زمین دور میدان فرودگاه) - رامسر		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۲	۲	BOT	۵۰۰۰	۴۶۰۰ (خارج از محدوده فرودگاه)	۶۰۰,۰۰۰	مجتمع تجاری ۲ (زمین بلوار تنکابن - رامسر) - رامسر		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح	۸	۱	BOT	۷۰۰	۱۰۰۰	۷۰,۰۰۰	واحدهای تجاری (زمین بلوار		

دقر بازرگانی و سرمایه گذاری

تتکابن - رامسر) - رامسر																		
احداث ترمینال اختصاصی - رامسر	۶۰۰,۰۰۰	۲۵۰۰ در ضلع غربی و شرقی ترمینال فعالی	BOT															
آموزشگاه خلبانی -رامسر	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰ (ایرساید)	BOT	۱	۷													
احداث فرودگاه جدید	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰		BLT / BOT	۳	۲۰													
هتل	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۳	۱۷	۸۰۰۰												۲۶
کارگو	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰۰	BLT / BOT	۲	۷	۴۰۰۰												
جایگاه تشریفات اختصاصی CIP	۳,۵۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰-	BOT	۲	۸	۷۸۰۰												
احداث ترمینال جدید	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۷۲	BLT/ BOT	۳	۲۰	۱۲۰												
مرکز کارگو ترمینال هوایی سبک	۱,۰۰۰,۰۰۰	۸۰۰۰	BLT/ BOT	۲	۲۰	۵۱۰۰												۲۷
استقرار پیل های خورشیدی در پشت بام ترمینالها	۲۰,۰۰۰	۱۶۰۰۰	buy back	۱	۱۰													
استقرار میکرو هتل	۴۰,۰۰۰	۳۱۰۰	BOT	۱	۷													
کارگو	۵۰۰,۰۰۰	۶۰۰۰	BOT	۲	۱۰	۶۰۰۰												
باشگاه خلبانی و مرکز آموزش پروازهای سبک (هوانوردی عمومی)	۳۰۰,۰۰۰		BOT	۱	۷													۲۸
پارکینگ طبقاتی	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰۰	BOT	۲	۱۵	۵۰۰۰												

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

	جانمایی										
	لحاظ در طرح جامع	۸	۱	BOT	۵۰۰	۱۰۰۰	۸۰,۰۰۰	رستوران			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۸	۲	BOT	۳۰۰	۵۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	جایگاه سوخت			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۵	۱	BOT	۵۰۰	۱۰۰۰	۵۰,۰۰۰	مجتمع خدمات خودروبی			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۰	۲	BOT	۱۵۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	کارگو (ویژه صادرات گیاهان دارویی)			
۲۵-۳۰٪		۱۵	۲	BOT	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	هتل فرودگاهی			
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۵	۲	BOT	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	رستوران ، مجتمع تفریحی و تالار پذیرایی	یاسوج		
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۰	۱	BOT			۴۰۰,۰۰۰	مجتمع آموزشی و تفریحی هوانوردی		۲۹	
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۲	۲	BOT	۷۰۰۰	۱۲۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مجموعه خدمات رفاهی بلوار ولایت			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۸	۲	BOT	۳۰۰	۵۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	جایگاه سوخت			
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۵	۱	BOT	۵۰۰	۱۰۰۰	۵۰,۰۰۰	کارواش اتوماتیک سیستم اتوماتیک شستشو، تعویض روغن، تزئینات اتومبیل)			۳۰
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۵	۱	BOT	۳۰۰		۵۰,۰۰۰	ترمینال تشریفات تجاری (CIP) (داخل ترمینال)	یزد		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۵	۲	BOT	۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	ساخت ۲۰۰ مغازه تجاری جنب بلوار شهید دهقان (هایپر مارکت)			
۲۵-۳۰٪	لحاظ در طرح جامع	۱۷	۳	BOT	۸۰۰۰	۴۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	هتل (۴ ستاره)			

دقت بازگانی و سرمایه گذاری

۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۲۵	۳	BOT		۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	شهرک آزاد فرودگاهی		
۲۵-۳۰٪	قابل جانمایی	۱۷	۲	BOT		۴۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	گردشگری سلامت		

لازم به ذکر است میزان سرمایه گذاری و دوره بهره برداری ذکر شده به صورت تقریبی بوده و در زمان انعقاد قرارداد سرمایه گذاری، پس از تعیین نقشه ها و وندور لیست هر پروژه، براساس سود مورد توافق طرفین، نسبت به تدقیق مبلغ سرمایه گذاری و دوره بهره برداری قرارداد اقدام خواهد شد.

۴- مشوقهای سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

- تسهیل و تسریع در روند بررسی طرح های سرمایه گذاری فرودگاهی پیشنهادی با عنایت به برخورداری از قانون خاص و امکان استفاده از ظرفیتهای قانونی لایحه واگذاری اماکن و محلها در فرودگاههای کشور و آیین نامه اجرایی آن مصوب سال ۱۳۵۸
- عدم نیاز به اخذ مجوز احداث از سایر سازمانها (از جمله شهرداریها) با عنایت به تدوین طرح های جامع فرودگاهی و لحاظ قوانین توسعه شهری در طرح مذکور
- برخورداری سرمایه گذاران از اولویت بهره برداری از پروژه های احداثی پس از اتمام قرارداد سرمایه گذاری
- امکان بهره مندی از تسهیلات و ظرفیتهای تعریف شده در قوانین بودجه سنواتی با هدف تسهیل سرمایه گذاری و مشارکت بخش دولتی و غیر دولتی (اعم از داخلی یا خارجی) به منظور تامین مالی و تکمیل طرح های زیربنایی
- امکان استفاده بخش خصوصی از ظرفیت های قانون " احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع مالی و پولی کشور " جهت اجرای پروژه ها و طرح های عمرانی بخش فرودگاهی
- محاسبه سود مورد انتظار متعادل و مورد توافق طرفین و تامین رضایت سرمایه گذار
- حفظ امنیت محیطی فعالیت سرمایه گذاری در محل فرودگاهها با توجه به مناطق حفاظت شده فرودگاهی
- امکان انعقاد قرارداد با سرمایه گذاران از طریق روشهای مختلف مشارکت با بخش خصوصی از قبیل BOT, BLT, ROT,
- امکان برخورداری از ظرفیت ها و مزیت های منطقه ای و جغرافیایی با عنایت به گستردگی فرودگاهها در کل کشور (۵۴ فرودگاه در کل کشور)
- امکان تضمین بازار تقاضا برای اجرای طرح های سرمایه گذاری خاص (وجود بازار تقاضای بالقوه برای سرمایه گذار)
- همکاری در تامین زیرساختهای لازم جهت تسهیلات رفاهی نظیر آب، برق و حامل های انرژی و مسیر دسترسی تا محل سرمایه گذاری
- ارائه مشاوره سرمایه گذاری
- امکان مشارکت با سرمایه گذاران خارجی
- حمایت و کمک به اخذ مجوزهای لازم از سایر ارگانها و سازمانهای مرتبط با موضوع سرمایه گذاری
- امکان بهره مندی سرمایه گذاران از مزایا و ظرفیت های تفاهم نامه همکاری منعقد شده فیما بین شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با هدف تسهیل فرآیند اخذ مجوزهای مرتبط با احداث تاسیسات گردشگری در فرودگاههای کشور
- وجود فرصت های متنوع جهت انجام فعالیت اقتصادی و سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

۵- قوانین حاکم بر روابط سرمایه گذار و شرکت فرودگاههای و ناوبری هوایی ایران

قوانین خاص

- لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محل ها در فرودگاههای کشور و آیین نامه اجرایی مربوطه (شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران تنها شرکت دولتی است که دارای قانون خاص لایحه واگذاری است که در سال ۱۳۵۸ تصویب شده و ضمانت خوبی برای شفافیت روابط بین سرمایه گذار و کارفرما و حفظ حقوق عادلانه طرفین است. این قانون کاملا مورد قبول و ملاک عمل دستگاههای قضایی و نظارتی می باشد.)
- ماده ۵۳ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و آیین نامه اجرایی مربوطه
- قانون احداث پروژه های عمرانی بخش راه و ترابری از طریق مشارکت بانک ها و سایر منابع مالی و پولی کشور مصوب سال ۱۳۶۶ و آیین نامه اجرایی مربوطه مصوب سال ۱۳۹۴

قوانین عام

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- قانون تجارت جمهوری اسلامی ایران
- قوانین برنامه پنج ساله توسعه کشور
- قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران
- مصوبات شورای پول و اعتبار
- قوانین و آیین نامه اجرایی مربوط به تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

سقف زمانی و مالی سرمایه گذاری

برابر قوانین و مقررات خاص شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران، دوره بهره برداری از پروژه های سرمایه گذاری (با توجه به دوره استهلاک سرمایه گذاری انجام شده) در یک قرارداد واحد، حداکثر ۲۵ می باشد که بر اساس قوانین مزبور و آیین نامه های اجرایی مربوطه اولویت واگذاری سرمایه گذاری پروژه سرمایه گذاری شده، پس از انتقال و پایان مدت قرارداد سرمایه گذاری، با همان بهره بردار پروژه خواهد بود، ضمن اینکه هیچ گونه محدودیتی برای میزان سرمایه گذاری پیشنهادی در این شرکت وجود ندارد.

شرایط سرمایه گذار

شرایط عمومی

- دارا بودن توان تجربی و مدیریتی

- صلاحیت های امنیتی و عدم سوء پیشینه

- عدم منع قانونی در انجام معاملات دولتی (مصوب ۲۲ دی ماه ۱۳۳۷)

شرایط اختصاصی

- دارا بودن طرح کسب و کار منضم به توجیه فنی - اقتصادی برای انجام پروژه
- برخورداری از صلاحیت فنی در خدماتی که مجوز مراجع ذیصلاح همانند سازمان هواپیمایی کشوری و سایر ارگانهای ذیربط لازم است.
- دارا بودن توانایی لازم از نظر مالی، سابقه سرمایه گذاری، مدیریت و راهبری در پروژه های هم عرض و مشابه

۶- فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای ایران

- ۱) ارسال درخواست از طرف سرمایه گذار/ فرودگاه به معاونت برنامه ریزی، نظارت و امور اقتصادی
- ۲) درخواست متقاضی سرمایه گذاری شامل: تکمیل اطلاعات برابر مفاد ماده چهار آیین نامه اجرایی لایحه قانونی واگذاری و تخلیه اماکن و محلهای فرودگاههای کشور به همراه خلاصه ای از طرح مورد نظر و فرم نظریه مدیر کل / مدیر فرودگاه و یا ارسال پیشنهاد سرمایه گذاری در فرودگاه به همراه طرح توجیهی اقتصادی
- ۳) اخذ نظر دفتر مقررات فرودگاهی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل و بررسی و پایش طرح پیشنهادی؛ توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
- ۴) اخذ نظر مدیرعامل شرکت توسط معاونت برنامه ریزی، نظارت و امور اقتصادی
- ۵) ارسال مدارک و مستندات ذیل به دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری توسط فرودگاه مربوطه (در صورت تایید مدیرعامل) از طریق سامانه هیأت تشخیص
 - نظریه مدیریت / مدیر کل فرودگاه
 - درخواست کتبی متقاضی به همراه فرم های مرتبط / پیشنهاد سرمایه گذاری از طرف فرودگاه
 - کروکی و ابعاد محل
 - مستندات احراز توانایی مالی، اجرایی و مدیریتی (در صورت درخواست مستقیم متقاضی)
 - اسناد هویتی متقاضی شامل: اساسنامه، روزنامه رسمی، آگهی تغییرات (در صورت درخواست مستقیم متقاضی)
 - خلاصه طرح توجیهی اقتصادی اولیه
- ۶) اخذ مجوزهای امنیتی توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
- ۷) اخذ مجوزهای لازم در خصوص نحوه تأمین منابع مالی در صورت نیاز
- ۸) طرح موضوع در هیأت تشخیص و اخذ موافقت آن هیأت با موضوع پروژه و نحوه انتخاب سرمایه گذار

واگذاری از طریق درخواست مستقیم سرمایه گذار (متقاضی)

۱) تنظیم و مبادله موافقتنامه فیما بین شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و سرمایه گذار پس از اخذ ضمانتنامه معتبر حسن انجام تعهدات؛ با توجه به مصوبه متخذه از هیأت تشخیص و اعلام موافقت با موضوع سرمایه گذاری و تأیید سرمایه گذار با مفاد ذیل:

- تهیه برنامه زمان بندی اجرای پروژه
- تهیه طرح ها و نقشه های اجرایی
- تهیه وندور لیست
- برآورد مدت زمان احداث پروژه
- برآورد هزینه سرمایه گذاری
- تهیه مدل مالی پیشنهادی سرمایه گذار

* کلیه موارد فوق می بایست به تایید اداره کل عمران و توسعه فرودگاهها یا مشاور مورد تایید آن اداره کل برسد.

** هزینه سرمایه گذاری بر اساس وندور لیست تهیه شده در موافقتنامه و توسط کارشناس رسمی دادگستری در رشته مربوطه تعیین می گردد.

نکته: در صورتیکه مبلغ سرمایه گذاری کمتر از ۷۵ برابر سقف معاملات دولتی متوسط باشد، موافقتنامه با نظارت دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری، فی مابین فرودگاه و سرمایه گذار منعقد می گردد.

۲) اخذ نظریه کارشناس رسمی دادگستری گروه امور مالی در خصوص مدل مالی پروژه و تعیین مدت زمان دوره بهره برداری

۳) بررسی کلیه موارد فوق و تایید عادلانه بودن نظریه کارشناسی بند ۲ توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری در راستای اجرای ماده ۹ لایحه واگذاری اماکن و محل ها در فرودگاههای کشور

۴) ارائه ضمانتنامه معتبر حسن انجام کار برای دوره ساخت پروژه توسط سرمایه گذار و اعاده ضمانتنامه حسن انجام تعهدات موافقتنامه

۵) انعقاد قرارداد (با نظارت دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری و دفتر حقوقی)

نکته در زمان انعقاد و مبادله موافقتنامه، شرکت متقاضی، مدیر عامل و یا هر یک از اعضاء هیأت مدیره آن می بایست هیچ گونه بدهی به شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران (بر اساس نامه اداره کل امور مالی و درآمد)، نداشته باشند.

ردیف	اقدامات لازم	توضیحات
۱	اخذ تاییدیه مدیرعامل	ارسال پیشنهاد اولیه به همراه درخواست متقاضی از طریق فرودگاه
۲	فرودگاهی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل	ارائه پیشنهاد توسط فرودگاه جهت اخذ تاییدیه از دفتر مقررات فرودگاهی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل از طریق دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
۳	سرمایه گذاری تعیین شده	درج مستندات در سامانه هیات تشخیص توسط فرودگاه و تهیه گزارش توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری (دبیرخانه هیات تشخیص)
۴	سرمایه گذاری	انعقاد موافقتنامه جهت مطالعه و طراحی پروژه با متقاضی انعقاد توسط فرودگاه / ستاد
۵	انعقاد قرارداد با سرمایه گذار پس از اخذ تاییدیه طرح و نقشه ها	انعقاد توسط فرودگاه / ستاد

واگذاری از طریق برگزاری فراخوان

- ۱) تعیین مشخصات کلی پروژه و شرح خدمات مورد نیاز توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری و ارسال به اداره کل عمران و توسعه فرودگاهها با توجه به مصوبه متخذه از هیأت تشخیص و اعلام موافقت با موضوع سرمایه گذاری و تعیین روش برگزاری فراخوان
- ۲) تهیه طرح معماری، تهیه نقشه های سازه و تاسیسات (مکانیک و برق)، تهیه وندور لیست، برآورد طول دوره ساخت و برآورد هزینه ساخت و تجهیز (با توجه به دوره ساخت) توسط اداره کل عمران و توسعه فرودگاهها یا مشاور مورد تایید ظرف مدت حداکثر ... ماه (بر اساس نوع پروژه تعیین شود)
- ۳) تعیین هزینه حق الارض و حق استفاده پروژه (برای سرمایه گذار) توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
- ۴) تهیه و تنظیم اسناد فراخوان توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری یا مشاور مورد تایید و اخذ نظریه کارشناسان رسمی دادگستری (رشته های راه و ساختمان و تاسیسات) درخصوص برآورد مبلغ سرمایه گذاری پروژه (با توجه به وندور لیست و طول دوره ساخت) توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
- ۵) برگزاری فراخوان شناسایی سرمایه گذار توسط فرودگاه تحت نظارت دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
- ۶) بررسی اسناد فراخوان متقاضیان سرمایه گذاری توسط کمیته برگزاری فراخوان با محوریت دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری و تعیین سرمایه گذار منتخب پروژه
- ۷) اعلام سرمایه گذار منتخب فراخوان (بر اساس دوره بهره برداری پیشنهادی) به هیأت تشخیص جهت تایید نهایی
- ۸) ابلاغ نتیجه فراخوان به سرمایه گذار منتخب

دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری

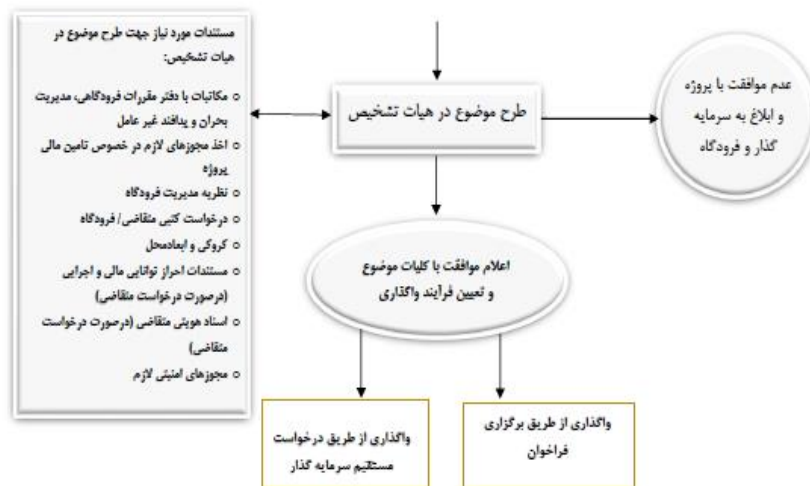
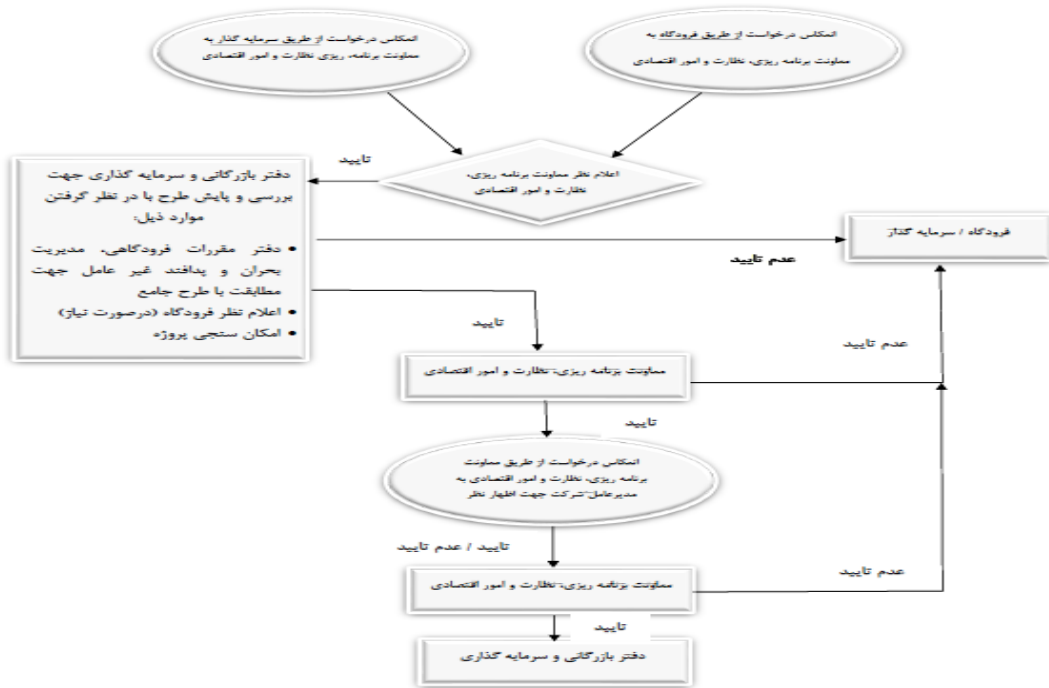
- ۹) اخذ نظریه کارشناس رسمی دادگستری گروه امور مالی جهت تعیین طول دوره بهره برداری جهت تنظیم قرارداد
- ۱۰) بررسی کلیه موارد فوق توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری در راستای اجرای ماده ۹ لایحه واگذاری اماکن و محل ها در فرودگاههای کشور
- ۱۱) ارائه ضمانتنامه معتبر حسن انجام کار برای دوره ساخت پروژه توسط سرمایه گذار
- ۱۲) انعقاد قرارداد (با نظارت دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری و دفتر حقوقی)

ردیف	اقدامات لازم	توضیحات
۱	اخذ تاییدیه مدیرعامل	ارسال پیشنهاد اولیه از طریق فرودگاه
۲	جانمایی در طرح جامع فرودگاه با هماهنگی دفتر مقررات فرودگاهی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل	ارائه پیشنهاد توسط فرودگاه جهت اخذ تاییدیه از دفتر مقررات فرودگاهی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل از طریق دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
۳	اخذ موافقت هیأت تشخیص در رابطه با موضوع پروژه سرمایه گذاری تعیین شده	درج مستندات در سامانه هیات تشخیص توسط فرودگاه و تهیه گزارش توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری (دبیرخانه هیات تشخیص)
۴	تهیه مشخصات پروژه و شرح خدمات قابل ارائه	اجرا توسط فرودگاه یا شرکت مشاور
۵	تهیه بسته سرمایه گذاری جهت ارائه به متقاضیان	اجرا توسط فرودگاه
۶	مذاکره با سازمان های سرمایه گذاری استان جهت معرفی بسته سرمایه گذاری	مذاکره توسط فرودگاه و دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
۷	برگزاری فراخوان	تهیه و تنظیم اسناد فراخوان توسط فرودگاه با هماهنگی دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری
۸	تایید منتخب برتر فراخوان توسط هیات تشخیص	تهیه گزارشات مربوطه توسط دفتر بازرگانی و سرمایه گذاری با همکاری مبادی ذیربط
۹	انعقاد قرارداد با سرمایه گذار پس از اخذ تاییدیه طرح و نقشه ها	انعقاد توسط فرودگاه / ستاد

چارت فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور

فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور از طریق واگذاری مستقیم به متقاضی

فرآیند واگذاری پروژه های سرمایه گذاری در فرودگاههای کشور از طریق برگزاری فراخوان

